DİJİTAL KÜTÜPHANE KANALI

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

https://rantey.org

Yedek ve Duyuru Kanallarımız
Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

• Telegram: https://t.me/birkitapbir

• WhatsApp Kanalımız : https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4IvMoc0Y

HALİD ZİYA UŞAKLIGİL

AŞK-I MEMNU

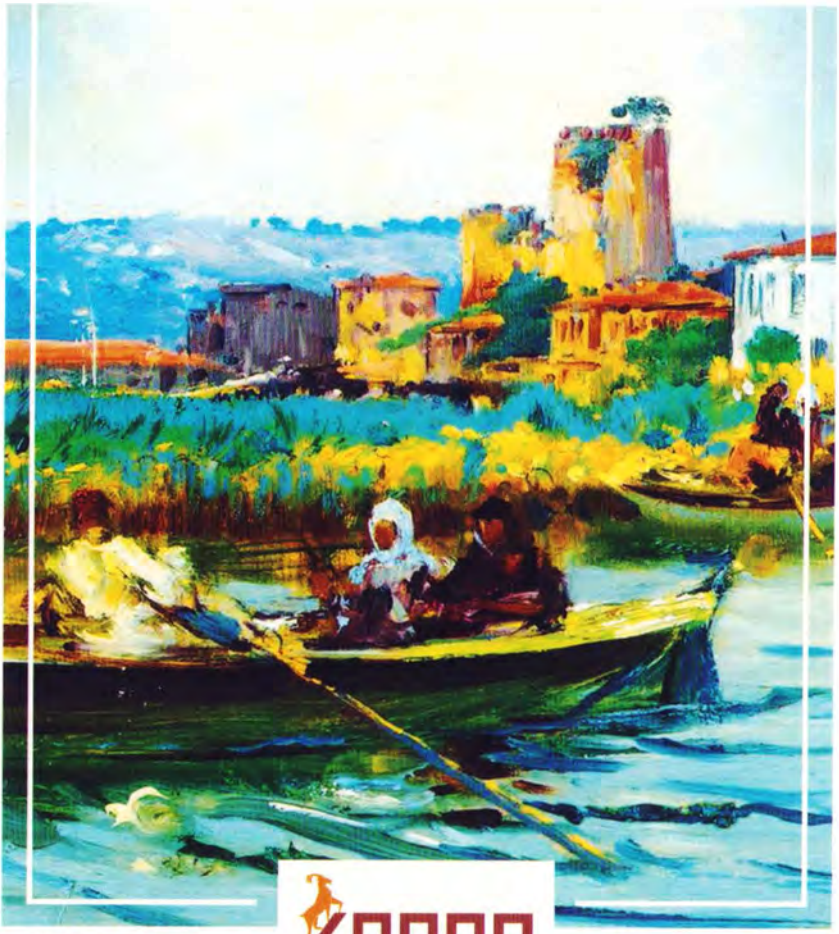

KAPRA

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

HALİD ZİYA UŞAKLIGİL

AŞK-I MEMNU

Halid Ziya Uşaklıgil'in, yayımlandığı ilk günden bu yana en çok ilgiyi toplamış eseri hiç şüphesiz *Aşk-ı Memnu*'dur. Karamsarlık, umut ve vicdan azabının kol kola gezdiği satırlarda yazar, yasak bir aşk hikâyesini konu alır. Romanı, çağdaşlarından ayıran yönü, olaylarla birlikte kişilik tahlillerine de geniş yer vermesidir. Uşaklıgil'in olgunluk dönemine ait *Aşk-ı Memnu*'su için zıtlıkların birleşimi demek yanlış olmaz. Sevgi, nefret, haset, erdem ve hırs arasında salınan bir sarkaçta sallanan Bihter, gitgide yalnızlaşan Nihal'le gün ve gece gibi zıttır. Olgun ve müşfik Adnan Bey, züppe yeğeni Behlül'ün tam tersi bir karaktere sahiptir. Fakat bunlara rağmen bir insana "kötü" demeden önce yaşadıklarına bakmayı salık veriyor roman. Zaten kahramanların kişisel tarihine baktığımızda, bir insan hakkında kesin yargılarda bulunmanın imkânsızlığı ortaya çıkıyor.

KAPRA YAYINCILIK

/kaprayayinlari
/kaprayayinlari
/kaprayayinlari
/kaprayayinlari

ISBN: 978-625-7751-96-4

9 786257 751964

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

AŞK-I MEMNU / *Halid Ziya Uşaklıgil*

GENEL YAYIN YÖNETMENİ
Kadir Yılmaz

YAYIMA HAZIRLAYAN
Cihad Şimşek

EDİTÖR
Selçuk Uzman

REDAKSİYON
Zübeyde Dursun

SON OKUMA
Yasemin Önder

KAPAK TASARIM
FOLX

SAYFA DÜZENİ
Oğuz Yılmaz

BASIM VE CİLT
Repar Dijital Matbaası

BASKI
Kasım 2020 - 1. Basım

ISBN
978-625-7751-96-4

SERTİFİKA NO
40675

Kapra Yayıncılık, Repar Tasarım Matbaa ve Reklamcılık Ticaret Limited Şirketi'nin tescilli markasıdır.

Mimar Sinan Mah., Selami Ali Efendi Cad., No: 5 34672 Üsküdar/İstanbul Tel: 0 (212) 322 48 43

© Bu kitabın tüm hakları saklıdır. Tanıtım amaçlı, kısa alıntılar dışında metin ya da görseller yayınevinin izni olmadan hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://raptey.org

Halid Ziya Uşaklıgil (1865-1945)

Halid Ziya Uşaklıgil, aslen Uşaklı olan, İzmir'e yerleştikten sonra "Uşşakizadeler" adıyla tanınan köklü ve zengin bir ailenin mensubudur. Halid Ziya, babasının halı ticareti için yerleştiği İstanbul'da 1865 yılında dünyaya gelir ve Mercan'daki bir mahalle mektebinde başladığı eğitimine Fatih Askerî Rüştiyesinde devam eder. 1877 yılında patlak veren Doksanüç Harbi, Uşaklıgil ailesinin işlerinin altüst olmasına sebep olur ve aile İzmir'e taşınmak zorunda kalır. Askerî rüştiyeyi üçüncü sınıftayken bırakmak zorunda kalan Halid Ziya eğitimine İzmir'de devam eder. İzmir Rüştiyesi ve Fransızca eğitim veren Mekitarist Mektebinde ortaöğrenimini tamamlar. Ailesinin yaşadığı maddi sıkıntılar dolayısıyla yükseköğrenime devam edemez. Bazı özel hocalardan aldığı İngilizce ve Almanca derslerinin yanında küçük yaşlardan beri tutkuyla sürdürdüğü tiyatro ve roman okumalarına kendi başına devam eder.

1885 yılında İzmir Rüştiyesinde Fransızca ve Türk edebiyatı öğretmeni olarak memuriyet hayatına başlayan Halid Ziya aynı zamanda Osmanlı Bankası'nın İzmir şubesinde mütercim olarak görev yapar.

1893 yılında İstanbul Reji İdaresi Muhaberat-ı Türkiye başkâtipliğine tayin edilen Halid Ziya çocukluğunun geçtiği İstanbul'da yaşamaya başlar. Reji İdaresi'ndeki on altı yıllık görevinden sonra 1909 yılında II. Abdülhamid'in yerine geçen Sultan V. Mehmed Reşad'ın başkâtipliğine tayin edilir. Üç yıllık başkâtiplik görevinden sonra sırasıyla Tütün İnhisarı İdare Meclisi başkanlığı ve Darülfünun Batı edebiyatı hocalığı görevlerinde bulunur.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Cumhuriyetin ilanından sonra aktif memuriyet hayatına son veren Halid Ziya tüm vaktini yazmaya ayırır. 1937 yılında oğlu Halil Vedat'ın intiharı Halid Ziya'nın üzerinde çok yıkıcı izler bırakır. Bu elim olaydan sonra daha da içine kapanan Halid Ziya Yeşilköy'deki köşküne kapanır ve ölümüne kadar burada tam bir inziva hayatı yaşar. Halid Ziya 27 Mart 1945'te hayata veda eder.

Türk Edebiyatının en büyük romancıları arasında yer alan Halid Ziya'nın ilk romanları *Sefile*, *Nemide*, *Bir Ölünün Defteri*, *Ferdi ve Şürekâsı*, İzmir'de yayımlanan *Hizmet* gazetesinde tefrika edilir.

Halid Ziya'nın İstanbul'da yaşamaya başlamasıyla birlikte yazıları ve tefrika romanları da dönemin önemli gazete ve dergilerinden olan *Servet-i Fünûn*, *İkdam*, *Sabah* ve *Peyam-ı Sabah*'ta yayımlanmaya başlar.

Halid Ziya, Tevfik Fikret ve Cenap Şahabettin'le birlikte Servet-i Fünun edebiyatının en önemli temsilcileri arasında yerini alır. *Servet-i Fünun* dergisinde yayımlanan *Mai ve Siyah*, *Aşk-ı Memnu* ve sansür yüzünden tefrikası yarım kalan *Kırık Hayatlar* adlı romanları Türk edebiyatının en önemli eserleri arasında sayılır. Özellikle *Servet-i Fünun*'da tefrika edilen *Mai ve Siyah* onu Edebiyat-ı Cedide'nin en önemli romancısı yapar.

Roman, hikâye, tiyatro, hatırat, çeviri vb. alanlarda yetmişe yakın eser vermiş olan Halid Ziya Türk edebiyatının en üretken edebiyatçıları arasındadır.

Roman: *Sefile* (1885), *Nemide* (1889), *Bir Ölünün Defteri* (1889), *Ferdi ve Şürekâsı* (1894), *Mai ve Siyah* (1897), *Aşk-ı Memnu* (1900), *Kırık Hayatlar* (1924), *Nesl-i Ahir* (1990)

Öykü: *Bir İzdivacın Tarih-i Muaşakası* (1888), *Bir Muhtıranın Son Yaprakları* (1888), *Küçük Fıkralar* (1896), *Bu muydu?* (1896), *Heyhat* (1896), *Bir Yazın Tarihi* (1900), *Solgun Demet* (1901), *Bir Şi'r-i Hayal* (1914), *Sepette Bu-*

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

lunmuş (1920), *Bir Hikâye-i Sevda* (1922), *Hepsinden Acı* (1934), *Aşka Dair* (1935), *Onu Beklerken* (1935), *İhtiyar Dost* (1937), *Kadın Pençesi* (1939), *İzmir Hikâyeleri* (1950)

Oyun: *Kâbus* (1918), *Füruzan* (1918), *Fare*, (1924)

Düzyazı Şiir: *Mensur Şiirler* (1889), *Mezardan Sesler* (1889)

Anı: *Kırk Yıl* (1936), *Saray ve Ötesi* (1940- 42), *Bir Acı Hikâye* (1942)

Hitabet: *Birkaç Yaprak* (1898)

Edebiyat Tarihi: *Garptan Şarka Seyyale-i Edebiye: Fransa Edebiyatının Numune ve Tarihi* (1885), *Hikâye* (1889), *Tarih-i Edebiyat-ı Garbiyeden Fransız Edebiyatı Dersleri* (1913), *Yunan Tarih- i Edebiyatı* (1912), *İspanyol Edebiyatı* (1913), *Alman Tarih-i Edebiyatı* (1914), *Latin Tarih-i Edebiyatı* (1915)

Makale: *Kenarda Kalmış* (1924), *Sanata Dair* (1938-63)

Diğer: *Hesap Oyunları* (1890), *Fransızca Muallimi* (1889), *Tuhfe-i Letaif* (1890), *Mebhasü'l-kıhf* (1890), *Bukalemun-ı Kimya* (1890), *Kanun ve Fenn-i Vilade* (1893) *İlm- i Sima* (1893)

Çeviri: *Demirhane Müdürü* (G. Ohnet, 1888) *Nâkil*, (öyküler, 1893-94)

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

1

Maun[1] sandalla çarpışmayı andıran bu rastlantılara artık o kadar alışmışlardı ki bugün Kalender'den[2] dönerken gene onun tıpkı çarparcasına yakından sıyırıp geçişini fark etmemiş göründüler. Beyaz sandalın şık, zarif kaptanlarında küçük bir telaş eseri, bir ufak korku çığlığı bile uyandıramayarak geçen maun sandala –her iki tarafı görebilmek üzere biraz yan oturan– Peyker başını bile çevirmedi, arkasını sahile vererek Anadolu kıyısına dumanlarını serpen bir vapura dalmış gözleriyle Bihter'in beyaz örtüsünün içinde ağırbaşlı ve endişe dolu yüzü tamamıyla ilgisiz kaldı; yalnız anneleri, sarıya boyanmış saçlarının altında gözlerinin manasına derin bir belirsizlik veren geniş bir sürme çemberiyle çevrilmiş gözlerini çevirdi, ucunda gizli teşekkür manası titreyen bir sitem bakışıyla maun sandala büsbütün yabancı kalmadı.

Aralarındaki mesafe biraz açılır açılmaz, bu üç kadının ilgisiz ağırbaşlılığı birden bozuldu, en önce anne –kırk beş senenin henüz yok edemediği bir gençlik kuruntusuyla gezinti yerlerinde etrafa dağılan gülümsemeleri kendi lehine dayandırmak alışkanlığını takip ederek– dedi ki:

"Bu Adnan Bey de! Artık alışkanlık oldu, mutlaka her çıkışta rastlayacağız; bugün Kalender'de yoktu, değil mi Bihter?"

Annesinin şikâyet şekli altında gizli bir memnuniyet olduğunu saklayamayan sözlerini Bihter cevapsız bıraktı. Peyker, annesine doğrudan doğruya cevap vermeyerek:

1 Tespih ağacıgillerden bir ağacın parlak kırmızımtırak renkte, sert ve iyi cilalanan kerestesi.

2 Yeniköy'le Tarabya arasında yazlık evlerin bulunduğu kısım.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

"Bugün çocukları da yanında değil." dedi. "Ne güzel çocuklar, değil mi anne? Hele oğlan! Yumuk yumuk gözleriyle bir bakışı var ki..."

Bihter, eğilmeyerek, dudaklarının ucuyla sordu:

"Annelerini tanır mıydınız anne? Kız annesine çekmiş olmalı..."

Firdevs Hanım, Bihter'in sorusunu anlamamışçasına donuk gözlerle bir saniye baktı, sonra başını çevirerek artık gözden kaybolan sandalı araştırdı; tekrar Bihter'e bakarak ve bu defa kendi aklından geçen düşünce akışını takip ederek:

"Ne tuhaf bir bakışı var!" dedi. "Israr eden bir bakış! Ne zaman gözlerim rastlasa..."

Firdevs Hanım, tamamlamadan önce biraz duraksadı. Galiba "Bana" diyecekti fakat kızlarına karşı küçük bir dil sakınmasına –tamamıyla sönmesi mümkün olmayan bir annelik gururuyla– lüzum gördü ve "Buraya bakarken görüyorum..." dedi.

Annelerinin bu küçük dil sakınması ikisinin de dikkatinden kaçamadı. Peyker'le Bihter manalıca bakışarak gülümsediler, hatta Peyker bu gülümsemenin ifadesini açıklamaktan çekinmeyerek:

"Evet, gözlerini Bihter'den ayırmıyor." dedi.

Bu cümlenin etkisini görmek için annelerine baktılar; o, cevap vermemek için uzaklara baktı.

Firdevs Hanım, Melih Bey takımının özel şöhretinden en fazla hissesi olan bir yüzdür ki işte otuz seneden beri –on beş yaşından kırk beş yaşına kadar– bütün gezinti yerlerinin en bilinen hayat örneklerinden biridir. İstanbul'un gezinmeleri takviminden ismi silinemeyen, hatta silinemeyecek görünen, hayatından her sene geçtikçe gençliğe daha çok asılan bu kadın, beyazlığını saklamak için sarıya boyadığı saçlarıyla,

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

tazeliğinin yok oluşunu örtmek için düzgünlere[3] sıvadığı yüzüyle kendisini o kadar aldatmış, tazelik kuruntusunun içine öyle bir düşünce saplantısıyla kendini bırakmıştı ki Peyker'le Bihter'in yaşlarını –birinin yirmi beş, ötekinin yirmi iki senesini– unutarak onları bütün bu gülümsemelerden, bu takiplerden hisse alamayacak kadar çocuk zannederdi.

Bu, iki kızla anne arasında sürekli bir savaş ve iğneleme zeminiydi ki tamamen anlaşılırlık ve açıklık kazanamamakla beraber hemen her gün tekrar eder; Peyker'in manalı bir kelimesi, Bihter'in insafsız bir gülümsemesi sanki bu iki genç vücudun gençlik üstünlüğü hâlâ genç kalmak isteyen bu annenin harap ve yıpranmış kırk beş senesine çarpardı.

O, böyle hain bir kelime, merhametsiz bir gülümseme, kulaklarına müthiş bir alay ıslığıyla kırk beş yaşını bağırırken dudaklarında acı bir görünümle dalgın dalgın Peyker'le Bihter'e bakar, sonra ufak bir titreyişle gözlerini bu gerçekten ayırarak tekrar gençlik kuruntusunun, aldatıcı hazzına dönerdi.

Şimdi, dört aydan beri rahatsızlık veren bir fikir beynini tırmalıyordu: Peyker biraz sonra onu büyükanne edecekti. Bunu anladıktan sonra büyükannelik bir kâbus ağırlığıyla onu bunaltmaya başladı. Kendi kendisine güya bu fikri silkip atmak isteyerek: "Mümkün değil!" derdi.

Büyükanne...

Melih Bey takımının içinde kadınlar zor anne olurken, büyükanne olmak onun için bir alçalma, bir ayıp hükmündeydi. Şimdiden buna bir çare düşünüyor, saçlarının beyazlarıyla yüzünün geçkinliğine bir tamir tedbiri bulduktan sonra büyükanneliğe de bir şey icat etmek istiyordu, öyle bir şey ki ona gençlik kuruntusunun sarhoşluğunda gizlenebilmek için imkân bıraksın: Çocuk annesine abla, ona da anne, diyecekti.

3 Kadınların tenlerini Pürüzsüz göstermek için yüzlerine sürdükleri boyalı krem, fondoten.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Melih Bey takımının içinde böyle garip bir istisna oluşturma alçaklığını kader onun için mi alıkoymuştu? Bu olay hayatını kirletecek bir leke kadar onu korkutuyor ve artık Peyker'e, onu büyükanne yapacak olan bu mahluka, açıkça düşmanlık ediyordu.

Peyker'in son cümlesinden sonra sandalda hep sustular. Adnan Bey artık unutulmuş göründü.

***

Melih Bey takımı... Bu takımın, İstanbul hayatında derecesinin belirlenmesi sağlam bir kaideye dayanamaz. Tamamıyla kibar âlemine aitlik iddia edecek kadar sağlam bir asalet sahibi olmayan bu ailenin yarın asır öncesine kadar varlığı şüpheli ve belirsizdir. Aile fertleri içinde kibar hayat sicilinde tanınmış isimler bırakanlara uzaktan yakından –biraz karışık olmakla beraber– rastlamak, soyağacı uzmanlarına belki mümkün olur. Asıl takımın özel hayat tarihi işte bu aileye adını veren Melih Bey'den başlar. "Melih Bey takımı" unvanı ailenin bütün ruhi tarihini rumuz ve kapsamıyla özetleyen ve toplayan bir ifade genişliğine sahiptir.

Melih Bey kimdir?

Bu soruya açık bir cevap vermek zahmetine lüzum görülmemiştir. Melih Bey vefatından sonra devam edebilecek hiçbir hatıra bırakmamıştır: Yalnız Anadolu kıyısında bir yalıyla bu yalıdan İstanbul'un hemen her tarafına yayılarak bugün "Melih Bey takımı" unvanıyla bir üstünlük noktasında birleşen kadınlar...

Melih Bey'in yalısı yarım asrın değişim zincirinden geçmiştir. Bugün kim bilir kimindir? Fakat ne zaman önünden geçilse Boğaziçi'nin özel hayatını bilenlerin kalplerinde gizli bir parmak uzanarak orasını gösterir ve belirsiz fakat zengin anlamlar vererek: "Melih Bey'in yalısı!" der...

Bir vakitler yalının pencerelerinden taşan şenlik ahengi hâlâ rıhtımın taşlarını yalayan suların ezgilerinde gizlenmiş,

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

geceleri boğazın suları bir zamanlar buradan topladıkları neşe görkeminin hâlâ parlaklıklarının kalıntılarıyla parıldar zannedilir, onun için yalının o hayat devresini bilmeyenler bile yalnız onun manasını hissederek buradan geçerken bir dünyanın bilinmeyen bir serüvenine ait zevkleri duyarlar ve kendi kendilerine: "Evet, Melih Bey'in yalısı!" derler.

Bu yalı, şehrin tarihinde seçkin bir tür çiçek yetiştiren bir vitrin hükmünde hizmet etmiş ve İstanbul'un kibar hayatına bu seçkin üründen örnekler serpmiştir. Bunlar yarım asırdan beri bu büyük şehrin çeşitli noktalarına dağılmışlardır fakat onları dağılmakla beraber birbirinden ayırmayan, bütün bu çeşitli çiçekleri bir bağla toplu bir demet şeklinde bağlayan bir şey vardır ki ailenin unvanıdır. Bu, aileyi, cereyanının dalgaları içinde sürükleyip götüren değişiklik nehrinin üstünde, batmaz bir tahta parçası şeklinde yüzmekte devam ettirmiştir.

Melih Bey takımında garip bir kendine benzetme özelliği vardır: Hangi aileyle bağ kurarsa, o aile için Melih Bey takımından olması kesindir. Melih Bey takımından bir kız –galiba bu ailenin seçkin sahiplerinin koruması, kadınlara bırakıldığından kaderin özel bir izniyle takımdan hemen hep kız çocuklar çıkmıştır– bir diğer aileye bağlanmakla kimliğinin bu yeni ailenin hamurunda yok olmamasını o kendine benzetme özelliği güven altına alır. Hatta bu vitrinin en seçkin çiçeklerinden Firdevs Hanım –aile tarihi içinde bir mükemmellik türü– henüz on sekiz yaşındayken Rumeli sahilinin minimini zarif bir yalısına –bugün Kalender gezintisinden sonra beyaz sandalın rıhtımına yanaşmak üzere olduğu açık sarı boyalı yalıya– gelin gider gitmez evlilik hediyesi olarak oraya aile unvanını götürmüş oldu; o günden başlayarak kocasının ismi silindi ve yerine: "Firdevs Hanım'ın beyi!" denildi.

Firdevs Hanım, birçok akraba kızı gibi kocasız kalmamanın gereğini düşünmekte acele etmişti. Bütün hoppalığıyla ve dünyada güzel giyinmekten ve mümkün olduğu kadar

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

eğlenmekten başka bir şeye önem vermeyen zihninin kararlaştırmasıyla her ne olursa olsun bir koca –elbiseleriyle arabalarının masraflarını karşılayacak bir kese– bulmaya karar vermişti. Ailenin etrafında yavaş yavaş kuvvet kazanan bir uzak kalma hissi, evlenecek kızları için yalnız bir evlilik zemini bırakmıştı: Gezinti yerleri... Bir gün Göksu'da[4] –nasıl oldu bilinemez– Firdevs Hanım'ın evliliğinden bahsedildi. Bu söylenti derenin sevda taşıyan sularının üstünden hafif bir gülüşe uçtu; yol boyunca hayretler uyanıyordu, bütün Göksu güya bu söylentiye karşı sersemleşmiş ve hayrette kalmış bir şaşkınlık haykırışıyla titredi: "Bu kadar erken!"

Henüz on sekiz yaşında, henüz bu çiçekten Göksu kendisine bir avunma hatırası bırakacak bir koku almaya vakit bulmadan... Fakat ertesi hafta –iki hafta arasında bir evliliğin önemli değişimi olmamışçasına– Firdevs Hanım yine Göksu'da yine bir hafta evvel etraftan selam toplayan gözleriyle görünüverince bütün dere bir ferahlık nefesiyle şişti ve bu defa artık etrafında dolaşmakta evlilik ihtimallerinin girdapları açılan on sekiz yaşında şiir ve gençlik dolu bir tehlike değil, evliliğinin sonrasında gezinti hayatına bağlılık ispatı için Göksu'yu selamlamaya gelen Firdevs Hanım'ın sandalına bütün derenin sevda arkasında gezginci sandalları tam bir boyun eğmeyle takıldı, sürüklendi gitti.

Göksu'da bundan evvel, Firdevs Hanım'ın evlilik söylentisinin –ucunda ağır bir kurşun parçası sallanan olta iğnesi gibi– düştüğü noktanın etrafında, gittikçe genişleye genişleye açılan daireler çizmişti; herkes bu dairelerin dışında kalmak, yalnız ufak çekingen bir temasla iğnenin ucundan biraz yem koparmış olduktan sonra kaçmak isterdi, bir saf fikirlinin avlanmasını bekleyerek yalnız seyir hâlinde kalmak tercih olunurdu.

Saf fikirlinin kim olduğu belli olduktan sonra merak giderilmiş, hatta bu çaresiz kurbanın varlığı bile unutulmuştu;

4 Anadolu Hisarı'ndaki ırmak, döneminin ünlü eğlence yeri.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

artık ortada iğnesinin ucu kırılmış bir avcı, avlamaktan çok avlanmayı bekleyen ve avlanmaya hazır bir Firdevs Hanım kalmıştı.

Daha doğrusu bu evlilikte Firdevs Hanım aldanmıştı. Evlilik ona beklediği şeylerden hiçbirini getirmiyordu yahut bunlardan o kadar az bir hisse getiriyordu ki birden kendisini hayallerinde aldatmış olan bu adama düşmanlık etti. Bu evlilik ona, saf bir genç kız emelini tatmin etmiş olma teselisini bile vermiyordu. O, izdivacında gençliğinin hiçbir sevda eğilimine uymamıştı, bütün aşk ve garam emellerini feda ettikten sonra bu fedakârlığa karşılık elinde hemen bir hiç görünce acı bir pişmanlık duydu, kendi kendisine: "O hâlde, mademki böyle olacaktı, niçin..." der, bu sualin arasında hep kendisine zengin bir evlilik yaptıramayacaklarından dolayı ihmal edilen yüzleri görür ve "Evet, o hâlde niçin onlardan biri olmadı?" sualiyle cümlesini tamamlardı.

Firdevs Hanım tamamıyla serbestti, hatta denebilirdi ki bu kadın evlilik münasebetlerinde vazifeleri değiştirmiş, kocalık sıfatını kendisine alıkoymuştu. Bir hafta içinde eşini, Melih Bey takımından yapmıştı.

Bir gün kocasının gözleri önünde Göksu'da Firdevs Hanım'ın sandalına –içinde bir pembe zarfın yazısı saklanmış– bir demet atıldı. O akşam birinci defa olarak bir kıskançlık kavgasına girişmek kastıyla kocası demeti sordu; Firdevs Hanım her türlü kavga girişimlerini birden kesen bir nazarla doğruldu:

"Evet!" dedi. "Bir demet, içinde de bir mektup! İstersen okuyabilirsin. Daha yırtmadım. Fakat sonra? Ne olacak sanki? Halkı çiçek atmaktan, mektup yazmaktan menedecek ben değilim. Bence yapılacak bir şey varsa cevap vermemektir."

Sonra kocasına eğilmiş ve parmağını sallayarak işaret etmişti:

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

"Hem baksanıza, size tavsiye ederim bana kıskançlık meseleleri icat etmeyiniz, belki beni cevap yazmaya mecbur edersiniz."

İki sene sonra Peyker, üç sene arayla Bihter doğdu. Firdevs Hanım için bu iki olay, iki önemli musibet darbesi hükmündeydi. Kendisini böyle birbiri üstüne anne eden bu adamla artık her gün çekişiyor; ona, çocuklarına, kendisini gençliğinden ayırmak isteyen bu şeylere, her şeyi kavga vesilesi sayan bir düşman kesiliyordu.

"Ömrüm sana çocuk yetiştirmekle mi geçecek?" cümlesi en beklenmeyen zamanlarda kocasının yüzüne vurulacak bir kamçıydı. O, bu kamçı darbelerine yüzünü uzatır, gülerek bu müthiş kavgaların neticesini beklerdi. Karşısında bu erkeği o kadar aşağı, o kadar miskin görmekten düşmanlığına bir de nefret rengi karışırdı. Bu, ikisinin arasında senelerce süren bir cehennem hayatı oldu.

Bir gün Firdevs Hanım İstanbul'dan eve dönerek odasına çıkınca birden garip bir manzara karşısında dondu: Çekmesinin gözleri kırılarak açılmış, öteye beriye çamaşırları, kurdeleleri, mendilleri dağıtılarak atılmıştı. Birden bunların arasında buruşturulmuş, yırtılmış, etrafa serpilmiş kâğıt parçaları gördü ve hepsini anladı.

Nihayet, kocası, senelerden sonra damarlarında birdenbire bir kocalık kıvılcımının tutuştuğunu hissederek gelmiş, bu kadının özel hayatına ait sırlar kutusunu parçalamıştı.

Öfkeli bir isyanla bir dakika beklemeyerek, odasından fırladı; önüne Peyker –o zaman ancak sekiz yaşında olan büyük kızı– geçti:

"Anne!" dedi. "Beybabam bayıldı, hasta yatıyor..."

Çocuğu kollarından tutarak fırlattı, kocasının odasına koştu; bütün hayatının saklanmış kinlerini bu adamın başına çarparak artık her şeyi kırmak, bağları parçalamak istiyor-

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

du; lakin odaya girince, sedire yığılmış yatan bu yıldırımla vurulmuş vücudun karşısında dondu. O, gözlerini çevirerek karısına baktı, bütün kirletilen hayatının serzenişleriyle dolu bir nazar... İlk olarak kocasına cevap vermedi; şaşkın, dudakları titreyerek, gözlerini ayıramayarak, durdu; kocasının gözlerinden iki suskun yaşın yuvarlandığını gördü.

Bir hafta sonra dul kaldı. Dul kaldıktan sonra birden kocası hakkında bir merhamet, hatta bir muhabbet duydu; onun ölümüne bir parça da kendisini sorumlu sayıyordu. Fakat bu, bir ay sonra mesirelerde tekrar görünmekten onu alıkoyamadı. Bu defa onun hayalinde on sene önceki emel gayesi tekrar can bularak parlamaya başlamıştı: Bir kese bulmak fakat öyle bir kese ki içinden avuç avuç, saymaksızın alabilmek mümkün olsun.

İşte seneler, insaftan mahrum bir seri akışla hep geçiyor ve Firdevs Hanım'ın hülya dolu gözlerine karşı altın ışıltısıyla parlayan o kesenin şaşaası hep kaderin kıskanç elinde sönüyordu.

Peyker, Adnan Bey için: "Evet, gözlerini Bihter'den ayırmıyor." cümlesiyle onun kalbini burmuştu. Demek bunu da elinden Bihter alacaktı? Peyker'den sonra Bihter? Bu iki kız onun gözünde birer rakibe, onu böyle elinden ümitlerini ala ala öldürecek birer düşmandı.

Peyker'in evliliği, onun için müthiş bir darbe olmuştu. Mesele çıkar çıkmaz kızının evlilik fikrine karşı isyan etti, özellikle Peyker'in yapmak istediği gibi bir aşk evliliğine affolunmaz bir kabahat nazarıyla bakıyordu. Kabul etmemek için bir süre uğraştı, sonra Peyker'in kaçmak tehdidine karşılık bütün kuvvetleri düşerek mağlup bir teslimiyetle rıza gösterdi. İlk önce evde kendisine resmiyet dairesinde bir edayla "Anne hanımefendi!" diyen bir damat görünce birinci defa olarak ihtiyarlamış olmak acısını duymuştu, sonra yavaş yavaş zaman, bu acının üzerine ince bir kül tabakası çekmişti fakat şimdi büyükanne olmak tehlikesi o külleri savuruyordu.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Çevik bir hareketle Bihter, rıhtıma atladıktan sonra elini Peyker'e uzattı. Gebeliğinden beri kendisinin böyle küçük dikkatlere değer görülmesinden Peyker haz alıyor ve henüz gebeliği özel bir yük olacak derecede ilerlememiş olmakla beraber yürüyüşünde, gezinişinde yardıma muhtaç görünen bir güçten yoksun tavır sergilemeyi süs sayıyordu. İki kız kardeş, rıhtımda annelerini bekleyerek durdular. O, bilakis kimsenin yardımına ihtiyaç göstermek istemezdi. Kendisinden beklenemeyecek bir hafiflikle sandalda ayağa kalktı, rıhtıma atladı.

O zaman bu üç kadın, giyiniş tarzlarının nadir zarafetiyle meydana çıktılar.

Giyinmek... Eğlenmekten sonra Melih Bey takımının başlıca özelliği giyinmekte, bütün zevk erbabına her zaman örnek olan fakat hiçbir zaman tamamıyla taklitte –anlaşılamaz bir sebeple– başarılı olunamayan zarafetleriydi.

Eğlenmekte bu aile fertlerinin, hele bugün en çok tanınan Firdevs Hanım'la kızlarının ne dereceye kadar ilerlediklerini herkes tamamıyla bilemezdi. Onları İstanbul'un zevk hayatında üstünlük mertebesine çıkaran özel bir şöhret vardı ki sebepleri pek araştırılmaksızın herkesçe kabul olunmuştu. Bütün Göksu, Kâğıthane[5], Kalender, Bendler[6] müdavimleri, onları tanırlar; Boğaziçi'nin mehtap âlemlerinde en ziyade onların sandalı takip olunur; en ziyade onların yalısının önünde duraklayarak pencerelerin saklı şeyler ortaya çıkarması beklenir; bir piyano sesine, perdelerin arkasından fark edilen bir iki zarif gölgeye dikkat olunur; Büyükdere Çayırı'nda[7] onların arabası halkın nazarlarını arkasına takıp sürükler, nerede görülse onlar hemen fark edilir. "Melih Bey takımı" fısıltısı mesirenin havasında uçar, herkeste bir merak hareketi uyanır ve güya bu fısıltının titreyişlerinden bir sırlarla dolu

5 Haliç'in kuzeyinde, özellikle Lale Devri'nin ünlü bir mesire yeridir.

6 Osmanlı döneminde yapılan, İstanbul Boğazı'nın kuzeybatısındaki Belgrat ormanlarında yer alan su bentleridir.

7 Sarıyer'le Kireçburnu arasında kalan bir sayfiye yeridir.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

anlam serpilir. Bu nedir? Hiç kimse belirgin açıklamalarla bunu tayin edebilecek belirtilere sahip değildir. Birtakım söylentiler vardır ki başkalarının aleyhine hizmet edecek şeylere halkın kolaylıkla güveni neticesiyle incelemek zahmetine katlanmaksızın ilgi görür, hatta ihtimal incelenirse gerçekliği kanıtlanamayacağı ve o hâlde bunlara inanmak lezzetinden mahrum kalmak icap edeceği için bu söylentilerin yayıldıkları şekilde kabul olunması kararlaştırılmıştır.

Onlar bu söylentilere ne kadar önem vermezlerse söylentiler o kadar kuvvet almış bulunurdu. Bütün gezişleri, bakışları birer manaya çekilmiş olurdu fakat onlar da bu söylentilerden pek de memnun olmuyor değil gibiydiler, hatta Firdevs Hanım'ın bir omuz silkintisiyle: "Oh! Halka bakarsanız hiçbir şey yapmamak lazım gelir; bence insan halk için değil, nefsi için yaşamalıdır!" deyişi vardı ki bütün ailenin felsefesini özetlerdi.

Fakat ne denilirse denilsin, işte onlar yarım asırdan beri bütün mesirelerin zarafet ruhuydular. Bu, aile fertlerine miras olarak geçmiş bir özellikti ki onları daima İstanbul'un en iyi giyinen kadınları mertebesinde tutmuştu. Hayatları tarzının doğal gerekleriyle yavaş yavaş bütün aile fertlerinde genişleyen ve yerleşen bir zarafet ihtiyacıyla giyinmek sanatının ruhundaki sırları keşfetmişler, o bir özel kaideye bağlı olunamayarak yalnız zevkin zor beğenen ölçüsüyle tartılabilen giyinmek sanatında bir icat harikası bulmuşlardı. En özel giyecek şeylerden yüzlerinin peçesine, eldivenlerinin rengine, mendillerinin işlemesine varıncaya kadar öyle bir nefis ve müstesna zevk hükmederdi ki sadelikleriyle beraber en özenilmiş ziynetleri bayağılığa indirirdi. Onlar görülünce bu güzelliği fark etmemek mümkün olmazdı, yalnız bu neticenin ortaya çıkma nedenleri dikkatten kaçardı. İşte Pygmalyon'dan[8] alınmış siyah işlemelerle açık kül rengi eldivenler, işte Au Lion D'or'dan[9] çıkma keçi derisinden potinler, işte

8 Beyoğlu İstiklal Caddesi ve Galata'da bulunan dönemin büyük mağazalarından biri.
9 İstiklal Caddesi'ndeki bir ayakkabı dükkânı.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

siyah saten de Lyon'dan[10] herkesinkine benzer çarşaflar... Fakat herkesinkine benzeyen bu ufak tefek şeylerde zarafetlerinin ruhundan uçuşan bir güzellik havası bu manasız şeyleri öyle seçkinlik kucağı içinde sarardı ki bunları adilikten çıkarır ve başka bir dünyanın müstesna parçası hükmüne getirirdi. Onlarda taklit edilemeyen şey giydikleri değil giyinişleriydi, peçelerini bir iliştirişleri vardı ki onu herkesin peçesinden başka bir şey yapardı. Mesela onlardan biri bir gün eldivenlerinden birini iliklemeyi unutmuş olurdu: Eldivenin tersine devrilen kapağının arasından türlü türlü ince gümüş tellerle yahut altın zincirler arasında sırayla inci ve minimini yakut parçaları sıralanmış zarif bileziklerle dolu beyaz bir bilek öyle latif bir ihmalle açık kalırdı ki bir saniye görülebilen bu bilek artık unutulamazdı. Çarşaflarının kıvrımları, omuzları, kalçalarını sıkarak dökülüşü onları görenlere, tanıyanlara hemen kim olduklarını açık ederdi.

Gördüklerinden fikirler çıkarırlar; ötede beride tesadüf olunmuş numuneleri birbirine karıştırarak birinden alınmış bir şeyi diğerine ekleyerek bir başka şey vücuda getirirler ve bu, başkalığıyla, hepsine üstün gelirdi. Onlar, iki kızla anne, saatlerce müzakereler, mücadeleler yaparlar, nihayet yeni bir alet icat eden bir mucit zaferiyle bu celselere yeni bir keşfin sevinçleriyle son verirlerdi.

Bazen, dururken, onları bir görmek ihtiyacı alırdı. Esinlenmelerine çöllerin ilhamından taze bir şevk bekleyen bir ressam ihtiyarıyla Beyoğlu'na inerek yeni gelmiş kumaşları, tünelden Taksim'e kadar giyilen yeni elbiseleri görmeye çıkarlardı. O zaman alınacak ufak bir şey sebep teşkil ederek mağazalara girilir, saatlerle yığın yığın kumaşların karşısında müzakereler edilirdi. Beğenilmeyen kumaşları ellerinin tersiyle iterek yahut gözlerinin bir ucuyla reddederek, asla aldatmayan ani bir zevkle mahkûm ederler, sonra dikkat ve muayeneye layık olmak üzere ayrılan parçaları ellerinin bir iki üstat

10 1896 yılında Avusturyalı bir aile tarafından İstiklal Caddesi'nde açılan ticari şirket.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

darbesiyle peykenin üstünde kabartırlar, bunların tesirini uzun uzun keşfe çalışırlardı. Onların itiraz kabul etmeyen bir isabetle kesin hükümleri vardı ki dükkânlarda her vakit bir öğrenci hürmetiyle dinlenirdi. Bu ufak görüşleri giyinme zevki için bir hüküm önemiyle kabul edilir ve genellikle asıl dükkân sahipleri satmak hevesinden ziyade onların fikirlerini almak lezzeti için saatlerce üşenmeyerek önlerine kumaş yığarlardı. Onlar bir müşteri sıfatıyla değil alınacak şeyi binlerce şeylerin arasından seçip ayıran birer sanat üstadı önemiyle kabul edilir, aldıkları, beğendikleri şeylere özel bir ayrıcalık verilirdi. Müşterilere karşı, "Bunu beğenmediniz mi? Geçen gün Melih Bey'inkiler bunu pek beğenmişlerdi!" demek kumaşın kıymetini derhâl artıracak güçlü bir tavsiyeydi.

En ziyade sanatlarının sihri, bu zarafeti inanılınayacak bir ucuzlukla vücuda getirmekteydi. Zaten ailenin zenginliği bunu değiştirilemeyecek bir esas kaide hükmüne getirmişti. En ziyade gösterişe, lüzum gördükleri, mesirelere mahsus kıyafetleriydi. Zarafet zevkinin bu basit ve dar zemini onlar için gayet geniş bir gezinme sahrası olurdu. Hatta bugün Kalender'de yeni bir kıyafetin resmi sergilenmesi icra olunmuş, birinci defa olarak ancak bir sandalda giyilebilecek bir şey icat edilmişti. Bu, omuzlarından düşerek dirseklerinden birkaç parmak aşağısına kadar ancak inebilen beyazla eflatun tülden karıştırılmış ve yine beyaz ve eflatun kurdelelerle yer yer tutturulmuş bir harmaniden[11] ibaretti. Başlarında gayet dar fakat uzun ince bir Japon ipeğinden yapılmış, uçlarına eski işlemere benzeterek beyaz ipekten hafif bir su işlenmiş bir örtü vardı ki boyunlarından dolanarak uçlarının uzun beyaz ipekten püskülleri harınanilerin aşırılığa yorumlanabilecek görkemi kınanma nazarından gizlemek isteyerek kısmen saklıyordu. Daha sonra eflatun canfesten[12] bir eteklik ki harmaninin tamamlayıcı bir parçası olmak üzere düşünülebilirdi fakat bu, evde giyilecek bir eteklikten başka bir şey değildi...

11 Vücudu saran, kolsuz giysi, pelerin.

12 Üzerinde desen bulunmayan, ince dokunmuş, parlak, tok, ipekli kumaş.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Anne kızlarına benzemiyordu. O, bir süreden beri kızlarının giyiniş tarzını beğenmeyerek onlardan ayrılmaya başlamıştı. Aralarında elbiselerden görünen bir farklılık oluşuyordu. Yaş çatışmasından oluşan bu ayrılığa o, kızlarının zevkini aşırılıkla suçlayarak bir sebep göstermek isterdi fakat gayet gizli ve samimi bir his onu haberdar etmişti ki hâlâ kızları gibi giyinmekte devam ederse gülünç olacaktır. Onun için bugün o da başka bir şey icat ederek harmanileri taklit edememenin intikamını almıştı: Beline kadar ince kıvrımlarla sıkı sıkıya inip belinden sonra bol dalgalarla aşağıya dökülen yensiz gayet açık kahve bir yeldirme[13] yapmış ve bunu her yeldirmeden ayıracak bir icat eseri olarak ucu zarif bir ipek püsküle sallanan bir başlık koymuştu.

Bu başlık Peyker'le Bihter için bir şaka zinciri meydana getirmişti. Anneleri kendileriyle bir örnek giyinirken inceden inceye bu bitmek tükenmek bilmeyen gençlikle eğlenirlerdi; anneleri giyinmekte onlardan ayrıldıktan sonra şakalar başka bir zemin üzerine ulaşmış oldu. Onda bu başlık fikri doğunca önce ciddi sormuşlardı: "O niçin anne? Örtü almayacaksınız da başlık mı koyacaksınız?" O, fikrini savunmak için cevap vermişti: "Hayır, yalnız arkada duracak, düşün Peyker! Gayet bol bir başlık, kenarları katlanarak gene o renkten dantellerle örtülmüş... Hani ya, çocuklara özgü başlıklara benzer gürültülü kalabalık bir şey." Onlar bu açıklamayla yetinmeyerek, ciddi başlıkları sorulara doğrudan doğruya alay karıştırarak devam etmişlerdi:

— Evet fakat mademki giyilemeyecek, o hâlde bir yeldirmede bir başlığa ne lüzum var?

— Niçin lüzum olmasın? Gece havada rutubet olursa pekâlâ giyilebilir.

— O hâlde gece giyilebilecek bir başlığı gündüze özgü bir yeldirmeye koymak niçin lazım gelsin! Gece zaten başlık görünmez ki...

13 Kadınların çarşaf yerine kullandıkları, başörtüsüyle birlikte giyilen hafif üstlük.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Bu konuşma böyle uzanıp gitmiş, sonunda anneleriyle her bahsin sonucu gibi bunun sonucu da altı saat uzayan bir dargınlığa ve kadının ağlamasına sebep olmuştu. Yavaş yavaş süslenmek hakkının kendisinden uzaklaşmasını yine kendisini en çok dost olmaları lazım gelen kızlarından işiten bu anne böyle ara sıra tekrarlanan mücadelelerden aciz bir çocuk alınganlığıyla ağlayarak çıkardı. Bir vakitler onu en hırçın kadınlardan biri yapan sinirlerine şimdi bir yumuşaklık bir gevşeklik geliyor, onu en umulmaz sebeplerle ağlatıyordu. Yanı başında gittikçe gençleşen, güzelleşen bu kızlar onun için belirgin bir itiraz, somut bir alay hükmüne giriyor, zaten hiçbir zaman aralarında anneliği çocuklarına bağlayan duygularla açılamayan bu üç kadının münasebeti bir rekabet münasebetinden dışarı çıkmıyordu.

Bugün o artık tazeliğini kaybettikten sonra ağır bir yağlılıkla dolgunlaşmaya başlayan vücudunu yeni yeldirmesinin içinde genç tutmaya çalışarak önden ilerledikçe iki kardeş arkasından gözlerinin ucuyla başlığı göstererek gülümsüyorlardı. Peyker, kendisinin de eklediği bir fazla güçsüzlükle sanki yükünü taşımaktan yorgun bir vaziyetle ince sarılmış düz beyaz şemsiyesine bir baston gibi dayanarak ilerlerken, Bihter, beli son derece sıkılmış, vücudu güçlükle sararak ta arkasında iki tarafa dalga vuran etekliğiyle, belinin inceliğine oranla geniş duran omuzlarından biri ipek titreyişiyle titreyerek akan harmanisi beline kadar büsbütün düşemeyerek beyaz pike gömleğini etekliğine bağlayan siyah meşin kemerinden iki parmak yukarıda kalmış, sağ elinden çıkardığı eldiveniyle beraber kavranılarak tutulan şemsiyesiyle, alçak ökçeli sarı potinlerinin üstünde yere basmıyormuşçasına bir sekişle yürüyordu. Bu iki hemşire aynı hızla yürüdükleri hâlde birinin dinleniyor, diğerinin koşuyor denecek hâli vardı.

Rıhtımın köşesini döndüler. Yukarıdan inen bir vapur düdüğünü çalarak ileride iskeleye yanaşıyor, uzaktan Paşabahçe'nin çıplak toprakları üstünde akşamın gölgeleri solgun bir

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

çimenlik koyuluğuyla titriyor, önlerinde koy, şu son geçecek vapuru bekleyerek uyumaya hazırlanıyordu. Her vakit onlar sandaldan biraz beride inerek böyle eve girmeden evvel yürürlerdi.

Birden Bihter şemsiyesini ileriye, minimini açık sarı boyalı yalıya uzatarak Peyker'e dedi ki:

"Baksanıza, enişte değil mi?"

Peyker durarak baktı:

"Evet, bugün galiba çıkmamış olmalı."

Uzaktan iki kadınla şehnişinde[14] duran genç adam arasında bir gülümseme alışverişi oldu.

Onlar yaklaşırken Nihat Bey, şehnişinin parmaklığına dayanmış, şimdi bütün çehresini kaplayan geniş bir gülümsemeyle, onları bir an önce eve çekiyor gibiydi. Bihter Peyker'e: "Eniştemde bir şey var, bakınız nasıl gülüyor!" diyordu.

Meraklarından, içeri girmeden önce şehnişinin altında durdular. Hep soran bir suskunlukla ona bakıyorlardı, o bir kelime söylemek istemeyerek ve daima gülerek duruyordu. Peyker sabırsızlandı:

"A, sıkıldım," dedi. "Niçin öyle gülüyorsunuz sanki? Ne var? Rica ederim..."

O, vaziyetini değiştirmeyerek omuzlarını silkiyordu: "Hiç!" dedi, sonra ilave etti:

"İçeriye giriniz de anlatayım. Büyük bir haber."

O vakit iki kardeş içeri atıldılar. Firdevs Hanım biraz daha ağır davranarak girdi. Şimdi Nihat Bey başı açık, arkasında bol beyaz ketenden bir ceketle, ayaklarında altı yumuşak beyaz keten iskarpinlerle merdivenleri inerek onları karşılıyordu. Bihter örtüsünü attı, harmanisinin kopçasını çözmeye çalışıyordu. Peyker eldivenlerini çekiyordu, Firdevs Hanım

14 Odaların dışarı doğru çıkmış kapalı balkon şeklindeki yerleri.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

saklanmış bir "Of!" ile bir sandalyeye oturdu ve Nihat Bey şehnişinde başlayan cümlesini tekrar ederek:

"Büyük haber!" dedi, sonra üç kadın bu büyük haberi anlamaya çalışan gözleriyle yüzüne bakarken onu ortalarına, gökten düşmüş gibi attı:

"Bihter gelin oluyor!"

Hep hayretten dondular. En evvel Bihter ancak beş saniye süren bu hayret duraklamasını bozarak ve harmanisinin kopçasını çözmekte devam ederek bir kahkaha içinde enişte sine:

"Alay ediyorsunuz!" dedi.

Anncsiylc Pcyker haberin devamını bekliyorlardı. Nihat Bey vereceği haberin öneminden, onların üzerinde oluşacak etkisinden emin olan bir nutukçu tavrıyla sözünün ciddiyetine tavırlarının tanıklığını ilave ederek elini uzattı:

"Şimdi," dedi. "Şimdi henüz on dakika evvel burada resmen Bihter'in evliliği istendi. Ben de işte hepinize, özelikle Bihter'e resmen bildiriyorum."

Bu haber o kadar kesinlikle ve ciddiyetle veriliyordu ki ötede Bihter bu konuşmaya yabancı bir kayıtsızlıkla eldivenlerini, örtüsünü harmanisinin üstüne atarken Firdevs Hanım'la Peyker, ikisi birden sordular:

"Kim?"

"Adnan Bey!"

Bihter başını çevirdi, bu isim bir şimşek darbesiyle onu birden sarmıştı. Firdevs Hanım, ağzı yarı açık bir hayret heykeli şeklinde duruyor, bunun bir şaka olup olmadığını anlamak istiyordu. Dudaklarına kadar bir soru geldi:

"Bihter'i mi istiyor? Emin misiniz?" diyecekti, eğer Peyker'in gülümseyen bir nazarla yüzüne bakışı onu engellemeseydi.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Birden zihninde Adnan Bey'in aleyhine bağıran takım takım sorular ayaklandı: Utanmıyor mu? Ellisini geçkin herif, henüz bir çocukla evliliğe talip olsun! Hiç olmazsa yaşlarda ölçülü bir oran gözetmek lazım değil miydi?

Bütün bu soruları toplayan bir küçümseme tavrıyla Firdevs Hanım mevcut olanlardan hiçbirinin yüzüne bakmaya cesaret etmeyerek:

"Adnan Bey, şu, demin gördüğümüz!" dedi.

Sonra birden ayağa kalkarak bu şaka o kadarcıkla terk olunacak bir şeymiş hükmünü veren kararlı bir sesle:

"Ben de ciddi bir şey haber vereceksiniz zannediyordum," dedi ve ilerleyerek artık basamakları gıcırdatmaya başlayan vücuduyla merdivenlerden çıkmaya başladı.

Peyker gülerek diyordu ki:

"Annemin hiç hoşuna gitmedi. Benden sonra Bihter! Yeni bir çekişme esası daha..."

Bihter gülümsedi, yüzünde şimdi pembe bir tabaka dalgalanıyordu; nazarında bir açıklama bekleyen gülümsemeyle eniştesine baktı. Bu nazar: "Gerçekten verdiğiniz haber doğru mu? Eğer öyleyse anneme bakmayınız, bilirsiniz, bu bana ait bir mesele..." demek istiyordu. Peyker kardeşlere mahsus anlaşma kolaylığıyla bu nazarın manasını yorumlayarak açık bir soru yöneltti:

"Doğru mu söylüyorsunuz bey? Bakınız Bihter merakından çatlayacak. Siz anneme ne ehemmiyet veriyorsunuz?"

Bihter atıldı:

"A, niçin merakımdan çatlayayım? Siz de tuhaf söylüyorsunuz!"

Nihat Bey olayı iki kardeşe anlattı: İki saat evvel, tam kendisi dışarıya çıkmak için giyinmeye hazırlanırken Adnan Bey'in maun sandalı yalının önüne yanaşmış, "Sizi bugün

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

gezmekten menedeceğim!" başlangıcıyla Adnan Bey içeriye girerek işte şurada, küçük odada ufak bir girizgâhtan, biraz çeşitli konulardan sonra, "Size bugün belki garip görünecek bir mesele için başvuruyorum." sözleriyle başlamıştı. Ondan sonra biricik müracaat yeri olarak kendisini bulabildiğinden, anne hanımefendinin nezdinde aracılığını rica ederek, Bihter Hanımefendi'nin evliliği talep olunmuştu.

Nihat Bey devam ederken Bihter'in gülümsemesine bir endişe manası hâkim oluyor ve Peyker kızarıyordu. Hikâye bitince Peyker birden itiraz etti:

"Lakin çocuklar! Bihter bu yaşta üvey analık mı edecek?"

Bihter bu sahip çıkmanın altında gizlenen kıskançlık hissini bekliyormuşçasına gözlerini indirerek sustu.

Nihat Bey cevap verdi:

"Oh, çocuklar! Adnan Bey onların da sözünü etti. Küçük oğlan, bu seneden itibaren okulda kalacak. Kız, şimdi on ikisini geçiyor, birkaç sene sonra o da elbette evlenmiş olacak. O hâlde?"

Nihat Bey baldızının bütün ruhunu delerek orasını görmek için güya bir pencere açmak isteyen bir nazarla Bihter'e baktı ve tamamladı:

"O hâlde o koca görkemli yalı yalnız Bihter'e kalacak."

Bihter'in yüzünde pembe tabaka daha ziyade kuvvet kazandı. Peyker'in itiraz silahı düşerek duruyordu. Onun da kalbinde şimdi ufak bir his, içeriği pek belli olmayarak bu evlilik düşüncesini soğuk bulduruyordu. Bihter bir kelime söylemeyerek, eniştesinin son sözüne cevap vermemeyi tercih ederek eldivenlerini, örtüsünü, harmanisini toplayarak çıktı.

Bir his ona derhâl bahsin kardeşinin yanında devam etmesinden çekinmek lüzumunu uyarmış, bu meselede Peyker'in

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

annesiyle birleşeceğini haber vermişti. Ta odasına, özgürce düşünebilmek, itirazlara hedef olmadan evvel ya galip ya mağlup olmak için bir karar vermek kararlılığıyla minimini odasına çıktı; kapısını kapadıktan sonra elindekileri yatağın üstüne attı, pencereye koşarak elinin tersiyle panjuru itti, Yakup –uşakları– bahçeyi sulamıştı, son kovanın bakiyesini Bihter'in penceresine kadar tırmanan hanımelinin toprakları-na boşaltıyordu. Henüz sulanmış bahçeden toprak kokusuyla karışık çiçek kokuları odanın beyaz leylak kokularıyla dolu havasını serinlendirdi. Şimdi odaya bahçenin yeşilliklerine bürünerek koyulaşan esmer bir ışık girmiş, sanki buraya sönmeye hazır bir zaafla yanan yeşil bir fanusun renklerini serpmişti. Bihter penceresinin yanında, sedirin koluna oturarak, birden muhakemesinin önünde dikilen sualin hâlini bu kelimenin ahenginden bekliyormuşçasına kendi kendisine:

"Adnan! Adnan Bey!" dedi.

Bu haberin Bihter üzerinde sihirli bir tesiri olmuştu. Enişte-sinin son sözü duygularını uyuşturan bir ezgiyle kulaklarında titriyordu. O büyük yalının yegâne hâkimesi olmak!

Ümitlerini geçen bir hülya gibi onu düşünmekte çok ısrar ederse silineceğinden korkarak düşünmemek istiyordu fakat odanın içinden ısıtan ve uyuşturan bir ses, bütün hayallerinin sesi, gizli bir terennümle gelip kulaklarına fısıldıyor ve hayallerinin hepsini birden ihya edecek bir kelime şeklinde ona:

"Adnan! Adnan Bey!" diyordu.

Bu isim gözlerinin önüne şık, zarif, en güzide bir âleme mensup, birçok ikbal ihtimallerine aday, uzaktan kır mı, kumral mı fark olunamayan sakalları çenesinden hafif hatla ayrılarak iki tarafına taranmış, daima güzel giyinen, daima güzel yaşayan, ince eldivenlere mahpus parmakları altın telli gözlüğünü seri bir hareketle beyaz zarif keten bir mendilin ucuyla sildikten sonra her tesadüfte kendisine bir rica na-

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

zarıyla bakan, güzel, o kadar maharetle saklanan elli yaşına rağmen hâlâ güzel bir koca koyuyordu.

O yaşla iki çocuğun varlığı bu isimle şu yirmi iki yaşında kızın tantana ve servet emelleri arasında bir fazla açıklık ortaya çıkartacak derecede mesafe bırakmıyordu. Zaten Adnan Bey o adamlardan biriydi ki onlar için yaş en adi bir önem derecesinde kalır. Çocuklar? Bilakis Bihter'in hoşuna gidiyordu. Hatta şu dakikada düşünürken bir tuhaflık bile buldu: "Bana anne diyecekler, öyle mi? Minimini bir anne! Yirmi iki yaşındayken bir genç kızın annesi olmak! Şu hâlde onu on yaşında doğurmuş olacağım. Hele oğlan! Oh! Gerçekten ablamın hakkı var; yumuk yumuk gözleriyle bir bakıyor ki..."

Onlara giydirilecek elbiseleri bile düşünüyordu, sonra acelesine kendisi de güldü.

Bu evlilikte onu ne çocuklar ne de Adnan Bey'in elli senesi korkutuyordu, bunlar öyle küçük şeyler türündendi ki asıl meselenin şaşkınlığı hemen örtülüveriyordu. Eğer Adnan Bey herkese benzer bir adam olsaydı, eğer çocuklar her vakit babalarının yanında görülen güzel giyinmiş o güzel bebekler olmasaydı, bu mesele çıkar çıkmaz omuzlarını silkecek, eniştesinin yüzüne bir kahkaha savurarak kaçacaktı. Lakin Adnan Bey'le evlilik demek Boğaziçi'nin en büyük yalılarından biri, o önünden geçilirken pencerelerinden avizeleri, ağır perdeleri, oyma Louis XV ceviz sandalyeleri[15], iri kalpaklı lambaları, yaldızlı iskemleleriyle masaları, kayıkhanesinde üzerlerine temiz örtüleri çekilmiş beyaz kikle[16] maun sandalı fark olunan yalı demekti. Sonra Bihter'in gözlerinin önünde bu yalı bütün hayalinin tantanasıyla yükselirken üzerine kumaşlar, danteller, renkler, mücevherler, inciler serpiliyor, bütün o çılgıncasına sevilip de alınamayarak özlem çekilmiş şeylerden oluşan bir yağmur yağıyor, gözlerini dolduruyordu.

15 Fransa'da XV. Louis döneminde moda olan, Osmanlı'daysa Kırım Savaşı'ndan sonra kullanılan yaldızlı oymalı mobilya.

16 Yarışlar için kullanılan dar, uzun sandal.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Bihter pek iyi biliyordu ki annesinin unutulmayacak derecede süren eğlence hayatı kendisine parlak ve asıl kibar hayatını açacak bir evliliği engelleyen güçlü bir sebepti. Firdevs Hanım'ın kızlarına, Melih Bey takımının artık sönmeye yaklaşmış hatıra şaşaasının bu son çiçeklerine nihayet enişte-sine, şu Nihat Bey'e benzer bir talip çıkabilirdi.

Enişte sine fikrini geri yöneltirken dudaklarında bir küçümseme gülüşü beliriyordu. Kendi kendine: "Ahmak!" diyordu; Selanik rıhtımının birahanelerinde öğrenilmiş Fransızcasıyla kendisine meslek yapmak için İstanbul'a gelip de..." Bihter enişte sinin Peyker'e, sade geçici bir gönül vermenin hükmüne bağlanarak değil, biraz da belki asıl ailenin münasebetlerinden istifade etmek, İstanbul'un kibar hayatına karışmak hevesiyle koca olduğunu bilirdi.

Kelimenin olanca kuvvetini veren bir telaffuzla ve bu defa açık sesle "Ahmak!" diyordu.

Evet, nihayet işte böyle bir koca! Birkaç yüz kuruş maaş hısmından, akrabasından, bilinemez nereden ufak tefek yardımlar, daha sonra bir çocuk, daha sonra? Bihter ellerini birbirine sürterek: "Daha sonra hiç!" diyordu.

Birden aklına bir şey geldi, Peyker'in muhalefetine rağmen enişte sinin bu evliliğe taraftar olacağına karar verdi. Bu evlilik ona yararlı olabilir, Adnan Bey'in nüfuzundan, haysiyetinden bir fayda bekleyebilirdi. Enişte sinin her türlü hissiyatı kandıracak derecede menfaat gözettiğine kanaati vardı.

Onun bu meselede kendisine bir ortak olabileceğine karar verdikten sonra kardeşini düşündü. "Zavallı Peyker! Adnan Bey ismini işittikten sonra ne tuhaf oldu. İşte bu işe engel olmak isteyeceklerden biri daha... Bu defa anneme âlâ bir yardımcı var fakat..."

Cümlesinin aşağısını Bihter zihninde tamamlamaya lüzum görmedi, ayağa kalkarak tekrar pencereden minimini bahçeye baktı. Şimdi böylc yukarıdan şu özenilerek düzenli tutulmaya

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

çalışılan bahçeciğe bakarken gözlerinde hayalinin yüksekliklerinden alçaklara düşen bir küçümseme nazarı vardı.

Bu köşecikte, şu fakir evceğizde, her zaman bir gidişle gelen gidene benzeyen saatleri sürükleyerek geçen günleri, yirmi iki senelik hayatını bir an içinde gördü. Bütün eğlenceler, seyranlar, hatta o zamana kadar sevile sevile yapılıp giyilmiş elbiseler, yirmi iki senelik hayatının en güzel hatıraları bile birden nazarında adi ve hakir hiçler derecesine indi.

Sonra kendisini düşündü. Gözlerinin önünde kendi yüzünü, kendi endamını, saçlarını, yolda geçerken görenlerin nazarlarından sevgiler, saygılar toplayan o zarif, güzide heyeti gördü; bu hayale gözlerini süzerek gülümsedi. Bu güzelliğe eşlik eden ufak tefekleri birer birer kendi kendisine saydı.

Firdevs Hanım'ın, hiçbir zaman bir anne üstüne düşmelerini hissetmeyen bu kadının ihmallerine, kayıtsız davranmalarına rağmen –bu aileye özgü yaradılıştan gelen bir bilgiçlikle– Bihter de hemen her şeyden bir parça bilirdi: Mecmuaları karıştırarak, hikâyeler okuyacak derecede Türkçe, Beyoğlu dükkânlarında sarf olunacak kadar Fransızca, hatta her vakit Tarabya'da bulunan hizmetçi kızlardan öğrenilmiş Rumca bilir; piyanoda valsler, kadriller, romanslar çalar; gerekirse gayet ağırbaşlılıkla, hisle okuduğu şarkılara hemen kendi kendine öğrenilmiş uduyla pek güzel eşlik ederdi.

Bunlar öyle bir üstün yetenek toplamı oluşturuyordu ki onun emellerini herhâlde bir Nihat Bey derecesinin üstüne kadar sevk etmek için yeterliydi fakat annesinin hayat tarzı, bütün ailenin şöhreti o emelleri kapayan birer set şeklinde yükseliyordu. Böyle kendisini emellerinin gerçekleşmesi imkânını ümit edebilmekten engelledikleri için ailesine kalbinde derin bir husumet vardı! Oh! Şimdi onlardan ne güzel bir intikam alma vesilesi bulmuş olacaktı!

Artık tamamıyla karar vermişti. Bu kararından döndürebilecek hiçbir güce yenilmeyecekti.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Odasında gezindi, geçerken aynada kendisine gülümsedi, orada artık kocasız kalmak tehlikesine maruz biçare Bihter'i değil, Adnan Bey'in eşini güya selamlamış, tebrik etmişti. Tekrar penceresine geldi, bir sarmaşık panjurun arasından girerek ona gülüyor gibiydi, bundan ince bir filiz kopardı, düşüncelerinin humması arasında inci gibi küçük ve beyaz dişlerine götürdü; onu ısırarak, artık odaya çöken karanlığın içinde, dalgın dalgın, gözleri süzüldü; bahçenin çiçeklerine, çimenlerine baktı, bahçe şimdi değişmiş, hayallerinin türlü renklerle bir sergisi olmuştu.

Artık bahçeyi değil, gözlerinin önünde küme küme yığılmış kumaşları, bunların üzerine dökülen mücevherleri görüyordu. Burada bir gökkuşağı parçalanmış, ondan yeşil, mavi, sarı ve al ipek tufanları serpilmişti ve bu renk fıskiyesinin üstüne zümrütlerden, yakutlardan, elmaslardan, firuzelerden oluşmuş güneş parçaları dökülüyor gibiydi.

İşte, işte, bütün o çılgıncasına sevilip de alınamamış şeyler, işte onlar isteğinin kabzası önünde en küçük bir emeline boyun eğmiş ve hazır bekliyor, renkli gözleriyle onu çağırıyordu.

Ah! O zarafeti sadelikle araştırmaya mecbur edip de bu alınamayan şeylerin acısını, gizli hüsranını saklamak için sahte bir iğrenme talim eden fakir hayat... Artık o hayattan, bunları görmemek için gözlerini kapamaktan usanmıştı.

Onlar çarşıya çıktıkça pahalı bir mücevheri, ağır bir kumaşı kabalıkla itham ederek ellerinin sert bir hareketiyle iterlerdi. Evet, iterlerdi fakat Bihter'in kalbinde bir şey kopardı. İşte şimdi hayal mahşerinin güzel şeyler tufanı gözlerini doldururken bütün çarşılarda vitrinlerin önünde annesiyle kardeşiyle uzun uzun duraklamalarını hatırlıyordu. Hemen her geçişlerinde şurada burada dururlar; şaşkın bir sessizlikle, birbirlerine göstermeyerek, bir görüş alışverişinde bulunmayarak bunlarla kendilerine bir göz ziyafeti çekerlerdi.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Bihter şu gerdanlığı boynuna takar, öteden bir pırlanta bileziği koluna geçirir, bir minimini serçenin gagasında nohut kadar incisiyle saçlarının arasında yerini belirler, beş dakikalık bir kendinden geçiş içinde böyle hayalinde süslenir, sonra buradan ayrılırken kolunda şıngırdayan gümüş halkaları, ince altın zinciri koparıp atmak isterdi.

Bugün bunların hepsinin gerçekleşebileceğini düşünürken hayatının fakirliği daha anlaşılırlık ve açıklıkla beliriyor, sanki bu hayal ona hayatının mahrumiyetlerini daha sıhhat ve sadakatle gösteriyordu. Bugünün hakikatini hülyasının tantanasına alışan gözleriyle seyrediyordu.

Üstündeki elbiselerden, etrafındaki eşyadan fakir bir şikâyet yayılarak onu bunaltıcı bir hava içinde kucaklıyordu. O eskilikleri saklanmak için üzerlerine işlenmiş şeyler, atılan sandalyeleri, çatlamış eski ceviz dolapla yaldızları silinmiş demir yataklığı, pencerelerden bıkmış ve hastalıklı bir köhne edayla sarkan perdeleri, artık hoş göstermek için maharetin yetmediği bu şeyleri uzak bir yoksulluk âleminin bir daha görülmemek üzere terk olunan yadigârları türünden görüyordu. Sonra, birden, bu âlemin yanında taptaze, yaldızlanmış, gösterişli bir konağın dehlizleri, odaları açılarak ışıklar içinde kaynıyordu.

Bunların içine kendisince beğenilip de alınamamış şeyleri atacaktı. Hep birer birer hatırladığı heykellerden, küplerden, resimlerden, saksılardan, o bin türlü şeylerden yığacak; duvarları, hücreleri, doymak bilmeyen bir heves bolluğuyla örtecekti. Demek, Adnan Bey'le evlilik bütün bu şeyleri yapabilmekti. İşte yemin ediyordu ki onu, ne annesi, ne kardeşi, dünyada hiçbir kimse bu hülyalarına kavuşmaktan menedemeyecekti...

***

Kapısına vuruldu. Katina'nın sesi haber verdi:

"Sofra hazır!"

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Bihter odasından çıkınca Katina'nın genç, şakrak yüzünde bir gülümsemenin sevinçle dolu ifadesini fark etti:

"Ne gülüyorsun?" dedi.

Katina:

"Oh! Ben anlamadım mı? Bilseniz küçük hanımcığım, nasıl seviniyorum!"

Sonra ufak ufak parlak siyah gözleriyle Bihter'i süzerek:

"Beni beraber götürürsünüz, değil mi?"

Bihter cevap vermedi, bu genç kızın ağzında şu olayın bir sevinç sebebi olarak tekrar edilmesinden kalbine bir fazla kuvvet geldi. Bu evliliğin, dışarıda meydana gelecek etkilerine şu saf sözler sağlam bir delil hükmünü almıştı.

Sofrada Adnan Bey'den konuşulmaması için Firdevs Hanım her şeyden konuşuyor ve bu konuşmalara gözlerini tabağının içinden ayırmayarak somurtan Bihter'i karıştırmak, güya onunla açıktan bir kavganın önünü alacak bir barışıklık tesis etmek istiyordu. Kalender'de görülen kıyafetlerden, Yeniköy'e doğru geçen bir arabanın demir kırı hayvanlarından, mızıka çalınırken bastonunu sallayarak ıslıkla tempo tutan ceketinin yan cebinden kırmızı ipek mendili taşmış bir beyden bahsetti. Bihter annesinin bu gevezelikten maksadını anlıyordu. Birinci defa olarak annesiyle mühim, ciddi bir mücadele vermek gerekeceğini hissetti.

Birden gözlerini cezbeden bir kuvvetle başını kaldırdı, eniştesiyle bakıştılar. Bu adamla beyinlerinde büsbütün silinemeyen bir yabancılık kalmış, onları iki kardeş hükmüne getirecek olan samimi bir münasebeti engelleyen irade dışındaki bir korku Bihter'i kardeşinin kocasından uzak tutmuştu. Bu uzaklıkta cismani bir nefrete benzer bir şey de vardı. Ara sıra onun kendisiyle göz göze gelmelerinde, mesirelerde yabancıların ısrarlı bakışlarına karşı titremeyen nazarı ufak bir titreyişle ayrılmaya lüzum görürdü. Bu gece gözleri karşıla-

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

şınca Bihter bakışını çevirmedi; eniştesine ısrarlı ve onunla bir ortaklık anlaşması yapan derin manayla baktı. Onun gözlerinde kendisine itaat eden bir nazar, bir teslimiyet gördü. Böyle, yalnız gözlerinin sade bir bakışıyla aralarında bir ittifakın imzası atılmış oldu.

Nihat Bey, bir aralık ufak bir sohbet boşluğundan istifade ederek Firdevs Hanım'a sordu:

"Adnan Bey meselesine önem vermediniz?"

Firdevs Hanım önce işitmemiş gibi:

"Katina!" dedi. "Sürahiyi alıversene..."

Sonra damadına baktı:

"Önem verilecek bir şey değil ki... Öncelikle yaşlarda bir denklik yok, ondan sonra çocuklar..."

Firdevs Hanım söylerken Peyker kocasına devamdan meneden bir gazap bakışıyla bakıyordu. Yemek ağır bir sessizlikle bitti.

Firdevs Hanım'ın âdetiydi; sıcak gecelerde, yemekten sonra şehnişine çıkar ve burada uzun sandalyesine yatarak denizin bitmez tükenmez mırıltılarını dinlerdi.

Nihat Bey iki günden beri kuşakları çözülmemiş gazetelerini açıyor; Peyker, konuyu arzu edilmeyen zeminlere sevk etmekten çekinmeyle sessizliği tercih ederek, sarı kalpaklı lambanın altında bir koltuğa gömülmüş, gözleri yarı kapalı, düşünüyordu. Bihter biraz dolaştı, bir şey bahane ederek bir aralık odasına gitmek için kayboldu, sonra yine geldi, bu gece onda bir yerinde duramamazlık vardı.

Aklına gelen şeyi erteleme ve daha uygun bir zamana bırakma imkânı tanımayan bir tez canlılıkla yapılması gereken şeyleri hemen yapmak onun için bir ihtiyaçtı. Şehnişinin açık kapısından taze, ferahlatıcı bir hava tül perdeleri şişirerek içeriye giriyordu. Perdeler açıldıkça uzaktan annesinin beyaz

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

bir gölge belirsizliğiyle sandalyeye uzanmış suretini görüyor, hemen oraya gitmemek için şehnişinden gözlerini çeviriyordu. Ortada, masanın üstünde eski dergileri karıştırmak, resimleri seyretmek istedi fakat bunları bir karartı içinde görüyor, zihninde üst üste darbelerle vuran bir ses ona: "Niçin şimdi değil de sonra? Eğer bu gece meseleye bir karar verilemeyecek olursa sabaha kadar uyuyamayacaksın..." diyordu. Annesiyle görüşmekten gittikçe artan bir korku artık kalbine ufak çarpıntılar vermeye başlamıştı. Pek iyi biliyordu ki bu gece şimdiye kadar aralarında söylenmekten çekinilmiş ağır şeyler söylenecekti. Birden kendisini bu kadar korkak bulduğu için kendine kızdı ve Peyker gözlerini kapamış uyuklarken eniştesinin yüzüne bir duvar çeken gazetesinin önünden geçti; sofanın ta öbür ucuna, şehnişine kadar hafif adımlarla yürüdü; başını kapının tül perdelerinin arasından soktu, "Size eşlik etmeye geliyorum anne!" dedi.

Hafif bir rüzgâr önlerinden denizi okşayarak, koyu siyah kütleleri koyu karanlık sularında çalkalanan sandalların, gemilerin uzayan gölgelerini kırık ve bezgin hamlelerle sahile kadar uzatmaya çalışıyordu.

Bihter annesinin yanına, açılır kapanır küçük iskemleye oturdu; hâlinde bir sokulganlık, annesinin dizinden ayrılmayan çocuklara mahsus bir şey vardı, yavaşça kolunu annesinin dizine koydu, üstünde iri siyah bir yığın şeklinde duran saçlarıyla başını kolunun üzerine dayadı; gözleri bu karanlık gecede sönük sönük, dargın dargın süzülen, bir yetim kederliliğiyle ıslak kirpiklerini titreten birkaç ışık parçasına dalarak bir müddet gökleri seyretti.

Bir gece kuşunun perişan, kırgın uçuşu gözlerini bir aralık sürükleyip götürdü. Annesi uyuyormuş gibi ona bir kelime söylememiş, sanki orada vücudundan habersiz durmuştu. Bir aralık Bihter başını kaldırdı, karanlıkta annesinin gözlerini görmek isteyerek uzandı.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Tül perdelerin arasından süzülerek yavaşça şehnişine dökülen sofanın ışığı altında anne kız birbirine baktılar. Bihter gülümsüyordu; sonra yavaş, hafif, saçlarının arasından kayıp firar eden rüzgâra benzer bir sesle:

"Anne!" dedi. "Niçin Adnan Bey meselesine önem vermediniz?"

Firdevs Hanım şüphesiz böyle bir soruyu bekliyordu, doğrulmayarak o da öyle yavaş sesle cevap verdi:

"Sebebini zannederim ki senin yanında söylemiştim."

Bihter gülerek omuzlarını silkti:

"Evet fakat onlar, sizin itiraf ettiğiniz sebepler o kadar hafif şeylerdi ki bu evliliğe izin vermemeniz için bilmem yeterli mi?"

Firdevs Hanım yavaşça doğruldu, şimdi seslerinin gizli bir fırtına saklar gibi uyanmaya başlayan içten heyecanını tutmak isteyerek ikisinin de dudaklarında bir kısıklık vardı. Bihter başını kaldırmıştı, annesinin dizinden kolunu çekti.

"Seni bu evliliğe pek heves ediyor görüyorum Bihter!"

Bihter mutlak bir tartışmayı mümkün mertebe geciktirmeye çalışan bir sesle cevap verdi:

"Evet, çünkü daha iyi bir fırsat çıkabileceğine artık ümit kalmadı. Öteki kızınızın nihayet bir Nihat Bey'i zorla bulabildiğini pek iyi hatırlarsınız. Şimdiye kadar benim hakkımda da size bir başvuru olduğunu görmedim."

Firdevs Hanım:

"Beni şaşırtıyorsun Bihter!" dedi. "Mutlaka gelin olmak için bu kadar acele ettiğini bana haber vermiş olsaydın..."

Konuyu sakinlikle bitirmek için çabalamakla beraber Bihter birden, her vesileyle parlamaya müsait olan tabiatına mağlup oldu. Keskin bir sesle:

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

"Oh! Şaşıracak bir şey yok anne!" dedi. "Yirmi iki yaşında bir kız, birinci defa olarak kabul edilecek bir evlilik talebi karşısında bulunur da nihayet görüş belirtmeye lüzum görürse acele etmiş olmaz zannederim. İtiraf ediniz ki Adnan Bey'i reddetmek için gösterdiğiniz sebepler belki başka bir kız için düşünülebilir. Fakat kabahat kendisinin olmadığı hâlde kim bilir nasıl sebeplerle koca bulmaktan ümidini kesen bir kız..."

Bihter'in sesine gittikçe sinirli bir titreme geliyordu. Boğazın sakin sularını yararak Karadeniz'e doğru yol alan büyük bir yük vapurunun gürültüsü Bihter'in son sözlerini boğmuştu. Firdevs Hanım şimdi büsbütün doğrulmuştu. Anne kız, karanlıkta birbirini boğmak isteyen iki düşman gibi yüz yüze, nefes nefese, gözleriyle birbirini araştırarak duruyorlardı.

Firdevs Hanım sordu:

"Ne vakitten beri kızlar annelerine karşı evlilik hakkında serbest serbest söz söylemeye başladılar?"

Beş dakika önce pamuk pençeleri altında tırnaklarını saklayan bir kedi sokulganlığıyla gelen bu kız, artık silahlarını çıkarmıştı; hemen cevap verdi:

"Anneler anlaşılamayacak sebeplerle kızlarının evliliklerini engellemeye başlayalıdan beri..."

"Bihter! Annene karşı kullanılacak dili belirleyemiyorsun. Sana daha ziyade terbiye verdim zannediyordum."

Artık mücadeleyi açık bir harp olmaktan menedecek bir kuvvet kalmamıştı. Sesleri yükseliyor, nihayet fırtına patlıyordu; sofradakiler, Nihat Bey'le Peyker, belki işitebilirlerdi. Bihter daha çok yaklaştı ve nefesi annesinin cildine dokunarak cevap verdi:

"Bunu terbiye eksikliğinden çok kızlarınıza muhabbet, hürmet hissettirememiş olmanıza yormak daha doğru olur.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Teessüf ederim ki size birinci defa olarak ihtimal bir daha unutulmayacak şeyleri söylemeye mecbur oluyorum fakat kabahat sizin... Kızınızı eleştirmeden önce bir kere, sizi davet ederim, kendinizi düşününüz. Adnan Bey'i niçin reddettiğinizi tamamen biliyor musunuz? Yaşıyla çocukları için diyeceksiniz. Nihat Bey'in de yaşı elli miydi? Onun da çocukları mı vardı? Hâlbuki bugün bana yapmak istediğiniz şeyi o zaman Peyker'e yapmıştınız. Nihayet mağlup oldunuz, bu defa yine mağlup olacaksınız fakat bu mağlubiyet size daha acı geliyor, çünkü..."

Firdevs Hanım hırsından boğularak sordu:

"Çünkü?"

Bihter, şimdi karşısındakinin ıstırabından haz alan, yaraladıktan sonra bıçağını yaranın içinde kanırtarak çeviren bir vahşet insafsızlığıyla söylüyordu:

"Çünkü? İşitmek istiyorsunuz öyle mi? Çünkü, ben de bu evde birisini bilirim ki eğer Adnan Bey onu istemiş olsaydı..."

Firdevs Hanım'da artık engellenemeyen bir öfke köpürdü; elinin tersiyle, Bihter'in ağzından cümlesinin aşağısını durdurmak isteyerek çarptı. Bihter, bir çılgın gibi iki elinin bir kasılmasıyla annesinin iki elini tuttu ve dişlerinin arasından ıslık çalan bir sesle:

"Evet, onu istemiş olsaydı," dedi. "Koşacaktı, sevincinden çıldırarak koşacaktı..."

Firdevs Hanım kendisini sandalyesine salıverdi. Beş saniye önce hastalıklı asabında kalan bir kuvvet bakiyesiyle isyan ettikten sonra tekrar bir zaaf, onu bir müddetten beri her konuşmada artık mağlup eden çocukça bir zaaf, cevap vermekten alıkoydu; gözlerine yaşlar hücum etti ve bütün hayatının cezası bu gece kızının ağzından dökülen bu kadın, orada, karanlık gecenin içine birer hazin damlayla ağlayarak dökülüyor sanılan gökyüzünün sönük, dargın yıldızları altında uzun uzun ağladı.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Bihter birden onu ağlıyor görünce, istemeksizin, düşünmeksizin, belki iki öpücük arasında bitirebilmek ümidiyle başlanıp da gözyaşlarıyla bitirilen bir mücadelenin neticesine karşı donmuş, duruyor; karşıda kırmızı fenerin coşkun bir yılan gibi kıvranıp uzanan ışığına dalarak başını çeviremiyordu.

Meselede galip çıktığından emindi, bütün annesinin bu gözyaşları onun galibiyetine birer delil demekti lakin şimdi bunlar ona da ağlamak hevesini veriyordu, bir kelime söyleyecek olursa kendini tutamayacağından korktu. Dudaklarını ısırarak, sahili küçük küçük şamarlarla tokatlayan dalgaların çarpıntısı arasında annesinin iri iri nefeslerini işiterek durdu. Kalplerinde anneyi çocuklarına bağlayan saygı ve sevgi ilgisi kuramamış bu iki vücut, iki düşmana benzeyen bir anneyle kız; derin, ağır, soğuk, sanki aralarında yatan bir tabutun mateminden gelen bir sessizlikle hareketsiz kaldılar.

İkisinin arasında kırılmış bir şey lakin yapılmış bir evlilik vardı.

***

Bu gece Bihter odasına bir zafer sevinciyle girdi. Şimdi artık gerçekleşeceğinden emin olduğu hayaliyle yalnız kalmak için acele ediyordu. Üstündeki şeyleri koparıp atmak isteyen ellerinin seri hareketleriyle soyundu, omuzlarından kayan gömleğiyle pencereye kadar gitti, panjurları çekti, camı indirdi, kandili yaktı, mumunu söndürdü, yatağının kenarına oturarak çoraplarını çekip attı; her şeyden uzak, her şeyden ayrı, yalnız hülyasıyla beraber kalmak için yatağına girdi, eliyle cibinliği[17] çekti.

Ötede kandilin titrek ışığı odanın mahrem gölgeleriyle boğuşuyor gibiydi; masanın üzerinde şişelerin irileşen, orantısız şişen gölgeleri odanın döşemesine dökülüyordu. Şimdi Bihter yatağının içinde, hakikatle hülyanın arasına cibinli-

17 Yatağın üstüne sineklerden korunmak için örtülen tül.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

ğinin tül duvarını çekerek yatıyor, odanın sessizliğinde bir uyku nefesi uçmaya başlıyordu. Yalnız –ufuklardan bir parça güneş istemek için yuvasının kenarında bekleyen beyaz bir güvercin yavrusu gibi– yataktan, cibinliğin arasından küçük, tombul bir ayak sarkıyor, asabi bir hırçınlıkla sallanarak şuh, çapkın bir davet manasıyla güya bu emel yatağına takım takım hülyalar çağırıyor; "Evet!" diyordu. "Buraya geliniz gösterişli yalılar, beyaz kikler, maun sandallar, arabalar, kumaşlar, mücevherler, bütün o güzel şeyler, bütün o yaldızlanmış emeller... Siz, hepiniz, buraya geliniz..."

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

2

Bugün Adnan Bey açık sarı boyalı yalıdan çıktıktan sonra maun sandalına kalbinde büyük bir hafiflikle atlamıştı. Kendisini aylardan beri içinden çıkılmaz tereddütler arasında yoran bu müracaat işte nihayet yapılmış, onun kalbini ezen ağırlığı güya göğsünün üzerinden büyük bir taş gibi nihayet kalkmıştı fakat sandalında kendisini yalnız bulduktan sonra bu hafifliğin arasında ufak bir yürek çarpıntısı hissetti. Bugün alışılmışın dışında işte sandalda yalnızdı, Nihal'le Bülent babalarına refakat etmiyorlardı lakin onların boş kalan yerinde iki masum, şaşkın yüzün gölgesi titriyor; minimini iki ses, iki çekingen, kararsız çocuk sesi:

"Beybaba!" diyordu. "Nereden geliyorsunuz? Ne yaptınız?"

Evet, ne yapmıştı? Şimdi uzaktan, akşamın son ışıkları içinde yeşillikleri gülümseyen karşı tepelere bakarak o da kendi kendisine bu soruyu yöneltiyordu. O zaman, bu müracaata karar vermeden önce aylarca devam eden tereddütler, iç hesaplaşmaları bir dakika içinde tekrar uyandı, zihnen bu mücadelenin bir tarihini, bütün o savaş ayrıntılarının bir özetini çizdi. Kendisini vicdanına karşı haklı göstermek için her zamankinden çok şu dakikada bir ihtiyaç duydu. O zaman, emeline ulaşmayı temin için hazırlanan bütün sebeplerin ve delillerin hücumu altında bunaltılan vicdan her zamanki gibi gene o küçük itiraz sadasına cevap vermek için bu binlerce sebeplerle delillerin yükselen, kendi sesini örten hücum gürültüsünü işitti.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Evet, böyle daha ne kadar devam edebilirdi? İşte dört seneden beri hayatını çocuklarına adamış, evin içinde bir annenin kaybolduğundan onların minimini ruhunu mümkün mertebe fark ettirmemek için çocuklarına anne olmuştu fakat şimdi artık bu fedakârlıkta devama makul bir sebep görünüyordu. Bülent zaten okula gidecekti, Nihal birkaç sene sonra gelin olacaktı. Çocuklarının bağları kendisinden yavaş yavaş çözülecek, nihayet bütün çocuklarla babaların arasında açılan uçurumlar onların arasında da –hatta şimdiki bağların samimiyetine oranla daha büyük bir boşluk– açılacaktı. O zaman bu boşluğun yanında yalnız, ara sıra yalnızlığına avutma sunmak için uğraşan çocuklarının birkaç gülümseme sadakasıyla terk edilmiş kalp ısınamayarak, o yalnızlığın bütün kar parçaları hayatının verimden mahrum kalmış fedakârlıklarını kalın bir kefenle örterek, evet, yapayalnız kalacaktı.

Zaten bütün geçen hayatı bir fedakârlıktan ibaret değil miydi? Tereddütlerine karşı fazla bir üstünlük silahı bulmak için evliliğinin, bütün şiir ve aşk hatıratını inkâr ediyor, bu ikinci sevdanın tasarlanmış beşiğini süslemek için biçare ölmüş aşkının mezarından çiçeklerini söküyor, koparıyordu.

O, otuz yaşına kadar nispeten masum bir hayat geçirmişti, hayatının en büyük aşk olayı evliliğiydi. Şimdi düşünürken on altı senelik evlilik devresi hatıralarında bir zayıf papatyanın bile sevincinden mahrum uzun, çıplak bir çöl parçası şeklinde uzanıyordu. Bu on altı sene yalnız eşinin bitmez tükenmez hastalıklarından mürekkep hatıralar bırakmıştı. O hastalıklarla mücadele etmiş, çocuklarının annesini kurtarmak için senelerce uğraşmıştı; nihayet, zaten beklenen netice bütün gayretlerini hiçe indirerek işte çocuklarını öksüz bırakmıştı. O zaman sarf olunan emekler şimdi ödül bekleyen seslerle hatıralarının arasında bağırıyordu. O vakit yapılan bir görev şimdi bir hak hükmünü almıştı. Lakin kalbinde ufak bir çarpıntının susturulması mümkün olamıyor, bu sebepleri Nihal'le Bülent'in fikirlerine nasıl kabul ettireceğine karar

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

veremiyordu, istiyordu ki vicdanına karşı kendisini temize çıkaran bu sebepler onu çocuklarına da affettirsin...

Birden gözlerini karşı tepelerden ayırdı. Kalender'e yaklaşıyorlardı; onlara, Bihter'e, tesadüf edebileceğini düşündü. Dümene ufak bir darbeyle daha çok yanaştı; işte uzaktan beyaz sandalı fark etmişti; dümene yine bir küçük darbeyle ufak bir bükülme daha gösterdi, iki sandal yekdiğerinden ancak birbirine çarpmayacak derecede açık kalmıştı.

Adnan Bey kendi kendisine: "Şimdi, on dakika sonra haber alacaklar..." diyordu. Bihter'in kabul cevabı vereceğinden emindi, bunu genç kızın zaten gözlerinde açık bir şekilde okumuş, gözlerinin bakışında müracaatta gecikmesinden şikâyete benzer bir şey bile fark etmişti.

Kendi kendisine bir nakarat gibi: "Evet," diyordu. "Şimdi, on dakika sonra..." Tekrar birden aklına Nihal'le Bülent geldi. Eve gidince onun da yapılacak bir işi vardı. Bugün çocukları hazırlamak istiyor, saadetinin tam olmasına engel olacak olan şu çarpıntıyı da hemen susturmak için acele ediyordu.

Maun sandal artık yapılacak bir işi kalmamış gibi hızla suları yararak ilerlerken bu titreyiş büyüyordu. Hâlâ bir kolay yol bulamamış, aklına gelen çarelerin hiçbirine karar verememişti. Bir aralık Şakire Hanım'ı –eşinin gelin halayığıyken[18] Nihal'in doğmasından sonra çırak[19] edilen ve o zamandan beri evde aile fertlerinden olmak önemiyle kalan kadını– düşünüyor; ara sıra: "Hayır, öğretmenini aracı kılmak daha iyi olur..." diyordu. Sandal rıhtıma yanaşıp da kapının önünde bekleyen küçük Habeş Beşir koşunca Adnan Bey hemen sordu:

"Çocuklar gelmediler mi?"

Gelmediklerini anladıktan sonra bir ferahlık duydu; şimdi onları hem görmek istiyor, hem görmek zamanını ertelemeye

18 Kadın köle.

19 Evlendirilip azat edilen ve aileden biri kabul edilen hizmetçi.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

çalışıyordu. Bugün yalnız kalmak için çocukları öğretmenleriyle beraber Bebek Bahçesi'ne göndermişti.

Soyunup ev içinde giydiği ince şayaktan[20] pantolonunu, beyaz keten gömleğini taktıktan sonra siyah alpaka[21] ceketini aradı; asabi ellerle aynalı dolabın kapağını çekti, odanın köşesinde duran elbise askısına baktı, ceketini bulamıyordu. Eliyle zile bastı, Nesrin'e çıkıştı: "Her şey karmakarışık, hiçbir işime bakılmıyor, işte bir saattir siyah ceketimi arıyorum..." diyordu.

Siyah ceketin bir kolu iskemlenin kenarından sarkıyordu. Adnan Bey arkasından çıkardığı elbiseleri onun üzerine atmıştı. Nesrin ilerleyerek ceketi elbiselerin altından çıkardı.

O, "Gördünüz mü? İskemlenin üstünde bırakmışsınız, hiçbir şeyi yerine koymak âdetiniz değil ki..." diyordu. Bir süreden beri böyle hizmetinin eksik görüldüğünden, hiçbir şeye bakılmadığından, hanımsız evde ne kadar dikkat edilse hizmetçilere dert anlatmak mümkün olmadığından bahsetmeyi âdet etmişti.

Nesrin çıkarken sordu:

"Çocuklar gelmediler mi?"

Yatak odasından aşağı indikten sonra bir aralık sofanın penceresinden denize baktı, artık sabırsızlanıyordu. Sonra odasına, iş odasına girdi; bir şeyle meşgul olmak istiyordu. Onun başlıca merakı tahta üzerine oymacılıktı; bütün boş saatlerini kâğıt bıçakları, hokkalar, kibrit kutuları, üzerinde kabartma resimlerle kâğıt baskıları oymakla geçirirdi. Birkaç günden beri ortasında Nihal'in yandan yüzüyle bir küçük tabak çıkarmak için uğraşıyordu. Bunu eline almak, çalışmak istedi, çalışamadı. Tekrar zile bastı. Nesrin tekrar içeriye girdi:

"Nihal'le Bülent gelmediler mi?"

20 Kaba dokunmuş yün kumaş.
21 Lama yününden dokunan kumaş.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Nesrin bu defa gülümseyerek cevap verdi:

"Gelmediler efendim fakat şimdi neredeyse gelirler."

Kız çıktıktan sonra Adnan Bey kalbinde belirgin bir korku hissi duydu. Evet, şimdi gelecekler; o zaman, o zaman ne yapacak?

En çok Nihal'i düşünüyordu. Tereddütlerine galebe çalmak için icat ettiği sebeplerin arasında hiçbir zaman susturmayı başaramadığı bir korku, bu olayın Nihal üzerindeki etkisini düşünmekten doğan bir korku vardı. Babasıyla kendisinin arasında başka bir vücudun, başka bir muhabbetin engel olmasına bu nazik, ince, suda yetişmiş bir çiçeğe benzeyen kızın ilgisiz kalamayacağından emindi. Pek iyi hissediyordu ki henüz pek çocukken onu annesiz bırakan yasın o zaman tamamıyla duyulmayan acılarını sonradan, büyüyüp düşünmeye başladıkça birer birer duymuş, onlar yüzüne gittikçe derinleşen bir yetim mazlumiyetinin hüzünlerini çekmişti. Babasına gülümseyerek bir bakışı vardı ki ta gözlerinin içinde, ta o gülümsemenin altında tamamıyla tanıyıp sevmeye vakit bulunamamış, hatta siması bile hatırlanamayan annesi için bir matem ağlayışı saklıyor gibiydi. Şimdi bu babayı, bu ikinci anneyi bir parça onun elinden alacaklardı. O biçare yüreği bu ikinci ayrılıktan nasıl acıtıcı bir yarayla yırtılacaktı! Bunu düşündükçe kalbinde Nihal için ağlayan bir damar sızlardı fakat bu artık nazarında önüne geçilmek mümkün olmayan, hatta oluşmasına müsaade edilmek lazım gelen bir zarar hükmünü almıştı.

Adnan Bey şimdi odasının kahve renginde uzun perdeler altında yarı bir karanlığa boğulan derinliklerine dalarak iş masasının yanında meşin yarım koltuğa yaslanmış, ayaklarını uzatmış, düşünürken Nihal'le bütün arkadaşlık hayatı parça parça levhalarla koparak gözlerinin önünde yaşıyordu. İlk önce annesini kaybettikten sonra çocuğun huysuzluklarını, o bin türlü olmayacak sebepler icat olunarak saatlerce devam

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

eden ağlayışlarını görüyordu. O vakitler babasından başka onu kimse susturamazdı. Onda bir de asabi hastalık vardı ki düzensiz aralıklarla minimini zayıf vücudunu saatlerce süren buhranlar içinde ezer, hırpalardı. Küçük yatağının yanında, o matem devresinde, o sinir buhranı saatlerinde, geçirdiği ızdırap gecelerini düşündü. İşte şimdi hatırına geliyor: Bir gece uykusunun arasında, çocuğun kim bilir nasıl bir rüyadan sonra, korkulu bir sesle onu uyandırmak için "Baba! Baba..." dediğini işitmiş, yatağından kalkmış, yanına giderek sormuştu: "Ne istiyorsun, kızım?" O zaman o, babasını yanında gördükten sonra gönlü rahat olarak, gülümseyerek, annesinin vefatından sonra birinci defa olmak üzere konuşmuştu: "Yarın gelecek mi?" Böyle, ismini söylemeyerek, kim olduğunu tasrih etmeyerek annesinden bahsederdi. "Hayır, kızım!" Her vakit yalnız bu cevapla yetinirken bu gece uykusunda galiba bir rüyayla başlayan bu bahsi takip etmişti: "Pek mi uzaklara gitti? Oradan gelmek zor mu beybaba?" O cevap vermeyerek başını sallamış, bu iki soruyu tasdik etmişti. Çocuklara mahsus bir inatla o mutlaka bir cevap istiyordu: "Öyleyse biz oraya gidelim, olmaz mı? Baksanıza o gelmiyor, hiç, hiç, bir gün olsun gelmiyor..." Sonra babasının sükût ettiğini görerek birden küçük çıplak kollarını yorgandan çıkarmış, onun başını çekerek, ağzını kulaklarına yapıştırarak, kandilin titrek ve karanlığa benzeyen ışığı altında etraftan gizli bir şey söylüyormuşçasına hafif, bir kuş nefesine benzeyen sesiyle, "Yoksa öldü mü?" demişti. Bu gerçek birinci defa olarak ağzından çıkıyordu. Sonra minimini parmağını uzatarak ve babasının gözlerinden akan birer katre çekingen yaşı silerek ilave etmişti: "Lakin siz ölmeyiniz babacığım, siz ölmezsiniz değil mi?"

O, çocuğu sakinleştirmiş, yatağına zorla yatırarak örtüsünü üstüne çekmiş fakat yanından ayrılamayarak saatlerle, suskun, uyumasını beklemişti. Çocuk o gece bütün içini çekerek nefes almıştı.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Geceleri onu bir müddet yanından ayıramaz, beraber yatardı. Şimdi bile Nihal'le Bülent aralık kapısı daima açık duran yanında bir odada yatarlardı; daha ötede öğretmenlerinin –ihtiyar Mlle de Courton'un– odası vardı. Yalnızlık bu babayla kızı o kadar sıkı bağlarla bağlamıştı ki ancak biribirinin havası muhitinde yaşamaktan haz alabiliyorlardı; öğretmen Nihal'den ziyade Bülen'tin bir arkadaşıydı. Gece Nihal Bülent'in uykusunu bekler, kadınla beraber çıktıktan sonra babasıyla yalnız kalmakta garip bir lezzet bulur, güya hayatının bir türlü dolmayan boşluğu içinde babasıyla böyle baş başa kalış kalbinin bütün ıssız köşelerini saadetle dolduracak bir samimiyet kazanırdı.

Adnan Bey kızıyla bu arkadaşlık hayatının ayrıntısını görürken etrafına, odasına; hatıralarının, kızıyla beraber geçen saatlerin sessiz şahitlerine bakıyordu. İşte ta odanın karşı duvarını boydan boya kaplayan yüksek, geniş, oyma cevizden, yekpare camlı kapaklarıyla kütüphane, bütün vakur, iri kitaplarla dolu; ötede, kapıya karşı, yan tarafta bir vakitler merak edilerek toplanmış güzel yazılardan oluşmuş zengin bir levhalar mecmuası ki karmakarışık fakat perişanlığında gözleri okşayan güzel bir zevkle düzenlenerek duvarı kaplamış; sonra diğer duvarlarda son merakının yadigârı, oyulmuş tahtadan minimini hücreler, resim çerçeveleri, mendil kutuları, aralarından kurdeleler geçirilerek tutturulmuş yelpazeler, ta ortada büyük bir parça kök üstüne kabartma çıkarılmış bir ihtiyar başı... Bugün, bu şeyler ona tuhaf bir nazarla bakıyorlar gibiydi.

Duvarda oymaları uzun uzun seyrediyordu. Bu ufak tefek şeyler bütün Nihal'in yanında, işte şurada yeşil kalpaklı lambanın altında geçirilen muhabbet ve merhametle dolu saatlerin ürünleriydi. Adnan Bey elini uzattı, masanın üstünden daha tamamlanamayan Nihal'in yüzünü aldı. Bu henüz bitirilmemişti; henüz ne saçlarının simasını ipekten bir çerçeve içine alan dalgaları, ne de zayıf çehresinin hastalıklı süzgünlüğü belliydi fakat o, yüzüne baktıkça kendisine ağlamak

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

arzusunu veren hasta simayı şu belirsiz çizgilerin arasından tam bir açıklıkla görüyordu.

Ah! Nihal'in o yaşamaktan şikâyet ediyor sanılan sarı, sarılığında uçucu bir pembeliğin aldatıcı neşveleri hemen solacak bir gül inceliğiyle titreyen hüzünlü yüzü! O hastayken sizi yalancı gülüşleriyle aldatmaya, etrafındakileri sahte bir saadet içinde aldatmaya çalışan, derinliklerinde hasta ruhu ağlarken gülen gözleri... Bunları bütün manalarıyla görüyordu. O vakit kızının hastalıklarını, sinir buhranlarını, o ta ensesinden başlayarak haftalarca devam eden baş ağrılarını hatırlıyordu.

Birden, karşısında Nihal'in bu hazin simasını ağrıyarak kendisine bakıyor zannetti. Bir dakika içinde hayatında bugünün silinmiş olmasını arzu etti. Evet, bugün silinmiş olmalıydı, bugün de diğer bütün günler gibi netice vermeyen mücadelelerle geçmeliydi, mağlup olmamalıydı fakat şimdi yapılmış olan başvuru geri alınmayacak bir adım gibi görünüyordu; onu değiştirmeye, geçilmiş olan mesafeden geri dönmeye imkân bulmak hatırına gelmiyordu. O ağlayan hasta yüzün arkasında diğer bir yüz, siyah saçlarıyla, uzun kaşlarıyla, iri uykulu gözleriyle, şiir ve gençlik dolu bir yüz ona çıldırtıcı gülümsemelerle gülümsüyordu.

***

Nesrin kapıdan görünerek haber verdi:

"Geldiler efendim!"

Nesrin'in arkasında Nihal'in sesi işitildi:

"Baba!" diyordu. "Siz bizden evvel mi geldiniz?"

Kuşaksız açık mavi elbisesinin içinde yaşına oranla uzun duran ince vücuduyla, zarif bir keçi yavrusu yüzünün inceliğini hatırlatan süzgün simasiyla, Nihal koşarak içeri girdi, iki eliyle babasının ellerini tuttu ve potinlerinin ucuna basıp yükselerek alnını babasının dudaklarına uzattı.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

"Siz bizi başınızdan savar, kaçarsınız öyle mi?" diyordu. "Nereye gittiniz bakayım? Niçin bize çıkacağınızı söylemek istemediniz? Şimdi Beşir'den haber aldık. Oh! benim minimini Beşirciğim, bana hepsini haber verir..."

Babası gülerek dinliyor; o durmaz dinlenmez çocuklara özgü bir kıpırdaklıkla kâh masanın üstünde bir şeye dokunarak, kâh elleriyle eteklerine vurarak, ağzından çıkan her kelimeye bir hareket katarak söylüyordu:

"Biz de ne iyi eğlendik. Bilseniz, bugün matmazelin bütün tuhaflığı üstündeydi. Bülent'e kendi çocukluğunda tanıdığı bir dilencinin hikâyesini anlatıyordu. Ne tuhaf? Bu bir ihtiyarmış ki bir büyük parça ekmeği..."

Nihal anlatırken ince, arasından güneş geçebilecek sanılan zayıf ellerini birbirine birleştiriyor, ağzına götürerek güya koca bir parça ekmeği küçük ağzının renksiz dudaklarıyla yutuyordu:

"İşte böyle! Matmazel yaparken görmelisiniz ki... Bülent'i bilirsiniz ya? Çıngırak gibi kahkahasıyla gülerken bütün bahçe halkı bize bakıyordu. Matmazele söyleyelim de sofrada size de yapsın babacığım..."

Şimdi babasının dizlerine dayanarak halının üstüne diz çökmüş, Bebek Bahçesi'ndeki gezilerini, en küçük ayrıntısına kadar, fikri oynak bir kelebek gibi oradan oraya sıçrayarak anlatıyordu. Sonra birden lafının arasında ciddi bir yüzle sordu:

"Siz nereye gittiniz? Söyleyiniz bakayım, siz bizden gizli nereye gittiniz?"

Düşünmeksizin:

"Hiç!" dedi; sonra bu cevap, bu yalan ağzından çıkar çıkmaz engellenemeyen bir utançla kızardı, açıklamaya lüzum gördü:

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

"Kalender'e!"

O, birden, sinirleri hastalıklı çocuklara mahsus garip bir hadiseyle bu yalanı keşfetti:

"Değil babacığım; işte, işte, kızarıyorsunuz, demek bizden saklamak istiyorsunuz."

Ayağa kalktı, sahte bir küskünlük vaziyetiyle, başını eğerek, dudaklarını kabartarak, gözlerinin eğri bir bakışıyla babasına bakıyordu. Şimdi, hemen şu dakikada, hiçbir şey hazırlamaksızın, hiçbir tedbire başvurmaksızın bu masum çocuğun karşısında, semavi bir mahluk huzurunda vicdanını arıtırcasına, hepsini söylemek, göğsünün üzerinde bir taş ağırlığıyla duran hakikati bu zayıf kızcağızın önüne atmak için kaçınılmaz bir ihtiyaç duydu. Elini uzatarak Nihal'in bileğinden tuttu; bu ince, içinden bir kadın vücudu çıkabileceğine ihtimal verilmeyen nazik bir dala benzer zayıf çocuğu kendisine çekti; parmaklarını küçük başının üstünde ipekten bir bulutu andıran saçlarına soktu. Bir saniye evvel neşeli öterken, birden asabının hassasiyetiyle, yuvasının sakinliğinden bir kış nefesinin geçeceğini duyan kuş gibi şimdi çehresinde bir endişe manasıyla bekliyordu. O vakit kendisini tutamadı, sordu:

"Nihal! Beni seviyorsun, değil mi? Çok pek çok seviyorsun değil mi?"

Çocuklara mahsus bir hilekârlıkla bu sorunun özünü anlamadan evvel cevap vermek istemedi.

Babası devam etti:

"Nihal, senin için bir şey düşünüyorum..."

Bu yalanı söylerken kalbini bir pençe sıkıyordu:

"Fakat bana söz ver bakayım, yemin et ki itiraz etmeyeceksin, kabul edeceksin, beni sevdiğin için, evet, beni sevdiğin için..."

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Sözünü bitiremiyordu, kendi sesinde öyle bir şey fark etmişti ki soğuk bir ürküntüyle vücudunu titretiyordu. Cinayetini itirafa kuvvet bulamayan bir suçlu korkaklığıyla bu çocuğun karşısında sustu. Nihal yavaşça elini çekmişti, babasından bir adım uzaklaştı; sessiz, sapsarı, dudaklarında bir sorunun çekinme nefesi titreyerek babasına baktı. Bir soru yöneltmedi. Niçin? Bilinemez. Hiçbir şey tahmin etmeyerek, babasının sözlerinde hiçbir fikir keşfetmeye çalışmayarak birden hissetmişti ki şu dakikada dünyada her şeyden çok sevdiği bu adam, bu baba, birinci defa olarak, her zamankine benzer bir hiç için ufak bir yalanla değil, hayatını hemen orada kırıverecek müthiş bir yalanla kendisini aldatmak istiyor.

Şimdi oda karanlıktı, birbirlerini bir gölge arasından görüyorlardı, beyinlerinde bir gecenin sinirleri üşüten soğuk rüzgârı uçuyor gibiydi. Baba kız, bir kelime söylemeyerek, sinirlice bir sakınma hissiyle hareket etmeyerek bakışıyorlardı. Başlandıktan sonra mutlak devam etmesi lazım gelen bu konuşma birden bir sekteyle kopmuş, kesilmiş oldu fakat bu suskunluktan çıkmalıydı. Adnan Bey şimdi kendisini eleştiriyordu; evet, hemen bugün, henüz bir şey yapılmadan, henüz bir cevap bile alınmadan, niçin söylemeye lüzum görmüştü?

Birden sofada Bülent'in bir çıngırağa benzeyen kahkahalarıyla koştuğunu işittiler, arkasından birisi kovalıyordu. Bülent kaçıyor, kâh kahkahalarıyla minimini ayaklarının gürültüleri bu suskun facianın kenarına kadar gelip yuvarlanıyor, kâh sofanın uzak köşelerinde kayboluyordu. Adnan Bey bir şey söylemiş olmak için:

"Yine Bülent'i Behlül kovalıyor galiba..." dedi.

Nihal:

"Zannederim," dedi. "Söyleyeyim de bıraksın. Çocuk yorgun, bugün bütün gün yürüdük..."

Nihal, şüphesiz kaçmak için bir sebep arıyordu. Fakat bu konuşma orada bırakılamazdı, şimdi o noktada duraksamayı

daha fena bularak Adnan Bey mutlak söylemek ve Nihal'e söyleyemezse başka birisine söylemek için o anda karar verdi:

"Nihal!" dedi. "Öğretmenine söyler misin? Kendisini görmek istiyorum."

Nihal, karanlıkta beyaz bir gölge gibi hafifçe silinerek çıktı. Sofada gürültü devam ediyor; Bülent kendisini sanki tutamayarak kovalayan Behlül'den kaçmak için, artık yorulmuş nefesi kahkahalarına yetmeyerek, koltukların arkasına, köşelere sokuluyor ardından gelenin hamlesine hazır, heyecanla bekliyor; hamle gelince bir çığlıkla tekrar sofada dolaşmaya başlıyordu.

Nihal çıkar çıkmaz ciddi bir sesle Bülent'e bağırdı:

"Bülent! Yeter artık, yine terleyeceksin, seni böyle azdıranlarda kabahat!"

Bu, Behlül'e karşı açık bir itirazdı. Nihal Behlül'ün yüzüne bakmıyordu. Onlar –bu iki kardeş çocukları– evin içinde iki düşmandılar. Yine üç günden beri Nihal olmayacak bir sebepten, öğretmenin şapkasına dair Behlül'ün bir itirazından doğan müthiş bir kavgadan sonra onunla konuşmuyordu.

Behlül onu görünce durdu, dişlerinin arasından çıkardığı diliyle ince sarı bıyıklarını ıslatarak alaycı gözlerle yandan bakıyordu. Nihal Bülent'i elinden yakalayarak yukarıya götürürken Behlül burnunun ucunu kaşıyarak arkasından bağırdı:

"Mlle de Courton'a samimi saygılarımı sunarım."

Heceleri çekerek ilave etti:

"Ve o güzel şapkasının latif çiçeklerine..."

Nihal karşılık vermedi, her zaman bu kadar bir alay saatlerle kavga için yeterken bu defa şüphesiz içten bir karşılığa tercüman olan latif bir dudak burmasıyla yetindi. Hâlâ salıvermemek için bileğinden tuttuğu Bülent'le koşarak çıkıyordu. Bülent artık durdurulamayan tutuşmuş taze kanıyla şimdi ab-

lasının elinde sıçrıyor, basamaklardan hopluyordu. Yukarıya, sofaya çıkınca bileğini kurtardı ve birden serbest kalmış bir tay sevinciyle koşmaya başladı. Nesrin avizenin iki mumunu yakıyordu, yetişebilmek için bir iskemlenin üstüne çıkmıştı. "Aman paşam, bana çarparsan düşerim..." diyordu. Bülent ona cevap vermiyordu. Arkalarından, takip ederek yukarıya çıkan Beşir'i görmüş, ona koşarak ancak beline yetişen minimini kollarıyla, kızlığa yakışan zarafeti henüz on dört senelik tazeliğiyle daha çok belli olan bu zarif, ince Habeşî'nin vücuduna sarılmıştı. Ona yalvararak Peyker'in hoşuna giden yumuk yumuk gözleriyle Beşir'in insana öpmek hevesini veren süzgün nazik yüzünden bir kabul cevabı bekleyerek: "Haydi!" diyordu. "Yine arabaya binelim, hani, biliyorsun ya, geçen gün nasıl koşmuştuk! Haydi Beşirciğim, haydi!" Ona tırmanarak, artık biraz kabule razı görünen bu yüzü öpücüklerle örtmek için yükselmeye çalışarak yalvarıyordu. Beşir, şimdi gözleri Nesrin'in yaktığı avizenin fanuslarına dikilmiş zihninin dağınıklığı içinde yukarıya ne yapmak için çıktığını arayan Nihal'e bakıyor, ondan bir emir, bir küçük işaret bekliyordu.

Onun böyle, nefes almak için kabulünü bekleyen bir teslimiyet nazarıyla, itaat etmekten, emir almaktan, hayatına tasarruf edilmekten bahtiyar olan gözlerle Nihal'e bakışları vardı ki bu çaresiz mahlukun ruhunu genç kızın ayaklarının altına sererdi.

Birden Nihal hatırladı, kendi kendisine: "Matmazel!" dedi. Nesrin şimdi elinde mum fitille yukarı katın işini bitirmiş aşağıya inmek için gecikiyor, artık serbest kalan iskemleyi Beşir'in önüne getiren Bülent'e: "Aman paşam, o iskemle bana lazım, daha aşağıki sofanın avizesini yakacağım." diyerek fakat asıl araba oyununu seyretmek için sırıtıyordu. Nihal geçti, sofanın bir kapısından yatak odalarına giden bir koridora girilirdi. Üçüncü odanın kapısını vurdu.

Öğretmen her geziden dönüşte çocukların elbiselerini değiştirdikten sonra odasına kapanır; soyunmak, yıkanmak,

tekrar giyinmek için saatlerle orada kalırdı. Bu esnada ihtiyar kızın özel odası çocuklara, herkese karşı kapalıydı.

Nihal bağırdı: "Matmazel! Babamın yanına gider misiniz? Sizi görmek istiyor..." Sonra, cevabı işitmeden kaçtı, tekrar sofaya çıktı.

Sofada şimdi araba gezintisi başlamıştı. Seyirciler bile çoğalmıştı: Nesrin hâlâ elinde mum fitiliyle iskemlenin serbest kalmasına hazırdı; Şakire Hanım'ın kızı Cemile –henüz on yaşında bir çocuk– oyuna katılmak için yukarı çıkan Şayeste –Şakire Hanım'ın evliliğinden sonra baş kalfa olan– ara sıra: "Kız, ne duruyorsun?" sorusunu fırlatarak Bülent'in dolaşmasına bakıyordu.

Nihal oturdu. Öncelikle biraz tereddüt ederek oyuna ufak bir ara veren Beşir, onun itiraz etmediğini görerek tekrar üzerinde Bülent'le iskemleyi çekmeye başlamıştı.

Ara sıra Mlle de Courton çocukları Beyoğlu'na indirir; onları, öteden beriden bin türlü şeyler almak heveslerine serbest bir gezdirmek için, mağazadan mağazaya dolaştırırdı. Bu seferler esnasında Bülent'i en çok çıldırtan araba gezmesiydi. Yaz kış mahkûm oldukları yalı hayatından böyle nadir vesilelerle kurtularak arabada gezmek onun için bir bayramdı.

Şimdi Beşir'le beraber Beyoğlu'nda böyle bir araba gezmesi yapıyorlar, koltukların önünde durarak mağazalara uğruyorlar, ufak tefek alıyorlardı:

"Arabacı!" diyordu. "Şimdi Bon March'ye![22] Ah! geldik mi? Evet, geldik! İşte camlığın içinde bir kılıç... Baksanıza, bu kılıç kaç lira? Beş lira mı? Hayır, pahalı! On beş kuruş... Amma iyi sarınız. Hazır mı? Ne kadar da uzun! Arabaya sığmayacak...

Kim bilir bu, hayalhanesinde o kadar büyüyen kılıç, ne kadar uzun bir şey oluyordu ki Bülent güya elinde tuttuğu paketi koyacak bir yer bulamıyordu. Sonra nihayet arabanın

22 İstiklal Caddesi'nde Fransız Bartoli kardeşler tarafından kurulan büyük bir mağaza.

bir köşesine sıkıştırarak bir emin olma nefesiyle, arabacıya o tekrar emir veriyordu:

"Şimdi şekerlemeciye, Le Bön'e![23] Biliyorsun ya, arabacı, şekerlemeci Le Bön'e!"

Araba hareket ediyordu. Cemile nihayet dayanamamış, iskemleyi arkadan itmek suretiyle oyuna karışıyordu. Nesrin, "İlahi paşam, beni işimden alıkoydun!" diyerek iskemlesinden vazgeçmiş, aşağıya inmişti. Şayeste öteden, bağırıyordu:

"Beşir, çek koşma! Çocuğu düşüreceksin."

Nihal, hareketsiz, suskun, asabına çöken bir gevşeklikle Bülent'in gevezeliklerini dinleyerek, dalgın gözlerle duruyordu. Bülent şimdi şekerlemeciye diyordu ki:

"Hayır, hayır! Anlamadınız. O değil, öteki sepet, görmüyor musunuz? İşte üstünde torbası, kurdelelerinin arasında bir kuşu var... Onu ağabeyime götüreceğim. Bildiniz ya? Behlül Bey... Hani ya bana her vakit çikolata getirir... İçine fondan[24] koydunuz mu? On tane de kayısı koyunuz... Tamam! Aman bozulmasın..."

O vakit büyük bir dikkatle güya şekerlemecinin elinden sepeti alıyor, "Burada dursun, dizlerimin üstünde!" diyor, sonra arabacıya tekrar emir veriyordu:

"Köprü![25] Köprüye! Artık alınacak bir şey kalmadı... Çabuk ol, vapura yetişemeyeceğiz, koş koş... Geç kalırsak beybabama ne deriz?"

Öteden Şayeste Beşir'e yine bağırıyordu:

"Şimdi konsola çarpacaksın. Sen de! Çocuğun dediğine bakıyorsun."

Bülent artık Mlle de Courton'un taklidini yapıyor, iki eliyle başını tutarak ihtiyar kızın Fransızcasıyla:

23 İstiklal Caddesi'nde bir şekerlemeci.

24 İçinde likör ya da hoş kokulu maddeler bulunan, ağızda kolayca eriyen bir tür şekerleme.

25 Galata Köprüsü.

"Oh! Aman ya Rabbi! Zannedilecek ki bir kasırga içinde yuvarlanıyoruz..." diyordu.

Sonra birden Türkçeye fakat Mlle de Courton'un Türkçesine çevirerek arabacıya bağırıyordu:

"Ağabacı, duğ! Duğ!"

Bülent, ihtiyar öğretmenin tavrını, edasını, telaşını o kadar güzel taklit ediyordu ki Nihal'in ince dudaklarında bir gülümseme beliriyordu; birden yanı başında Mlle de Courton'un sesini işitti:

"Nihal! Kapıma siz vurdunuz değil mi?"

Sıçrayarak, derin bir hülyasından birdenbire uyandırılmış gibi ayağa kalkarak, bir saniye cevap veremedi, sonra hatırlayarak ve birden kalbinde belirsiz bir musibetin önsezen korkusu uyanarak haber verdi:

"Beybabamın yanına inmenizi söylemiştim, sizi görmek istiyor..." Bir şey daha eklemek istiyormuşçasına duruyordu, sonra o eklenecek şeyi bulamayarak ve gözlerini Mlle de Courton'un yüzünden ayırarak oturdu.

İhtiyar kız aşağıya inerken o, gene Bülent'i seyretti. Bülent arabacıya köprü için emir verdiğini unutmuştu. Şimdi Taksim Caddesi'nden iniyorlardı. "Hah! Burada duralım," diyordu. "Biraz bahçemde gezeriz."

Nihal, gözleri Bülent'in arabasına dikilmiş fakat artık kardeşinin ne dediğini işitmiyordu; küçücük dimağında siyah bir bulut parçalanmış, orasını gecelere boğmuş gibiydi.

***

Bu akşam sofrada Behlül'den başka hep sustular. Bülent yorgun, vaktinden evvel uykusu gelmiş, somurtuyordu. Behlül tuhaf bir hikâye anlatıyordu galiba... Söylerken gülüyor, hatta kahkahaları ötede Nihal'in arkasında duran Beşir'e bile yansıyordu.

Nihal onun yüzüne bakmıyordu. Bir aralık gözlerini bir kuvvet cezbetti; Behlül'ü dinliyor görünmek için gülümseyen babasının garip, güya ifadesinden merhametler saçılan bir nazarla kendisine baktığını gördü. Bu nazar onu sıktı, gözlerini çevirdi fakat hep bu gözlerin bakışındaki ağırlığı hissediyordu.

"Kızım! Bu akşam yine etlerini yemiyorsun!" Bu her sofrada tekrarlanan bir nakarattı. O, zorla et yerdi. Adnan Bey için bu bir sürekli dertti. Boğularak cevap verdi: "Yiyorum, babacığım!" Ağzında lokma büyüyor, mümkün değil yutmak için güç bulamıyordu. Gözlerini kaldırdı, karşısındaki Mlle de Courton'a baktı. İhtiyar kız dalgın ve güya bir facianın yasını tutuyor sanılacak kadar gamla dolu bir gözle ona bakıyordu. Birden, belirsiz bir acıma, babasıyla bu ihtiyar kızın iki taraftan merhamet nazarı, o kendisine ağlıyor gibi bakan nazarları arasında bulunmaktan ileri gelen derin bir mazlumiyet üzüntüsü duydu. Bu iki bakış ona babasıyla öğretmeninin konuşması sonucu göründü, daha içeriğini keşfedemediği musibetin orada anlaşılır bir senedini okumuş oldu, lokmasını hâlâ yutamıyordu, birden boğazına bir şey tıkandı ve oraya, sofranın üzerine kapanarak, tutmaya vakit bulunamadan coşan gözyaşlarıyla şiddetli hıçkırıklarla ağladı...

Ertesi gün, sabahleyin, babasının iş odasına girdi: "Baba!" dedi. "Bugün benim resmime çalışacak mısınız?" Sonra, oraya girmek için bir vesile olan bu sorunun cevabını beklemeyerek koştu, kollarıyla babasının boynuna sarıldı, başını omzuna koydu: "Baba!" dedi. "Beni yine seveceksiniz, şimdi nasıl seviyorsanız öyle seveceksiniz, değil mi?"

Babası, dudaklarına sürülen bu yumuşak saçları öperek mırıldandı:

"Elbette!"

Nihal, bir saniye, güya söyleyeceği şeye güç bulmaya çalışarak durdu; sonra başını babasının omzundan, güya ziyasından korkup da kaçırmamak istediği bu dayanak noktasından kaldırmayarak: "Öyleyse zarar yok, gelsin!" dedi.

3

Mlle de Courton'un, Behlül'ün o kadar alaylarına hedef olan şapkaları ne derece süslenmiş, gösterişliyse hayatı bilakis o derece sade, özdü. Servetinin son kırpıntılarını Paris'in Longchamps Koşularında[26] kaybettikten sonra ancak bir kuş kafasını dolduracak kadar beynini kurşunla yakan bir babanın kızıydı, o vakit evlenmek için pek geç kalan Mlle de Courton ya ailesinin bütün asalet tarihini lekeleyecek bir hayatla Paris kaldırımlarına düşmek yahut ömrünün sonuna kadar fakir fakat asilzade bir kız sıfatıyla illerden birinde, hısımlarının yanında sığınacak yer bulmak çarelerinden birini seçmeye mecburdu. İkincisini tercih etti. Hatta burada tamamıyla sığınmış bir mahluk derecesinde kalmamak, sofrada yediği ekmeği kazanmış olmak için evin çocuklarının talim ve terbiyesini üzerine almıştı. Bu hayatının o yönünü değiştirmiş oldu. Bir gün ufak bir gücenme, o gücenmenin arasına giren küçük bir fırsat sebep olarak bu fakir asilzade kız, ta Fransa'nın bir köşesinden Beyoğlu'nun güzide bir Rum ailesine öğretmenliğe geldi. Burada uzun bir zaman İstanbul'un Beyoğlu'ndan Şişli'ye, köprüden Büyükdere'ye kadar sokaklarından, denizlerinden başka bir yerini bilmeyerek senelerce kaldı; Adnan Bey'in yalısı öğretmenlik hayatının ikinci ve galiba sonuncu sahnesiydi.

Nihal henüz dört yaşındaydı: Adnan Bey bir öğretmene lüzum gördü. Çocuklarına öğretmen arayanlara ilk kabul ettirilmek istenilen mahluklardan, o henüz Fransa'dan geldiklerini iddia eden, ancak bir nihayet iki yerden ziyade bulunmuş

26 Paris'te at yarışlarının yapıldığı yer.

olduklarını itiraf etmeyen, rahibelerin yetimhanelerinde yahut terzi çıraklığında eksik öğrenilmiş Fransızcalarını sahte bir telaffuzun süslerine boğmaya çalışan kızlardan takım takım gelmişlerdi. Adnan Bey'in zor beğenirliğine üstün gelebilen bir tanesine denk gelinmedi. Bazen ikinci günü bir bahaneyle izin verilmeye lüzum görülenlerden nihayet iki ay oturmalarına tahammül edilebilenlerine kadar bunların her çeşidinden iki sene bir geçit resmi yapıldı. Bugün Alman olduğunu iddia ederken ertesi gün Sofya Yahudilerinden olduğu anlaşılan, geldiği zaman bir İtalyan kocadan dul kalmış görünerek bir hafta sonra hiç evlenmediğini ağzından kaçıracak kadar yalancılıkta hafızası sağlam olmayan bu öğretmenlerden o kadar korkmuştu ki Adnan Bey kızı için başka çareler düşünmeye başlamıştı. Bir tesadüf –İstanbul'da öğretmenler için ancak tesadüfe itimat olunabilir– Adnan Bey'e o bulunamayan şeyi buldurdu: Mlle de Courton.

Mlle de Courton'un İstanbul'da bir merakı vardı: Bir Türk evine girmek, bu Türk memleketinde bir Türk hayatıyla yaşamak... Adnan Bey'in yalısına giderken asıl hülya yuvasına giriyormuşçasına kalbi sevincinden çarpıntı içerisinde kalmıştı. Girdikten sonra bu çarpıntı hayrete dönüştü. O, mermer döşenmiş büyük bir sofa; taştan sütunlar üzerine kondurulmuş bir kubbe, yer yer sedef işlenmiş, şark halılarıyla döşenmiş sedirler; bunların üzerinde elleriyle çıplak ayakları kınalı gözleri sürmeli, başları daima yaşmaklı, sabahtan akşama kadar zencilerin darbukalarıyla uyuyan yahut bir kenarda küçük gümüş mangaldan amber kokuları etrafa dağılırken elmastıraş nargilelerinin yakutlara zümrütlere batmış marpuçlarını ellerinden bırakmayan çifte çifte kadınlar hayal etmiş; bütün garp yazarlarının, ressamlarının doğuya dair hurafe ve efsanelerinden hatırasında kalan uzak yadigârlarla bir Türk evinin başka bir şey olabileceğine ihtimal vermemişti. Kendisini yalın şık, küçük misafir odasında görünce soran gözlerle kılavuzuna bakmıştı: "Sahih! Beni bir Türk evine getirdiğinizden emin misiniz?"

İhtiyar kız hülyasında aldatılmış olduğuna bir türlü kanaat edememişti. İşte senelerce Türk kibar hayatının içinde yaşamışken hâlâ kalbinde bir şey o varsayılan şark hayatının mutlaka var olmasına inanmak ister.

Aradığının tersini bulanlara özgü bir şevk kırılmasıyla daha birinci günü dönmek emelini duymuştu, dönecekti, eğer o gün soluk, süzgün hastalıklı simasıyla, iki senedir ikide birde değişen bu mürebbiye yüzlerinden bezgin, yorgun bir vaziyetle gelen, ona minimini elinin ince parmaklarını dokunaklı bir teslimiyet manasıyla uzatan Nihal için kalbinde hemen bir derin merhametle karışık bir muhabbet hissetmemiş olsaydı...

Onu sevmek için büyük bir ihtiyacı vardı: Dünyada annesini tanıyamamış, babasını sevememiş, kimse için gönlünde bir bağlılık duyamamış olan, sevmekten mahrumiyet içinde çırpınan bu çaresiz kalbin yaşlanmış bekâreti daima sarf olunacak bir şey arar; etrafında bulunan çocukları, bulunduğu evin hizmetçilerini, kedisini, papağanını dost eder; bunlara yüreğinin o saklanmış hazinesini dökerdi fakat bir gün bu söylenen şeylerde, birden açılan bir boşluk keşfederek, kalbinden akan muhabbet çeşmesinin nasıl çorak bir kum sahrasına döküldüğünü acı bir açıklıkla görerek beş dakika evvel dostları olan çocuklara, hizmetçilere, kedilere, papağana düşman olurdu.

O gün Nihal'in elini elinden bırakmayarak: "Küçüğüm, bakayım gözlerinize!" demiş ve Nihal uzun, uçları yukarıya kıvrık, bakışına garip bir yorgunluk hâli veren sarı kirpiklerini kaldırarak mavi gözlerinde bahar safiyetiyle parlayan, bir gülümsemeyle yüzüne bakınca Mlle de Courton kılavuzuna dönerek birden karar vermişti: "Evet, kalıyorum!"

Ertesi gün bütün ev halkıyla dost oluyordu. Lisanlarını anlamaksızın, yalnız ona gülerek "Matmazel..." deyişleri için Şakire Hanım'a, Şayeste'ye, Nesrin'e kalbinde derhâl mu-

habbet duymuş; o zaman henüz paytak paytak yürüyen Cemile'yi yerden kaparak hoplatmış; Beşir'in, ortasında küçük bir çukuru, çehresine daimî bir gülümseme dalgalarını seren çenesini okşayarak: "Oh! Minimini siyah mücevher!" demişti. Adnan Bey'in terbiyesinden, zarafetinden pek hoşnuttu; özellikle o, sofrada kendisine karşı özenli davranış eserleri göstermişti. Behlül için o kadar açık bir eğilim duymamış olmakla beraber belirli bir soğukluk da hissetmemişti. Fakat bütün bu ev halkının üstünde, hatta Nihal'den ziyade, muhabbeti evin hanımına yöneldi.

Nihal'in annesi hasta ve Bülent'e gebeydi. Mlle de Courton evin içinde en son onu tanıdı. İki gün sonra onu, Adnan Bey eşlik ederek, hastanın odasına götürmüştü. Tabipler, hastanın yürümesine, gezmesine engel oluyorlardı; genç kadın odasında geniş bir koltuk içinde penceresine mahkûmdu. Hastayı, beyaz elbisesinin, sarı saçlarının arasında daha solgun görünen ince zayıf yüzüyle görür görmez ihtiyar kızın kalbinde derhâl bir merhamet uyanmıştı. O gün hasta, şüphesiz iki senedir görülen mürebbiye yüzlerinin veremedikleri güveni ihtiyar kızın elli senelik bir saffet hayatıyla neşeli ve rahat duran simasından duyarak hazin bir gülümsemeyle ve kocasının vasıtasıyla: "Ümit ederim ki Nihal sizi çok sıkmayacak," demişti. "Biraz şımarıkça büyüdü fakat tabiatında bir mazlumluk var ki şımarıklığının fazlasını affettiriyor. Ben bir hayli zamandan beri onunla meşgul olamıyorum. Hatta bilmem niçin, belki bensiz kalıverecek korkusuyla onu mümkün mertebe görmemek, düşünmemek istiyorum. Nihal size yetim kalmış bir çocuk hükmünde bırakılıyor demektir. Siz onun için bir öğretmenden ziyade bir anne olacaksınız..."

Bu sözler ölmekten çok çocuğunu yalnız bırakmaktan korkan bir anne tesiriyle, titrek bir sesle söylenmişti. Mlle de Courton Adnan Bey'in tercümesini dinlerken bu sözlere hastanın ruhunu katmak isteyerek gözlerini, üzerinde rica eden bir gülümsemenin dalgaları uçan hastalıklı simadan ayırmı-

yordu. Son cümle onun kalbinde en hassas, en ziyade titremeye meyilli bir teli canlandırdı: Anne! Nihal'in annesi olmak fikri hayatının bütün mahrumiyetleri içinde en acısıyla o kadar samimi bir irtibata sahipti ki... Kadınlık emellerinden vazgeçmiş bütün çaresiz kadınların kalbinde her türlü mahrumiyetlerin gözyaşları sükût edebilir fakat bunlardan biri, analıktan mahrum kalmış olmak acısı, daima zehirden birer damlayla damlayan kapanmaz bir yaradır. Zannolunur ki tabiat kadınların ruhuna boş kalmaya tahammül edemeyen bir beşik koymuştur. Bu ihtiyar kızın da ruhunda böyle bir boş beşik, o beşiğin yanında hiç olmazsa boşluğunu uyutmak isteyen bir ananın ağıt türünden ninnileri vardı. Birden, hastanın o son sözüyle, bu boş beşiği dolmuş zannetti ve bugünden başlayarak merhametle karışık bir muhabbet onu hastaya hayran etti.

Mlle de Courton'un asaletin onuruna karşı feda olunamayan birtakım hisleri vardı. Bunlar, Adnan Bey'in evine girişi esnasında hükmünü icra ederek birkaç esas şartın kararlaştırılmasına sebebiyet vermişti: Çocuğun adı hizmetlerine karışmayacaktı, giydirilmesine bakacaktı fakat yıkanmasına müdahale etmeyecekti, kendisinin yalnız kendine ait bir odası olacaktı, şöyle yapılacaktı, böyle edilecekti... Bu esas şartlar resmî bir anlaşma kadar önemli sayılmış ve belirlenmişti. Hastayı gördükten sonra o gece Mlle de Courton çocuğu yatırmadan evvel ayaklarını yıkamak için Nesrin'den sıcak su istedi. Nesrin özellikle ayaklarından pek ziyade gıcıklanan Nihal'i güldürerek yıkarken bir aralık Mlle de Courton bütün asalet vakarını unuttu, Nesrin'in yanına oturarak ve ıslanmamak için yenlerini çekerek ellerini leğenin içine soktu; bu minimini beyaz şeylerden birini alarak, okşayarak, gıcıklayarak, Nihal'i fıkır fıkır güldürerek, güya Nesrin'e ders verdi. Nihal için bir anne olmak fikri bütün o esas şartları iptal edilmiş bir belge hükmüne getirmişti.

Her gün öğleye yakın, derslerini bitirdikten sonra, çocuğu alır, hastanın odasına gider, bir dakika bir yerde duramayan

Nihal ortalığı karıştırırken, o hastanın karşısında gülümseyerek otururdu. Bu iki kadın yalnız gözlerinin suskun ifadesiyle birbirine kalplerindekilerini dökerlerdi. Böyle ne kadar düzgün sükûtlarla birbirinin ruhunu duymuşlar, görüşmeksizin ne demek istediklerini anlayarak dost olmuşlardı.

Bülent doğduktan sonra hastada o kadar çökme eseri görünmeye başlamıştı ki herkesle beraber Mlle de Courton da çocukların annesiz kalmaya mahkûm olduklarını anlamıştı. Hasta iki sene, bir vitrin içinde yavaş yavaş kuruyan nazik bir bitki gibi güya damla damla can vererek, sürüklendi; nihayet Nihal bir gün mürebbiyesiyle Büyükada'ya; Adnan Bey'in ihtiyar halasına gönderildi. Çocuk, orada geçirdikleri on beş gün zarfında hiçbir kere ne annesini sormuş, ne evi aramıştı. Yalnız döndükleri gün birden, kendisini karşılayan yaşlı gözlerin karşısında hakikati anlayarak bağırdı: "Anne! Annemi görmek isterim!" Sonra etrafında cevap vermeyerek yüzlerini çeviren bu perişan ev halkını görünce çocuk kendisini yere atmış, kollarıyla bacaklarını kıvırıp duran asabi bir çırpınma içinde, boğazını yırtan ve heyhat cevapsız kalmaya mahkûm olan "Anne! Anne!" feryatlarıyla ağlamaya başlamıştı.

O zaman ihtiyar kızın gözlerinin önüne olanca korkunç ve büyüklüğüyle bir kutlu görev dikilmiş oldu: Bu annesiz çocuğa annesizliği unutturmak...

***

Nihal'de bazı şeyler fark ederdi ki bunlar kalbinde ufak bir korku uyandırırdı. Bu çocukta garip, açıklamadan kaçan tezatlar vardı. Babasından başlayarak ölüm ev halkına kadar ona gösterilen muhabbette her vesileyle bir merhamet hâkim olur ve bu acınarak sevilmek zaten çocuğun irsi bir zaafla hasta asabında daha ziyade bir hassasiyet uyandırırdı. Bu, onu bir mazlumiyet havası içinde sarıyordu ve sanki bu havadan şu narin çiçeği öldürmeyecek fakat daima sarartıp solduracak bir zehirleyici nefes yayılırdı. Onun için Nihal'de

herkesin gözlerinden damla damla içilen merhamet manasının bir yetim elemi vardı. İhtimal bu, o kadar dikkati çekmeyecekti, eğer yanında tezatlar teşkil eden şeyler olmasaydı. Bu tezatlar mazlumiyetini, daha ziyade açıklık veren bir daireyle kuşatırdı. Öyle şımarıklıkları vardı ki Nihal'i birden başka bir çocuk olmuş zannettirirdi. Hele babasına karşı ara sıra birkaç yaş küçülür, dizlerine tırmanır; sakallarının altından, ta dudaklarını kılların tırmalamayacağı yerlerden öpmek ister; güya sevildiği kadar sevilmek ruhunu tatmin etmiyormuşçasma daha ziyade sevilmek için usandırıcı bir çocuk olurdu. Bir yerde beş dakikadan fazla durmak, bir şeyden beş dakikadan fazla eğlenmek; daimî bir sıkıntıdan, gizli, durmadan ruhunu ezen, derin bir yürek üzüntüsünden kaçmaya çalışıyor zannolunan Nihal'den beklenemezdi.

Mlle de Courton en ziyade bundan rahatsızdı: Nihal'e yarım saat düzenli imla yazdırmaya, piyanosunda alıştırma yaptırmaya muvaffak olamazdı; dersler daima sektelere uğrayan kırık kırık parçalardan oluşurdu fakat bir gün, bilinemez nasıl, Nihal o kazazede derslerden öğrenmiş olarak çıkardı.

Uzun uzun hırçınlıkları vardı ki eğer bir gözyaşlarının coşkunluğuyla, bir sinir kriziyle sükûn bulmayacak olursa günlerle sürerdi. Gözyaşlarından, çırpınmalardan, tepinmelerden sonra fazla uyku uyumuş gibi simasına bir yorgunluk çöker, sanki bir buhran onu hırpaladıktan sonra dinlendirirdi. Belirli olmayan aralıklarla, olmayacak vesilelerle dökülen bu yaşlar ruhunun rikkat fazlasıydı ki mutlak taşmaya muhtaçtı. Ondan sonra çılgınca bir sevinç devresi başlardı; Bülent'le, Cemile'yle, Beşir'le yalının geniş sofalarını, büyük bahçesini bitmez tükenmez dolaşmaların gürültülerine boğardı.

Mlle de Courton korkardı ki bu tezatların arasında Nihal'in zayıf, ince vücudu muhtelif rüzgârların çarpışma noktasına tesadüf etmiş ince, narin bir dal dayanıksızlığına uğramasın.

Adnan Bey'le ne kadar uzun istişareler etmişler, bu tezatları mümkün mertebe hafifleterek çocukta bir mizaç düzeni vücuda getirebilmek için ne çareler düşünmüşlerdi fakat buldukları tedbirlere karşı bu asap bilmecesi her defasında isyan ediyordu.

Asıl Bülent'le idaresinde zorluklar görülürdü. Annesinin karnından bir bebek çıkaracakları haberini daima sevinerek, sevincinden ellerini çırparak karşılarken o doğduktan sonra birden bu sevinçte bir değişiklik olmuştu. Önceleri annesinin yanına ancak günde bir iki defa giderken artık oradan ayrılmamak, başkasının bu yeni bebekle meşgul olmasına meydan bırakmamak, annesinin yatağına tırmanarak sürekli Bülent'i öpmek için türlü huysuzluklar icat etmişti. Bir hafta, çocuk annesinin odasında kaldığı müddetçe Nihal kıskançlığından çıldırmış zannolundu. Çocuğu hastanın yanından ayırıp da yalının bir köşesine, Şakire Hanım'ın yanına almaya mecburiyet görüldükten sonra Nihal, Bülent'i unutmuş göründü. Çocuğu annesine nadir ve gizli getirirlerdi, yalının içinde Bülent arızi görülürdü.

Daha sonra Şakire Hanım'ın yanından alınarak Mlle de Courton'a verebilmek için Nihal'in görüşüne başvuruldu: "Bülent'i sana vereceğiz, onu sen terbiye edeceksin, yanında yatıracaksın, soyup giydireceksin, Bülent artık senin olacak." denildi. Nihal bu hileye kapılmış göründü, Bülent'in kendisine verileceğini çılgınca bir sevinçle kabul etti ve işte o günden beri Bülent Nihal'in, yalnız Nihal'indir, başka hiç kimsenin değildir.

Nihal'in kıskançlığında, ta küçüklüğünden beri, hemen bütün çocukların kıskançlığına karışan hıyanet fikri yoktu, çocuğun ne gizlice parmağını ısırır, ne yavaşça kolunu çimdiklerdi. Onun kıskançlığında başka bir şey vardı: Herkesi Bülent'ten değil, Bülent'i herkesten esirgiyor, başkalarıyla onun arasına kendi kalbini koyarak ona herkesten çok yakın olmak istiyor zannolunurdu.

Evin içinde âdet olmuştu –ilk önce şaka olarak başlanıp yavaş yavaş bir kural hükmünü ve kuvvetini alan bir âdet– ne zaman Bülent'e dair bir şey olsa Nihal'e başvurulur, Bülent'e tembih olunacak şeyler Nihal'e söylettirilir, hatta Bülent de daima Nihal'le tehdit olunurdu. Annelerini kaybettikten sonra ruhunun gizli bir ihtiyarıyla Nihal Bülent'e daha ziyade yakınlaşmıştı. Bir tabii his sanki minimini kızı küçük kardeşine bir anne olmaya yöneltiyordu fakat öyle bir anne ki çocuğunu herkesten kıskansın onu başka birisinin eli sürüldükçe kalbinde bir şey yırtılsın.

Bir gün Adnan Bey, Bülent'i dizlerinin üstünde hoplatıyordu. Nihal onları germemek için o tarafa bakmıyordu, bir aralık babası Bülent'in gevrek gevrek kahkahalarına dayanamayarak minimini tombul yanaklarını öperken Nihal başını çevirdi, duramayarak ilerledi, ta yanlarına gitti, sokuldu, o kadar ki bu öpücüklerin arasına bir set çekmek istiyordu, sonra birden babası durarak kendisine bakınca kızardı fakat itiraf etti: "Oh! Yeter artık baba... Fena oluyorum!" dedi. Nihal'in bütün hassas ruhu bu son sözün içindeydi. Adnan Bey o günden sonra Nihal'in yanında Bülent'i sevmekten nefsini menetti lakin Nihal artık bir kural koymuş oldu: Bülent'i sevmek, okşamak, için birisinde, bilinemez nasıl bir keşif hissiyle, arzu olduğunu anlar anlamaz kendisinden izin almaksızın bu arzuya müsaade olunmasından korkarak: "Bülent'i hiç sevmiyorsunuz!" cümlesine benzer bir şey söylerdi.

Dünyada bu endişelerden soyutlanan, bu bin türlü kayıtlardan azade, etrafında cereyan eden bütün bu şeylerden haberi olmayan birisi varsa o da Bülent'ti. Onun yalnız bir şeye merakı vardı: Gülmek... Ve dünyada en ziyade onu güldürecek, en neşveli kahkahalarına serbest bir uçuş verecek Nihal'di; özellikle iki kardeş yalnız, aralarına bir üçüncü kalp girmeksizin, yapayalnız bulundukları zamanlar...

Yatak odaları yalının en üst katında, bahçeye nazır olan taraftaydı. Büyük sofadan buraya genişçe bir koridordan gi-

dilirdi. Birinci odada Adnan Bey, üçüncüde Mlle de Courton, ikisinin arasındakinde onlar yatarlardı. Burada hem yalnızdılar, hem bir taraftan babalarıyla, diğer taraftan ihtiyar kızla beraberdiler. Odaların arasında birer aralık kapı vardı ki geceleri yalnız perdelerin kapanmasıyla kapatılırdı. Daha sonra koridorun dördüncü ve sonuncu odasında çocuklara bir dershane düzenlenmişti. Dershaneye ayrılan bu oda mürebbiyenin bir sürekli derdiydi. Bülent'in derslerinden ziyade kasırgalarına zemin olan bu oda kadar dünyada karışıklığa mahkûm bir yer daha olamayacağına yemin ederdi. Evin içinde bir sigara iskemlesinin yer değiştirmesine kıyametler koparacak kadar düzen merakında aşırılık gösteren Adnan Bey çocukların bu odasına girmezdi, oraya ne zaman girse sinirlerinde bir hastalık hissettiğini iddia ederdi.

Yalıda başka hiçbir şeye ilişmemek yeminine karşılık burada bütün istediklerini yapmak için Bülent'e izin verilmişti. Bülent de bu izinden yalının hiçbir yerinde bir tahrip eseri bırakmamak mecburiyetinin intikamını alacak derecede istifade ediyordu. Minimini bir yazıhaneleri vardı ki babasının bir gün birkaçını aşırdığı oymacılık aletleriyle kenarlarına kendine mahsus saçaklar kazımıştı. Mlle de Courton'a sırasıyla gelen Figaro[27] nüshalarından gemiler, külahlar, sepetler yapılmış, duvarlara, pencerelerin mandallarına, siyah yazı tahtasının kenarına asılmıştı. Ablasının bütün eski kitaplarından, resimli nota kapaklarından resimler oyulmuş, camlara, kapıların arkasına, ta duvarda Avrupa haritasının denizlerine yapıştırılmıştı; böyle oyulmuş bir şemsiye vardı ki ta okyanusun bir tarafına atılmış, bir rüzgâra kapılarak Amerika seyahatine çıkmıştı. Daha sonra bin türlü kırılmış oyuncaklar, koparılmış kitaplar, o her gün sabah akşam toplanıp da Bülent'in yalnız bir uğramasıyla güya canlanarak haşarı kedi yavruları gibi odanın her tarafına dağılan ufak tefek ayak basacak, oturacak yer bırakmazdı. Şimdi Bülent yeni bir merak çıkarmıştı: Elinde kurşun kalemiyle duvarla-

27 Ünlü Fransız gazetesi.

ra resimler yapıyordu. Hayalinden bugün bir gemi, yarın bir deve çıkıyor, duvarın bütün etekleri yavaş yavaş doluyordu. Artık boyu yetişebilecek kadar yer kalmadığı için şimdi iki günden beri hep âdeti böyleydi: Önce izin vermemek, kendisine itaat olunduğunu gördükten sonra artık engellemeye lüzum görmemek... Oh! Ne güzel olacaktı! Behlül ona bir kutu boya getirmişti, bunların içinde her renkten vardı, bütün o resimler boyanacaktı... Deveyi kırmızı yapacaktı, "Değil mi abla, deve kırmızı olur, değil mi?" Nihal henüz yumuşamamıştı. "Deli misin?" diyordu fakat devenin rengini haber vermiyordu.

Hemen bütün hayatları odada geçerdi. Sabahleyin uyandıktan sonra yıkanırlar, giyinirler; Mlle de Courton'la beraber aşağıya yemek odasına inerek sütlü kahvelerini içerler, güzel havalarda bir saat kadar bahçede gezerler, Bülent Beşir'le koşar, Nihal büyük kestane ağacının altında matmazelle beraber oturur, sonra ihtiyar kız hiçbir vakit göğsünden eksik olmayan küçük saatine bakarak haber verir, "Vakit geldi!" der, tekrar içeriye girerler ve odalarına çıkarlar.

Artık ders başlardı. Nihal şimdi akşamları babasına düzelttirilmek üzere küçük ahlak parçaları tercüme ediyor, kolay manzumeleri nesre çeviriyor, günlük hayata dair esaslar üzerinde mektuplar yazıyordu. Mlle de Courton Nihal'le meşgul olurken Bülent her vakit geri kalan fiil defterlerini doldurmak için yazıhanenin ta öte tarafında kalemini hokkadan çıkarmazdı. Bazen Mlle de Courton'un gözü Bülent'e ilişirdi ve sert bir sesle bağırırdı: "Bülent!" Bülent nihayet ikinci şahıs emir çekimlerine kadar ciddiyetle yazabildiği bir fiilden usanarak oraya, emir kipiyle dilek kipi arasına, ya sekiz on eğri büğrü çizgiyle bir köşk yahut ortasında hiçbir çiçeğe benzemeyen bir şeyle bir saksı kondurmak üzere bulunurdu.

Bülent'in sebep olduğu bu aralar Nihal için ganimet sayılacak fırsatlardı; o mutlak sekiz satırlık bir uğraşıdan sonra

bir nefes almak, derste tesadüf olunmuş bir kelimeden türetilerek uzun uzun devam eden bir konuşma açmak yahut Mlle de Courton yerinden kalkıp Bülent'in defterinden köşkleri, saksıları kaldırırken o da pencereye koşup bahçeye bakmak için vesile kollardı. Nihayet bu arızalar arasında Nihal'in dersi biter, on dakikalık bir tatilden sonra Bülent'in derslerine başlanırdı.

Mlle de Courton Bülent'le meşgul olurken Nihal'in piyanosuna, gergefine, dikişine, işlemelerine çalışması kararlaştırılmıştı fakat onun yarım saat bir şeyle uğraşması mümkün olmadığı için canı ne zaman isterse piyanosundan dikiş takımına, dikiş takımından gergefine geçmesine müsaade olunurdu. İhtiyar kız bu kelebek için başka bir çare bulamamıştı.

Mlle de Courton Nihal'in hiçbir şeye dikkat etmeyerek, hiçbir şeyle meşgul olmayarak her şeyi öğrenmesine artık o kadar alışmıştı ki şaşmıyordu fakat piyanoda ilerleyişine şaşırmaktan kendisini alıkoyamazdı. Mutlak parmakların uzun işlemesiyle elde edilebilecek şeyleri Nihal bir gün, yapıvermiş bulunurdu.

Bütün Cerni'nin[28] alıştırma tekrarları böyle can sıkacak bir oyun türünden geçmişti, şimdi Clementi'nin[29] Mlle de Courton'u bile titreten Gradus ad Parnassum'una hazırlanıyordu. İtalyan musikisinin Cimarosa'larından[30], Donizetti'lerinden[31], Markadante'lerinden, Rossini'lerinden[32], Adnan Bey'in takım takım getirdiği operaları güya önceden görmüş, işitmiş, hissetmiş denecek bir his ve ihsas kolaylığıyla, Mlle de Courton'un inanmak istemeyen şaşmış gözlerinin önünde, gelişi güzel okuyuverirdi. O vakit ihtiyar kız Adnan Bey'e:

28 Karl Czerny (1791-1857), Çek asıllı Avusturyalı piyanist.
29 Muzio Clementi (1752-1832), İtalyan besteci. Gradus ad Parnassum, Clementi'nin eseridir.
30 Domenico Ciimarosa (1749-1801), İtalyan besteci.
31 Gaetano Donizetti (1797-1848), İtalyan besteci.
32 Gioacchino Rossini (1792-1868), İtalyan besteci.

"Bilir misiniz, bu altı senede olmayacaktı," derdi. "Fakat bunda ne benim, ne kendisinin meziyeti var, bu kızın parmaklarına Rubinstein'in[33] ruhundan bulaşmış olacak..."

Nihal'in parmaklarına o üstadın sanat dehasından bir şey bulaşmış olması fikri öyle adi bir şeydi ki Mlle de Courton'un nazarında anlaşılmaz bir gerçeği açıklayarak bu musiki bilmecesini yorumlamış oluyordu, artık başka bir sebep aramaya da lüzum görmezdi.

Nihayet derslere bir mücadeleyle son verildi. Babasının getirdiği operaların arasında Wagner'den[34] de vardı ki Mlle de Courton kesinlikle çalışmasına engel oluyordu. Nihal de bilakis bu yasaklanan şeyi mutlak her gün eline alır, mürebbiyeyi Bülent'in çok kızdırdığı bir sırayı kollayarak piyanosunda tecrübe etmek isterdi. O zaman Mlle de Courton Bülent'i unutur, piyanoya koşardı: "Lakin çocuğum, size bin defa söyledim ki bunu çalmak için insanın Alman parmakları olmalı. Parmaklarınızı kıracaksınız, yalnız o kadar değil, fikrinizi, musiki zevkinizi berbat edeceksiniz. Düşününüz bir kere: Bir fırtına ki bacaları deviriyor, kiremitleri atıyor, ağaçları söküyor, kayaları yuvarlıyor, düşününüz o gürültüyü, bundan bir musiki yapınız, işte Mösyö Wagner!"

Onun Wagner için dinmek bilmez bir husumeti vardı. Mösyö Wagner derken bütün bu asilzade Fransız kızının damarlarındaki kanlar Alman dahisini alay ederek ıslık çalıyor zannolunurdu.

Artık ondan sonra derse devam olunmaz, ihtiyar kız yemek vaktine kadar odasına çekilir ve çocuklar istedikleri yere gitmek için hür bırakılırdı.

Nihal babasının yanına giderdi. Aşağıda, iş odasında Adnan Bey ikide birde saate bakarak kızının bu sabah ziyaretlerini sabırsızlıkla beklerdi.

33 Antoine Rubinstein (1829-1894), Rus piyanist ve besteci.
34 Richard Wagner (1813-1883), Alman besteci.

İkisinin arasında böyle sevinç ve saadetle geçen saatler ne tatlı saatlerdi! Onun babasına bir düşkünlüğü, bir bağlılığı vardı ki hiçbir zaman tatmin edilmiş olmazdı. Daima sevilmek, her vakitten ziyade, saniyeden saniyeye güçlenecek bir muhabbetle sevilmek için ruhunda asla dindirilemeyen bir ihtiyaç vardı: Babasının yanında pek ziyade şımarır, geveze bir kuş, yaramaz bir kelebek olurdu. Sonsuz bir söz sermayesi vardı: Derslerinden, gördüklerinden, işittiklerinden bir küçük esas sebep olurdu, babasına birbiri ardınca sorular yöneltirdi. O, yorulmayarak, hatta eğlenerek, ara sıra Nihal'in bir şeytanlık ve gizli alay fikriyle üzerine bir parça neşe serptiği bu konuşmalardan gülerek, çocuklaşırdı; aralarında bir yaş seviyesi hasıl olurdu.

Yemekten sonra Adnan Bey İstanbul'a inerdi. Çocukların o gün Mlle de Courton'la uzun bir gezileri yoksa yalının içinde Adnan Bey'in dönüşüne kadar süren dolaşmaları olurdu. Nihal'in özellikle vakit geçirmek için hoşuna giden yer Şakire Hanım'ın mutfağıydı.

Haremde bu mutfak oyuncak cinsinden yaptırılmıştı. Ara sıra Adnan Bey senelerden beri rutini bozulmayan aşçısının yemeklerinden usanır, Şakire Hanım'dan bir midye dolması, bir Tatar böreği, bir Çerkez tavuğu isterdi. Bu, Hacı Necip'ten gizli tutulurdu, haber alacak olursa Hacı Necip günlerce surat asar, günlerce Adnan Bey'e görünmezdi.

Bir gün midye kabuklarını görmüş, kırk senelik aşçı olduktan sonra Şakire Hanım kadar midye dolması dolduramazsa ayıp olacağını söyleyerek gitmeye kalkmıştı. Şakire Hanım'la aralarında sürekli bir çekişme vardı: Mutlaka Şakire Hanım dönme dolaptan harç verirken kavga olur, Hacı Necip ikide birde: "Ya kiler dışarıya çıksın, ya mutfağı büsbütün içeriye alın." derdi.

Bazı defalar bu mücadeleler o kadar şiddetlenirdi ki Şakire Hanım'ın kocası vekilharç Süleyman Efendi, barış için

aracılığını kullanmaya lüzum görürdü. Bu mücadelelerden evin içinde iki kişi pek memnundu. Bülent'le Beşir... Hatta onlar biraz iki tarafı kızıştırmaya yardım ederlerdi.

Şakire Hanım'dan bir şey istenilse Nihal yalvarırdı:

"Kuzum, bacı beni bekle, e mi! Beraber yapalım..."

O gün Nihal, Cemile, Nesrin, hatta ara sıra Nesrin'e çıkışmak için gelerek dönüşte geciken Şayeste, Şakire Hanım'ın etrafında dönerler, küçücük mutfağı bir mahşere çevirirlerdi.

Burası yalının ikinci katında, bahçeye bakan, güneşli, pencerelerini sarmaşıklar kaplamış, beyaz mermer döşeli, daima son derece temiz, bir temizlik havasıyla insana iştah veren bir yerdi. Bazar Alleman'dan[35] alınmış tencereler, sahanlar, bütün o bir salon eşyası zannolunacak kadar zarif ve narin şeyler, sarmaşıkların yeşilliklerinden süzülerek giren güneş ışıkları altında temizliklerinin görkemlerini serperlerdi. Artık burada ve sevimli mutfağın içinde, kendisine bağlılıklarını bütün ruhuyla hissettiği bu insanların arasında şakalarla, sahte kavgalarla, itişip kakışmalarla, kahkahalarla geçen saatleri Nihal bütün kalbini ısıtan bir saadet duyarak geçirirdi.

Akşam babasının dönüşünü sabırsızlıkla bekler, ta merdivenlerin üstünden bağırırdı:

"Baba! Bugün size bir şey pişirdim ki... Şakire Hanım'a sorunuz da bakınız, onlar hiç karışmadılar."

Güzel havalarda babalarıyla beraber akşam gezilerine çıkarlardı. Mlle de Courton, bu saatleri yalının bahçesinde Alexandre Dumas'ın[36] hikâyelerine ayırırdı.

Genç kızlara roman okutmamak Mlle de Courton için en çok uygulanması gerekli bir terbiye kuralıydı ki şiddetle Ni-

35 İstiklal Caddesi'nde mutfak eşyaları satan mağaza. Bir süre sonra adı Bazar du Lavant olmuş, daha sonra yerini Paşabahçe Şişe Cam Fabrikası'nın satış mağazasına bırakmıştır.

36 Alexandre Dumas Fils (1824-1895), ünlü Fransız yazar ve tiyatrocu.

hal hakkında yürürlüğünü muhafaza ederdi fakat kendisinin hikâyelere, özellikle Alexandre Dumas'a derin bir hayranlığı vardı. Nihal'in sorularından kurtulabilmesine müsait fırsatları bütün hikâyelere ayırırdı. Bu alışkanlığın neticesiyle onun hayatına, hissiyatına Alexandre Dumas ve ona benzeyenlerden bir şeyler geçmişti. Sanki hikâyeler ihtiyar kızın gözlerine renkleri değiştiren bir gözlük takmıştı, o, ancak kenarından hisse aldığı hayatı hep bu gözlüğün arasından görür, önüne tesadüf eden yüzleri anlamak, hayatının ufak tefek olaylarına bir hüküm vermek için bütün zihninde yaşayan hikâye hatıralarına başvurur, onlarla bir benzerlik nispeti kurduktan sonra bir netice çıkarırdı. Hemen hikâyelerinden birinin bir sayfasıyla uymayan olaylar önem verilmeyecek bir yalan derecesine inerdi.

***

Nihal o akşam Adnan Bey'in kendisini görmek istediğini haber verince, işte altı seneden beri birinci defa olarak böyle talep olunan görüşme için ihtiyar kız derhâl bir şüphe duydu. Bunun hikâye hatıralarından hangisinde bir uygulama zemini bulabileceğini hemen düşünmüştü.

Adnan Bey hayatının bu şartlar içinde devam edemeyeceğine dair bir dolaşık nutukla ihtiyar kızı kendi düşünceleri dairesine çekmeye çalışırken o hâlâ düşünüyordu, nihayet evlilik fikri bu nutkun bulutları içinden bir şimşek parıltısıyla nazarında tutuşunca Mlle de Courton şaşırmış, şaşkın, ağzı yarı açık durdu. Hayır, hikâyelerinden hiçbirinde bu olaya bir uygulama zemini bulamıyordu, inanmadı ve kendisini tutamayarak Adnan Bey'le bütün resmî özenişlerine rağmen: "Latife ediyorsunuz..." dedi.

Bu latifenin müthiş bir hakikat olduğunu anladıktan sonra ihtiyar kız duramadı, ayağa kalktı, "Lakin Nihal, lakin Nihal! Bu onu öldürür, anlıyor musunuz?" diyordu. Sonra Adnan Bey'in gözlerini indirerek cevap vermediğini görünce hissetmişti ki Nihal'in başı ağrısa, çıldıran bu babada o ihtimalin

feryadı bir karşılık bulamıyordu. Nihayet Adnan Bey cevap verdi:

"Hayır," dedi. "Yanılıyorsunuz. Nihal'i o kadar yakından incelememişsiniz, yalnız tasarlamaya lüzum görülecek bazı tedbirler var. Hatta size de müracaattan maksat bu..."

O zaman o önemli görev kendisine yöneltilmişti. Kabul etmemek için çırpındı, hatta bu görevi yerine getirmeye mecbur olmamak için bu evden kaçacağını söyledi; sonra birden Nihal'in asıl bu zamanda kendisine muhtaç olacağını düşündü, bu müthiş hakikatle o narin vücudun arasında çarpışmayı hafifletecek bir kalp lazımdı ve o kalp ancak kendisinin kalbi olabilirdi.

Adnan Bey'in odasından çıkarken Mlle de Courton sallanıyordu. Yemek zamanına kadar Nihal'den kaçtı, sofrada ona bakarken hep ağlamak istiyordu.

O gece Nihal'e mutlak haber vermek için kesin talimat almıştı. Bülent uyuduktan sonra, yavaş sesle, ikisinin arasında geçen konuşmadan sonra Mlle de Courton'un gönlü rahatladı. Kendi kendisine: "Galiba babasının hakkı var." dedi.

Nihal'e yalnız eve bir kadın geleceğinden, bu kadının herkesle beraber sofraya oturacağından, onun da bir odası olacağından, bu kadının Nihal'i pek ziyade seveceğinden bahsetmişti. Nihal, bütün bu şeyleri büyük bir sakinlikle dinlemiş, sanki yeni bir şey işitmiyormuşçasına küçük bir hayret eseri bile göstermemişti. Yalnız birtakım ayrıntıyı merak ediyordu. Odası nerede olacaktı? Bu kadın güzel, kendisinden daha mı güzeldi? Beybabası ona ne diyecekti? Hangi odada yatacaktı? Bülent'e karışacak mıydı? Beşir yine Nihal'in olacak değil miydi? Ondan sonra... –Bu soruyu en sonunda dillendirmişti– Ondan sonra babası Nihal'i gene eskisi kadar sevecek miydi?

Bu sorunun cevabını aldıktan sonra Nihal, henüz kapanmamış cibinliğinin altında şüphesiz gene bir araba gezisinde

gülerek uyuyan Bülent'e bakarak uzun uzun düşünmüştü. Nihayet Mlle de Courton demişti ki:

"Şimdi beybaban senden izin bekliyor, eğer sen izin verecek olursan gelecek. Yarın sabahleyin beybabana söylersin, değil mi çocuğum?"

Nihal yalnız başını hafifçe sallayarak suskun bir "Evet!" demiş ve o gece yalnız kaldıktan sonra Bülent'in yataklığına eğilerek rüyasının saadetiyle gülen bu yüzü, güya saadet gülümsemesini orada tespit etmek isteyerek, uzun bir buseyle öpmüş; daha sonra, bilinemez nasıl bir hisle bu geceden başlayarak aralarına bir duvarın, çekilmesi lüzumunu anlamışçasına, babasının odasıyla kendi odalarının arasındaki kapıyı birinci defa olarak kapamıştı.

***

— Behlül Bey!

— Nihal Hanım!

— Niçin bana bakmadan cevap veriyorsunuz?

Behlül bir iskemlenin üstüne çıkmış, duvarda bir tablonun köşesine resim sokuşturmakla meşguldü. Nihal'in son sorusuna yine başını çevirmeyerek cevap verdi:

"Dargın değil miyiz?"

Nihal, kin tutmaz çocuklara mahsus bir barışıklık hevesiyle:

"A!" dedi. "Ben tamamıyla unutmuştum, gerçekten dün akşam dargındık değil mi? İstersen çıkayım..."

Behlül iskemleden atladı:

"Çerçevenin hiç aralığı yok. Biraz daha zorlansa cam kırılacak..." Elinde resmi sallayarak duvarlara bakıyordu. "Şimdi bunu nereye koymalı? Nihal! Ben sana bir şey söyleyeyim mi? Sen benimle niçin dargın duramıyorsun, bilir misin?

Çünkü dargın duracak olsan kavgaya imkân bulamayacaksın. Yeniden kavga etmek için mutlak barışmak lazım geliyor..."

Nihal gülerek Behlül'ün indiği iskemleyi çekip oturdu:

"Bak, bunda da yanılıyorsun. Sen bugün İstanbul'a ineceksin, değil mi? Sana ısmarlanacak birçok şeyler var. İşte barışmak için harika bir sebep..."

Behlül birden reddetti:

"Mümkün değil Nihal... Başkasına havale et. Bu ufak tefek beni yoruyor. Hem bugün..."

Elini sallayarak işlerinin çokluğunu anlatmak istiyordu. Sonra aklına bir şey gelerek:

— Çantanı göster bakayım Nihal... Ne kadar paran var?

— İşte saygısızca bir soru...

— Canın isterse! Ben şimdi ücret almadan hiçbir iş görmüyorum. Bana borç verecek kadar paran varsa mesele değişir.

Nihal çantasını cebinden çıkardı, açtı ve içindekileri eteğine dökerek:

"Oh! bilsen!" dedi. "Bana bugün o kadar şeyler lazım ki... İpek alınacak bir; Bülent makası ikiye ayırarak beline hançer yapmış, makas alınacak, iki; Beşir ne kadar zamandan beri yalvarıyor, kıpkırmızı bir fesle mavi bir püskül istiyor, onlar alınacak, üç..."

Behlül dönerek uzaklaştı:

"Ben vazgeçtim. Bir de Beşir'in şeylerini havale ediniz, tamam olsun. Kırmızı fesle mavi püskül nereden bulmalı? Çarşıya kadar çıkılacak. Hem bana borç verecek kadar paran yok..."

Tekrar Nihal'e döndü:

"Öncelikle buradan çıkar babana gidersin, paralarını gösterirsin, anlıyor musun?"

Nihal yerden paralarını toplayarak çantasına doldurdu, "Vazgeçtim!" dedi. Bugün gidip babasından para istemek fikri Nihal'i ani bir etkiyle değiştirmişti. Dalgın bir gözle karşısında bekleyen Behlül'e baktı, sonra dedi ki:

"Büyük meseleden elbette haberin vardır. O senden bir şeyi saklamaz ki..."

Şimdi birden birbirlerine karşı yine düşman gibi söylemeye başlanmışlardı. Bu iki kardeş çocuğunun arasında böyle her dakika çocukluktan beri tutuşmaya hazır bir kavga kıvılcımı vardı.

Behlül sordu:

"Kim?"

Nihal dudaklarını kısarak cevap verdi:

"O!"

"Baban için o demek terbiyeye pek uygun bir şey değil. Sen gittikçe büyüyeceğine günden güne şımarık bir çocuk oluyorsun Nihal. Evin içinde bunu sana söyleyecek kimse yok da onun için ben söylüyorum. Mlle de Courton şapkasının çiçeklerine, elbiselerinin dantellerine bakmaktan vakit bulamıyor ki... Dün akşam sofrada o ağlamak ne oluyordu sanki?"

Nihal sapsarıydı. İskemlede, hareketsiz, Behlül'ü dinleyerek duruyordu. Boğuluyor gibi yutkundu, şüphesiz ağzından çıkmak isteyen şeyleri güç zapt etti, dedi ki:

"Görüyorsun ki bugün seninle kavga etmeye hiç arzum yok..." Sonra ellerini iki tarafına salıvererek ekledi. "Kuvvetim yok..."

Sesinde öyle acı bir bitkinlik anlamı vardı ki Behlül birden başlayan bu mücadelenin bir çocukluk mücadelesinden

başka bir şey olacağını anladı, birbirlerine bakışarak durdular. Sonra Behlül sakin bir sesle dedi ki:

"Nihal! Ben öyle zannediyorum ki sen bu meselede fena hareket ediyorsun. Bilsen, onu görsen, birden seveceksin... Bundan sonra senin için artık bir kadın olmak zamanı gelecek. O zamanın da bir kendine terbiyesi vardır ki onu ne Mlle de Courton'dan ne de Şakire Hanım'dan öğrenebilirsin. Daha sonra evin düzeni... İtiraf et ki şimdi bu bir evden başka her şeye benziyor. Buraya öyle bir kadın girecek olursa..."

Nihal gittikçe sararıyordu. O bu sabah babasının yanından çıktıktan sonra buraya Behlül'ü kendisine destekçi bulmak ümidiyle gelmiş, onun hiç olmazsa bu meselede kendisiyle beraber olacağını zannetmişti. Hep, öyle hareket etmeden duruyordu. Behlül devam ediyordu:

"Evet, öyle bir kadın girecek olursa bütün ev birden değişecek; bugün istedikleri gibi yaşayan bu hizmetçiler bak, onun elinde ne olacak; hatta Bülent, hatta sen, anlıyor musun Nihal? Senin için öyle şık, zarif, genç, güzel bir anne..."

Behlül sözünü bitiremedi, birden mekanik bir kuvvetle yerinden fırlayan Nihal ellerini uzattı ve yorgun bir sesle bağırdı:

"Oh! Yetişir, yetişir, fena oluyorum Behlül..."

Behlül sustu, birden hatasını anlamıştı, her vakitkine benzer bir şakayla konuşmayı kapamak istedi, kuvvet bulamadı. Nihal bir şey söylemeye çalışarak bakıyordu, sonra vazgeçti ve yavaş yavaş çıktı.

Behlül o gençlerden biriydi ki onlar yirmi yaşında hayatı tamamıyla öğrenmiş olurlar, mektepten hayata çıkarken, sahneye ilk defa çıkan acemi bir sanatkârın heyecanını bile duymazlar, hayat onlar için mektepte bütün sırlarıyla öğrenilen bir komedi hükmündedir, onu o kadar iyi öğrenmişler, onun özünü öyle içe işleyen bir bilgiyle büyülemişlerdi ki sahneye

çıkınca ufak bir başlama çekingenliğinden uzaktırlar. Behlül bir seneden beri geniş bir komedi sahnesi olmaktan başka bir sıfatla kabul etmediği hayata girmişti: Burada hissettiği yegâne hayret önceden bilinip öğrenilmemiş, keşfedilip anlaşılmamış bir şey bulamamaktan ibaretti.

Babası illerden birine memur olup gittikten sonra Behlül Galatasaray'da yatılı olarak bırakılmıştı, haftada bir gece Adnan Bey'in yalısına giderdi; babası o kadar uzaktaydı ki tatil zamanlarını uzun bir seyahat için israf etmektense İstanbul hayatı hakkında mektepte başlanan öğrenimi genişletmek ve tamamlamak için kullanmayı tercih etmişti. Hayallere kapılır değildi, hayatı bütün maddiyat ve sezgiyle görürdü. Mektepte geometri kitabının üstüne başını koyup da pencereden bir köşesi görünen semaya dalarak fikrinin bir hülya seçkinliği arkasından tayaranı olmuş bir şey değildi. Öğrendiklerini öğrenmek için, bilmemiş olmamak için öğrenirdi, ne geleceğine ait bir emel sarayı kurmuş, ne gençliğine ait bir şiir demeti bağlamıştı. Hayat onun için uzun bir eğlenceydi. En ziyade eğlenebilenlere yaşamak için en ziyade hak sahibi olanlar nazarıyla bakardı.

Eğlenmek... Bu kelimenin manası da Behlül'de değişime uğramıştı. O hakikatte hiçbir şeyden eğlenmezdi. Bütün eğlence yerlerine koşardı, bütün gülünecek şeyleri arardı, ihtimal herkesten çok gülerdi fakat eğlenir miydi? Eğleniyor görünürdü, onun için eğlenmek, eğleniyor görünmek demekti. Bütün gülüşlerinin, eğlenişlerinin altında saklı olan bir can sıkıntısı vardı ki onu daima bir zevkten diğerine sevk ederdi. Geceyi Tepebaşı'nda[37] bir opereti dinleyerek geçirdikten sonra ertesi gün Erenköy bağlarında bir siyah çarşafın peşinde dolaşırken görülürdü; bir pazar günü Konkordiya[38] kadın şarkıcılarından birini arabayla Maslak'a kadar götürür, bir

37 Beyoğlu'nda bulunan Tepebaşı'nda şimdiki Şehir Tiyatroları'nın sahnesi bulunurmuş.

38 İstiklal Caddesi'nde, önceden Saint-Antoine Kilisesi'nin yerinde bulunan yazlık bahçe.

cuma günü Çırçır Suyu'nda[39] saz dinlerdi. İstanbul'un hiçbir eğlence yeri yoktu ki Behlül oradan bir zevk hissesi almasın. Ramazanda akşamları Direklerarası[40] gezmelerine devam eder, kışın Odeon'un[41] balolarında ortalığı neşesinin gürültüsüne boğardı. Henüz okuldayken kendisine çeşitli dostluklar edinmişti. Okulun her unsurla karışık hayatı içinde başlayan bu dostluklar okuldan çıktıktan sonra çoğalmış, ona memleketin bütün muhitlerinde selamlanacak yüzler, sıkılacak eller vücuda getirmişti.

O kadar çok adam tanır, muhabbetini o kadar çeşitli yüzlere bölerdi ki bunlardan bir tanesine biraz fazla bir bağlılık hissesi ayırmaya vakit bulamamıştı. Onun için lazım olan şey Beyoğlu'ndan yalnız geçmemek, Lüksemburg'a[42] giderse kendisini dinleyecek bir muhatap bulmak, Kâğıthane'ye gidecek olursa arabada bir kişi kalmamaktı. İnsanlara bu yolda hizmetler, bu tarzda lüzumlar için yaratılmış gözüyle bakardı, hiçbir zaman eşlik edebilecek birisine tesadüf etmediği olmamıştı.

Onu herkes sever, herkes arardı. Öyle kahkahaları vardı ki en derin sıkıntılara galebe çalarak yanındakine neşe verirdi; öyle espiriler, sanatlı sözler yağdırır ki bunlar geçtiği yerlere fikrinin israf olunacak çiçekleri türünden serpilir, toplanır; memleket içinde gezerdi. Bir vaka olsa, bir yeni şey işitilse arkasından Behlül'ün zarif bir sözü, hoş bir espirisi naklolunurdu.

Her vesileyle naklolunacak hikâyeleri vardı; bir kitapta okunmuş bir sayfa, bir gazetede tesadüfen görülmüş bir fıkra Behlül'e bir anlatma zemini olurdu. Onu dinlerler ve mutlaka gülerlerdi. Gözünde bütün kendisini dinleyenler, dinlediklerine gülenler bir alay ahmaklardan başka bir şey değildi; asıl

39 Bentlere giderken yol üzerinde suyuyla ünlü bir mesire yeri.
40 Şehzadebaşı'nda ramazan eğlenceleriyle ünlü semt.
41 İstiklal Caddesi'nde yabancı tiyatro gruplarının oyunlar oynadığı bir tiyatro binası.
42 İstiklal Caddesi'nde kıraathane.

eğlenen kendisiydi. Etrafındakilere kendisinin zevki için ancak böyle lüzum görüldükçe kullanılacak aletler kadar önem verirdi.

Başlıca merakı herkes tarafından taklit edilmekti. Bir sınıf gençlerin giyiniş ibresi hükmündeydi, ufak tefekler hakkında onun görüşüne bir nefis zevk kuralı hükmünde başvurulurdu. Kokular, kravatlar, bastonlar, eldivenler, bütün o lüzumsuz fakat o nispette önemli şeyler için Behlül'de taklit olunacak mutlak bir yenilik vardı.

Bu adamın ahlak hüviyeti nasıldı?

Bu öyle bir sualdi ki Behlül şimdiye kadar nefsine karşı bile söylemeye lüzum görmemiş, vakit bulmamıştı. Bazı şeylere inancı vardı: Parayı büyük bir kuvvet olmak üzere kabul ederdi, iyi bir adam olmak için güzel giyinmek başlıca bir şart olduğuna kapılmıştı; insanlara karşı vazifesinin onlarla mümkün mertebe beraber eğlenmek, memlekete karşı vazifesinin mümkün mertebe mesirelerden faydalanmak, nefsine karşı vazifesinin bir haşarı çocuğu mümkün mertebe sıkmamak noktalarından ibaret olacağında tereddüt etmemişti.

Hayatta hiçbir şeye şaşmazdı, yalnız bu ahlak felsefesine iştirak etmeyenlerin saflığına şaşardı, lehçesinde hayret kelimesini yalnız bunun için muhafaza etmişti. Edison'un yeni bir buluşunu mesela cambazhanede görüle görüle bıkılan bir sanat eseri türünden öteden beri beklenilen bir şey hükmünde görürdü. Hayatta bütün yeni şeyler için onda bir alışıklık, bir aşinalık vardı; sanki onlar eskiymiş de herkes sahip olmak için kendisinden sonraya kalmışçasına garip addolunanlar Behlül için eski zaman bilinen tarihine inerdi.

Arkadaşlarını hayretlere düşüren bir olay naklolunurken o "Bundan adi bir şey olamaz" hükmünü vererek başını çevirirdi. Hatta Adnan Bey ona: "Haberin var mı Behlül? Firdevs Hanım'ın kızını alıyorum, sana bir şık yenge..." dediği zaman Behlül'de küçük bir hayret eseri bile uyanmamış, "Ben zaten bekliyordum." demişti.

Nihal çıktıktan sonra Behlül hatasının fena etkisini kendisine unutturmak isteyerek resmi tekrar eline aldı, etrafına baktı, nihayet bir Japon yelpazesinin arasına koymak için karar verdi. Oraya iliştirirken kendi kendisine, "Bu evlilik fena değil fakat Nihal için hiç iyi bir şeye benzemiyor. Zavallı çocuk!" dedi. İkisi ta çocukluktan beri daima birbirine karşı kavgacı, hatta kinci olmakla beraber, türlü küskünlüklere, kavgalara rağmen aralarında, şüphesiz kan bağlarıyla, büsbütün kaybolamayan bir dostluk vardı.

Onların münasebeti hiç bitmeyen bir savaştı. Behlül, aralarındaki sekiz senelik yaş farkının verdiği yetkiyle bir büyük kardeş sıfatını alır, Nihal'in bütün çocukluklarını azarlar, ona verilen terbiye tarzının aleyhinde bulunur, bu kızın şımarık bir çocuktan başka bir şey olmayacağını söyler, ona eziyet etmekten garip bir haz alırdı. Bunlar Nihal'i çıldırtırdı. Keskin bir kelimeyle, kaba bir vaziyetle Behlül'ün hiçbir itirazını karşılıksız bırakmazdı; nihayet kavga başlardı. Bu kavgada Behlül, Nihal'in hırçınlıklarını alaylara, karşılıkta bulunulamayacak kahkahalara boğarak galip çıkmaya çalışırdı. Aralarında her vakit halledilecek bir mesele, son verilecek bir kavga vardı.

Bu münasebet tarzı onları neticesiz kalmış bir çarpışmada üstünlük fırsatı bulmak için dakikaların tesadüf lütfunu bekleyen iki savaşçı sıfatında tutardı. Birbirlerini ararlar; her kavgadan sonra birbirlerine sokulurlar; önceden gülerek, bütün kavga hatıralarını unutarak başlarlar; sonra, birdenbire, bir kelime, bir nazar, bir hiç sebep olur; Behlül güya bir çocuğu kızdırarak eğlenen bir adam sıfatından düşmeyerek, Nihal bu sahte savaş hâlinden daha çok kudurarak kavga ederlerdi.

Bugün Nihal'de karşılık vermeye kuvvet yoktu. O çıktıktan sonra Behlül kalbinin ta derin bir köşesinde merhamete benzer bir şey duymuş, bu hissin istemeksizin bir nidasını tutamamıştı. Resmi nihayet Japon yelpazesinin bir tarafına iliştirdikten sonra geri geri çekilerek baktı ve hiçbir şeye önem vermek istemeyen felsefesi kalbinin o nidasına cevap verdi:

"Bir hafta sonra alışacak, değil mi?"

Hâlâ resme bakıyor fakat onu görmeyerek, zihninde hep o meseleyi takip ederek duruyordu. Bir aralık amcasının sözü aklına geldi, kendi kendisine:

"Evet," dedi. "Şık bir yenge, şık bir evlilik, şık bir anneyle şık bir hemşire! Bütün şık! Biz de Melih Bey takımından oluyoruz."

Odasının bütün duvarlarını dolduran resimlere bir fikir anlatmak isteyerek elini savurdu ve içinden gelen bir dans havasıyla coşarak iki vals devresinden sonra kendisini ta ötedeki koltuğa attı, bağırdı: "Hurra!"

4

Sıcak bir ağustos günüydü. On beş günden beri Mlle de Courton dersleri tatil etmişti. Sabahları bahçede uzun birlikte oturmalar yapılıyor, bunlara ara sıra Adnan Bey'le Behlül bile katılıyorlardı. Bu sabah kameriyede[43] büyük meşguliyet vardı. Behlül nihayet Beşir'in kırmızı fesiyle mavi püskülünü getirmişti fakat Beşir'e biraz büyükçe kafasının alışılmıştan ziyade uzayan kıvırcık saçlarıyla, fes küçük geliyordu. Saçlarını makinenin sıfır derecesiyle kırkmaya karar vermişlerdi. Beşir iki günden beri makineyi saklayarak bu vazifeyi başka kimseye bırakmak istemeyen Bülent'ten bucak bucak kaçıyordu. Bülent'te o kadar arzu vardı ki nihayet Nihal aracılığa lüzum görmüştü:

"Neden korkuyorsun Beşir? Bir tarafını kesmez ki..." demişti.

Nihal'in bu sözü Beşir'in bütün korkularını birden söndürmüştü; şimdi orada, yere diz çökmüş, başını Bülent'e teslim etmişti. Bülent kahkahadan işleyemiyordu ki... Beşir gıcıklanarak kıvrandıkça, "Aman küçük bey!" ricalarıyla ensesini kıstıkça Bülent'in gülmekten parmakları gevşiyor, diğer eliyle karnına basarak katılıyordu. Ötede dalgın gözlerle, dudaklarında belirsiz bir gülümsemenin gölgesi uçarak Mlle de Courton Beşir'e bakıyor, kendisine: "Oh! Fransızlar fena bir asır geçiriyor matmazel! Sizi temin ederim ki Fransa'yı terk etmekle isabet ettiniz. Damarlarında biraz asalet kanı dolaşanların bu pisliklere kayıtsız kalabilmesine imkân yok." türün-

43 Mehtaplı gecelerde oturmak için bahçelerde yapılan kubbeli, çiçekli bir tür çardak.

den sanki temiz hislerinin isyanına tercüman olan nakaratları ardı sıra söyleyerek Paris'in son gazetelerinden bütün iğrenç ayrıntılarıyla hikâye olunan bir rezalet olayını nakleden Behlül'ü galiba dinlememek için Beşir'e bakıyordu. Behlül'ün başlıca zevklerinden biriydi: Bütün okuduğu açık hikâyeleri, gördüğü çapkın komedileri türlü ahlak düşüncelerine katarak ihtiyar asilzade kıza nakleder, onun azabından, sarı yüzünü tabaka tabaka istila eden iffet kızıllığından eğlenirdi.

Kameriyenin kenarında, sedirin üstünde Nihal, Cemile'ye yeni öğrenilmiş bir el işi göstermeye çalışıyordu. Nihal'in tabiatıydı: Doğrudan doğruya öğrenmeye sabrının yetmeyeceği şeyleri Cemile'ye öğretmeye çalışarak öğrenmiş olurdu. Bu, gayet ince, çeşitli renkte kurdelelerin nohut kadar boncuklarla tutturulmasından oluşan bir örgüydü ki Mlle de Courton son gelen kadın işi kitaplarından birinde bulmuştu. Bu örgüden bir sigara iskemlesi için örtü yapılacaktı; Nihal bir yandan yapmaya çalışıyor, bir yandan Cemile'ye ders veriyordu:

"Şimdi," diyordu. "Sarıyla kırmızıyı ekledik, boncuğu geçirmeli, sonra bunun yanına maviyle yeşil koruz..."

Sonra karşıdan Mlle de Courton'a hitap ediyordu:

"Değil mi matmazel? Sarıyla kırmızıdan sonra maviyle yeşil? Oh! Hiç de iyi olmuyor, ben usanmaya başladım bile; şu sırayı bitirdikten sonra Cemile'ye vereceğim."

Mlle de Courton renklerin uygunluğuna bakmak için fakat asıl Behlül'den kaçarak onların yanına gelmiş, Behlül nihayet Beşir'in saçlarını eğri büğrü kestikten sonra şimdi bitirmeye üşenen Bülent'e koşarak elinden makineyi almıştı. Cemile kendisine verilecek olan bu yeni işe heveslenerek tostoparlak çehresini uzatmış, ihtiyar mürebbiyenin Nihal'e tariflerini dinliyordu.

Bahçenin üstünde ağustosun sıcak gecesinden sonra henüz dağılmaya vakit bulamayan bir sis uçuyor; kameriyenin

hanımellerinden, şebboylardan ağır bir koku üstüne çöken bu sis arasında nefes alamayarak güya bunalmış, yüzüyordu. Bu sabah Nihal'le beraber bahçe gezisine çıkan Fındık –sarı kedi– ötede çekingen pençesini uzatarak bu kıvırcık siyah şeylerin içyüzünü anlamak isteyen temaslarla Beşir'in yere dökülmüş saçlarına dokunuyor, kameriyenin çardağında, çiçek kokularından mest olmuş bir arı sürekli bir vızıltıyla dönüyor, ta bahçenin bir köşesinde kelebeklerden korkan bir çift serçe oradan oraya sıçrıyordu.

Bahçenin üzerinde derin bir saadet sükûnu kanatlarını germiş bir hayat köşesini bir huzur havası içinde uyutuyor gibiydi.

O günden beri yalıda büyük olaya unutulmuş denebilirdi. Hiç kimse bundan bahsetmiyordu. Şakire Hanım o günden sonra başlayan baş ağrısına bile fasıla gelmiş, alnını sıkan yemeni çıkmıştı. Yalnız bir gün yukarıda yatak odalarında bir değişiklik olacağından bahsedilmiş, Nihal'den yatak odalarıyla dershanelerinin birleştirilerek dördüncü odanın serbest kalmasına izin ele geçirilmişti. Nihal yalnız başını eğerek rıza göstermişti; sonra bu da unutuldu, ne o ve ne etrafındakiler buna dair artık bir şey söylememişlerdi. Nihal tatlı bir rüya içinde gibiydi. Artık hiçbir şey olmayacak kuruntusuyla hiçbir şey düşünmüyordu. Babasına her vakitten ziyade sokuluyor, onu her vakitten ziyade kendisine ayırmak istiyordu.

Nihayet bir gün yalının içinde büyük bir telaş olmuş, rıhtıma bir mavna[44] yanaşmıştı. Gürültüler vardı, mavnadan bir şeyler çıkıyordu. Nihal pencereden koşmuş, bakmış: Bir yatak odası takımı!

Bu, isfendan ağacından güzel bir takımdı. Nihal birden anladı. Odalarda yapılacak değişikliğin sebebi asıl bu yatak takımının karşısında açıklık kazandı. Daha çok görmek istemeyerek bahçeye kaçtı.

44 Gemilere ve yakın kıyılara yük taşıyan, güvertesiz büyük tekne.

İki günden beri takım yukarıda sofada duruyordu. Adnan Bey, Nihal'in bir şey sormasına hazırdı, iki günden beri Nihal sofayı dolduran bu kalabalığın önünden sanki görmeyerek geçiyordu.

Bugün Mlle de Courton: "Hayır, hayır, maviyle yeşil hiç uymuyor, başka bir şey bulmalı..." derken Nihal birdenbire sordu:

"Matmazel! Niçin odaları boşaltmadılar?"

İhtiyar kız başını kaldırarak baktı. Bu soru o kadar beklenmiyordu ki hemen cevap vermedi.

"Bugün boşaltsak nasıl olur?"

Mlle de Courton biraz tereddütle cevap verdi:

"Evet fakat sonra işçiler gelecek, perde değişecek, oda..."

Sözünü tamamlamadı: "Oda boyanacak..." diyecekti.

"Birçok iş var, bu gürültünün arasında kalacağımıza... Bu sene de adaya hiç gitmemiştik, değil mi Nihal? Halana gitsek, bir iki hafta misafir kalsak..."

Mlle de Courton bu fikri icat etmişti, ikide birde onu öne sürüyor, Nihal'i annesinin vefatından kaçırdığı gibi bu yeni annenin gelmesinden de kaçırmak istiyordu. Nihal hep dudaklarını burarak muhalefet gösterirdi, buradan uzaklaşacak olursa bir şey olacağından korkuyordu. Bir gün, tereddüt etmeden olur cevabı verdi:

"Bülent'le Beşir de beraber değil mi? Öyleyse, bugün, hemen şimdi gideriz. Yalnız ders odasını boşaltırken bekleriz, ondan sonra... Ondan sonra ne yaparlarsa yapsınlar..."

Odaların boşalacağına, adaya gidileceğini öğrenir öğrenmez son ameliyatta başarısını görerek berberliğe hevesi tazelenmeye başlayan Bülent birden Beşir'i unuttu. Elinde Beşir'in kırmızı yeni fesini mavi püskülünden tutup savurarak bağırıyordu:

"Göç var! Göç var! Adaya gidiyoruz, merkeplere bineceğiz!"

Sonra ablasına koşuyor, ona sarılarak yalvarıyordu:

"Merkeplere bineceğiz değil mi abla? Ben artık düşmem. O vakit küçüktüm, şimdi büyüdüm..."

Bacaklarının üstünde dimdik durarak büyük görünmeye çalışıyordu. Hep beraber koştular, Bülent neşesinin kasırgasıyla onların hepsini yalıya sürüklemişti.

Adnan Bey'e haber verdiler: "Oda boşalıyor, çocuklar adaya, büyük halalarına gidiyorlar." denildi. Mlle de Courton bunu söylerken Adnan Bey'le gözleri, başka bir dille fikirlerini anlatıyor gibiydi. Adnan Bey yavaşça, durgun yüzüne bakan Nihal'i çekti; galiba onu, teşekkür etmek için öpecekti. Öpmedi, Nihal'de öyle bir şey vardı ki şu dakikada odanın boşalacağı, adaya gidilerek burasının serbest bırakılacağı için öpülmekten kaçıyordu.

Bülent bu göç etmek fikrinden çıldırıyordu. Şayeste, Nesrin, Beşir, evvela soğuk ve mahkûm bir itaatle başlayan bu hizmetçiler, çocuğun sevincinin yayılmasından kurtulamıyorlardı. Piyanoyu dışarıda sofaya sürüklerlerken Bülent muşamba perdenin kaytanını piyanonun halkasına takarak, akıntıda yedek çekenlere özgü bir vaziyetle asılıyor, olanca sesiyle, "Varda, kimse olmasın, matmazelin eski potinlerini çekiniz, hepinizi çiğneriz..." diye bağırıyor, kahkahadan sinirleri gevşeyerek artık çekemeyen Nesrin: "Aman, paşam, güldürme de işimizi bitirelim." diyor, fırsattan istifade ederek soluyan Şayeste, Nesrin'e çıkışarak: "Çılgın kız! Gülecek ne var? Gülünecek zamanı buldun ya..." hitabıyla bir mana kastediyordu.

Bülent ter içindeydi. Şayeste bir iskemleyi, Nesrin masanın çekmecelerini yüklenerek yürürlerken, o Beşir'in sürükleye sürükleye götürdüğü perdenin bir ucundan yapışarak, "Yol verin, hamallar geçecek, bir tarafınıza çarpmasın!" nidalarıyla koşuyordu.

Bülent'in bu gürültüleri arasında Nihal birden sıkıldı, Mlle de Courton'a: "Gidelim... Gidelim artık buradan!" dedi.

Buradan, bu evden kendisine hıyanet eden birisinden firar edercesine uzaklaşmak istiyordu.

***

On beş günden beri adadaydılar. Burada her şey unutulmuş gibiydi fakat Mlle de Courton Nihal'de gizli bir hissin yavaş yavaş tırnaklarıyla içini kazıdığını, çocuğun bahsetmek istemeksizin bir şeye hazır olduğunu her vakitten çok artan duramamazlığından anlıyordu. Bugün yine Bülent'in zorlamasına dayanamayarak sabahleyin bir okul gezisi yapıyorlardı. Adayı büyük bir halka içinde sıkan yolu dolaşacaklardı. Merkebe binmekten nefret eden Mlle de Courton'la Nihal, hala hanımın tek atlı, iki tekerlekli arabasındaydılar; Bülent'le Beşir onlara yetişebilmek için çığlıklarla merkeplere biraz daha hız vermeye çalışıyorlardı. Beşir'in kırmızı fesiyle yüzünün üstünde şimdi tozdan beyaz bir bulut vardı. Bülent'in fesinden taşan ince kumral saçları terden alnına, şakaklarına yapışıyordu, tombul yanakları al al oluyordu.

Merkep süvarilerini pek geride bırakmamak için arabayı yavaş yavaş sürüyorlar, arkalarında Bülent'le Beşir'in seslerini, merkeplerinin minimini ayak gürültülerini işitiyorlardı. Ara sıra Beşir arkada kalıyor, erkekliğini kaybetmiş Habeşlere mahsus ince ve rakik sesiyle:

"Beyim, çok koşuyorsun düşeceksin, beni bekle!" diye bağırıyor, o zaman Bülent ablasına sesleniyordu:

"Durunuz, bir parça dursanıza, işte benimkini kontrol edemiyorum."

Mlle de Courton Nihal'in elinden dizginleri kaparak, tek tük geçenlere yol bırakmak için kenara çekerek arabayı durduruyordu. Yine böyle durmuşlar, ta arkada, uzakta küçük bir arızaya uğrayan merkep süvarilerini bekliyorlardı. Galiba Bülent'in kamçısı düşmüştü, Beşir inerek onu arıyordu.

Adanın üstünde sıcak bir gün hazırlanıyor; etrafta, ufkun belirsiz maviliklerinde yavaşça bir sis uçuyordu. Uzakta İstanbul, minareleriyle, camilerinin kubbeleriyle, tepelerinin yeşil ağaç kümeleriyle köpükten bir deniz içinde titriyor gibiydi.

Sabahtan beri aralarında az sayıda kelime konuşulmuştu. Nihal başını çevirmiş, Beşir'in şimdi boş kalarak yavaş yavaş ilerleyen merkebine bakıyordu. Birden, on beş günden beri birinci defa olarak Mlle de Courton'a sordu:

"Ne vakit gideceğiz?"

"Ne vakit isterseniz çocuğum!"

Nihal ihtiyar kızın yüzüne baktı, ilk önce hayretini zapt edemedi:

"Ah!"

Sonra biraz durarak ilave etti:

"Demek artık bitti mi?"

Nihal hayatı sınırlı bir daire içinde geçen, hayattan ancak babasıyla mürebbiyesinin, kitaplarıyla dadılarının söyledikleri kadar bilgi alan, bilgiç arkadaşlara sahip olmayan genellikle on iki yaşında çocuklardan fazla bir şey bilmezdi. Hayata dair bildikleri bütün tesadüfle işitilmiş, sokakta arabayla geçerken görülmüş şeylerden küçük muhakemesinin karışık sorularıyla sınırlı kalmıştı.

Eve bir kadın geleceğini anlar anlamaz bunun esas mahiyetini düşünmeksizin sırf hissî, sırf sinirli bir eziyet duymuştu; bu meselede muhakemesinin hiçbir etkisi yoktu. Bu his en doğru olarak kıskançlık tabiriyle özetlenebilirdi: O gelecek kadından her şeyi, hele babasını, Bülent'i, daha sonra Beşir'i, bütün ev halkını, evi, eşyayı, hatta kendisini kıskanıyordu; bu sevilmiş şeylerin içine girmekle o kadın bunları çalacak, elinden alacak; evet, nasıl, pek iyi tahlil edemiyor, açıklık-

la düşünemiyor fakat ruhu hissediyordu ki o geldikten sonra kendisi şimdiye kadar sevdiklerini artık sevemeyecekti.

Bu söz çıktıktan sonra yanında fazla söz etmemek için ev halkı kendisinden kaçıyor; o Şakire Hanım'ın odasına girerken önüne diz çökmüş bir şeyler anlatan Şayeste birdenbire susuyor, Nesrin ikide birde göğüs geçirerek "Of!" diyor, bütün bu etrafındakilerden bir gizli mana yayılıyordu. Demek bir şey olacaktı ki o anlayamıyordu; hatta Cemile'nin bile yuvarlak çehresinde parlayan gözleri bu küçük kızın Nihal'den ziyade bilgisi olduğuna işaret ediyordu.

Evvela bastırılamaz bir öğrenme hissiyle Mlle de Courton' un zorlamalarına rağmen adaya gelmemek için inat etmişti. Orada hazır bulunmak, araştıran bir tarihçi özeniyle bütün olayın ayrıntılarına gözü açık bir şahit sıfatıyla kalmak istemişti. Kimseden bir şey sormuyordu, o olaya dair kelime söylemiyordu; yalnız anlamak, görmek istiyordu. Sonra, odalarının dağılacağına, o güzel isfendan takımın oraya konulacağını öğrenince artık daha çok durmaya kuvvet bulamamış, olayın henüz şu ilk çarpışmasıyla mağlup olarak kaçmak istemişti.

İşte on beş günden beri, güya uzakta ölen değerli bir hastanın can çekişmesini duyarak fakat bir kelime söylerse neticeyi çabuklaştırmış olacağından korkarak, hep onu düşünüyordu. Adaya gelmek için onay verdiğine pişmandı. Daha çok, nihayetine kadar durmalıydı. Kalbinde öyle bir korku vardı ki dönüşlerinde yalı, babası, her şey kaybolmuş, bir rüzgâr onları savurmuş olacak zannettiriyordu. O, orada kalsaydı bu rüzgâr esmeyecek, bu rüzgâr hiçbir şey yapamayacaktı.

Daha sonra babasına açık olmayan bir kini vardı. Her vakit onlar adaya geldikçe o da ikide birde gelir, günlerce beraber kalırdı; bu defa hiç, hiç uğramamış, hatta merak ederek bir adam bile göndermemişti. Son günlerde Mlle de Courton'a babasından asla bahsetmedi.

***

Adnan Bey çocuklarının dönüşünü mümkün mertebe ertelemek istiyor, Bihter bilakis her gün onlardan bahsederek:

"Artık getirtseniz! Bilseniz onları görmek için ne büyük hevesim var!" diyordu.

Çocuklarla ilk görüşmeden Bihter de korkuyordu, onlarla bütün ortak hayatta münasebet tarzının bu ilk görüşmeyle hasıl olacak etkiye uyacağını zannediyordu.

Bugün Adnan Bey evliliğinden sonra birinci defa olarak İstanbul'a inmek üzere Bihter'den, saçlarının üstüne kondurulmuş bir buseyle ayrılıyordu. Genç kadın yalvaran bir sesle:

"Bugün artık bir haber gönderirsiniz, değil mi?" diyordu.

Birden merdivenin aşağısında bir gürültüyle taze, şakrak bir kahkaha işittiler. Adnan Bey durarak:

"İşte onlar! Bülent'in kahkahası... Artık sabahtan akşama kadar Bülent'in bu kahkahasını her gün dinleyeceksiniz," dedi.

Şimdi Bülent koşarak merdiveni çıkmış, arkasından takip edenlerden –Şayeste'yle Nesrin'den– kurtulmuştu. Doğru babasına atıldı, minimini kollarıyla sarıldı, dudakları babasının ancak yeleğine yetişebiliyordu; bu küçük küçük lacivert çiçeklerle beneklenmiş beyaz pikeyi on beş günlük özleminin taşkınlığıyla öptü, öptü; sonra birden durarak, karşısında bir gülümsemeyle bekleyen kadına bakarak gözlerini babasının yüzüne dikti. Ondan bir cevap, bu kadına ne yapmak lazım geleceğine dair bir emir bekliyordu. Adnan Bey sadece:

"Annen, Bülent, onu da öpmez misin?" dedi. O zaman Bülent, belki biraz da çocukların, şık, genç, güzel kadınlara sokulmak için duydukları arzuya benzer gülerek ilerledi ve iki elini Bihter'in uzanan ellerine teslim ederek, yine bu güzel annenin latif bir buse hevesiyle uzanan dudaklarına dudaklarını uzatarak öpüştü.

Nihal'le Mlle de Courton bu sırada sofanın son merdivenini çıkıyorlardı. Adnan Bey kendisine kuvvet vermek için ilk önce mürebbiyeden başladı:

"Bonjur matmazel! Nihayet ihtiyar haladan sıkıldınız galiba... Nihal, beni öpmüyor musun?"

Nihal, hâlâ Bihter'in yanında, onun bir sorusuna gülerek cevap veren Bülent'e bakıyordu, kalbinde bir şey yırtılarak gözlerini oradan ayırdı, babasına ilerledi; küçük, ince elini uzattı. Adnan Bey bu eli tuttu, güya kızından bir af isteyerek onu sıkıyordu, çekti, çekti, baba kız evvela kısa bir buseyle öpüştüler, sonra bilinemez neden, birden doğan bir hisle, Nihal tekrar sivri çehresini babasına uzattı, o her vakit öptüğü yerden, çenesinin altında kılsız yerden, uzun bir buse aradı.

Şimdi Bihter kendisine ilerliyordu. Adnan Bey Mlle de Courton'u göstererek takdim etti:

"Mlle de Courton..."

İhtiyar kızla genç kadın selamlaştılar. Bihter ilerlemekte devam etti ve tatlı, birden ilk münasebetlerin serinliğini latif bir muhabbet havasıyla ısındıran gülümsemesiyle, bir elini Nihal'in omzuna koydu, diğer eliyle elini tuttu ve çocuğun nahif vücudunu çekdi. Ondan latif bir menekşe kokusu yayılarak Nihal'i taze bir bahar havasında sarıyordu, çocuğun başı, Bihter'in göğsüne dayanmış oldu. Demek, o kadar korkulan şey onun biçare ruhunu müthiş bir afetin kâbusları içinde ezen şey bu genç, güzel, mütebessim kadın, bu bir demet menekşe kadar havasında taze bir bahar nefesi uçan vücuttan ibaretti, öyle mi? Bu koku Nihal'in ruhunu güya buharlaştırarak emiyor gibiydi. Gözlerini kaldırarak, başı hep orada, Bihter'e baktı, o da gülüyordu. Artık Bihter'in o gülümsemesinin altında bütün ruhunun teslimiyeti bir gülümseme gülleri içinde açılıyor gibiydi. O zaman Bihter, heceleri biraz çekerek terennüm eden sesiyle dedi ki:

"Beni seveceksiniz, değil mi? Zaten beni sevmemek mümkün olmayacak... Ben sizi o kadar seveceğim, seveceğim ki nihayet siz de beni seveceksiniz."

Nihal cevap olarak ince dudaklarını uzattı, Bihter başını eğdi, birbirine düşman olmak lazım gelen bu iki vücut bir dakika içinde doğan bir sevgiyle öpüştüler, dost oldular. Evet, birbirinin hemen dostu olmuşlardı. Nihal korkunç bir rüyadan çıkmış gibiydi. Artık elbiselerini değiştirmek ve soyunmak için yukarıya çıkarken Mlle de Courton'a sokularak dedi ki:

"Ne güzel, değil mi matmazel? Ben zannediyordum ki..."

Bülent'in elinde çam dallarından yapılmış, büyük ihtimamla adadan buraya kadar getirilmiş bir çelenk vardı; onu kitaplığın üstüne asacaktı. Mürebbiyeyle ablasının önünden koştu. Dershaneye gidiyor, her şeyden evvel bu mühim işi bitirmek istiyordu. Kapıyı eliyle itti, sonra birden uzun bir hayret nidasıyla bağırdı:

"Aa!"

Odaların değiştiğini hep unutmuşlardı. O zaman engellenemeyen bir merakla Bülent'in arkasından geldiler. Bülent odanın ortasında, burasının bir vakitler duvarları kurşun kalemiyle yapılmış gemi resimleri dolu o mümkün değil düzen altına alınamayan ders odası olabileceğine inanamayan gözlerle, hiç hareket etmeksizin, elinde duran çam dallarından çelengi bu zarif yatak odasının neresine asmak lazım geleceğini düşünüyormuşçasına duruyordu.

Nihal'le mürebbiye yavaşça girdiler. Mlle de Courton:

"Odamıza gidelim, buraya girmemek icap ederdi..." diyor fakat görmek hevesiyle o da gecikiyordu.

Nihal etrafına bakındı: Evvela pencereleri gördü. Gayet açık, beyaz bir bulut altında saklanmış zannolunacak kadar donuk mavi atlastan yer yer boğularak kaldırılmış yarım

perdelerin arasından beyaz tüller dökülüyor, Kula'nın batı zevkinin tesiriyle son zamanlarda vücuda getirdiği solgun halılardan birinin üzerinde küçük küçük kümeler yapıyordu. Tamamıyla açılmış panjurlardan dalgalanarak giren aydınlıkla bu perdeler mavi bir kayalıktan dökülen, döküldükçe köpüren beyaz bir şelaleye benziyordu. Yine öyle açık maviyle boyanmış duvarlar, o renkte atlasla gerilerek etrafına ince sarı kornişler çekilmiş tavan, ortasından sarkan eski mabetlere mahsus fanuslara benzeyen renkli çeşitli camlarla yapılmış bir büyük kandil; köşede, tam vaktiyle Nihal'in piyanosunun yerinde yatak, tavandan büyük bir sarı halkadan dolaşarak dökülen atlas ve tül karışık bir cibinlik, karşıda, iki pencerenin arasında, tuvalet takımı; yanda kapısı unutularak açık bırakılmış aynalı dolap, uzun bir sedir, yine açık mavi kalpakla bir uzun yer lambası, ufak bir yuvarlak masa, minimini bir şamdanla birkaç kitap, ta aynalı dolabın karşısında babasının kara kalemle yapılmış tabii büyüklükte, bir resmi...

İşte Nihal'in ilk bakışta gördüğü şeyler. Bülent hepsinden ziyade cesaretle davranarak ilerlemiş, tuvalet masasının üstüne, o bin türlü ufak tefeklere, biraz eğilerek, güya içinden birisinin başı çıkıverecekmiş gibi korkarak, aynalı dolaba bakıyor, her gördüğü şeye bir hayret kelimesi katıyordu.

Mlle de Courton, Nihal'i çekip götürmek istedi. Nihal birden aklına gelen bir fikirle ilerledi. Koridordan değil, odanın aralık kapısından geçmek istiyordu; eliyle aralık kapının tül perdesini iterek yol açtı:

"Oh! Matmazel, bakınız!" dedi. "Sizin oda buradan kaçmış..."

Mlle de Courton, biraz tutuk, cevap verdi:

"Evet, çocuğum, size haber vermemişler miydi? Ben ta oraya, birinci odaya, beyin eski odasına gidiyorum. Fakat bu ziyaretlerle vakit kaybediyoruz. Hâlâ üstünüzü değiştireceksiniz..."

Nihal sapsarıydı. Hiçbir cevap vermedi. Bülent, şimdi kanapenin üstünde unutulmuş, beyaz kurdelelerle ipek bir kumaştan hafif bir omuz atkısını alarak sırtını koyuyor, küçücük boyuyla kırıtarak, yumuk gözlerini süzerek çalkalana çalkalana odanın içinde dolaşıyordu. Mlle de Courton nihayet ciddiyete lüzum gördü. Bülent'in arkasından atkıyı çekerek:

"Küçük yaramaz!" dedi. "Size bin kere söyleniyor ki başkalarının şeylerine dokunmak ayıptır."

Bülent gülerek cevap verdi:

"Evet, hakkınız var, matmazel! Okuma kitabımda bile bu söz var, değil mi?"

Nihal ilerlemişti. Kendi odalarına geçilen aralık kapının topuzunu çevirdi, kapı açılmadı. Bir kelime söylemeksizin döndü. Hep beraber, mürebbiye Bülent'in elinden çekerek, koridora çıktılar. Nihal kendi odalarının kapısını itti, bir adım attı. Bu defa Nihal ufak bir hayret haykırışını tutamadı. Bülent, arkasından, kasırgalı telaşıyla atıldı.

"Bu ne?" dedi. "Aman abla! Bu bizim odamız mı? Bu ne güzellik! Bu ne süs! Bu karyolaların cibinlikleri yeni mi yapılmış? Kitaplığın kırık camı değişmiş, boyanmış... Bakınız, yazıhanede de bir şeyler olmuş... Benim oymalarımı bütün çıkarmışlar. Ya perdeler... Oh! Bizim de şimdi ipekli ve tüllü perdelerimiz var." Birden Bülent'in gözlerini yeni boyanmış duvarın üstünde iğneyle tutturulmuş iri yazılarla bir kâğıt cezbetti. "A, matmazel, bu ne?"

Nihal, odasının büsbütün değişmiş manzarası karşısında, bir dakika evvel dudaklarında görünen endişe hattını kaybederek, gülümsüyor, demir karyolasının kubbesinden mavi kurdelelerle boğula boğula inen beyaz cibinliğe bakıyordu. Bülent'in gösterdiği tabloyu okudu: Duvarlara gemi resimleriyle insan başları yapmak yasaktır.

Bülent:

"Ağabeyimin işi!" diyordu. "Demek deve resimleri yapabileceğim, öyle mi abla?"

Mlle de Courton diyordu ki:

"Bundan sonra Bülent'e kurşun kalemi vermek bitti. Artık odayı temiz tutmak lazım geliyor. Bütün lüzumsuz oyuncakları da atarız. Bülent şimdi evin içinde düzen seven bir küçük efendi olacak. Bu akşam bu güzel oda için beye teşekkür etmek de hatırımızdan çıkmayacak, değil mi Nihal?"

Nihal cevap vermedi.

5

Mlle de Courton diyordu ki:

"Lüzumundan fazla inat ediyorsunuz Nihal. İşte tam bir saat oluyor ki Cerni'nin hep o alıştırmasına çalışıyorsunuz. Bu merak da yeni başladı. Altı senede bir kere aralıksız bir saat çalıştığınızı görmemiştim. Sizi bu kadar yorulmaktan menediyorum, anlıyor musunuz?"

Nihal birden yuvarlak iskemlesinin üzerinde döndü:

"Tuhafsınız matmazel!" dedi. "Bana her zaman piyanonun çalışmadan öğrenilmeyeceğini söylerdiniz. Tam ben çalışmaya heves duyarken şimdi de bu kural çıktı."

Adadan döndüklerinden beri Nihal alışılmışın dışında mürebbiyesine karşı ara sıra böyle asabının serbest bir hamlesiyle cevap vermeye başlamıştı. İhtiyar kız bu cevaplara yalnız serzenişle dolu bir nazarla karşılık verirdi. Bugün dedi ki:

"Nihal, rica ederim biraz düşünelim. Maksat piyanoya çalışmak değil mi? Aynı alıştırmayı bir saat durmadan çalmak boşuna yorulmaktan başka bir şey değildir..."

Nihal atıldı:

"İşte yine çelişki... Bana daima parmakların başka bir şekilde çeviklik kazanamayacağından yine siz bahsederdiniz."

İhtiyar kız bütün küskün tavrıyla:

"Bana itaat etmemek için bu kadar ısrar edeceğinizi bilseydim uyarmaya hiç lüzum görmezdim," dedi.

Nihal sustu. Önüne bakıyordu, sonra gözlerinin eğri bir bakışıyla mürebbiyesine baktı, dedi ki:

"Matmazel! Beni artık sevmiyor musunuz? İşte bakınız, cevap vermiyorsunuz..." İskemlesinden kalktı, Mlle de Courton'un yanına, kanepenin üzerine oturdu. "Matmazel! Ne vakit derslerinize başlıyoruz? Artık sıcak havalar bitmedi mi? İşsizlikten ne kadar sıkılıyorum, biliyor musunuz? Şimdi istiyorum ki sabahtan akşama kadar odamızda okuyalım, okuyalım. Okumak hiç bitmesin..."

***

Nihal'de şimdi evin içinde bir uzak durmak, tenha köşeler aramak, kendisini saatlerce odasından çıkarmayacak işler bulmak merakı başlamıştı. Bu merak babasının evde bulunduğu zamanlar hükmünü yerine getirirdi. O gittikten sonra Nihal eski kıpırdak çocuk olur, evin içinde gezer, özellikle Bihter'in yanından ayrılmazdı. Garip bir his hadisesiyle bu evliliğin bütün kinini babasına yöneltmiş, asıl Bihter'le onun arasına bir soğukluk koymamıştı. O günden beri babasından kaçıyor, güya biçare ruhu kendisini aldatan bu kalbin hıyanetinden intikamını ondan uzak kalmakta arıyordu.

Artık sabahları babasının odasına giderek onu yatağından kaldırmıyordu. Bu sabah şakalaşmaları tamamıyla bitmişti. O zamanlar Nihal, henüz Bülent yatağında uyurken, uyanır, çıplak ayaklarına terliklerini takarak yavaşça babasının odasına girer, genellikle onu yatağında bulurdu. O, kalkmakta direnerek nazlandıkça Nihal muziplikler icat ederdi.

Henüz çocuktu. Babasının miyopluğunu bir türlü anlamayarak ve gözlük kullanmasının gerekliliğine bir türlü akıl erdiremeyerek bir gün yine o, yatakta gecikirken: "Sabah oldu, bakınız güneşe... Yoksa görmüyor musunuz? Gözlüğünüzü getireyim mi?" demişti. O gün bunu ciddiyetle söylemişti. Sonra bu hemen her gün tekrar eden bir şaka olmuştu. Nihal ikide birde gözlüğü alır, babasının gözüne tutar: "Bakınız,

şimdi güneşi görüyor musunuz?" der, Adnan Bey bu latifeden asla usanmayan bir kahkahayla yatağından atlardı. O zaman Nihal için ufak tefek hizmetler başlardı: Babasının havlusunu tutar, diş macununun kapağını açar, leylak suyu şişesinin topuzunu sıkarak Adnan Bey'in beyazlıkları kumrallıkları içinde kaybolan saçlarına güzel kokulu bir yağmur serperdi. Bütün bu şeyler bitmez tükenmez latifeler, kahkahalar içinde yapılırdı. Başlıca oyunlarından biriydi: Nihal'in bu sabah hizmetlerine mahsus bir hizmetçi ismi vardı: Pervin! O zaman Nihal dudaklarını büzer, gülmemeye çalışır, başını biraz ciddice tutar, küçük bir Pervin olur, Pervin sıfatıyla koşar, Pervin sıfatıyla hizmet eder; sonra, birden, bu kahkahanın gürültüsüyle Pervin'in içinden Nihal'in neşe saçan siması çıkar, ince kollarıyla boynuna sarılır, güya büsbütün Pervin kalıvermekten korkarak bir öpücükle kendisini bulmakta acele ederdi. Arada bir Pervin darılır, çehresini çatarak öfkeyle çıkışırdı: "Pervin! Kız ben sana söylemedim mi? Niçin bu sabun kâsesini yıkamadın? Şimdi ben sana ne yapayım? Söyle bakayım, kulaklarını mı çekeyim? Dudaklarını mı koparayım?" Adnan Bey bu öfke oyununu o kadar güzel yapardı ki Nihal, şaşmış, âdeta korkarak dinlerken, birden şaşırır, işin oyunluğunu unutur, hayal mahsulü Pervin için bir merhamet mi duyar, yoksa hatta bir oyun sırasında hatta bir latife içinde kulaklarının çekilip dudaklarının koparılmasına ince ruhu tahammül mü edemez, ne olur; birden babasına sokularak oyunun ciddiyetini bozmak için kesik kesik gülerdi. Bir gün hem böyle gülmüş hem ağlamıştı.

Şimdi, şimdi bu latifelerin arasında, nasıl olmuş bilinemez, kilitlendikten sonra anahtarı kaybolan bir kapı vardı. Bu kapı... O, aralarında soğuk bir mezar taşı şeklinde dikiliyordu. İhtimal bu izdivacı tamamıyla affedecekti, eğer babasıyla arasına böyle bir duvar çekilmemiş olsaydı.

Onun evlilik hakkında belirsiz fikirleri vardı. Zihninde karı kocanın birbirine "Bey!", "Hanım!" diyen bir kadınla

bir erkek olmasından fazla bilgi o kadar karışık bulutlar arasında kaybolurdu ki delillendirerek anlamlandırmaları takibe imkân bulunamazdı. Onun için yalnız bir şeyin önemi vardı: Babasıyla kendisinin arasında bir kapı kapanırken onunla bir yabancı kadının arasında mavi atlaslarla, beyaz tüylerle süslenmiş zarif bir kapının açılmış olması...

O günden sonra bir daha o odalara girmemişti fakat o gün Bülent'in bulduğu beyaz omuz atkısını unutamıyordu. Kapısının, ötesinden ayak sesleri, ufak gülüşler işitirken gözlerinin önüne hep o omuz atkısı geliyordu. Nedir, ya Rabbi? Bu omuz atkısı ki çocuğun dimağına böyle musallat olmuş, uykularına karışıyordu...

Hele ikisini beraber görmeye tahammül edemiyordu. Onlarla beraber bulunmak mecburiyeti sofrada uzaklaşması mümkün olmayan bir eziyetti. İlk günleri Nihal alışkanlığını bozmamaya, yine o gevezelikleriyle sofrada geçen saatleri doldurmaya azmetmişti fakat bulduğu konularda, sözlerinin arasına serptiği kahkahalarda, gülümsemesinde sanki yanlış bir perdeye basılmış olmaktan kaynaklanan öyle sahte bir nağme fark etmişti ki bir gün sebepsiz bir huysuzluk çıkarmış, sofradan kalkmıştı. O günden sonra sofrada sürekli bir sessizliği gerekli buluyordu.

Adnan Bey uzaktan bu küskünlüklerin belirtilerini fark ediyor ve Nihal'le bir barışmanın tesis zamanına henüz gelmemiş gözüyle bakıyordu. Biliyordu ki Nihal kendisinden uzaklaştıkça Bihter'e yakınlaşacak. O da asıl bunu istiyordu.

Bihter'le Nihal iki dosttular. Babası gittikten sonra Nihal bir aralık kendisine ait olan halktan, Bülent'le Beşir'in ve Cemile'nin oluşturdukları o çocuk halkından kaçar; biraz da on ikiyle on dört arasında bulunan kız çocuklarına mahsus bir büyümek, büyüklerle beraber olmak hevesiyle, Bihter'in yanına gelirdi.

Bihter'e henüz verecek bir unvan bulamamıştı. Ona "Anne!" demeyecekti, kendi kendisine buna karar vermişti.

Başka bir isim de bulamıyordu. Beraber bulunurken başlıca ona bu isimle seslenememekten sıkılırdı. Bir gün ona bir şey söyleyecekti. Âdetti, mutlaka birisine söz söylemeye başlarken bir hitap kelimesiyle başlardı, onu bulamadı, bulamadığı için söyleyeceğini unuttu. Bihter fark etmişti, gülerek dedi ki:

"İşte yine bana verecek bir isim bulamadınız. Durunuz, sizinle bir anlaşma yapalım: Bana sadece Bihter deyiniz, olmaz mı? Ben de size kısaca Nihal derim. Böyle aramızda bütün sıkıntı da kalkardı."

Nihal kıpkırmızı oldu:

"Oh! Mümkün değil."

Bihter ısrar ediyor, Nihal'in ona bir isim bulamamak azabına mutlak son vermek istiyordu:

"Hayır, hayır, mademki benim hoşuma gidecek. Söyle bakayım, Bihter! Bihter!"

Nihal gülerek:

"Bihter!" dedi.

O günden sonra daha samimi oldular, artık aralarında sıkılacak hiçbir şey kalmamıştı, bir yaşta iki arkadaş sıfatını alıyorlardı. Bu arkadaşlığa, Bihter ufak ve hissolunmaz bir koruma manasını da ekliyordu. Bir gün Nihal'in bütün elbiselerini, çamaşırlarını, ufak tefeklerini gözden geçirdi; hepsini beğeniyor; Nihal birer birer gösterdikçe başıyla hep "Güzel!" diyordu. Gözden geçirme bitince dedi ki:

"Nihal! Bilir misin? Artık bunların hepsini atmak zamanı geliyor. Ben isterim ki sen küçük bir çocuk değil, genç bir kız olasın. Bu kısa etekler... Bunlar on ikisine kadar pek iyidir. Fakat on ikisinden sonra..."

Artık bir genç kız olmak fikri Nihal'i hazzından şaşırttı. Mürebbiyesinin yüzüne baktı. İhtiyar kız buna karşıydı. Bihter'e diyordu ki:

"Lakin madam, zannederim ki pek erken... Fransa'da bu kadar çocuklar bahçede çember çevirir. Nihal'in eteklerini uzatmak için hiç olmazsa iki sene daha beklemek lazım gelir."

Bihter gülerek cevap verdi:

"Evet, Fransa'da, genellikle Avrupa'da, hatta Beyoğlu'nda fakat bizde Nihal artık sokağa açık bile çıkamayacak. Değil mi Nihal? Şık bir çarşaf!"

Nihal çarşaf fikrine çıldırdı. Ellerini çırpıyordu, mürebbiyesine koştu:

"Oh! Çarşaf, çarşaf!" Sonra bir sevinç arasında birden ağzından bir şey çıktı; Bihter'e:

"Babama söylersiniz, değil mi?" dedi.

***

Bihter evin düzenini değiştirmek istiyordu. Artık Nihal'le hep buna dair görüşüyorlardı. Bütün düşüncelerine Nihal'i katıyor, yapılacak şeyler için Nihal'e: "Değil mi, öyle yaparız değil mi?" diyordu.

Beraber gezeceklerdi. Bihter, Nihal'in bütün elbiseyle ilgili şeylerine bakacaktı; bu kış geçtikten sonra, baharda bir gün Kâğıthane'ye yaşmakla gideceklerdi. Bihter hemen hayalinde doğuveren bu yaşmağı Nihal'e anlatıyor; o, bütün kadınlık içinde uyanmaya başlayan hislerinin ilk açılışıyla dinliyor; ruhunu yutan bu süslü şeyler, şu küçük düzgün dişleriyle, ince kırmızı dudaklarıyla insanı garip bir hararetle ısıtan güler yüzüyle, ezgili sesiyle anlatan güzel ağızda bir başkalık alıyordu. Sonra genç kadının çevresinde öyle uçacak gibi bir bahar esintisi, şuh bir menekşe havası vardı ki Nihal'in ince hüviyeti buharlaşmaya hazır bir jale damlası gibi erir, onda emilirdi. O zaman çocuk ruhlarını birden bir kanat darbesiyle bir sevinç ufkuna atan süslenmiş düşüncelerinin arasında öpüşürlerdi.

"Beybabanız geliyor..."

Nesrin'in sesi bu haberi alınca birden soğuk bir titreyiş Nihal'i sarsardı; dudaklarını çeker, kendisini sarhoş eden korkulu havadan, yabancı bir ufka düşmüş bir kuş çekingenliğiyle kaçmak ister, güya bir zehirleyici rüzgârdan kurtulmak için acele ederdi.

***

Eylül sonlarındaydı. Bir gün sofrada Adnan Bey dedi ki:

"Nihal, matmazelden haber aldım ki derslerinize çoktan başlamışsınız. Türkçeye ne vakit başlayacağız? Hani ya birçok niyetlerimiz vardı ki unutmuş görünüyorsun..."

Nihal'in Türkçesine hemen tamamıyla Adnan Bey çalışmıştı. Bu sene ona eski yeni, şiir, düzyazı seçilmiş parçalar yazdırılacak, seçme yazılardan bir defter vücuda getirilecek, bunlar okutturulacak, izah olunacak, bir yandan da Nihal'in mümkün değil düzeltilemeyen imlasına bir çare bulunacaktı. Adnan Bey ta öteden beri okuduklarından parçalar çizmiş, Nihal'in tasarlanmış defterine sermayeler oluşturmuştu.

Nihal günlerce babasının bu sözünü unutmuş göründü. Adnan Bey de unutmuş gibiydi fakat tekrar babasıyla baş başa saatlerce o küçük iş odasında kalmak ihtimali öyle bir şeydi ki Nihal'in o akşamdan sonra fikrini terk etmedi. Nihal, yine kendi tarafından gerekli görülen bu babasından uzaklık içinde, uzun bir kışın siyah günlerini kafesinde güneşler düşünerek geçiren bir kanarya gibiydi. Bir gece, yemekten sonra Adnan Bey'le Bihter Nihal'in odaya, o ne kadar zamandan beri uzaklaştığını hissettikleri iş odasına girdiğini gördüler. Adnan Bey gülerek:

"Ders mi?" dedi.

Nihal:

"Evet, eğer isterseniz." cevabını verdi.

Bu gece dersler başladı fakat babayla kızın arasında o eski samimiyet yoktu; şimdi aralarında bir şey eksilmiş gibiydi; hayır, daha doğrusu fazlaydı. Bir üçüncü vardı.

İlk geceleri o eski samimiyet hararetini bulmak için her ikisinin gayretleriyle dersler gidiyordu. Nihal küçük titrek sesiyle bir küçük şiiri okumaya çalıştıkça hatta hep beraber gülüyorlardı. O mümkün değil nazmın musiki hareketini anlayamıyordu. Adnan Bey diyordu ki:

"Lakin Nihal, şaşıyorum, niçin anlamıyorsun? Fransızca şiirleri pek güzel okuyorsun, fazla olarak musikişinassın, şiirde vezin kelimelerin yakınlığından doğan musikiden başka bir şey değil."

O zaman aruz ölçüleri; efâil ve tefâili açıklamaya başlar, o anlatırken Bihter'le Nihal uzaktan bakışarak gülerlerdi. Nihal'in beceriksizlikleri derslerin can sıkan ciddiyetine böyle ara sıra neşeler serperdi. Sonra, bir gece, Nihal tabii bir sevkle ölçülü okumaya başlayınca artık gülünecek şey kalmamış oldu. Yavaş yavaş derslerin üstünde esnemek hevesi veren bir hava uçmaya başladı. Buna kim sebepti? Şimdi ara sıra Bihter'e bakarak bitirmek için acele eden Adnan Bey mi, bazen eline vakit geçirmek için alınan kitabı ağzına tutarak esneyen Bihter mi, hatta bir vakitler ruhunun kutsalı olan bu odada şimdi fazlalığını hissederek ikide birde defterini hemen fırlatıp kaçmak arzularını duyan Nihal mi? Dersler artık topallamaya, hasta bir çocuk hâlsizliğiyle emeklemeye başlıyordu. Bir gece Adnan Bey'in ufak bir baş ağrısı sebep oldu: "Bu gece ders kalsın." denildi, ondan sonra dersler unutulmuş oldu.

***

Genç kız olmak üzere bulunan çocukların müstesna bir devresi vardır ki o esnada bu nahif, narin mahluklarda bir kadınlık hazırlanma hayatının belirsiz açılımları görülür. Bu devre manevi, cismani değişimlerle başlar. Çocukta sebepsiz herkesten bir ürkeklik, bir kaçınmak, bir enerjik hâl fark

olunur. Onda artık oyun zamanı geçmiş bir kedi yavrusunun vahşetleri uyanır; size eskisi gibi çocukça neşesiyle elini uzatmaz, yanınıza o eski teslimiyetle sokulmaz; babasına dudaklarını uzatışında bile bir soğuk ürpermenin akışı vardır, konuşmalarında biraz daha ölçülüdür, gülerken kızarıverir; teneffüs havasının içinde gariplik, yabancılık veren bir yeni esinti dalgaları vardır; o zaman kaçar, tenha köşeler arar; uzun düşünceleri vardır, kendisinde bir başkalık hisseder fakat özünü bilmez, yalnız anlar ki artık bir çocuk değildir. Yeni bir kişilik mayası zapt olunamayan bir gelişim kuvvetiyle bu çocuk vücudunu parçalayıp taşmak, bir şiddetli fışkırmayla dışarı çıkmak ve artık hükmetmek ister. Bu hadise çocuğun iradesinden, bilgisinden, seçiminden hariç bir şeydir ki kendi kendine tabiatın belirlediği değişim yolunu takip eder, çocuk vücudunda garip bir şeyin, mahiyeti anlaşılmaz bir hastalığın yürüdüğünü, ilerlediğini, bütün hüviyetini dolaştığını hisseder; o zaman ona yürüyüşünde, söyleyişinde, gülüşünde, bütün dışarıyla ilişkilerinde korkaklıklar, beceriksizlikler gelir. Birden tavrında zarafet ve doğallığından bir şey eksilmiş zannolunur. Boyu haddinden fazla uzun, vücudu nispetten hariç ince gibidir; yürürken uzun bacaklarının üstünde orantısız bir gövdeyle yürüyen bir kuş hâli vardır, elini uzatışında, başını tutuşunda, o eski hoş ahenk kaybolmuştur. Kendine özgü hâllerini terk etmiş de henüz yakışacak hâller bulamamış bir vücut hükmündedir. Sözlerinin arasında birden kızarışları vardır, sebebi bilinmez, bu kendiliğinden taşan sıkıntılara galip de gelemez, o zaman herkesten uzak kalmak ister; büyüklerin arasında durmaya cesaret edemez, çocukların arasında kalmaktan utanır.

Uykularında kâbuslar, hummalar vardır, geceleri birden uyanışın içinde ölümü düşünür, korkar, yorganının altına sokularak titrer.

Bu öyle bir devredir ki çocukların öğreniminde yeni ufuklar açar. Onlara kimseye bir şey söylemeksizin, hiçbir yerde bir işaret görmüş olmaksızın, birdenbire, kendi kendine, o

zamana kadar tamamıyla anlaşılamayan binlerce şeyler bir ifade genişliği kazanır, birçok hakikatleri anlayıvermiş bulunurlar. Bu öğrenme nasıl anlam çıkarmalar neticesiyle böyle birkaç aylık bir devre içinde meydana geliverir? Bunu tarif mümkün değildir. Denilebilir ki bu yeni gelişen kişilik, genç kız kişiliği, o eski çocuk kişiliğine yeni yeni ilimler getirmiş her şey için "İşte bu şudur" diyen sesiyle o vakte kadar bulutlar altında şöyle bir göz gezdirilen sayfaların üzerine sihirli bir ışık dökmüştür.

Nihal hayatının bu devresindeydi. Dersler böyle sekteye uğrayıverince, babasının tekrar başlamak için bir şey söylemediğine kin duymakla beraber, gizli bir memnuniyet hissetti. O artık Bihter'le babasının yanında, özellikle kendisinden başka kimse yokken, ilk zamanların sıkıntısına benzemeyen bir şey, âdeta bir utanma duyuyordu.

Kış yağmurlarıyla, karlarıyla gelmişti. Bihter'le Nihal bir açık havayı bekliyorlardı. Beyoğlu'na gidilecek, aylardan beri düşünülen şeyler, bilhassa Nihal'in ilk çarşafı için kumaş alınacaktı. Açık sarı yalıdan artık bir haber gelme zamanı yaklaşmıştı. Bihter, Nihal'e söz vermişti ki o haber gelip de Peyker'in minimini bebeğini görmek için oraya gitmek lazım gelince Nihal bir çocuk değil, bir genç kız sıfatıyla gidecekti. Kaç gündür Nihal merak ediyor, böyle her gün yağmur bahanesiyle inilemeyecek olursa çarşafın yetişemeyeceğinden korkuyordu.

Bugün nihayet havada bir müsaade vardı. Artık ineceklerdi. Adnan Bey sabahtan beri gülümseyerek tuhaf bir nazarla:

"Aman, Nihal Hanım'ın çarşafı unutulmasın!" diyor, Behlül amcasının cümlesine düşünceler ekliyordu:

"Artık işimiz var. Evin içinde yeni bir hanım belirecek: Nihal Hanım! Davranışları bütün değiştirmeli. Hele ben... Artık kavga edemeyeceğiz, o eski yaramaz çocuğa ikide birde çıkışılamayacak. Şimdi yakınlığı kendine çekilecek bir

hanıma karşı yapılan yaltaklıklar lazım, değil mi Nihal? Ah! Affedersiniz, değil mi küçük hanımefendi?"

Behlül ayağa kalkıyor, Nihal'in karşısında tuhaf vaziyetlerle eğilerek sahte bir özenme sedasıyla soruyordu:

"Küçük hanımefendi, bugün iyi midirler? Küçük hanımefendi parmaklarının ucunu öpmek için bana müsaade verirler mi? Küçük hanımefendi minimini bir gülümsemeyle tuhaflıklarımdan hoşlanmalarını işarete tenezzül buyururlar mı?"

Nihal kızararak gülümsüyordu.

Behlül ekledi:

"Küçük hanımefendi yine ara sıra odama gelip bir parça kavga etmek için iyilik buyuracaklar mı?"

Sonra birden Bihter'e döndü:

"Yenge! Çarşafın rengi ne olacak? Bakınız, bana bir fikir geliyor. Bu ilk çarşaf olacak, şu hâlde göze çarpan bir şey bulmalı, bir renk ki geçenlerin zorla dikkatini çeksin. Mesela sarı ama sapsarı, çiğ, hani ya gözleri ısıran sarı. İstanbul'a şık bir kanarya hediye edelim. Matmazel de Courton'un da bu renge bilhassa merakı var, değil mi Nihal? Hani ya bir yaz sapsarı bir kumaştan gömlek yapmıştı..."

Nihal gözlerinde bir kavga kıvılcımıyla cevap verdi:

"Yok, bu meselede sizin zevkinize başvuralım: Kırmızı, kıpkırmızı, gözleri tırmalayan bir kırmızı seçelim. Hani ya sizin bir vakitler kabarık kırmızı bir kravatınız vardı ki üzerinde yeşil mineli iğnenizle koca bir domatese benzerdi..."

Adnan Bey:

"Kavga başlıyor," dedi.

Behlül duraksamadan karşılık verdi:

"O kravat o kadar hoşunuza gittiyse Mlle de Courton'a hediye edelim, sarı gömleğinin üstüne takar."

Nihal:

"Aman, ne büyük fedakârlık," dedi. "Yazık olur, o size o kadar yakışıyor ve size yakışan şeyler o kadar az tesadüf ediyor ki..."

Bihter fenalaşmak eğilimini kazanan kavganın arasına girdi:

"Nihal! Hazırlanmayacak olursan vapuru kaçıracağız. Beşir beraber geliyor, değil mi?"

***

Bugün, artık çarşafa girmek fikri zihninde yerleştikten sonra, Nihal yine kısa koyu lacivert kaba dokunmuş dayanıklı yün kumaş; şayaktan elbisesiyle, ta dizlerinden aşağıya kadar dökülen paltosuyla, kendisini sokakta çıplak zannediyordu. Birinci defa olarak, hemen Bihter'in boyuna yaklaşan ince boyuyla sokakta açık bulunmaktan sıkıldı. Bihter'in yanında yürümesini idare edemiyor, kendisini lüzumundan fazla öne geçmiş buluyor, sonra yanından ayrılmaya çalıştıkça onun düzgün yürüyüşünden kendi yürüyüşüne bir sakatlık, usulden düşen bir nağmeye mahsus bir vezinsizlik bulaşıyordu ve vakitsiz genç kız oluvermekten kaynaklanan bu beceriksizlikleri ona vahşi bir güzellik, garip bir hoşluk veriyordu.

Alınacak birçok şeyleri vardı: Nihal eski elbiselerinden hiçbirini alıkoymak istemiyordu, ona her şey yeniden yapılacak, hele geçen senenin birden kısalıveren şeyleri hep Cemile'ye verilecekti. Nihal'de bir kadınlık hevesi uyanıyor, ona o vakte kadar düşünülmemiş şeyler için arzu veriyordu. Utanarak Bihter'den kokular istedi, çamaşırları için sevsen tohumundan yastıklara serpmek hevesini saklayamadı. Dükkândan dükkâna dolaştıkça yeniden arzular beliriyor, Beşir'in ellerinde küçük paketler taşınamayacak bir hâle geliyordu. Nihal için bu güzel şeyler alındıkça Beşir'de de bir saadetin hazzı uyanıyor, gözleriyle Nihal'e fikirler veriyordu. Bir aralık tüllerle, kurdelelerle siyah bir büyük güle benzeyen bir şemsiyeyi gösterdi.

Yavaşça:

"Şemsiye," dedi. "Küçük hanım şemsiye almadınız!"

Sonra çarşaf için kumaşların karşısında düşünülürken o hep, çekingen sesiyle, cesaret edemeyen ellerinin korkak temaslarıyla bu düşüncelere karışıyor, eğilerek, ötede diğer bir tezgâhta başka hanımların karar verdikleri açık lacivert üzerine ince limonküfü çizgilerle bir kumaş göstererek, yavaşça Nihal'e:

"Bakınız, ne güzel, ondan alsanıza," diyordu.

Birden Nihal sabırsızlandı:

"Aman Beşir! Susacak mısın? Biz çarşaflık düşünüyoruz..."

Beşir çekildi. Onun böyle çekilişinde sokulmaya çalışırken kafasına vurulmuş bir kedi mazlumiyeti vardı ve bu mazlumiyette birden öyle bir acılık buldu ki Nihal hemen pişman oldu. Beşir'e bakarak:

"O kadar hoşuna gittiyse kıyafeti ondan yaparız..." dedi.

O kumaşı Bihter de fena bulmuyordu:

"Aferin Beşir," diyordu.

Çarşaftan önce ona karar verdiler. Nihayet çarşafın da şu küçük parlak benekli siyahtan olmasında birleştiler. Beşir paketlerin hepsini yüklenmek istiyordu, onlar razı olmadılar; bir araba getirtildi, daha o kadar yerlere uğranacaktı ki...

Bihter:

"Değil mi Nihal?" diyordu. "Terziden sonra büyük salon için Patriano'dan[45] bir fikir alırız."

Son vapura ancak yetişebildiler, Nihal o vakte kadar Beyoğlu'na inmekten bu derecede mutlu olmamıştı. Yanlarında paketler koca bir yığın teşkil ediyordu. Nihal'in hemen bütün

45 İstiklal Caddesi'nde bir mobilya mağazası.

istedikleri alınmıştı. Bihter yalnız Peyker'in çocuğuna hediye edilmek üzere Patriano'ya mavi pelüşler[46] içinde zarif bir beşik sipariş etmekle yetinmişti. Bu aralık, kamarada yalnız kaldıkları vakit mutluluğunun taşıveren bir hamlesiyle Nihal Bihter'e sokuldu ve ta dudaklarının yanından çenesinin üstünden öperek:

"Sizi bugün her vakitten çok seviyorum," dedi.

***

Nihal'in genç kız kıyafetine girişi bu yeni hayatın bir açış töreni gibi yapıldı.

Nihayet açık sarı boyalı yalıdan beklenen haber alınmıştı. Bugün Bihter'le Nihal oraya gideceklerdi. Kasım ayının bahar hatıraları veren günlerinden biriydi. Adnan Bey'le Behlül aşağıda büyük salonda bekliyorlardı. Bu hazırlık o kadar uzun sürmüştü ki ikisi de sabırsızlanıyordu. Bir aralık, yukarıdan Bülent'in sesi işitildi. Aşağıdakilere soruyordu:

"Hazır mısınız? Biz geliyoruz... Oh! Ablamı görmeyiniz..."

Yukarıda küçük bir telaş, kahkahalar arasında fısıltılar, Nesrin'in: "Ah canım! Meğerse koca kız olmuş!" diyen sesi vardı, sonra Bülent'in koştuğu duyuldu. Bülent bağırıyordu: "Bırak, Şayeste! Ben onunla bayrak yapacağım, bayraksız alay olur mu?"

Nihayet merdiven gıcırdadı: En önde küçük dimağının içinde doğan bayrakla, heybetli bir sancaktar tavrıyla vücudunu büyüte büyüte yürümeye çalışan Bülent, alayı açıyordu. Bu bayrak Nihal'in arkasından çıkarılan kısa elbisesinin Adnan Bey'in bir bastonuna takılmasıyla oluşmuştu. Bülent onu omzuna almış, dalgalandırarak yürüyordu:

"Kimse kalmasın. Yolu kapamayınız, alay geçecek. Ah! Bir trampet olsaydı..."

46 Kadifeye benzeyen bir kumaş türü.

Nihal'le Bihter arkadan geliyorlardı, daha sonra, kolunda Nihal'in çarşafıyla o iri siyah bir güle benzeyen şemsiyesi, Beşir ve hepsinin yüzünde geniş bir gülümsemeyle Şayeste, Nesrin, Cemile geliyorlardı. Bülent'in gürültüsüyle Şakire Hanım bile Hacı Necip'i dönme dolabın önünde bırakarak salonun kapısından bakıyor ve Nihal'i bu heyette, artık bir genç kız kıyafetinde görmekten duygulanarak gözlerinin ucunu siliyordu.

Adnan Bey'le Behlül ayağa kalkmışlar, mütebessim, bekliyorlardı; Nihal son basamaktan inip de bir adım daha atmaya cesaret edemiyormuşçasına durunca Behlül:

"Oh," dedi. "Bu kim? Bu küçük, zarif, ince hanım kim? Sizi temin ederim ki tanımıyorum..."

Bihter gülerek:

"Size takdim ederim: Nihal Hanım," dedi.

Bülent şimdi sevincinden çıldırıyordu. Bayrağı bir tarafa, bastonu bir tarafa fırlatıyor, hoplaya hoplaya ablasının etrafında dönerek: "Nihal Hanım! Nihal Hanım!" diye bağırıyor, sonra etrafına bir göz gezdirerek güya bütün dünyayı haberdar etmek isteyen bir ilan borusu gibi minimini sesinin en tiz perdesiyle ekliyordu:

"Artık hep Nihal Hanım denecek, anlıyor musunuz? Kim yalnız Nihal derse defterine beş yüz kere Nihal Hanım yazacak, değil mi matmazel?"

Mlle de Courton en arkada, henüz merdivende gülümsüyordu. Nihal iki adım attı. Şimdi salonun boş yerinde her türlü engelden azade, bütün ince ve uzun boyunun zarafetiyle büsbütün meydandaydı. Behlül onu tanıyamamakta haklıydı. Bihter'in sanat elinden o değişerek çıkmıştı. Ne tam bir genç kız ne de henüz çocuk dedirtmeyecek bir kıyafet bulunmuştu, eteğinde ufak, belirsiz, inceliğine oranla uzun duran boyunun fazlalığına çocuk hafifliği veren bir kısalık bırakılmıştı. Açık

limon gazlar üzerine geçirilmiş danteller ta sırtından başlayarak kollarının altından dolaşmış, Nihal'in henüz gelişmemiş gövdesiyle göğsünü bir cepkenin bolluklarında saklamıştı. Yakasından inerek bu cepkenin arasına sıra sıra helezonlarla dökülen yine açık limon gaz kalabalıkları altında bu henüz çocuk göğsünün farkı saklanmıştı. Bütün bu ipeklerin sanat oyunları belirsiz dolgunluklar farz ettiriyordu. Nihal'in uzun saçları çocukluğundan bir hatıra olarak arkasına salıverilmiş, yalnız altında düz kesilerek, iki taraftan alınan birer demetle tepesinin üstünde bir küçük topuz, ancak peçesiyle çarşafını tutacak kadar bir şey yapılmıştı.

Nihal alnını babasına uzattı, Behlül'e yalnız elini uzatıyordu, o itiraz etti:

"Yalnız bu kadar mı?" diyordu. "Demek, artık küçük hanımefendiyle bayramlarda öpüşülemeyecek..."

Nihal dudaklarını burarak, başını biraz eğerek, gözleriyle, "Öyle!" dedi; Bihter çarşaflanmıştı, "Haydi Nihal!" diyordu, çarşafını, asıl çarşafını görsünler..."

Şimdi Beşir koşmuştu. Şayeste, Nesrin, Nihal'in başına üşüştüler, Şakire Hanım bile salona iki adım daha attı, Bülent elinde Nihal'in peçesiyle acele ediyordu. Bihter yetişti, peçeyi ta alnının üstünde biraz büzerek, kabarıkça iliştirdi; Nesrin bir firketeyle Nihal'in eldivenini iliklıyordu; sonra birden hep çekildiler ve bu defa Nihal çarşafın gözleri aldatan çizgileri altında, henüz bir çocuk sıfatıyla değil, ince bir genç kız endamının leventliğiyle ortada kaldı. O zaman Behlül koştu. Şimdi eğilerek, kollarının, ayaklarının türlü tuhaf vaziyetleriyle selamlar resmederek, ona kolunu takdim etmek istiyordu. Bülent sıçrıyor, ablasının boynuna sarılmak, onu bu heyette öpmek için ısrar ediyordu. Nihal eğildi, yeni çarşafının bozulmasına, peçesinin buruşmasına önem vermeyerek Bülent'le dudak dudağa, uzun uzun, birbirini hırpalayarak öpüştüler. Şakire Hanım artık açıkça ağlıyordu.

Behlül:

"Yürüsün de görelim." diyordu. "Değil mi yenge? Asıl çarşafın içinde yürüyebilmen, bu öyle bir nazik sanattır ki bir kadının bütün müstesna zarafetini gösteriverir."

Nihal elinde şemsiyesiyle ilerledi:

"Amma, hep bana bakıyorsunuz," diyordu. "Elbette şaşırırım..."

Behlül şimdi tek gözlüğünü takmış, eğilerek, geniş, raks ediyor zannolunan adımlarla, Nihal'i süzerek arkasından gidiyordu:

"Olmuyor, zavallı Nihal, olmuyor..." diyordu.

Nihal'in yürüyüşünde biraz fazla acele, adımlarının genişliğinde biraz uyumu bozan bir genişlik vardı; ellerini nereye koyacağını şaşırmış gibiydi. O zaman Behlül taklidini yaptı, kollarını çekerek, ellerini sarkıtarak, garip, tuhaf bir vaziyette Nihal'in yürüyüşünden bütün beceriksizlikleri ödünç alan bir taklitle yürüyor: "İşte böyle yürüyorsun!" diyordu. Sonra yengesini yürütmek istedi:

"Oh! Bakınız!" diyordu. "Bu sanat yengemde son zarafet noktasını bulmuş..."

Bihter:

"Teşekkür ederim," dedi. "Fakat kendimizi size beğendirmek için vaktimiz yok... Beşir, çantaları aldın mı? Şayeste nerede? Çarşafını giymeye mi gitti?"

Sonra Adnan Bey'le Behlül'e sordu:

"Siz de geliyorsunuz değil mi?"

6

Behlül ayaklarını uzattı, zorla gülen bir adam vaziyetiyle başını arkasına salıvererek güldü:

"Of! dedi. "Bilir misin azizim? Ağlamamak için gülüyorum. Bu yolda çocukça fikirler bana ağlamak hevesi verir. "Kadınlar şiirli aşklar hayal ederler ve aşklarında şiirle bahtiyar olurlar." İşte güzel bir cümle! Bunun altına imzanı atar, edebî dergilerden birine gönderirsin. Senin gibi binlerce saf insanlar vardır ki buna: "Oh! Ne güzel..." derler. Güzel? Belki, fakat doğru değil. Kadınlar şiirlerle dolu aşklar hayal ederler, evet, yüzde bilmem ne kadar, herhâlde geneli oluşturacak kadın beyinlerinin içinde böyle açık lacivert bir semanın üstünde altın gülmelerle sevda rüyaları vardır fakat bu rüya işte yalnız oraya, o minimini beyinlerin bulutlarına mahsustur. Hayatta, aşk hayatında, kadınlara şiirden bahsederseniz ne yaparlar, bilir misiniz? Gülerler ve içlerinden, hatta belki açıktan açığa "Ahmak!" derler... Şiir? Lakin azizim, bu senin dediğin şey on beş yaşında pek iyidir. O zaman ağaçlarının arkasından parça parça güneşler akan sık ormanlarda gezintiler düşünülür, mehtap gecelerinde sandalın kürekleri bırakılarak denizin şırıltılarıyla semanın çiçekleri arasında sonsuzluk kadar uzayacak kendinden geçmeler hayal olunur; daha, bilir miyim? Ben o devri öyle acele geçtim ki tamamıyla hatırlayamıyorum. Fakat aşk, asıl aşk, gerçek hayatta aşk, bunların hiçbiri değildir. Bunlar kadınları bir süre belki aldatır, bir kere, iki kere, nihayet üç kere, bu rüyalarla eğlenirler lakin dördüncüsünde asla... Bütün o şiire asılıp kalan kadınlar, nihayet onu bulamayarak, çünkü o mümkün değil bulunamaz, bulamamak hüsranını ve hatta ihtimal bir gün bulmak ümidini

saklamakla beraber aşkta asıl bulunan şeyi ararlar: Hakikat... Evet, bütün maddiliğiyle, o şiirlerden, hayallerden, çiçeklerden soyut gerçek! Biz erkekler de böyle değil miyiz? Hayatımızın bir devresi vardır ki o sırada fikirlerimiz yeryüzünün üstünde uçmaya, emelini tatmin edecek hayal heveslerini semaların esir kaynaklarında aramaya muhtaçtır; yükselir, gözlerini aldatan bu mavilikleri geçmek, daha yukarılarda bir şey, bir başka sevda havası bulmak için yükselir fakat yükseldikçe daha geçilecek mavilikler bulur, o aldatan ufuklar bitmez tükenmez... Bu semavi seyahat ne kadar devam eder? Bu mizaca ait bir şeydir, o kadar devam edebilir ki dönmeye imkân kalmaz. İşte sen oradan hiç dönmeyecek, biraz topraklara hiç düşemeyecek gibisin. Ben? Ben hatta uçmak için heves bile duymadım. Uçup uçup da düşenler, nihayet topraklarda ruhunun gıdasını arayanlar gözlerimin önünde o kadar güzel dersler teşkil ettiler ki ben onların bitirdikleri yerden başlamaya lüzum gördüm. Rica ederim söyleme, sizin, hayalcilerin bütün felsefesini biliyorum. İşte ne demek istediğini anlıyorum: Bana o semalar seyahatinin tan ağarmalarından, Kehkeşanlarından, gök kuşaklarından, renkli güneşlerinden, şaşaa tufanlarından, bütün bu güzelliklerin sarhoşluklarından bahsedeceksin. Bir yığın şiir! Lakin asıl şiir kadınlardır, bu çiçeklerden oluşturularak odanızın yaldızlı hücrelerinde rakik çiçeklerde güzel kokulu hatıralarıyla size gülümseyen demetlerdir. Bence işte aşkın felsefesi bundan ibarettir: Bu demetlerden mümkün mertebe çok bağlayabilmek... Sevda hayatı bir çiçekli yerdir ki buradan sadece bir izleme gözleriyle geçenler de vardır, onlar biraz ilerde bir şey koparabilmek ümidiyle geçerler, nihayet artık koparılacak bir şey kalmaz, geri dönmek de mümkün değildir, bunların mezar taşına "Yaşamadılar" diye kazınabilir. Bunlar öyle bir sınıftır ki beceriksizlerden, mahcuplardan, korkaklardan oluşmuştur. Bu sınıfın biraz üstünde yakalarına yalnız birer gonca takmakla, bu sevda bahçesinden bütün hislerini almış olmakla çıkanlar gelir: Kanaatkârlar. Daha sonra henüz çiçek bahçesinin kenarına gelir gelmez eli boş yahut birkaç adım ötede avuçlarında bir demet kurumuş otla "Oh! Ne güzel!" diyen, hemen oraya, bir

ağacın gölgesine düşerek uyuyanlar gelir: Tembellerle yorgunlar... Daha sonra muzafferler, galipler, bu bahçenin İskender ve Daraları, Cengiz ve Timurları, bizler, ben... Evet, ben, kucak kucak, etek etek o çiçeklerden toplayan, toplamak için bitmez, sönmez bir heves duyan ben... Görsen böyle, kâh elimin sert bir hırsıyla koparılmış, kâh dişlerimin keskin bir darbesiyle kesilmiş yahut çalıların arasında türlü güçlüklerle toplanabilmiş, dikenlerinde emellerimin kanından fedakâr damlalar bırakılarak ancak yetişebilmiş, ara sıra şurada burada iyilikseverlik sebebiyle alınmış çiçeklerden bende ne güzel demetler var... Bunların içinde şuh kahkahalarıyla güller, baygın sevda bakışlarıyla nergisler, sıcak ve ateşli nefesleriyle karanfiller, bin türlü manalarıyla nesrinler, şebboylar, laleler, sümbüller, bütün o şairlerin lehçelerini dolduran çiçekler, ötede beride minimini, küçük küçük, çekingen gülümsemeleriyle serpilmiş yasemenlerle inci çiçekleri, hatta manasız, ruhsuz zannolunan otlar, o mütevazı, alçak, hakir edalarıyla biçare otlar... Bu demetlerden o kadar çoğalacak o kadar çoğalacak ki nihayet odamın hücrelerinde boş yer kalmayacak. Odamda bunlardan o sevda bahçesini daima yaşatan bir hatıra bahçesi vücuda gelecek. O zaman, işte yalnız o zaman ta odamın ortasına, bütün o hatıraları saflık görkemiyle, el değmemişliğin beyaz temizliğiyle örtecek bir zambak, tertemiz, lekesiz bir zambak koyacağım. Ötekiler kurudukça bu, tazeliğinin, sevincinin nemli esintisini üzerlerine serperek, kendisi yaşamaktan bahtiyar yükseldikçe, o biçare solgun hatıralara da bir parça neşe verecek; böyle, gözlerimin önünde hep beraber, kendinden geçiren güzel kokulu bir hava içinde yaşarken ben mest olarak çiçekli rüyalar içinde uyuyacağım; anlıyor musun, azizim? O zaman uyuyacağım..."

Birden Behlül bastonunu yakaladı:

"Gördün mü, bir kere? Bana bu hissi açtırmaya gelmez, bütün yapılacak işlerimi unutuyordum. Yarın için büyük bir kır âlemi var. Bana bin türlü şeyler sipariş ettiler. Yetiştirilmezse amcamın ziyafeti mahvoldu..."

7

Ne vakitten beri düşünülüp de yapılamayan ziyafetin nihayet bugün için kararlaştırılmasından sonra Behlül bir şey keşfetti:

"Durunuz bakayım!" dedi. "Geçen sene düğün ağustos sonunda değil miydi? Şu hâlde bu ziyafet bir yıl dönümü ziyafeti olacak. Amcamla yengemin mesut bir senesini kapayarak onlara yeniden bir saadet senesi açacağız."

Bütün ev halkıyla beraber böyle bir kır âlemi yapmak fikri Nihal'i o güne kadar sevincinden çıldırtırken Behlül'ün bu sözünden sonra onda nahoş bir şeyin ezasını uyandırdı. Her vakit yaptıkları gibi Bihter'le sevinerek bir gezinti yapacaktı. Fakat böyle aylardan beri hazırlanan kalabalık bir ziyafet, bu ziyafete takılan unvan, daha sonra artık ikide birde en küçük vesilelerle hayatlarına katılan Firdevs Hanımlar, Peyker Hanımlar, hatta bütün eski sevdikleri, hele babası, o mesut evlilik senesini kapayarak yeniden mesut bir evlilik senesi açacak olan adam, evet, bunların hepsi şimdi onu kızdırıyorlar, onda herkes için düşmanlığa benzer bir şey uyandırıyorlardı. Lakin bunlar anlamıyorlar mıydı ki içlerinde hiçbiri hissetmiyor muydu ki bu yapılan ziyafetlerin, bu eğlencelere sebep olan saadetlerin arasında onun kırılmış kalbinden parçalar, birer şikâyet ağıtıyla işitilmez sesleri titreyen kırılmış hisleri var? Onları duymuyorlar mıydı?

Bu sabah oraya gitmek için onu erken kaldırmaya gelen Mlle de Courton'a metanetine galip gelen sinir krizi içinde bir seneden beri söylemediklerini söyledi. Elinin altına ge-

çen şeyleri koparmak, yırtmak, zapt olunmuş elemlerinin intikamını onlardan almak istiyormuşçasına sinirli hareketlerle ayağına takılacak çorapları, sırtına geçirilecek gömleği giyinirken kesik kesik, bazen ara sıra durarak, "Lakin siz de bir şey söylediniz!" demek isteyen hâliyle mürebbiyesinin yüzüne bakarak söylüyordu:

"İşte düne kadar oraya gitmek istiyordum," diyordu. "Fakat bugün gitmek istemiyorum. Bilir miyim neden? Bu gece bütün gitmemek için bir çare düşündüm... Yok, bir çare bulamıyorum ki... Bana hep "İşte Nihal kıskandı." diyecekler, gülecekler... Siz bilirsiniz a, onlarda birbirine bakarak bir nevi gülüş var. Annelerinde de, kendilerinde de... Onu en evvel Bihter'de gördüm. Bir gün, neydi ya Rabbi? Babama bir söz söylüyordum, bilmem nasıl bir şey birden gözlerimi ona sevk etti. O, işte bu gülüşüyle babama bakarak bir fikir vermek istiyordu. Siz o gülüşlerini fark ettiniz, değil mi? Sizinle alay mı ediyorlar, size merhamet mi ediyorlar, anlaşılamayan bir şey... İşte o günden beri hep babamla konuşurken zannediyorum ki o yine öyle, o gülüşüyle gülüyor... Matmazel, sarı potinlerimi giyeyim, değil mi? Oh! Şimdi siz mesela inseniz, deseniz ki: "Nihal bir parça rahatsız, onun için..." Hemen annesi kızlarına, sonra üçü birden babama bakarak öyle, dudakları titreyerek," Nihal taklidini yapıyordu. "İşte böyle, gülecekler... Onlar böyle gülerken, ne istiyorum, biliyor musun?"

Mlle de Courton durdurmak isteyerek diyordu ki:

"Saçlarınızı taramayacak mısınız çocuğum?"

O dinlemeyerek devam ediyordu:

"Saçlarım! Bana başka bir şey söylememek için saçlarımı düşündünüz. Ben biliyorum ki siz, siz hepsini anlıyorsunuz. Evet, onlar bir gün yine öyle gülerken birden ortalarına atılmak ve bağırmak istiyorum: 'Lakin siz, siz kimsiniz? Nereden geldiniz? Bırakınız bizi, babamla beni...'"

Bülent aşağıdan bağırıyordu:

"Abla! Seni bekliyoruz. Matmazel! Ablama söyleyin çabuk olsun."

"Bunlar bütün çocukluk, Nihal. Bu gece fena bir uyku uyumuş olmalısınız, o kadar... Eldivenlerinizi sakın unutmayınız..."

Nihal eldivenlerini giymeye çalışarak omuzlarını silkti:

"Çocukluk! Fena uyku!"

Sonra birden eldivenlerini giymekten vazgeçerek avucunda sıktı:

"Lakin ben bir seneden beri fena uyku uyuyorum anlıyor musunuz? İşte bugün de fena uykularımın şenliğini yapmaya gidiyoruz."

***

Göksu'yu ve tenha bir gün olmak üzere, perşembeyi seçmişlerdi. İki evin halkı hemen hep oradaydılar. Dört sandal olmuşlardı. Bülent, Beşir'i kandırarak kürek çekmeye çalışıyordu, onların sandalı en öndeydi. İçinde Matmazel de Courton Nihal'i güldürmek için fazla bir korkuyla Bülent'e:

"Lakin bu küçük gemici bize Göksu'nun lezzetini tattıracak," diyordu.

Bir aralık sandal "Gırrrt!" dedi. Bülent küreği elinden bırakarak:

"İşte Amerika'yı bulduk," diyordu. "Christophe Colombe çıkabilir. Yaşasın Christophe Colombe! Yaşasın Yeni Dünya!"

Arkada, kikte, Nihat Bey, Adnan Bey'e diyordu ki:

"İşte gördünüz mü? Dört kürek çekerseniz, bir sığa tesadüf edersiniz."

O, dereye gireliden beri, Adnan Bey'e Göksu'ya dair birtakım imar fikirlerinden bahsediyordu. Bir aralık arkadan

Behlül'ün sesi işitildi. Başlarını çevirdiler. Behlül, Bihter, Peyker sahildeydiler. Behlül: "Biz yürüyerek geliyoruz," diyor, Bihter yürümek istemeyerek sandalda kalan annesine: "Sakın sandaldan kendi kendinize çıkmayınız," uyarısına lüzum görüyordu.

Peyker kollarını uzatarak, Katina'nın kucağında etrafına yadırgayarak bakınan bebeğine, minimini Feridun'a, sahilden kendisini tanıtmaya çalışıyordu:

"Cicim! Gel, bana gel... Hani bunun annesi? Canım bunun annesi nereye gitmiş?"

Nihayet sandal kurtulduktan sonra Nihal:

"Artık biz de çıkalım," dedi.

Behlül, Peyker'le Bihter'in arasında yürüyor, Peyker'e diyordu ki:

"Böyle kıra çıkınca bende engellenemez bir arzu uyanır! Koşmak... Kabul etseniz bugün sizinle ne güzel koşmak oyunları bulurduk!" Peyker'e biraz daha sokularak bir mana kaydettiğini anlatır bir sesle ekliyordu. "Siz kaçardınız, ben kovalardım, öyle zannediyorum ki sizin kaçmakta yeteneğiniz var fakat bende de kovalamak için öyle bitmez tükenmez bir sabır, bir sebat var ki nihayet..."

Peyker gülerek sordu:

"Nihayet?"

"Nihayet sizi tutardım..."

Bihter onlardan biraz arayla bir yalnızlık içindeymişçesine, işitmeyerek, işittiklerine katılmayarak yürüyordu. Peyker'in arkasında gayet hafif beyaz ipekten kolsuz bir yeldirme vardı ki yalnız boynundan bir tokayla omuzlarının üstünde uçacak bir hafiflikle durarak, tenhalığın verdiği serbestlikle, gayet ince, göğsünün yarısına kadar teninin pembeliklerini açık edecek derecede şefaf mousseline[47] gömleğini,

47 Musul'da yapıldığı için mousseline (muslin) denilen yumuşak bir kumaş.

bol yenlerinin festonları[48] arasında saklanamayan bileklerini açık bırakıyor; Behlül "Nihayet sizi tutardım!" derken o beyaz ince mousselinein altında, bol yenlerinin saygısız açıklıkları arasında gözleriyle bir cevap arıyordu.

Bir süreden beri Peyker'i böyle gözleriyle, sözleriyle takip ediyordu. Peyker bundan öfkeleniyor görünmüyordu. Onun için bu öyle bir eğlenceydi ki çocukluktan beri mesirelerde başlanmış latifelerin tabii bir devamı hükmündeydi. Behlül'ün takibi bir latife sıfatından çıkmadıkça buna öfkelenmek fazla bir sıkıntıydı, hatta mensup oldukları sınıfın ahlak felsefesine göre bu sakınılacak bir kabalık kabul edilebilirdi. Yalnız Behlül'ün emelinde biraz fazla cüret görüldükçe küçük bir alay, ufak bir kahkaha, tuhaf bir kelimeyle takiplere bir ara verilir, meselenin bir şakadan dışarı çıkarılmasında biraz düşünüleceği anlatılırdı.

Behlül, Peyker'i kendisi için vadedilmiş bir çiçek, o sevişmelerinden oluşan demetlere mutlaka eklenecek bir süs olarak kabul ediyordu. Bugün kendi kendisine diyordu ki:

"Tamamıyla bana benziyor; Peyker'le başarılı olmak için en muhakkak yol onu bir şiir vadisine sevk etmektir, Peyker öyle kadınlardan ki onlarla ya sonuna kadar böyle latifeler edilir yahut bir gün büyük bir cüretle galebe çalınır, o hâlde, evet, o hâlde cüret etmeli..."

Peyker, Behlül'ün son sözüne bir alayla cevap verdi:

"Ben de bilakis böyle eğlencelere geldikçe kendimde dizginlenemez bir arzu fakat sizinkine benzemeyen bir arzu hissederim: Eve dönmek. Ne koşmak, ne kaçmak, ne de kovalamak aklıma gelmez, hele tutulmak hiç tabiatımla uygun düşebilecek bir şey değil. Bakınız size söyleyeyim, dünyada benim kadar kendisini uzun uzun dinlemiş, hislerinin bilmecesini benim kadar açıklıkla görebilmiş bir kadına çok az rastlayabilirsiniz. Beni mutlu edecek nedir, bilir misiniz?

48 Bugün fisto da denen, kadın elbiselerinin kol, etek, göğüs ve omuz kısımlarında kullanılan kenar işlemesi.

Hani ya geçen hafta bir gün yine bugünküne benzer şeylerden bahsetmek için bana gelmiştiniz. Hatırınıza geliyor mu bizi nasıl bulmuştunuz? O küçücük bahçenin bir köşesinde, Feridun salıncağının içinde havalanırken, Nihat'ı uzun sandalyesinde yatmış, o bitmez tükenmez gazetelerini okurken görmüştünüz, değil mi? Ben de onların arasında düşünüyordum. Evet düşünüyordum ki saadet işte emellerini böyle bir bahçenin köşesinde bir salıncakla bir yığın gazetenin arasına koyabilmektir. Bu saadet köşesinin huzur dairesinden sizi çıkarıyorum, düşüncelerimin arasından o gün sizin mırıldandığınız teraneleri hep çıkarıyorum."

Peyker yavaş, elindeki şemsiycsini otların üstünden sürterek dudaklarında bir gülümsemeyle söylüyor; Behlül inanılmayacak bir şey dinleyenlere mahsus bir şüphe edasıyla gülümsüyordu. Peyker'e:

"Acaba?" dedi.

Peyker birden, sesine bütün ifadesinin samimiyetini koyarak cevap verdi:

"O kadar gerçek ki işte şimdi, daha on dakikalık bir aman geçmeden, Feridun'u görmek ihtiyacını hissediyorum. İşte simdi koşmak istiyorum fakat kovalanmak için değil, Feridun'a yetişmek için..."

Uzaktan Nihal'le Mlle de Courton'u gördüler. Daha ileride Bülent'in sandalı diğer bir Amerika'ya daha uğramıştı. Bihter, Bülent'e bağırıyordu:

"Bülent, yetişir artık, çıkınız bakalım!"

Bülent hep Christophe Colombe oyununu takip ederek Beşir'e sahildekileri gösteriyor: "İşte diyordu, vahşiler! Çıkmaya gelmez, anlıyor musun? Sonra..."

Eliyle bir şey anlatmak istiyordu. Nihayet hepsinin ısrarına karşı sandalı yanaştırmaya karar verdi. Behlül yavaşça Peyker'e diyordu ki:

"İster misiniz, sizi sandalla ta derenin sonuna kadar götüreyim? Öyle baş başa ne güzel olurdu!"

Peyker cevap vermedi. Artık sıkılmaya başlıyordu. Hep beraber yürüdüler. Bülent en önde yürüyordu. Haber verdi:

"Geldik! Geldik! İşte babamla Nihat Bey..."

Hep oradaydılar. Nesrin'le Şayeste kahvecinin hasırlarını seccadelerle örtüyorlar, Firdevs Hanım beraber getirilen açılır kapanır uzun sandalyesini bir ağacın altına yerleştirmeye çalışıyordu. Katina kucağında Feridun'la Peyker'e koştu. Şakire Hanım'la Cemile ötede sepetten tabakları çıkarıyorlardı.

Bugün hiçbir şeyden memnun olmayan Nihal, Mlle de Courton'a diyordu ki:

"İşte geldik. Şimdi, şimdi ne olacak, sanki? Akşama kadar böyle oturulacak, değil mi? Bugün yanımdan hiç ayrılmayınız, olmaz mı matmazel?"

Peyker şimdi bir iskemleye oturmuş Feridun'a sözler söylüyordu. Behlül biraz arkasına oturdu, o kadar yakınındaki genç kadının göğsünden, ensesinden, saçlarından çıkan ılık, güzel kokan havayla ciğerleri şişiyordu. Çocuğa dikkat ediyor görünerek diyordu ki:

"İşte, tamamıyla sizin gözleriniz..."

Ötede, derenin kenarında Nihat Bey kolunu uzatarak Adnan Bey'e tasavvurlarının havada bir haritasını çiziyordu:

"Bilmem," diyordu. "Dere, yapmak istediğim şeylerle gözlerinizin önüne geliyor mu? Denizin sularından istifade etmek dereye o kadarcık bir derinlik vermek yeterlidir zannediyorum. Sonra bunun içine minimini muşlar[49], zarif gondollar, dünyanın çeşitli memleketlerine özgü bin türlü kayıklardan, sandallardan birer numune koyunuz, burasını bir

49 Buharlı küçük gemi, çatana.

küçük gemiler sergisi hâline getiriniz. Sahillere de Çin'den, Hint'ten, Acem'den, Japon'dan alınmış köşkler koyunuz; mesela şurada hurma ağaçlarının ortasında bir pagod[50], bir kenarda eteğine bir gondol yanaşmış bir Venedik sarayı... Güya bu dere doğu ve batının; kuzey ve güneyin, güzel şeyler sergisi olsun, bu çeşitli şeylerin gölgeleriyle renkten renge girerek akıp gitsin. Sahillerinde elektrikle hareket eden omnibüsleri[51] koşarken bir taraftan hava dolu bir balon yükselerek boğazı, İstanbul'u, Haliç'i, adaları, Marmara'yı seyretsin. İsterseniz buna sırtında minimini bir köşkle bir fil, çıplak ayaklarıyla Hintlerin omuzlarında bir tahtırevan, bir Arap taşıma sepeti, geyik koşulmuş bir kızak, daha bilir miyim, dünyanın her tarafından bir şey ilave ediniz. İşte o zaman buraya bir mesire diyebilirsiniz ve buraya hanımlarımızı, çocuklarımızı..."

Adnan Bey bu süslü hayali dudaklarında sabırlı bir tebessümle dinlerken Göksu sanki hafif bir alay şırıltısıyla dalgacıklarının fışırtısını sürükleyerek akıp gidiyordu. Kirli suları üzerine boşanan ağustos güneşiyle paslanmış bir ayna yoğunluğuyla parlayarak, sahilin perişan yeşillik kümelerinden bütün o sinirlere, yılanların, kurbağaların karanlık yuvası olmak korkusunu veren ot yığınlarından siyaha benzer bir yeşile boyanıyor, erimiş yeşil bir güneş gibi akıyordu. Daha sonra bu yaz güneşinin ağır hararetiyle ötede sahraların yandığı, ağaçların kavrulduğu, bütün tabiatın bunaltıcı bir hava içinde güya esnediği hissediliyordu.

Hep yorgun gibiydiler; Firdevs Hanım uzun sandalyesinde gözlerini kapıyordu. Peyker'le Behlül'e dikkat eden yoktu. Feridun Katina'nın çehresini yarı yarıya örtüyordu. Behlül yavaş sesiyle, Peyker'in kulağına mırıldanıyordu:

"Evet, sizin gözleriniz... Feridun'un henüz yerine oturmamış simasında bütün sizi görüyorum: Gözleri, dudakları, hat-

50 Uzak Doğu'da çam ağaçları şeklinde kat kat yapılan tapınaklar, konaklar.
51 Bir zamanlar İstanbul'da dolmuş olarak kullanılmış büyük at arabası.

ta çehresi... Hele bu çene, o ortasında, ancak belli bu çukurla insana gülümseyen çene! Bilmem onda öpülmek, okşanmak için davet eden öyle bir mana var ki..."

Peyker, böyle arkasından mırıldanan bu sesi dinlemiyor görünüyordu; hep Feridun'a sözler söylüyor, onunla meşgul oluyordu. Behlül'ün bu cümlesine yalnız bir:

"O! O!" dedi.

Behlül devam ediyordu:

"Evet, Feridun sizin bir küçük benzeriniz! Sanki bir sanatkâr sizin bütün güzelliklerinizi toplayarak onlardan minimini mükemmel bir eser yapmak istemiş."

Behlül devam edemedi, önünde, dudaklarının kenarında duran bu yarı açık, enseden sıcak bir şehvet kokusu onun yüzünü yakıyor, gözlerine bir perde çekiyor, bu yaz gününün ağır havası içinde onu bunaltıyordu. Peyker'in başında ince bir tül vardı ki yalnız saçlarını sararak arkasından bütün ensesinin beyazlıklarını açık bırakıyordu. Behlül şimdi o kadar yakındı ki bu beyaz cildin sıcaklığını içiyor, bundan mest olarak çıldırıyordu. Peyker'in saçlarından bir tel genç adamın terli alnına dokunuyor, bir saniye yapışıyor, Behlül'ü titretiyordu. Bu tel saç genç kadınla onun arasına sanki bir öpücüğün kavuşmasından bir nebze koyuyor gibiydi. Behlül oradan ayrılmıyor, bu bir tel saçı arıyor, ona sürünmek ve bununla Peyker'den bir şeye sahip olma heyecanını duymak istiyordu. Artık kendisinde engellenemeyecek bir heves vardı. İki eliyle Peyker'in omuzlarından tutmak ve şimdi dudaklarını yakan bir öpücük ihtiyacını işte şurada, şu ensenin bellisiz küçük kumral tüylerle gölgelenmiş bir dalgacığa benzeyen noktasında tatmin etmek istiyordu. Boğazında bir kuruluk vardı ki artık sözlerini kavuruyordu. Feridun'u tamamıyla unutmuştu. Şimdi yalnız Peyker'den bahsediyordu:

"Bilseniz, bilseniz," diyordu. "Sizde bir şey var ki insanı çılgınlıklar yapmaya sevk ediyor..."

Devam ediyordu fakat şimdi sesi boğuktu, Peyker anlayamıyordu, onun da kulaklarında bir şey uğulduyor, işitmekten menediyordu.

Behlül etrafına baktı; ötede Firdevs Hanım'ın gözleri kapalıydı. Adnan Bey'le Nihat Bey'i derenin kenarında arkadan görüyordu; Nihal'le Mlle de Courton uzakta yavaş yavaş yürüyorlardı. Onlar burada unutulmuş gibiydiler, kimse görmeyecekti, hatta karşılarında Katina bile, Feridun'la yüzü kapanarak, bu buseyi hissetmeyecekti. Şimdi, her türlü tehlikeyi gözüne kestirerek Peyker'i oradan ensesinin şu gölgeli noktasından öpmek için Behlül öyle bir ihtiyaç hissediyordu ki buna cesaret edemezse kendisini hemen orada ölüverecek zannediyordu. Peyker arkasından onun yalnız nefesini hissediyordu fakat birden bu nefeste sanki o busenin yakıcı bir havasını duyarcasına kadınlık hassasiyetinde bir şey, ta ensesinin ta o gölgeli noktasında, bir saniye sonra gelecek olan o busenin bir titremesini uyandırdı; bir neşterin yaklaşan temasından kaçınan asabi bir ürküntüyle başını çekti; artık engellenemeyen bir istem coşkusuyla elini Behlül'ün omzuna koyarak:

"Yok," dedi. "Yetişir! Aldanıyorsunuz..."

Yalnız o kadar söyleyebildi, sonra annesine seslendi:

"Anne! Behlül Bey'i çağırsanıza, size anlatılacak hikâyeleri varmış..."

Daha sonra kocasına bağırdı:

"Bey! Feridun sizi bekliyor..."

Behlül sapsarıydı, birden ayağa kalktı ve dört adım ötede, ta karşısında, sanki birden orada belirivermişçesine yengesini gördü. Bihter'le Behlül ancak bir saniye süren bir süre zarfında bakıştılar. Bihter gözlerini çevirdi, Behlül şimdi gülerek eliyle kendisini çağıran Firdevs Hanım'a giderken Bihter, Peyker'e doğru yürüdü. İki kardeş birbirine baktılar, Peyker bu defa nefsini zapta lüzum görmedi, dedi ki:

"Biliyor musun Bihter? Kaynınız mıdır, yeğeniniz midir, nedir, tuhaf ve cesur bir çocuk! Eniştenin hukukuna ufak bir tecavüze tahammül edemeyeceğimi bilirsin. Ben kocama ihanet etmek fikriyle evlenmedim, beni rahat bırakmayacak olursa evime kabul etmemeye mecbur olacağım..."

Bihter kıpkırmızı olmuştu. Evliliğinden beri iki kardeş arasında düşmanlığı andıran bir vaziyet başlamıştı. Peyker'in bazı cümleleri olurdu ki Bihter'de, ihtimal sebepsiz, ısırıcı, tırmalayıcı bir etki oluştururdu.

O "Ben kocama ihanet etmek fikriyle evlenmedim." derken, ihtimal, bu sade sözden başka bir şey olmamak pek mümkün olmamakla beraber, Bihter karşılık vermeye lüzum görüyordu fakat Katina oradaydı, işitebilirdi; şimdi Adnan Bey'le Nihat Bey de onlara katılıyorlardı. Adnan Bey, Feridun'un çehresini okşuyor, Nihat Bey Bihter'e:

"Akşama kadar böyle mi vakit geçecek? Bir şeyler bulunuz." diyordu.

Buraya gelmek fikrini hepsi büyük bir sevinçle kabul ederken şimdi akşama kadar geçirilecek uzun saatlerin boşluğu hepsini ürkütüyor, eğlenmek maksadıyla gelen bu fikirlerde eğlendirecek bir şey doğmuyordu. Nihat Bey:

"Durunuz bakalım, Behlül Bey nerede? O bir şey bulsun olmaz mı?" dedi.

Peyker'le Bihter cevap vermediler; Adnan Bey, şimdi Firdevs Hanım'ın uzun sandalyesinin yanında kısa bir iskemleye oturarak, şüphesiz pek haz verici bir hikâye anlatan Behlül'e seslendi:

"Behlül! Burada sana ihtiyacımız var. Bize bir oyun, bir eğlence bulacaksın..."

Firdevs Hanım itiraz etti:

"Yok, Behlül Bey'i bana bırakınız, bizim birbirimize söyleyecek şeylerimiz var..."

Birden Nihat Bey bağırdı:

"A! İşte eğlence..."

Ortalarına, ta Peyker'in ayaklarına koca lastik bir top gelip yuvarlanmıştı. Arkasından Bülent, daha sonra Beşir koşarak geliyorlardı. Bülent bağırıyordu:

"Topumu! Topumu!"

Adnan Bey:

"Bülent!" dedi. "Biz de beraber oynayacağız..."

Nasıl? Babası da beraber mi oynayacaktı? Bülent çıldırdı. Yerinde zıplıyor, ellerini birbirine vurarak:

"Ne güzel, ne güzel!" diyordu.

Sonra, birden, bu pek ziyade güzel bulduğu şeye, aklına geliveren birisini de ortak etmek istedi:

"Nihal?" dedi. "Nihal nerede?"

Etrafına bakıyor, Nihal'i arıyordu. Bağırdı:

"Abla! Abla! Neredesin? Top oynayacağız, babamla beraber..."

Uzaktan Şakire Hanım'ın sesi haber verdi:

"Küçük hanım matmazelle beraber gezmeye gittiler."

Nihal unutuldu, şimdi Nihat Bey topu atmış, oyun başlamıştı. Adnan Bey, Behlül'ü çağırıyordu:

"Seni bekliyoruz, Behlül!"

Firdevs Hanım diyordu ki:

"Bırakınız, onlar oynasınlar, bırakınız, biz burada ne iyiyiz!"

Firdevs Hanım'ın sürme çemberleri içinde karanlıklara boğulmuş derin bir fikir saklı zannettiren gözlerinin süzgün

bir bakışı Behlül'ü kucaklıyor, burada, şu ağacın altında, böyle, iki kişi, mahrem bir sohbetle geçecek zamanın sanki tatlılıklarını anlatmak istiyordu. Diyordu ki:

"Bir gün sizi mecbur edeceğim, bana hepsini anlatacaksınız. Birer birer, anlıyor musunuz? Bütün ayrıntısıyla... Kim bilir, sizde böyle ne güzel hikâyeler, ne garip aşklar vardır, değil mi? Bana hep anlatacaksınız. Bir gün odamda, siz yine böyle dizlerimin dibine oturarak, anasına kabahatlerini itiraf eden bir çocuk gibi, ben de çocuğunun kabahatlerini dinleyen, dinlemekten lezzet alan bir anne gibi..."

Behlül gülerek:

"Oh! Anne!" diyordu. "Bunu nereden çıkardınız? Size bir şey söyleyeyim mi? Lakin hayır söylemeyeyim..."

O ısrar etti, mutlak söyletmek istiyordu, Behlül ısrarına mağlup olmuş göründü:

"İşte söylüyorum. Öyle zamanlar oluyor ki sizi seyrederken, kendi kendime sizin Peyker'le Bihter'in annesi olabileceğinizden şüphe ediyorum. Siz o kadar gençsiniz ki..."

Firdevs Hanım şuh bir kahkaha içinde cevap veriyor ve hep o siyah daireleri içinde gözlerinin derinliklerinden garip bir mana sızıyordu:

"Biraz daha gayret etseniz bana süslü bir cümleyle ilanıaşk edeceksiniz."

Behlül de gülüyordu, şimdi ikisinin kahkahaları arkasında ne dedikleri pek işitilmiyordu. Behlül'ün dirseği, Firdevs Hanım'ın türlü yüzüklerle donatılmış hâlâ beyaz, hâlâ tombul eli Behlül'ün elinin üstünde unutuluyordu.

Ötede, sepetlerin yanında, Şakire Hanım'la Nesrin'den ve Şayeste'den oluşan bir birlik vardı; Katina'yla Cemile artık huysuzlaşmaya başlayan Feridun'u uyutmak için iki ağacın arasına bir salıncak kuruyorlardı, beride top oyunu kızışıyor,

şimdi Bihter'le Peyker büyük bir neşeyle eğleniyorlardı. İki kardeş arkalarından yeldirmelerini atmıştılar. Nihal'le mürebbiyesi hâlâ görünmemişlerdi.

Şayeste gözünün ucuyla Firdevs Hanım'la Behlül'ün bulunduğu tarafı göstererek Şakire Hanım'a diyordu ki:

"Küçük beye iyi bir eğlence çıktı ki..."

Nesrin, pek açık düşünceler ileri sürmeye cesaret edemeyerek kıs kıs gülüyor, gülüşünün belagatiyle kalfasının cümlesini tamamlıyordu. Son söz Şakire Hanım'a kalıyordu:

"Böyle gittikçe işi azıtırlarsa ben yalıda kalıcılardan değilim. Bizimkinin işi olur olmaz Cemile'yi alınca kaçıyorum. Siz artık küçük beyin eğlencelerini istediğiniz kadar seyrediniz."

Şakire Hanım'ın ılımlı olmayı kabul etmeyen şiddetli ahlak duyguları vardı. Bir süreden beri, Firdevs Hanım'la Peyker'in arasında Behlül'ü gördükçe kendisini tutamıyordu. Şayeste'yle Nesrin buna gülünecek bir şey öneminden fazla bir kıymeti gereksiz görürken, o, bundan hastalanıyor, ikide birde Behlül'ü Peyker'in yahut Firdevs Hanım'ın yanında gördükçe baş ağrıları tutarak alnını bir yemeniyle sıkıyordu. Hatta bir gün Şayeste'yle Nesrin'e itirafetmişti ki Süleyman Efendi'nin bir belediye çavuşluğuyla kayırılmasına teşebbüs edilmişti. O zaman karı koca kızlarını alarak artık bu yalıdan kaçacaklardı.

"Yaşarsak, görürüz ya," diyordu. –Bihter'i kastederek– "Bu kadın beyin başına ne belalar getirecek..."

Üçünün arasında böyle ilk gününden başlayarak gittikçe artan bir düşmanlık yavaş yavaş Bihter'e karşı patlamaya hazır bir isyan kuvvetini alıyor, hemen bütün hizmetçilerin hanımları hakkında mevcut olan kin noktası bu sonradan gelen hanım için büyüyen, nihayet kalplerini büsbütün istila edecek bir düşmanlık derecesini buluyordu. Artık ikide birde

evin içinde üçü birleşir, hatta Cemile'den bile çekinmeyerek yalnız Şakire Hanım'ın ara sıra çocuğa, "Ağzından bir şey kaçırırsan dudaklarını koparırım!" tehdidiyle yetinilerek Firdevs Hanım'dan, Peyker'den, bilhassa Bihter'den bahisler olur, yarı işitilmiş sözlerden, eksik dinlenilmiş hikâyelerden türlü hükümler çıkarılırdı.

Artık top oyunundan hep yorulmuşlardı. Bihter iki elini kilitleyerek Adnan Bey'in omzuna asılıyor, "Ne tuhaf, başım dönüyor!" diyordu. Bülent henüz oyuna kanamayarak topu ta öteye, Şakire Hanım'la Şayeste ve Nesrin'in tarafına fırlatıyordu. Sonra, onların yanında ağızları açılmış sepetleri, tabakları görünce birden aklına geldi:

"Karnımız aç! Artık acıktık!" diye bağırdı.

Behlül:

"Sahi! Yemek ne vakit yenecek, rica ederim." diyor, Firdevs Hanım uzun sandalyesinde doğrulabilmek için iki elini genç adama uzatıyordu. Onun bir süreden beri dizlerinde birtakım sızılar vardı ki herkesten saklıyor fakat böyle yerinden kalkmak için yanındakilerin yardımına başvuruyordu.

Adnan Bey Beşir'e sordu:

"Nihal'le matmazel nerede Beşir? Haydi şunları bul, yemek yiyeceğiz..."

İhtiyar mürebbiyeyle çocuk onlardan kaçmak için yürümüşler, içeri suya doğru gitmişlerdi. Burada yalnız Bülent'in top sayılarını haber veren ince sesini ara sıra fark edebiliyorlardı. Hava sıcaktı, Nihal bunalıyordu. Bir ağaç buldular, ikisi yan yana, ağacın cılız dalları altında parça parça dökülen gölgede oturdular. Artık Nihal bir seneden beri saklamak için biçare kalbine gücünün üstünde yüklediği metanete lüzum görmüyordu. Bu sabah başlayan köpürmeden sonra, perişan bir ifadeyle, şimdi babasından bahsederken bir saniye zarfında Bihter'e geçen bir lisanla ihtiyar kıza kalbinin bütün gizli

dertlerini, bir seneden beri ruhunun yetim matemlerini döktü. Bu sıcak ağustos günü, çöllerden yakıcı bir hava getirerek onu sersemletiyor, sarhoş ediyordu. Gözlerinin içi, dudakları, ciğerleri yanıyordu. Elinde Bülent'in kamçısıyla kavrulmuş otlara vurarak, ara sıra ta uzaktan beyaz bir alev içinde yanan, titreye titreye eriyor görünen dağlara bakarak birer birer bütün elemlerini anlatırken birden en büyük gerçeği söyledi:

"Ben de öyle zannediyordum," dedi. "Bilir miyim? Onda bir şey vardı ki beni aldatıyordu. Seviyorum, onunla beraber mesut olacağım, ikimiz bu evin içinde öncekinden çok eğleneceğiz zannediyordum... Şimdi, oh! Şimdi anlıyorum ki mümkün değil, onunla beraber yaşamaya işte kuvvet bulamıyorum. İnanır mısınız matmazel, öyle zamanlar oluyor ki anneme düşman, oluyorum. Niçin ölmeliydi sanki? O ölmeyecek olsaydı bu gelmeyecekti, değil mi? Bilmem, çocukluğumda ne farz edermişim? İçimde daima bir şey, belirsiz ümit sanki annemin tekrar dirilerek geleceğini zannettiren garip bir şey vardı. Şimdi kendi kendime, "Artık bu geldi, anneme yer kalmadı ki..." diyorum; o zaman bu kadın gözümde bir hırsız oluyor. Hâlbuki ben artık bir çocuk değilim, değil mi matmazel? Bana hep: "Bir genç kız oldun şimdi..." diyorsunuz, bunları anlamalıyım, evet, anlamalıyım ki ölenler ölmüştür, artık onlardan hiçbir şey beklenemez... Oh! Bu da ne acı, bilseniz! Demek şimdi ben hep böyle annesiz kalacağım, öyle mi? Hep böyle, hep bu kadınla beraber... Lakin o yalnız annemin yerini değil, işte babamın muhabbetini de hatta Bülent'i de çalıyor, yarın Beşir de onun olacak, ihtimal Fındık da onun olacak..." Nihal bu ıstırabını söylerken gülüyordu. "Evin içinde simdi hep bana yabancı duruyorsunuz. Şakire Hanım'da bile tutukluk var. Ya siz, siz, matmazel? Siz ki beni o kadar severdiniz..."

Mlle de Courton gözlerinden iki küçük yaşın aktığını hissetti, gülerek dedi ki:

"Nihal, bak çocuğum, benim zaafımı kötüye kullanıyorsunuz. Gördünüz mü bir kere? Az kaldı, bütün bu çocukluk-

larınızla beni ağlatıyordunuz... Hâlbuki bunlar gülünecek fikirlerden başka bir şey değil. İşte bana sabahtan beri hiçbir şey söylemediniz ki mantığa uygun olsun, böyle meselelerde insan yüreğine bir parça huzur, zihnine bir parça mantık koymak gerekir..."

Nihal dudaklarını buruyor, kamçısıyla otlara küçük küçük asabi darbeler yağdırıyordu:

"Mantık! Mantık! İşte sevilmeyecek şeylerden biri daha..."

İhtiyar mürebbiye cevap veriyordu:

"Evet belki! Fakat yararlı bir şey... Bir nebze mantıkla ne karışık meseleler halledilir, bilseniz Nihal! Bakınız, mesela bu mesele, bırakınız beni size bunu sadece halledivereyim..."

Nihal başını sallıyordu:

"Evet, evet, biliyorum, sizin mantığınızla halledeceksiniz; nihayet öyle bir netice çıkaracaksınız ki ben dünyanın en mutlu kızı hükmünde olacağım değil mi? Bunu biliyorum. Hiç zahmet etmeyiniz... Lakin mademki ben işte bir seneden beri ölmek istiyorum, sizin mantığınızla ispat olunacak mutluluktan ne çıkar? Hem, ben size bir şey söyleyeyim mi matmazel? Bana gücenmeyeceksiniz ya... Siz yalan söylüyorsunuz matmazel, yalan! Beni yine seviyorsunuz, onun için yalan söylemeye lüzum görüyorsunuz, bütün bu söylediklerıniz, söylemek istedikleriniz yalan... Sizde gerçek, ciddi ne var, biliyor musunuz? Demin gözlerinizden akan o iki damla yaş yok muydu? İşte onlar, yalnız onlar, doğruydu..."

Nihal'in sarı çehresinde şimdi dalgalanarak yanan bir pembe tabaka vardı, yüzünü kaldırmıştı, çocukla ihtiyar kız uzun bir nazarla bakıştılar, ikisinin de kirpikleri titredi, Mlle de Courton boğuk bir sesle:

"Ağlayınız, çocuğum!" dedi. "Öyle zamanlar olur ki gözyaşları mantıktan çok esenlik verir."

Şimdi Nihal hıçkıra hıçkıra ağlıyor, ihtiyar kızın da yanaklarından iki sessiz gözyaşı dereciği süzülüp gidiyordu.

Beşir onları böyle ağlıyor görünce, dondu.

"Küçük hanım ağlıyor mu? Küçük hanım niçin ağlıyor?" diyordu.

Şimdi, Nihal gözlerinde hâlâ yaşlarla, gülerek:

"A, deli misin, Beşir?" diyordu. "Niçin ağlayayım?"

Onlar döndükleri zaman hepsini yemeğe hazırlanmış gördüler. Peyker'le Bihter, yüzleri kızarmış, yorgunluktan biraz göğüsleri kabarmış, seccadenin birer kenarına ilişerek oturuyorlardı. Bihter ayaklarını uzatmış, açık iskarpinlerinin üstünde ince ipek çorapları görünüyordu.

"Yerimden kımıldanamayacağım," diyordu. "Benim payımı bir tabakla bana verirseniz, burada dizlerimin üstünde yerim."

Bu fikir hepsine hoş geliyordu. Uzun iskemlesini oraya kadar çektiren Firdevs Hanım'la seccadenin üstünde biraz kocasına dayanarak oturan Peyker buna iştirak ettiler. Behlül:

"Amcamla ben de hizmet ederiz!" diyordu.

Nihal'i görünce, hep bağırdılar. Babası diyordu ki:

"Nereye kaçtınız? Bak, güneşlerde gezmişsin, yüzün gözün kıpkırmızı..."

Bülent elinde koca bir tavuk söğüşü parçasıyla:

"Abla! Buraya gel!" diyor, bulunduğu yerin yenecek şeylerle pek ziyade yakınlığını bir göz kırpmasıyla anlatmak istiyordu.

Elindeki bir tabağa soğuk et kızartmasından kesen Behlül Firdevs Hanım'a soruyordu:

"İki tane sardalya, biraz havyar... Havyarı sade mi seversiniz? Dün bu havyarı bulabilmek için tam bir saat kaybettim, tavsiye ederim. Amca, oradan bir çatal veriniz..."

Firdevs Hanım'a tabağı uzattıktan sonra Peyker'e döndü. O küçük olaydan sonra birinci defa olarak ona söz söylüyordu:

"Size tavuk vereyim mi?"

Peyker:

"Hepsinden, hepsinden koyunuz," diyordu. "Oyun bana o kadar iştah verdi ki hiç doymayacağım zannediyorum."

Artık barışmıştılar. Behlül kendi kendisine diyordu ki: "Yarın sizin kollarınıza atılacak olan kadınlar hep böyle başlamazlar mı? Bugün kocalarından, çocuklarından, vazifelerinden, namuslu oluşlarından bahsederler, yarın artık sevda hummasına kendilerini tamamıyla teslim ettikten sonra bir şiddetli arzu sayıklaması içinde bir gün evvelki sevgililerini inkâr ederler. Beni kim temin eder ki Peyker yarın aşkı benimle öğrendiğini, o güne kadar benim kollarının dışında hissettiklerinin bütün bir yığın yalan olduğunu söylemeyecek? Ne diyordu? Kendisini dinlemiş, tetkik etmiş bir kadın olduğundan bahsediyordu; ne boş söz!" Evet, artık barışmıştılar. Behlül birden genç kadının deminki cümlesini düşündü:

"İşte biraz ciddi, biraz zeki görünmek isteyen kadınların ağzında tekrarlanan felsefe cümlesi," diyordu. "Kendilerini dinlemek? Lakin bu mümkün değil... Kalplerinin o bin türlü kadın sesleri arasında asıl yaradılışlarının gerçeğini haber verecek bir ses işitebilirler mi? Hep kendilerini dinlediklerinden bahsederler, hepsi aklanmışlardır. Kadınlar, bizleri, erkekleri aldatırlar fakat bizden evvel ellerinin altında daha kolay aldatılacak, daha çabuk kandırılacak bir şey vardır: Kendileri. Onun için önce kendilerinden başlarlar. İşte Peyker! Bugün kendisini aldatmaya çalışıyor. Ben pek kalbi temiz, pek ters gören bir adam olmalıyım ki bunu anlamayayım, görmeyeyim." Sonra içinden bir hitabeyle ilave ediyordu: "Oh! Civanım! O zaman bunlardan beraber bahsederken nasıl güleceğiz?"

"Behlül Bey! Rica ederim, üzüm, bana üzüm veriniz."

Behlül küçük bir tabakla Peyker'e üzümü uzatırken: "Artık barıştık, değil mi?" demek isteyen bir nazarla bakıyor, sonra kendi kendisine ilave ediyordu:

"Şüphesiz, barıştık. Lakin itiraf etmeli ki ben de bugün komşu kızını takip eden bir mektep çocuğundan daha beceriksizdim. Burada, herkes tarafından görülebilecek bir yerde! Ondan sonra, kadınlar, bu âlemin kadınları adi bir aşüfte gibi alınmak istemezler. Bu öyle bir şey, öyle beklenmemiş, öyle birdenbire ortaya çıkıvermiş bir olay olmalı ki her şeyden ziyade kazaya benzemeli..."

Firdevs Hanım'a soruyordu:

"Siz de üzüm istemez misiniz?"

Adnan Bey'le Nihal yan yana tesadüf etmişlerdi. Bir seneden, beri baba kız bu kadar yakın oturmamışlardı. Şimdi ikisinin arasında birbirini pek çok zaman görmemişlere mahsus bir şey vardı, güya böyle yakın bulunmanın hazzını tamamıyla hissetmek için hep birbirleriyle meşgul oluyorlar, etrafı unutarak, yavaş sesle, kalabalığın içinde yalnız kalıyorlardı. Nihal evvela tutuktu fakat babasının bir sözü, bir nazarı ona bütün kinini unutturmak için yeterdi. Beş dakika zarfında babasıyla bir sene evvele dönmüş oldu.

"Bana üzüm vermez misin Nihal?"

Nihal gülerek elindeki salkımı gösteriyordu:

"Buradan yiyiniz..."

Adnan Bey'in bu fikir hoşuna gidiyordu, onda da şimdi kızıyla yine öncekine benzer çocukluklara bir ihtiyaç uyanıvermişti:

"Ben senin çocuğun olayım," diyordu. "Koskocaman bir bebek! Sen de benim annem, minimini bir anne..."

Sonra bir çocuk çekingenliğiyle elini uzatıyor, Nihal'in salkımından bir tane koparıyor ve bu bir hiçten çıkarılan adi oyun onlara o kadar hoş geliyordu ki ikisi de her defasında gülüyorlardı.

Yemekten sonra Mlle de Courton Nihal'e diyordu ki:

"Sizi tebrik ederim çocuğum, işte sizi her vakit öyle görmek isterim. Sabahtan beri sinirlerinizin o kabarmasıyla beni o kadar korkuttunuz ki..."

Nihal güldü:

"Oh! Onlar hep bir şakadan ibaretti. Bülent! Haydi, bakalım, bir oyun! Ben sabahtan beri hiç koşmadım..."

Şimdi Firdevs Hanım beraber getirilip sandalda unutulan hamak için Behlül'e rica ediyordu:

"Sandal orada olmalı..."

Hamağın bir ucu şu ağaca, bir ucu buraya bağlanacak, Firdevs Hanım yatacak, Behlül onu yavaş yavaş sallayacaktı. Behlül soruyordu:

"Ninni de söyleyecek miyim?"

Firdevs Hanım bu soruya fazla bir mana verdi, yelpazesiyle Behlül'ün eline hafif bir darbe indirdi:

"Sizinle görüşmek tehlikeli," Sonra birden aklına bir fikir geldi. "Kolunuzu bana verseniz, sandala kadar beraber gidelim, biraz yürümüş olayım..."

Şimdi bir genç kız vaziyetiyle, biraz yorgun bir edayla Behlül'ün koluna asıla asıla yürüyordu. Bihter uzaktan seslendi:

"Anne! Nereye gidiyorsunuz?"

Onlar cevap vermediler. Adnan Bey'le Nihat Bey, Nihal'le Bülent'in oyunlarına iştirak ediyorlardı; Mlle de Courton:

"Lakin bu çılgınlık!" diyordu. "Yemekten sonra, bu sıcakta Nihal, hasta olacaksınız, Bülent sizi koşmaktan menediyorum..."

Fakat onlar dinlemiyorlardı. Matmazel de Courton'un sözünü Bihter kesti:

"Bırakınız, matmazel! Daha iyi, Nihal biraz oynasın, sabahtan beri büsbütün başka türlüydü."

İhtiyar mürebbiyeye genç kadın manalı bir nazarla bakıyordu. İkisi yan yana ayakta duruyorlardı. Peyker ötede, Katina'yı serbest bırakmak için Feridun'u seccadenin üzerine yatırmış, kendisi de yanına uzanmıştı. Adnan Bey'le Nihal, Bülent'le Nihat Bey ikişer kişilik takımlara bölünmüşlerdi. Bülent'in tiz sesi sayıları haber veriyordu:

"Dört! Beş!"

Genç kadın birden bir gizlilik edası kazanan bir sesle ihtiyar kıza sordu:

"Matmazel! Nihal'in nesi vardı, rica ederim? Siz ki her sırrını bilirsiniz..."

Bu sesin edasında saklanamayan bir kavga kokusu vardı ki Mlle de Courton'un dikkatinden kaçamazdı. Sakinlikle cevap verdi:

"Nihal kadar bir çocuğun ne sırrı olabilir ki madam... Nihal'in hiçbir sırrı olmadığı için her şeyine vâkıfım, herkes de benim kadar vâkıftır zannederim."

Bihter başını kaldırarak, manalı bir gülümsemeyle ihtiyar kızın sakin çehresine baktı:

"Benim daha çok merakımı davet ediyorsunuz matmazel. Ben Nihal'in hislerini bilmekte, anlaşılan, herkesten sonraya kalıyorum. Bir süreden beri onda öyle ufak tefek şeyler, hele bu sabahtan beri öyle tuhaf küskünlükler görüyorum ki... İnanır mısınız? Matmazel, size bir şey itiraf edeyim; bazı

günler öyle zannediyorum ki evin içinde çocuğun zayıf asabından istifade etmek isteyenler var." Bihter'in gülümsemesine daha ziyade bir kuvvet geliyordu. "Mesela, aleyhimde olmaları şüphesiz bulunan bütün o hizmetçiler... Siz bilirsiniz ki Nihal'i sevmek, kendimi ona sevdirmek için bir kadın için mümkün olabilen şeylerden fazlasını ben yaptım; hâlâ yapıyorum, değil mi matmazel?"

Mlle de Courton'la Bihter arasında böyle bir sohbet birinci defa olarak gerçekleşiyordu. Birden ihtiyar kız kendisini bir üvey anayla kız arasında, zor bir vaziyette bulmuş oldu; birden hissetti ki bugün şurada, bu kır âleminde, şu top oyununun karşısında cereyan eden bu karşılıklı konuşmayla artık evin içinde vaziyeti değişmiş ve o zaman artık kendisi için tahammülü olanaksız bir hayat başlamış olacak. Nihayet o korkulan şey, bir seneden beri geciken fakat muhakkak doğması engellenemeyecek olan şey nihayet işte başlıyordu. Bihter'le Nihal birbirini tırmalamak ihtiyacıyla kaşınan tırnaklarını çıkarıyorlardı. İhtiyar kız kendi kendisine diyordu ki:

"Kabahat kimde? Hiç! Olayın kendisinde... Üvey anayla kız! Lakin bu insanların hayatı tarihiyle beraber başlamış bir komedi yahut bir faciadır. Bihter'le Nihal arasında bu oyun nasıl bitecek? Korkarım ki biri için komedi, diğeri için facia olmasın..."

Bihter'e bir daha bir konuşmaya imkân bırakmayacak bir surette cevap vermek istedi:

"Madam, siz görevinizi o kadar güzel yapıyorsunuz ki Nihal'i sevmekte de kendinizi ona sevdirmekte de tamamıyla başarılı oluyorsunuz. Zannetmem ki Nihal'in zayıf asabından istifade etmeye kalkışacak olanlar bulunabilsin. Nihal'de eğer sizin için endişeye sebep olacak ufak tefek şeyler görüyorsanız bunları başkalarının etkisine yormaktan çok, o zayıf asabın kendisine çevirmek daha mantıklı olur zannediyorum. Evin içinde öylelerini tanırım ki..." İhtiyar mürebbiye kimden bahsettiğini anlatmak isteyen nazik bir gülümsemeyle

maksadını belli ediyordu. "Evet, öylelerini tanırım ki görevlerinde sizin kadar dikkatlidirler ve icrasında sizin kadar başarılı oluyorlar."

Bihter ufak bir can sıkıntısını saklayamadı. Şimdi onun ellerinde asabi hareketler vardı, Nihal'in fırlattığı topu gözleriyle takip ederken elleri baş örtüsünün ipek püsküllerini hırpalıyordu. Kuru bir sesle dedi ki:

"Matmazel, dolaşık cümlelerden hiç hazzetmem. Kimden bahsediyorsunuz?"

İhtiyar kız derhâl cevap verdi:

"Hiç dolaşık değil, pek sade bir cümle. Özetle kendimden bahsetmek istiyorum."

Şimdiye kadar aralarında zarafete uymayan bir küçük kelime, bir ufak hareket cereyan etmemiş olmakla beraber, ihtiyar kızla genç kadın hiç sevişmemişlerdi. Mlle de Courton, herkesi sevmek zaafıyla beraber, Bihter'le münasebetlerinde kendisini ürküten bir şey hissederdi ki bu kadın kendisini sevmiyor. Nihal üzerinde hükmünü yürütmek için onun vücudunu bir engel olarak görüyor. Bu çocuğa, ihtiyar kız kalmış olmak hüsranının tek sevinci, başarısız ömrünün tek bir çiçeği gözüyle bakmamış olsaydı, o biçare ruhunun ana olamamak ebedî yarasına Nihal'in muhabbetinden teselli damlaları serpilmiyor olsaydı, ta bu evliliğin tasarlanması başlangıcında hepsini orada kendi hâllerine bırakacak, buradan kaçacaktı. Fakat o zaman, ya Rabbi! Nihal, kimsesiz, bu fırtınanın içinde elleri bir tahta parçası bile bulamayarak, ne yapardı? Nereye asılır, bir sine şefkatine dökülmek isteyen yaşlarını nereye serperdi?

Konuşma orada kalmış oldu. Bihter bugün, sebebini pek iyi belirleyemeyerek, kendisinde öyle bir taşmak, birisiyle kavga etmek, bir hırçınlık yapmak ihtiyacı keşfediyordu ki ihtiyar mürebbiye, bir kelime fazla söyleyecek olursa, kendisini engelleyememekten korkuyordu.

İki kadın öyle, ayakta, dışarıdan bir vesile oluşmadıkça birbirinden kaçmış olmak istemeyerek, oyun seyrediyor gibi durdular. Ötede seccadenin üstünde Peyker uzanmış Feridun'u yuvarlıyor, beride nihayet getirilip ağaca bağlanan hamakta Firdevs Hanım, Behlül'ün lütfuyla sallanıyordu.

Hava şimdi büsbütün ağırlık kazanmıştı. Kır, nefes alamayan bir sine ıstırabıyla, güya çatlayacak bir gerginlikle, şişkin, duruyordu. İki kadının arasında beş dakikadan beri devam eden sessizlik bu sıcak havanın kasvetine başka bir ağırlık ekliyor gibiydi. Bihter bir şey söylemiş olmak için:

"Ne sıcak!" dedi. "Bugün geldiğimize pek fena ettik. Şu dakikada kendimi evde uyuyor bulmak istiyorum."

Mlle de Courton cevap verdi:

"Evet madam! Bunaltıcı bir hava, bugün akşama kadar bilmem, ne yapılacak?"

İkisi de biraz önce gerçekleşen konuşmayı unutmuş oldular.

***

Bugün akşamüzeri dönerken Behlül bir aralık yalnız yürüyen Peyker'e yaklaşarak dedi ki:

"Sandalda beni yanınıza kabul edecek misiniz? Yoksa yine taciz eden bir kedi gibi kovulacak mıyım?"

Peyker gülerek cevap verdi:

"Kediler insanı eğlendirdikleri sürece pek iyidir fakat taciz etmeye başlarlarsa..."

"Kovulurlar, değil mi? Ben size söyleyeyim mi siz beni niçin kovuyorsunuz? Çünkü benden korkuyorsunuz. Demek bana karşı büsbütün kayıtsız değilsiniz. İtiraf ediniz ki bana karşı tamamıyla kayıtsız değilsiniz...."

Peyker zapt olunmuş bir kahkaha içinde sordu:

"Bunu size düşündüren nedir? Ben de bunun aksine kendimi size karşı o kadar ilgisiz zannediyordum ki dünyada bir kadın ancak o kadar böyle olabilir."

"Evet, bir kadın! Fakat unutmayınız ki bir kadın kendisine bütün gençliğinin samimiyetiyle kalbini vermek isteyen, ruhunun bütün aşk ateşiyle ayaklarına atılarak nihayet aşkının feryadını saklamamaya müsaade dileyen bir biçareye karşı hiçbir zaman tamamıyla kayıtsız kalamaz."

Peyker gülüyordu:

"Facia âşıklarına mahsus bir lisan..."

Sonra artık bu latifeyi burada bırakmak isteyen bir sesle ilave etti:

"Behlül Bey! Müsaade eder misiniz, size söyleyeyim? Siz fena terbiye almış bir çocuktan başka bir şey değilsiniz..."

Behlül'ün cevabını işitmemek için kocasına bağırdı:

"Nihat! Sandallar nerede, rica ederim? Yorgunluktan düşeceğim..."

8

Bu akşam sofrada Nihal'le Bülent'in yerleri boş kalmıştı. O kadar yorgundular ki hemen odalarına çekilmelerine izin verilmişti. Behlül, peçetesini ağzına kapayarak esneyen Bihter'e diyordu ki:

"Bahse girerim ki yenge, sofradan kalkar kalkmaz uyuyacaksınız. İşte kır âlemleri böyledir, insan eğlenmek ümidiyle gider; eğlenmemiş, yorulmuş, kırılmış olarak döner. Özellikle, sizin için... Sürekli evde, odaların basık havasında yaşayıp da birden güneşin tufanları altında geniş havalara çıkıveren kadınlar bir serbestlik meyliyle kafesinden kaçıp da henüz evin çatısından ayrılmadan bayılıveren kanaryalara benzerler."

Bihter:

"Oh! Ne uyku! Ne uyku!" diyordu. "Bir hafta hiç yataktan kalkmadan uyuyacağım zannediyorum."

Yemeklere hemen hiç dokunmuyorlardı. Bihter'in ağzında çatalının ucuyla alınmış reçelinden tek bir tane büyüyor, şişiyor, yutulamayacak büyük bir lokma oluyordu. Peçetesiyle dudaklarını silerek:

"Ben kaçıyorum," dedi. "Müsaade eder misiniz?"

Yalnız kalmaya ihtiyacı vardı. Bu akşam kendisinde bir şey hissediyordu ki yapayalnız, odasının bütün samimi mahremiyeti içinde, benliğiyle baş başa kalmak, dinlenmek için ona bir ihtiyaç veriyordu.

Odasına çıktı. Burası karanlıktı. Yavaş yavaş, güya bu huzur hücresinde uyuyan mahremiyeti uyandırmaktan çekinen

hafif adımlarla ilerledi. Karşısında, açık, karanlığın içinde, beyaz tüllerinin arasında donuk bir gümüş rengiyle titreyen pencere, ona gecenin serin nefesinden minimini hamlelerle dalgacıklar püskürüyordu. Karanlıkta aynalı dolabın önünden geçerken beyaz bir bulut belirsizliğiyle kendi gölgesini gördü. Ötede karyolanın yükselen cibinlikleri titriyor, lambanın kalpağı büyük bir baş sallantısıyla güya ona bakıyordu. Her şeyden evvel pencereyi kapamak, sonra, karanlıkta büsbütün karanlıkta, hemen o hâliyle kendisini halının üstüne atarak, bilinemez nasıl bir yorgunluktan dinlenmek istiyordu. İstiyordu ki buraya şu gecenin nefesinden bir parça şey bile girmesin. Orada, bahçede, yalnız yüksek dalı görülen bir erik ağacı vardı ki ona kollarını uzatarak yaklaşıyor gibiydi. Karşısında bir pencereyle, karanlıkların sırlarında gizlenmiş garip, korkunç rüyalara mahsus mahluklardan güya bir korku nefesi getiren bu gece rüzgârıyla, orada kollarını sallayan, belki bir saniye sonra odaya giriverecek olan bu gölgeyle yalnız kalmış olmayacak zannediyordu. Hâlbuki o öyle bir yalnızlık istiyordu ki rüyasız bir uykuya benzesin. Kandilini bile yakmayacaktı; küçük bir ışık bu eşyanın ruhunu uyandıracak, o zaman yatak, kanepe, perdeler, şimdi bütün bu uyuyan karanlığın içinde ölmüş, gömülmüş şeyler bir hayat havasıyla silkinivererek uyanacaklar, dirilecekler ve onların arasında kendisine gülümseyen bu aynanın, özellikle o aynanın içinde kendisinin, kendi resminin yanında artık yalnız kalmayacaktı. Yalnız! Yalnız! Hatta, işte şimdi kendisinden de korkuyor, kendisini görürse, evet, bu karanlıkta kalmak isteyen kadın Bihter'le karşı karşıya gelirse bir tehlike vücuda gelecek, birbirlerine söylenmemek gereken şeyleri söyleyecekler, o zaman yalnızlıktan, karanlıktan, sanki bütün varlığın yokluğundan aranan şey, o uyku, o derin, boş, ışıksız, rüyasız uyku bir daha dönmemek üzere silinecek zannediyor ve bundan korkuyordu.

Pencereye yaklaştı. Serin, yıldızlarla dolu bir geceydi. Gündüzün sinirlerde takat bırakmayan sıcağından sonra gön-

lü hoş eden bir rüzgâr nemli nefesleriyle havayı okşuyor, güya şiddetli bir hummanın ateşlerinden sonra bir iyilik eli hastaya güzel kokulu bir suyun damlalarını serpiyordu. Eli pencerenin kenarında kapamadan evvel biraz durdu, uzun bir susuzluktan sonra serin bir pınara rastlamış bir çöl yolcusu hırsıyla bu havadan içti, büyük bir ferahlık hazzı duydu.

Hasta mıydı? Ne oluyordu? Ciğerlerinde bu soğuk havanın teselli lütfu beş dakika önce onu aşağıda uyutmak isteyen yorgunlukla o kadar çelişki oluşturuyordu ki birden kendisine sordu:

"Evet, ne oluyorum? Hasta mıyım?"

Şimdi başını soğuk bir yere dayamak, bu soğuk havayı böyle içmekte devam etmek, üşümek, evet, bir kış yağmuru altında çıplak kalmış kadar titreye titreye üşümek istiyordu. Ah! Böyle üşüyebilse! Bir serin rüzgârın temasından sonra keşfettiği ateşe, başının, ciğerlerinin, bütün varlığının ateşine bu üşümek, şifa verecek zannediyordu.

Kalplerimizde bazı illetler vardır ki vücudun tamamıyla dokusuna girdikten sonra keşfedilemeyen gizli hastalıklara mahsus bir nüfuz hıyanetiyle kendisini göstermeden, tahriplerini haber vermeden derin bir yangın dumansızlığıyla yanar, yanar; bu bir ateştir ki mahiyetini bilmeyiz, vücudundan haber almayız, o yavaş yavaş vazifesinden emin, devam eder; nihayet bir gün birdenbire, bir biç, bir dakikacık bir anlama gösterir ki kalbimizde bir yangın var. Nedir? Nereden doğmuştur? Bu yangın nasıl serseri bir rüzgârın kanatlarıyla düşerek orasını tutuşturmuştur? Bilmeyiz.

Bihter bu serin gecenin karşısında işte böyle bir ateş hissediyor ve üşümek, üşümek istiyordu. Mesela şimdi, denizde, suyun içinde olsaydı... Rüzgâr hep hamle hamle püskürüyor, yakasından, omuzlarından girerek, sinesinden kayarak onu soğuk dudaklarla öpüyordu. Böyle rüzgârın bu buseleriyle sarıldıkça, daha çok açılmak, daha çok öpülmek istiyordu. Arkasında ince bir pikeden kolalı erkek gömleği

vardı; boyun bağını çekip attı, yakasının, göğsünün düğmelerini çözdü, belinden kemerini çekip fırlattı, asabi bir elle korsesiz, yalnız iç gömleğinin yarı açık bıraktığı sinesiyle rüzgârın şimdi serbest sürünen dudaklarına, güya gecelerin giz getiren ufuklarından, ta semaların o uzak karanlık sinesinden peyda olmuş buseler getiren o dudaklara karşı öyle durdu. Evet, denizde, suyun içinde, böyle koyu mavi bir semanın, ötede beride parlayan o sarı gözlerin altında, karanlıkta, bütün vücudunu serin bir safa kucağına çeken dalgalar arasında olsaydı. O küçük küçük şamarlarla gerdanına, sinesine dokunan, sularının ipek temaslarıyla kollarını, bacaklarını okşayan dalgaların vehminde hissediyor, gecenin bu serin havasında yüzüyordu. Daha çok soyunmak, bu havaya, onun öpücüklerine kendini teslim etmek, vücudunu, bütün çıplaklığıyla vermek istiyordu. Etekliğinin kopçalarını çözdü, sıyrıldı çıktı. Topuklu ayakkabılarını, çoraplarını, hepsini çekiyor, hırpalayarak, buruşturarak atıyordu; artık üstünde yalnız omuzlarından birer kurdeleyle bağlanmış ince ipekten iç gömleği, şimdi rüzgârlarla titreyerek, o da uçup gitmek ve bu taze kadın vücudunu gecelerin istekli dudaklarına büsbütün çıplak bırakmak isteyerek çırpınıyordu.

"Bihter! Daha yatmadın mı gülüm?"

Kocasının sesiyle titredi. O şimdi yanındaydı. Ta pencereye kadar gelmişti. Onu böyle yalnız gömleğiyle, karanlıkta, çıplaklığının bütün çekiciliğiyle görüyor; oradan kovulmamak, bu taze vücudun kendinden geçiren havasında bir parça alıkonulmak lütfunu dilenen gözlerle karısına bakıyordu. O:

"Rica ederim, beni yalnız bırakınız, bu gece, öyle yorgun, öyle hastayım ki..." diyordu.

Adnan Bey:

"Fakat bu çılgınlık! Çırılçıplak, pencereye karşı..." diyordu.

Onun vücuduna dokunuyor, omuzlarından tutarak üşüyüp üşümediğine bakıyordu; sonra birden genç kadının vücudunu

ellerinin altında hissedince eğildi; karısını öpmek istedi. O çırpınıyor, bu gece, böyle karanlıkta, beklenmeden odasına geliveren bir kocadan korkuyordu. O şimdi bir yabancı, hiç görülmemiş bir adam, gece karanlıklarından faydalanarak avını parçalayıp öldüren canavarlardan biri gibiydi; bağıracaktı. Onun ellerinin altında, öpülmemek için, yüzünü çekerek kollarının arasından kayıp akmak isteyerek çırpınıyordu. Boğuk boğuk:

"Hayır, beni bırakınız, rica ederim, hayır, bu gece yalnız kalmak istiyorum," diyordu.

Bu gece, bu dakikada vücudunda bir şey isyan etmiş, bu adamın kollarının arasında kalmamak istemişti. Firketeleri düşmüş, uzun saçlarının gür dalgaları onun hâlâ kaçınmak isteyen dudaklarını istekli bir öpücükle kilitleyen kocasını örtüyor, sanki bu karanlık odada, bu genç kadınla bu ihtiyar adamın öpüşmesini daha karanlık bir gece içerisinde saklamak istiyordu.

İkisi de, biri direnişinden, biri saldırganlığından mahcup, bir söz söylemeyerek, bakıştılar. Bu boğuşmaktan sersemleşmiş gibiydiler.

Bihter sitemle dolu bir sesle:

"Beni kırdınız! Bilseniz ne kadar yorgunum, ne kadar dinlenmeye ihtiyacım var. Artık gidiniz, evet, rica ederim, gidiniz," diyordu.

O, yine yaklaşmış, karısının ellerini okşayarak soruyordu:

"Beni affettin, değil mi? Söyle bakayım..." Kulağına sokularak, "Bilsen, seni ne kadar seviyorum! Sen de beni seviyor olsan, bundan emin olmak mümkün olsa..."

Bihter asabi bir kahkahayla gülüyor, onu yavaşça iterek çıkarmak, odasından kovmak istiyordu:

"Koca bebek!" diyordu. "Haydi bakalım, artık dışarıya. Pekâlâ biliyor ki karısını çıldırtıyor. Sonra yine şüpheler icat ediyor... Haydi, şimdi uyku! uyku!"

Onu okşaya okşaya, güle güle dışarıya çıkarıyordu. O, birden:

"Lakin pencere açık!" dedi. "Onu kendi elimle kapayayım. İhmal edersen hasta olman muhakkaktır."

İtiraz etmedi. Pencereyi kapadıktan sonra odasına geçerken, orada, eşikte karı koca kısa bir buseyle öpüştüler.

Bihter:

"Bu gece kapı kapanıyor," dedi.

Genç kadın âdet etmişti, ikide birde aralık kapı kapanıyor, anahtarı çevrilerek kilitleniyordu. Adnan Bey'in cevabını işitmedi. Şimdi artık yalnız, o indirilen pencereden, şu kapanan kapıdan sonra büsbütün karanlık içinde yapayalnızdı. Geniş bir nefes aldı.

Lakin bu gece ne oluyordu? Bu mücadeleyle alınan buse o boğuşmak suretiyle kadınlığından hemen zorla alınan aşk sadakası, bu koca, evet onu birden üşütmüştü. İşte şimdi üşüyordu fakat ferahlık veren, onu sefalı dalgalarla saran bir üşümek değil, hasta eden, ızdırap veren bir üşümekle üşüyordu.

Bu gece şu dakikada ona âdeta bir ızdırap vererek gerçekleşen bu hakikat ta evliliğinin başında başlamıştı. Bu adamın ilk buse temasında, bütün gençlik aşkının emellerini almak için istekli buselerle yüzüne gözüne sürünen dudaklarında bedeninin bir isyanıyla titremiş, bir sinir titreyişi içinde bu evliliğin kendisi için hep böyle titretecek dakikaları olacağını hissetmişti. Bunlar öyle dakikalardı ki her türlü düşünce sağlamlığına, kalp azmine karşı mağlup eder, gittikçe haşin manası kuvvetlenen titreyişlerle vücudunu sarsardı. Onun kollarının arasında gözlerini kapamak, kendisini ve onu görmemek, bu sevişme saatlerini onunla beraber yaşamamak isterdi. Hayır, istemezdi; bunun tersine isterdi ki ona vücudunun gençliğiyle beraber kalbinin emellerini de versin. Fakat kendisini bundan meneden bir şey vardı; öyle bir şey ki onu

kollarının arasındayken bütün vücudunda bir kaçınmak, bir erimek, hemen orada, o dakika için ölmüş bulunmak ihtiyaçlarını uyandırırdı. Buna üstün gelemiyordu. Bir süre bu hissi irdelememek bu titreyişlerin altında saklanan müthiş hakikati görmemek istedi. Bu sevişmelerden kırılmış, güya tazeliğinden bir şey eksilmiş, hayır, öyle değil, daha doğrusu kirlenmiş bir çiçek perişanlığı duyarak çıktıkça düşünmemek için vücudunu, zihnini susturmaya çalışırdı. Lakin onun buselerinden kalan tırmalayıcı eserler, hele dudaklarının yanında bir köşe vardı ki sanki sızlardı. Sonra bu sevişmelerin hummaları arasında verilmiş buselerden kendi dudaklarının aşk sadakasından onda günlerce üşüyen bir şey kalırdı.

Bu sevişme eziyetini burada, bu odada hissederdi; buradan başka yerlerde alınıp verilen buseler onun için bir dostluk samimiyeti manasından başka bir şey kazanmazdı; lakin burada onunla yalnız kalıp da ona, sade bir dost değil, hayatının bütün aşk kitabı beraber okunacak bir koca gözüyle bakmak lazım gelince ürkerdi. Onun dostuydu, evet bu adam için kalbinde derin bir saygı, hatta bir sevgi vardı. Lakin onun bütün ruh teslimiyetiyle karısı olamıyordu. Bu odadan başka yerlerde onu seviyordu. Beraber gezerken, aşağıda o küçük odada otururken, hatta onun odasında, evet, şu yanı başlarındaki odada, Bihter'de bir sokulmak, onun mümkün mertebe yakınında bulunmak hevesleri uyanırdı. Arada bir ya başını omzuna kor, bir çocuk sokulganlığıyla dizine yatardı. Bütün evlilik hayatı böyle geçseydi, onu lekesiz, arızasız bir muhabbetle sevecekti, mesut olacaktı. Lakin ondan fazla bir şey, muhabbet değil, aşk isteniyordu ve kendisini tamamıyla haksız, insafsız bulmakla beraber, bu aşkı veremiyordu. O zaman bu aşk, bu verilmeyen aşk, kendisinden mukavemet olunamayan bir hakla alındıkça, vücudundan, kalbinden bir şey gasp edilmiş zanneder, ağlamak, feryat etmek, ıstırabından kıvranmak isterdi. Demek, kendisi için evlilik buydu, aşk bundan ibaret olacaktı; her zaman, her zaman ondan böyle zorla aşk alınacaktı ve o, ruhunun asıl aşkını vermiş

olmayacaktı; asıl ruhuna tasarruf edecek bir buse dudaklarını araştırıp bulmayacaktı; kendisini üşüten bu buselerden başka bir şey görmeyecekti, hep böyle olacaktı, her zaman, her zaman...

Artık itiraf etmeliydi. İşte bir seneden beri bu hakikati görmemek için lüzum görülen mücadeleler onu daha çok yormuş, daha çok ezmişti; evet, itiraf etmeliydi, hep böyle olacaktı.

Bu gece, işte aralık kapının anahtarını çevirdikten sonra karanlıkta, hareket etmeden, bu aşk odasını dolduran karanlıklara bakarak, güya bu siyahlıklarla bütün hüviyeti dolarak, düşünmeksizin hakikati her zamankinden çok açıklıkla söyletti. Bu dakikaya kadar o hakikat, ne söyleyeceği anlaşılan fakat söylemesine izin verilmeyen bir ses hükmündeydi; bu gece, şu dakikada artık izin verildi: Evet, hep, hep böyle olacaktı. İşte bu karanlık sevişme hücresi... Ne bir şeffaf ufuk, ne bir parlak gülüş, ne bir uçan bulut parçası; hiç, hiç, hatta hafif bir ışık, donuk bir kandil bile olmayacaktı; siyah, mümkün olabildiği kadar siyah bir gece. O, bu karanlıkların içinde bir korku titreyişiyle titreyerek, okşayıcı temaslarıyla ferahlık veren serinlikler duyarak değil, sanki bu karanlıklardan yağan siyah kar parçalarının tırmalayan temaslarıyla üşüyerek bütün gençliğin aşk açlığını azim, boş bir siyah uçuruma gömecekti; hep, hep, böyle olacaktı.

Demek, bu evlilik, o kadar arzu edilen, olmasına o kadar çalışılan bu evlilik işte şu karanlık şeyden ibaretti. Şimdi bu evliliğin meziyetlerini oluşturan şeyler, o genç kızlık yatağının üzerinde bir gökkuşağı açan mücevherler, kumaşlar, ziynetler hep bir avuç hayal külleri şeklinde odanın karanlıklarına serpiliyor, dağılıyordu.

Hemen oraya yataklığının yanında alçak yer iskemlesine oturmuş, dirseğini dizine dayayarak, başı elinde düşünüyordu. Şimdi bu evliliğin bütün fena yönlerini küçük küçük hiçlerden birleştirerek onu sıkacak bir toplam meydana getiren

şeyleri kendi kendisine sayıyor; artık bir kere o hakikati söyledikten, kendisinin bahtı kötü bir kadın olduğuna karar verdikten sonra, ona güç verecek, süsleyecek daha çok faciaya benzetecek sebepler bulmaya çalışıyordu.

Her şeyden önce bu evi düşünüyordu. Bu ev onundu, bir vakitler önünden geçtikçe pencerelerinden tantanasını hissettiği bu koca yalının işte tek sahibesiydi. Evet fakat buraya tasarrufunda bir noksan hissediyordu, açıkça belirlenemeyen lakin her zaman duyulan bir eksiklik vardı ki evi ona ait bir şey olmaktan menediyordu. Anlıyordu ki henüz görülmemiş köşelerinden yerleri değiştirilememiş cşyaya kadar, yüzlerini görmeksizin kendisini sevmediklerini anladığı uşaklardan bütün ev halkına kadar bu evde ona karşı bir yabancılık, hatta bir düşmanlık durumunu düşündüren manalar vardı. Evin ruhu ondan kaçıyor gibiydi. Kendisini kocasına bütün benliğiyle vermekten meneden şeye benzer bir mana vardı ki bu evle kalbinin arasına sahte bir busenin soğukluklarını koyuyordu.

Yavaş yavaş eve tasarruf hakkını sağlamlaştırmıştı. Şimdi bütün ipler elindeydi. Yatak takımlarına, kilere, bir evde bütün sakınarak tutulan şeylere doğrudan doğruya eşlik ediyordu; onlarla başka bir aracının müdahalesine izin vermeyecek kıskançça münasebetleri vardı lakin belinde ince bir zincirle şakırdayarak sallanan bu anahtarların arasında asıl evin ruhunun anahtarı eksikti.

Artık üvey analık sıfatından da sıkılıyordu. İşte bir seneden beri Nihal'le sevişmek için sürekli bir mücadele içinde yaşamıştı. O Nihal'i seviyordu fakat bu kızın kendisini hiçbir vakit tamamıyla sevemeyeceğinden emindi. Biliyordu ki Nihal yalnız, bir defa hissiyatını tahlil ederek kendisine kalbinde ayırdığı muhabbetin zorla oluşturulmuş bir muhabbet olduğuna, şu sevdiği kadının sevilmemesi lazım gelen bir üvey anadan başka bir şey olmadığını anlar anlamaz, o zamana kadar türlü uğraşmalarla kurulabilen samimiyet binası birden

yıkılacak ve onun yerine artık bir daha dolmaz bir uçurumun boşlukları açılacak; evet, yalnız bir dakikalık bir olay sebep olarak ikisinin arasında bir şey kırılacaktı. Durumun gereğiyle bu iki kalp birbirine düşman olmaya mahkûmdular. Henüz olmamışlardı, ihtimal daha olmayacaklardı fakat bir gün bunun olacağı muhakkaktı.

Bir süreden beri Nihal'de artık dostluğa son vermek için bir acele, şüphesiz kendisini sıkan bu sulh hâlinden çıkarak açık bir savaşa meydan verecek bir sebep bulmaya gizli bir arzu keşfediyordu. Bugün ihtimal dostluklarının son günü olacağından korkmuştu. Sabahtan akşama kadar Nihal kendiliğinden ona bir kelime bile söylememişti. Eğer evde bir dakika soğukkanlılığını kaybetse, demek yarında başlayarak artık bir cehennem hayatı başlayacak, bu çocukla savaşmak lazım gelecekti. Buna imkân bırakmamak için, kendisini tutmaya, bu gizli harbin bütün üzüntülerini sindirmeye mahkûmdu. Onun fedakarlıkları anlaşılmayacaktı, hatta etrafında bunu takdir edecek kimse bulunmayacaktı, bilakis Nihal'in en haksız hırçınlıklarından, en sebepsiz ağlamalarından o sorumlu olacak, herkes dudaklarını bükerek ona husumetle bakacak, Şakire Hanım'ın yine baş ağrıları tutacaktı.

Şimdi Şakire Hanım'ı alnını sıkan bir yemeniyle karşısında azarlama timsali somurtkanlığıyla görüyordu; daha sonra Şayeste, Nesrin; hanımsız evde hep itiraf olunamayan bir ümitle yaşayarak ikinci hanıma sona ermez bir düşmanlık besleyen bu kızlar, hatta evin içinde onlardan hep korkulacak bir insan gibi kaçınan Cemile, birer düşmandan başka bir şey değildi; bunlar yalnız yarım bırakılan cümleleriyle, gözlerinin kinli bakışlarıyla, suskunluklarıyla, her şeyleriyle Nihal'in etrafında bir soğuk daire çeviriyorlar ve o, işte bir senelik uğraşmalar neticesinde bu daireyi geçerek Nihal'i tamamıyla alamıyordu.

Yalnız Bülent'le dosttular. Onların ikisini birleştiren dost eden bir şey vardı: Gülmek... Bu noktada birleşmişlerdi ve

onunla her zaman dost olacaklardı. Lakin bu dostluk Bülent için bir kabahat olacaktı; çocuk evin içinde kimseye, hele ablasına itiraf edemeyecekti ki onu bir anne kadar değilse bile, herhâlde bir üvey anadan daha çok seviyor. Sonra, birden, Bülent'in arkasında, onun kahkahalı şen yüzünün üstünde başka bir hayal göründü: Behlül!

Düşünmedi, düşünmemek istedi. Evet, niçin düşünecekti? Behlül hatırına geldikten sonra zihninde başka bir hatıra uyandı: Onu Peyker'in arkasında dudakları ateşli bir buseyle titreyerek hemen eğiliyor; yakıcı, ısırıcı bir buseyle Peyker'in ensesinden öpmek için orada can veriyor gördü; daha sonra çapkın bakışlarıyla hamakta Firdevs Hanım'ı sallarken gördü.

Düşüncelerinde ufak bir duraksama oldu. Düşüncelerinin cereyanı titriyor, başka bir yolu takip için çekiniyor gibiydi. Bu noktada durmamak ve bu yeni yolu takip etmemek için bu hayali bir kelimeyle uzaklaştırmak istedi. Hemen açıktan:

"Çapkın!" dedi.

Evet, bu, kelimenin bütün manasıyla çapkınlıktan başka bir şey değildi. Kendi kendisine şimdi öfkeleniyordu. "İcap ederse söylerim; bu, yapılır bir şey değil. Peyker'in hakkı var..." Evet fakat Firdevs Hanım'ın?

Birden Peyker'in bir sözünü hatırladı. Ne diyordu? O kocasına hıyanet etmek maksadıyla evlenmemişti. Bunu söylerken gözlerinde ne açık ve ne hain bir mana vardı. Ne demek istiyordu? Başkaları, kendisi, Bihter, kocasına hıyanet etmek maksadıyla evlenmişti, öyle mi? Bunu yapmayacaktı, bir Firdevs Hanım'a benzemeyecekti. Bir anne! Hayatının sürekli bir yüz karasıydı. İşte bugün o Behlül'le şakalaşırken, Bihter üzerine atılmak, "Lakin artık utanınız, siz bir ihtiyar karısınız, ihtiyar, ihtiyar, anlıyor musunuz?" demek istemişti. Evet, asla Firdevs Hanım'a benzemeyecekti, işte yemin ediyordu.

Kendi kendisine, içinden, annesine benzememek için yemin ederken aklına başka bir şey geliyordu. Ta küçüklükle-

rinden beri Peyker'e, babasına benzer, Bihter için annesine çekmiş derlerdi. Mademki bunu söylemekte herkes birleşmişti, demek hakikatte o annesine benziyordu. Bu benzerlikten korkardı. Kalbinde bir şey vardı ki bu cismani benzerliğin hayatlarını da benzeteceğini zannettirir ve onu titretirdi.

O da babasına benzemeliydi: Peyker gibi... Biraz kumral, biraz daha geniş omuzlarla dolgunca bir vücut, kısa ve kılsız kaşlar, beyazdan çok saza yakın bir renk; işte Peyker... Şüphesiz Bihter daha güzeldi fakat babasına benzemiş olmak için daha az güzel olmaya gönüllü bir rıza gösteriyordu. O tanınmamış baba için derin bir muhabbeti vardı, annesine verilemeyen kalbini tamamıyla bir ölünün hatırasına veriyordu. Ve bu hatırayı süslerdi: Tesadüfle işitilmiş şeylerden, parça parça toplanmış ayrıntılardan babasına bir öz geçmiş buluyor, sonra onu Firdevs Hanım'ın elinde işkenceler içinde yaşatıyor, her şeyden habersiz namuslu bir koca mazlumluğuyla babasının evlilik hayatına bir facia veriyor, nihayet onu müthiş bir darbeyle, kahrolmuş öldürüyordu. Babasını ne kadar seviyordu! Peyker'i babasına benzemiş olmaktan âdeta kıskanıyordu.

Zannediyordu ki Peyker babasına benzediği için hayatında mesut olacak ve o, Bihter, bu bir hata sonucu gerçekleşen evlilikte bedbaht olacaktı. Peyker elbette mesuttu, kocasını seviyordu, aralarında minimini bir Feridun vardı. İşte sakin bir aile hayatı! Onun, onun nesi vardı?

Bu soruyu kendine yöneltirken karanlıkta ellerini kavuşturarak siyahlıklara gömülen bu odanın isfendan takımlarından, atlas perdelerinden, bütün bu şatafatlı eşyadan bir cevap bekleyerek duruyordu. Sevmek, sevmek istiyordu. Hayatında yalnız bu eksikti fakat hayatta her şey bundan ibaretti. Sevmek, evet, bütün saadet yalnız bununla elde edilebilirdi. Küçük, sefil, çıplak bir oda, demir bir yatak, beyaz perdeler, iki hasır iskemle, işte yalnız bu kadarcıkla fakir bir sevişme hücresi fakat sevmek, ya Rabbi! Sevmek istiyordu, hum-

malar içinde delice bir aşkla sevecek ve mesut olacaktı. İşte şimdi bu gösterişli odanın servetleri içinde siyah mermerlerle örülmüş mezarda diri diri gömülmüş gibiydi. Nefes alamıyor, boğuluyordu; bu mezardan çıkmak, yaşamak, sevmek istiyordu.

Yerinden fırladı. Artık bu karanlıklardan kurtulmak istiyordu. İşitilmemek için yavaşça, iskemlenin üstüne çıkarak tavanda kandile, o eski mabetlere mahsus bir fenere benzeyen kandile uzandı, yaktı. Kandil önce yanmıyor gibiydi, sonra birden ufak bir çıtırtıyla bir küçük ışık dalgası titredi. Ve odanın karanlıklarında sarı bir duman şeklinde kayarak serpildi. Fenerin koyu sarı, yeşil, mavi, kırmızı camları vardı; bu hafif ziya o koyu renklerin arasından donuklaşarak, siyahlaşarak odayı yeşil denizlerin altında renkli gecelere boğulmuş bir mağaraya benzetiyordu. Bu ışığın altında eşya bir sessiz durgunlukla duruyor; yalnız ince, şeffaf tüller, birbirini yok eden ve ispat eden yeşiller, maviler, sarılar, kırmızılar gölgelerin üstünden kayıp akıyorlardı. Eşyanın, duvarların, ta ötede gayet uzak bir resim şeklinde Bihter'i gösteren aynanın üstünden sessiz birer şelale akıyordu.

Bihter karanlık bir rüyadan renkli bir rüyaya çıkmış gibiydi. Bu, perilere mahsus bir âlemi andıran odasının cılız ışıkları arasında ta ötede, uzakta, sanki tabaka tabaka derinleşen bir yeşil mağaranın kaybolmuş ufuklarında, kendisine titrek bir hayal şekliyle yaklaşıyor görünen Bihter'i, o aynanın Bihter'ini gördü; donuk bir gümüş levhaya yalnız beyazla çizilmiş bir kadın ki ince ipek gömleğinin içinden sıyrılarak uçacak, bir bulut olacak zannedilirdi. Bilinmez nasıl bir hisle, karşısında bu ince gömleğin içinde titriyor görünen vücudu çıplak, tamamıyla çıplak görmek istedi; omuzlarından kurdeleleri çözdü, gömlek kayarak, göğsünün üstünde, belinde ufak bir tereddütten sonra ayaklarının dibine düştü. Uzun siyah saçlarını ellerinin asabi darbeleriyle tuttu, kıvırdı, bunların tam çıplaklığına eksiklik vermesini istemeyerek

kaldırdı, ta başının üstüne, perişan bir küme şeklinde tutturdu. Böyle, büsbütün çıplak, kendisine baktı.

Uzun bir temaşayla bu levhaya bakıyordu. Hemen kendisini bu hâliyle hiç görmemişti, bu yeni bir şey, başka bir vücut gibiydi. Demek Bihter işte buydu. Yaklaşmaktan korkuyordu, o kadar açıklıkla görmek istemiyordu; biraz daha yaklaşırsa kendisiyle bu hayalin ikizliği belli olacaktı; uzak, uzak kalmak ve bu güzel vücudu böyle uzaktan, bir rüya arasından sevmek istiyordu.

Evet, bu vücudu seviyordu. Şimdi kalbinde bu vücut için bir muhabbet, bir hayranlık vardı. Bu vücut kendisinindi, ona hafif bir gülümsemeyle bakıyordu. Aynanın içinde bu beyaz resim ince, gayet bellisiz, havaya benzer bir mavi çizgiyle zemininden ayrılmış gibiydi ve böyle etrafında açılan ince mavi halkanın arasında kabarıyor, bir cismaniyet kazanıyor, levhasından ayrılarak Bihter'e, diğer Bihter'e yaklaşıyor; orada iki Bihter, bütün zapt olunmuş aşkları, açığa çıkaracak ciğerleri yakan bir busenin titreyişleri içinde, yokluk ve harap eden bir kucaklaşmayla birbirinin kollarına atılmaya hazır iki vücut peyda oluyordu. Şimdi bu aynanın donuklukları içinde derin bir mağaranın yeşil ufuklarından şeffaf tirşe gölgelere boyanarak gelen bu sevda hayaline bir erkekçe tasarruf emeliyle bakıyordu. Henüz dolgunlukları olgunluk kazanmamış sinesinden çizgilerin hafif bir eğilmesiyle daralarak inen yuvarlaklığından sonra gözleri titriyor, artık uzak beyaz bulutlardan dökülmüş gölgelerle örtülü görünen bu beyazlıkları daha çok soymaktan asabi bir korku hissediyordu. Omuzlarının genişliğinden sonra biraz uzunca gövdesini lüzumundan fazla incelte incelte sonunda belinden isabetsiz bir darlık yapmış olmaktan korkan yaratılış oraya kadar bu yontulmuş eseri darlaştıran çizgilerin cimriliğini affettirecek bir cömertlik göstermek istemiş, bir kısmı genç kız kalmaya mahkûm bir vücut resmetmeye başlamışken, diğer kısmı tazeliğinin bütün açılmış servetiyle bir kadın vücuda getirmişti.

Bihter şimdi kendisinden başka bir vücut hükmüyle seyrettiği bu hayali ufak bir hareketiyle kaçırmaktan çekinerek hareket etmeden duruyor, onu tutmak, ona sarılmak için ellerini, dudaklarını uzatacak olursa, ikisi birden orada ölüverecekler, delice bir busenin hummaları arasında can verecekler zannediyordu. Lakin onun böyle, ruhu sarsan bir ulaşma humması içinde ölmeye, can vermeye ihtiyacı vardı. İşte bu ihtiyaç şimdi bir şikâyet iniltisiyle bütün hüviyetinde feryat ediyor, bedeninde ızdırap veren bir ateş oluyordu. Evet, şu dakikada bir vücut, güya bir kaza anı içinde gasp olunan kızlığının, küçük bir teselli lütfu, hafif bir sevinç kalıntısı bırakmaksızın verilmeyerek alınan buselerin, asabını isyan ettirerek derin bir ızdırapla sızlanan sarılmaların, evet, bütün evlilik hayatına ait o çirkin, sefil sevişme hatıratının ızdıraplarını duyuyor bunlar kendisinden alındıktan sonra o asıl ruhunun, sevda ruhunun kızlığını, o asıl dudaklarının, kadınlığına ait dudaklarının busesini verememekten inliyordu. Öyle bir sarılma düşünüyordu ki onu ta hüviyetinin derinliklerine kadar titresin, hırpalasın, ezsin; öyle bir aşk istiyordu ki onun ruhunda mest eden baygınlıklar bıraksın... Şimdi bu hayalin, o kendi hayalinin karşısında ıstırabından kıvranmamak için nefsini zor zapt ediyordu. Kendisini hiç bu hâliyle görmemişti. Bu hayalin kendisinden başka bir şey olmadığından şüphe edecekti. Onu güzel, pek güzel buluyor ve bu güzelliğe ağlamak istiyordu. Biraz genişçe alnının fazlalığını kabarıkça duran kıvırcık, gür saçlarının siyah dalgaları öyle muhteşem bir ağırbaşlılıkla süslüyordu ki bu baş biraz daha küçük, bu alın biraz daha dar olsa bütün bu kadın levent boyu küçülmüş, bütünlüğünden bir şey eksilmiş zannettirecekti. Uzun kaşları ta şakaklarında ufak bir tereddütten sonra biraz daha devam ediyor ve büsbütün incelmeye vakit bulamamaksızın birdenbire kalıveriyordu. Bu kaşların şu düz çiziminde öyle bir yükseliş hâli vardı ki yüzünün ifadesine, hususiyle gözlerinin manasına yukarılara doğru bir uçma eğilimi, güya bütün vücudunu daha çok yükselten, daha çok uzun göste-

ren bir ağırbaşlılık havası bahşediyordu. Gözlerinin içinde siyah bir alev orada bir gizli gülümsemenin coşkunluğunu kaynaştırırdı. Bu kadın gözlerinin derinliklerinde bir çift sevinçli ve serbest çocuk gözü kimsenin haberi olmaksızın size sevincinin manasıyla bakıyor zannolunurdu. Bu gizli gülüşten, başının ağırbaşlılık ihtişamıyla garip bir çelişki oluşturan bir sevinç kaynayarak simasının ifadesine derinlikli bir eğlenceyle eğleniyor farz ettiren bir çocukluk kor, ona henüz çocukken başı bir saltanat tacıyla taçlandırılmış bir padişah karısı şuh ağırbaşlılığını verirdi. Belirsiz bir çukurun yalnız gölgesiyle yuvarlak bir çene, küçük dişlerini ince bir beyaz hat şeklinde biraz açık bırakan etlice fakat solgun dudaklar bakışının çocukça neşesini tamamlardı. Ta sağ kaşının altından başlayarak dudağına kadar inen bir çizgi sanki bir tel saç üstünde yatmış olmaktan kaynaklanan bir ince hat vardı ki son noktasında, sağ dudağının ta köşesinde küçük bir girdap oluşturduktan sonra artık taşardı.

Şimdi, hep öyle hareketsiz, dalgın bir gözle kendisine bakarken yine gözlerinden bir gülümseme o belirsiz çizgiyi takip ediyor, dudağının üstünde o minimini çukur titrek bir gölge gibi duruyor, dudağının yalnız dişlerinden birinin ucunu gösteren bir tarafı hafifçe kalkıyordu. Kendisine, kendi güzelliğine gülüyor ve böyle, istifade olunmamaya mahkûm bu güzelliğe gülerken ağlamak istiyordu. Demek, bundan sonra, evet, bu gece, nihayet bir senelik saldırıdan sonra artık galebe olunmayan vücudunun gençlik isyanı her vakit böyle karşısına çıkacak, sevmek, kucaklamalar içinde mest olmak isteyen acı çeken ruhu onu böyle hırpalayacak, ezecek ve bu güzellikler boş emeller içinde çırpına çırpına mahvolacaktı...

Kendi kendisine böyle hüküm veriyor, o hafif gülümsemesiyle gülerken ağlamak isteyen gözleri bu güzel fakat güzelliği boş yere çürümeye mahkûm hayali derin bir merhamet hissiyle kuşatarak faydasız, ümitsiz emeller içinde soluyor görüyordu.

Birden bu yarı karanlık odanın içinde, evin uyuyan sükûnunun arasında; başının üstünden fenerin renkli camlarından; renk renk gölgeler yağarak bütün etrafında eşyayı sanki hissedilmez bir rüzgârla canlandırırken kendisini böyle çıplak bulmaktan titredi, bu yalnızlıktan korktu. Hayır bu öyle bir histi ki korkudan çok utanmaya yakındı. Utandı, büyük bir ayıp yapmış, namusuna karşı düşünmeksizin bir günah işlemiş olmaktan utanıyordu; odasının mahremiyetinde gizlice girmiş meçhul bir sevdakârın kolları arasına düşüvermiş, karşı konulamayan bir sinir titreyişi içinde ilk aşk günahı işlenmiş sayıyordu.

Bütün perdelerin şişiyor zannolunan gölgelerinin altında kapıların üstünden dökülen tüllerin, atlasların arkasında birçok gözler kendisine bakıyor; o ilk aşk günahından sonra bu kadın vücudunu seyretmek için gecelerin karanlıkları içinde belirmiş eller panjurları açıyorlar; bu eşya birden esiveren bir hayat havasıyla uyanıyor, heybetli bir baş sallantısıyla bakıyor zannolunan lambanın kalpağı yaklaşıyor gibiydi; buradan kaçmak istedi.

Artık yatağındaydı. Yatağına o hâliyle atılmıştı. Ellerini yastığının altına sokmuş, başını oraya koyuvermiş, yatıyordu. Karşısında biraz daha uzak, biraz daha belirsiz, artık gölgelerle boğulmuş, artık başka bir vücut olmuş o hayali yine görüyor, şimdi daha çekici görünen bu vücudu yalvaran bir gülümsemeyle çağırıyordu.

Genç kızlık hayatında hiç böyle bir şey hissetmemiş, aşk hummasının bedenini sızlatacak bir ıstırabını duymamıştı. Hatta genç kızlık hayatında bütün sevda rüyaları belirsiz hatlarla çizilmiş bulutlardan ibaretti fakat evlilik hiçbirini tatmin etmeksizin o vakte kadar gizli kalan emelleri uyandırmış, hiçbirine çare getirmiş olmaksızın ruhunun sevda ihtiyaçlarını tutuşturmuştu. Demek, evlilik bunlardı ve onun evliliği bunlardan biri değildi.

Oh! Ne yanılmıştı! Ona sevmek, sevmek lazımdı, sevemeyecek olursa ölecekti. Fakat nasıl sevecek? Sevmek. Bu artık kendisi için, yasak, olanaksız bir şey değil miydi?

Kocasına ihanet etmek için mi evlenmişti? Bu soru müthiş bir alayla kulaklarında titriyordu. Ve beynini uyuşturan, kulaklarını dolduran bir uğultu arasında hep o davet eden gülümsemesiyle karşısında, uzak, belirsiz, gölgelere boğulmuş hayali çağırıyor, bütün varlığını ona vermek istiyordu.

Asla, evet, asla ihanet etmeyecekti, edemezdi, hem, niçin hıyanet edecek? Bugün bir evlilikte bulunamayan şey bir hıyanette mi bulunacak? Annesini, daha sonra kardeşini düşünüyordu. Artık düşünceleri karışıyor, gözleri bulutlanıyordu. Şimdi tavanda fener parçalanıyor, yeşil, sarı, mavi, kırmızı dalgalarla akıyor, kanepeler, dolaplar, perdeler, duvarlar, bütün sel taşkınlığından sonra alçalarak, yükselerek yüzüyor; renkler, gölgeler birbirine karışarak büyük bir karmaşıklık içinde her şey akıyor, ta uzaktan güneşlerin altında bir siyah dere koyu sularını sürükleyerek ilerliyor, kenarından beyaz bir etek savrulan bir hamak yavaş yavaş sallanıyor, havada bir top garip daireler çizerek bir yandan bir yana inip çıkıyor, kollarını kaldırarak bir çocuk koşuyor, ötede belirsiz bir çehre dudaklarında ateşli bir buseyle eğiliyor, bunu eliyle itmek istiyor, eli kalkmıyor, başını çekiyor zannediyor fakat çekemiyor, o ateşli buse orada, işte geliyor ve bütün hayal izdihamı içinde sonunda karşıdan aynanın içinden, Bihter, o diğer Bihter dudaklarını, kollarını uzatıyor, bu Bihter'i, karşı konulamayan bir cazibeyle çekiyor, çekiyor, dudakları, kolları kilitleniyor, takatini kıran, ciğerlerini söken bir sarılma içinde ikisi beraber tavanda fenerden akan yeşil, sarı, mavi kırmızı dalgalarla, bütün eşyasıyla oda, bütün ağaçlarıyla Göksu, hep beraber, büyük bir kıyamet tufanı içinde bitmez tükenmez bir boşluğa yuvarlanıyorlardı...

9

Nihal piyanosunda bir hız alıştırmasının gürültüsü arasında başını çevirmeden mürebbiyesine sordu:

"Matmazel! Bülent bugün kaçta gelecek?"

Bir haftadan beri Bülent okuldaydı. Çocuğun okula verilmesinden o kadar bahsedilmiş, Bülent, Behlül'den teneffüs zamanlarının eğlencelerine, avluların güneşleri, tozları içinde bir alay çılgınla beraber bitmez tükenmez oyunlara dair tuhaf hatıralar dinleye dinleye bu okula verilmek fikrini o kadar sevinçle karşılamıştı ki nihayet bir gün çocuk artık bir hafta sonra yalnız bir gece için dönmek üzere yalıdan ayrılırken Nihal'le güle güle öpüşmüşlerdi. Bülent'i o kadar sevindiren şey Nihal için de sevinmeye bir vesile olmuştu. Lakin o gün Bülent yalının kapısından çıktıktan sonra Nihal pencereye koşmuş, arkasından bakmıştı. Bülent, önünde bugünden başlayarak açılacak olan o Behlül'den dinlenilmiş eğlencelerden oluşan yeni ufka bir an önce ulaşmak için rıhtımın taşları üzerinden koşarak gidiyordu, başını çevirip, arkasından bakan ablasına son bir selam göndermek aklına bile gelmemişti. O zaman Nihal'in ruhunda derin bir şey sızladı. Bülent artık rıhtımın köşesinden dönüp kaybolduktan sonra Nihal hâlâ bakıyordu.

Akşam sofrada yerini, gece odalarında yatağını boş görünce, ağlamak hevesini duymuştu. Demek, bu gülünecek bir latifeden başka bir şeydi? Demek, artık bu iki arkadaşın arasında bir deniz, uzun bir mesafe, yüksek duvarlar, yabancı bir hayat peyda olmuştu? Onun başka dostları, başka sev-

dikleri olacak; ona ablasından başka adamlar karışacak, gece ablasından başka çocuklarla yatacak, her şey, her şey başkalaşacaktı. O zaman, bu küçük olayın mahiyetini tahlil edememekle beraber, ruhu bütün hükmünü hissetti. Onlar yalnız ayrılmış değil, ruhları birbirinden uzaklaşmış olacaktı; kalplerinin bütün tellerinde mevcut bağlar birer birer çözülecek, hayır, bunlar Nihal'de kırılacak, parçalanacaktı.

O gece, artık odasında yalnız, yatağının içinde uyuyamayarak, bunları düşünürken, kendisini dünyada yapayalnız kalıvermiş sayıyor, bu yalnızlığın bütün acılığını duyuyordu; lakin Bülent'i ona bırakamazlar mıydı? Bu okul meselesi niçin icat edilmişti? Çocukları böyle evlerinden, onları kucaklamakla mesut olan kollardan ayırıp okullara mı atmak lazımdı?

Hayat bu muydu? İki kalbi kendi hâllerine bırakmamak bu hayatın zalim bir kanunu muydu?

Bülent'in okul meselesi icat olunduktan sonra, babasından hep böyle, hayata dair nutuklar işitmişti. Hayat... Hayat... Bu ne demekti? Bu o kadar fena bir şey miydi? Minimini zihninde hayat bir şekil ve suret alıyor; uzun, yırtıcı tırnaklarıyla, korkunç, yakıcı gözlerle tehlikeli bir canavar oluyor; sonra insanlar, şaşırmış, çıldırmış, bunun tırnaklarının kancalarından kurtulamıyorlar, gözlerinin ateşlerinden kaçamıyorlar.

İşte annesini bu hayat almıştı, yine bu hayat babasını değiştirmişti; sonra yine o, hep o, Bülent'i tırnağına takmış, ta uzaklara atmıştı. Düşüncesinin bütün bu hükümleri bir aralık bir noktaya saplanıp kalıyor ve kendi kendisine: "Eğer o gelmeseydi hayat bizi rahat bırakacaktı..." diyordu.

Evet, bunların bütün mesuliyetini, hatta annesizliğini, her şey; her şeyi ona yöneltiyor, "Oh! Bu kadın!" diyordu. Artık düşünceleri bulanıyor, uyuyordu; birden odasının kapısında çekingen bir elin tahtayı tırmaladığını hissetti. Silkinerek sordu:

"Kim o? Sen misin Fındık?"

Fındık cevap veriyordu. Bu gece Fındık ona yalnızlığını unutturmak için arkadaşlığa geliyordu. Bu gece Fındık'a, şu arkadaşlığı için ne kadar, ne kadar müteşekkir olmuştu!

Ertesi gün sabahleyin erkenden Nihal babasının iş odasından takvimi almış, Behlül'ün odasına giderek onunla beraber okulun bütün tatil günlerini kırmızı kurşun kalemiyle işaret etmişti.

Bugün ancak akşamüzeri geleceğini bilmeklc beraber, sabahtan beri onu bekliyordu. Mürebbiyesi cevap verdikten sonra kendi kendisine: "Daha beklemeli!" dedi. Mlle de Courton ötede, kendisine yünden yarım bir eldiven örüyordu. Uzun bir süre hız alıştırmalarının gürültüsünden başka sofada bir şey işitilmedi, yalnız Fındık mürebbiyenin dizinden kayıp yuvarlanan yün yumağını pençesinin bir şamarıyla oradan oraya fırlatıyor, kuyruğunu dikerek arkasından atılıyordu.

Birden, Nihal iskemlesinin üzerinde döndü:

"Matmazel!" dedi. "Bakınız, aklıma ne geldi? İtiraz etmeyeceksiniz, değil mi? Siz ilk önce itiraz etseniz bile sonra yine uyarsınız. Bugün doğrudan doğruya kabul ediniz, olmaz mı? Bahse girerim ki aklıma gelen şeyi anladınız..."

Mlle de Courton dedi ki:

"Çocuğum, aklınıza genellikle o kadar garip şeyler gelir ki siz söylemeden keşfetmek mümkün değildir."

Şimdi Nihal iskemlesinden kalkmış, mürebbiyesini daha kolay kandırmak için yanına yaklaşmıştı:

"Anladınız, işte gülüyorsunuz... Ne olur sanki? Daha onların okuldan çıkmasına iki saatten çok var. Sizinle buradan vapura binerdik, doğru Beyoğlu'na... Düşünün bir kere, Bülent okuldan çıkar çıkmaz bizi karşısında görünce... İşte, işte, itiraz edemiyorsunuz, kabul ettiniz... Ben beş dakikada hazırım matmazel!"

Bir söz söylemesine meydan bırakmadan Nihal ihtiyar kızın boynuna sarıldı ve iki yanağından öptü. Sonra koşarak merdivenlerden aşağı bağırdı:

"Beşir, haydi, Bülent'i almaya gidiyoruz..."

***

Nihal istiyordu ki Bülent okul hayatını en küçük şeylerine kadar anlatsın. Soruların arkası alınmıyordu: Mektep nasıldı, neler yiyorlardı, gece nasıl uyuyorlardı, öğretmenlerinin isimleri, şekilleri neydi? Hemen dostlar bulmuş muydu? Komşuları kimlerdi? Bu isimleri hep zapt etmek, Bülent'in okul hayatına uzaktan dahil olabilmek için en küçük ayrıntıya kadar tekrar bilgi almak istiyordu.

Bülent, okula yeni girmiş bütün çocuklara özgü sahtekârlıkla, bütün ayrıntıyı süsleyerek, okula ait anlatımlarını abartılara boğarak, küçük küçük yalanlarla karşısındakinde bir gıpta uyandıracak renkler vererek anlatıyordu. Okul büyük, ucu bucağı bulunamayan bir bina oluyor, teneffüs avluları her biri Bebek Bahçesi'ni dört kere içine alacak kadar büyüklük kazanıyor, öğretmenler, okul gözetmenleri hep koca koca, iri iri adamlar oluyorlardı. Ondan sonra çocuklar... Kim bilir onlardan ne kadar vardı? Sayılabilecek kadar değildi ki... Dört bin tane mi? Hem hepsi tuhaf, güzel, naziktiler. Şimdiden hemen yarısıyla dost olmuştu. İsimlerini haber veriyor, Namık Bey'in bir hikâyesinden, Raşit Bey'in bir olayından bahsediyordu. Hele yemekler... Her akşam tatlı vardı. Dün akşam revaniye benzer bir şey yemişlerdi, ömründe böyle güzel tatlı yememişti. Artık Hacı Necip'in tatlılarından yiyemeyecekti.

Nihal:

"Ya beni, beni hiç aramadın mı?" diyordu.

Oh! Nasıl aramamıştı? İlk gece bütün yatağında yavaş yavaş, komşular duyup da eğlenmesinler diye hiç sesini çıkarmayarak ağlamıştı. Bülent bunu söylerken ablasına sokulu-

yor, iki kardeş o gece hep birbirini düşünmüş olmaktan rikkat duyarak öpüşüyorlardı.

Nihal:

"Bana okuldan mektup yazsan, olmaz mı?" diyordu. "Her gün küçük bir kâğıt, iki üç satır..."

Bu fikir Bülent'in hoşuna gitti:

"Ne iyi olur. Sen de bana yazarsın, değil mi abla?" diyordu. Sonra bu haberleşmenin zorluklarını düşündü: Lakin bu mektupları kim getirip götürecek?

Nihal ona da çare buluyordu:

"Saklarsın, gelirken beraber getirirsin..." diyordu.

Bu haberleşme tarzını yeni icat etmiş olmaktan ikisi de o kadar övünüyordular ki o gün evin içinde Adnan Bey'den başlayarak herkese haber verdiler.

***

O günden sonra Nihal'in eğlencelerinden biri her sabah Bülent'e küçük bir mektup yazmak oldu. Behlül'den yalvararak bir kutu mektupluk kâğıtla zarf almıştı; yatağından atladıktan sonra bunlardan birine üç satırlık, nihayet bir sayfalık yazacak sermaye bulur, zarfına kor, üstüne: "Ablasından Bülent'e" der, masasının üstüne dizerdi. İkinci hafta sonunda cumartesi günü sabahleyin yazılan mektup şuydu:

"Bugün Şakire Hanım'ın mutfağına gireceğim. Geçenlerde ev idaresi kitabında matmazelle beraber bir İngiliz tatlısının tarifini okumuştuk. Senin için ondan yapacağım. Bakalım, okulun revanisinden daha güzel olmayacak mı?"

Bugün Mlle de Courton mümkün değil Nihal'i bu fikrinden döndüremedi. Mutlak, mutlak Bülent'e öyle bir tatlı yapacaktı ki mektebin revanisinden daha güzel olsun.

İhtiyar mürebbiye:

"Lakin çocuğum," diyordu. "Bu tarifler okunurken pek iyidir, yapmaya kalkışınca pek fena olur."

Nihal, Şakire Hanım'ı fikrine ortak etmek için aşağıya indi. Onun odasına doğru gidiyordu. Karşısında Cemile'yi gördü. Çocuk Nihal'i görür görmez bir şey söylemeyerek geri döndü ve koşarak odalarına girdi. Nihal orada bir telaş olduğunu işitti, sonra, o henüz odaya girmek üzereyken kapıyı içeriden kapadılar ve kilitlediler.

Bu o kadar garip bir suretle olmuştu ki Cemile'nin bir oyunu olmak üzere kabul etmek mümkün değildi.

"Cemile! Cemile!"

Cemile cevap vermiyordu. İçeride fısıltılar, telaşlar vardı. Ne oluyordu? Niçin Cemile ondan kaçmış, bu odayı, bu odadakileri ondan gizlemek istemişti? Nihal birden sabırsızlandı. Mutlak, mutlak görmek, anlamak istiyordu.

"Cemile!" dedi. "Niçin kapıyı kilitledin sanki? Seni oraya girerken görmedim mi zannediyorsun?"

Kapı açılmamakta devam ettikçe, onun içinde bir şey eziliyor gibiydi. Nihal'de böyle birden kabarıveren öğrenme isteği vardı ki hemen tatmin edilmezse, onu ağlamaya, tepinmeye sevk ederdi. Eliyle kapının topuzunu kavrayarak sarsıyordu. Ve artık darılarak bağırıyordu:

"Cemile! Cemile! Aç, niçin açmıyorsun?"

Şimdi içeride birçok fısıltılarla konuşuyorlar gibiydi. Bir şeyin kapandığı işitildi. Sonra birden Nihal kapıya bir elin temasını hissetti, anahtar kilidin içinde yavaşça döndü ve kapı açıldı.

Hep oradaydılar: Şakire Hanım'la Nesrin, Şayeste'yle Beşir, Cemile... Büyük bir kabahat esnasında yakalanmış gibi perişan bir hâlle ona bakıyorlardı. Nihal ilk önce anlamadı. Sonra odanın indirilmiş perdelerini, yerden çıkarıla-

rak toplanmış keçesini, sökülmüş karyolayı, ortada yığılmış bohçaları, yerlerinden çekilmiş sandıkları görünce kendisinden saklanan bir şeyin hazırlanmak üzere olduğunu anladı. Dudaklarında çıkmaktan çekinen bir soru titreyerek, Nihal hepsine ayrı ayrı bakıyor, sanki onun sormasına gerek bırakmadan birisinin açıklamasını bekliyordu. Nesrin duramadı, artık şimdiye kadar durdukları, bu çocuğu bütün o gizli konuşmaların dışında tuttukları yetişmiyor muydu?

Şakire Hanım'a bakarak dedi ki:

"Söylemeyeceksiniz de ne olacak sanki? Biraz sonra bizi burada görmeyince hepsini anlamayacak mı? Söyleyiverin de bitsin..."

Bir kere başladıktan sonra artık duramadı ve söylemek görevini başkalarına bırakmayarak Nihal'e döndü:

"Gidiyorlar, artık bu evde oturamayacaklar. Sade onlar değil, bu evde hiçbir kimse oturamayacak. Biz şimdi hepimiz göze batıyoruz. Anlıyorsunuz ya, kimin gözüne batıyoruz... Birer birer hep kolumuzdan tutularak, sokağa atılacağız. Bizden kurtulduktan sonra artık rahat etsinler..."

Nihal ayakta duramamıştı. Ortadaki sandıklardan birinin üstüne oturdu. Ezilmiş gibiydi. Hiç beklenmeyen bu olay onun nazarında büyük, müthiş bir musibetin önemini alıvermiş, onu şaşırtmıştı.

Demek gidiyorlardı. Hep böyle gideceklerdi. İşte Bülent de gitmemiş miydi? Bütün bu etrafındakiler gidecekler ve yalnız o mu kalacaktı? Bu işi, dostsuz, arkadaşsız, sahipsiz, yapayalnız... Lakin bu kadın! Ya Rabbi! Ne yapıyordu ki onun, Nihal'in sevdikleri hep böyle kollarından tutulup sokağa atılıyordu?

Artık hep söylüyorlardı. Şakire Hanım oraya, Nihal'in karşısına çömelmiş, hıçkıra hıçkıra ağlıyordu. Karışık bir lisanla, biri tarafından başlanıp diğeri tarafından tamamlanan

cümlelerle o güne kadar Nihal'den sıkı bir sakınmayla saklanan küçük küçük şeyler, bütün hizmetçiler için hanımlardan şikâyete vesile olan bin türlü hiçler, beyden işitilen bir azarla hanımın bir gün tesadüfle fark olunmuş bir fısıltısı arasında kurulan münasebetler, sade bir bakıştan çıkarılan fazla manalar, daha sonra bir göğüs geçirmesiyle izahından vazgeçiliyor zannettirilen sanki daha önemli olaylar, bütün bu bir yığın şikâyet Nihal'in önüne dökülüyor, "İşte görüyor musunuz? Bunlarla bizi kaçırıyorlar, öldürüyorlar. Hem bunlar sizin gözleriniz önünde gerçekleşiyor da siz bizi himaye etmiyorsunuz" demek isteniyordu.

Ona böyle dinletilen hiçler aşırı bir etki kazanıyordu. Bu anlatılan şeyler hep insanı kaçırmak, öldürmek için yeterli bulunuyordu.

Lakin o böyle durup aczinden ellerini kilitleyerek yalnız dinlemekle mi yetinecekti? Bir şeyler yapmayacak mıydı ki bunları, kaçmaktan, ölmekten menetsin? Öyle bir şeyler bulup yapmak istiyordu ki bunları her iş birden değişiversin, yine eski hayat, o eğlenceleriyle, sevinçleriyle, Bülent'in kahkahalarıyla, yine o eski hayat başlasın. Fakat ne? Evet, ne yapmak lazım geliyordu?

Şakire Hanım'a dedi ki:

"Hayır, gitmeyeceksin, anlıyor musun? Siz giderseniz, ben ne yaparım?"

Bunu söylerken Cemile'ye bakıyordu. Cemile de ağlamamak için gözlerini indiriyordu. Süleyman Efendi bir iş bulmuştu. Eyüp'te bir ev tutmuşlardı, hatta eşyayı almak için rıhtımda bir pazar kayığı bile bekliyordu.

Şayeste, Nesrin, Şakire Hanım'ın gitmesini münasip buluyorlardı. Yalnız Beşir ara sıra bir söylemek hevesiyle Nihal'e bakıyor, sonra cesaret edemeyerek, yine susmaya karar veriyordu.

Onlar artık kalmak mümkün olmadığını açıkladıktan sonra, Nihal sustu, dalgın bir nazarla Şakire Hanım'a, Cemile'ye, bütün toplanan eşyaya baktı ve birden ayağa kalkarak:

"Oh! Siz beni sevmiyorsunuz," dedi. "Sevseniz, böyle gitmek istemezsiniz..."

Başka bir kelime ilave etmeyerek, artık hiçbirinin yüzüne bakmayarak çıktı. Şimdi hepsine birden küsmüştü. Onu böyle bırakıp gitmek isteyişlerini affetmiyordu. Odadan çıktıktan sonra, Bülent için yapılacak tatlı aklına geldi. Artık bu mutfak eğlenceleri de bitmiş olacaktı. Oraya Şakire Hanım'ın mutfağı denilmeyecekti; ihtimal orasının da anahtarı alınacak ve diğer anahtarların yanına, o Bihter'in belinde sallanan zincire takılacaktı.

Babasının odasının önünden geçerken birden durdu. Oraya girse ve söylese? Lakin ne söyleyecekti? Söyleyecek bir şey, yüreğinin acısını ifade edebilecek bir kelime bulamıyordu. Kapı açıktı, başını uzatarak baktı. İşte odada yalnız, o, yalnız babası vardı; oraya girer ve onun kollarına atılarak: "Hayır! Ben istemiyorum gitmesinler!" diyebilirdi.

Gitmedi...

"Nihal, niçin gelmiyorsun?"

Cevap veremedi. Kaçmak istedi, kaçamadı, bir ihtiyaç onu babasına sevk ediyordu, odanın ortasına kadar ilerledi, sonra daha çok gidemeyerek durdu. Adnan Bey birden, olağan dışı bir olay olduğunu anlamıştı. Baba kız birbirine baktılar. Nihal yavaş ve çarpıntıdan örtülü bir sesle:

"Baba," dedi. "Şakire Hanım'la Süleyman Efendi gidiyorlarmış..."

"Evet, kızım!"

"Niçin gidiyorlar babacığım? Hep böyle gidecekler mi? Geçen hafta Bülent gitti, bu hafta onlar, gelecek hafta kim

bilir kimler... Ben, ben ne yapacağım baba? Ben yapayalnız mı kalacağım?"

Sakin, mazlum bir sesle söylüyordu. Adnan Bey bu şekilde başlayan konuşmanın tehlikelerini anladı. Konuşmayı devam etmek eğiliminden uzaklaştırmak istedi. Biraz sert, biraz ciddi cevap vermiş olmak için:

"Sen hiç yalnız kalmıyorsun. Şimdi senin o bütün çocukluk arkadaşlarına tercih olunmak icap eden bir dostun, bir arkadaşın var. Hem, kızım rica ederim, bu türden şeylerde biraz düşünmeye lüzum görmelisin. Süleyman Efendi ölünceye kadar bir uşak sıfatıyla kalamazdı, değil mi? Onu bir ev sahibi olmaktan, bir iş bulmaktan menedebilir miydim?"

Nihal şimdi oraya, bir yer iskemlesine oturmuş, babasına bakıyordu. Adnan Bey hafif bir gülümsemeyle bu soruların cevabını beklerken o, duygularını ifade edecek kelime bulamıyordu. Demin önüne dökülen şikâyetleri o da burada babasının önüne dökmek, "İşte görüyor musunuz? Onlar dediğiniz şeyler için değil, bunlar için kaçıyorlar.." demek istiyordu fakat şimdi dimağının bütün faaliyeti donmuş gibiydi. Başının içinde bir buz tabakası vardı ki tersine çevriliyordu, iskemlesinin üzerinden kayıyor, vücudunu zapt edemeyerek derin bir yere düşüyor zannetti.

Birden, orada, daha çok kalırsa, bayılmaktan korktu. Ayağa kalktı, bir kelime söylemeyerek çıktı.

Mlle de Courton'un odası kapalıydı. Ona haber vermeyerek uzaklaşmayı daha uygun buldu, yavaşça geçti, odasına girdi. Sallanıyor gibiydi. Ne oluyordu? İki elini başıyla tuttu. Şimdi ta kulaklarının arkasında, iki tarafında birer nokta vardı ki bir burguyla deliniyor gibiydi. Soyunmadan yatağının üzerine, arkası üstü yattı.

***

Öğleyin oluyordu. Mlle de Courton, Nihal'in tatlısından bir haber almak üzere aşağıya inmek için hikâyesinden baş-

lanmış bir bölümü bitirmeye çalışıyordu, birden odasının yanında birisinin geniş bir nefes aldığını işitti:

"Nihal, sen misin çocuğum?"

Kimse cevap vermiyordu. Yanılmış olduğuna hükmetti. Gözleri hikâyesinin satırlarını takip ederken kulakları hep öyle birisinin geniş, uzun uzun nefesler aldığını zannediyordu. Kitabını elinden bırakarak kalktı, aralık kapıyı açtı. Nihal yatağında uyuyordu.

İhtiyar kız şaşırdı. Çocuk ne vakit gelmiş, ne vakit yatağa yatmış, en önemlisi niçin uyumuştu?

"Nihal? Çocuğum, niçin uyuyorsun?"

Yatağın yanındaydı, eğilmiş bakıyordu; o zaman birden bu vakitsiz uykunun karşısında titredi. Nihal'in yumrukları sıkılmış, iki kolu dik ve düz uzanmış, dudakları bir öksürüğü zapt etmek için gibi çenesinde bir çekiklik kısılmıştı. Birden Nihal'in eski hastalıkları aklına geldi, o ufak tefek duygulanmaların hasta sinirlerinde aşırılık kazanarak bu zayıf vücudu aylarca devam etmiş bir hastalık kadar ezen buhranları hatırladı. Bunlardan bir tanesini, henüz Nihal sekiz yaşındayken şimdi artık hayal bile edilmeyecek kadar adi bir sebeple başlayıp çocuğu bütün bir sene zayıflığa girmiş bir hasta hâlinde bırakan bir buhranı düşünüyordu. O vakit de böyle bir uykuyla başlamıştı. İhtiyar kız, yüreğinde bir azap düğümüyle yatağa eğiliyor, Nihal'in zayıf göğsünden sanki dahilî dalgalarla yuvarlanıp gelen ve ta boğazında, iki tarafından gerdanının cılız adelelerini sıkarak, tıkanan nefeslere bakıyordu. Nihal, böyle yaşsız, sessiz, içinden ağlıyor gibiydi.

"Nihal! Nihal!"

Şimdi kolonya şişesini almış, çocuğun bileklerini, ensesini ovuşturuyordu. Nihal gözlerini açtı; donuk, hâlâ uykuda bir nazarla ihtiyar kıza baktı, ihtiyar kız diyordu ki:

"Ne oluyorsun çocuğum? Niçin böyle uyuyordun? Bana cevap veremez misin? Bahse girerim ki başına kömür vurdu. Ah, benim küçük Nihal'im, senin öyle fikirlerin vardır ki..."

Nihal hep bakıyor, hatırlayamayarak duruyor, bileklerini kendine sahip olmayan bir vücut teslimiyetiyle bırakıyordu. Sonra birden tahattur etti, bilinçsiz bir hareketle ellerini çekti, gözlerinde bir titreme dolaştı ve ihtiyar kız iki damla yaşın, çocuğun solgun yanakları üzerinde yavaş yavaş, bir yol belirleyemeyerek tereddütle akıp gittiğini gördü. Sonra bu yaşlardan birbirini kovalayarak ayrı ayrı damlalar süzülüp gitti ve yanaklarından kayarak, sanki mahrem bir derdin mahrem gözyaşları kalmak hevesiyle, iki tarafında saçlarının arasında saklanacak yer arıyorlardı.

Mlle de Courton bir kelime söylemeyerek, bir hareket etmeyerek onun serbest serbest ağlamasına müsaade ediyordu. Bu gözyaşları ona bir afiyet müjdesi getiriyor gibiydi. Nihal, böyle, ta o Şakire Hanım'ın odasında hırsından, hiddetinden çıkmaya vakit bulamayarak biriken yaşlarla uzun uzun ağladıktan sonra yatağında doğruldu. Hemen silinmekte acele eden bir gülümsemeyle mürebbiyesine baktı: "Kim bilir beni ne kadar çocuk buluyorsunuz!" dedi, sonra, birer birer, Şakire Hanım'ın Cemile'yle beraber gittiğini, ona dinlettikleri şeyleri büyük birer bela olayı önemiyle anlattı.

Babasını kastetmek isteyerek ilave etti:

"Oh! Artık beni sevmiyor, hep onu seviyor, o kadını... Bilir misiniz? Şimdi ben de onu sevmiyorum. Onu bugüne kadar niçin sevmişim sanki? Artık buradan ben de kaçmak istiyorum. Mesela Şakire Hanım'la beraber gitmek... Onlar Eyüp'e gidiyorlarmış. Orası neresidir? Uzak, pek uzak bir yer değil mi? Ben de öyle uzak bir yer istiyorum ki... Sizinle bir kere oraya gitmemiş miydik? Niçin o vakitten sonra tekrar gitmedik? Oraya yine gitsek, buradan uzak bulunsak... Gidelim olmaz mı, siz ve ben?"

Sonra, birden yatağından indi. Bacaklarının üzerinde kendisini o kadar zayıf bulmasına şaşırdı. Uzun bir hastalıktan kalkmış gibiydi. Bu zaafı tuhaf buluyordu. Gülerek dedi ki:

"Yürümekte zorluk çekeceğimi zannediyorum matmazel. Sizinle beraber sofaya çıkalım mı? Pencereden vapurlara bakardık. Bülent artık gelir değil mi?"

Beraber sofaya çıkarken yavaş sesle sordu:

"Babama bir şey söylemeyeceğinize söz veriyor musunuz?"

Bu akşam Bülent koca bir defterle geldi. Sözünü tutmuştu. Ablasına birçok mektuplar yazmıştı. Defterinin üzerinde bir güvercin, güvercinin gagasında bir zarf vardı. Bunun üzerine de Bülent ince bir yazıyla bir satır koymuştu: "Nihal Hanım'a özeldir."

Bunları hep kendisi okumak istedi. Nihal hafif bir gülümsemeyle suskun dinliyordu. Sonra birden onu durdurarak haber verdi:

"Bülent! Biliyor musun? Evin içinde yeni bir olay var: Şakire Hanım'la Cemile gittiler."

Bülent omuzlarını kaldırarak:

"Biliyorum!" dedi. "Beşir'den haber aldım. O da annemle uğraşmasaydı..."

Nihal, istem dışı bir hareketle Bülent'in defterini itti, bugünün en büyük yarasını Bülent'in bu sözü açmış oldu. Nasıl? Demek o kadını haklı buluyordu, öyle mi? Annesi! Lakin onu büyüten, ona bakan, ta doğduğu günden beri annelik eden Şakire Hanım'dı. Bunun ödülü işte bu sözdü, öyle mi? Annesi! O kadın...

Bir kelime söylemeyerek çocuğun yüzüne bakıyordu. Tekrar defteri itti:

"Artık istemem, yoruldum!"

Bülent anlamayarak soruyordu:

"Sen, sen bana mektup yazmadın mı abla?"

Nihal yalan söyledi:

"Hayır, yazmadım. Bu o kadar gülünç bir şey ki..." dedi.

Kalbinde bir damar kopmuş zannediyordu. Bülent'i şu dakikada daha fazla görmek istemedi.

"Bülent!" dedi. "Babanın yanına gitmez misin?"

10

Aralık ayı... Yarım saatten beri bol bir kar bulutu parçalanmış, havanın baygın esmerlikleri içine iri iri parçalarla, lapa lapa dökülüyordu. Bihter yavaşça Behlül'ün kapısını açarak, içeri girmeye cesaret edemeyerek başını uzattı. Yalnız ötede henüz tutuşturulmamış sobanın kapağından kayan kırmızı alevlerle karanlıktan titreyen odada Behlül'ü aradı.

"Behlül Bey! Benim şekerlerimi yine unuttunuz mu?"

Behlül, büyük odanın ta diğer ucunda, pencerenin önündeydi:

"Siz misiniz yenge? Şekerleriniz mi? Hayır, hiç unutur muyum?"

Bihter odaya girdi. Behlül ona doğru geliyordu. Bu yarı karanlık odanın içinde, titreyerek halının bir kısmını, biraz ötede kanepenin kenarını, küçük bir masanın ayaklarını kırmızı dilleriyle yalayan alevlerin parıltısı arasında birbirini gölge şeklinde görüyorlardı. Behlül:

"Şekerleriniz, şekerleriniz... Durunuz bakayım, onları nereye koydum! Ah! İşte burada, masanın üstünde..."

Küçük mukavva kutuyu alırken masanın üzerinden bir şeyler kaydı ve birbirini takip ederek halının kırmızı alevlerle yaldızlanan parçalarına döküldü.

Bihter:

"Oo! Bunlar ne? Bir alay kadın resmi. Sizde başka ne resim bulunabilir? Veriniz bakayım..."

Behlül:

"Gördünüz mü bir kere," diyordu. "Bütün kabahatlerim ayaklarınızın altına serildi. Şimdi, kim bilir, hakkımda neler düşüneceksiniz, ne olmayacak şüphelere sahip olacaksınız? Hâlbuki bilseniz bu resimler nasıl saf bir emelle, bir sanat hevesiyle alınmıştır. İşte gülüyorsunuz! Niçin oturmuyorsunuz yenge?"

Bihter hemen oraya, sobanın yanında kanepeye oturdu. Şimdi Behlül de halının üstüne, ta genç kadının ayaklarının altına oturmuş, resimleri topluyordu. Bihter eğilmiş, bir tanesini almıştı, görebilmek için alevlere tutarak bakıyordu.

Behlül diyordu ki:

"Bilseniz, tiyatro kıyafetlerine ne kadar merakım vardır. Bunlar bu yaz size o kadar bahsettiğim İtalyan Operette Kumpanyası'nın kadınları... Sırf elbiselerin tuhaflığı için alınmış şeyler..."

Bihter gülüyordu:

"Elbiseler mi? Lakin bunlarda elbiseden başka her şey var. Veriniz bakayım, onların hepsini veriniz..."

Eğilerek Behlül'ün elinden bütün resimleri alıyor, Behlül beraber bakmak için kanepeye yaslanıyordu.

Bihter yüzünü buruşturarak hepsine:

"Of! Ya Rabbi! Ne çirkin şeyler! Bütün yaz bunları görmek için mi kalırdınız?" diyordu.

O kadar yakındılar ki Bihter'in kolu Behlül'ün yanağına sürünüyordu. Şimdi sobada odunların alevleri yavaş yavaş sönüyor, sanki bu köşeyi karanlıkların tamamıyla mahremiyet dairesinde yalnız bırakmak arzusuyla, çekingen, çekiliyordu...

Behlül'ün eli, sanki tesadüfle, Bihter'in dizine düşmüştü. Karşılarında donuk camların arkasında çılgın bir raksla

karlar oynaşırken yanlarında sobadan yumuşak bir hararet onlara mest eden bir gevşeklik veriyordu. Artık karanlıktı, Bihter bir söz söylemeyerek şimdi fark edilemeyen resimler hâlâ elinde, bilinemez nasıl bir korkuyla bir hareket etmeye cesaret edemeyerek duruyordu. Yalnız sobanın kapağında iki kırmızı göz sönük, hemen büsbütün örtülecek bir nazarla onlara bakarak gülümsüyor gibiydi. Birden ikisi de titrediler; şurada, bu karanlık odanın mahrem havasında, ikisi de aynı anda öyle bir şey hissettiler ki onları bir kelime söylemekten, bir hareket etmekten ürkütüyordu. Tehlikeyle dolu bir rüya içinde gibiydiler; bir küçük şey bilinemez nasıl bir tehlikeye sebep olacak zannediyorlardı.

Bu dakikaya kadar bu hissi bu derece açıklıkla duymamışlardı. Behlül, Bihter'de kendisinden kaçıyor zannolunabilen bir hâl fark etmişti. Hemen hiç böyle karanlık bir mahremiyetin yalnızlığı içinde bulunmamışlardı, öyle zamanlar vardı ki Behlül kendi kendisine sigarasının dumanları içinde düşüncelerini takip ederken bu dumanlı hülya ufkunda Bihter'in çehresini görür:

"Oh! Ne olmayacak şey! Bu yolda fikirler bana mahsustur," derdi.

Sonra Bihter'de gittikçe açıklık kazanan kaçışlar için bir hüküm vermekten nefsini menedememiş, aşk kuramlarından birini uygulamıştı: "Bir kadın ki sizden uzaklaşıyor, sizden korkuyor, demektir; daha doğrusu, size karşı kendisinden korkuyor demektir."

Peyker hakkında takipleri hep öyle, en cesaret verecek bir yola giriyor görünürken birden en umulmaz bir inada tesadüf ederek netice vermeden kalıveriyordu. Kendi kendisine: "Ahmak bu kadın! aptalca bir iffet!" diyor, sonra Nihat Bey'e karşı bu namus kararlılığını o kadar yersiz buluyordu ki bundan Peyker için bir hor görme, kocası için de bir düşmanlık hissi çıkarıyordu.

Hâlâ eli Bihter'in dizindeydi, hâlâ onun kolu yanağına sürünüyordu, işte saatler kadar uzun görünen dakikalar geçmişti ki ne bir söz söylüyorlardı, ne resimlere bakıyorlardı. Bu dakikalar uzadıkça ikisinin de kalbine bir korku titreyişi veren tehlike manası daha ziyade açıklık kazanıyor gibiydi. Artık şurada geçirilen masum birkaç dakika aralarında bir kabahat ağırlığıyla kalacaktı. Birden bu vaziyetten çıkmak için kuvvet buldu:

"Şekerler! Şekerler! Onlar nerede?" dedi. Bunu söylemek için öyle bir hareket yapmıştı ki artık Behlül'den uzak ve ayağa kalkmaya hazırdı.

Demin yanı başında onun taze hararetini, bütün vücudundan esen ve mest eden menekşe kokusunu duyarak galebe çalınamaz bir korku hissederken, Behlül şu dakikada onu artık gidiyor, ihtimal bir daha böyle bir mahremiyet ve emniyet içinde yapayalnız kalmamak üzere kaçıyor görünce, birden vahşi bir arzuyla onu alıkoymak için çıldırmışa döndü:

"Yenge!" dedi. "Nereye gidiyorsunuz?"

Sonra bu "yenge" hitabı vücudunu soğuk bir ürpermeyle sararak onları üşütmeyecek, hatta birbirine yaklaştıracak bir hitapla tekrar sordu:

"Bihter! Niçin gideceksiniz? Oh! Beş dakika daha... Bakınız, böyle karanlıkta..."

Bihter bu hitabın, bu sesin yalvaran manasını anlamamak isteyerek:

"Çıldırdınız mı?" diyordu. "Böyle, karanlıkta niçin oturmalı?"

Artık ayağa kalkmıştı. Behlül de elinde şekerleme kutusuyla ayakta ona bakıyordu. Karanlıkta birbirini tamamıyla göremiyorlardı... Yalnız geniş geniş soluduklarını hissediyorlardı. Bugün şurada en umulmaz bir suretle o zamana kadar birbirine karşı açıklık kazanamayan vaziyet birdenbire açığa

çıkıvermişti... Bir saniye içinde Behlül o kadar ileri gitmişti ki artık geri dönmek mümkün değildi. Yine bir saniye içinde uzun bir düşünme silsilesine vakit buldu:

"Niçin geri çekilmeli?" diyordu. Bütün hayat benim için Bihter'in ayaklarına dökülen o resimlerle, satın alınan bu münasebetlerle mi geçecek? İşte bir kadın ki seni seviyor, henüz sevmiyorsa bile, yarın sevecek; evet, bir kadın ki mutlak beni yahut bir başkasını sevecek... Şu hâlde niçin beni sevmeyip de başka birini sevmesine müsaade etmeli?

Şimdiden onun başka birini sevebilmesi ihtimalini düşünerek müthiş bir kıskançlık duyuyordu. Bu akşam onları tamamıyla bağlayacak bir olay olmaksızın, Bihter'i salıverecek olursa, artık onun kendisi için ulaşılmaz, yakalanamaz bir ufukta uçan bir hayalden ibaret kalacağına ve işte o zaman, ıstırabından öleceğine kanaat etti.

Şimdi Bihter'e yaklaşmıştı. Dudaklarıyla saçlarına sürünerek bu karanlığın içinde daha çok samimiyet, daha fazla mahremiyet kazanan, ricayla dolu sesi titreyerek:

"Gitmeyiniz, hayır gitmeyiniz," diyordu. "Sizin yanınızda o kadar mesut oluyorum ki fakat böyle, yanınızda yalnız ben, anlıyor musunuz, yalnız ben varken... Sizinle bir arada nasıl bahtiyar olurduk!"

Bihter işitmiyordu. Kulaklarında bir uğultu onu işitmekten, beyninin içinde bir donukluk onu anlamaktan menediyordu.

Odaya girerken hiç böyle bir tehlike öngörmemişti. Şimdi kendisini eleştiriyordu: Buraya niçin gelmişti? Ta o günden beri, o Göksu âleminden beri bu adamdan kaçmak lazım geleceğine hükmetmişken, evet, buraya niçin gelmişti ve özellikle hâlâ niçin buradan kaçıp gitmiyordu?

Başını çekerek boğuk bir sesle:

"Lakin Behlül Bey," dedi. "Siz çılgınsınız; bırakınız, rica ederim."

Sonra birden Behlül'ü o gün Göksu'da Peyker'in arkasında, dudakları ihtiraslı bir sevda busesiyle titreyerek eğiliyor gördü:

"Peyker'den sonra ben mi?"

Bu ağzından öyle istemsiz çıkmıştı ki derhâl pişmanlık duydu. Fakat şimdi Behlül onun iki elini yakalamıştı ve küçük küçük sürekli buselerle bu elleri öperek:

"Hayır, hayır," diyordu. "Peyker'den sonra değil, her şeyden önce siz, yalnız siz, anlıyor musunuz? Hayatımda yalnız siz olacaksınız... Düşününüz bir kere! Niçin birbirimizi sevmeyelim, evet, niçin?"

İstemsiz bir korkuyla o çekiliyor, Behlül ona uyarak arkasından sürükleniyordu. İkisi de pencerenin önünde bulunmuş oldular. Bihter bir şey söylemiyordu, Behlül de pencerenin yarı aydınlığı içinde birden hakikate dönerek sanki korkunç bir rüyanın titreyişiyle göğsü şişkin, duruyordu.

İkisi de pencereden bakıyorlardı: Bütün sis... Yalnız küçük küçük beyaz karlar sürekli bir düşüşle karşı sahilin artık hep gölgelerden ibaret manzaralarını titretiyordu. Karşıda büyük bir dumanla resmedilmiş bir tablo parça parça koparak denize dökülüyor gibiydi. Bihter, dalgın bakıyordu fakat düşünemiyordu. Onun da zihninde şimdi böyle dumanlarla çizilmiş bir şey vardı, onun da zihninde bütün düşünceleri böyle sislerle bunalarak parça parça bir denize dökülüyor gibiydi. Şimdi, şu dakikada o Göksu âlemini takip eden gecenin kabusuna benzeyen bir şey onu derin bir uçurumun içine yuvarlıyor zannediyordu.

Birden, son bir metanet hamlesiyle döndü:

"Bırakınız beni," diyordu. Fakat Behlül bir şey söylemeyerek onu omuzlarından tutmuş, şimdi dudaklarının çılgın buseleriyle yüzünü, boynunu, dudaklarını, saçlarını öpüyordu.

Ötede sobanın kırmızı gözleri büsbütün kirpiklerini indiriyor, dışarıda küçük küçük beyaz karlar sürekli bir düşüşle bütün ufku beyaz dumanlara boğuyordu.

11

Bu bir rüya gibi olmuştu. Odasında yalnız kalınca inanamadı, sahi, bir iki dakika evvel burada bir kadın vardı, bu kadın Bihter'di, öyle mi? Karanlıkta, bir şeye çarpmamak için halının üzerine ayaklarını sürterek geziniyor, sanki Bihter'in biraz evvel orada vücudundan kalmış bir eser, o rüyadan bir kalıntı arıyordu. Düşüncelerine bir düzen veremiyordu. Sonra birden aklına düşünebilmek için bir şeyin eksik olduğu geldi: Işık... Evet, bu karanlık onu düşünmekten menediyor, dimağını bulutlara gömüyordu. Kibrit kutusunu bulmak için elini geridona[52] sürüyordu, parmaklarına bir şey ilişiyordu. İlk önce anlayamadı. Sonra "Ah! şekerler!" dedi. Karanlıkta kendi kendine gülümsüyordu. İşte bu, Bihter'le rüyasından bir kalıntı değil miydi? Kutuyu açtı, parmaklarını uzatarak fondanlardan bir tane aldı. Şeker dilinin üzerinde erir erimez pek taze bir hatırayla ruhunun alışık olduğu bir koku duydu. Bir parça menekşeliydi: Bihter'in kokusu, Bihter'in nefesi, Bihter'in ruhu... Bir his kuruntusu içinde Bihter'i henüz orada, kollarının arasında zannetti. Şimdi bu koku onu mest ediyor, bütün hüviyeti ağzında ezilen şekerle beraber bayıltıcı bir menekşe suyunun içinde uyuşarak eriyordu.

Sahi, sahi, Bihter artık kendisinin olmuştu, öyle mi? Bu o kadar emellerinin üstünde bir şey, hatta arzu edilmeye cesaret olunamamış bir şeydi ki hiç beklenilmeyen bir vesileyle gerçekleşmesinden sonra onu uyuşturmuş, sersemletmişti. Kalbinde bir çarpıntı, asabında bir hararet, dimağında bir bulıran

52 Fransızca Gueridon, Türkçe okunuşu Geridon; bir servis arabasıdır. Gueridon arabasıyla yapılan servise de Gueridon Servisi denir.

bile yoktu; hiçbir şey hissetmemişti. Kendisini bu şaşılacak şeyden bu derece kayıtsız, hararetsiz kalmış buldukça Behlül şaşıyordu.

Tekrar kibrit kutusunu aradı. Kendisini odasının eşyası arsında, o düşüncelerinin sürekli arkadaşları olan ufak tefeklerin karşısında görürse şimdi bunalmış, uyuşmuş kalan duygularının tutulacağını farz ediyordu. Kibriti çaktı, yazıhanesine doğru yürüdü, minimini bir İspanyol tefinin arkasında saklı duran mumu yaktı. Elini masanın üstündeki sigara kutusuna uzatarak bir Havana[53] aldı.

Şimdi artık çehrelerinde bir gülümsemenin titreşimi dalgalanan ufak tefeklere bakarak sigaranın dumanları içinde uzun uzun düşünebilirdi. Sevda hayatında bu akşamdan başlamış bir müstesna fasıl açılıyordu. Birden kendisini yükselmiş, adi sevişmelerin, sefil ilişkilerin üstüne çıkmış buluyordu. Artık hayatının küçük küçük aşk hikâyeleri kapanmış, şimdi her türlü ihtiraslarıyla, emelleriyle, hummalarıyla, saadetleriyle uzun bir sevda hikâyesi başlamıştı. Bütün o eski hatıraları hakir, alçak buluyordu. Onlar çocuklukta karalanıp da artık varlıklarından utanılan, yırtılıp atılmak, yakılıp kül edilmek istenen müsveddeler alçaklığına inmişti. Şimdi aşk hayatının bir mükemmel eserini yazacaktı ve artık bu eserinden sonra sevda hayatını kapayabilirdi.

O eski hatıraların hemen hepsinden bu odada birer nişane vardı. Mumun titrek ışığının altında sallanıyor zannolunan duvarlarda gözleri öteye beriye ilişiyor, hepsinde birer hikâye canlanıyor; sonra bunları, aşk hatıralarının bu kıymetli yadigârlarını insafsız bir alay darbesiyle kırarak artık atılacak oyuncak enkazı hâline getiriyordu. Evet, artık bunlar, Bihter'den sonra, atılacak çocukluk oyuncaklarından başka ne olabilirdi? Bunlara vaktiyle o kadar önem verdiğine şaşıyordu. İşte şurada kurşun kalemiyle yapılmış belirsiz bir genç kadın çehresi vardı ki Behlül'ü en çok işgal eden aşklardan

53 Havana purosu.

biriydi. Bütün bir yaz onu görebilmek için Emirgan Rıhtımı'nda dolaşmıştı. Yalnız gözlerle bir sevişme... Nihayet ondan muhtelif renklerde dört karanfile bağlanmış pembe bir kurdele almıştı. Zavallı çiçekler, zavallı atlas parçası! Bunlar o çeşitli renkleriyle kim bilir ona ne demek istemişlerdi? Bütün bu serüvenden işte bir kâğıt parçasına kurşun kalemiyle çizilmiş belirsiz bir hayal, etrafında o solgun pembe kurdeleden yapılmış bir çerçeve, bir köşesinde artık kurumuş karanfiller kalmıştı. Daha ötede bir hücrenin altında balo defterlerinden bir demet sallanıyordu: İşte zengin bir hatıra defteri. Özellikle bir tanesini hatırlıyordu, Operaia İtalian'ın[54] bir gösterisinde tanınmış Alman Yahudilerinden bir kız ki Behlül'ün şık bir yere başkonsolos olacağına dair o aralık dolaşan bir söyleşi üzerine kendisini bir Türk memurunun karısı görmek hayaliyle çıldırmıştı. Ona o geceden başlayarak her görüşünde evlilikten bahsederdi. Bu hikâye, kızını Behlül'e eş olarak veremeyen annesinin kendisini vermesiyle netice bulmuştu. Sonra Behlül'ün gözleri hücrenin üstünde bir Vişnu[55] heykelinin kafasına takılmış al atlastan zarif bir örtüye ilişiyordu. Kendi kendisine:

"Ah! Şarlot," diyordu. "Çapkın kız... O gece beni ne üzmüştü! Nihayet Gambrinus'un[56] üstünde örtüsünü çıkarıncaya kadar tanımak mümkün olmamıştı. Kim düşünebilirdi ki bir İngiliz, İncil yayıncısı kadar ağırbaşlı görünen bu ciddi mürebbiyeye bir karnaval gecesi Odeon'da tesadüf etmek mümkün olmasın?"

Bir aralık Japon saksısının içinde kurumuş bir demet eğrelti otlarına bakarak gülümsedi. Bunları Alemdağı'nda ormanda bir seyran esnasında toplamıştı. Kendi kendisine:

"Biçare İkbal," diyordu. "Mutlaka benimle beraber bir orman âlemi yapmak istiyordu. Bir hikâyede mi okumuştu,

54 İtalyan tiyatro grubu.
55 Brahmanların üç mertebesinden ikincisinin adı.
56 İstiklal Caddesi'nde bir birahane.

bir şiirde mi görmüştü, bilmem... Bunun için bütün tehlikeleri göze alıyordu. Bu, onun için öyle bir cesaretti ki bana muhabbetini her türlü yeminlerden çok ispat etmiş olacaktı. İşte hemen kadınların hepsinde mevcut bir hastalık: Fedakâr görünmek..."

Böyle odasının ötesine berisine izleri serpilen bütün aşk hatıralarını değersizleştiriyordu. Bunları şimdi insafsız ellerle çekip koparacak, o takım resimleri, masasının çekmecesinde deste deste mektupları yırtıp atacak, artık hayatında yalnız o, yalnız Bihter kalacaktı.

Birden aklına Peyker geldi. Dudaklarının arasından: "Ahmak!" diyordu. Sanki niçin uygun görmemişti? Bir buçuk seneden beri sarsılmayan bir ahmaklığa tesadüf ediyordu. Bir kadın tarafından ona karşı konulmuş olmasına felsefesince yalnız bir sebep buluyordu: Ahmaklık! Bihter'e sahip olmuş olmakla Peyker'den ne güzel intikam almış oluyordu. Şimdi ona gitmek, kulaklarına bağırmak istiyordu:

"Lakin sizin haberiniz yok... Bihter, anlıyor musunuz? O nefis kadın bu akşam kollarının arasındaydı. Siz, siz bana parmaklarınızın ucunu vermek istemediniz..."

Lakin bu zaferi yalnız Peyker'e söylemek yetmeyecekti, bütün dünyaya haber vermek istiyordu ki o bugün İstanbul'un en güzel, en güzide kadınına sahiptir. Kendi kendisine:

"Ne kadar yazık!" diyordu. "Bunu yalnız ben bileceğim..."

Onda en büyük güçle hüküm süren bir âdet vardı. Anlatmak... Aşk ilişkilerini başkalarına dinletmek hevesiyle kurardı. Duyulmamış bir zafer yarı yarıya gerçekleşmemiş hükmündeydi. Bütün ilişkilerini, olaylarını isimlerini saklayarak, hatta gurur duyulacak isimlerin keşfedilmesine müsaade ederek, türlü ilavelerle, süslerle anlatır ve en büyük lezzeti asıl anlatırken hissederdi.

Uzun bir nefesle sigaranın dumanını çekti; hâlâ bir menekşe kokusu ciğerlerine nüfuz ediyor, ona bir kavuşma rüyasının yellerini getiriyordu. Birden şiddetli bir arzunun mengenesinde kalbinin sıkıldığını hissetti. Bihter'i arzu ediyordu. Şu dakikada yine onun yanında, dudakları onun saçlarından bu menekşe kokusunu içerek onun kollarının arasında bulunmak istedi. Bu, ızdırap veren bir arzuydu. Şimdiye kadar Bihter için hiç bu şiddetle arzu hissetmemişti hatta demin o buradayken bu kadının yanında herhangi bir kadın için duyulan şeyden başka bir şey duymamıştı fakat şimdi, şu dakikada öyle bir kuvvetin hükmü altındaydı ki her türlü çılgınlık yapabilirdi.

Bu aşk, hayatının bütün o eski aşklarından hiçbirine benzemeyecekti. Her zaman aşklarından galip çıkarken, bu aşkında yenilebileceğini hissetti. Bu defa her zamankinden başka bir fark vardı: O gidip Bihter'i almamış, Bihter gelip kendisini almıştı. Bu fark sevişmenin bütün gerçekleşme tarzına etki edebilirdi. Sahiplik hükmü bu defa onun elinde değildi.

O zaman bu sevişmenin bütün tehlikeleri gözlerinin önüne dikildi. Şimdi sigarası elinde onu rahatsız ediyordu, yatacak yer aramak için etrafına bakıyordu, Beşir'in sesini işitti:

"Küçük bey! Sizi yemeğe bekliyorlar."

Düşünmeden ret cevabı verdi. Bu akşam sofraya gitmeyecekti. Gidemeyecekti. Birden kendi kendisine sordu:

"Lakin niçin? Karnım aç olmakla beraber gitmek istemiyorum, niçin?"

Birisinden kaçıyordu. Hissetti ki ancak birisinden, Adnan Bey'den kaçtığı için düşünmeden, yalnız sinirlerinin bir iradesiz çekingenliğiyle düşünmeksizin ağzından ret cevabı çıkarıvermişti.

Bu cevabı verdikten sonra pişmanlık duydu. Böyle bir sebebe yenilgisini utanılacak bir zaaf olarak görüyordu; çocuk-

ça, ahmakça bir zaaf... Şüphesiz Adnan Bey'i severdi, onunla hatta bir parça arkadaş gibiydiler, elbette aşklarını onun gelin odası gizliliğinden başka yerlerde aramak kendisince bir görevdi. Vicdanına karşı bunu itiraf ediyordu: Lakin sonra bir mazeret silsilesi buluyor, bu ihaneti vicdanı için bir azap olmak kabiliyetinden uzaklaştırmaya çalışıyordu. Bu evlilik dünyanın en çılgın bir şeyiydi. Elbette böyle bir kadın böyle bir kocaya sadık kalamazdı. Şu hâlde onun ne kabahati olabilirdi? Kabahat asıl evliliğindi. Özellikle mademki o bu ihanetin gerçekleşmesinin sebeplerini hazırlamak için bir şey yapmamıştı.

Purosunu atmak için açtığı sobanın önünde çömelmiş, düşünüyordu. Birden kendisini bu vaziyette, böyle düşünmekle meşgul fark edince güldü. Felsefesinin hâlinde zorluklara uğrayan meseleler hep böyle bir kahkahayla biterdi:

"Tamam!" dedi. "Şimdi de vicdan azabı! Bir bu eksikti. Lakin azizim Behlül, sen felsefede geriliyor musun yoksa? Mademki Adnan Bey en mutlu bir kocadır ve şüphe yok ki bu mutluluğu zerre kadar bozacak şeyden haberi olamayacaktır; şu hâlde olay, yaşanmamış hükmündedir."

Vicdanında uyanan ayıplama sesini felsefesinin bu sade kuralıyla susturmuştu. Ondan sonra kendisinde uçmak, oynamak hevesi veren bir hafiflik duydu. Bu sevda bütün tehlikeleri ve zorluklarıyla onun için daha cazibeli, daha ihtiraslı bir şey olacaktı. Kendisini bir hikâyenin kahramanı önemiyle kabul ediyordu. Eski sevdalarının hepsini inkâr ediyor, onların hiçbirinde asıl aşktan beklenen şeyleri o ruhu titretip mahveden heyecanları, cinnetleri, hatta gözyaşlarını, ızdıraplarını duymadığına, görmediğine hüküm veriyordu fakat Bihter bunları hep verecekti, asıl onu sevecekti, hayatının hemen tek aşkı bu olacaktı. Ötekiler hep bir yığın oyuncaktan ibaret kalacaktı.

Şimdi odasının içinde geziniyordu. Kendisini meşgul etmek için yavaş yavaş, kesik kesik ıslıkla uydurma bir hava

çalıyordu. Bir düşünme ihtiyacı onu penceresinin yanına yöneltti. Dışarıda karlar küçük parçalarla gecelerin siyahlıklarına beyaza yakın bir esmerlik vererek sürekli bir düşüşle düşüyordu. Hiçbir şey görünmüyordu. Ne karşıdan küçük bir ışık, ne denizde ufak bir köşe... Yalnız siyah bir uçurumun içinde bu beyaz şeyler kaynaşarak dökülüyordu.

Artık oradan ayrılamadı. Bu siyah manzaranın karşısında donuk bir beyinle bu geceden başlayacak ihtiras hayatını düşünüyordu. Herkesin gözleri önünde kimseye hissettirmeksizin sevişmek! Oh! Bu gizli şeyde öyle küçük saadetler olacaktı ki onları o zamana kadar duyulmamış bir bahtiyarlık içinde yaşatacaktı. Herkesin içinde Bihter'e yabancı dururken onun bir nazarı olacaktı ki kendisine: "Ben seninim, yalnız seninim!" diyecekti. Bir hafta birbirlerine bir kelime söylemeyeceklerdi, aynı evde yaşarken bir hafta ayrılık işkenceleri içinde ezileceklerdi, sonra herkesin meraklı bakışlarından çalınabilen on dakika içinde bütün o işkencelerin ödülünü göreceklerdi.

Bu zorlukların her biri onların aşklarını tazeleyecek, ölmekten menedecekti ve onlar her vakit taze bir aşkla sevişeceklerdi.

12

Bu ilk aşk günahından sonra Bihter hastalanmış gibiydi. Behlül'ün odasından çıkınca hiçbir şey duymamıştı. Bütün hissini uyuşturan bir uyku içindeydi. Bir şey düşünmeyerek hep susmak istiyordu. Yatağına girince hemen uyumuştu fakat sabahleyin gözlerini açar açmaz, henüz yatağından kalkmadan, bütün o çirkin hakikati kendisiyle beraber uyanmış buldu. Demek bu sabah Bihter her sabahkinden başka bir Bihter'di. Artık bedbaht, bedbahtlığına acınacak bir kadın değil, bir daha silinmeyecek, bir lekeyle kirlenmiş sefil, pis bir mahluktu. Nihayet işte şimdi büsbütün Firdevs Hanım'ın kızı olmuştu. Bunu kendi kendisine söylüyor ve kendisinden iğrenilecek bir vücuttan kaçarcasına kaçmak istiyordu. Lakin niçin böyle olmuştu? Bu günahı affettirecek bir sebep de bulamıyordu... Behlül'ü sevmiyordu, hayır, bundan emindi, çapkın bir çocuktan başka bir şey olmayan bu adam hakkında aşka benzer hiçbir şey duymamıştı. Şu hâlde oradan kaçmak, onun kim bilir kimlere karşı binlerce defa tekrar olunmuş, sözlerini dinlememek, hatta onun odasına girmemek o kadar mümkünken, niçin, evet niçin gidip adi bir fahişe zaafıyla bu adamın kollarına atılmıştı? Bu düşüşü affettirecek hiç, hiçbir şey bulamıyordu. Hatta bundan bir küçük saadet bile bekleyemezdi. Kocasına karşı, vazifesine karşı, bundan sonra artık herkese, kendisine hürmet edecek olanların hepsine karşı ihanet ederek, hatta kendi nefsine karşı bir mazeret vesilesi bulamayarak kendi kendisini sefil bir mahluk yaptıktan sonra mı, bu suretle mi mesut olacaktı? Şimdi kendinden iğreniyordu; hayattan, her şeyden iğreniyordu.

Nihayet Firdevs Hanım'ın kızı olmuştu; evet, yalnız onun için gitmiş, bu adamın kollarında kirli bir kadın olmuştu. Başka bir sebep bulamıyordu. Demek onun kanında, kanının zerrelerinde bir şey vardı ki onu böyle sürüklemiş, sebepsiz, özürsüz Firdevs Hanım'ın kızı yapmıştı. Bütün bu günahın, bu kirin sorumluluğunu annesine atfediyordu. Bu kadına bir düşmandı, ondan nefret ediyordu, kendisini bu kadının kızı yapan kadere küsüyordu.

Şimdi ne yapacaktı? Bundan sonra artık bir heves oyuncağı hükmünde Behlül'ün eline geçmiş demekti. Buna razı olacaktı; bir kere düşmüş olmak, artık büsbütün uçurumlara yuvarlanmak için bir sebep, bir hak teşkil etmiş olacaktı, öyle mi? Ondan sonra herkese yalan söyleyecekti, kocasına yalan söyleyen gözlerle bakacaktı, Peyker'e "Ben de kocamı seviyorum, ben de kocama ihanet etmedim ve etmeyeceğim." demek isteyen bir gururla görünmeye çalışacaktı; hayatı artık baştan başa bir yalan, iğrenç bir yalan olacaktı. Lakin buna nasıl tahammül edecekti? Herkes ona, "Yalan söylüyorsun!" demeyecek miydi? Filanın kocasına ihanetinden bahsedilirken o kızarıp gözlerini indirmeyecek miydi? Ya Behlül'le, o cinayet ortağıyla, bu evin içinde, hep beraber, hep aynı havayı teneffüs ederek nasıl yaşayacaktı?

Hayır, bunların hiçbirine tahammül etmeyecek, hiç olmazsa sürekli yalanlardan oluşan bir hayata katlanmayacaktı. Gidip şimdi kocasına diyecekti ki: "Biliyor musunuz? Ben size layık değilim, ben sefil bir mahlukum. Firdevs Hanım'ın kızıyım. Bırakınız beni, gideyim. Annemin yanına, ben yalnız oraya layığım. Lakin siz de düşünmeli değil miydiniz? Niçin gidip bir Firdevs Hanım'ın kızını almak istediniz?"

Oh! Bunu söylemeye kuvvet bulsaydı, kendi cinayetinin intikamını yine kendi alsaydı, o lekeden kendisini temizlemiş olacaktı. Fakat buna değil, hiçbir şeye kuvvet bulamadı. Bu düşüş onda bütün savunma yeteneklerini, dayanıklılık hislerini yok etmişti; böyle, sabahleyin, o düşüşün heyeca-

nı sabahında kendi kendisinden iğrenirken hüviyetinin gizli derinliklerinde bir anlayış parlayışı hissediyordu ki artık bu başlayan düşüşü takip etmemek, yine o odaya, yine onun kollarına dönmemek mümkün değildir. Behlül'ün hatırasında tesadüfle sahip olunmuş bir fahişe hükmünde kalamazdı, artık onun hayatına sahip olmalıydı, onun olmalıydı, onu sevmeliydi, sevmeye çalışmalıydı; bu aşk günahına öyle bir gelecek yolu belirlemeliydi ki onu alçaltmak değil, yükseltsin. Evet, bunu yalnız aşk temizleyebilirdi.

Bu sabah Adnan Bey onun odasına gelip de "Gülüm, beni bu sabah öpmüyor musun?" dediği zaman, Bihter hiçbir şey duymayarak, hatta dudaklarında bir asabi çekinme bile hissetmeyerek kocasını öpmüş ve sonra bu kadar kayıtsız kalışına şaşırmıştı. Demek, kalbinde hiçbir şey titremeden vücudunu başka birisine verdikten sonra dudaklarını kocasına uzatabilmişti; demek, bu kadar hissiz, bu kadar kayıtsızdı? Kendi kendisine şaşıyordu. Onda bir şey bu düşmüşlüğe karşı isyan ederken, diğer bir şey onu kabul ediyor, normal buluyordu.

Bir hafta bir ikinci düşüş olma ihtimalini hazırlayabilecek vesilelerden kaçındı. Behlül'le ilişkilerinde, o eski kayıtsız, endişesiz münasebetlerde, hiçbir değişim gerçekleşmemiş gibiydi; sanki o akşamın hatırası karanlıkları içinde bir rüya hükmünde kalmıştı. Bihter onunla yalnız kalmıyordu, ona ayrıca bakmıyordu, hatta o evde yokken bile odasına girmiyordu. Bu odadan kaçıyor, orada uyuyan bir hatıranın havasını solursa, boğulacağından korkuyordu. Bu bir hafta içinde o düşüşün oluşundan o kadar uzaklaşmıştı ki hatta şüphe etti. Yoksa hiçbir şey olmamış mıydı? Yoksa bu yalnız bir rüyadan mı ibaretti? Bazı dakikalar olurdu ki bir şimşek hızıyla zihninden böyle bir şüphe geçer ve o sırada herkese bağırmak isterdi: "Lakin yalan, yalan! Aldanıyorsunuz?"

O olayı herkes biliyor da kendisine merhamet ederek bir şey söylenmiyor gibi bir şey hissediyordu. O günden beri

herkesin bakışında sanki bir şey değişmişti, hatta eşyada, bütün evin içinde yüzüne bir biliyor gözüyle bakan bir hâl buluyordu.

Behlül hep o her vakit gülünecek bir hikâye söyleyen, Nihal'i kızdıracak bir konu bulan, en suskun zamanlarda bir kahkahanın hayatını uyandıran Behlül'dü. Onda o akşamı hatırlatacak ne bir kelime, ne bir nazar vardı.

Bihter'e yine hep eski bağlılık sesiyle öyle umursamaz hitap edişleri vardı ki genç kadını şaşırttı. Behlül kendi kendisine diyordu ki:

"Dikkat! İkinci düşüş, her zaman birinci düşüşten daha zor, daha naziktir. Birinci düşüşten sonra buhranlar, ızdıraplar bütün bir kadını sizden kaçıran o şeyler vardır. Kadınlar genellikle o ikinci düşüşe engel olmakla ilk düşüşün günahını affettirmiş olacaklarına inanırlar. Bu devre esnasında onlara ya tekrar tesadüfle sahip olmak yahut onlara karşı ilgisiz olmak gerekir. Kadınlar takip edildikçe kaygısızdırlar. Sizin hâlâ onlarla meşgul olmanız, hâlâ onların arkasında koşmanız genellikle kalplerinin ihtiyacını tatmine yeter fakat kayıtsız kalmanızı asla affedemezler ve o zaman o ilk düşüşten sonra onlar sizi takip ederler..."

***

Bir gün Behlül, İstanbul'a inmek üzere odasından çıkarken yukarı kattan Bihter'le Nihal'in çarşaflanmış olarak indiklerini gördü:

"Nereye gidiyorsunuz?"

"Anneme!

Birden Behlül Bihter'i çarşafının içinde o levent boyuyla görür görmez, ona bu hâliyle eşlik etmek için karşı konulamaz bir arzu duydu:

"Oh!" dedi. "Ne güzel fikir! Bahse girerim ki sandalla gidiyorsunuz. Yazdan bir gün... Beni de beraber alıyorsunuz,

değil mi? Durunuz bakayım, annenizi görmeyeli kaç gün oldu?"

Bihter gülerek karşı geliyordu:

"Siz bizi sıkacaksınız. Biz kadınca görüşmek istiyorduk, değil mi Nihal?"

Behlül'e ziyaretin sebebini açıkladılar: Aileye ait bir düğün vardı, oraya hep davet edilmiştiler, Nihal için Bihter de gidecekti. Bugün yapılacak elbiseler için danışılacaktı.

Behlül:

"Beni beraber almak için bundan iyi bir sebep daha olamaz," diyordu. "Size ne güzel fikirler vereceğim göreceksiniz. Şemsiyelerinizle çantalarınızı bana veriniz."

Behlül şemsiyelerle çantaları ellerinden alıyor ve bir uşak vaziyetiyle önlerine geçiyordu. Sandalda Nihal'le Bihter'in ortasındaydı. Daha çok Nihal'le konuşuyordu. Bugün en iyi günlerinden biriydi. Diyordu ki:

"Ben bugün minimini Nihal'ime bir elbise bulayım ki bütün düğün halkının içinde Nihal'den başka kimse görünmesin. Lakin Nihal, bilir misin? Sen şık, hoş bir kız oluyorsun. Gözlerini bana kaldır bakayım..."

Nihal gözlerini kaldırarak soruyordu:

"Beyefendi Nihal'in gözlerinden memnun oldular mı? Biraz da güleyim mi? Dişlerimi görmek ister misiniz?"

Nihal ince dudaklarını kısarak, dişlerini göstererek Behlül'e eğiliyordu. Behlül hüküm verdi:

"Değil mi? Nihal hoş, şık bir kız... Güzel değil, sen de bilirsin ya, Nihal, hani ya güzel dedikleri bir şey değilsin fakat güzelden başka her şey: Zarif, nazik, nasıl tabir etmeli, ince, evet, ince bir kız... Hani ya Japonya'dan, ta o şarkın garip memleketinden gelmiş belirsiz üç dört çizgiden ibaret

resimler var ki insandan çok bir çiçeğe, letafetine, hoşluğuna doyulamayan, dokunulursa kırılacak zannolunan bir çiçeğe benzer; işte Nihal, sende bir hâl var ki bana onları hatırlatıyor. İnce bir şiir, sanki yalnız gözler için yapılmış yasemenden bir kız.."

Nihal Behlül'e cevap vermeyerek Bihter'e soruyordu:

"Zannederim ki metholunuyorum. Buna nasıl karşılık vermeli, rica ederim?"

Sonra Behlül'e dönerek, gayet resmî, başıyla selam vererek:

"Aman efendim," diyordu. "Minimini Nihal ne güzel bir kız, ne de ince bir çiçek, yanılıyorsunuz; Nihal elinde küçük bir yelpaze, saçlarında uzun iğnelerle bir Japon'dan başka bir şey değil..."

Birden Behlül'ün aklına bir fikir geldi:

"Nihal! Niçin sanki o düğüne bir Japon kıyafetiyle gitmeyeceksin?"

Nihal derhâl bu fikre tutuldu:

"Aa," dedi. "Bakınız bu incelenecek bir fikir..."

Bihter itiraz ediyordu. Hiç böyle bir şey görülmemiş, yapılmamıştı. İstanbul'un içinde herkes buna gülecekti. Behlül fikrini savundu:

"Gülmek! Lakin o bizde kuraldır, biz her şeye gülerek başlarız. Fakat bu, bizi gizli gizli, ta içimizden, hatta genellikle, nefsimize karşı bile saklayarak yapanları kıskanmaktan, yapılan şeyleri beğenmekten alıkoymaz. Güleriz, gülmekle yapamamak hüsranının intikamını alırız; sonra yavaş yavaş biz de yaparız, artık gülünüp eğlenmekten usanç geldikten sonra, yapmakta bir zarar görmeyiz fakat vakit geçmiş, o şey adileşmiş, bayağılaşmıştır."

Behlül iddiasını ispat için misaller getiriyordu. Bihter yavaş yavaş onaylıyor gibiydi. Düğün özel bir törenden ibaret kalacaktı. Firdevs Hanım'ın teyzelerinden birinin kızı gelin oluyordu. Nihal'in öyle bir kıyafetle gitmesi pek yapılamayacak bir şey değildi.

Behlül Nihal'e:

"Bana söz ver bakayım," diyordu. "Beni o kıyafetinle yelpazeleyeceksin, değil mi Nihal?"

Ondan sonra, Nihal'in ince kaşının ucunu göstererek:

"Ondan sonra şuradan bir buse..."

***

Firdevs Hanım'ı uzun iskemlesinde uzanmış buldular. Bu kış başlangıcından beri bir türlü itiraf etmek istemediği sızılar onu artık iskemlesine mahkûm eder olmuştu. Bihter annesini öperek:

"Yine rahatsız mısınız anne?" dedi.

Firdevs Hanım:

"Hayır, o kadar değil," dedi; sonra Nihal'in başını çekerek alnından öptü. Behlül kulağına eğilerek diyordu ki:

"Beni öpmez misiniz?"

Firdevs Hanım iki parmağıyla Behlül'ün dudaklarını koparmak isteyen bir işaretle:

"Koca bebek!" diyordu.

Nihal'le Bihter yeni bulunan fikri Peyker'e anlatıyorlardı, Firdevs Hanım Behlül'e yanını göstererek:

"Oturunuz bakayım oraya," diyordu. Behlül, bir yer iskemlesi çekerek ta yanına oturdu.

"Bana ne vakitten beri gelmiyorsunuz, bilir misiniz? Bugünle tam on sekiz gün oluyor. Görüyor musunuz? Artık

bana günleri saydırıyorsunuz. Bu on sekiz günü nasıl geçirdiniz?"

Behlül gülerek cevap verdi:

"Sizi gelip görmek arzusuyla..."

"İşte koca bir yalan! Kim bilir bu on sekiz gün içinde ne kadar anlatılacak, yok, hayır, saklanacak şeyleriniz vardır?"

Kendisini Behlül'den uzak buluyor, iskemlesinde daha çok doğrulmak istiyordu:

"Yastıkları biraz düzeltir misiniz Behlül Bey?"

Behlül ayağa kalkıyor; onu biraz omzundan çekerek, arkasındaki yastıkları düzeltiyordu. Avucunun içinde bu kadının yumuşamış vücudunu, bir teslimiyet arzusuyla eriyor, hissediyordu. Kendi kendisine: "Ne kadar yazık ki tam on sene geç kalmış oluyorum." diyordu.

Yastıkları düzelttikten sonra Firdevs Hanım geniş bir nefesle ona baktı, sonra ağır bir süzgünlükle gözlerini kapayarak elini uzattı ve Behlül'ün elini tutarak, öyle, gözleri kapalı, sanki gözlerinin içinde hayaline tasarruf ederek sıktı...

Behlül kendi kendisine:

"Oo!" diyordu. "Mesele ciddiyet kazanıyor. Nihayet aşk ilan olunacak. Annelerden sonra kızlar; evet fakat bilmem ki sevda felsefesinde bu kuralın ters çevrilmiş bir biçimi var mıdır?"

Behlül hiçbir zaman Firdevs Hanım'la şakalaşmaktan başka bir ilişki kurma yolunu düşünmemişti. Firdevs Hanım'a bir kadın değil, bir özel türün incelenecek numunesi gözüyle bakardı. Bu dakikada elini bu kadının elinde sıkılıyor hissetmekten garip bir eziyet duydu. Nefsinde henüz öyle bir şey kalmıştı ki bu kadınla gülüşmekten başka bir şeyi andıracak ilişkilerden kaçınıyordu. Yavaşça, Firdevs Hanım'ın uzak bir rüya içinde uyumaya çalışan kapalı gözlerine bakarak elini çekti.

Firdevs Hanım bir kelime söylemeden gözlerini açtı ve o derinlerden geliyor zannolunan nazarın bir sitem manasıyla baktı. Behlül şimdi ayağa kalkmıştı. Ötede kanepenin üstüne, geridona, yere serilen moda dergilerinin karşısında fikir alışverişinde bulunan Peyker'le Bihter ve Nihal'den oluşan zümreye sesleniyordu:

"Eminim ki bensiz karar veremiyorsunuz? Nihal için düşündüğümüz şeye Peyker Hanım ne diyor?"

Dergileri demet demet Firdevs Hanım'ın yanına taşıdılar, artık hep birlemiştiler, Bihter kendisi için düşündüğü şeyi gösteriyordu. Bihter karşı çıktıkça Behlül'ün fikrini kabule ısrar eden Nihal, Bihter artık itiraz etmemeye başladıktan sonra, Japon kıyafetinden uzaklaşıyor gibiydi. Behlül Peyker'e:

"Ya siz, ya siz?" diyordu. "Bilir misiniz? Ben sizin yerinizde olsam nasıl bir şey yapardım?"

O zaman giyinmek hakkında bir görüş silsilesine başlayarak bunları Peyker'in güzellik tarzına uyguluyor, "Siz, asıl sert çiğ renklerden kaçmalısınız," diyordu. "Sizin sarıya benzeyen gözleriniz, kumral zannolunan saçlarınız, hafif saz renginiz, bütün o belirsiz renkleriniz donuk, solgun şeyler ister. Sizin güzelliğinizi ben güneş çekildikten sonra renkleri silinmeye, tatlılaşmaya başlayan bir akşam güzelliğine benzetirim. Buna öyle bir çerçeve lazımdır ki renklerin o çekingen belirişine güçten çok, zaaf versin. Daha solgun, daha belirsiz, nasıl anlatmalı, daha akşam güzelliğiyle güzel olasınız.."

Behlül, Peyker'le çok uğraşıyor ve onunla uğraştıkça hâlâ bu kadın için kalbinde sönmez bir arzunun varlığını bulmaktan şaşıyordu. Peyker eliyle onu durdurarak:

"Yeterli! Yeterli!" diyordu. "Bütün bu kurallarınızla bizi büsbütün şaşırtacaksınız..."

Bihter susuyordu. Behlül, Firdevs Hanım'la, Peyker'le hatta Nihal'le uğraşırken, kendisinde tahmin edilemez bir eda hissediyor; hepsini orada bırakıp yalnız başına bunların yanından kaçmak isteği veren bir şey duyuyordu. Asabi ellerle dergileri karıştırıyor, Behlül'e ters bir şey söylemek için bir fırsat bekliyordu. Annesine sordu:

"Siz anne, sonunda karar verebildiniz mi?"

Firdevs Hanım'ın zihninde bir fikir yuvarlanıyordu. Alla karıştırılmış düz siyah bir şey yapacaktı ki göğsü pek aşağıya inmeksizin omuzlarına kadar yayılarak açık olacak, kolları pazılarına kadar yalnız bir düğmeyle tutturulacak, sonra ince ince kıvrımlarla aşağıya kadar bir cepken tarzında dökülecekti.

Behlül:

"Evet, evet, anlıyorum," diyordu. "Bütün yaşlarının ilerlediğinden korkan kadınlara göstereceksiniz ki bir kadın seneleri yalan çıkararak genç kalabilir ve her zaman gösterilecek bir göğüsle kollara sahip olabilir."

Bihter dönmek için acele ediyordu. Bugün Behlül onun üzerinde iğrenç bir adam etkisini oluşturuyordu ve bu adam tarafından sahiplenilmiş olmak onu kendisinden de iğrendiriyordu. Birden burada karar verdi: Bir şey bulacaktı, kocasına söylenecek öyle şeyler bulacaktı ki bu adamdan onu kurtarsın.

Dönerken, sandalda bir kelime bile konuşmadılar fakat Bihter'de Behlül'e bir şey söylemek, onu aşağılamak, bir kelimeyle aralarında artık unutulmayacak bir düşmanlık koymak ihtiyacı vardı. Sebebini pek iyi bilmiyordu fakat bu adamı tokatlamak istiyordu.

Yalıda Nihal önden koşa koşa çıkıyordu, onlar merdiveni yan yana çıktılar. Behlül'de ufak bir çarpıntı vardı. Bihter'de coşan öfkeyi uzaktan hissediyordu, amma bunu kendi istemişti, kendi hazırlamıştı; onu bir haftadır devam eden kayıt-

sızlıktan çıkarmak için her şeyi yapacaktı fakat şimdi onun yanında bir kelime söyleyemiyordu. Ayrılacakları sırada sofada durdular ve birbirilerine baktılar.

Behlül dedi ki:

"Size bir şey söylemekliğime müsaade etmez misiniz?"

Bihter:

"Söyleyiniz!" dedi.

Behlül eliyle odasını göstererek:

"Orada," diyordu. "Burada nasıl olur? Düşününüz bir kere, bizi işitebilirler..." Bihter'e daha çok sokulmuş, fısıldayarak söylüyordu. Bihter başını sallayarak: "Sizin odanız mı? Asla!" diyordu.

Sesinde bir alayla Behlül sordu:

"Niçin? Benden korkuyor musunuz?"

Bihter cevap vermeyerek dönmüştü, gitmeye hazırlanıyordu. Behlül elinden tuttu, eğilerek kulağına diyordu ki:

"Lakin neden? Beni dinlemeden gidemezsiniz. İşitiyor musun Bihter? Gidemezsin..."

Ve yavaş yavaş onu odasına çekiyordu. Bihter elini kurtarmaya çalışıyordu. Fakat artık odadaydılar. İkisini de bir heyecan söz söylemekten alıkoyuyordu. Tekrar uzun bir bakışla, düşmanca bakıştılar; birden Bihter hemen oraya, bir iskemleye düştü ve hırsından iki eliyle yüzünü kapayarak, ağladı.

Behlül şimdi dizlerinin dibine oturmuş, onun serbest serbest ağlamasına müsaade ediyordu, bu buhran çok sürmedi. Bihter artık yalvarıcı bir sesle diyordu ki:

"Rica ederim beni bırakınız, bırakınız... Nedir bilmiyorum fakat bu beni öldürecek. Sizin ne iyi bir dostunuzdum, şimdi size düşman oluyorum, sizden nefret ediyorum, sizinle

beraber kendimden nefret ediyorum. Yine sizinle eskisi gibi sadece bir dost olurduk; birbirimizi lekesiz, azapsız bir muhabbetle severdik."

Behlül kendisini sevdirmek isteyen bir çocuk sokulganlığıyla onun dizlerine dayanıyor, başını koluna koyuyordu:

"Lakin," dedi. "Sizi böyle sevememek kadar azap olur mu? Bilseniz, bir haftadan beri ne kadar acı çektim. Bir daha seninle böyle yapayalnız kalamayacağım, bir daha sizi böyle dizlerinizin dibinde dinleyemeyeceğim zannediyordum. Nasıl mümkün olur Bihter? Sizi sevmemeye mahkûm olduktan sonra ben nasıl yaşarım? Fakat sizi böyle sevmek, ayaklarınızın altında bahtiyarlıktan ölerek, ölmekten bahtiyar olarak sevmek... Ah! Sizi sevemediğim, size bunları söyleyemediğim dakikalar, işte onlar birer azaptı, birer işkenceydi. Siz de beni seviyordunuz, uzaktan uzağa bunu hissediyordum. Şu hâlde bahtiyar olmak için ne engel vardı? Bugün bahtiyar olduktan sonra sevişmeye, bu saadeti kendi ellerimizle öldürmeye sebebiyet verecek ne olabilir?"

Bihter şimdi daha çok söyletmemek, bu düşünme zemini üzerinde onu daha çok dinlememek için elinin tersiyle Behlül'ün ağzını kapıyordu. Behlül bu eli öpüyordu. Burada, bu kadının yanında, onu şu kendinden geçiren havasında Behlül kendisini değişmiş buluyordu. Artık söylediklerini hissediyordu, artık bir oyun oynayan sahte sıfatından çıkıyor, söylediklerinin gerçekliğine kendini teslim ediyordu, yavaşça Bihter'in yanına oturmuştu, onu yavaşça kendisine çekerek hafif bir sevda ezgisi türünden ancak mahsus bir sesle:

"Oh! Bilseniz, sizi sevmekle neler kazanıyorum: Hayatımı, kendimi, varlığımı... İşte siz bana bunları kazandırıyorsunuz. Sizi sevmeden önce hissiz, ruhsuz bir şeydim; bütün o koştuklarım, o uğraştıklarım yapılmak için yapılmış şeyler, boş geçirilmek istenmeyen bir gençliği doldurmuş olmak için bulunan yalanlardı. Anlıyor musunuz? Bütün o hayat baştan başa bir yalandı. O yalanların içinde ruhumun bozulduğunu,

artık onda saf ve ulvi bir muhabbetle titremek yeteneğinin yok olduğunu hissediyordum. Siz bunların hepsini değiştirdiniz, o ölmüş zannolunan ruhun bütün saf ve temiz emellerini uyandırmış oldunuz. Artık sevmeye gücü yok sanılan kalbin o vakte kadar hiç sevmediğini, bundan sonra, yalnız bundan sonra ve yalnız sizi seveceğini siz gösterdiniz."

"Bilsen Bihter seni nasıl seviyorum? Seni ölünceye kadar, öldükten sonra bile, nasıl seveceğimi bilsen... Sen de beni seviyorsun, değil mi Bihter? Benim olacaksın yalnız benim, değil mi?"

Dudaklarıyla genç kadının dudaklarını araştırıyor, beklenen cevabı oradan dudaklarıyla toplamak istiyordu. Uzun ve bu defa ruhlarının bütün ateşleriyle ciğerlerini söken bir buse içinde dudakları birleşti. Birden Bihter silkindi:

"Lakin bu çılgınlık!" dedi. "Bir saatten beri buradayım..."

Ayağa kalkmıştı, gitmek istiyordu. Behlül de şimdi ayaktaydı, onu ellerinden tutarak salıvermemek istiyordu. Birbirine bakıyorlardı. Tekrar öpüştüler ve genç kadın ellerini kurtararak kaçtı.

Bu ikinci görüşmeden sonra Bihter'in bütün azapları susmuş oldu. Artık kendi kendisine itiraf ediyordu ki Behlül'ü seviyor, yavaş yavaş son endişeler sevdasının ufkundan siliniyor, orada gittikçe parlaklık kazanan bir aydınlık sabah doğuyordu. Bu aşk susuzluğunun bütün yasak lezzetleri onun aşk ateşini öyle kendinden geçirerek yatıştırıyordu ki artık bu sevdanın dışında kalan hayatı siliniyordu. Bu sevdaya bütün benliğiyle nefsini teslim ediyor ve şimdi bundan ne bir azap, ne küçük bir endişe hissediyordu. Kendisini bahtiyar, tamamıyla bahtiyar buluyordu; yalnız, dakikadan dakikaya, kalbinde birdenbire doğuveren bir korku, ancak bir saniye yanıp sönen bir his, onu bahtiyarlığının içinde titretirdi.

Bu sevda onlar için asıl tehlikeleriyle, zorluklarıyla çekici oluyordu. Herkesin gözü önünde herkesten saklanan yalnız

ikisine ait gizli bir hayat vardı ki bütün gizlilikleriyle onları daha çok birbirine yakınlaştırıyor, münasebetlerine bir fazla samimiyet veriyordu.

Dakikalardan ibaret fırsatlar oluyordu ki onlara birbirinin elini sıkmak, küçük bir buse alıp vermek, iki kelimeyle bir görüşme sözü almak için ancak müsaade ediyordu. Görüşmeleri pek azdı, yalnız kalmak için fırsat bulamayan nişanlılara mahsus daimî bir özlem içindeydiler.

İkisinde de her vakit tatmin olunacak hevesler kalıyor, aşklarının bu az ve kısa zamanlarında yatıştırılamamış arzularla birbirlerini özlüyorlardı. Bütün etraftan korkuyorlardı, ilişkilerinden önce pek normal görülecek şeyler şimdi fark ediliverecek olursa bütün esrarı meydana çıkarmak için yeterli bir sebep hükmünü alıyordu. Bir gün karşı karşıya, yalnız gözleriyle birbirine gülümserken, birden Adnan Bey'in gözlerini onlara bakıyor görmüşler ve her ikisi birden sapsarı olmuşlardı. Böyle bakışırken fark edilmiş olmak Bihter için o kadar önem kazandı ki o gün saatlerce kocasının birden üzerine yürüyerek ve ellerini kavrayarak: "Bana ihanet ediyorsun, bunu senin gözlerinde gördüm!" demesinden titredi. Bütün ev halkını biliyorlar da susuyorlar sanılan bir şüpheden kendisini kurtaramıyor, onların yanında âdeta yavaş yavaş söylemeye, Nesrin'le Şayeste'nin mümkün olduğunca uzaklarında kalmaya lüzum görüyordu. O vakte kadar bu hizmetçilerde varlığı dikkatinden kaçamayan isyanı ezmek için bir fırsat kaçırmazken şimdi hâlinde onlarla artık uğraşmaktan vazgeçmeye benzeyen bir şey vardı.

Bihter, Nihal'le birbirinden uzak gibiydiler. Şakire Hanım'ın ayrılışından sonra aralarına artık saklanmak mümkün olamayan bir kin girmişti. Nihal hep ondan kaçıyordu. Şimdi o babasından da kaçıyordu, evin içinde hemen herkese karşı süzgün çehresinde dargınlıklar hissediliyordu.

Ara sıra Bihter'de Nihal'e sokulmak, bu çocukla tekrar muhabbet hissi kurmak için çare bulmak ihtiyacı uyanırdı.

Onu beraber almak için sokağa çıkmaya gerekçeler bulurdu. Nihal onunla beraber bulundukça başkalaşır fakat eve dönünce yine ondan kaçan, mürebbiyesiyle köşelere çekilen bir çocuk olurdu.

Şimdi Bihter, bu evin içinde bulunmakla beraber bu çocuktan böyle ayrı kalışına memnun oluyordu. Ondan korkuyor denebilirdi. Hissediyordu ki Nihal kendisinden kaçmasa o ondan kaçmaya mecbur olacaktı.

Bir gün bunu Behlül'e itiraf etmişti:

"Bilsen," demişti. "En ziyade Nihal'den korkuyorum."

Behlül bunun manasını anlamayarak sormuştu:

"Nihal'den mi? Sebep? Kıskanıyor musun civanım?"

Nihal'i, bu çocuğu kıskanmak mümkün müydü? Niçin kıskanacaktı? Behlül'e yalnız:

"O ne garip bir soru!" demişti, aralarında buna dair başka konuşma geçmedi.

Bir gün Behlül ondan büyük bir şey istedi, ilk önce söylemeye cesaret edemiyordu. Bu ricası o kadar uygulanması mümkün değil gibi görünecekti ki Bihter onu dinlemeden geri çevirecekti. Söylemeden önce ondan kabul sözünü almaya çalışıyor, ne olduğunu söylemeden onun uygulanmasındaki kolaylıktan bahsediyordu. Bihter anlamadan önce söz vermek istemiyordu. Nihayet o söyleyince hayretinden bir küçük hayret haykırışını tutamadı:

"Benim odamda? Bütün bir gece! Siz çıldırmışsınız..."

Daha ziyade dinlemek istemiyordu. Mümkün değil, buna izin veremeyecekti. Bütün düşünülebilen tehlikeler mümkün olmasa bile, kocasına ait olan bu mahremiyet köşesini kirletmeyecekti. O zaman artık kendisine o kadar alçak bir kadın gözüyle bakacaktı ki yaşamaya kuvvet bulamayacaktı. Elleriyle bu fikri itmek isteyerek:

"Mümkün değil," diyordu.

Sonra birden aklına başka bir fikir geldi. Bir geceyi tamamıyla Behlül'le geçirmek sevda saadetini tamamlayacak, bütün eksik kalan istekli arzuların ödülünü verecek bir şey hükmündeydi. Bu öyle bir şeydi ki onu tamamıyla âşığının edecekti. Behlül'e:

"Hayır, öyle değil," dedi. "Fakat bir gece sizin odanızda..."

Bu fikir ikisini de titreme içinde bıraktı. Bir geceyi beraber geçirmekle birbirinin üzerinde sahiplikleri gerçekleşmiş olacak, artık aralarında hiçbir yabancılık kalmayacaktı; asıl o gece birbirinin olacaklardı.

Fakat nasıl?

Bihter:

"Bana bırakınız," diyordu. "Bir gece, yalnız bir gece, değil mi?"

Behlül'ün çalışma odasından bir kapıyla geçilir küçük bir yatak odası vardı ki Bihter burasını yalnız eşiğinden bakmış olmakla tanırdı, bu da onun için Behlül'ün bir sır kutusuydu. Evet, burada bir gece geçirecek ve bu suretle Behlül'ün bütün ruhuna tasarruf etmiş olacaktı.

Bu fikir, onlarda doğduktan sonra, ilişkilerinde bir çarpıntı devresi başladı. Bihter buna cesaret etmekle her şeyi tehlikeye atmış oluyordu. Odasında olmayışı fark edilebilir veya gecenin vakitsiz bir anında bir tesadüfle her şey meydana çıkmış olurdu. Bihter bu tehlikeyi düşünüyor ve bu tehlikelerin verdiği korkularla o düşünce başka bir önem kazanıyordu. Aşkta asabını uyutacak bir huzur değil, böyle korkular, heyecanlar, titreyişler istiyordu. Buna bir de fedakârlık lezzeti karışıyordu. Böyle tehlikelere atılmakla: "Görüyor musun? İşte bunlar bütün senin için!" demiş olacaktı.

Bir gece, herkes uyuduktan sonra o, yatağından süzülerek inecek, çıplak ayaklarına terliklerini takacak, omuzlarına bir

şey atacak, nefes almaktan korkarak kapısını açacak... Ah! O heyecan dakikası! Kalbinin çarpıntısını işittikçe, ayak sesleri kuruntuya düşecek, bir demirden el bileklerini sıkıyor, bir boğuk ses kulaklarına: "Nereye gidiyorsun?" diyor zannedecek. O zaman hepsini itiraf ederek: "Oraya! Ötekinin odasına!" diyecek; kalbinin taze arzularına bir teselli damlası serpilemeyen bu gerdek odasından kaçarak, ötekinin, o günahının ihtiras yuvasına koştuğunu söyleyecek; bunu söyledikten sonra orada, bilinemez nasıl bir intikam darbesiyle yıkılacak, önünde korkunç bir gelecek girdabı bırakarak bütün hayatı mahvolacak fakat yine o bahtiyar böyle her şeyi kaybetmekten, hatta ölmekten bahtiyar, yine aşkına koşacak...

Kaç kereler böyle yatağında karanlıklarda bir cinayet fikrinin hummasıyla hareket edenlere mahsus ateşlerle kavrularak inmiş, odasının kapısına kadar gitmişti fakat orada duruyor, gözleri karanlıkta bir noktaya dikilerek uzun bir bekleme içinde, hareket edemeden kalıyordu, böyle ne beklerdi? Karanlıkların bir ilham lütfuna hazır gibi dururdu.

Hissederdi ki o dakikada, onun gibi nefes almaya cesaret edemeyerek, birisi kendisini bekliyor, heyecanından bayılarak her dakika odasının kapısında bir hareket olduğu kuruntusuna kapılıyordu. Onun da böyle beklediğini düşündükçe garip bir güven duyar ve artık daha çok cesaret etmekten vazgeçerdi.

Behlül gözleriyle: "Yine gelmediniz!" derdi. O, bir dakika, fırsat bekleyerek Bihter'e bakar, yalnız kalmak için, yalnız bir kelime söyleyecek kadar onu yalnız görebilmek için gözleriyle rica ederdi. Bihter bir gecesini ona vermeden evvel onun hiçbir şey söyleyebilmesine imkân bırakmıyordu.

Behlül şimdi her gece evdeydi. Haftasının hemen yarısını dışarıda geçirmek alışkanlığındayken, işte bir aydan beri bir gece bile gayret etmiyordu. Adnan Bey ikide birde ona takılıyor: "Behlül dünyayı terk etti!" diyor, sonra buna birtakım sebepler bularak, Behlül'ü böyle inzivaya mecbur eden bir

umutsuz aşkın varlığına kapılıyordu. "Behlül bütün başarılarını anlatır, mümkün olsa da mahrumiyetlerini de anlattırabilsek!" diyordu.

Bihter bu şakalar esnasında gözlerini çevirir, ikisine de bakmazdı; mümkün olsa da herkese bağırsaydı: "Lakin anlamıyor musunuz? Behlül benim için, yalnız benim için her şeyi terk etti."

Evet, yalnız onun için her şeyi terk etmişti de o bir gece bulup ona veremiyor, "İşte ben de bütün hayatımı senin için tehlikeye atıyorum!" diyemiyordu.

Nihayet bu geceyi bulabildi.

Düğüne artık karar verilmişti. Düğün yalnız aileye mensup olanlarla pek sıkı dostlara özel olarak bir eğlenceyle başlayacaktı. Firdevs Hanım kızlarıyla, Nihal'le bu eğlenceye davet edilmiştiler; çarşamba günü gidecekler, perşembe günü akşamüzeri döneceklerdi.

Çarşamba günü yalıda büyük bir telaş vardı. Henüz sabahleyin Firdevs Hanım'la Peyker elbise kutularıyla gelmişlerdi. Burada hazırlanılacak ve özel tutulan bir istimbotla[57] düğün evine gidilecekti. Beraber götürülecek şeyler o kadar çoktu ki başka bir çare bulunamamıştı: Gecelik giysilerinden, tuvalet takımlarından, perşembe günü giyilecek elbise kutularından oluşan bir alay eşya vardı. Herkes bu gürültüde şaşırıyor, Firdevs Hanım kendisine bir yardımcı bulamayarak bağırıyor, Nesrin'le Şayeste bu özel günde herkesten çok kendileriyle uğraşmayı daha uygun bularak odalarından çıkmıyorlar, Bihter dolabının bulunamayan anahtarı için kıyametleri koparıyor, Peyker korsesinin şeridini çekerken koparan kocasıyla kavga ederken Firdevs Hanım'a yardım etmek için Katina'nın yalnız bıraktığı Feridun ağlıyordu. Karısına yardım etmek için odasından çıkmayan Adnan Bey'e Bihter:

57 Buharla işleyen, filika büyüklüğünde tekne.

"Beni yalnız bıraksanız daha rahat giyineceğim," diyor, sonra kocasının eline pudra tüyünü tutuşturarak omuzlarını gösteriyordu:

"Mademki gitmek istemiyorsunuz, bari iş görünüz."

Uzaktan Firdevs Hanım'ın sesi işitiliyordu:

"Bihter! Bana maşalarını göndersene!"

Nihal'in potinlerini iliklerken düğmesini koparan Beşir iğne iplik istemek için Şayeste'yle Nesrin'in kapandıkları odaya vuruyor, aşağıdan nihayet iğne iplik bulan Mlle de Courton Türkçesine mahsus telaffuzla bağırıyordu:

"Beşiğ! Beşiğ! Buğaya gel. Buğda vağ..."

Behlül oda kapılarına uğrayarak soruyordu:

"Yardımcıya ihtiyacınız yok mu? Evin içinde boş adam var..."

Bihter hepsinden evvel hazırlanmıştı, yalnız belinin kurdelesini iğnelemekte Adnan Bey umulmaz bir beceriksizlik gösteriyordu. Behlül'e bağırdı:

"Behlül! Buraya gel. Burada iş var..."

Bihter gülerek sıkılıyor, bunu Behlül'e havale edemeyecek kadar mahrem bir iş buluyordu. Behlül diz çökmüş, amcasının elinden iğneyi alıyor:

"Nihayet!" diyordu. "Sabahtan beri boş yere hizmet teklif etmekten usandım."

Behlül bitirerek ayağa kalktı, Adnan Bey galiba uzaktan kahkahası işitilen Nihal'e bakmak üzere aralık kapıdan geçmişti, Bihter'le Behlül yalnızdılar, birbirine baktılar.

Behlül sokuldu ve yavaş bir sesle:

"Ne güzelsiniz," dedi. "Sizi böyle gördükçe ağlamak istiyorum."

Bihter bütün gençliğinin şaşaa ve ziynetiyle, gerdanını, kollarını açık bırakarak iki taraftan sinesini sardıktan sonra dökülen ve uzun eteğiyle billurdan bir bahar heykelinin dalgalanan devamını oluşturan ipeklerin beyazlıkları içinde ince ve uzun boyuyla güzelliğin bir zafer timsali gibiydi.

Behlül'e bakarak belirsiz bir gülümsemeyle gülüyordu. Birden o güne kadar söylenmemiş bir şeyi ona söylemek, bu hâliyle kendisini bir kelime içinde ona vermek için bir ihtiyaç duydu:

"Niçin? Mademki seni seviyorum."

Behlül, ellerini tutmak ve öpmek istiyordu. Bihter etrafına bakarak ve Behlül'ü iterek mırıldandı:

"Bırakınız, çıldırdınız mı? Yarın gece..."

Yarın gece! Bunu düşünmeden söylemişti. Nasıl? Yarın gece mümkün olabilecek miydi? Bilmiyordu. Fakat Behlül'ün ona bakışında öyle derin bir tutkunluk, demin dudaklarından çıkan birkaç kelimede öyle samimi bir yalvarış vardı ki mümkün olsun olmasın artık yarın gece ona gidecekti.

Behlül bir şey söylemeye vakit bulamadı.

Adnan Bey:

"Size şık birini getiriyorum," diyen sesiyle oradaydı.

Nihal'i getiriyordu. Nihal, nihayet herkesin gülünç bulduğu Japon kıyafetinden vazgeçmişti. Ona simasının bütün ince zarafetini kanıtlayacak bir şey bulmuşlardı. Solgun bir sarıyla beyazdan hasır şeklinde dokunmuş bir şeydi. Korse gövdesinin yarısından başlıyordu. Boğazından oraya kadar beyaz boncuklarla işlenmiş bir göğüslük takılmış, yenler ince kollarını yarı çıplak bırakan ince gazlardan yapılmıştı.

Yalnız o kadar; ne saçlarında bir çiçek, ne üzerinde bir mücevher parçası; sade, zarif bir elbise fakat Nihal bu elbisesinin içinde öyle ince, öyle havai bir güzellikle güzeldi ki Bihter bir hayret nidasını tutamadı:

"Oh! Benim minimini Nihal'im!"

Koştu, Nihal'in iki elinden çekerek onu öptü, ellerinden bırakmayarak çekiliyor, ona bakıyordu; sonra Adnan Bey'e bakarak:

"Ne güzel kızımız var," diyordu.

Behlül diyordu ki:

"Bilir misin Nihal? Ne giysen sende yine bir Japon kız görüyorum. Bilmem bu fikir bana nereden geldi? Fakat öyle zannediyorum ki sen güzel, insanın parmakları arasında kırılacak kadar zarif, ince bir Japon'dan başka bir şey değilsin."

Sonra kulağına eğilerek soruyordu:

"Hani ya Nihal, sen bana şuradan, kaşının ucundan, o Japon yelpazelerinin üzerindeki çizgilere benzeyen kaşından öptürecektin..."

Nihal gülerek, eliyle kaşını saklayarak çekiliyor:

"Beni hâlâ çocuk zannediyorsunuz," diyor, sonra babasına bakarak soruyordu:

"Değil mi baba, artık Behlül beni öpemez, değil mi?"

Bihter ötede aynasının önünde mücevher takımlarını çıkarıyordu. Ona Adnan Bey tarafından evliliğin ardından nefis bir zümrüt takımı hediye edilmişti ki şimdiye kadar takılmak için fırsat bulunamamıştı. Nihal bunu görmemiş, yalnız kızlardan işitmişti. Ne kadar demişlerdi? Hizmetçilerin ağzında aşırılık kazanan bir fiyat karşılığında alınmıştı. Nihal'in yalnız kulaklarında etrafı minimini incilerle ortasında tek birer küçük taştan ibaret bir küpesi vardı. Kaç kere onları görmek için Bihter'den rica etmeye niyet etmişti. Her defasında da kıskanıyor görünmek korkusu engel olurdu.

Şüphesiz kıskanıyordu; yalnız bunları değil, en küçük şeyleri kıskanıyordu ve bu biçare ruhunu sürekli işkenceler içinde ezerdi. Nihal bu hissini pek iyi anlamıştı. O şeylerin

kendilerini değil, onların işaret ettiği manayı, evet, babasının kendisini unutarak hep bu kadını düşünmesini kıskanıyordu.

Bugün hayatında birinci defa olarak bir düğüne gitmek sevinciyle mutluyken, orada, Bihter'in bir kanepe üstüne henüz kapağını açmaksızın bıraktığı al kadife kutuyu görmesiyle kalbinde bir şey burkuldu.

Şimdi kutuyu Adnan Bey açıyor, hem tarak, hem iğne olarak kullanılabilen bir parçayı göstererek Bihter'e soruyordu:

"Saçlarına mı takacaksın, gülüm?"

Nihal kaçtı. Sofrada Peyker hazırlanmış, içeride Katina'yı salıvermemek isteyen annesine sesleniyordu. Şayeste, Nesrin nihayet inmişlerdi. Beşir siyah setresini[58] giymiş, al kravatını takmıştı. Nihal kravatın bağlanışına itiraz ediyor, parmaklarının bir iki darbesiyle düzeltiyordu:

"Aman Peyker Hanım! Bakınız benim Beşir'ime, ne güzel değil mi? Hepimizden güzel değil mi rica ederim?" diyordu.

Nihayet hep hazır oldular. Hep sofada Firdevs Hanım'ı bekliyorlardı. Nihal çekingen bir nazarla Bihter'e bakmış, tarağı, küpeleri, parmağındaki yüzüğü görmüştü. Nesrin'le Şayeste, perşembe gününe özel elbise kutularını gecelik çantalarını istimbota koymak üzere indiriyorlar, Mlle de Courton, Nihal'e çarşafını giydiriyordu. Uzun eteğiyle çarşaflanamayan Bihter'le Peyker mantolarını giyeceklerdi. Hâlâ odasından çıkmayan Firdevs Hanım'a, sabırsızlanarak, hep bağırıyorlar, Feridun'u susturmak görevi verilen Nihat Bey:

"Bari Katina'yı salıverin çocuk üzüldü," şikâyetiyle odanın kapısını vuruyordu.

Birden Behlül bağırdı:

"Dikkat! Kapı açılıyor..."

58 Önü ilikli, düz yakalı bir tür ceket.

Nihayet kapı açılmıştı, Katina yol vererek duruyordu. Hepsi, gülümser bir şekilde bekliyorlardı. Bir fışırtı başlangıcı Firdevs Hanım'ın ilerlediğini haber verdi. Onu eşikte görünce hep birden bir hayret nidasını zapt edemediler. Bir süreden beri artık daha çok ihtiyarlayan, daha çok çöken bu kadın bugün, sanki tamamıyla sönmeden önce güzelliğinin son bir gösteriş ışıltısı içinde görünmek isteyerek büsbütün değişmiş, on sene önceye dönmüştü. Onu az kaldı tanıyamayacaklardı. Küçük Feridun haber verdi: "Anne!"

Firdevs Hanım'ın sıfatı, o büyükanneliğin müthiş sıfatı bile çocuğun ağzından düzgünlenerek, boyalanarak, gençleşerek çıkıyordu. O, şimdi etrafında uyanan bu hayreti fark etmemişçesine, daha düne kadar onu uzun iskemlesinde esir eden sızıları, sanki onları sanatının sihriyle örterek, elli yaşının içinde genç ve güzel kalmış olmak zarafetiyle ilerliyordu. Üzerinde o düşünülen elbise vardı: Siyah bir eteklik, alla siyahın zıt karışımları içinde göğsünün ve kollarının beyazlıklarına, bir fazla tazelik veren korse ve sinesinin ta ayrılık noktasında iri bir kırmızı gül...

Firdevs Hanım etrafa:

"Sizi beklettim!" dedi ve gözlerinin derinliklerinden kopup gelen bir süzgün ve sitemli nazarla Behlül'e bakarak:

"Görüyorsun ya, hâlâ güzelim!" demek istedi.

Bihter şimdi telaşla bağırıyor, herkese söylenecek bir söz, sorulacak bir şey buluyordu:

"Nesrin! Annemin çarşafını... Peyker! Feridun, Nihal'in odasında yatacak değil mi? Matmazel, rica ederim. Gece çocuğu ara sıra yoklayınız..."

Sonra birden unutulmuş bir şey hatırladı:

"A, çanta, çanta nerede, benim küçük el çantası?"

Etrafa cevap bekleyerek bakıyordu. Herkes meşguldü. Çarşaflar giyiliyor, peçeler iliştirilmek için Nihal'le Firdevs

Hanım aynayı paylaşamıyorlar, yeldirme giyen Peyker ince tül örtünün saçlarını bozmasından korkuyor, Nesrin'le Şayeste bellerinden sarkan çarşaflarını başlarına iliştirmek için hanımlardan uzak bir köşeye sokuluyorlardı. O zaman Bihter, Behlül'e baktı:

"Rica ederim," dedi. "Odama bakar mısınız? Zannederim ki orada kaldı..."

Behlül koşarak gidiyordu, o koridorda kaybolunca Bihter başka bir şey daha hatırladı, kendi kendisine soruyordu:

"Ya eldivenler? Onları çantaya koymuş muydum?"

Şimdi herkes merdivenlerden iniyor, Nihal Mlle de Courton'la öpüşerek veda ediyor, Adnan Bey, Nihat Bey'le rıhtımda istimbota binişlerini görmek için pencereden sarkıyorlardı. Bihter eldivenleri için koştu. Behlül odada, etrafa dağılan, kanepelerin, sandalyelerin üzerine serilen elbiseler, çamaşırlar arasında çantayı arıyordu.

Bihter:

"Bulamadınız mı?" dedi, sonra birden çantayı yere, halının üstüne düşmüş gördü:

"İşte burada..."

Behlül çantayı aldı fakat vermeyerek Bihter'e bakıyordu:

"Yarın gece," dedi.

"Evet, yarın gece! Çantayı veriniz, rica ederim, herkes indi, yalnız kalışımıza bir mana verirler..."

Behlül çantayı verirken birden bu yalnız kalmış olmak sözüyle tutuşan bir heves onu Bihter'in ellerinden tutmaya sevk etti. Dudakları birbirine kilitlendi; uzun bir buseyle, birbirini hırpalayarak öpüştüler, ikisinin de başları dönüyordu; ihtimal şu sırada, her türlü tehlike içinde, birbirinin kollarına düşeceklerdi. Birden bir gıcırtı, bir kapı sesi işittiler; titreyerek birbirini ittiler. Bihter koridora atıldı; Behlül kendisini

toplayarak takip ediyordu. Bihter, önünden geçerken Mlle de Courton'un kapısı sallanıyor gördü. Şüphesiz hiçbir şey değildi, ihtiyar mürebbiye odasına girmiş olacaktı.

***

Nihayet o kadar heyecanlar içinde beklenen bu gece gelmişti. Evin içinde herkes uyuyordu. Bihter kocasıyla kısa bir öpüşmeden sonra aralık kapısını kapayalı belki saatler olmuştu.

Düğün evinde hemen uykusuz, çılgınca bir eğlence içinde geçirilen bir geceden, perşembe gününün kalabalığından, gürültüsünden sonra sersemleşmiş bir hâldeydi. Odasında çini sobaya ayaklarını uzatarak ısınıyordu. Birden kalbinde bir şey oraya gitmek için en emin dakikanın geldiğini haber verdi. Gecelik hâliyle, omuzlarına yalnız bir atkı alarak kapısına gitti; bu gece kapısının topuzunu çevirirken ne vücudunda bir korku titreyişi, ne kalbinde bir heyecan vardı; sanki gayet normal bir şey yapıyordu. Odasının anahtarını beraber almıştı, kapıyı dışarıdan kilitledi; işitilmediğinden emindi. Koridoru geçtikten sonra artık hiçbir korkuya yer yoktu; sofada, merdivenlerde, aşağı katta ne görülmek, ne işitilmek mümkündü. Koridorda bir tesadüf ihtimaline karşı bir cevap hazırlamıştı. Uykusunun kaçtığından, kocasının kütüphanesinden bir kitap almak için indiğinden bahsedecekti. Merdivenlerden, sofadan geçerken kendisini düşünmekten menediyordu. Düşünürse, tereddüt ederse, ihtimal geri dönecekti ve geri dönmek istemiyordu, mutlak oraya gidecekti. Bir uyurgezer iradesizliğiyle oraya sürükleniyordu. Behlül'ün az aralık kapısını itti. O kendisine hazırdı. Bir kelime söylemeden, onu dinlemeden elini tuttu; buradan, bu kapıdan uzaklaşmak, o gidilecek yere, o esrarla dolu sevdasına odasına bir an evvel girerek, artık geri dönmek ihtimalini yok etmek için kendisi onu sürükledi.

Ve nihayet Behlül'ün menekşe sularıyla kokulandırdığı bu odanın havasında, kendisini gece vakti evin yalnızlıklarında

iradesiz dolaştıran bir müthiş uykudan uyanırcasına, silkindi ve birden kırmızı kalpaklı lambanın pembe ışığıyla etrafı, Behlül'ün serseri hevesleriyle bir yatak odasına yığılan bin türlü ufak tefeği, özellikle orada, köşede perdeleri çekilerek sanki saklanan yatağı görünce, bunları, şu ayıbı canlandıran bütün bu ışığı görmemek isteyerek iki eliyle yüzünü kapadı.

Behlül onu çekiyor: "Çocuk!" diyor, sonra ona teşekkür etmek için kelimeler buluyor:

"Beni seviyorsun Bihter! Oh! Bundan eminim, bu gece gelmiş olmak için herhâlde beni seviyorsun," diyordu.

Sonra Bihter vicdanının azabından, ihanetinin bu alçaklığından bahsetmek istedi; bunlardan bahsederse, bir cinayet itirafından duyulan hafifliği bulacağı düşüncesine kapıldı.

Fakat sesinde bir şey fark ediyordu ki bu kendi kulaklarında bile yanlış bir nağmenin tesirini uyandırıyordu. Yoksa bu söyledikleri hep yalan mıydı? Hiçbir vicdan azabı duymuyor, bu ihanetin alçaklığını ruhunun samimiyetiyle hissetmiyor muydu?

Behlül:

"Niçin böyle fikirler icat ediyorsunuz?" diyordu. "Bu gecenin saadetini hissetmiyor musunuz? Bırakınız bu saadet, lekesiz, endişesiz kalsın."

Bihter onu haklı buluyordu, sustu; sonra birden başını Behlül'ün omzuna koydu:

"Evet, mademki seni seviyorum!" dedi.

Bu uzun geceyi beraber nasıl geçireceklerdi? İkisinin arasında hâlâ soğuk bir hava, bir yabancılık münasebetlerinin soğuk bir nefesi vardı ki onları tamamıyla sevişmekten menediyor gibiydi. Bihter odanın bütün eşyasını görmek istiyor, uzun uzun duraksamalarla en olmayacak şeylerin karşısında odayı dolaşıyordu. Duvarda kadın resimlerine bakarken güldü:

"Bütün elbise merakıyla alınmış şeyler..." diyordu.

Birden aklına bir fikir geldi. Behlül ona bütün sevdalarını anlatsa, birer birer, bütün ayrıntısıyla onları nakletse ne olurdu? Sevinerek, bir çocuk hâliyle, bu fikre ellerini çırpıyordu. Behlül nazlanıyordu. Onun hayatında hiç sevda yoktu. En büyük günahı bir serçenin yüreğini bile dolduramazdı. Kendisi dünyada bütün erkeklerin en safı olmakla beraber, en fena tanınmışıtı.

Behlül söylerken gülüyordu. Bihter ısrar ediyordu, hayır, mutlak bu gece onun hayatını, mazisini bilmeliydi. O zaman Behlül hikâyeler icat etti, gülünç sevdalar anlattı; bu günahlar o kadar tuhaf şeylerdi ki Bihter hep affediyordu.

"Lakin hiç, hiç kimseyi sevmediniz mi?" diyor ve bu soruyla kaşları derin bir endişe ifade ederek yükseliyordu. Bu tuhaf hikâyeleri dinledikçe gülerken onda gizli bir elem uyanıyordu. Bu adamın hayatında bu gece de böyle gülünecek ve güldürmek için başka bir kadına anlatılacak bir tuhaflık olabilirdi.

Behlül bu endişeyi anlayarak onun ellerini alıyor, göğsüne çekerek:

"Seni, yalnız seni," diyordu ve sesinde öyle bir samimiyet vardı ki genç kadın bu vicdan nidasını ta kaynağından içmek için dudaklarını uzatıyordu.

Oh! Ne kadar mutluydular. Böyle, daimî bir aşkla sevişeceklerdi. Bihter bir aralık bir cümleye başlamak istedi:

"Lakin," dedi.

Behlül soruyordu:

"Lakin?"

"Ya bir gün, mesela burada, böyle mutluluktan sarhoşken öyle bir şey olsa ki o..."

Kocasının ismini söyleyemiyordu. Behlül onun hemen korkusunu giderdi:

"Ne iyi olurdu," dedi. "O zaman sizinle buradan giderdik. O zaman büsbütün bahtiyar olurduk!"

Bihter anlamıyormuşçasına yüzüne bakıyordu. Buradan nereye gideceklerdi? Demek o kendisiyle beraber yaşamak için her şeyi terk edebilecekti? Sahi sahi, buradan beraber, yalnız iki kişi, artık bir daha dönmemek üzere uzak, çok uzak bir yere gidebileceklerdi, öyle mi? Bu fikir onu mesut ediyordu, kalbinde âdeta hemen şu dakikada görülmek, anlaşılmak için bir emeli bile uyanıyordu. İki elini Behlül'ün omuzlarına koyarak, gözlerini gözlerine dikerek soruyordu:

"Demek o zaman buradan giderdik! Lakin nereye? Nasıl?"

Behlül:

"Bilir miyim?" diyordu. "Uzak, her şeyden uzak bir yere..."

O zaman genç kadına bir sevda kuralının rüyalar içinde uyutan şiir ufukları açıyordu. Ummanları geçeceklerdi; aşklarına bir nazla, neşeyle örülmüş yuva, öyle müstesna bir köşe bulacaklardı ki ebedî bir baharın tazeliklerine yuva olsun. Ağaçlarının arasında kaybolunacak korular, saf dalgaları kenarında kendinden geçmeler içinde uyuyacak şelaleler sevdalarının sürekli bir bahar sahnesi olacaktı. Onları minimini bir selamla alkışlayan kuşlar, saf gülümsemeleriyle tebrik eden çiçekler arasında kol kola, baş başa gezeceklerdi. Sonra yuvalarına, gece ayın işitilmez hazin bir musikinin ezgilerine benzeyen ışıkları altında derinlikli sevda nağmeleri dinleyerek döneceklerdi. Küçük, zarif yuvalarında, yeşillikler içinde boğulmuş yeşil bir kafese benzeyen o kutunun içinde sevişecekler, hep sevişeceklerdi; o kadar sevişeceklerdi ki senelerin geçtiğinden habersiz daima genç, daima bahtiyar, artık ölmemek isteyeceklerdi; belki bu sevda köşesi o kadar cennetten bir parçaya benzeyecekti ki ölüm bile onları unutacaktı.

Behlül yavaş yavaş, bu sevda şiirinin kendisini de latif harareti içinde saran etkisiyle sarhoş olarak söylüyordu. Bu hayal tablosu Bihter'i uzaklara götürüyor, meçhul bir âlemin şiirle, aşkla örülmüş ufuklarına atıyordu. Bir kelime ilave ederse bu kasidenin saadet rüyasını ihlal etmiş olacağından korkarak susuyordu. Yalnız bir şey düşünüyordu: Behlül kendisiyle beraber gidebilecekti, her şeyi onun için terk edecekti. Şimdi onun boynuna atılmak, teşekkür etmek, "Bilsen beni ne kadar mutlu ediyorsun?" demek istiyordu. Evet, artık mutluydu; artık günahının işte ödüllerini topluyordu.

Bu gece dönmek zamanının geldiğine hükmedince Bihter birden bir korku duydu. Gelirken hiç dönmeyi düşünmemişti. Neden korktuğunu bilmiyordu. Geldiği gibi gidecekti. Giderken düşünülebilen tehlike aynıyla gelirken de var olsaydı. Odasından hiçbir heyecan duymaksızın çıkmışken, şimdi tekrar oraya dönmek için korku duymasına bir anlam veremiyordu. Karanlıktan, gecenin nefesinden, uzun sofalardan, duvarlardan, her şeyden korkacağına, birtakım eller uzanarak kendisini tutacağına, bir korku haykırışıyla karanlıkların içinde düşüp bayılacağına hükmediyordu fakat gitmek lazımdı daha çok duramazdı, sabaha karşı evin içinde uyananlar olabilirdi.

Behlül kapısını yarı açık bırakacaktı. Bihter omuz atkısını kaparak bir cesaret hamlesiyle atıldı. Sofada karanlıktan geçerken koşuyordu. Merdivenlerin bir basamağında tahta gıcırdadı bir adım daha atamayarak durdu, sonra durmaktan korktu. Kapısının önüne kadar nasıl geldiğini bilmiyordu. Orada anahtarı hatırladı. Anahtarı nereye koymuştu? Bunu düşünmeden önce anahtarı bulamamak ihtimalinin neticelerini düşündü. Mümkün değil anahtarın nerede olabileceğini hatırlayamıyordu. Sonsuzluk kadar uzun bir dakika geçti; artık takatini kıran bir mücadelede son kuvvetini sarf etmişçesine oraya düşüverecekti. Birden hatırladı. Anahtar atkının kurdelesine bağlanmış, göğsünde sallanıyordu. Nasıl olmuştu da bunu görmemişti?

Kapıyı açarken titriyordu. Gürültü olup olmadığına karar veremedi, odasına girip kapısını kapadıktan sonra bir süre durdu, etrafı dinliyordu. Hiçbir ses yoktu. Bu büyük ev derin bir uyku içinde, her şeyden habersiz geniş geniş nefeslerle uyuyordu.

Demek gecelerin kara gözlerinden başka hiçbir göz onu görmemişti, demek bu kadın bu geceyi başka bir odada geçirmişti ve bunu kimse duymamıştı. Bihter bunun bu derece kolay olabildiğine şaşıyordu. Şu hâlde isterse yarın gece, isterse her gece oraya gidebilecekti.

Nihayet belki bir defa görülebilirdi fakat bundan artık korkuya sebep yoktu; mademki onunla berabcr gidcceklerdi, ta ummanların öbür tarafına... Bihter kendisini Behlül'ün kolunda, yeşil ormanlar içinde, mavi şelaleler arasında bir aşk dalgınlığı içinde yavaş yavaş yürüyor görüyordu.

13

Nihal için bu düğün o vakte kadar açıklıkla anlaşılamamış, yalnız hissedilerek belirsiz kalmış birçok hakikatlerin birden ortaya çıkması hükmünde olmuştu. Hep gördükleri, tanıdıkları hayatın uzaktan görülmüş belirli köşeleriydi. İnsanları, özellikle kadınları, kendi âleminin kadınlarını bu derece yakından görmemişti.

Düğünde hiç eğlenmemişti, daha çok, o zamana kadar uzaktan görülerek tamamıyla temyiz edilemeyen birçok hakikatlerin sert bir darbesiyle ona çarpmasından yaralanmış gibiydi. Düğünden dönmesinden sonra bu iki gün içinde görülen çehreler, işitilmiş cümleler, bir düğün evinin olaylarını oluşturan bütün o küçük küçük tablolar, gürültüler, çalgılar, karmakarışık, hep birden bir âlemin patlayarak bulutlar içinde dönen bir perişan enkazı şeklinde, beyninin içinde çalkalanıyordu.

Neler görmüştü? Neler işitmişti? Bunlara bir düzen veremiyordu; düğünü sırayla birisine anlatmak gerekse kaybedecek, olayları birbirine karıştıracaktı.

İlk gece özel bir eğlenceden ibaretti; buna yalnız akrabadan olanlarla pek iyi görüşülen birkaç aile davetliydi. Bu gece herkes eğlendiğine inanmıştı. Nihal eğlenip eğlenmediğine pek vâkıf değildi. Göğsü korsesinden taşan şişman bir genç kadın vardı ki Kadıköy sahnelerinde[59] dinlenen kadın şarkıcıların taklidini yapmak için saatlerce boğazını yırtmış,

59 Şimdiki Söğütlüçeşme istasyonuyla Fenerbahçe stadı arasındaki Kuşdili çayırında bulunan ama bugün olmayan eğlence yerleri.

nihayet Peyker'i piyanoya geçirerek bu taklit ziyafetine bir çoban raksıyla son vermişti. Bu o derece seyretmeye değer bir şey olarak görülüyordu ki hizmetçiler bile gülmekten kırılarak sofanın kapılarına yığılıyorlardı. İskemlede oturamayarak kendisine yere bir minder kurdurtan bir ihtiyar hanım vardı ki şişman genç oynarken ikide birde aşka gelerek: "Oh! Ömrüne bereket!" diyor, sonra eliyle gelin olacak kıza bir şey işaret ederek sesleniyordu:

"Elmas kızım! Senin elinden istedi gönül! Bu yok olası ihtiyarlık! Beni yerimden kaldırınıyor ki..."

Gelinin annesi Firdevs Hanım'ı ara sıra kaldırıyor, ikisi beraber çıkarak kapısının bir kanadı kapalı duran bir odaya giriyorlar, bir iki dakikalık bir yokluktan gülerek, birbirinin kulaklarına bir şey fısıldayarak dönüyorlardı.

Bir aralık saz takımı düzenlenmişti. Peyker piyanoda kaldı. Bihter için bir ut buldular, şişman genç "Daireyi[60] kimseye veremem!" diyordu, minderde oturan ihtiyar hanım "Firdevs'ime de bir daire bulunuz. O karışmazsa dinleyemem." diye bağırıyor, sonra takıma seslenerek "Hiç seni sevmeyeni sevmede lezzet mi olur?" şarkısının unutulmamasını tembih ediyordu. Annelerden biri kızının unutulduğuna tahammül edemeyerek ev sahibine: "Hemşire! Kanun yok mu? Naciye de takıma girsin." diyordu.

Nihayet Naciye Hanım'a bir kanun bulundu. Kara kaşlı, kara gözlü tombalak bir kız, teklif olunmadan kalkıyor, sazendelerin yanına gidiyor ve uzaktan Nihal'e soruyordu: "Siz okumaz mısınız?"

Nihal cevap veremiyordu.

Utla taksim[61] olunurken minderde oturan ihtiyar hanım gözlerini kapamış, iki tarafına sallanarak, dudaklarının arasından anlaşılmaz şeyler mırıldanıyordu.

60 Tempo tutmak için kullanılan büyük tef.

61 Türk müziğinde başta, ortada, çalgıcının doğaçlama yaptığı gezinti.

Suzinak faslı yapılıyordu. Ev sahibesiyle Firdevs Hanım yan yana, zapt olunmuş kahkahalarla gülüşüyor, gelin Nihal'in yanına oturarak kulağına, "Başka odaya gidelim mi? Sıkıldınız galiba!" diyordu. Gelinle Nihal'in arasında böyle yavaş sesle bir konuşma başlamıştı. Gelin birer kelimeyle orada bulunanları anlatıyordu: O şişman hanım bir zabiti[62] severek iki çocuğuyla kocasından ayrılmıştı, şimdi zabit de onu alımıyordu. Şarkı okuyan tombalak kızın gelecek hafta nikâhı vardı. Çamlıca'da yanlarındaki köşkün beyiyle... Nişanlısı daha on sekiz yaşında, henüz mektepten çıkmamıştı, onun için nikâhtan sonra bir sene bekleyeceklerdi.

Nihal şaşmış, anlamayarak, cevap vermeyerek dinliyordu. Öteden Bihter'in sesi hepsinin üstünde yükselerek "Çekme elem ü derdini bu dehr-i fenanın"[63] şarkısına başlanıyordu. Gelin şu on dakikalık tanışmayla hasıl olan teklifsizlikle Nihal'e: "Bacım," diyordu. "Size görücüler geliyor mu?" Nihal kızarıyor ve "Bilmem!" diyordu. "Her ne varsa hâlet-i mestanede vardır[64]" mısrası okunurken ev sahibesi yine Firdevs Hanım'ı yerinden kaldırıyor, minderde oturan hanım gözlerini açarak bulanmış bakışıyla gelini arıyor: "Besimeciğim! Neredesin bakayım? Beni yine unuttun!" diyor, gelin aldırmayarak Nihal'i: "Başka odaya gidelim. Burada görüşemiyoruz ki..." şikâyetiyle yerinden kaldırıyordu.

Kapısının bir kanadı kapalı duran odanın önünden geçerken gelin içeri baktı, sonra Nihal'i eliyle çağırdı. Firdevs Hanım, kanepeye yaslanmış, gelinin annesini bir koluyla boynundan sararak omzuna çekmiş, ikisinin de gözleri kapalı, hâlâ o şarkıyı mırıldanıyorlardı.

Gelin gülerek Nihal'e:

"İkisi de olmuşlar," diyordu. Nihal tamamıyla anlamıyor ve ahmak görünmemek için sormuyordu.

62 Rütbesi teğmenden binbaşıya kadar olan asker.
63 Çekme bu geçici dünyanın elem ve derdini.
64 Her ne varsa sarhoşluk hâlinde vardır.

Başka bir odaya çekildikten sonra gelin ona kendi düğününün tarihini anlatmıştı. Bu düğün içeride minderde oturan ihtiyar hanımın bir eseriydi. Bu hanımı Nihal'in bilmemesine şaşılıyordu. İstanbul'da onu tanımayan hemen hemen kimse bulunamazdı. Bütün gelin olacak kızlarla evlendirilecek gençlerin bir hayır işleri perisi olan bu kadına daima koynunda birkaç resimle birkaç pusulayla tesadüf olunurdu. Anneler onu tenha odalara çekerler, uzun uzun konuşurlar, genç kızlar elini öperlerdi. Her kıza koca bulan bu kadın yalnız kendisine bir tane bulamamıştı. Kökenine hatıralar erişemeyen bir zamandan beri duldu, ihtimal dul olarak doğmuştu. Başkalarının evliliğiyle o kadar meşguldü ki kendisini ihmal edebilirdi. Bir gün genç kızı olmayacak bir sebeple bu kadının eşliğinde Kalpakçılarbaşı'na[65] göndermişlerdi. Orada hiçbir şey almayarak dükkân dükkân gezilmişti fakat her dükkâna uğrandıkça onlarla beraber bir müşteri daha oraya uğruyor, o da dükkânın başka bir köşesinde, hep onlara, hayır yalnız ona bakarak, bir pazarlığa tutuşuyordu. Genç kız bu Kalpakçılarbaşı seferinin hikmetini hemen anlamıştı. Ondan sonra bir gün annesi ona yakasında kurmay rütbesiyle bir zabit resmi gösterince artık hiç şüpheye imkân kalmamıştı. Daha sonra...

Genç kız biraz tereddütten sonra Nihal'e itiraf etmişti ki hep o hanımın aracılığıyla nişanlısıyla mektuplar alıp vermişlerdi, onun mektuplarını anlatıyordu. Nihayet...

"Nihayet," diyordu. "Yarın koltukta[66] göreceksiniz ya, ancak yirmi beş yaşında..."

İçeriden ihtiyar hanımın sesi işitiliyordu:

"Besime Hanım! Besimeciğim! Neredesin elmas kızım?"

Gelin nihayet Nihal'i sorgulamaya başlamıştı. Beybabasına dair bilgi almak istiyor, evliliğinin oluşuna dair sorular

65 Beyazıt'ta büyük bedestenin Beyazıt kapısıyla Nuruosmaniye kapısı arasında bir cadde.

66 Düğünde, damadın gelini, arabadan eve götürmesi töreni.

yöneltiyordu. Sonra Nihal'in belirsiz bir cevabı arasında sözünü keserek, birden samimiyet kazanan sesiyle:

"Gücenmeyiniz amma, beybabanız Bihter Hanım için pek ihtiyar değil mi? Firdevs Hanım olsaydı..." diyor, bu son cümleyi bir kahkaha içinde bitiriyordu.

Nihal babasının ihtiyarlığından bahseden bir kıza karşı gizli bir kızgınlık hissetmekle beraber, pek iyi belirleyememeksizin, bir de memnuniyete benzer bir şey duyuyordu. O ihtiyarlık bu evlilikte bir eksiklik oluşturarak güya Nihal'in intikamını alıyordu. Tabii bir cereyanla sohbet Firdevs Hanım'a geçmişti. Gelin Firdevs Hanım'a dair bildiklerini anlatıyordu.

"Uzaktan akrabalık olmakla beraber..." diyordu. "Siz de yabancı değilsiniz ya! Siz benden daha iyi bilirsiniz."

Hayır, Nihal hiçbir şey bilmiyordu; Nesrin'le Şayeste'nin gevezelikleri belirli bir sınırı geçemezdi. Şimdi bu yanında, bir küçük musluk şırıltısıyla durmadan söyleyen genç kızı dinledikçe gözlerinin önünden birer birer perdeler düşüyordu. Demek Bihter'in annesi bir... Nihal tabir bulamıyor ve zihninde başlanmış cümlesini yarım bırakıyordu.

Artık hepsini anlıyordu, birdenbire artık o kadar çok şey anlıyordu ki daha fazla dinlemek istemiyordu. Bir aralık gelin Behlül'den bahsetmişti: Behlül kimdi? Genç miydi? Güzel miydi?

Onu niçin soruyorlardı? Sonra doğrudan doğruya Nihal'den bahsolunmuştu. Hiç gelin olmayı düşünmüyor muydu? Kimin karısı olmayı isterdi?

"İşte, işte kızarıyorsunuz," deniyordu.

Nihal kızardığının farkında değildi fakat artık bu baş başa konuşmaktan sıkılıyordu. Şimdi içeride saz bir oyun havası yapıyordu. Tazelerden oynayanlar oluyordu. İhtiyar hanımın sesi yine yükseliyordu:

"A, gelin nerede çocuklar? Gelini bulunuz..."

Nihal ayağa kalkmıştı. İçeriye girdiler. Siyah kaşlı, kara gözlü tombalak kız Nihal'e bulaşıyor, mutlaka onu oynatmak istiyordu. Nihal başını silkerek: "Lakin bilmem!" diyor, sonra tombalak kız kanun çalan Naciye Hanım'a eğilerek işittirecek bir sesle fısıldıyordu:

"Ne soğuk şey! Ne şarkı söylüyor, ne oyun oynuyor..."

Nihal bu gece minimini yüreğinin üstünde bir ızdırap ukdesiyle uyumuştu. Bütün işittikleri, gördükleri onu incitmişti. Perşembe günü sabahleyin kalkar kalkmaz Bihter'e sordu:

"Ne vakit gideceğiz?"

Bihter de itiraf ediyordu: o da sıkılmıştı fakat gidilemezdi, asıl bugün için gelinmişti. Şimdi gelini giydireceklerdi, kendileri hazırlanacaklardı, koltuk olacaktı, yemek yenecekti, nihayet...

Nihal o günün olaylarını karıştırıyordu. Zayıf asabı hiçbir zaman bu kadar kalabalığa, bu kadar şamataya maruz olmamıştı. Şimdi gözlerini kapayınca bir bulut içinde, bir kanepe üstüne oturtulmuş gelini görüyordu. O gece durmadan söyleyen genç kız bugün gelinliğinin içinde, kulağına şüphesiz tuhaf şeyler fısıldayan arkadaşlarına bile bir gülümsemeyi esirgeyecek kadar nazlanıyordu.

Bugün herkeste bir resmiyet vardı, gündüz için davetlileri ciddiyetle karşılayan şişman taze dulun gece Kadıköy sahneleri şarkıcılarını taklit eden zevzek kadın olduğuna ihtimal verilemezdi.

Bu düğün evi bir zıtlık topluluğuydu. Nihal birbirine benzemeyen çehrelerin, kıyafetlerin böyle garip bir karışımına hiç rastlamamıştı. En özel, en şık tuvaletlerin yanında en garip kıyafetler görülüyordu. Bir yaşlı hanım vardı ki şal örneği entarisinin üstünde mor kadifc kaplı elma kürkünün büyük-

lüğüyle yanında sarı krepten hotozuyla[67] gözlerini kaldırmaya cesaret edemeyen bir tazeyi kaşıyla, gözüyle azarlıyordu. Nihal bunların bir kaynanayla işkence altında yaşatılan, "Biz zamanımızda böyle gördük!" hükmüyle başına sarı krepten hotoz giydirilen bir gelin olduğunu haber almıştı.

Düğün evinin kalabalık sofasında aşağıdan yukarıya uzun eteklerini sürükleyerek kol kola dolaşan iyi giyinmiş kadınlar vardı ki şüphesiz bu gezintiyi zarifliğin zirvesi olarak görüyorlar, kalabalığın içinde herkesin ayaklarına dolaşan uzun eteklerinden pek gururlu görünüyorlardı. Saz takımı için bir köşede yapılan özel yerin etrafında çömelmiş kadınlar, dadıların kucaklarında huysuzlanan çocuklar, Şam fıstığı yiyerek kabuklarını halının üstüne atan hanım kızlar vardı.

Daha sonra arkalarından çarşaflarını, başlarından örtülerini çıkarmayarak bilinemez ne bekleyen seyirciler vardı ki bunların içinde Nihal hizmetçiler arasına karışmış özenle süslenmiş hanımlar fark ediyordu. Bunlar gelini görmeye gelmişlerdi, hep gelin odasına hücum ediyorlar, perdelere, aynayla konsola, kanepelere, koltuklara bir fiyat belirleyen gözlerle baktıktan sonra gelinin elbiselerini inceliyorlar, sonunda buradan yeterli bir fikir almış olmakla nefislerini tatmin edince kapının önüne bir parmaklık konan yatak odasına uzaktan bir göz atarak gelinin eşyasına bakıyorlardı.

Merdivende itişenler, kakışanlar, omuzlarıyla yol açanlar vardı. Ve bütün bu halkın üstünde, elindeki kahve tepsisiyle geçemeyerek bağıran bir hizmetçinin, annesiyle beraber gelini seyretmeye gelerek kalabalığın içinde sıkıntısından uluyan bir çocuğun, ayağına basıldığı için öfkesini etrafındakilere beddua etmekle çıkaran bir zenci karının, yüzüne düzgün sürdüğü için bir hanım nineden çimdik yiyerek "Kör olasıca" diye haykıran bir eski halayığın, ta uzakta yemek odasından gelen tabak şakırtısının, yukarıda fark edilmez bir makamla

67 Kadınların süs için saçlarının üstüne taktıkları, çeşitli renk ve biçimde yapılmış küçük başlık.

devam eden ince sazın birbirine karışmış feryat ve şamatası büyük bir gürültüyle uçuşuyordu.

Nihayet o kadar beklenilen koltuk töreni yapılmıştı. Nihal bunu ancak görebilmişti. Bu iş için özel başörtüsü getirmiş hatunlar vardı. Tedbirli davranmamış olanlar saçlarının ancak topuzunu örten ipek mendillerle saklanıyorlardı. Bu seyretmeye değer şeyi görmek için iskemlelere biniliyordu.

Nihal, nihayet etraftan kopan büyük bir takdir bağırtısı içinde bir kırmızı fes, yakası işlenmiş bir siyah elbise, yanında beyaz bir tül altında elmasları parlayan bir baş görmüştü. Ufak bir ara, derin bir gürültü, daha sonra... Nihal anlayamıyordu, havadan beyaz paralar düşmüş ve birden, kabarıp kabarıp sonra etrafa dağılıveren büyük bir dalga şeklinde, bir bekleme nefesiyle şişkin duran bu halk o havadan dökülen şeyleri toplamak için yerlere dökülmüştü.

Bu para yağmurları iki tarafa avuç avuç serpiliyor ve bu dalga oradan oraya parçalanarak, çırpınarak üzerine dökülüyordu. Bu beyaz şeyleri kapışıyorlar, kapışıyorlardı. Artık ne koltuk töreni kalmış, ne görülecek damat kalmıştı; artık gidilebilirdi fakat hayır, hiç kimse gitmiyordu, gitmeyeceklerdi; burada, birbirine bakarak bu gürültüyle eğlenecek, öylece oturacaklardı.

Nihal, nihayet kendisini odasının mesut huzurunda yalnız bularak ta uzaklardan bırakılan bu düğün evini, orada işitilen, görülen şeyleri düşündükçe karar veriyordu:

"Gelin olmak? Asla!" diyordu.

Onu ne görücüler göreceklerdi, ne de ihtiyar bir kadınla Kalpakçılarbaşı'na göndereceklerdi. O, böyle evde, kendi evinde, kendi odasında, yalnız kendi kendisine, dünyada tek başına oturacaktı.

Sonra babasını düşünüyordu. Babası da beraber olsaydı, yine eskisi gibi, aralarında başka hiçbir kimse olmaksızın...

Onda babasına tekrar bir yakınlaşma arzusu uyanıyordu. Ertesi gün sabahleyin uyanır uyanmaz babasını görmek için yenilemeyecek bir ihtiyaç hissetti.

Böyle sabahleyin babasının odasına gitmek alışkanlığı ruhunun o kadar uzaklarda kalmış bir hatırasıydı ki aşağıda, o bir vakitler onunla baş başa seneler geçirilen minimini çalışma odasına girerken kendisini pek alışılmışın dışında bir şey yapıyormuş zannediyordu.

Adnan Bey pencerenin yanında masasının üzerine eğilmiş, yine bir şey kazımakla meşguldü. Başını kaldırarak, biraz şaşkın, Nihal'e baktı. Nihal babasının karşısında, dudaklarında bir gülümsemeyle bekliyordu. Adnan Bey sordu:

"Küçük hanım, nasıl oldu da babasını görmeye geldi?"

Nihal gülerek omuzlarını silkti. "Bilir miyim?" demek istiyordu. Evet, bilir miydi? Öyle, nasılsa, sebepsiz, dünden beri babasını düşünmüş, sonra bu sabah iradesi dışında, maiyeti meçhul bir sebebe uyarak işte onun odasına gelmişti. Onun duygularında böyle birdenbire en büyük değişimler meydana gelmek için bir kelime, bir nazar, bir hiç yeterdi. Kalbinde ufak bir ses vardı ve bu ses ona babasından bu kadar uzak bulunmakta biraz da kendisinin sebep olduğunu söylüyordu. Onu artık affetmeli değil miydi?

Küçük yer iskemlesini çekerek, bir kelime söylemeksizin babasının ta karşısına oturdu, sağ dirseğini dizine dayadı, minimini çenesini avucunun içine aldı ve gözlerinde derin bir gülümsemeyle, artık işini bırakarak kendisini seyreden babasına baktı. Sanki onu inceliyordu.

Babası demek ihtiyardı. Bu fikir ona nereden gelmişti? Hâlâ kulaklarında bu ihtiyarlıktan bahseden alaycı bir sesin insafsız bir kahkahaya benzeyen titreyişi vardı. Babasını şimdi gerçekten ihtiyar buluyordu; hatta biraz zayıflamış, biraz yanakları çekilmiş, biraz sararmış, kendi bildiğinden daha çok ihtiyarlamış... Birçok zaman babasını görmemiş gibi onu birden başkalaşmış olarak buluyordu.

"Nihal! Niçin bana öyle bakıyorsun?"

Cevap vermedi. Dudaklarında bir şey titredi, gülümsemeye benzer bir şey; sonra bu gölge silindi, gözlerinden o gülüş rengi uçtu, bir çocuk alnının üstüne gizli bir endişe sisi düştü. Belki babasının da bahtı fenaydı; belki onun da kalbinde bir keder, kim bilir nasıl bir keder vardı ki ağlıyordu, belki o da Nihal'le bu uzaklıktan üzgündü. Şimdi babasından uzak kalmış olmak affolunamayacak bir suç kuvvetiyle kalbini burkuyordu. Öyle bir şey söylemek istiyordu ki babasıyla arasında açılan mesafeyi bir saniye içinde silsin, yine onları eskisi kadar dost yapsın. Bir şey bulamıyordu. Ne söylemeliydi ki bu uzun, suskun kırgınlığı artık bir buse içinde unuttursun?

Elini uzatarak babasının bıraktığı tahta parçasını aldı:

"Ne yapıyorsunuz babacığım?"

Bu daha hiçbir şey değildi. Adnan Bey henüz ne yapacağına karar vermemişti. Hatırına bir fikir geliyordu fakat...

"Beni yoracak bir fikir," diyordu. "Bir asma yaprağının üzerine konmuş bir salkım üzüm, üzüm tanelerini oyuk yapmalı, içlerini pamukla doldurup üzerlerine bu renge uyacak küçük kadife parçaları çekmeli... Anlıyor musun Nihal? Zarif bir iğne yastığı..."

Nihal bu fikri pek beğeniyordu:

"Ne güzel!" diyordu. "Onu bana verirsiniz, değil mi?"

Sonra birdenbire başka bir şey hatırladı; işte bu, yine babayla kızı birbirine yaklaştıracaktı:

"Hani ya," dedi. "Siz bir kere benim resmimi oymaya başlamıştınız da yarım kalmıştı. Nerede o parça? Kim bilir nerelere atıldı?"

Ayağa kalkmış, babasının köşede iş masasını dolduran tahta parçalarını, aletleri, o bir yığın kalabalığı karıştırıyor, o

mutlu hayat devresinin yarım kalarak bir unutulma köşesine atılan hatırasını arıyordu.

Adnan Bey onu durdurdu:

"Beyhude arıyorsun Nihal. Onu bitirmek mümkün değil. O zaman seri bir çocuktun, şimdi..."

Nihal'i kolundan çekerek pencerenin yanına vereceği hükmü vermek için onu daha iyi görmek üzere ışığa götürüyor ve kızının artık bir çocuktan ziyade, bir genç kız çehresine benzeyen sivrice simasına, alnını taçlandıran yumuşak saçlara, ince ve uzun boyuna bakarak cümlesini tamamlıyordu:

"Şimdi artık bir genç kızsın."

İnce bir muhabbet havası içinde ruhu babasının bu nazarıyla kucaklanırken, Nihal'in kalbinde bir şey büyük bir mutluluk hazzıyla eriyor gibiydi. Babasının kollarına atılacak ve tekrar beş dakika içinde babasını bulmuş olmak mutluluğuyla ağlayacaktı, bunu yapabilmek için kuvvet bulamadı. Adnan Bey hâlâ ona bakıyordu. Nihal bir şey söylemiş olmak için:

"Genç kız..." dedi. "Baba, bir çocuk genç kız olunca nihayet gelin olur, değil mi? Sizin haberiniz var mı? Ben karar verdim, bir daha değiştirilemeyecek bir karar: Küçük Nihal gelin olmayacak. Hani ya bana küçükken sorardınız: Nihal kime varacaksın? derdiniz. Ben, şüphesiz, ciddi bir inançla: Size, derdim... Telaş etmeyiniz, şimdi o fikirde değilim fakat sizin yanınızda kalacağım, anlıyor musunuz baba? Her zaman sizinle beraber..."

Adnan Bey sesinde derin bir merhamet titreyişiyle:

"Lakin kızım," dedi. "Eninde sonunda gelin olmaya karar vermek gerekecek. Bir gün, olabilir ki baban seni yalnız bırakmaya mecbur olur."

Nihal önce anlamadı, sonra babasının titreyen gözlerinden anladı, yalnız ta ruhunun derinliklerinden kopan acı bir iniltiyle:

"Oo!" dedi.

Bu mümkün müydü? Böyle şey olabilir miydi? Annesinden sonra bu da, babası da... Zihninde o kelimeyi söyleyemeyerek kendi kendisine:

"Mümkün değil!" diyordu.

Sonra babasına sokuldu:

"Söyleyin bakayım," dedi. "Bana söyleyin ki bu dediğiniz şey mümkün değil..."

Adnan Bey gülüyordu, ona sordu:

"Bu kararı nereden çıkardın Nihal?"

Babasına hakikati söyledi. Bu kararı işte dün gördükleri düğünden çıkarmıştı. Nihal şimdi çocukluğuna mahsus neşesini bularak bütün ayrıntıyı maskaralaştıran bu tarzla ellerinin, çehresinin bin türlü tuhaflıklarıyla düğünde gördüklerini, taklitlerle karıştırarak anlatıyordu.

Bu düğün hikâyesi Nihal'de yaşayan bir komedi gücü ve gerekliliğini kazanıyor, Adnan Bey'in gözlerinin önünden bütün bir düğün evi gariplikleriyle, tuhaflıklarıyla parça parça levhalarını sürükleyerek cereyan ediyordu. Nihal, iki kurşun kalemi darbesiyle bir hayat uyandıran bir ressam ilhamıyla düğünün hayalî bir manzarasını çizdikten sonra, babasının karşısına geçiyor, ciddi görünmek için somurtkan gelini taklit ediyordu.

"Düşününüz bir kere," diyordu. "İşte böyle, hep böyle, saatler geçecek, siz hep böyle somurtacaksınız. Sanki gelin olduğunuza pişmansınız, bütün bu görmeye gelenlere dargınsınız... Sizi ondan sonra, yok ondan evvel..."

O zaman Nihal parmağını kaldırarak ciddi bir konuşmacı vaziyetiyle:

"Başka bir şey daha var, bu ne kadar gülünçse o kadar iğrenç bir şey daha var," diyordu. O zaman o minderde otu-

ran hanımı anlatmak için halının üstüne oturuyor, gözlerini kapayarak sızan kendinden geçiren nağmeleriyle başını ağır ağır iki tarafına sallıyor, ortaya boğuk bir sesle: "Oh! Ömrüne bereket!" duasını atıyordu.

Bu kadın onu alacak, Kalpakçılarbaşı'na götürecek, beğendirilecek bir meta alçaklığıyla o güne kadar görülmemiş, tanınmamış bir adama satacaktı.

Nihal tekrar ayağa kalkarak:

"Anlıyor musunuz baba? Asla!" diyordu. Bunu söylerken ince sesinde demirden bir sağlamlık vardı.

Adnan Bey gülüyordu:

"Lakin kızım," diyordu. "Bütün kızlar Kalpakçılarbaşı'nda gelin olmaz."

Birden Nihal'in ağzından bir soru fırlayacaktı: Başka nerede gelin olurlar? Kalender'de, Kâğıthane'de, Göksu'da... Ağzından çıkmamakla beraber, bu soru onu o kadar korkuttu ki sapsarı oldu fakat ta deminden beri bu düğünden bahsederken bir fırsat bulmak, biraz da Firdevs Hanım'dan, onlardan bahsetmek istiyordu. Lakin o zaman babası kaşlarını çatacak, en sert sesiyle ona, "Nihal! Beni yalnız bırakır mısın?" diyecekti! Onlardan bahsetmemek için başka bir şey buldu.

"Bakınız, itiraf edeyim," dedi. "Gelin olmak için bence bir sebep olabilir: Mücevher! Bilmezsiniz babacığım, o gün ben gözyaşlarımla sarhoş oluyordum. Sanki bütün o elmaslar, zümrütler, yakutlar damarlarına giriyor, başımı döndürüyordu. Onlardan herkeste vardı..."

Şimdi biraz kızararak, bu itirafının utancını örtmek için tatlı bir gülümsemeyle gözlerini babasının gözlerine sokarak ilave ediyordu:

"Özellikle birinde, bilirsiniz ya kimde, bir zümrüt takımı vardı ki..."

Bir şey onu boğuyor gibiydi, boğazında tamamlamasını engelleyen bir tıkanıklık vardı, sustu. Adnan Bey onun saçlarını parmaklarıyla tarayarak gülüyor ve ince bir sesle:

"Evet," diyordu. "Fakat bunun için gelin olmak gerekir. Ne zaman kararını değiştirirsen, bana haber verirsin, o zaman küçük Nihal için de bir zümrüt takımı gelir."

Nihal bir kahkaha içinde cevap verdi:

"Zavallı zümrüt takımı! Küçük Nihal'e gelmek için ne kadar, ne kadar bekleyecek."

Bunun böyle bir şarta bağlanmasına darılmıyordu, bugün babasıyla barışmış olmaktan o kadar bahtiyardı ki bunun için değil, hiçbir şey için darılmayacaktı. Şimdi onda her şeyle, herkesle bütün hayatıyla barışmaya bir ihtiyaç vardı, ruhunun muhabbet kabiliyetleri bilinemez nasıl bir rüzgar esintisiyle serpilip ışık, sıcaklık arayan bir yonca gibi açılıveriyordu. Hatta piyanosuyla bile barıştı. Bugün evin içi saatlerle Strauss'un[68] valslerini, Metra'nın[69] Quadrillelerini dinledi. Behlül'den gidip kitap istedi. Mlle de Courton evvela kendisine gösterilmek şartıyla ona bazı hikâyelerin okunmasına izin vermeye başlamıştı. Kitap bahanesiyle Behlül'ün odasında yarım saat gecikti. Bugün iki iyi dost gibi gevezelik ettiler. Babasıyla barışmanın sanki şenliğini yapıyordu.

Bu aşırılığa varan sevincinin içinde ara sıra kendi kendisine gülerek soruyordu: Mademki barışmak ancak onun elindeydi, neden şimdiye kadar beklemişti? Mlle de Courton'u taklit ederek kendi kendisine parmağını kaldırıyor ve: "Artık, bundan sonra uslu çocuk olacaksın, değil mi küçük Nihal?" diyordu.

Fakat böyle uslu çocuk olmakta devam edemedi. Nihayet bir gün en umulmaz bir vesileyle o zamana kadar aralarında bir sert kelime bile geçmeyen Bihter'le Nihal'in arasında,

68 Johann Strauss (1825-1899) Avusturyalı besteci.
69 Olivier Metra (1830-1889) Fransız besteci.

birdenbire muhalefet başlamış oldu. Nihal haksızdı, bunu kendi kendisine de Bihter için düşmanlığa benzer bir his duydukça hep itiraf ederdi; bu kadına, babasının karısı olmaktan başka atfedilebilecek hiçbir düşmanlık sebebi bulamıyordu. Fakat bu haksızlık onun için öyle bir ihtiyaçtı ki mutlak hükmüne uyacaktı; bu kadınla mümkün değil dost olamamıştı, onunla düşman olacaktı.

Bir gün sabahleyin Nihal babasının iş odasına gülerek, elinde bir kâğıt parçası, yarım saklayarak girdi. Bihter elinde küçük bir tüy süpürgeyle duvardaki levhaların tozunu alıyordu. Nihal babasının yanına kadar sokuldu, hep gülüyordu, kâğıdı uzaktan göstererek, sanki kapılmasından korkarak çekti.

"Nedir o Nihal?"

Nihal kollarını açarak:

"Müthiş bir hesap," dedi.

Şimdi Adnan Bey de gülüyordu, Nihal para istemeye geliyordu. Babasına anlattı: Bunu matmazelle beraber yapmışlardı, birçok şeyler, neler neler... Küçük Nihal'in o kadar eksikleri vardı ki kâğıda bakarak saydıkça, babasına tuttuğu elinin parmaklarını kapayarak birer birer haber veriyordu. Evvela ayakkabı alacaklardı, bir; eldivenleri patlamıştı, bunları alacaklardı, iki... Alınacak şeyler çoğalıyordu. Nihal, istedikleri reddolunmamaya alışmış çocuklara mahsus bir şımarıklıkla:

"Gördünüz mü?" diyordu. "Cüzdanınızdan bir beşlik kâğıt aşırmak için yetecek kadar şeyler var..."

Adnan Bey, Bihter'e sordu:

"Bugün Beyoğlu'na ineceğinizden haberim yoktu."

Ta yüksekte bir tabloya yetişmek için kanepenin üstüne çıkan Bihter başını çevirmeden cevap verdi:

"Ben de bilmiyordum."

Nihal umarsızca cevap verdi:

"Biz matmazelle ineceğiz; öyle kararlaştırmıştık baba! Bize bu vapuru kaçırtırsanız, geç kalacağız..."

"Kızım, niçin annenin ineceği bir günü beklemiyorsun?"

Nihal'in birden çehresi değişti. Cevap vermemek istediğini anlatan bir sesle dudaklarını şişirerek:

"Çünkü," dedi, sonra ilave etti: "Bugün de matmazelle bir kaçamak yapmak istedik. Zannederim ki bir genç kız mürebbiyesiyle beraber sokağa çıkabilir."

Nihal'e bir kelime daha söylemek var olmayan bir kavga zemini oluşturmak demekti. Adnan Bey parayı vermeyi tercih etti, Nihal çıktıktan sonra Bihter'e sordu:

"Nihal'le neyiniz var Bihter?"

Bihter işitmemiş gibiydi, fark etmemişçesine cevap verdi:

"Nihal'le? Hiç!"

Bugün Nihal, Beyoğlu'ndan döndükten sonra odasına girince birden burada bir değişim gördü. Odasında bir başkalık vardı, burasını boşaltıveren bir değişiklik meydana gelmiş gibiydi. Çarşafını çıkarmadan, ayakta ne olduğunu anlayamayan gözlerle bakıyordu. Sonra birden anladı: Bülent'in yataklığı eksikti.

Bu o kadar beklenmeyen bir şeydi ki gözlerine inanamıyordu; belinden çarşafı sarkarak odasından çıktı, merdiven başına kadar koştu:

"Şayeste! Nesrin! Bülent'in yataklığını niçin kaldırdınız?"

Kulağını dikerek cevap bekliyordu. Merdivenleri indi ve o zaman karşısında Bihter'i gördü.

"Ne koşuyorsun Nihal?"

Bihter kesin bir çarpışmaya cesaretle direnmek için karar vermiş gibiydi. Nihal:

"Bülent'in yataklığını kaldırmışlar!" dedi.

Bihter sağlam bir sesle cevap verdi:

"Evet, ben kaldırttım, Bülent artık ayrı bir odada yatacak, geçen hafta kendisiyle öyle karar verdik..."

Nihal dondu. Nasıl? Nihayet Bülent'i büsbütün ondan alıyorlardı, haftada bir gece bile onu ablasına bırakmak istemiyorlardı ve bu, bu haksızlık Bülent'le birlik olunarak yapılıyordu da ona haber bile vermeye lüzum görülmüyordu, bilhassa onun evde bulunmadığından istifade edilerek... Oh!

Ağzından bir kelime çıkamıyordu, gözlerinde hırsının ateşinden kurumuş bir kin bakışıyla Bihter'e bakıyordu, birden köpürdü:

"Lakin siz, siz ne karışıyorsunuz, rica ederim? Şüphesiz Bülent'i aldatmış olacaksınız, o sizin yalan gülümsemelerinizle... İşte yine gülüyorsunuz fakat ben artık biliyorum, anlıyor musunuz, bu gülümsemelerinizi biliyorum, onlarda zehirleyen bir şey var. İşte etrafımızdakiler, hep sizden zehirleniyorlar. Bülent sizin için mektebe gönderildi, şu kadar çocuk sizin için oraya atıldı, şimdi ablasının odasından da atılıyor. Onu nereye atıyorsunuz? Selamlığa mı atılıyor?"

Bihter acı bir gülümsemeyle dinliyordu, yavaş bir sesle cevap verdi:

"Haksızlık ediyorsun Nihal. Niçin beş dakika sonra seni pişman ettirecek bir tarzda söz söylüyorsun? Düşünsene Nihal; Bülent artık senin odanda yatamazdı, bu, kurala aykırı bir şey olurdu."

Nihal atıldı:

"Hayır," diyordu. "Yalan, yalan söylüyorsunuz!"

Narin, hastalıklı vücudu zapt olunamayan bir titreyişle titriyordu; dudakları bembeyaz olmuştu, sesinde bir kısıklık, tırmalayıcı, ıslık çalıcı bir şey vardı:

"Bunlar hiçbir şey için yapılmıyor, yalnız beni anlıyor musunuz? Bu evin içinde artık fazla gelen kızı kahretmek için yapılıyor. İtiraz etsenize, niçin saklıyorsunuz sanki? Siz beni herkesten uzaklaştırmak, yapayalnız bırakmak istiyorsunuz, işte geldiğinizden beri buna çalışıyorsunuz."

Bihter sapsarı, dudaklarını ısırarak dinliyordu. Nihal'i bu hâliyle hiç görmemişti, şimdi o hırçın bir kız olmuştu, hep o öfkesinden kısılan sesiyle, hiçbir şey düşünmeyerek, hiçbir şey dinlemek istemeyerek söylüyordu. Birden Bihter'e daha çok yaklaştı:

"Demin ne diyordunuz?" dedi. "Aldanıyorsunuz, ben asıl şimdiye kadar size söylenememiş şeylerden pişmanlık duyuyorum. Ben sizi hiçbir vakit sevmedim, sevemedim, sizden nefret ediyorum, işitiyor musunuz? Sadece nefret!"

Bihter'in kulakları uğulduyor, yukarıda tahtalar gıcırdıyor, dehlizde bir kapı yavaşça açılıyor, bütün evin halkı, Mlle de Courton, Şayeste'yle Nesrin, Beşir, dudaklarında bir haz gülümsemesiyle onun aşağılandığını dinliyorlar zannediyordu. Nihal'in son sözü çehresine birden bir al dalga fışkırtan bir kamçı oldu:

"Nihal!" dedi. "Mürebbiyenizin yanına çıkar mısınız? Size daha verilecek terbiye dersleri olmalı."

Nihal'in cevabını işitmemek için Bihter döndü, Nihal cevap verememek hırsından titriyordu, Adnan Bey'in kapısı açıldı ve karşısında babasını gördü. Baba kız, dik, titremeyen, düşmanlığı andıran bir nazarla bakıştılar. Adnan Bey sordu:

"Ne oluyor Nihal?"

Nihal cevap vermedi, boğuluyor gibiydi, artık öfkesi son kuvvet hamlesini sarf etmişti; şimdi asabında bir gevşeklik,

hemen oraya atılıvererek, ağlamak isteyen bir kahrolmuşluk vardı. Adnan Bey şimdi gözlerinde öfkeden çok merhamete benzeyen bir nazarla ona yaklaşmıştı:

"Kızım," dedi. "Biraz benim odama gelir misin?"

Birden, kendisini babasının odasında, onunla karşı karşıya, onu biraz dargın, biraz azarlama hâliyle, vakur, ciddi bir sesle kim bilir neler söylerken, kim bilir kalbini nasıl ezecek nasihatler verirken, kendisini, aşağı, aciz, utancından ağlayamayarak, kahrolmuşluğundan söz söylemeye kuvvet bulamayarak hemen orada bu biçare kalbin üzüntülerini anlamamak isteyen babasının ayakları altında can çekişirken gördü ve birden hayalinde hayat bulan bu manzaradan o kadar korktu ki babasının uzanan elinden elini çekti, döndü, hiçbir cevap vermeyerek kaçtı.

Beş dakika sonra Nihal odasında yalnız, Bülent'in boş kalan yerine bakarak, kendisini o kadar haksız buluyordu ki pişman oldu. Şimdi aşağıya inmek, bu kadının tekrar yüzüne bakmak için nasıl kuvvet bulacaktı? Şimdi bu öfke köpürmesini affettirecek, kendi nefsine karşı haklı gösterecek bir sebep bulamıyordu. Kendi kendisinden o kadar utanıyordu ki ondan açıklama talebiyle kapısına vuran Mlle de Courton'a odasını açmaktan çekindi.

Bu olayı herkes, sanki bir ortaklıkla unutmuş göründü. Bihter, Nihal'le beyinlerinde hiçbir şey geçmemiş gibiydi. Fakat pişmanlığı tekrar bir muhalefet vesilesi bulmak ihtiyacı takip ediyordu; artık onda bir şey vardı ki sebep yokken taşıyor, ancak Bihter'e soğuk birkaç kelime içinde biriktirdiğinin fazlasını boşalttıktan sonra sakinliyordu. Artık küçük küçük çekişmeler birbirini takip ediyordu. Bihter'in masum bir kelimesi fena yorumlanıyor, pek dostça bir sohbet arasında bir fikrine köpürtecek bir itiraz yapılıyor, kocasına söylenen bir sözün arasına tırmalayıcı bir kelimeyle müdahale ediliyordu. Nihal artık tahammül edilmez hırçın bir kız

oluyordu. Bihter'le küskünlükleri vardı ki günlerce sürerdi, bir kere Bihter'in bir sözünde kuruntu edilmiş bir mana bahanesiyle peçetesini sofranın üzerine fırlatarak yemekten kalkmıştı; beraber yapılmak üzere kararlaştırılan geziler oluyordu ki Nihal'in birdenbire ortaya çıkan rahatsızlıklarıyla gecikiyordu. En olmayacak şeylerde Nihal bir karşıt tutum takınıyor; Bihter'i bir alay kahkahasıyla yalanlamak, haksız çıkarmak, utandırmak için her dakika bir fırsat bekliyordu ve Bihter'in, sakin bir gülümsemeyle, ölçülü bir kelimeyle karşılık verdiği bu mücadelelerden kendisini mağlup çıkmış gördükçe Nihal büsbütün hırçın oluyor, büsbütün haksızlaşıyordu.

Bihter bir kriz devresinin başladığına hükmetmişti. Onda heyecanlanmaları kontrol altına alabilen bir nefse hüküm vardı ki Nihal'e karşı yalnız bir kendini korur bir tavır almasına müsaade ediyordu. Kendisini hasta bir kızını hırpalamayarak terbiye eden bir anne hareketini çizmişti. Bir gün kocasına rica etti:

"Sizin küçük bir müdahaleniz bu krizin pek çok sürmesinden başka bir şeye hizmet edemez. Bana söz veriniz bakayım, hiç karışmayacağınıza söz veriniz..."

Adnan Bey etrafında gerçekleşen bu şeylerden uzaklaşmayı tercih ederek sanki habersiz kalıyordu; yanında gerçekleşmiş bir çekişmeye bile müdahale etmemek için dudaklarını ısırır, eline bir gazete alırdı.

Bihter için bu bir cehennem hayatı oldu; en sakin, en emin zannolunan dakikalarda Nihal'le cenk etmek lazım geliyordu. Bütün sözlerinin, bütün hareketlerinin derhâl bir çekişme vesilesi olarak yakalanmak üzere bu kızın teftiş nazarı altında tutulmasından kaynaklanan daimî bir eziyet içindeydi fakat bu kriz devresi başladıktan sonra en çok sıkıntı çeken olan Nihal'di. Bu hırçınlıklar, biçare hasta ruhunu yakıp kavuran müthiş bir hummanın önüne geçilemez nöbetleri hük-

mündeydi. Devamı esnasında, onu düşünemeyen bir çılgın yapar, vahşi bir sarhoşluk lezzetiyle mest bırakır, sonra zedelenmiş siniriyle, titreyen renksiz dudaklarıyla, boğazına tıkanan bir azap düğümüyle ve hep o ensesinden başlayarak şakaklarını geren ağrılarla bu mücadelenin içinden kafesinin tellerine çarpa çarpa hırpalanmış mecnun bir kuş haraplığıyla çıkınca kendisini bütün çılgınlıkları, bütün krizleri, daha ziyade kuvvetle, daha ziyade açıklıkla hatırlanan bir sayıklama nöbetinden uyanıvermiş bulur; bu hatıraların utancından, herkesin o haksızlıkları kınayacak zannettiği bakışlarından kaçmak için odasına koşar, kapısını kilitler, orada yalnızlığın içinde irileşmiş gözleriyle, kısalmış parmaklarıyla kendi kendisini parçalamak, yemek isterdi. Haksızlığını tamamıyla biliyordu, işte onu herkesin gözlerinde de okuyordu; "Lakin kızım, düşününüz, rica ederim..." diye başlayan Mlle de Courton'dan onu bir gülümsemeyle, yanından geçerken mırıldanılmış bir kelimeyle onaylayan Şayeste'yle Nesrin'e kadar herkes onun haksızlıklarına birer şahitti; kızların onu kayırmalarıyla haksızlıklarını, daha çirkin bir mana kazanmış buluyor, kendisini onların derecesine inmiş, onlarla ortak olmuş görmekten iğreniyordu. Lakin niçin, niçin böyle oluyordu? Mlle de Courton'un dediği kadar düşünmeye neden gücü yetmiyordu? O zaman bu haksızlıkları kendi nefsine, herkese affettirmek için fazla gösterilere lüzum görürdü. Babasıyla yine çocuklaşmak ister, Behlül'e sokulur, Bülent'i hediyelere boğar, nihayet Bihter'le, hiçbir şey olmamışçasına, sokulgan bir arkadaş olurdu fakat bu gösterilerin arasında hissederdi ki bütün etrafındakiler, hatta Bülent, ta gözlerinin içinde ona karşı bir gizli kınama bakışı saklıyorlar. Bihter'in kısılmış dudaklarında zapt olunan kelimelerin bir titreyişini fark ederdi ve artık daha ziyade nefsini zapt etmeyerek, nihayet herkesi kendi tarafına çekecek, artık bu defa kendisini haklı gösterecek bir vesile çıktığına inanarak, geçmiş haksızlıklarının tamirini yeni bir haksızlıkta arardı. Lakin her defasında aldanırdı, bu mücadelelerin hiçbirinde ona hak verecek

bir bakışa tesadüf etmemişti. İstiyordu ki kendi kendisini haksız bulmakla beraber herkes ona hak versin, ona acısın. Evet, kendisine acınılması istiyordu, onun merhamete ihtiyacı vardı. Ta kalbinde bir şey ona kendisini çekerek saçlarını gözyaşlarıyla ıslatacak sevecen bir kalp aratıyordu. O şefkat kalbi, o büyüklük sinesi kimin olabilirdi? Bunu bilemiyordu fakat biliyordu ki o gözyaşları o derin bir rahmet kaynağından saçlarına akacak sıcak yaşlar, kalbinin, biçare yaralı kalbinin yaralarını yıkayacak, zehirlerini temizleyecek ve yalnız o vakit işte kendisini mahveden bu müthiş, bu ciğerlerini kavuran ateşten arınıp iyileşecek.

Bu kalp kimin kalbi olabilirdi? Bütün etrafındakilerin kalpleri ondan uzaklaşmıştı; hiç, hiçbir şefkatli kalp görmüyordu ki o şifa verecek gözyaşlarını serpmeye güç bulabilsin. Şimdi artık hepsiyle yabancılaşmıştı, hepsiyle...

Zihninde acı bir hüsran nidası şeklinde bu kelimeyi tekrar ederken, öksüzlüğünün bütün üzüntüsüyle bu feryadı yalnızlığının matemine bir ızdırap iniltisi hükmünde atarken kendisini o kadar terk edilmiş, o kadar yalnız görürdü ki hemen ölmüş bulunmak isterdi.

Sonra dışarıda kışın siyah günleri penceresinden ona dalga dalga ölüm karanlıkları dökerken birden titrerdi, üşürdü. Ölmek! Kim bilir, bu ne güzel bir şeydi! Fakat ne korkunç bir şey... Asıl korkunçluğunda bir güzellik buluyordu. Siyah bir çukur, o büsbütün beyazlaşmış çehresiyle sarı saçlarının arasında, beyaz, kar kadar beyaz kefenler içinde yatıyor ve ta yukarıda, o siyah toprakların üstüne siyah bir semadan yavaş yavaş, bu genç kız mezarını okşar gibi yağmurlar dökülüyor; işte o şifa veren gözyaşları! Mademki bu hayatta sarı saçlarını onlarla ıslatacak bir büyüklük kalbi yoktu, bu gözyaşlarını, mezarında bulacaktı; sema, kızına ağlayan bir anne matemiyle ağır ağır, yavaş yavaş, gözyaşlarını serperken o, mezarında, ruhuyla bunları içecekti, bu ölmüş genç kızın renksiz dudakları mesut bir gülümsemeyle tazelik bulacaktı;

sonra, kim bilir, belki mezarların karanlık yollarından, o toprakların altında gizlenen siyah koridorlardan bir ölü, annesi, beyaz kefenleriyle sürüklene sürüklene, tırnaklarıyla toprakları deşe deşe, yol açacak, geceleri kızını yalnız bırakmamak için onun yanına gelecek, dudaklarıyla saçlarının arasında kulağını arayacak ve başkalarına, hayattakilere işittirmemek için yavaş bir sesle: "Nihal'im! Benim minimini Nihal'im!" diyecek; "İşte ben, yalnız ben sana hak veriyorum." Evet, minimini Nihal'e yalnız o hak verecekti.

Böyle, odasında yapayalnız, ölümü düşünürken hülyasının nazarında bir genç kızın taze mezarını görür; elini çenesine dayayarak, gözleri kaybolmuş sanki o mezarın başında matem tutardı.

Böyle ikiye ayrılmak mümkün olsaydı! Ölmüş, mezarının içinde annesiyle öpüşen bir Nihal ve o mezarın başında, böyle eli çenesine dayanmış, sarı saçları perişan, gözleri insanların göremedikleri bir ufka açılmış, kımıldanmayarak, yaşamıyormuşçasına yaşayarak, yalnız ağlamak için oraya dikilmiş bir heykel fakat canlı, matem heykeli şeklinde bir başka Nihal!

Bu mateminin arasında onunla beraber ağlayacak birisine ihtiyaç duyar ve o zaman müziğin teselli eden gözyaşlarına koşardı. Bu acılı saatlerde parmakları piyanosunu inletecek şeyler bulurdu. Ya Chopin'den[70] bir gece, ya Schumann'dan[71] bir şiir yahut Mendelssohn'dan[72] bir hazin melodi içinde bu aletin ruhuyla onun hasta ruhu benliklerini eritip yok eden bir kucaklamanın can çekişmeleriyle çırpınırlar; sonra birbirini kırarak, birbirini öldürerek son bir ızdırap hıçkırığıyla, havada derin bir matem ezgisi bırakarak, bitkin, kırık, yaralı

70 Frederic Chopin (1810-1849), Polonyalı bestekar ve piyanist. Geceden kasıt noktürnleridir.

71 Robert Schuman (1810-1856), Alman besteci. Şiirden kastedilen liedlerinden biridir.

72 Felix Mendelssohn-Bartoldy (1809-1847), Alman besteci ve orkestra şefi. Melodiden kastedilen sözsüz eserleridir.

sürüklene sürüklene sanki bir kenara düşerlerdi. İnleyen bir şeyler biçare insan hayatının o ifade edilmez ızdıraplarından dizilmiş bir lisan olan bu müzik eserleri Nihal'in asabından geçtikçe, onun acılarıyla zehirlendikçe daha hastalanarak başka bir mana, geceleri semaların hazin gülüşlerinden mezarlara damlayan acıma damlalarına benzer ince bir elem ifadesi kazanırdı. Nihal kendisini unuturdu, kısık dudaklarla, kuru gözlerle, bir bulut arasından gördüğü o siyah işaretlere dalgın, onların sessiz lisanından canlanarak uçan şikâyetlerle kavrulmuş denebilecek nazarında hiçbir fikrin hayat parıltısı parlamaksızın, sanki hissiz, hayatsız, kendinden geçiren bir ölümün rüya dalgalarında sakin bir cereyanla yüzerdi.

Chopin'in prelütlerinden biri vardı ki onu çalardı ve bunu ezberden, gözlerini kapayarak çalarken ta ruhunun içinde beyaz bir gece, son bir hayat gecesinin kefenli ufuklarını görürdü. Bu sevincin, bilinemez neden, onda böyle bir ilham kuvveti vardı; ne vakit onu çalsa, gözlerinin içine bütün kâinatı kefenlere saran bir beyaz gece karanlıkla aydınlıktan, bulutlarla güneşlerden birleşik bir gece fakat ölmüş bir evrenin ölmüş bir gecesi ilham olurdu.

Beyaz! Beyaz! Beyaz! Bu gecenin azim, yüksek ağaçları vardı ki beyaz başlarını, beyaz kollarını kaldırarak silkiniyorlardı; beyaz bulut kümelerinden yığıla yığıla göğüslerini germiş dağların arasında beyaz saçlarının beyaz köpüklerini savurarak yükselen dalgalarıyla bir deniz kabarıyordu; ta yukarıda, bir düşme duraklayışı içinde kalıvermiş kar tufanlarının arkasında beyaz bir ay... Sonra bütün bu beyazlıkların üzerinden koşan, alay alay gölgeler, bu beyaz evreni siyah bir ölüm nefesi içinde saran bulutlar ve her tarafta büyük bir sessizlik; ne bulutlarda küçük bir nağme, ne dalgalarda hafif bir hışıltı; hiç, hiçbir şey yok, yalnız bu ölmüş gecenin üstüne ta uzaklardan kim bilir nerelerden, belki mevcut cihanın ötesinden kâinatın hayatına ağıt okuyan bir ses; nihayet kefenlerinin altında dinlenen bu ızdırap mahşerinin üstüne bir rahmet suyu hükmünde dökülen son inilti...

Ve bu son kâinat gecesinin tek izleyicisi olarak bütün o karların altında donmuş manzaraların kenarında kendisini görüyordu; bir kişi, bu ölmüş kâinatın içinde yapayalnız! Şimdi de böyle değil miydi? Yapayalnız... O zaman rüyasıyla hakikatin bu benzerliğinden titrer ve musikinin şifa verirken öldüren bu tesellilerinden silkinerek çıkmak isterdi.

Artık uyuşan, can çekişen asabı, tekrar hayat bulmak için sarsılmak, hırpalanmak ihtiyacını duyardı; birden, demin inleyen alet çıldırır, kudururdu; demin havanın içine serpilen son elem ağıtları henüz son can çekişme nefesini vermeden bir hız alıştırmasının kasırgaları patlar, çılgın dönüşleri içinde bütün hüzün şiirlerinin inleyen kalıntılarını müthiş gümbürtüleriyle boğardı.

Nihal bu gürültünün içinde sersemleşmek, düşünmemek için düşünememek isterdi; sonra yorgun, göğsü şişkin, sapsarı, bu mücadelenin içinden çıkarak başını çevirince ihtiyar mürebbiyesinin endişeli bir nazarla kendisine bakan gözlerini görürdü. O, bu musiki hummalarının hemen hepsinde bir gölge sessizliğiyle gelmiş, biraz uzakça oturmuş bulunurdu.

Onun uzaktan Nihal'e öyle bir bakışı vardı ki "Zavallı çocuk, kendisini öldürüyor." demek isteyen derin bir merhamet manasıyla doluydu. Evet, bu musiki hummaları, insafsız bir hastalığın takip eden ateş nöbetleri kahrıyla bu zayıf çocuğu kırılmış bir hâlde bırakırdı. Bu musikinin tesellisinde mest eden bir zehirli içki hıyaneti vardı.

O zaman Nihal'i almak, ona neşe verecek şeyler okumak isterdi fakat Nihal bunlardan sıkılıyordu, mürebbiyesinden öyle kitaplar istiyordu ki ona ölümü düşündürsün. Mürebbiyesine itiraf ediyordu:

"Ölüm! Ölüm! Şimdi hep bunu istiyorum," derdi.

14

Bir gün Şayeste Nihal'e, inanılmayacak bir haber verdi. Firdevs Hanım'ın uzun bir misafirlik için yalıya geleceğini işitmişti. Şayeste ayrıntılı bilgi veriyordu. Hekimler, dizlerinin sızıları için onların yalısının rutubetinden bahsetmişlermiş, nihayet birçok düşünceden sonra buraya gelmeye karar verilmiş...

Şayeste bitmez tükenmez ayrıntıyla bu haberi verirken Nihal hareket etmeden, bir kelime söylemeyerek, inanılmayacak bir şey dinleyenlere mahsus sabit, şaşırmış nazarla duruyordu. Şayeste bitirince cevap vermedi.

Bu mümkün müydü? Bu karar kendisine karşı gerekli görülerek düzenlenmiş bir şey manasını kazanıyordu. Demek Nihal bundan sonra Firdevs Hanım'la beraber, bir evde, yan yana yaşamaya mahkûm olacaktı. Lakin bu kadından o nefret ediyordu, hele o düğünden beri ona başka türlü yaratılmış, başka kadınların hiçbirine benzemez bir mahluk nazarıyla bakıyordu. Mümkün değil, buna müsaade etmeyecekti. Birden karar verdi, artık babasına karşı da isyan edecek, bütün kuvvetiyle cenk edecekti.

Nihal aklına gelen bir şeyi hemen yapmalı, açığa çıkan bir çekişme vesilesini derhâl kullanmalıydı. Şayeste'yi orada bırakarak yerinden kalktı, aşağıya indi fakat sofada durmaya mecbur oldu.

Bugün bir cumartesiydi. Bülent henüz gelmemişti, sofada onunla Behlül'e rastladı. Bülent'le öpüştüler. Nihal sapsarıy-

dı, dudaklarında ufak bir titreyiş vardı. Bihter'e koşmak, artık bu defa müthiş bir çarpışmayla her şeyi kırmak istiyordu.

Behlül sordu:

"Ne oluyorsun Nihal? Sende yine bir şey var?"

Nihal durdu. Birden kararını değiştirdi. Bu şaşılacak haberi onlara söylemekle kendisinin tarafına geçecekler bulacağına hüküm verdi. Behlül'e dedi ki:

"Elbette haberiniz vardır. Bize yeni bir misafir geliyormuş..."

Behlül cevap verdi:

"Firdevs Hanım'dan bahsediyorsun zannederim. Lakin yanılıyorsun Nihal, o bir misafir değil, senin annen demek olan bir kadının annesi..."

Nihal birden taşan öfkesiyle cevap verdi:

"Evet fakat o kadın buraya gelemez."

Behlül, Nihal'e yaklaştı ve bir büyük kardeş yumuşaklığıyla:

"Nihal!" dedi. "Eminim ki sen şimdi Bihter'e gidiyordun, ona şimdi bana söylediğini söyleyecektin, öyle değil mi? Beni biraz dinler misin Nihal? Fakat kavga ederek, öfkelenerek değil, sakin sinirlerle, dudaklarında bir gülümsemeyle... Bilirsin ki bütün kavgalarımızla beraber, biz yine dostuz, biz bir nevi kardeş, birbirini tırmalayıp da yine sevişen kardeşlerden... İşte bak gülüyorsun, mağlup oldun, öfke bitti, artık beni dinleyeceksin."

Behlül, Nihal'i elinden çekerek odasına götürüyordu, Bülent onları takip ediyordu. Nihal'i bir koltuğa oturttuktan sonra Behlül bir yer iskemlesini çekti ve karşısına oturdu, Bülent yerde, ikisinin arasındaydı.

Nihal yumuşamış, iradesini başkalarına teslim etmiş bir

vücut hükmündeydi, ufak bir gülümseme ince dudaklarını hafifçe açıyordu. Biraz evvelki Nihal'den o kadar başka bir şeydi ki şimdi Bihter'in yanında olsaydı, beş dakika evvel söyleyebileceği şeyleri söyleyemeyecekti.

Behlül hep o yumuşak huylu, o bir kardeş sesiyle sordu:

"Değil mi Nihal? Bihter'e de o kadın buraya gelemez, diyecektin."

Nihal başıyla, gözüyle inkâr ediyordu; Behlül diyordu ki:

"Yok, şimdi utanıyorsun da onun için itiraf etmiyorsun; ya bunu söyleyecektin yahut buna benzer bir şey... Bak, beş dakika yetti, yapmak istediğin şeyden utanıyorsun. İşte bütün bu kış yaptığın şeyler için beşer dakika bekleseydin, onların hepsi yaşanmamış olacaktı..."

Nihal hep o gülümsemesiyle susuyordu. O zaman Behlül anlattı. Firdevs Hanım'ın bu misafirliğinden hiç kimse memnun değildi, hatta herkesten ziyade Bihter.

Nihal gözlerini açtı. Nasıl, o da annesinin geleceğinden memnun değil miydi? Behlül:

"Seni temin ederim ki değil," diyordu. "Sana bunu açıklamak pek uzun fakat ne kadar memnun olunmayacak olursa olsun, başkaları kendisine karşı memnuniyetsizlik gösteremez; özellikle sen Nihal, buna dair bir küçük işarette bile bulunamazsın. Bu şimdiye kadar aranızda geçen kavgaların hiçbirine benzemezdi... Ondan sonra, Nihal; müsaade eder misin? Sana ne vakitten beri söylenmek istenip de söylenemeyen bir şey söyleyeyim?"

Nihal biraz doğrularak o zamana kadar söylenemeyen bu önemli şeyi bekledi. Behlül ciddi bir sesle söyledi:

"Nihal, sen bilmeksizin babanı üzüyorsun..."

"Nasıl? Ben, ben mi babamı üzüyorum?"

Bu soru ağzından bir feryat patlamasıyla çıktı. Behlül o sakin sesiyle devam etti:

"Evet, sen, minimini Nihal sen... Bilmeyerek, düşünmeyerek, biraz çocukluktan, biraz hırçınlıktan fakat asıl kıskançlıktan... Senin bütün o Bihter'e yaptığın şeyler, o haksızlıklar, evet, itiraf edersin değil mi? Onlar hep birer haksızlıktan başka bir şey değildir. İşte bütün o kendini tutamayarak yaptığın kavgalar onu zedeleyecek birer sebep oluyor."

Behlül bu yargılama silsilesini takip ediyordu fakat artık Nihal anlayamıyor, açıklıkla dinleyemiyordu. Bülent'in onaylayan çehresine bakarken gözlerinde bir sis, Behlül'ün sesini işitirken kulaklarında bir uğultu vardı. Kendisine birinci defa olarak söylenen bu şey o kadar beklenmeyen, o kadar umulmayan bir şeydi ki onu sersemletmişti. Kalbinde bir damar kopuyor gibiydi. Demek o babasını üzüyordu. Evet, bu doğru olmalıydı. Nasıl olmuştu da bunu kendisi düşünmemiş ve şimdiye kadar hiç kimse ona bu hakikati söylememişti? Birden kendini büyük bir cinayet işlemiş olmak suçlamasıyla gördü. Babasını üzmüş olmak... Evet, evet, bu böyleydi, böyle olmalıydı. Şimdi ne yapacaktı? Ne yapacaktı ki her şeyi unuttursun? Her şeyi affettirsin? Şüphesiz artık Firdevs Hanım'ın gelmesine ses çıkarmayacaktı, artık Bihter'le uğraşmayacaktı. Fakat öncekiler nasıl unutturulacaktı?

Behlül söylerken, o dinlemeyerek, Bihter'le geçen şeyleri birer birer hatırladı. Kendini ne kadar haksız, ne kadar haksız buluyordu. Nasıl kuvvet bulmuştu da bunları yapmıştı?

Nihal, Behlül'ün odasından başkalaşmış bir Nihal olarak çıktı. Behlül ona diyordu ki:

"Gördün mü Nihal? Ne zaman kendinde öfkeye benzer bir şey hissedersen, biraz kavga arzularına meydan vermek için seninle küçük küçük mücadeleler de yaparız fakat başkasıyla değil..."

***

Bugün Nihal'in en sakin bir günü oldu. Saatlerle mürebbiyesinin ona okuduğu bir kitabı dinledi. Bugün Nihal için başka bir devrenin başlangıcını oluşturacaktı. Bundan sonra artık hiç sesini çıkarmayarak, bütün o çılgınlıklara sevk eden insan hissiyatını ezmek için zayıf kalbinde kuvvet bulmaya çalışarak, kahrolmuşluğunun sessizliği içinde kapanacak, babasını üzmemek için susacak, hep dudaklarını kısarak susacaktı.

O okurken Nihal hep bunu düşünüyordu. Bugün ihtiyar kızın da okurken dalgınlıkları vardı; elindeki kitabı yavaşça indirerek sanki bir gözyaşı bulutuyla örtülü gözlerini Nihal'e dikiyor, dalgın, uzun bir nazarla ona bakıyordu. Böyle, ikisinin arasında uzun bir dakika geçiyor, bir şey söylemeyerek gözlerini zorla birbirinden ayırıyorlardı. İki defa Nihal sordu:

"Ne düşünüyorsunuz, rica ederim?"

İhtiyar mürebbiye, bir şey söylemek için kuvvet bulmaya çalışıyormuşçasına dudakları kıpırdıyor, sonra:

"Hiç." diyordu.

Nihal onun bu tereddüdüne o gün fazla bir önem vermemişti, şüphesiz ihtiyar kızın kendisine söylenecek bir şeyi yoktu fakat ertesi sabah manasız şeyden müthiş bir hakikat çıktı.

Nihal'i, sabahleyin kapısının arasından seslenen Mlle de Courton uyandırdı:

"Bonjur Nihal! Yatağında mısın çocuğum? Ben gidiyorum, vapura ancak yetişebileceğim."

Bu pazar ihtiyar kız sabah duasında bulunmak için erkenden Beyoğlu'na ineceğini bir gün evvel Nihal'e haber vermişti. Nihal yorganının altından başını çıkararak mürebbiyesine bağırdı:

"Rica ederim çabuk dönünüz, bugün hava güzel görünüyor, sizinle bir küçük gezi yaparız..."

Bugün kışın son günlerinden biriydi. Soğuk fakat güzel bir gün... Nihal yatağından güneşin donuk, bir buz nefesiyle buğulanmış denebilen ışığının penceresinden kayarak perdenin bir kenarını yaladığını görüyordu; çerçevenin dışarısında, beyaz bir süngere benzer, eriye eriye delik deşik olmuş, yumruk kadar bir kar parçası vardı ki uzun uzun aralıklarla birer damla salıveriyor ve bu damlalar camın donuklukları arasında açılmış minimini bir dereyi takip ederek, uzanarak, kıvrılarak, nihayet dağılarak kayboluyordu.

Nihal uzun uzun perdesini yalayan bu ışığa, damla damla eriyen bu kar parçasına minimini dereye baktı. Yatağının içinde bu güneşli günün latif hararetini düşünerek üşüyordu. Onun da beyninin üstüne, bu güneşin ışıklarını süsleyen buzlu nefese benzer bir tabaka çekilmiş gibiydi. Bütün vücudundan küçük küçük titremeler akıyordu, ayaklarını çekerek yatağında büzüldü, yorganını çenesinin altına kıstırdı, hep o güneşe, kar parçasına, minimini dereye bakıyordu; bugün mümkün değil yatağından çıkıp bu soğuk odada yıkanmaya, giyinmeye kuvvet bulamayacaktı. Kafasında kurarak da suyun soğukluğunu hissediyor, omuzlarından birer buz yolu açılıyor, titreyerek yatağının içinde daha çok büzülüyordu. Bugün tembellik edecek, saatlerce yatağından çıkmayacaktı. Yatağından çıkmamak için bir sebep daha buluyordu: Mademki Mlle de Courton da bugün evde değildi...

Gözleri süzülüyordu, hep böyle, pencereden bakarken yavaş yavaş kirpikleri indi, ince mavi damarları görünen göz kapakları titredi, tekrar uyudu. Bir müddet uyudu; sonra birden gözlerini açtı, ona odasını sallamışlar gibi gelmişti, ilk önce anlayamadı, bir dakika kadar sonra tekrar aşağıdan yukarıya uçan koca bir kar parçası gelip penceresinin üstüne ezilerek yapışınca anladı. Aşağıda, şüphesiz Bülent ablasının penceresini kar topuna tutuyordu.

Birden yatağından atlayarak penceresine koştu, tam o sırada bir top daha, bu defa çerçevenin kenarına gelerek dağıl-

dı. Nihal bahçeye baktı. Hep oradaydılar. Adnan Bey, Behlül, Bülent, kürklü geniş yakasını kaldırmış Bihter, henüz erimemiş karlardan toplamak için çömelen Beşir...

Başlarını kaldırarak ona bakıyorlardı, Bülent bir iki top daha hazırlıyordu, Nihal eliyle işaret ederek "Geliyorum!" dedi.

Beş dakika sonra bahçedeydi. Havada yumuşak bir sıcaklık vardı, güneş bu sabah vaktinden önce uyanmış bir bahar getiriyordu. Nihal bu havayı teneffüs eder etmez benliğinin derinliklerine kadar ısındığını hissetti. Bahçenin yollarında karlar yumuşamış, gevşemişti, beyaz donuk bir cam tabakasıyla örtülü zannolunan dallardan art arda damlalar düşüyordu. Bunlardan bir tanesi geçerken Nihal'in boynuna düştü. Bir haykırışla boynunu kıstı. Hep ellerinde birer topla onun yakınlaşmasını bekliyorlardı. Tam o dakikada Bülent emir verdi:

"Ateş!"

Toplar Nihal'in üzerine döküldü, o, kolunu kaldırarak yüzünü saklıyordu; bir tanesi ta kulağının üstünde, saçlarının arasında dağıldı; Nihal parmaklarıyla saçlarını silkerek:

"Şimdi nöbet bana geldi!" diyordu.

Sekerek yoldan atladı, orada, bir ağacın dibinde bir küme kar vardı fakat öte tarafta Bülent de durmuyordu, o zaman ikisinin arasında insafsız bir harp başladı. Öncelikle düzenli bir harp şeklinde başlayan bu oyun yavaş yavaş, aralarında mesafe eksile eksile, toplar sonunda düşmandan önce yetiştirilebilmek için telaşla alınan birer avuç kardan ibaret kalarak, bir boğuşma hâline gelmişti. Etraftan hep gülüyorlar, Adnan Bey: "Artık yetişir!" diye bağırıyordu. İkisi de bu harpten, yorgun, karlara bulanmış göğüsleri şişkin çıktılar. Nihal kesik kesik soruyordu:

"Baba, Bülent yenildi, değil mi?"

Bülent yenildiğine inanmıyordu:

"Kim yenildi?" diyordu. "İstersen yeniden başlayalım."

Buna hep engel oldular. Adnan Bey ilerleyerek Nihal'i kolundan çekti, artık harp bitmişti. Şimdi Bülent önlerinden koşarak sıçrıyor, yolun üzerine uzanmış bir dalı çekerek tam onlar geçerken silkiyordu. Babasıyla Nihal, böyle, adımdan adıma bir kar tufanına tutuluyorlardı. Bir aralık Adnan Bey Nihal'e, yavaş bir sesle, söyleyeceğinden korkarak sordu:

"Nihal, Mlle de Courton sana bir şey söyledi mi?"

Nihal, şaşırmış fakat birden babasının bu sorusuyla ihtiyar mürebbiyenin bir gün önce kendisine bir şey söylemek için gözlerinde fark olunan tereddüt arasında bir münasebet bularak, durdu ve babasına bakarak:

"Hayır!" dedi.

Şimdi ikisi de durmuşlardı, bir adım ötede, elinde yakalanarak hazırlanmış bir dalın ucuyla Bülent de hazırdı. Adnan Bey dedi ki:

"Senden izin isteyecekti."

"Lakin o bu sabah erkenden gitti bile..."

Adnan Bey:

"Hayır, öyle değil Nihal!" dedi. "Yalnız bugün değil, o artık yorulduğundan bahsediyor. Biraz da memleketinde, kendi akrabasının yanında... Anlıyor musun Nihal?"

Nihal pek iyi anlıyordu. Cevap vermeyerek, kalbinde derin bir acıyla, gözlerini yere indirdi. Öteden Bülent soruyordu:

"Nasıl baba? Kim, kim? Mlle de Courton, öyle mi? Ah, şu ihtiyar papağan! Nihayet memleketine bir seyahat mi düşünüyor?"

Nihal, gözlerinde birer damla yaş kuruyarak:

"Bülent!" dedi. "Bize annelikten başka bir şey yapmayan bir kadın için böyle söylemekten seni menederim."

Bülent bir kahkaha içinde cevap verdi:

"Oh, evet fakat onu ihtiyar bir papağan olmaktan menedemezsin."

Sonra elinden dalı bırakıp karları silkerek başını çevirdi ve yolun ötesinde uzaklaşan, artık memleketine giden o ihtiyar papağanın hayaline seslenerek elini salladı:

"Uğurlar olsun matmazel! Sizin hısımlara benden çok çok selamlar!"

Nihal'in vereceği cevabı işitmemek için Bülent koştu fakat Nihal cevap verecek bir hâlde değildi. Babasına da bir şey söyleyemiyordu, arkasında Behlül'le Bihter'in ayaklarını işitiyordu, başını çevirmeksizin, gözlerini kaldırmaksızın yürüdü; Adnan Bey de beraber yürüyordu. Nihal kendi kendisine:

"Biçare ihtiyar kız," diyordu ve bir nakarat hükmünde içinden tekrar eden bu cümlenin arasında düşünüyordu. Düşünüyordu ki onun artık yorulduğundan bahsederek memleketine gitmek istemesi bir efsaneden başka bir şey olamazdı. Bihter'in ona karşı hiçbir vakit tamamıyla saklanamayan bir düşmanlığı vardı. Nihal'in bütün huysuzluklarını o bir teşvik eden olarak görülüyordu. Kaç kereler Bihter bunu ihtiyar kıza ima etmişti. Onun evde varlığı Bihter'i rahatsız ediyordu. Şüphesiz bu onun tarafından planlanmıştı. Nihayet bir gün kocasına: "Bu kadından beni kurtarın" demiş olacaktı. O zaman o biçare kızın bütün o senelerce bir dakika kesintiye uğramayan fedakârlıkları unutularak kendisine anlatılmış olacaktı ki bu evin huzuru onun artık Nihal'i yalnız bırakmasıyla mümkün olabilecek. Bu kendisine örtülü bir dille anlatıldıktan sonra nankör bir hizmetçi alçaklığıyla kovulmuş olmamak tesellisini bırakmak için ihtimal onun izin talep etmesine imkân vermişlerdi.

Ya bu adam, ya Rabbi! Ya bu baba nasıl görmüyor, hissetmiyordu ki kızının elinden bütün sevdikleri böyle birer birer alındıktan sonra o yaşamayacak, evet, böyle yapayalnız yaşayabilmek için artık kuvvet bulamayacak!

Nihal tekrar üşüyordu. Demin kendisini ısıtan bu güneşin hararetini artık hissetmiyor, yalnız bahçeye henüz indiği zaman boyuna damlayan kar damlasını duyuyordu; bu damla orada büyüyor, bütün vücudunu titreten bir buzlu su oluyordu.

Sonra da ona diyorlardı ki:

"Sen babanı üzüyorsun!"

Lakin onu, işte onu da üzüyorlardı. Kim? Nasıl? Niçin? Bilmiyordu fakat işte üzüntülüydü. Bugün her zamankinden ziyade... Demek şimdi ondan, onun zayıf kalbinden bu müthiş fedakârlığı da bekliyorlardı? Demek o bunun için ağlayacak olsa, isyan etse karşısına çıkacaklar ve:

"Nihal! Sen babanı üzüyorsun," diyeceklerdi. Lakin kimdi asıl böyle olan? Bir aralık, ayağının ucuyla henüz yolun üzerinde erimeyerek minimini adacıklar şeklinde kalan kar parçalarına dokunarak, gözlerini kaldırmaksızın, sessiz, ağır ağır adımlarla babasının yanında yürürken, bütün metanetini toplayarak, yavaş yavaş, soğukkanlılıkla âdeta yalvararak, Mlle de Courton için izin talep etmek istedi: "Evet artık onu bırakınız," diyecekti. "Düşününüz, o giderse hayatımda ne büyük bir boşluk açılacak. Bakınız, şimdi etrafımda beni sevecek kimse yok, hep birer birer gidiyorlar. Evvela siz, baba, siz sanki benden uzak bir yerdesiniz artık beni duymuyorsunuz. Sonra onlar, Şakire Hanım'la Cemile, onlar da birer yabancı oldular; daha sonra Bülent onun yalnız kendisini değil, benden kalbini de çaldılar; artık beni sevmiyor, hep beni sevmeyenlerle beraber düşünüyor... Şimdi, şimdi de Mlle de Courton, lakin baba, bana hastalıklarımda kim bakacak, yalnızlıklarımda kim arkadaşlık edecek? İşte bakınız, yalnız bunun kuruntusuyla üşüyorum. Bundan sonra bu evde hep üşü-

yeceğim. Gidenlerle beraber sanki evimiz de, o eski evimiz de parça parça koparak gidiyor. Siz bunu duymuyorsunuz fakat ben hissediyorum, işte bütün bu ev değişmiş odalarıyla, sofalarıyla bir başka şey oluyor, damla damla ölerek yerine bir başka evin yüzü çıkıyor..."

Bunu düşünürken Firdevs Hanım'ın çehresini, bütün boyalarıyla sahte gençlikleriyle, gizlenen yıpranmışlıklarıyla o çehresini görüyordu; bu çehre o eski evin ölmüş ruhu üstünde yükselen yeni ev; yabancı evdi.

Bunları değil, babasına hiçbir şey söylemedi; artık kendisini savunmaktan üşenen bir kahrolmuş, güçten kesilmiş bitkinliğiyle söz söylemeye gerek görmüyordu. Hem buna ne lüzum vardı? O ne yapsa, ne söylese dinlenilmeyecekti. Hep o kadına itaat olunacaktı. Bunu şimdi tamamıyla hissediyordu. Babası onun elinde bir oyuncaktan başka bir şey değildi fakat bu oyuncak ona karşı müthiş bir silah olarak kullanılıyordu. Hâlbuki babası fena bir adam değildi, bundan emindi; o kızını yine seviyordu, evet, severek öldürüyordu.

Niçin bu böyleydi? Onu bilmiyor, bilmeye de lüzum görmüyordu; mademki ondan fedakârlık bekliyorlardı, işte o da her şeyi, kendisini de feda edecekti. Şimdi onlar bahçenin köşesini dolaşmışlar, yalıya götüren diğer bir yolu takip ediyorlardı. Nihal uzaktan yalının kapısında Behlül'le Bihter'i görüyordu. Onlara yaklaşmadan önce nazarında kahrolmuş bir teslimiyetle gözlerini babasına çevirdi:

"Baba..." dedi. "Ne vakit gidecek? Bugün dönmeyecek mi? Bu akşam beraber gezmeye gidecektik."

Acı çeken ruhunun bütün sitemleri bu cümlenin içindeydi. Adnan Bey cevap verdi:

"Bu akşam gelecek kızım. Sen ne vakit izin verirsen o vakit gidecek..."

Nihal tekrar gözlerini indirmişti. Adnan Bey bir saniyelik bir duraksamadan sonra ekledi:

"Senin için başka bir mürebbiye arattırayım mı Nihal?"

Nihal birden başını kaldırdı:

"Ooh! Hiç lüzum yok, mademki Firdevs Hanım bize gelecekmiş!"

Babasının yanında daha fazla duramadı, ağzından istemeksizin taşan bu cümleden sonra birden koştu, Behlül'le Bihter yalının kapısında onları bekliyorlardı. Nihal, Bihter'e bakarak Behlül'e dedi ki:

"Behlül haberin var mı? Mlle de Courton'u kovuyoruz."

Sonra elini uzatarak Behlül'ü elinden tuttu ve beraber gelmeye zorlayarak sürükledi; yalının uzun merdivenlerini beraber, Behlül'ün eli hâlâ Nihal'in elinde çıktılar. En yukarıda, sofada, Nihal soluyarak durdu ve Behlül'ün elini bırakarak bütün olayı, fedakârlığını bu sessiz faciayı açıklayan bir kelime olmak üzere:

"İşte!" dedi.

Sonra eliyle tokatlarcasına piyanosunun iskemlesini döndürdü ve yüzü Behlül'e karşı oturarak, ellerini dizinin üstünde kilitledi, kelimelerin seri bir akışıyla devam etti:

"Evet, işte, şimdi artık benden memnun olabilirsiniz. Bir küçük itiraz bile etmedim. Bakınız gözlerime, bir ufak damla bile yok. Hâlbuki bilirsiniz ya, bu defa hepsinden önemli, hepsinden acı... Buna hiç ihtimal vermezdim, bu o kadar düşünülemeyecek bir şeydi ki beni en çok öldürecek bir çare bulmak görevini bana havale etselerdi, ben bile bunu düşünemezdim, o kadar mümkün olmayan bir şey görünüyordu. Onlar bulmuşlar, bugün bana sadece kararı bildirdiler: "Gidecek!" dediler. Peki gitsin, anlıyor musunuz, gitsin, işte o kadar! Başka, benden başka bir şey daha istiyorlar mı?"

Kuru gözlerle Behlül'e bakıyordu. Behlül bütün felsefesinin dayanıklılığıyla beraber bu ıstırabın feci etkisinden şaşmıştı. Bu kız için büyük bir merhamet duyuyordu.

"Benim minimini Nihal'im!" dedi. "Bilir misin? Sana acıyorum."

Kesik, kuru bir kahkahayla gülerek Nihal cevap verdi:

"Sahi? Acıyor musunuz? Lakin niçin? Bunlar bütün birer çocukluktan başka bir şey mi?"

Sonra bu iğnelemeyi bırakarak ciddi bir sesle ilave etti:

"Size bir hakikat söyleyeyim mi? Şimdi ben bu şeylerden lezzet alıyorum. Bilmezsiniz, bugün bu acı fedakârlığı yaptıktan sonra içimde öyle bir lezzet var ki..."

Behlül etkisine engel olunamayan bir merhamet içindeydi. Titrek bir sesle dedi ki:

"Nihal, ister misin bundan sonra seninle dost olalım? Her zaman için..."

Nihal elini uzattı, sonra:

"Durunuz," dedi. "Mademki öyle, size çoktandır yapmadığım bir şeyi yapayım."

Eliyle ince kaşının ucunu gösteriyordu:

"Buradan öpmek istiyordunuz değil mi? Mademki artık benim için bir iyi dost, bir büyük kardeş, ağabey olacaksınız. Şimdi, şuraya yanıma oturunuz. Size piyano çalacağım, evet, saatlerle bütün sevdiğiniz, istediğiniz parçaları."

Sinirli ellerle piyanosunun üstünü, yanında ayaklı hücreyi dolduran parçaları, defterleri Behlül'ün önüne yığıyor ve:

"Herkes bilsin ki," diyordu. "Nihal'i öldürüyor da o yine..."

Cümlesini hareketiyle tamamlıyor, piyanosunun kapağını şiddetli bir darbeyle arkasına atarak meşhur "Gece ve Gündüz" operetinden çıkarılmış gürültülü bir Galop'un[73] şen kahkahalarını evin içine serpmeye başlıyordu.

73 Bir tür hızlı dans.

Behlül'ün, bu Tepebaşı seyir yerinin sadık müdaviminin, kendisine mahsus, en neşeli, en şenlikli eserlerden oluşan bir seçmeler silsilesi vardı ki bunları hemen ezbere bilirdi. Önünde yığılan kümeden birer birer çekerek Nihal'in önüne bırakıyordu: Gran Via'lar, Mascotte'lar, Les Cloches de Cornevüle'ler, Le Petit Duc'ler Granatieri'ler[74], bütün o çılgın musiki kahkahaları birbirini kovalayarak evi büyük bir sevinç gürültüsünün galeyanları içinde boğuyordu ve Behlül, arada bir ıslıkla refakat ederek, hatırında kalan bir nakaratı söyleyerek, Nihal'in yanında, gözleri yandan görünen ince soluk çehresine rastladıkça gecikerek, Beyoğlu'nun ateşli eğlencelerini hatırlatan bu şeyleri dinlerken düşünüyordu.

74 Bahsi geçen eserler, dönemin sevilen İtalyan ve Fransız operetlerinin adlarıdır.

15

Düşünüyordu ki işte bütün bir kış bunlardan uzak kalmıştı. Nihal'i dinlerken hayalinin içinde üzerine ışık tufanları, renk şelaleleri dökülmüş köşeler açılıyor, Odeon sahnesinin bir tarafını Concordia'nın delice bir âlemini görüyor, sonra çıplak omuzlar, kollar, minimini zarif beyaz satenden iskarpinler bir hızlı uçmayla gözlerinin içinden uçuyordu. O zaman kalbinde derin bir özlem hissediyordu, onun hayatı işte o âlemin heyecanları içinde yuvarlanmalıydı. Nasıl olmuştu da koca bir mevsimin o bitmez tükenmez gecelerini bu hazin köhne yalının koltukları içinde, artık ihtiyarlayarak, ölümün soğukluklarından mangal altlarına kaçan hasta kediler uyuşukluğuyla geçirmişti?

Şüphesiz Bihter'i seviyordu, hayatında hiç böyle derin ve uzun bir sevdası olmamıştı. Bu, elbette onun ilk ve son aşkıydı. Lakin bu, hep böyle, aynı görüşmeler, aynı saatlerde söylenen aynı sözler, aynı vefa yeminleriyle alınıp verilen aynı buseler, evliliğe özgü bir tarzda ve bir anlamda nağmelerle sürüp gidecek miydi?

Yavaş yavaş bu sevişmenin hep bir çeşit lezzetleri arasında yenilikler, başkalıklar ister olmuştu. İlk haftalarda onları titreten, korkutan şeyler oluyordu, birbirlerine tamamıyla sahip oluncaya kadar, sevdalarında daha kat olunacak mesafeler, daha göze alınacak tehlikeler kaldıkça, tatmin olunacak emellerin heyecanlı sıcaklığını hissederlerdi fakat sonra, artık bu sevişmenin devamından başka beklenecek bir şey kalmayınca sakin saatler, o, sessizliği bir can çekişmeye benzeyen tekdüze saatler başlamıştı, o farz ettikleri ihtiras-

lardan, galeyanlardan, cinnetlerden, gözyaşlarından, birbirini daha çok sevmek için hırpalaşmaklardan, kısacası o bir aşkın hayatını daima tazeleyen krizlerden hiçbir şey yoktu; hatta birbirini kıskanmıyorlardı bile...

Behlül, zannının tamamıyla tersine olarak, Bihter'de yumuşak, gevşek bir kadın buluyordu; bir kurala bağlı olurcasına odasına gelişleri vardı ki Behlül'de fena bir tesir bile uyandırıyordu; bu sevdada birbirini arzu etmeye vakit bulamıyorlardı. Behlül'ü, pek açık olmamakla beraber, bu kadının elinde kendisinin bir kadın hükmünde kalmaya başladığını fark eder oluyordu. Odasında gelinip aranılan, her arzu olundukça alınıp sahip olunan kendisiydi. Pek iyi çözememeksizin, bu sevişme tarzından kendisine bir alçalma çıkarıyor ve kalbinin ta derin, kendi kendisine karşı bile gizli tutulan bir noktasında Bihter'e bir düşmanlık hissediyordu.

Kendi tabirince bu nefis kadında sevdanın bir zevk güzelliği eksikti; sevişmelerinde Bihter o kadar maddileşiyor, Behlül'ün hırslı arzularına öyle yenilgiyle uyuyordu ki belki bir fedakârlık olan bu şeyler, aleyhine çevrilerek onu bayağılaştıracak, saygınlıktan düşürecek alçaklıklar hükmüne geçmiş oluyordu. Behlül'e hiçbir şey reddedilmiyordu, onun hiçbir arzusu fazla bulunmuyordu; hâlbuki o reddedilmeye, yalvarmaya, istenen şeyin zor elde edilmiş olmasından lezzet almaya muhtaçtı.

Bir gece mutlak reddedilecek bir şey olmak üzere Bihter'i sarhoş etmek istemişti; Bihter isyan edecek, adi bir fahişe zaafıyla onun bu hevesine izin vermeyecek ümidindeydi; o zaman Behlül için bu kadının bir kendinden geçirén aşkını aramak, onu ele geçirebilmek büyük bir saadet olacaktı; bilakis Bihter buna izin verince onu sarhoş etmek Behlül'e iğrenç bir şey göründü. Bu, aralarında yarım bırakılmış bir şaka hükmünde kalmıştı fakat Behlül'ün kalbinde, hiç olmazsa, bunu reddetmemiş olmasından kaynaklanan, ona karşı bir kin vardı.

Bu kin hakikatte Bihter'e saygı gösterememekten doğuyordu. Erkekler bir kadını sevebilmek için ona saygı gösterebilmelidirler; namuslarından düşen kadınlar için, en güçlü aşklar arasında bile, onlara bir alçalma hissesi ayırmaktan geri kalmazlar; duygularını açıklıkla tahlil etmekten çekinmekle beraber, Behlül nihayet Bihter'de gelin odasından kaçarak başka birinin özel odasına giren bir kadın görmeye başlamıştı ve gece odasında, sobanın yanında koltuğun içine gömülerek Paul Bourget'nin[75], o insafsız kadın şerhinin birkaç sayfasını süzerken Bihter'in hem gelmesini ister, hem gelmesinden korkardı.

Bihter ona küsseydi, birkaç hafta, evet, yalnız birkaç hafta dargın olsalardı, Behlül, onu beş dakika yalnız görüp nihayet affettirmeye başarılı olmak için günlerce fırsat bekleseydi; sonra gözyaşları içinde tekrar birbirinin kollarına atılsalardı, öyle zannediyordu ki o zaman şimdi istemeksizin düşündüklerini düşünemeyecekti.

Bu bir mevsimlik sevişmenin son günleri Behlül için öyle bir devrenin başlangıç hengâmesi olmuştu ki o devre esnasında iradesiz, henüz aşk bıkkınlığı başladığını apaçık anlaşılacak kadar duygu açıklığı kazanmaksızın sevilen kadına atfedilecek kusurlar bulunur, onu aşkın baharında süsleyen bütün hülya çiçekleri artık solgun görünür, bir vakitler sevmemek için birer sebep kuvvetini alır. Behlül'ün gözünde Bihter, hep o nefis ve benzeri az bulunan kadındı; hep onun giyinişinde, söyleyişinde, oturuşunda, o yelpazesini açarken, peçesini iliştirirken, parmaklarının bir iki hünerli darbeciğiyle saçlarına bütün simasının ifadesini değiştiriveren bir başka hâl verirken, dudağının köşesinde o minimini çukuru dalgalandıran gülümsemesiyle kaşlarını kaldırarak en adi bir kelimeye en güzel bir şiir güzelliğini verirken, bütün o hiçlerden oluşmuş bin türlü şeylerde hâlâ en önce, ilk gördüğün-

75 Paul Bourget (1852-1935), psikolojik romanlarıyla tanınan ünlü Fransız roman yazarı.

de alınan etki devam ediyordu. Bu kadını hiçbir zaman arzu etmekten geri kalmayacağını biliyordu fakat bu aşkın oluş ve devam kolaylığı, bu tehlikesiz, olaysız, gürültüsüz sevişmenin huzuru onun mutluluğu içinde öyle uzun, boş saatler bırakıyordu ki düşünmeye vakit buluyordu.

Kendi kendisini böyle düşünürken fark ettikçe silkinir, düşünmemek isterdi. Aşkta kalp susmaya başlayıp da zihin yeteneklerini kullanmaya başlarsa o aşk öyle bir hasta çocuğa benzer ki damarlarında taze bir kan yerine zehirleyici ilaçlar dolaşır. O, bu kıymettar hasta çocuğun damarlarına zehirleyici ilaçlardan koymamak için kendisini düşünmekten menederdi.

Kaç kereler böyle düşünürken Bihter'e bu aşkın oluşundaki ve devamındaki kolaylıklardan bir suçluluk hissesi çıkarmıştı. O düşüşü, her akşam odasında en beklenmeyen bir dakikada, birinci defa olarak cesaret edilip söylenmiş iki kelimeyle meydana gelen o yenilgiyi, affedilmez bir kabahat olarak görüyordu.

Bihter, Behlül'e yeteneklerini kullanmak için vakit bile bırakmamıştı. Kendisini, hüner sahnesinde hiçbir sanat eseri göstermeye henüz zaman bulmadan alkışlanan bir sanatkâr kadar alıklaşmış olarak, kollarında Bihter'i buluvermişti. O kadar kolay düşen bu kadın bütün aşkını vermekte yine o kolaylıkla devam ediyordu. İlk düşüşü takip eden o kısa vicdan azabı devresi bile Behlül'ün nazarında birden perdesi düşüveren yarım kalmış, fena düzenlenmiş bir komedi hükmündeydi; o zamandan beri Bihter bu sevişmenin düşkünlüğünü, ayıbını hiç hissetmiyor gibiydi. Lakin o düşkünlüğü, o ayıbı şimdi Behlül duyuyordu. Kaç kereler o, kollarının arasındayken, birden silkinmek, "Lakin hissetmiyor musunuz ki bu aşk kirli bir şeydir!" demek arzularını hissetmişti. Kendisini affediyordu ve kendisini affetmek için bulunan sebepler bütün Bihter için fazla bir suçluluk vesilesi oluyordu. Onu gelip alan kadın hâlâ gelip almakta devam ediyordu, onun

ellerinde kendisini günahsız bir cinayet aleti masumiyetiyle görüyordu.

Böyle, bu yasak aşkın sorumluluklarını araştırmakla zihnini meşgul görürken birden kendisini düşünmeyi sürdürmekten meneder ve düşüncelerine karşı aşkını savunacak bir cümle bulurdu:

"İşte erkekler," derdi. "Asla memnun değildirler, artık sevmemek isterlerse bütün düşkünlüğün, bıkkınlığın kabahatlerini kadınlara yükletmek için çare bulduktan sonra, sevememek kabahatini de onlara bırakmak için biçareleri aşağılayacak şeyler ararlar."

Hâlbuki Bihter'i sevememek onun için telafi edilemeyecek bir zarar hükmündeydi; bu kadını kendi kendisine öyle leziz bir sevda suyuna benzetiyordu ki doyduktan sonra yine, hep içilmekte devam olunsun. Onu kaybettiği dakikadan başlayarak tekrar şiddetle isteyeceğinden emindi. Behlül bu sevdada, kendi nabzı parmakları arasında hasta bir doktor gibiydi. Lakin hastalık derin bir yanardağ lavının gizli hıyanetiyle kaynamakta devam ediyordu.

Bihter için Firdevs Hanım'dan bile bir hor görme vesilesi çıkarıyordu. Bir vakitler İstanbul'un güzide zevk hayatında en parlak bir çehre olan bu kadın şimdi taze kalmak için gülünç çılgınlıklarıyla Behlül'e o kadar tuhaf fakat iğrenç bir tuhaflıkla tuhaf görünüyordu ki Melih Bey takımının bütün şaşaasına bu neticenin örtmesinden sanki tabaka tabaka bulutlar dökülüyor ve ta uzak, belirsiz bir ufukta Bihter'in yüzü bu bulutların gölgeleriyle örtülüyordu. Bu anne, bu kızın bir gelecek sayfası gibiydi. Onu da uzun sandalyesinde sızılı dizlerini dinlendirirken henüz bıyıklanmış bir çocuğun elini çekerek sıktığını defedilmez bir hayal içinde görüyordu. Firdevs Hanım'ın en özel bir zevk güzelliklerinden sonra yavaş yavaş hastalaşan fikrinden çıkmış o garip çehreler, o gülünç elbiseler, iflas etmiş bir gençliğin öyle tuhaf acılıklarıydı ki bir komedi olarak seyredilirken ağlanmak istenirdi.

Behlül hâlâ gözlerinin içinde şüphesiz dizlerinin sızılarından bağırmamak için dişlerini sıkan bu kadının, yastıklarla beslenerek yükseltilmiş açık sarı boyalı saçlarla o siyahla aldan karıştırılmış garip elbisesinin porsumuş kollarını açık bırakan cepkenleriyle ona bakan gözlerini görüyor ve bu gözlerle Bihter'in gözü arasında öyle bir benzerlik buluyordu ki o hayalin arkasında ellisini geçmiş bir Bihter'in öyle bir hasta zevkle boyanmış çehresini görmekten kendini alamıyordu.

Kendisine kabahat buluşları da olurdu. O, bu sevişmede ilk sevda tecrübesini geçirmeye çalışan bir çocuk beceriksizliğiyle davranıyordu. Bu aşkı, hareketsizliğinden çıkarmak, o aranılan ihtirasları, heyecanları hiç olmazsa bulmak için o da bir şey yapmamıştı. Nihayet yorulmuş, evliliğin yumuşak yastıkları arasına hasta başını koyarak dinlenen bir sevda bezgini usluluğuyla işte uzun bir kış mevsimini bu sakin sevdanın uykularında geçirmişti.

Nihal kesintisiz eserler bittikçe kapayıp halının üstüne atarak, hoşuna gitmeyen bir şeyi bırakıp diğer birine başlayarak devam ediyordu. Önünde çalınacak şey kalmadıkça başını çevirmeden Behlül'e soruyordu:

"Başka, başka?"

Evet, bütün bir mevsimi uykuda geçirmişti. Nihal'in çehresini yandan görüyordu, düşünürken gözleri bulanıyor ve Nihal'in ince siması sanki titrek sislerin arasında titreyerek yükseliyordu. Nihal'e böyle bakarken onun çaldığı bir şeyi ıslıkla o da çalıyordu, birden merak etti. Bu neydi?

"O nedir çaldığın Nihal?"

"Bilir miyim? Şimdi siz verdiniz..."

Ve Nihal sağ eliyle devam ederek sol eliyle parçanın kapağını gösterdi. Behlül eğilerek bakıyordu:

"A, sahi!" dedi.

Bu, bir sene önce bütün Beyoğlu'nun ağzında dolaşan bir havaydı ki birinci defa olarak Concordia sahnesinde bir Hollandalı kızdan işitilmişti. O vakit Behlül bu parçayı özel getirtmişti. Nihal şimdi onu çalarken, Behlül kendisini Concordia'da çılgın arkadaşları arasında görüyordu. Sahnede Kette, o çapkın kız, bütün küçük beyaz dişlerini gösteren bir gülüş içinde, beyaza benzeyen sarı saçlarıyla kendisine zarif bir kedi başı yaparak, en kirli manalar anımsatan bu parçanın açık saçık mısralarını, küçük sarı gözlerinin ilaveleriyle daha çok kuvvetlendirerek, birer birer, onun gençliğinden, güzelliğinden yağmalanacak parçalara aç, hırslı, bekleyen halka birer sadaka türünden atıyor ve bu halk, o genç ve güzel kızın çapkınlıklarıyla tutuşmuş doymayan heveslerin ateşiyle kuruyan ağızlarını açarak bütün göğüslerini şişiren arzuları boşaltacak bir uluyuşla nakaratı onunla beraber tekrar ediyordu. Sanki bu nakaratın arasında o sahnede zarif kedi başıyla etrafı saldırıya davet eden bu kız, nihayet hırsından çıldırarak cinnetinden böğürerek atılan halkı, vahşi bir kucaklayış içinde, kollarıyla sıkıyor, kemiklerini kırıyor gibiydi.

Hâlbuki herkes bu kızın namuslu oluşundan bahsediyordu, ona ancak on altı yaştan ziyade verilmiyordu, garip bir serüven uyduruluyordu; babası Avustralya açıklarında gemisiyle beraber kaybolmuş bir gemici deniyordu; annesi, namusuyla yaşayan bir dul, kızını büyük şehirlerin küçük sahnelerinde dolaştırıyordu. Kette için bu sahnelerin çirkefi üstünde batmaksızın yüzen bir yasemen kalmak, şöhreti, bu semtlerde bütün heveslerini kolay ele geçirmekten usananlar için çıldırtan, kudurtucu bir emel uyandırıyordu. Concordia'yı aşağılık bularak aşağılayanlar bile o kış buraya tatmin edile edile yorulmuş heveslerinin arasında kaynayan açlıklarını getirmiştiler. Lakin bütün sözler, fedakârlıklar hep sahneden ileriye geçemiyor, bu halk bir kayadan engelin sarplığına düşüp bayılan dalgalar acziyle bu sahnenin ayaklarında yıkılıp kalıyordu. Yalnız birkaç kere yemek davetine katılmıştı fakat hep zayıf omuzları köhne matem elbisesinin altında sefil bir hayatın ızdıraplarını gösteren annesiyle beraber...

Ve bu on altı yaşında kızın, bu küçük sahnelere mahsus edebiyatın en çapkınına en çapkın manalarla tercüman olan bu kızın annesinin eşliğinde sade bir akşam yemeğinden başka bir şey kabul etmemesinden bütün Beyoğlu'na bir çılgınlık gelmişti; herkes kendisine âşıktı, herkes Concordia'daydı, herkes o nakaratı tekrar ediyordu.

Sonra birden, kış nihayetinde Kette unutuldu, üzerinden bir yaz geçti. Bu şöhretler öyle narin çiçeklere benzer ki üzerinden bir mevsim geçmek onları öldürmek için yeter. Bu kış Kette yine Concordia'daydı, yine annesiyle beraber bir yemekten başka bir şey kabul etmiyordu fakat artık kimse yoktu. Asıl Beyoğlu'nun hayatını oluşturanlarda bu kız için ilk cinnet devresi geçmişti, şüphesiz başka cinnet sebepleri bulunmuştu. Bu değişim neden ileri gelmişti? Bilinmez... Kette hakkında türlü hikâyeler anlatılmıştı. Hele bir tanesinin doğruluğuna inanılıyordu: Lahey'in zabıtaca belgelenmiş bir evinden, annesinden başka her şeyi olan o ihtiyar karı tarafından alınarak zengin bir evlilik avına çıktığından bahsedilen bu kızın bütün yazı bir berber kalfasının evinde geçirdiğine yemin ediliyordu. Şimdi Kette kabul olunan yemeklerden annesini aradan çıkarmayı kabul ediyor deniyordu ve bir kış evvel Concordia'ya hayatını verenler bu hikâyeye o kadar inanıyorlardı ki tecrübeye lüzum görmüyorlardı.

Kette için herkesle beraber çıldıran Behlül yine herkesle beraber bu hikâyeye inanmıştı, hatta onu tamamıyla unutmuştu. Bugün düşüncesinin arasında, Nihal o parçayı çalarken uzun bir senenin unutulmuşluğu içine gömülen Kette'nin çehresi uyanıvermişti ve birden onu tekrar görmek için bastırılamaz bir arzu duydu.

Acaba hâlâ Concordia'da mıydı?

Bu soruyu kendi kendisine sorarken gülüyordu. O hayatın bu derece cahili kalacak kadar uzaklarında yaşayabildiğine şaşıyordu. Bu akşam gidecekti, hemen bu akşam Kette'ye bir

yemek verecekti. Bir saniye içinde karar vermişti, sonra Bihter'i düşündü. Bu ona karşı bir hıyanet değil miydi? Bihter için bir merhamet duyuyordu, kendi kendisine "Biçare kadın!" diyordu. Behlül'ün bir aralık bunu düşündüğünü bilse kim bilir ne kadar ağlayacaktı. Hayır, hayır, bu alçaklığını asla kabul etmeyecekti. Sonra birdenbire kendi kendisine:

"Lakin ahmak!" dedi. "Sen bunu asıl Bihter için yapacaksın, onu daha ziyade sevmek için..."

Hayır, hayır, gitmeliydi, Bihter'le aşkının devamı için buna ihtiyaç vardı. Nihal'den rica etti:

"Tekrar eder misin Nihal?"

O parçayı bir daha işitmek istiyordu. Kette artık kalbinde tamamıyla taze bir hayat bulmuştu, evet gidecekti. Birden aklına bir şey geldi, bu defa maddi bir mani vardı. Ona da bir çare buldu, tekrar ettirdiği parçada Nihal'i durdurarak:

"Nihal," dedi. "Ben sana ne borçluyum?"

Behlül, Nihal'e daima borçluydu, ikisinin arasında daima Behlül'ü borçlu bırakan bir alacak verecek hesabı vardı. Nihal cevap vermeyerek dudaklarını kıvırdı.

"Baksana Nihal, bugün seninle büsbütün dost oluyorum amma, bilirsin ya, ücretsiz iş yapmak pek de mizacıma uygun bir şey değil. Para çantan nerede Nihal?"

Nihal Behlül'ün bu samimiliklerine o kadar alışıktı ki başıyla ceketinin sol cebini gösterdi. Behlül çantayı avucuna boşalttı. Hepsini alıyordu. Nihal de o kadar zengin değildi fakat ikisi de yarı zengin kalmaktansa, iki sermayeyi bir yere getirerek yalnız birinin zenginleşmesi daha uygundu. Hem haftaya babasından para bekliyordu, birinci defa olarak bu sefer Nihal'e o borç verecekti:

"Değil mi Nihal?"

Nihal pek iyi anlamayarak, dinlemeyerek başıyla:

"Evet," dedi.

"Ben gidiyorum Nihal, sana İstanbul'dan bir şey getireyim mi?"

Nihal piyanoyu bırakarak çevrildi:

"İstanbul'a mı gidiyorsunuz? Hemen şimdi?"

Evet, hemen gidecekti fakat kabahat Nihal'indi, bu piyanosuyla ona bu geceyi Beyoğlu'nda geçirmek hevesini vermişti. Nihal güldü ve cevap vermeyerek tekrar piyanosuna döndü.

***

Bihter, Behlül'e sofada eldivenlerini takarken rastladı:

"Bir yere mi çıkıyorsunuz?" dedi.

Behlül onun gözlerinden kaçınarak ve eldiveninin iliklenmekte güçlük gösteren bir düğmesiyle meşgul olarak:

"Evet," dedi. "İstanbul'a kadar yalnız inip çıkmak, ancak iki saatlik bir yokluk..."

Birden yalan söylediğine pişman oldu. Bu pişmanlığında öfkeye benzer bir şey bile vardı, kendisini saatlere kadar hesap göstermeye mecbur eden bu sevişme artık isyan ettirecek bir yük oluyordu, ekledi:

"İhtimal bu gece dönmem."

Bu son sözünün tesirini anlamak için gözlerini kaldırmıştı, Bihter'i sapsarı gördü. Genç kadın ufak bir tereddütten sonra:

"Lakin," dedi. "Bu gece için bana söz vermiştiniz."

Behlül o sözünü unutmuştu. Kendisini birden kaba, sert bir adam olmaya sevk eden bir taşkınlığı zor zapt etti. Nihayet bu kadın en küçük özerkliklerine müdahale eden sevdasıyla can sıkacak bir şey oluyordu. Sert bir cevap vermemiş olmak için:

"Dönmemek kesin bir şey değil," dedi. "Bunu her ihtimale karşı söylüyorum. Böyle havalarda, böyle bir güneşle damarlarımda bir şey tutuşuyor, beni evin dar havasından kaçmaya, gezmeye, geniş, serbest ufuklara bütün ciğerlerimi açmaya sevk ediyor..."

Bihter'e gülümseyen, bir çocuk aldatan gözlerle bakarak söylüyordu; birden durmaya mecbur oldu. Kendi sesinin, bu yalanın soğukluğundan üşüyerek sustu. Bihter'in şimdi o dudağının köşesinde, bir gülümsemenin gölgesiyle titreyen o bellisiz çukurda, acı, elim, aldatılan bir kadının, ilk hayal kırıklığını hisseden bir kalbin ızdırap gülüşü belirmişti. Bihter bu karşısında gülümseyen adamın, bu kendisine özür bulmaya çalışan sesin bir yalan olduğunu, kadın hissiyle, aldatılmaya başlanan, artık sevememekte önce davranmayan bir kadın hissiyle anlamıştı. Bu nasıl bir yalandı? Niçin yalan söyleniyordu? Bilmiyordu fakat yalandan emindi, bunu Behlül'ün gözlerinde açıklıkla görmüştü.

Varlığının derinliklerinde bir şey öldürülüyormuşçasına büyük bir azap duydu, bir kelime daha ilave etmeyi yahut bir kelime daha söylettirmeyi fazla buldu, cevap vermedi fakat bakışında öyle bir şey vardı ki Behlül'e: "Yalan söylüyorsun!" diyordu. Behlül bu nazarın doğru manasını anladı ve yalanının içinden başka bir yalanla çıkmak isteyerek:

"Doğrusunu söyleyeyim mi Bihter?" dedi. "Nihal'den kaçıyorum, evet, asıl ondan... Düşün bir kere, birazdan o mürebbiyesi gelince kıyamet kopacak. Ben Nihal'i biliyorum, bütün taşkınlığını sonraya saklıyor. Ondan başka, mademki hepsini söylemek lazım geliyor, biraz da Nihal'e acıyorum. Böyle meselelerde o kadar zayıf adam olurum ki anlıyor musun? En iyisi bu gürültünün içinde bulunmamaktır..."

Bihter, suskun, sapsarı dinliyordu; Behlül başlandığı gibi bitmemek eğilimini gösteren bu nutkun içinden çıkmak istedi:

"Ondan sonra," dedi. "Kim bilir, belki gece kimsenin haberi olmadan..."

Cümlesini bitirmedi, uzakta kavgaları işitilen Nesrin'le Şayeste'nin bir gürültüsünden ikisi de titrediler. Sofada, böyle yavaş sesle bu konuşma affedilmez bir tedbirsizlikti. Behlül yüksek sesle:

"Kızlara söyler misiniz yenge?" dedi. "Benim odamın ateşini yakmadan yatmasınlar. Belki gece dönecek olurum..."

Yukarıdan Nihal'in piyanosu devam ediyordu. Bihter başına bir şey düşmüşçesine sersem, bir dakika içinde onu en rahat zannolunan bir mesuliyetten en müthiş bir azaba atan bu olayın mahiyetini düşünmeyerek, başının üstünde parçalanmış bir dünyanın patlamasının gürültüsüne benzer bir gürültüyle yuvarlanan bu piyanoyu dinleyerek bekliyordu. Kendi kendisine, beyninin bulutları arasında yalnız bir şey soruyordu:

"Demek, demek artık yalan başlamıştı?"

Bu kısa konuşmanın bütün ayrıntılarını şu dakikada unutmuştu, hatırlamak için kendini zorlasa bile başarılı olamayacaktı; yalnız o yalan, Behlül'ün gözlerinde açıklıkla okunan o yalan yaşıyordu. Sonra yavaş yavaş, başının üstünde hep o velveleli musikinin fırtınaları, büyük kasırgalarının içinde parçalanmış bulutlar, parça parça hatıra kırıntıları bırakarak dökülmeye başladı. Burada, ayakta, iki dakika içinde bu kısa konuşmanın bütün azaplı anlarını birer birer yaşadı, Behlül'ün o yalan söyleyen sesini hep o yalan kelimelerle birer birer işitti. Demek Nihal'e acıyordu, bunu söylemek onu azarlamak demekti. Sonra o bulutlar daha uzak hatıra ufuklarını açarak bütün unutulmuş, gerçekleştiğinde önem verilmeyerek zapta değer bulunmamış şeyleri, şu son haftaların son görüşmelerine ait küçük küçük kelimeleri, yalnız şimdi birer mana kazanan, birer kuvvet olan hiçleri gösterdi; iki dakika içinde genç kadın sevdası kaynağının yanında o vakte kadar

görülmemiş, varlığına imkân verilmemiş bir uçurumun müthiş karanlık ağzını açarak soğuk, donmuş nefesiyle yüzüne soluduğunu hissetmişti. Yukarıya çıkıp Nihal'in yanından geçmek için kuvvet bulamadı, kocasının iş odasına atıldı.

Ve yukarıda minimini Nihal, o saadetinin müthiş mateminin son darbesiyle bir daha sarsılan hasta, biçare vücudunu yerlere atarak, ıstırabından, ıstırabının öfkelenmesinden, kahrolmuşluğunun aciz taşkınlığında, boğazlanmış bir güvercin üzüntüsüyle çırpınmamak, kıvranmamak için, önüne geçen, hatırına gelen bütün çılgın parçalarla piyanosunda kıyametler koparırken hep o ensesinden beynini çekerek koparıyor zannolunan ağrılar dakikadan dakikaya şiddetini artıran pençeleriyle başını deliyor, çengelleriyle damarlarını söküyor gibiydi. Birden çocuk kolları gerilmiş, elleri piyanosunun üstünde donmuş, ensesine sanki saplanan bir çiviyle başını oynatamayarak, boğuk bir ızdırap haykırışıyla duraksadı. O zaman birinin koştuğunu, onu sallanırken kollarının arasında tuttuğunu, hafifçe kucaklayarak biraz önce Behlül'ün oturduğu koltuğa koyduğunu hissetti. Bütün bu baygınlık yalnız bir dakika sürmüştü; bu patlamadan geçen bir fırtına gibiydi; Nihal bu baygınlığın içinden gülümser gözlerle çıktı. O zaman dizlerinin dibinde, birer buz parçası kadar soğumuş ellerini avuçlarının içinde sıkarak, bembeyaz, bütün o rakik Habeş çehresi donuk bir beyazlıkla beyaz, Beşir'i gördü.

"Beşir, sen misin?" dedi.

Evet, oydu. Bugün de bahçeden sonra, onu esir bir gölge sadakatiyle takip etmiş, orada merdiven başında, cam kapının yanında beklemişti. Behlül'ü, Nihal'in kaşının ucundan öperken görmüştü; sonra, o gidince, yavaşça daha ziyade yaklaşarak, bilinemez biçare mahrum insanlığının nasıl bir ihtiyacıyla, nasıl üzüntülü bir bağlılıkla ayaklarının altında ölmek istediği Nihal'in bütün ızdıraplarını hissederek, o ızdıraplarla kendi ruhunun da eridiğini, ezildiğini duyarak sessiz, hareketsiz beklemişti.

Gözlerinde bir saadet kıvılcımıyla Nihal'e bakıyordu, Nihal hep o gülümsemesiyle onun korkusunu gidermek istedi:

"Küçük bir baygınlık! Yorgunluktan..."

Sonra yöneticiliğini takınarak güçlü bir sesle ilave etti:

"Kimseye söylemeyeceksin Beşir, anlıyor musun? Öyle istiyorum."

O zaman Beşir'in gözlerinde bir saniye evvel tutuşan mutluluk kıvılcımı birden bir bulutla, bir gözyaşı bulutuyla örtüldü ve ruhunun ıstırabını daha fazla saklamaya kuvvet bulamayarak, ince, rakik, o işlenmiş zarif bir oyuncağa benzeyen çehresini Nihal'in dizlerine kapadı; ağladı, ağladı...

Nihal onu bırakıyordu; başını koltuğun arkasına yaslayarak, gözlerinde derin bir ferahlama gülüşüyle sanki bu dizlerine dökülen yaşların saflığından büyük bir teselli duyarak duruyordu. Nihayet onun anlatılamayan ızdıraplarına işte açıktan açığa saklanmaya lüzum görülmeden dökülecek gözyaşları bulunmuştu ve bu gözyaşları Beşir'in saf ruhundan, onun da kim bilir nasıl inleyen damla damla zehirlerle kanayan mustarip ruhundan çıkıyordu.

16

Bugün Adnan Bey, Nihal'e bu müthiş darbeyi vurduktan sonra kalbinde, işte ne kadar zamandan beri örtülü, sanki ölmüş kalan, derin bir damarın, babalık damarının sızladığını hissetmişti. Evliliğinden beri Nihal'in ruhunu hırpalayan işkence devrelerinin en küçük belirtilerini bile kaçırmamıştı, bunlar onun nazarında öyle zaruri hadiselerdi ki olmasını evliliğinden evvel beklemeye başlamış ve sonra, Nihal'in ızdırapları karşısında onları zararsız, nihayet tehlikesiz geçecek fakat sona ermesi zamana bağlı bir hastalığın nöbetleri türünden kabul etmek alışkanlığıyla kendisini bir sebep olan sorumluluğundan sıyırır olmuştu. Hatta o işkence devrelerini şiddetlendirecek ve yenileyecek şeylere, o şimdiye kadar Nihal'e vurulan darbelere biraz ağır fakat netice itibariyle şifa veren birer tedavi çaresi gözüyle bakmıştı. En önce Nihal'i Bihter'e yaklaştırmak için kendisinin ondan uzaklaşması lüzumuna hüküm vermiş, kızından uzak kalmıştı; sonra onun zaafından istifade ederek evde barış tesisine engel oluşturmak kabiliyetinde bulunanların uzaklaştırılmasına karar vermiş, Şakire Hanım'la kocasını ve kızını çıkarmıştı. Şimdi artık Bihter'e bir düşman sıfatıyla tanınan, karanlıklarda aile huzurunu bozacak hile imal eder bir zararlı misafir olarak görülen o ihtiyar kızın kovulması mutlak lazım bir tedbir önemiyle karar altına alınmıştı.

Adnan Bey, bir zamanlar çocuklarına bir ikinci anne olarak görülen Mlle de Courton hakkında bu yeni fikrin oluşum sebeplerini belirleyemezdi. Bihter'in masum zannolunabilecek birkaç kelimesi, Nihal'in bir hırçınlığına karşı mürebbiyeye

bakılarak sonra manalı bir gülümsemeyle kocasına dikilen bir nazarı, o hiçbir şey söylemeksizin ifade edilen manalar yavaş yavaş bir iğnenin ucunda bir ipek kumaşa düşmüş bir yağ damlası etkisi ve yayılmasıyla, beyninin içinde büyüye büyüye nihayet onu ele geçirmişti. Lakin bu sabah darbeyi vurduktan sonra, şimdiye kadar Nihal'e vurulan darbelerin şifa verecek tesirinden şüphe veren bir korku, bugüne kadar aldanmış olmak, hayır, aldatılmış olmak korkusu, müthiş, acı veren bir korku, onun kalbini delmiş ve ateşten iğnesinin ucuyla o kalbin unutulmuş bir köşesinde, bir ölü hissizliğiyle susan damarı, babalık damarını bularak, yakmış, sızlatmıştı.

Yoksa kızını öldürüyor muydu?

Nihal bahçede yanından kaçar kaçmaz bu soru karşısında, korkunç bir suçlama heyulası dehşetiyle titremişti. Bu soruyu zihninden defetmek istedi; buna cevap vermek için daha sağlam bir bakışla meseleyi tahlil etmekte öyle büyük bir mesuliyet, öyle acı bir üzüntü keşfedilebilirdi ki ondan kendisini korumak için düşünmemeye çalıştı.

Biraz işle meşgul olmak için odasına çıktı. Kaç günden beri bir güzel ceviz köküne Bihter'in çehresini oymak için çalışıyordu.

Onu eline alırken, nasıl oldu bilinemez, belki garip bir içten sebeple, gözleri çoktan beri unutulmuş, eksik hatlarıyla kırık tahta parçalarının arasına atılıvermiş bir başka çehreyi, Nihal'in o yarım kalmış çehresini araştırdı. Sonra, elinde Bihter'in başlanmış o çehresiyle, duramayarak, süzgün, kendi ihtiyarından ziyade, kalbinin belirsiz bir ihtiyacına uyan iradesiz gözlerle odasının ta karanlık bir köşesinde, ne tamamıyla kaldırılmaya, ne tamamıyla nazarlara maruz bırakmaya cesaret edilemeyerek bir yığın ufak tefek arasında boğulmuş bir resme, ilk eşinin eskilikten silinmişe benzeyen resmine baktı ve zannetti ki bu resim, birdenbire, ne zamandan beri kendisini ihmal eden bu gözlerin ruhundan bu defa canlanarak, bir cisim kazanarak, o karanlık köşede titreye tit-

reye bakıyor, ona yaklaşıyor; kinden, hırstan ateş saçan gözlerle gözlerine sokularak, ciğerleri sökülen bir ana acısıyla ona haykırıyor:

"Kızımı öldürüyor musun?"

Şu iki senelik evlilik ömrü bir sorumluluk hayatı korkunçluğuyla gözlerinin önüne geliyor, küçük küçük, şimşek gibi bir cereyanla tutuşup sönen, görünüp silinen tablolar şeklinde hep Bihter'le Nihal'i görüyordu; zihninde karısıyla kızı birbirini örtmek isteyerek kovalaşıyorlardı. İskemlesinde bir elinde hâlâ o kök parçasıyla kalbinde derin bir ızdırap yarasıyla düşündü. Bu yaranın açılmasına beş on dakika yetmişti. Bir zaman oldu ki bu baba kızına dönmüş oldu; Nihal için derin bir ağlamak arzusu hissediyor ve bu arzuya kendini teslim etmek istiyordu. Sonra kendisini yenen bu merhametin neticelerinden, özellikle artık itiraf edilmek lazım gelen bir hatadan o kadar korktu ki karanlıkta bizi yaklaşan bir tehlikenin çarpmasından koruyan korkup çekinme nevinden düşünmeksizin bir hareketle, zihni bu karışık izleri takip etmekten geri çekildi. Fakat kalbinde Nihal için açılan bu yaranın ıstırabını uyutacak bir avuç tuz serperken, diğer bir yaranın sızılarına engel olamıyordu ve bu ikinci yara artık uyutulamıyor, ne vakitten beri ıstırabını yok etmek için üzerine serpilen tuzların altına hep, umulmayan gelişmelerle, biraz daha yırtılarak, biraz daha derinleşerek, ateşli ve zehirli, tekrar uyanıyordu.

Bu yara evliliğinin yarasıydı. Başlangıçta küçük, bellisiz bir leke gibiydi. Bihter'le mesut olmak ümidi onu öyle mest bırakıyordu ki mutluluğunun arasında ufak bir iğne temasıyla sızlayan bu noktayı dinlememeyi başarıyordu fakat yavaş yavaş o iğne daha çok batmış, o nokta bir acınacak yara olmuş ve artık dinlememek, işitmemek mümkün olamamıştı. Bütün evlilik hayatı bununla zehirleniyordu, mutlu görünmeye çalışırken kendisini süslenmiş görünüşler altında müthiş bir dert saklayanlar kadar sahte buluyordu. Önceleri mutluluğunun taze neşesi o ızdıraplarını örterken şimdi onlar mutluluğunu

eziyor, boğuyordu. Kendi kendisine öyle sessiz krizleri vardı ki mutsuz olduğuna karar verdi. Bu evlilik bir müthiş hataydı; bunu sonunda, Bihter'i kollarının arasında cansız bir cisim ruhsuzluğuyla ölmüş bir kadın hissizliğiyle, o kucaklamaların heyecanlarından hisse alamayarak, gözlerini başka bir sevda hayali ararcasına onun gözlerinden ayırarak, vücudunu verip de asıl kadınlığının sıcaklığını vermeyerek hissettikçe anlamıştı. Bihter onun olurken kendisini başkasına veriyor gibiydi. En sıcak, en istekli buselerin altında dudaklarını donuk bir nefesle donmuş bulur ve o saniyede aşkının en heyecana gelen ateşlerinin üzerinden bir kar rüzgârı geçerdi. Bihter'in gevşek kollarla ona sarılışları vardı ki itiyor, reddediyor zannettirirdi; dudakları öyle buselerle uzanırdı ki ateşsiz, ruhsuz temaslarıyla rüyalarda alınan ölü, kuru buselere benzerdi; bütün aşklarında Bihter kendisini onun olmaksızın veriyordu.

Böyle nereden geldiği hissolunamayan bir soğuk rüzgârla, saadet yuvalarının duvarlarından sanki buzlar aktığını ve ta ruhunun derinliklerine kadar üşüdüğünü hissettikçe gözlerinde bir sitemle karısına bakardı. Bu nazarında ıstırabından sızlayan bir erkeklik gururunun darılmaları öyle açık bir ifade kazanırdı ki birden Bihter onu teselliye, hayır, onu daha ziyade mesut edememekten af talebine lüzum görür ve başını omzuna koyarak, sakalının altına, bir vakitler Nihal'in yeri olan o kılsız noktaya, dudaklarını kor, küçük küçük temaslarla orasını öperdi.

Bu buselerde öyle bir yalan soğuklukları vardı ki Bihter'i omzundan silkmek, bileklerinden tutmak, sarsmak, vahşi bir kıskançlıkla büsbütün kendisinin olamayan bu kadını hırpalamak arzularını duyardı. Onu kıskanıyordu fakat kimseden değil, kendisinden, kendisinin ihtiyarlığından, onun güzelliğinden ve gençliğinden, nihayet ona tamamıyla sahip olamamaktan müthiş bir kıskançlık hissediyordu.

Arada bir isyan etmek isterdi, acı bir kelimeyle onu aşağılayarak intikamını almaya lüzum görürdü. Kaç kereler ağ-

latmıştı; sonra o ağlarken kendisini bencil bularak ayıplar, bütün kıskançlıklarını utanılacak bir alçalma olmak üzere unutmak ve unuttumak isterdi. Bihter onu okşayarak, öperek odasından çıkarmak isterken o bütün yorgunluk, rahatsızlık bahanelerini haklı bulmak için kendisini oyalamaya çalışırdı fakat o aralık kapısının anahtarı kilidin içinde tırmalayan bir gacırtıyla dönerken kalbinde bir şey yırtılırdı.

Kendi kendisine:

"Kesinlikle, beni sevmiyor," diyordu.

Kaç kereler, o krizler arasında bir söz dudaklarının ucuna kadar gelmişti, ona:

"Beni sevmiyorsun," diyecekti; sonra bu soruya karşı verilecek garantide sevilmediğinin daha açıklığa sahip bir delilini görmek korkusundan öyle titrerdi ki cesaret edemezdi.

Odasında, şüphe işkenceleri içinde, saatlerce uyuyamazdı. Bihter'in evliliğinden önce birisini sevmiş olabilmesine ihtimal vererek, bu varsayılan aşkın varsayılan hatırasını kıskanırdı. Belki bu aşk hâlâ onun kalbinden silinmemişti; belki bu kadını tamamıyla kendisinin olmaktan alıkoyan onun hâlâ yaşayan hatırasıydı. Kaç kereler bir belirti bulabilmek, genç kadının geçmiş hayatında şüphe verecek bir nokta keşfetmek için onu ustaca sorgular içinde söyletmişti.

Bir gün kalbine, o vakte kadar hiç düşünülmemiş bir şüphe düştü: Behlül! Bu şüphe hiçbir olaydan kaynaklanmıyordu; onları bir gece yan yana, bir resimli dergiye bakarken görerek, kendi kendisine bu genç adamın bir tehlike olabileceğini itiraf etmişti. Fakat Behlül, Bihter'den o kadar uzak görünüyor, Bihter, Behlül hakkında her zaman öyle meyilsiz bir dil kullanıyordu ki ikisi arasında bir tehlike oluşacağı ihtimalinden korkmak Adnan Bey'e, çirkin, utanmaksızın itirafı mümkün olmayan, kaba bir kıskançlıktan kaynaklanan bir aşağılık his göründü. Kendi kendisine bir daha bunu düşünmemek için söz vermişti. Fakat o sırada fark ederdi ki irade-

sinin dışında bir his onu Bihter'le Behlül'ü araştırmaya sevk ediyor. O zaman kendini bir ayıp işlemekle suçlayarak başka bir şey düşünmek isterdi.

Bir defa yine onları düşünürken kendi kendisine:

"Mümkün değil," demiş ve hayalinde onlara karşı işlenmiş bir kabahati affettirmiş olmak için:

"Behlül! Hanıma söylesene, bize biraz ut çalsın," demişti.

Bir gün, Mlle de Courton'a izin verilmek için aralarında karar verildikten sonra, Behlül öyle bir şey bulmuştu ki Adnan Bey'in, iradesi dışında zihnini tırmalayan şüpheleri birden silmişti. Behlül amcasıyla yalnız bulundukları bir dakikayı seçerek ona sokulmuş ve ciddiyetle:

"Görüyorsunuz ya," demişti. "Ötekiler hep birer birer gidiyorlar. Bihter Hanım'da, Mlle de Courton'dan sonra beni göndermek arzusu uyanacak zannediyorum. Rica ederim, gülmeyiniz, bunu farz etmek için bende pek güçlü sebepler var. Görünüşe bakmayınız, onun beni hiç sevmediğinden eminim. Demek istiyorum ki onda böyle bir arzu görünür görünmez, bana gözünüzle bir işaret yeterlidir. Size gerçeği söyleyeyim mi? Bu yalı hayatından bıktım. Pera Palas'ta şık, zarif bir oda, ondan sonra..."

Behlül, Bihter'in sesini işiterek susmuştu. Adnan Bey'in şüpheleri, Behlül'le Bihter'in arasında yalnız bir fazla yakınlık eğiliminin oluşması ihtimalinden ibaret kalır ve karısının geçmişine kadar zihnini geri döndüren hayalinde, utanılmaksızın kıskançlığa hak verecek kadar ilişkilerinin özellik kazanacağını düşünmeye kuvvet bulunmazdı. Yalnız kalbinde Behlül'e karşı derin bir kin vardı. Onun kadar şen, onun kadar genç ve artık onun kadar güzel olamamaktan kaynaklanan bir kin ki ne zaman onu Bihter'in yanında görse, onun orada bulunmamasını arzu ettirirdi. Özel hayatlarında bu genç adamın vücudu Bihter'e kocasının ihtiyarlığından bahseden cisimleşmiş bir dil gibiydi.

Adnan Bey, Behlül hakkındaki bu hissini bir gün onun elçiliklerden birine girme hevesini gösterdiği zaman anlamıştı. O zamana kadar Behlül'ün buna benzer fikirlerine karşıyken bu defa düşünülmesini birden onaylamış, sonra kendi kendisine bu çelişkiyi fark ederek asıl sebebini bulmakta zorluk çekmemişti; evet, artık itiraf etmeliydi ki bu genç adam onların özel hayatlarında fazla geliyordu.

Behlül'ün, Mlle de Courton vesilesiyle söylediğinden Bihter'e bahsetmemişti, bugün bahçeden döndükten sonra odasında otururken düşüncelerinin arasında bunu hatırladı. Behlül gittikten sonra Bihter odasına girince sordu:

"Behlül gitti, değil mi?"

Bihter yüzüne bakmaksızın cevap verdi:

"Evet, galiba gece de gelmeyecek..."

Adnan Bey güldü:

"Bütün kışı o kadar uslu geçirdi ki kendisine bir gece izin verebiliriz..."

Bihter ötede kanepenin üstüne oturmuş, eline işini almıştı, gözlerini kaldırmıyordu. Adnan Bey ilave etti, hep gülerek söylüyordu:

"Geçenlerde Behlül bana ne dedi, biliyor musun? Mlle de Courton'dan sonra sıranın kendisine geleceğinden korkuyor."

Bihter gözlerini kaldırarak bu sözün açıklamasını bekleyen bir nazarla baktı:

"Anlamıyor gibisin Bihter... Bütün gidenler senden biliniyor ya, Behlül de zannediyor ki artık o da evde fazla görünecek."

Adnan Bey yerinden kalkarak Bihter'in yanına oturdu, yüzünü yüzüne sokarak hep o gülümsemesiyle sordu:

"Behlül'ün galiba Beyoğlu'nda bir yer tutmak için hevesi var, şimdiden bir sebep bulmak istiyor. Eğer böyle bir fikri varsa, itiraz edecek ben değilim."

Bihter cevap vermiyordu, yüzüne bir kan tabakasının fışkırdığını hissederek kayıtsız görünememekten korkuyordu. Kalbinde küçük bir şüphe de doğmuştu, gülümsenerek söylenen bu sözler müthiş bir fırtına saklayan usta bir sorgulama da olabilirdi; boğularak:

"Şüphesiz," dedi.

Sonra bu kelimeye pişman olarak ekledi:

"Yani bence önemsiz bir mesele demek isterim; yalnız rica ederim, eğer Behlül Bey gidecekse, beni karıştırmasın, artık her giden için sorumlu olmaktan usandım..."

Bihter öfkeyle söylüyordu, Adnan Bey daha çok güldü, daha çok sokuldu:

"Yok, itiraf et Bihter." dedi. "Behlül giderse memnun olmayacaksın zannediyorum."

Başını sallayarak:

"Belki," dedi.

Şakakları vuruyordu. Şimdi bu konuşmadan yalnız bir şey zihnini işgal ediyordu. Demek Behlül gidecekti; yalnız bu gece değil, her gün, her gece kim bilir kimlerle nerelerde kalacaktı? Ya o, bütün ruhuyla kendisini ona veren bu kadın ne olacaktı? Birden Behlül hakkında öyle taşmak isteyen bir husumet duydu ki hemen şu dakikada hepsini, evet, ondan intikam almak için bütün o kirli hıyanetlerini kocasına itiraf etmek istedi. Bir saniye içinde hayatı gözlerinin önünde yıkılıyor gibiydi. Sonra birden kendi kendisini aldatacak bir şey buldu:

"Lakin bunlar hep yalan olabilir. Bu gece ihtimal gelecek, belki gündüz, belki şimdi, bir iki saat sonra dönecek..."

Yalnız kalmak için büyük bir ihtiyaç duydu, kocasıyla biraz daha beraber bulunursa, kayıtsız kalamamaktan kendisini idare edememekten korktu. Yemeğe davet etmek için kapıyı açan Şayeste onu kurtarmış oldu...

***

Bugün akşamüzeri dönen Mlle de Courton'la beraber Nihal, biraz sonra Adnan Bey çıkmışlardı; Bihter yalıda yalnız kalmıştı. Bugünü bütün düşünmekle geçirmişti, kendisini iradesi dışında sürükleyen bir dalga üzerinde gibiydi. Onlar gittikten sonra Behlül'ün odasına girmiş, orada, bu güzel kış gününün incitmeyen serin havasını içine çekmekten bir bahar hazzı alarak, açık pencerenin yanında, Behlül'ün koltuğunda, nihayet saatlerce düşünmüştü.

Güneşin son ışıkları baygın buselerle Kanlıca tepelerini yalıyor, ta ötede Beykoz'dan yavaş bir akıntıyla gelen beyaz bir bulut parçasının bir kenarı donuk şişe beyazlığıyla parlarken altında geniş bir hat yavaş yavaş koyulaşan bir gölge şeklinde duruyordu. Bu latif kış gününden yararlanarak boğazın sakin sularını okşayan sandallar, kayıklar geçiyordu; karşıda Şirket'in[76] bir vapuru siyah dumanlarını serperek yer yer yalıları gizlerken iri bir İngiliz şilebi, güvertesinde öteye beriye koşan dört beş başla, sessiz, sakin, sanki yapayalnız Karadeniz'e doğru ilerliyordu.

Her gün bu şeylere kayıtsız bakan Bihter bugün, burada düşünürken uzun uzun nazarlarla dalıyordu. Düşüncelerine yalnız bir netice verebilmişti; Behlül'ü beklemek. Bu gece gelmeyecek olursa artık her şeyin bitmiş olduğuna hüküm verecekti. O zaman artık sefil, mutsuz bir kadın olacaktı.

Eğer o gelmeyecek olursa bu geceyi nasıl geçirecekti? Aman ya Rabbi! Demek saadeti bu kadar küçük bir şeye bağlıydı. Kendi kendisine:

76 Şirket-i Hayriye: 1849'da Boğaziçi'yle Galata Köprüsü arasında vapur seferleri düzenlemek için kurulmuştur.

"Lakin mümkün değil," diyordu; onu aldatmak için bulunmuş bir yalan! Bunu keşfedememek için ne kadar ahmak olmalıdır!

Sonra kocasından işittiğiyle Behlül'ün sözlerini birleştiriyor, ikisinin arasında münasebetler buluyordu. O zaman büyük bir kahrolmuşluk içinde:

"Hayır, gelmeyecek," diyordu. "Artık bitti, hepsi, hepsi bitti."

Böyle kendi kendisine her şeyin bittiğinden bahsederken, hafif bir mırıltıyla rıhtımın kenarında çırpınan sulara bakıyordu. Bunlar, bu boğazın, ta minimini bebekliğinden beri ona ninni söyleyen suları, eski ve kalbinin sırlarını bilen birer dost samimiyetiyle tekrar ediyorlar gibiydi:

"Evet, hepsi, hepsi!"

Bütün hayatı bu denizin kenarında, usanç getirmeyen ve son bulmayan bir cereyanla sahilleri yalayarak kim bilir ne kadar düşünceler, ne samimi sohbetler toplaya toplaya geçen bu suların nağmelerini dinleyerek geçmişken, onları hiçbir zaman böyle vicdanına sırdaş, hissiyatına dost bulmamıştı. Onu kendi kendisiyle daha yalnız bırakmak arzusuyla manzarayı hafif hafif silmeye başlayan bir karanlık başlangıcı yarı şeffaf tülden eteklerini salıvererek karşı sahili şişliyordu. Tepede gurubun son bir aleviyle kırmızı birer göz şeklinde parıldayan bir çift pencere vardı ki yakuttan bakışını çoktan kapamıştı. Kanlıca eteğinde parlayıp hemen sönüyor zannolunan birçok gözler açılıp kapanıyordu. Yavaş yavaş semalardan ruhu uyuşturan bir susma ve sessizlik yağıyordu. Tabiata sessiz bir ninni söyleniyor gibiydi. Birden, bu sessizlik huzurunu yırtan bir ses, bir düdük sesi Bihter'i titretti; belki bununla geliyordu. Kalbinde bir şey onun herhâlde geleceğini temin ederken, diğer bir şey ona, "Aldanıyorsun, gelmeyecek, artık hepsi bitti, hepsi, hepsi..." diyor; sonra gözlerinin altında gizli kahkahalarla sular tekrar ediyordu: "Hepsi, hepsi..."

İstemeksizin gözleri, bir köşesi görünen rıhtıma dikiliyor, oradan bir gölgenin belirmesini bekliyordu; bir aralık başını uzattı; arkalarından takip eden Beşir'le Nihal ve ihtiyar mürebbiye geliyordu, onlara görünmemek isteyerek çekildi. Şimdi bir akıntı eğimiyle düşüncelerine başka bir yol çizilmişti. Bu kız ona uzun bir işkence hayatı hatırlatan bir hayal etkisini göstermişti. Birkaç belirsiz çizgiyle evliliğinin bir tarihini yaptı. Onu acı, boş, beyhude ızdıraplarla, umulup da bulunmayan şeylere bedel sürekli cenklerle zehirlenmiş buluyordu. Bu evlilikten ne beklemişti ve hâlâ ne bekliyordu? İşte tamamıyla sahip olmak güvenini duymaksızın, vaktiyle genç kızlık rüyalarını ışık tufanları içinde bırakan emellerin hepsine sahip demekti. Servet, tantana, ziynet. O hayalinde beslenen emeller bugün avucunun içindeydi fakat bunlar öksüz çocuklar mahzunluğuyla, acınaklı bir boyun bükükliğüyle duruyorlardı. Bu evlilik ona genç kızlık emellerini vermiş fakat kadınlığını aç bırakmıştı. Tamamıyla aklandığına, mutsuz bir kadın olduğuna çoktan karar vermişti. Sonra hayatının ufkunda bir saadet parıltısı belirmişti, bütün ruhuyla kendisini ona vermişti; bu zayıf ışığı söndürebilecek hiçbir kuvvetin vücudunu düşünmemişti. Bugün birinci defa olarak bir serseri rüzgâr, bilinemez nereden esen bir hain nefes, o ışığın, o güneşinin üstüne bir parça bulut sevk etmek istemişti. O sönerse ne olacaktı? Sonsuz bir karanlık...

Bunu düşünürken kendi kendisine gülmek istiyordu. Şimdi o gelecekti, iki kelimeyle açıklama verilmiş olacaktı, her şey bitecekti. Nihayet bugün onu bu derece korkutan ne olmuştu? Kendisini çocuk buluyordu. Daha son vapur gelmemişti. Sonra onun belki gece geleceğini düşündü. Lakin nasıl gidecekti? Bebeğe kadar arabayla gidecekti. Sonra? Hayalinde Behlül'ü karanlıkta, sandal içinde, kendisine gelmek için tehlikeler geçirerek geliyor görüyordu. Ona ne kadar minnettar olacaktı!

Bir aralık odaya baktı, sobayı yakmaları için kızlara bir şey söylememişti. Birden hissetti ki bunu söylemek için kuv-

vet bulamayacak. Oda karanlıktı. Bu saatte, sebepsiz burada bulunmak ona o kadar münasebetsiz göründü ki kalkıp gitmek istedi. İhtimal Adnan Bey dönmüş, onu sormuştu fakat şu dakikada, şu karanlık ve boşluğuyla karanlıkların uykuda ruhuna gömülen hatıralarıyla mahrem bir buluşma yeri samimiyetini kazanan bu oda, onu daha çok alıkoymak istiyordu. Sanki Behlül'ü burada beklerse, onun dönüş ihtimali kuvvet kazanmış olacaktı. Ondan başka, şimdi kendisini üşüten bu açık pencerenin altında, kendisini söylemeye davet eder bir avuntu lisanı, uzaktan uzağa gelen bir nağme vardı ki ona: "Söyleseniz ya, niçin söylemiyorsunuz?" diyordu. Bilseniz bize bu sahillerin pencerelerinden atılmış ne gizli sırlar, ne kırık hayaller, ne solgun çiçekler, ne yıpranmış emeller, ne ölmüş ümitler var! Bilseniz bu biçare hazin ölüleri biz ne ruhu okşayan matem şiirleriyle sallayarak, ne ince ve yumuşak köpüklerden kefenlere sararak, birer nazenin cenaze şeklinde yavaş yavaş, kehkeşanların içlenmelerinden damlayan ağıt damlaları altında, yuvarlaya yuvarlaya götürürüz. Bilseniz bize katılarak akıp giden ne kadar ızdırap gözyaşları vardır. Sizin de bize bırakılacak ölmüş bir hayaliniz, arkasından dökülecek birkaç damla matem yaşınız mı var? Siz ki o kadar şen, o kadar keyifli, ağlamaktan o kadar uzaktınız. Demek hepsi bitti, hepsi hepsi...

O zaman bu avuntu dilinin arasında bir alay kahkahası fark ediyordu ve bu sessiz kahkahayı birinin sesine benzetiyordu: Peyker'in...

Çoktan anlamıştı ki Peyker haklıydı. Küçük, fakir, adi bir evlilik fakat aşka, muhabbete dayalı bir evlilik; bir evlilik ki sizin ruhunuzu sıcaklığının gürlüğüyle ısıtsın, size çocuklar versin; bir kocanız, bir eviniz, bir hayatınız olsun ki onlarla sizin aranızda başka hiç, hiçbir şey olmasın. Eniştesine dair takdir hissine benzeyecek bir fikir taşımamakla beraber Peyker'i mutlu buluyordu: Mademki kocasını seviyordu. O da kocasını sevebilseydi fakat sevememişti ve asla sevemeyecekti.

Demek bütün bir hayat işte bir hatanın kurbanı oluyordu. Bundan sonra saadet ümidi saklanmak lazım gelen utanılacak bir aşktan ibaretti ve bu aşk, bir gün onun yüzüne müthiş bir aşağılama tokadıyla çarparak "Artık yetişir!" diyebilirdi. O zaman ne yapacaktı?

Tekrar bir düdük sesi onu sarstı, son vapur geçiyordu, beklemeye lüzum görmeksizin hissetti ki Behlül bu vapurda da değildir. Birden onda acı bir emniyet uyandı. Behlül gelmeyecekti ve kendisi, böyle ıstırabından kıvranırken o bu gece başka bir kadının kollarında bulunacaktı.

Bu odada daha fazla durmak istemedi; karşıdan karanlık gecelere mahsus görme hadisesiyle deniz küçülmüş, sahil yaklaşmış, etraf karanlıklardan istifade ederek birbirine sokulmuş gibiydi. Kanlıca tepeleri heybetli karanlık kütleleri şeklinde Bihter'e yaklaşıyor, onu ezmek istiyordu. Pencereyi açık bırakarak kalktı, aralık kapıdan bir ışık demeti tozlanarak odanın biraz içerisine kadar dökülebiliyordu. Bu karanlık ve boş yerde gizli bir cinayet işlercesine kendisini titreten bir şey vardı. Yürürken yüzüne soğuk bir hava dalgası çarpıyor gibiydi. Vücudunda istem dışı bir korku titreyişi koşuşarak, bu karanlıkların uyuyan yabani hayvanlarını uyandırmaktan çekiniyorcasına sol eliyle arkasından elbisesini biraz kaldırarak, sağ eliyle bir yere çarpmamak için siperlenerek yürüdü; ileride, kapının yanında halının bir parçası aralıktan kayan ışık tozlarıyla yaldızlanmıştı, oraya doğru ilerliyordu; birden, bir el sanki orada bir perde yırtarak karanlıkları bir ışık safhasıyla deldi. Kapıyı açmışlardı. Bihter titredi; henüz, bu birden açılan kapının eşiğinde kim olduğuna dikkat edecek kadar zaman bulmadan, seri bir hareketle çekildi, arkada bir kanepe tesadüf etti, dizlerinde bastırılamayan bir gevşeklikle oraya düşer gibi oturdu. Ancak o zaman eşikte dikilen gölgenin Mlle de Courton olduğunu anlayabildi.

İhtiyar mürebbiye elinde birkaç kitapla karanlık odaya bakıyor, karanlıkları delerek içerisini görmek istiyordu. Bih-

ter nefes almaktan korkuyordu. Şüphesiz hiç hoş olmayan bu rastlantıdan iki kelimeyle çıkmak pek mümkünken, şu dakikada Bihter bir suçüstü hâlinde yakalanmış olmak perişanlığıyla selameti Mlle de Courton tarafından görülmemekte arıyordu. Herkesten çok bu cadının gözlerinde bir şey sezerdi ki onun ağzı sıkılığını delmek isteyerek altında gizlenen hakikati görmeye çalışan bir etkisi vardı; ne zaman ihtiyar kızın bir burgu etkisini bırakan bu nazarına denk gelse: "Şüphesiz bu biliyor!" derdi. Nasıl olmuştu da bu sır onun nazarında belirmişti? En önce anlamsız bir hiç onun kuruntulu sinirlerini tahrik etmiş olacak, Behlül'le Bihter'in nefes alışlarına kadar denetim altında tutularak nihayet muhakkak bir şey elde edilmemekle beraber, deliller itibariyle bütün hakikat anlaşılmış bulunacaktı. Onun elinde bu hakikat Bihter'in aleyhinde o kadar müthiş bir silah olabilirdi ki Bihter silahı iptal etmeye o silaha sahip olandan kurtulmak suretiyle çare bulmayı düşünmüştü. Onun için Mlle de Courton gönderiliyordu.

İhtiyar kız bunu her zaman fakat asıl düğüne gidilecek gün aranılmamış bir tesadüfle Bihter'le Behlül'ün sırlarına vâkıf olduğu o sırada kapısını vaktiyle kapayamadığı dakikadan başlayarak beklemişti. Onun için bir gün Adnan Bey dolaşık bir cümleyle artık Nihal'in bir mürebbiye eşliğine ihtiyaç duymayacak yaşa geldiğinden bahse imkân bulabilmek üzere bir ön konuşma yapmaya başlarken, ihtiyar mürebbiye derhâl meseleyi anlamış ve onu bu zor konuşmadan kurtararak asalet haysiyetini bile süslüce olsun kovulmuş olmak alçaklığından korumuştu. Adnan Bey'den kendisi izin istedi.

İhtiyar kız bu meselede en ziyade Nihal'i düşünüyordu ve ondan ayrılmayı o kadar zor görüyordu ki zihninde o dakikayı hep uzatıyordu; nihayet artık o dakika daha fazla uzatılamayacak kadar yaklaşınca buna dair Nihal'e bir kelime söylemek için kuvvet bulamamış ve o vazifeyi babasına terk etmişti.

Bugün öğleden sonra dönünce Nihal kendisini görür görmez birden:

"Hepsini biliyorum, hepsini, hepsini... Bana buna dair bir kelime söylemeyeceksiniz, anlıyor musunuz? Size ne gün gideceğinizi ben haber vereceğim, mümkün olduğunca çabuk, belki yarın... Bir an önce bitsin, çok sürecek olursa güç bulamayacağım zannediyorum. Şimdi beni öpünüz ve hiçbir şey yokmuş gibi gezmeye çıkalım..."

Gezdikleri sırada Nihal bundan hiç bahsetmedi, neşeliydi, yalnız ara sıra ihtiyar mürebbiye onun gözlerini kısarak kaşlarını kaldırdığına dikkat etmiş ve bir defasında sormuştu:

"Neden kaşlarınızı kaldırarak gözlerinizi kapıyorsunuz çocuğum? Başınız mı ağrıyor?"

Nihal:

"Hayır," demişti. "Belki güneşten..."

Eve döndükleri zaman Nihal mürebbiyesine:

"Matmazel," demişti. "İhtimal bu gece beraber geçecek son gecemizdir. Hemen yemekten sonra yukarıya çıkarız, sizinle o kadar çok şeylerden, o kadar uzun uzun bahsederiz ki hiç olmazsa bir sene birbirimizi görmek hatırımıza gelmesin."

***

Mlle de Courton Behlül'ün kapısında içeri girmeyerek duruyordu. Ufak bir tereddütten sonra seslendi:

"Behlül Bey! Orada değil misiniz?

Bihter karanlığın içinde fark edilmekten titriyordu, burada saklanmış olmak şimdi kendisine o kadar çocukça bir şey görünüyordu ki kendi kendisine hırsından "Ahmak!" diyordu. Bu saatte, özellikle Behlül orada olmaksızın, bu odada bulunmak, pencerede hava almış olmak pek tabii bir şeydi ki yalnız saklanmış olmakla şüphe çekebilirdi. Bu, Mlle de Courton'un nazarında bütün içindeki sırlar bir dakikada okunan bir kitap kadar düzgün bir anlatım kazanacaktı. İhtiyar kız içeri girebilirdi, onu orada görebilirdi, o zaman?

Bir an içinde Mlle de Courton'u büyük bir zafer narasıyla üzerine atılıyor, kolundan tutuyor, "Ah, siz misiniz hanımefendi, siz, Behlül Bey'in odasında, kendinizi saklayarak, karanlıklardan gizleyerek, öyle mi? Siz; siz ki beni kovduruyorsunuz lakin hanım, bu evden gidecek olan ben değil, sizsiniz..." diyor zannetti. İhtiyar mürebbiye eşikte kendi kendisine bir karar vermiş görünerek ilerledi, şüphesiz Behlül'e iade olunacak kitapları oraya hemen bırakıvermek fikrindeydi. Karanlıkta yürüyenlere mahsus bir tereddütlü tavırla ilerliyordu. Bihter'in önünden geçecekti.

O zaman irade dışı, sanki alışkanlığın verdiği kolaylıktan ileri gelen bir sebeple yerinden fırlayarak Bihter ayağa kalktı. Karanlıkta iki kadın nefes nefese, yüz yüze gelmişlerdi. Mlle de Courton kimse bulunmadığından emin olunan karanlık bir yerde birisine rastlamış olmaktan doğan çarpıntıyla:

"Ah, hanımefendi," dedi. "Beni korkuttunuz. Behlül Bey'in kitaplarını getiriyordum..."

Bihter cevap vermiyordu, ona böyle tesadüf etmek o kadar beklenmeyen bir şeydi ki Mlle de Courton da daha fazla konuşmaya güç bulamıyordu. Bir saniye içinde Behlül'ün de orada olabileceği, kendisinin onları karanlıkta bulmak amacıyla geldiğine ihtimal verileceğini düşündü; Bihter'de böyle bir fikrin oluşması onun ağırbaşlılığına oranla o kadar alçalma verecek bir şey göründü ki bir kelimeyle bu olası zannı düzeltmek istedi:

"Sizi temin ederim ki hanımefendi," diye başladı fakat kendisinin her şeyi bildiğini ima etmeksizin cümlesinde devama imkân yoktu, birden sesi tutulmuşçasına sustu. O zaman Bihter, bir dakika içinde yarın kovulmuş bir hizmetçi alçaklığıyla bu evi terk edecek olan bu kadının yanında, kocasına hıyanet etmiş bir kadın ayıbını ve alçaklığını duyarak boğulan sesiyle:

"Matmazel," dedi. "Behlül Bey burada değil, ben de bilmem niçin, pencerede biraz oturduktan sonra, burada uyuşmuş gibiydim."

Rahatsızlık veren, ağır bir sessizlikle karanlıkta, birbirine bakıyorlardı. Mlle de Courton, bu kadının ağzında günahının aşağılık bir itirafına benzeyen bu kelimelere cevap vermeyerek, karanlıkta aranmaksızın, önüne çıkan bu sırrın yanından silinmek isteyerek iki adım daha ileriye attı ve Bihter ağır adımlarla çıkarken, o artık karanlığa alışmış gözleriyle Behlül'ün orada bulunduğuna inanç bile oluşturmak istemeksizin, kitapları yavaşça bir geridonun üzerine koydu.

***

Bu gece mürebbiyesiyle geç vakte kadar oturmak isteyen Nihal erkenden yatağına girmiş fakat sonunda uykusuna yenilinceye kadar onu yatağının yanında alıkoymuştu.

Mlle de Courton ona planlarından bahsetmişti; öncelikle Paris'e gidecek, orada ancak bir ay akrabasından ihtiyar bir amcanın yanında misafir kaldıktan sonra, ta illerden birinin kaybolmuş bir bucağında, harap bir sarayın henüz zamanın yumruklarıyla tepelenmeyecek kadar dayanıklılık gösteren bir kanadında sakin bir örümcek ailesi miskinliğiyle yaşayan akrabalarına katılacaktı. Bu sessizlik ve terk edilmiş hayatını tatlı bir saadet rüyası şeklinde süsleyerek anlatıyor, ikide bir eğilerek Nihal'in solgun çehresine dudaklarının ucuyla kondurulmuş bir buse içinde:

"Yalnız," diyordu. "Bu saadet içinde küçük Nihal'imi düşünerek ağlayacağım. Fakat sen de burada mesut olacaksın, saadetinden bana bahsedeceksin, değil mi Nihal? O zaman minimini Nihal'imin de saadetinden haberdar oldukça artık ağlanacak bir şey kalmayacak."

Nihal yalnız dudaklarını buruyordu. Böyle saatlerle ihtiyar mürebbiye ona ninniler söylemiş oldu. Artık yarın sabahleyin ihtimal henüz Nihal uyanmadan ihtiyar papağan kafe-

sinden uçmuş bulunacaktı; bütün eşyası, –gülümsemeyerek ilave ediyordu– Behlül Bey'in o kadar itirazlarına hedef olan şapkaları bile kutulara yerleştirilmiş, küçük bir işarete hazırdı. Sonra Behlül'ün ismini söylerken ihtiyar kızın fikri bir saniye içinde garip bir yol takip etti, ne kadar zamandır vicdanının üzerinde müthiş bir yük ağırlığıyla duran o sırrı hatırladı; o dakikaya kadar düşünülmemiş bir fikir olmak üzere zihni belirsiz, eğri birtakım izleri takip ederek daha çok düşünmeksizin, ihtimal bir dakika sonra pişmanlık duyulacak bir sözü zapt edecek kadar kuvvet bulmaksızın Nihal'in yatağına tekrar eğildi ve artık süzülen gözlerine bakarak:

"Nihal," dedi. "Sana yalnız son bir nasihat olmak üzere söylüyorum, buna dair benden açıklama istemeyeceksin." Ve bir saniyelik bir duraksamadan sonra ekledi: "Behlül'den sakın..."

Nihal bulanık uykulu gözlerini açtı, bu söz beyninin içinde belirsiz bir bulut arasından hemen geçiveren bir parıltı karışıklığıyla geçmişti. Bunu birisinin söylediğinden bile emin değildi, tekrar gözleri kapandı, dudaklarında uçan bir gülümseme gölgesiyle:

"Lakin biz onunla bugün karar verdik. Artık dost olacağız," demek istedi, dudakları ufak bir titreyişle kıpırdandı, sonra birden beyninin üzerine uyuşturucu bir iksir döküldü, artık uyuyordu.

Mlle de Courton bu defa son veda busesini koymak üzere tekrar eğilirken Nihal uykusunun arasında ince kaşının ucunu birisine göstererek:

"Buradan," diyordu.

***

Bihter bu gece odasında yalnız kalınca bugünün tarihini zihninde toplamıştı. Bu bir günlük hadiseler o kadar umulmayan şeylerdi ki ancak bir senenin anlayışına sığabilecek

bir olaylar zinciri hükmünde büyüyor, birbirine karışan ayrıntılarla bir kriz devresi kadar gürültülü görünüyordu. Bir aralık Bihter asabında bu derece büyük tesir oluşturan bu olay zincirini asıl mahiyetlerine indirgemek istemişti. Bunların hiçbirinde korkutan anlamlar yoktu, ne Behlül aşklarına hıyanet edecekti, ne Adnan Bey'de bir şüphe oluşmuştu, ne de ihtiyar mürebbiye kendisinden intikam almaya vesile aramıştı; sonra zihni bu düşünme tarzının üzerinde bir geri giden hat takip ederek düşünceler silsilesi tersine sonuçlar çıkarıyordu. İhtiyar mürebbiyeyi yavaş, hain bir sesle kocasına bir şeyler anlatıyor görüyordu. İhtimal şimdi Adnan Bey'in kapısına tık tık vurarak, gündüz Behlül'e dair yarım kalmış konuşmayı bitirmek isteyecekti. Hâlbuki o burada işkenceler içinde ezilirken Behlül kim bilir nerede kimlerin kollarında:

"Hayatımda yalnız siz, siz varsınız," diyordu. Kalbini direnmeyi kırarak bir ızdırapla yoran bu hayali içinde onu görürken hepsini unutuyordu, artık ihtiyar mürebbiye bildiklerini söyleyebilir, Adnan Bey kendisinden açıklama isteyebilirdi...

Ellerini karnına basarak vahşi bir kıskançlık azabıyla kıvranıyor, sonra birden, bir rüzgâr darbesiyle gıcırdayan sobanın külahını, menteşeleri üstünde yavaşça sallanan bir panjur kanadını dinleyerek:

"Belki o geldi," diyordu.

Böyle, ancak bir saniye tutuşan bir ümit parıltısından sonra kendisini salıvererek derin bir uyuşukluk içinde artık gelmeyeceğine, artık hepsinin, hepsinin bittiğine acıklı bir inançla hüküm verdi. O zaman gözlerini kapar ve şiddetli bir ağrının ıstırabını uyutmak için kendisini unutmaya çalışan hastalara mahsus bir çabasıyla gözleri kapalı, kaşlarının bir kısılmasıyla dimağını faaliyetten tatil etmek isteyerek dururdu. Bir aralık, böyle dururken kendisini uykudan uyanıyor zannetti; böyle, sandalyesinde uyuşarak uyumuş, saatler geçmiş ve uykusunun arasında onu birisi sarsarak:

"Lakin ne uyuyorsun? İşte geldi," demiş gibiydi.

Gerçekten uyumuş muydu? Etrafına bakındı; saat kaç olmalıydı? Geridonun üstünde mum yavaş yavaş bir tarafından sızarak şamdanın yanında unutulmuş bir bağa tarağa[77] damlıyordu. Yerinden kalkıp tarağı kaldırmak için üşendi; yine uyuşmak, hemen orada bir ölü hâlsizliğiyle kalmak istiyordu. Lakin Behlül, sahi, gelmiş miydi? Buradan kalkmak, yavaşça çıkmak, karanlıkta yine o odaya girmek... Fakat ya gelmemişse? Bu defa kalbinin ta derin bir noktasında bu dakikaya kadar sakin kalmış bir damar, kadınlık gururunun damarı, terk edilmiş bir kadının isyan eden damarı titremişti. Birden kendisini böyle terk edilmişliğinin içinde hiçbir şey yapamayarak, dayak yemiş bir çocuk acziyle, o kadar sefil, o kadar kahredici buldu ki yerinden fırlamak, bütün dayanıklılığı ve kuvvetiyle ayağa kalkarak, etrafında yıkılan saadet hülyasının içinden yıkılmamış olarak çıkmak, kendisine bu hakaret sillesini vuran eli kıracak kadar kuvvet bulmak için karar verdi. Şimdi artık Behlül gelebilirdi, artık onu gidip odasında aramayacaklardı. Bütün ağırbaşlılığı silinerek ayağa kalkmış, esaret zincirini parçalayan öfkeli canavar isyanıyla, daha fazla itaat etmek, sürüklenmek istemeyerek irkilmişti. Artık Behlül'ü hatta düşünmemek istedi. Şimdi hiçbir şey olmamışçasına yatağına girip yatacaktı. Elbisesini koparırcasına çekip fırlatarak yatağına girdi; gözlerini kapamak, hiçbir şey düşünmeksizin hemen uyumak istiyordu; sonra gözleri açılarak, ötede, söndürülmek hatırlanmaksızın bırakılan muma dikildi; mum hep bir kenarından sızarak yavaş yavaş onun hayatına damlayan birer üzüntü damlasıyla ağır ağır, bağa tarağa akıyordu. Her dakika kalkıp onu söndürmek isteyerek fakat vücudunu gevşeten büyük bir ağırlıkla hep bu işi bir dakika sonraya bırakarak, gözleri oraya mıhlanmış, fikri boş, uzun uzun bu ağlayan muma baktı.

77 Kaplumbağa kabuğundan yapılmış tarak.

17

Behlül ancak üç gün sonra döndü. Odasına girerken Bihter'e yalnız tesadüf etmek ihtimalinden korkuyor, ufak bir çarpıntıyı zor tutuyordu. Hıyanetini gözlerinde okuyacağından emindi. Bu üç gecelik yokluğu başka şekilde açıklayacak bir yalan bulmaktan bütün icat mahareti acze düşmüştü. Ondan başka vücudunu şakrak, çılgın Hollandalının gençlik ve neşe kokusundan oluşmuş bir canlı halkasıyla kuşatılmış hissediyordu. Bihter'in hassas kadın koku duyusu bu güzel kokulu havayı elbette keşfedecekti.

Bu üç gece delice bir zevk ateşi içinde geçmişti. İlk gece Concordia çıkışında Kette bir arabaya atılarak –bu defa annesiz– Şişli'de bir eve götürülmüştü. Onunla, gece, karanlıkta, bir araba içinde, tenha sokaklardan uçarken bu aşk gezisinde bir kız kaçırmak yeniliğini bulmuştu. Hatta Kette onun üzerinde annesinin yanından ayrılmayan bir masum kız etkisini gösteriyordu. Ertesi gün, geç vakit ondan ayrıldıktan sonra Boğaziçi'ne dönmek niyetindeydi. Beyoğlu'nda mağazalarda, bir aralık şekerlemecide tesadüf olunan bir dostun yanında o kadar gecikmişti ki kendi kendisine: "Artık vapur kaçmış olacak" demek için imkân bulmuştu. Kette'ye iki kelime göndermiş, onu yemeğe getirtmişti; kızı o kadar sarhoş etmişti ki o akşam Kette sahnede kendisini kaybederek göğsünden bir demeti koparıp Behlül'e atmıştı. Üçüncü gece Behlül, Concordiya halkını Kette'den mahrum etmek istemişti; halk Kette için kudurup ayak teperken o bu güzel kızı yalnız kendisi için Şişli'nin o sakin evinin küçük odasında hapsetmiş olacaktı.

Bu hevesi de geçtikten sonra Bihter'i düşünmüştü. O, kim bilir bu üç geceyi ne büyük azaplar içinde geçirmişti. Bu hıyaneti keşfetmesine izin verecek miydi? Onu aldatmak için ne yalanlar bulacaktı?

Bunları düşünürken Bihter'i arzu ediyor, Kette'den üç gece içinde gelen bir bıkkınlıkla tekrar yalıda, o gecelerin hıyaneti ortaklığıyla çalınmış sevişme saatlerine yuva olan odasını görmek, orada o saatlerin hazlarına kavuşmak istiyordu.

Kendisini odasında yalnız bulunca, derin bir zevk duydu. Sanki zorluk ancak oraya gelebilmekteydi. Odasının penceresi o günden beri açık kalmıştı. Rüzgârla içeriye serpilen yağmurlardan koltuğun bir kenarı, halı, beride tütün takımı ıslanmıştı. Odasında gürültüsüz gezinmeye, yürürken ayaklarını hafif basmaya lüzum görüyordu; uyandırılmaktan çekinilen bir hasta gibiydi. Şu dakikada Bihter gelecek olursa kendisine söylenecek hazırlanmış bir şeyi yoktu.

Yavaş adımlarla pencereyi kapamak için ilerlerken koltuğun üstünde ıslanmış beyaz bir şeye gözleri ilişti. Bunu alır almaz anladı; Bihter'in orada unutulmuş bir mendili... Düşünmeksizin bunu dudaklarına götürdü, ıslanmış bir menekşe demeti kokusuyla Bihter'i kollarının arasında zannetti. Bu mendil ona bütün hazin bir şiiri anlatıyor, onun gıyabında yine onun havasında yaşamış olmak için odasında, bekleme işkenceleriyle penceresinin yanında geçirilmiş saatleri söylüyordu.

Kendi kendisine:

"Zavallı Bihter," diyordu ve elinde bu mendile bakarak, onun sessiz lisanından akan ızdırap ifadesine karşı af diliyordu.

Birden, bir kasırga dolaşmasıyla odasının kapısı itildi ve Nihal atılarak:

"Nihayet gelebildiniz," dedi. "Neredeydiniz bakayım?"

Nihal parmağını tehditle sallayarak ilerliyordu, birden Behlül'ün elinde ıslak mendili gördü:

"Nedir o elinizdeki ıslak mendil? Oo, burası bir göl olmuş! Bu sizin marifetiniz mi?" Çömelerek, perdelerin ucunu kaldırarak ıslak yerlere bakıyordu, sonra elini uzatıp mendili almak istedi. "Bunları mendilinizle mi kurulayacaksınız? A, mendil sizin değil veriniz bakayım, Bihter'in mendili..."

Bu küçük şeyle Nihal bütün hakikatin tarihini anlayacakmışçasına Behlül'de bir korku vardı, mendili Nihal'e verdi, Nihal kenarına bakarak ve sonra ucundan tutup ıslak halının üstüne atarak:

"Evet, onun," dedi. Sonra çapkın bir gülümsemeyle Behlül'ün yüzüne bakarak:

"Babamı işitseniz," dedi. "Sizin için neler düşünüyordu."

Behlül kızardı fakat bezginlik getirmemiş görünerek sordu:

"Neler?"

Nihal dudaklarını kıvırıyordu:

"Onları size Firdevs Hanım anlatsın. Bilirsiniz ya, genç kızlar, yanlarında unutularak söylenen şeyleri işitebilirler lakin onları tekrar etmeye mezun değildirler... Şimdi Firdevs Hanım bizde! Haberiniz var mı? Dün geldi. Mlle de Courton gitti, o geldi... Size Nesrin'i çağırayım, mı? Bu gölü kurutsun." Tekrar mendil gözüne ilişti. "Bu nereden gelmiş? Onu da kendisine versinler..."

Behlül mendil meselesine daha fazla dikkat etmeyerek sordu:

"Nihal, ne diyordu baban? Söyle bakayım. Hani ya senin hiçbir şey söylemeksizin her şeyi söyleyen bir ifaden vardır..."

Nihal hep gülerek devam etti:

"Oh! Bilir miyim? Firdevs Hanım'a anlatıyordu. Pek iyi işitmiyordum ki... Sonra Bihter'le latife etmek için galiba: "Ben de ara sıra Behlül'ün odasında misafir kalırım belki..." diyordu. Nedir, rica ederim, başka bir odan mı var şimdi? Artık sen de gidiyor musun?"

Behlül anladı. Bu üç gecelik yokluğu amcasının latifelerine bir vesile olmuştu. Tekrar içinden:

"Zavallı Bihter," diyordu. Kim bilir, bu latifeler onu nasıl işkencelerle kıvrandırmıştı. Nihal'in son sorusuna cevap vermiş olmak için:

"Çıldırdım mı?" dedi. "Behlül nereye gider? Hem bundan sonra Nihal'i, bu minimini dostunu yalnız bırakabilir mi? Firdevs Hanım nihayet geldi, öyle mi? Bak, onunla ne iyi geçineceğiz Nihal! O da bizimle dost olacak."

Sonra büyük bir sır veriyormuşçasına eğildi ve gülerek yavaş sesle ekledi:

"Herkesten çok Bihter'in düşmanı odur, bilir misin?"

Behlül eğilerek bunu söylerken nefesi Nihal'in çehresini sıcak bir temasla ancak bir saniye okşamıştı. Nihal bugün şu dakikada birinci defa olarak zapt olunamamış bir asabi ürkmesiyle çekildi. Artık bir kadın olduklarını benliklerinde geliştiriveren bir bilme parıltısıyla gören genç kızlara özgü bir his onu ürkütmüştü. Ufak bir kızarmayla Behlül'e gülerek cevap verdi:

"Bu da size mahsus fikirlerden..."

Behlül:

"Sen bunu anlayacak kadar büyük değilsin," diyordu. "Şimdi beni yalnız bırakır mısın Nihal? Seninle bu meseleden sonra uzun uzun bahsederiz..."

Kayıtsızca ilave ederek sordu:

"Baban nerede Nihal?"

Doğrudan doğruya Bihter'i soramamıştı. Nihal'den Adnan Bey'le Bihter'in odalarında beraber olduklarını haber alınca derin bir nefes aldı. Onları beraber görmek bu yokluktan sonra ilk görüşmenin güçlüğünü hafifletecekti. Beş dakika sonra Adnan Bey'in iş odasına girerken Behlül kendi kendisinin soğukkanlılığını tebrik ediyordu. Adnan Bey'in latifelerine kayıtsızca cevap verecek kadar kuvvet buldu. Adnan Bey onu itiraf edilmeyecek bir ilişki edinmiş olmakla suçlamaya çalışıyor, Bihter'e bakarak:

"Göreceksiniz," diyordu. "Bu gece ihtimal bir gece daha Behlül burada kaldıktan sonra yine haftalarca kaybolacak."

Behlül'le Bihter'in arasında acıklı, sıkıcı bir bakışma geçiyordu. Behlül gözleriyle:

"İnanıyor musunuz? Bunlar bütün bir yığın eskimiş şakadan başka bir şey değil," demek istiyordu.

Sonra Adnan Bey'e cevap veriyordu:

"Kim bilir, belki hakkınız var. Bütün bir kış uslu bir çocuk olduktan sonra artık her şey affolunabilir, değil mi?"

Bihter bu konuşmaya katılmayarak, gözlerini kaldırmayarak, ateşli ellerle bir çuha parçasını işlemekte devam ediyordu. Adnan Bey garip bir inatla hep bu latifeyi genişletmek, Bihter'i de konuşmaya karıştırmak istiyordu. Behlül kayıtsız kalmakta devam ederek cevap veriyor, kendisini savunurken itirafa benzeyen gevşeklikler gösteriyor, sonra konuşmanın bir küçük fırsatından yararlanarak başka bir söz zemini hazırlamaya çalışıyordu. Bu, her ikisi için büyük bir işkence oldu. Adnan Bey onları sıkmak istiyor gibiydi. Behlül birinci defa olarak kalbinde bir şüphe hissetti:

"Acaba biliyor mu?"

Henüz Bihter'le doğrudan doğruya bir söz etmemişlerdi, Behlül bir aralık bütün cesaretini toplayarak sordu:

"Anneniz gelmiş öyle mi yenge? Nerede? Yukarıda mı?"

Ayağa kalkmıştı. Çıkmadan önce Bihter'in gözlerini aradı fakat onlar hep o çuha parçasının üzerine dikilmiş, sessiz ve derin bir kinle dargın kaldı...

***

Firdevs Hanım'a Mlle de Courton'un odasını vermişlerdi; onu oradan, tekerlekli uzun sandalyesinin içine koyarak, sofaya çıkarıyorlar, sandalyeyi pencerenin yanına kadar itiyorlar, Boğaziçi'nin bu yıpranmış çiçeğini, Kanlıca tepelerinin altında gölgelenen yeşil sulara karşı sanki bir hayatın mezarı kenarında sabahtan akşama kadar hemen her vakit yalnız bırakıyorlardı. Behlül onu görmeyeli üç ay olmuştu. Yalnız uzaktan uzağa ona ait şeyler işitirdi. Firdevs Hanım uzun, hâlâ bitmeye tahammül edemeyen bir gençlikten sonra birdenbire, genç kalabilmek için sarf edilen kuvvetler ihtiyarlığının sıhhat sermayesini perişan ederek, bir iflas neticesiyle düşüvermişti. İskemlesinin üstünde o uzun, levent, hâlâ güzel boyuyla yatarken öz suyu kuruya kuruya bir gün yolun bir kenarına düşüvermiş metin bir ağaç gibiydi. Dizleri artık sızıların daimî bir mahkûmuydu; sabahleyin yatağından kalkabilmek için yardıma muhtaçtı. En ziyade bu ihtiyaç, kalkabilmek için başka bir elden beklenen bu güç yardımı onu kudurtur, sonra kudurmuş bir hırsla kendine uzanan eli ısırmak isterdi. Onun için Firdevs Hanım'ın yanında hizmetçileri on beş günden çok alıkoymak mümkün olamamıştı. Artık gelin olabilecek kadar para topladıktan sonra izin alan Katina'nın yerini sırasıyla sekiz kızdan hiçbiri tutamamıştı; hatta bir gün kimsesiz kalarak, Firdevs Hanım'ı sandalyesine yatırmak için Peyker, Yakup'a başvurmaya mecbur olmuştu. Sonra, bu âdet olmuştu; ikide birde Firdevs Hanım'ın, kendi hizmetçisine karşı hırçınlıkları taşarak, Yakup çağrılırdı ve

onun ellerinde bu hırçın hasta, sessiz, şikâyetsiz, itaat eden, yumuşak bir çocuk usluluğunu kazanırdı. Bu erkek ellerinde öyle bir sihir özelliği vardı ki Firdevs Hanım'ın yalnız kollarından, omuzlarından tutup bu porsumuş bir yığın eti sandalyesine atmakla günlerce devam eden bir şifa huzuru bağışlamış oluyordu.

Firdevs Hanım'da âdeta kudurgan bir cinnet başlamıştı; artık herkesle, damadıyla, kızıyla, Feridun'la, ara sıra gelen Bihter'le kavga ediyor; sonra bu hırçınlıklarından herkes kaçışıp da onu sandalyesinde yalnız bıraktıkları vakit, kendi kendine bağırıyor, söyleniyor, ağlıyordu. Artık küçük sarı yalının sakin hayatında bir hastanın vücudu dayanılamayacak bir yük oluyordu. Bir gün Firdevs Hanım kızının ikinci çocuğuna hamile olduğunu haber alarak, ateş püskürmüştü. Bunu ayıp, affedilmez bir kabahat olarak görüyordu, artık evin içinde iki saat rahat bir uyku uyumak mümkün olmayacaktı; bunu mahsus, onun evden kaçmasına sebep olmak için yapmışlardı. Peyker annesinin bu çılgınlarına hiç cevap vermezdi. O akşam Nihat Bey eve, uzun bir müddetten beri karı koca tarafından beklenen önemli bir haberle gelmişti. Memuriyetinin bir derece yükselmesiyle maaşının zammı nihayet kararlaşmıştı. Bu aile sevinci içinde Firdevs Hanım'dan büyük bir memnuniyet beklenirken, o bunu da kendisine karşı kurulmuş bir oyun olarak görmüştü. Artık onun vücudundan tamamıyla nazlanılabilirdi, bu evden kalkıp gitmek isterse kimse itiraz etmeyecekti, bu bir nevi kendisini kovmak demekti. Karı koca bu cinnet köpürmesinin karşısında şaşmış susarken o, bir çocuk taşkınlığıyla hıçkıra hıçkıra ağlamıştı.

O günden sonra Firdevs Hanım bu karı kocanın saadetinden bir intikam vesilesi buldu. Her sabah damadına, kızına: "Haberiniz var mı? Bugün daha iyiyim..." diyordu. Onları afiyeti ihtimaliyle tehdit etmiş oluyordu. Bir gün tedavi eden doktorun yalının rutubetinden bahsetmiş olmasından fırsat bularak Nihat Bey'le müthiş bir kavga etmişti:

"Ben anlamadım mı zannediyorsunuz?" demişti. "Bu yalanı siz öğretmiş olacaksınız, benden kurtulmak için! Lakin unutuyorsunuz ki bu evden kovulması mümkün olan ben değilim, siz ikinizsiniz..."

Nihat Bey artık taşmıştı. İşte gideceklerdi, onu yalnız bırakacaklardı. Firdevs Hanım bir kahkahayla cevap vermişti:

"Yalnız mı? Lakin niçin yalnız kalsın, o da evlenecekti, evet, sadece evlenecekti, bunun için henüz gençti..."

O zaman karı koca bu cinayetin karşısında birbirine bakarak susmuşlardı. Ertesi gün Firdevs Hanım, Nihat Bey'i görmek istemiş ve o yanına gelince:

"Kararımı değiştirdim," demişti. "Yalının rutubeti belki gerçektir, ben Adnan Bey'e gidiyorum."

İşte böyle bir gece içinde Firdevs Hanım, hasta dimağında doğuvermiş bir fikir neticesiyle, iki günden beri Adnan Bey'in yalısındaydı. Burada kendisini o büyük sofanın bir köşesinde eski, terk edilmiş bir kırık sandalye gibi yapayalnız bırakılmış görünce, derhâl hissetmişti ki bu yeni hayat elim can sıkıntılarından oluşan uzun saatlerle sürekli bir azap saklıyor. Kızıyla damadı yalnız sabahları ve yemekten sonra geceleri onun yanında ufak, kısa duraksamalarla yetiniyorlardı. Nihal gelip geçtikçe bir rüzgâr savrukluğuyla duramıyordu. Nesrin'le Şayeste uzaktan bir tuhaf gülümsemeyle bakarak geçiyorlardı. Firdevs Hanım, Adnan Bey tarafından buldurulan bir Alman karının elinde bırakılmıştı. Yegâne eğlencesi uzun sandalyesinin yanına konulan bir masanın üzerinden ikide birde alınan bir küçük ayna, ufak bir pudra kutusu, bir sürmelikti. Bunlar bir vakitler minimini birer günah türünden çantasının içinde saklanırken şimdi üzerlerine bir mendil atılmaya bile lüzum görülmüyordu. Hatta Adnan Bey'in varlığı bile bunların ara sıra alınarak mesela gözünün bir kenarında bozulmuş bir sürmenin tamir edilmesine engel olmuyordu.

Behlül bugün yukarıda Firdevs Hanım'ı Alman karısına dizlerini ovdururken, küçük aynasında şakaklarını saçlarını düzeltiyor buldu.

Firdevs Hanım, Behlül'ü bir sevinç haykırışıyla kabul etti:

"Ah! Siz misiniz? Nihayet gelebildiniz? Neredeydiniz bakayım? Yok, yok oraya değil, şu iskemleyi alınız... Emma, bizi yalnız bırakınız..."

Aynasını masanın üzerine bıraktı ve Behlül'ün bir sorusuna cevap vererek:

"Ben mi?" dedi. "Pek fena değil, hele iki günden beri büyük bir fark hissediyorum. İnanır mısınız? Bu iki gün içinde bir kere gelip aramadılar bile..."

Nihat Bey'le Peyker'den bahsediyordu, onlar için en olmayacak vesilelerle taşan bir düşmanlığı vardı. Şüphesiz kendisini salıvermiş olmalarını affetmiyordu.

"Bu herif hakkında sevgiye benzer hiçbir şey duyamadım. Yalnız nefsini, menfaatini düşünen bir adam! Oh! Bilmezsiniz ki... Bakınız size bir şey daha söyleyeyim, şimdi Peyker'e bir çocuk daha yaptı, iki sene sonra bir tane daha, her iki senede bir çocukla Peyker otuz yaşında altı çocuk anası oluyor. Ondan sonra bir gün Nihat Bey onu ellerinde kollarında altı çocukla kendi hâline bırakacak, kaçacak. Gülmeyiniz, Peyker'i sever mi sanıyorsunuz? Hep kendi işine geldiği için... Bihter niçin Adnan Bey'e verildi? Neden yüzüme öyle anlamayarak bakıyorsunuz? Artık Adnan Bey'den beklenecek bir şey kalmayınca, o vakit..."

Bu düşünceyi takip ettikçe onlardan intikam alıyor gibiydi:

"Göreceksiniz ya," diyordu. "Peyker otuz yaşında altı çocuktan sonra, benden daha ihtiyar olacak. O zaman bana yalvaracak, bugün bir nevi kovulan annenin elleri öpülecek..."

Firdevs Hanım, Behlül'e bir küçük kelime için müsaade etmeyerek söylüyor; Peyker'i altı çocukla, otuz yaşında ihtiyar olmuş, kocasından ayrılmış, yalnızlığının, terk edilmişliğinin tesellisini annesinin affından bekleyerek, sefil, zelil, tasvir ettikçe garip intikam suyunun lezzetinden mest olarak taşıyordu. Bu kadının anneliğinde öyle bir yırtıcılık vardı ki Behlül'ü korkutuyordu. Bu bir ana değil, kızlarının saadetine düşman bir rakipti. Peyker'den sonra Bihter'den bahsetti. Onun bu evliliğine hiçbir zaman razı olmamıştı. Bu evliliğin neticesinden de emindi. Bihter'den bahsederken Behlül'ün gözlerine bakarak fazla açıklama vermekten çekiniyor gibiydi. Yalnız hükmünün neticesini söyledi:

"Bihter de Peyker'e nazire yapacak. O da bir gün bana muhtaç olacak. Birbirini takip ederek ikisi de bugün böyle bir köşeye atılıveren Firdevs Hanım'ın ellerine kapanacaklar lakin o zaman..."

Cümlesini bitirmeden önce tekrar elini uzatıyor, sürmeliğiyle aynasını alarak dökülmüş kirpiklerini tamir ederken ufak bir duraksamadan sonra tekrar ediyordu: "Lakin o zaman Firdevs Hanım affetmeyecek..."

Bu söz ağzından bir öfke ve kin hükmü kuvvetiyle düştükten sonra birden elinden aynasıyla sürmeliğini atarak fikri başka bir zemine sıçradı:

"Deminden beri size bütün lüzumsuz şeylerden bahsediyorum. Asıl size söylenecek başka bir şey var. Keşfediniz bakayım."

Behlül masanın üzerine eğilip bakarak:

"Pek kolay," dedi. "Creme Simon[78] bitmiş, Beyoğlu'na ilk çıkışımda sizin için ondan bir kutu almak..."

Firdevs Hanım darılarak:

"Latifeyi bırakınız, rica ederim," dedi. "Size dair pek cid-

78 Bir Fransız kremi.

di bir mesele. Sizi iki günden beri bunun için bekliyorum, bana öyle çapkın gözlerle bakmayınız, bütün ciddiyetinizi takınınız.."

Behlül gülüyordu:

— Lakin mümkün olmayan şeyler teklif etmeyiniz, rica ederim. Ciddiyet! Siz beni hiç ciddi gördünüz mü?

— Hayatınızda birinci defa olarak gayret ediniz. Bakınız, size dört kelimeyle söyleyeyim. Buraya gelip de sizi bulamayınca kendi kendime dedim ki: Bu çocuğu böyle kendi hâline bırakmak hiç iyi değil. Bu hayat bir gün ona öyle bir cinnet yaptıracak ki tamiri mümkün olmayacak. O hâlde ona öyle bir şey yaptırmalı ki anlıyor musunuz?

— Anlamamak ne kadar mümkünse o kadar anlamıyorum. Bana bir cinnet yaptırmamak için başka bir şey yaptıracaksınız, öyle mi? Ben o sizin dediğiniz çılgınlıklardan yapmayacak olursam, hayatıma tamamen olmamış gözüyle bakarım. Beni böyle bir cinnet yapmaktan kurtarmak için nasıl bir çare buldunuz?

Firdevs Hanım biraz doğrularak cevap verdi:

"Evlilik!"

Behlül bir kahkahayı zapt edemedi:

— Yanlış işittim zannederim. Ne dediniz, rica ederim? Evlilik mi? Lakin işte asıl tamir kabul etmeyecek bir cinnet ve ahmakça bir cinnet! Bence evlilik üç sebeple yapılır: Ya ikide birde nezleye uğrarsınız, ıhlamurunuzla hatminizi[79] içirecek, arkanıza kızgın pamuk sokacak birisine muhtaç olursunuz ya çoraplarınızı delersiniz evde örecek bir kadın bulundurmak istersiniz yahut iki senede bir defa baba olmaya heves edersiniz, sizin küçük damat bey gibi. Ben doktorumun tavsiyesiyle üzerimde kırmızı mühür mumu taşıyalıdan beri nezleden kurtuldum. Size de tavsiye ederim, anlaşılan

79 Kimi türlerinin kökü ve çiçekleri hekimlikte kullanılan bir tür bitki.

tabiplerin nezleye karşı bundan daha içe işleyen ilaçları yok. Delinip de örülmüş çoraplar hakkında bastırılamaz bir nefret taşırım. Çocuklara gelince: Başkalarının çocukları için çıldırırım fakat küçük Behlüllere şimdiden husumet ediyorum. Şu hâlde?

— Dördüncü bir sebep daha var ki unutuyorsunuz. Bence erkekler asıl sizin gibi yaşamamak için evlenmelidirler. Bence erkeklerin hayatında bir saat çalar ki bütün o gelici geçici sevdaları bırakarak hayatta saadeti bir genç kızın ellerinde aramak zamanını hatırlatır.

— İşte oldukça şiir lezzetinde bir cümle! Bilir misiniz? Böyle sözlerin beni yenmekte garip bir kuvveti vardır. Cümlenizde bir ikinci şiir daha var: Genç kız! Genç kızlar bence hiç tanınmamış, henüz tecrübe olunmaya muhtaç mahluklardır. Fakat bu şiirin tecrübesini diğerlerinden usandıktan sonraya bırakacağım.

Firdevs Hanım mağlup olmaya karar vermiş gibiydi:

"Evet fakat genç kızlar yalnız bir kere tecrübe olunur ve onların saf sinelerine bırakılacak emeller lüzumundan fazla çürümemiş, yıpranmamış olmak lazım gelir."

Behlül bir gülümsemeyle cevap verdi:

"Siz bu cümlelerinizde devam ederseniz, ben şimdiden hezimet ilan ederim. Lakin buna sahip olacak kadar bahtiyarlığa şayan bulduğunuz genç kız kim oluyor?"

Behlül bu sorusunu yöneltirken sofanın camlık kapısı açılmış, Beşir girmişti; galiba Firdevs Hanım'a bir şey söyleyecekti. Onun beklediğine önem vermeyerek devam ettiler. Firdevs Hanım diyordu ki:

"Anlamadınız mı? Hâlâ anlamıyor musunuz? Lakin Nihal, sadece Nihal! Bu fikir bende buraya gelip de onu büsbütün değişmiş, üç ay içinde büyüyüvermiş görünce doğdu."

Behlül uzun bir "Ooo!" ile ayağa kalkmıştı, bir kahkaha içinde sordu:

"Siz ne vakitten beri böyle harikalar doğurmaya başladınız? Nihal... Lakin siz ona bir koca değil, bir hoca arayınız. Hem, bakınız, şimdi aklıma geliyor, Nihal'in kocası olmak mümkün değil. Büyük bir engel var: Ben Nihal'in borçlusuyum. İşte şimdi, siz anlamıyorsunuz. Hesap ettim, tam on dört lirayla bilmem kaç kuruş borçluyum, faizleri de hesap ederseniz..."

Firdevs Hanım artık darılıyordu:

"Ama siz hep latife ediyorsunuz. Nihal'i, bu mücevher parçasını başka birisine mi bırakacaksınız?"

Behlül, Beşir'e bakarak Firdevs Hanım'a cevap verdi:

"Lakin yanılıyorsunuz, Nihal bir mücevher parçası değil, bir ateş parçasıdır. Onunla kavga etmediğimiz bir gün yoktur... Değil mi Beşir?"

Beşir orada hareketsiz, nefessiz, donuk gözlerle duruyordu Behlül'ün kendisine bu hitabını işitmemiş gibiydi. O zaman Firdevs Hanım sordu:

"Ne istiyorsun Beşir?"

Beşir bir uykudan uyandı ve söyleyeceğini hatırlamak isteyerek, ufak bir duraksamadan sonra cevap verdi:

"Beyefendi soruyor, eğer izin verirseniz buraya bir küçük sofra kurduracaklar, bu akşam beraber yemek için..."

Firdevs Hanım hemen onayladı ve Beşir indikten sonra hâlâ kendisine gülümseyerek bakan Behlül'e:

"Siz istediğiniz kadar gülünüz," dedi. "Nihal'i siz alacaksınız, mademki ben öyle karar verdim..."

Behlül biraz eğildi ve şüphesiz bu konuşmayı bir latifeyle bitirmek isteyerek en çapkın sesiyle:

"Lakin," dedi. "Siz henüz başkalarının evliliğiyle fikrinizi meşgul edecek kadar gençlikten uzaklaşmış değilsiniz. Nihal biraz daha büyüyünceye kadar bu evin içinde beni evliliğe razı edebilecek birisi daha var ki..."

Firdevs Hanım bitirmesine müsaade etmedi ve bu defa büsbütün darılarak:

"Susunuz bakayım," dedi. "Ben ciddi meselelere karışan latifelerden hiç hazzetmem."

Sonra birden bir şey daha hatırladı:

"Ha, size söylenecek bir şey daha unutuyordum: Bu Nihal meselesinden ben birisine daha bahsettim..."

Garip gözlerle Behlül'e bakarak o birisinin keşfedilmesine hazır duruyordu. Firdevs Hanım'ın gözlerinde öyle delici bir nazar vardı ki Behlül cevap vermedi ve zapt olunmayan bir zaafla gözlerini indirdi. Firdevs Hanım sesinin bütün doğallığıyla haber verdi:

"Bihter'e..."

Ve küçük bir duraksamayı izleyen elini tekrar aynasına uzatarak ekledi:

"O bu izdivacı pek tabii buluyor..."

Behlül derhâl anlamıştı. Bu kadın, şüphesiz görülmüş, işitilmiş, hiçbir şey dayandırmaksızın yalnız bir varsayımı takip ederek hakikati yoklamak istemişti. İlk tecrübe Bihter'de yapılmıştı Bihter bu tecrübeden nasıl çıkabilmişti? Kendisi hemen bulunuveren bir karşılıkla bu kadının oluşabilen şüphelerini gidermeye çalışarak:

"O, tabii onaylayacak," demişti. "Pekâlâ bilir ki benimle Nihal arasında bir evlilikten sonra ikimiz de bu evde oturamayız, şu hâlde, anlıyor musunuz?"

Firdevs Hanım gözlerinde tuhaf bir gülüşle bakıyordu, anlamıyor gibiydi. Behlül öyle sakat bir konuşma zeminine

girmişti ki devam ederse idare edememekten korktu. Konuşma bitmeksizin kesilmiş oldu. Behlül bu kadının her şeyi anlamış olduğuna hüküm veriyordu. Bu kadında kızlarının saadetine öyle sönmek bilmeyen bir düşmanlık vardı ki bu sır onun ellerinde Bihter'e karşı müthiş bir silah olabilirdi. Birden Bihter'le sevişmelerinin yeni bir tehlike evresine girdiğini anladı. Bundan sonra bu sandalyesine mıhlanmış kadının gözleri karanlıkları, duvarları delerek gizli bir düşman hıyanetiyle onları takip edecekti. İhtimal yine en güzel korunma çaresi bu evlilik latifesindeydi. Bu dakikaya kadar Bihter'le bir görüşmenin güçlüğünden kaçarken, bir dakikada aksine onunla görüşmeye lüzum gördü. Fakat nasıl görüşecekti? Bihter'in tekrar onun odasına gelmesine ihtimal vermiyordu.

Konuşmanın bu kesilmesinden kaynaklanan azaptan Behlül'ü Firdevs Hanım kurtardı:

"Behlül Bey! Rica ederim, Emma'yı çağırır mısınız?" dedi.

18

Bu evlilik meselesi evin içinde tuhaf bir latife olarak bir süre çalkalandı. Adnan Bey açıkça latife ediyor, ne zaman Behlül'le Nihal'i görse: "Nişanlılar!" diye gülüyordu. Nesrin'le Şayeste bile buna gülüyorlardı. En ziyade gülenler Nihal'le Behlül'ün kendileriydi. İkisinin arasında bu sık sık tekrarlanan bir oyun oluyordu.

Bu evlilik latifesi çıktıktan sonra, ona, herkesle beraber çocukça bir oyuncaktan başka türlü nazar etmemekle beraber, bazı dakikalar olurdu ki Behlül, Nihal'in yanında kalbini eriten bir şey duyardı ve o zaman ihtiyarsız kendi kendisine:

"Lakin bu evlilik pek mümkün olmayacak bir şey de değil," derdi.

Sonra ötekini düşünürdü:

"Ya Bihter? Bihter ne olacak?"

Bihter'e ilk hıyanetinden, Kette'den sonra bir aralık ikisinin arasında her şey bitmiş zannolunabilirdi. Günler geçmişti. Bihter'le beş dakika yalnız kalamamıştı. O hep dargın çehresiyle duruyordu; artık Bihter'in o üç gecelik yokluğu affetmeyeceğini, hatta açıklama bile istemeyeceğini zannetmişti. Fakat Bihter'i tamamıyla kaybetmiş olduğuna da ihtimal vermek istemiyordu; onun yine küçük bir kazayla kollarına döneceğine emindi. Bu emniyet Bihter'in kayıtsızlığından eziyet duyan gururuna karşı bir nevi teselli türündendi. Bihter'in gelip ondan açıklama talep etmesi onu büyük bir yükten kurtarmış olmakla beraber, bu dargınlık devresi artık yorulmaya

başlayan aşkına bir dinlenme molası hazırlamış oluyor, hatta ona yine Kette'ye dönmek, o genç sarı kızla yarım bırakılan sevda ölümsüzlük suyunun son yudumlarını da toplamak için fazla bir serbestlik bırakıyordu. Kette'den sonra Bihter'e daha sıcak ve istekli döneceğini düşünürken, aksine o çapkın kız için nefsinde henüz tatmine muhtaç hevesler buluyordu. Yalnız bir şeyi itiraf etmek istemiyordu: Bihter'den usanmış olmak! Bu, aşk hayatında güzellik zevkine büyük bir leke sürmüş olacaktı. Onun fikrince Bihter, o kadınlardan biriydi ki onlara karşı hıyanet edilir fakat hiçbir vakit terk edilmiş olmak alçalması bırakılmaz. Behlül hatta Bihter tarafından terk edilmek, bu kadın tarafından terk edilmişliğin acılarını tatmak için bir heves bile duyuyordu.

Artık kendi tarafından sebebiyet verilmiş bir bağ yenilemesi olmaksızın Bihter'in odasına gelmeyeceğinden günler geçtikçe kuvvet kazanan bir emniyet ortaya çıkarmışken, bir gece onun ne vakitten beri terk edilen bu sevda yuvasına döndüğünü görmüştü. Bihter şüphesiz gecikmiş açıklamanın yapılması için geliyordu. Sonra bu açıklama o kadar çabuk yapılarak, o kadar kolay kabul edilmiş oldu ki Behlül şaşmıştı. Bihter kadınlık gururuna karşı bir borç ödemiş, meselenin dış yüzünü kurtarmış olmak için inanmış, aklanmış, aldatılmasına müsaade etmişti. Bu odaya, hakikatte, aldanma için tekrar gelmişti. Artık Bihter'de haysiyet hissi onlardan biriyle, o vücutlarını her sevda talibine satanlardan bir fahişeyle ortaklığa engel olmuyordu. Bu kadın, o hıyaneti keşfetmekle beraber, gözlerini kapıyor, tekrar kendisini saran bu kolların arasında bir fahişe hayalinin titreyişini, onun koku kalıntısını görmemek, duymamak için, kendisini sahte bir güvenin siyah duvarları içinde saklıyordu.

Behlül karşısında isyan etmiş, gururunun taşkınlığıyla yükselmiş bir Bihter göreceğinden eminken, onu böyle aldatılmaya razı gelmiş görünce, kendisini üşüten bir hisse engel olamamıştı. Artık Bihter için başkalarıyla, kim bilir kimler-

le bir ortaklık başlamış oldu. Behlül ikide birde kayboluyor ve bütün yokluklarından sonra hep aldatılmaya boyun eğen bir onaylamayla gelen Bihter'i daha çok küçülmüş, seçkinliğinden daha ziyade kaybetmiş buluyordu. O zaman insafsızlıklar yapar, bu kadını aşağılamak isterdi. Şimdi beraber bulundukları geceler, birbirini didiklemekle geçiyordu, ikide birde Bihter bir gurur kalıntısıyla ona karşılık verdikten sonra, henüz bir buseyle öpülmeksizin, fırlar giderdi fakat yine hep bağı yenileyen o olur, kavgaların sorumluluğu kendisine yüklenmiş bulunurdu.

Yavaş yavaş bu kadın, Behlül'ün elinde ezilecek, hırpalanacak sonra en kirli heveslere alet edilecek sefil bir mahluk oluyordu. Sevişmelerine bile bir sefalet rengi geliyordu. Behlül bu seçkin sevdanın seçkinliğini korumaya özen göstermez olmuştu; Bihter kollarının arasında her defa bir parça daha onlardan biri oluyor ve ara sıra irkilmek isteyen haysiyeti isyanında devam etmek için kuvvet bulamıyordu.

Behlül kaç kereler ona Firdevs Hanım'dan bahsetmişti. Onun için:

"Hepsini biliyor, bir gün göreceksiniz ki bu kadın bildiğinden bizi haberdar edecek," derdi.

Bihter Behlül'ün bu korkusuna cevap verirdi:

"Biliyorsa ne olabilirdi sanki?"

Adnan Bey'den bahsetmek için ikisinde de kuvvet yoktu, yalnız Nihal'le evlilik latifesinden bahsedildikçe, Behlül temin ederdi ki bu, evin içinde oluşabilecek şüpheler için, en etkili bir korunma çaresiydi. Bu latifeden bahsolunurken Bihter'in dudaklarında elim bir üzüntü çizgisi görünür, donuk bir nazarla, bir kelime söylemeksizin, Behlül'e bakardı. Bir latife olmak üzere başlayan bu tasavvur, hissediyordu ki Adnan Bey'in kalbinde bir latifeye layık olan önemden çok kabule ulaşıyor, Behlül'ün her kimle olursa olsun hıyanet etmesine gizli bir uyum gösteren bu kadın, bu evlilik latifesin-

den öyle müthiş bir ızdırap duyuyordu ki Behlül'ü Nihal'e söz söylerken gördükçe sapsarı kesiliyordu. Bir gece itiraf etmiş:

"Bu latife beni öldürüyor," demişti.

Behlül bir kahkaha içinde onu öperek:

"Çıldırdınız mı?" dedi. "Nihal'le bir evlilik! Olacak şey mi? Unutuyorsunuz ki Nihal bir çocuktur. Ondan sonra, bu latifeyi menetmek de mümkün değil..."

Bu garanti Bihter'i razı ederdi fakat o ızdıraptan kurtaramazdı. Evet, Nihal bir çocuktu fakat on beş yaşında bir çocuklu; evet, bu latife menedilemezdi fakat sonra bu latifenin gerçekleşebilmesine nasıl engel olunacaktı? Kendi kendisine bunu sorarken ellerini kilitleyerek, ıstırabından kıvranırdı.

Behlül bu latifeye her zaman kayıtsız kalamıyordu. Arada sırada gözleri Nihal'e dalarak onun ince simasının rakik şiiriyle ruhunda eriyen bir şey duyar ve kendi kendisine sorardı:

"Kim bilir? Belki aranılıp bulunamayan şiir ve sevda bundadır."

O zaman elinde olmayarak aşk hayatını gözden geçirir, bütün eski hatıralarını birer saniye tekrar yaşar, nihayet Bihter'in parlak siyah saçlarıyla Kette'nin beyaza benzeyen sarı saçları birbirine dolanarak iki çehreden oluşan bir karışık sima çizdikten sonra bu hatıra silsilesini son bir düğümle bağlardı. Nihayet, evet, nihayet ne olacaktı? Bunların hepsinde bir şiirsizlik, hatıralarının bu çiçeklerinde bir kuruluk, bir cansızlık buluyordu. Kim bilir? Belki sevdanın ruhu, hayatın şiiri, böyle henüz açılmamış bir goncanın saf sinesinde gizliydi.

Nihal'le münasebetlerinde her vakit kendisini idare edemiyor, her gün ağabeylik sıfatından bir zerre kaybolarak Nihal'i bir genç kız sıfatıyla görmeye başlıyordu. Nihal'i ince

omuzlarından tutmak, yüzünü saçlarının sarı dalgalarına sokarak onun taze ruhunu bir narin çiçeğin belirsiz kokusu gibi solumak için çılgınca bir heves duyuşları olurdu. Sonra kendi kendisini azarlayarak Nihal'e günlerce kayıtsız kalmak için çalışırdı. O zaman evlilik latifesinin, ikisinin arasında gülmeye yeni bir vesile oluşturan bir oyundan ibaret kalmasına dikkat ederdi.

***

Bir gün Behlül bir gazete kenarına kurşun kalemiyle tuhaf bir baş çizerken Nihal odasına girmiş ve kendisini görmemişçesine devam eden Behlül'ün etrafında dönüp dolaştıktan sonra, nihayet arkasında durarak omzunun üstünden kurşun kalemini tutmuştu. Behlül sanki onun vücudunu hâlâ fark etmemiş, elinde hareketten kalmış kurşun kalemiyle omzundan sarkarak ince bileği dudaklarına sürünen Nihal'e küçük eliyle, bir kelime söylemeyerek, bir ufak hareket etmeyerek duruyordu. Sonra yavaşça parmakları kurşun kaleminden tutmayarak Nihal'in parmaklarını tuttu. Nihal elini çekmeyerek bırakıyordu. Behlül elinde bu ince, rakik eli, dudaklarının kenarında o mavi damarları görünen sanki şeffaf bileği hissedince kalbinde bir şeyin eridiğini duymuştu. Bu eli çekerek dudaklarına götürdü ve onu, zapt edemeyen bir his zaafı içinde kokladı. Nihal hâlâ elini çekmeyerek, göğsü Behlül'ün arkasından omzuna biraz yaslanmış, bırakıyordu; ikisinin ruhunu hafif bir kucaklama içinde eriten bir mestlik dakikası geçmişti. Birden Nihal silkinerek, benliğinde uykuda kalmış bir şey uyanıvererek, elini çekti ve Behlül'ün yanına oturarak:

"Nişanlı bey," dedi. "Bana anlatır mısınız, niçin sanki evlenirler?"

Bu sorusunda öyle tuhaf bir saffet, gözlerini açarak cevap bekleyişinde öyle hoş bir çocukluk vardı ki Behlül demin onu mağlup eden kısa şiir dakikasının perişan kalıntısından sıyrılarak güldü:

"Çünkü..." dedi.

O kısa mağlubiyet dakikasından sonra Behlül tekrar kayıtsızlığa dönebilmek için büyük bir çaba göstermişti. Nihal'in sorusuna yalnız bir: "Çünkü!" ile cevap veren Behlül, bir dakika önce Nihal'in elini istemsiz bir hareketle çekip dudaklarına götüren Behlül değildi.

Nihal, Behlül'ü taklit ederek:

"Çünkü! Çünkü," dedi. "Bilir misiniz? Siz bu kelimeyi telaffuz ederken kime benzediniz? Mlle de Courton'a... Onun da bana böyle cevap verişleri vardı. Ne zaman cevabı müşkül bir şey sorulacak olsa," Nihal, Mlle de Courton'u, Fransızcasıyla taklit ediyordu. "Başını sallar, 'Çünkü!' derdi. Ah! Bu yarım kalan çünküler bana ne kadar şeyler kaybettirdi. İşte şimdi de herkesin niçin evlendiğini bilemeyeceğim."

Nihal bunu söylerken tuhaf bir kederlilik hâli takınıyordu, birden aklına başka bir şey geldi:

"Durunuz," dedi. "Bana başka bir şeyi anlatınız. Evlenmek için sevmek lazımdır, değil mi? Bunu biliyorum, hatta bu sevmek, anlaşılan, mesela benim babamı, Bülent'i, şunu, bunu sevişimden başka bir şey! Şu hâlde bu nedir, rica ederim ki o bir sevmeklere benzemiyor?"

"İşte küçük bir soru ki Nihal, beni sana anlatılamayacak şeylere sevk edebilir. Mesela, –en iyisi misalleri yakından seçmektir– mesela Nihal, sen beni nasıl seviyorsun?"

Nihal gözlerini kapayarak, omuzlarını kaldırdı:

"Bilir miyim?" dedi. "Hatta sizi seviyor muyum? Zannediyorum ki sevmiyorum; herhâlde, nasıl söylemeli? Evlenmek için sevmiyorum. İşte bakınız, bir şey itiraf edeyim, bu evlilik latifesi beni ilk önce pek iyi eğlendiriyordu fakat şimdi iş değişti; tamamıyla! Artık bundan sıkılıyorum!"

Nihal'in bunu söyleyişinde öyle hoş, öyle çocukça bir şikâyet tarzı vardı ki onun latife eden sesine, geçmemesi müm-

kün olmayan bir incelik titreyici ilave ediyordu. O söylerken Behlül dalgın gözlerle bakıyordu. Bir müddetten beri onun karşısında böyle iradesinin dışında dalgınlıkları vardı. Onda o vakte kadar dikkat edilmeyen, görülüp de anlaşılmaksızın geçiveren şeyler buluyordu. Nihal her manasıyla güzel değildi, onda güzellikten daha iyi bir şey vardı ki kuralsızlığıyla, tuhaflığıyla, gözü eğlendirerek kendine çekiyordu: Hoşluk... Bütün vücudu, bütün siması ince şeylerden oluşmuştu; garip bir tesadüf latifesiyle isminden bile ince ve uzunca boyuna fazla bir narinlik sirayet ediyordu. Sonra bu incelikler, renklerin belirsizliğiyle uyuşarak, onun tozlu zannedilen donuk sarı saçlarından, üzerine düşen her endişe sayesinden kâh koyulaşıyor, kâh açılır gözlerinden, hafif bir saz altında nadir ve ancak mahsus pembe dalgalar uçuşan teninden daha çok bir incelikle inceleşerek, Nihal'i, bir ressamın fırçasında unutulmuş renklerin tesadüfi bir hediyesine, fakir hatlar ve renkler içinde çizilivermiş bir hurda çehreye benzetirdi, Nihal'in maneviyatında da bu cismaniyetin kutusundan sonsuz bir çocukluk bulaşmıştı. Bugün on beş yaşında bir genç kızken, herkes için bir çocuk kalan Nihal yarın bir kadın, bir eş, bir anne sıfatlarıyla yine bir çocuk kalmaya mahkûm gibiydi. Behlül bu çocuklukların en yakın şahidiydi. Nihal şu uzun kriz devresini hep ızdıraplarının, ruhunda harabeler bırakan işkencelerin çocukça isyanlarıyla geçirmişti. Bugün, şu dakikada, karşısında, kendine mahsus çocukça bir edayla ellerini kilitleyerek artık bu evlilik latifesinin usanç verdiğinden bahseden Nihal yine bir çocuktu fakat o ızdırap devresinin çocuklukları altında derin bir ruh azabı saklayan Nihal'in belki bu çocukluğunun, şu itirafının altında da bir şey, onu mustarip eden, henüz mahiyeti anlaşılmamış yeni bir ruh hadisesi saklıydı. Behlül bunu kendi kendisine sorarken mest eden, uyuşturan bir şiir esintisinden kalbinde çürümüş kalan sevda çiçeklerine taze bir hayat serpiliyor gibiydi. Bu genç kızın saf ruhunda ilk korku titreyişini uyandırmış olabilmek, onun şeffaf rüyalarına ilk şiir ve hülya nurlarını serpmek, yıpranmamış her türlü ihtiraslardan artık yorgun çıkmış kalbi için

öyle temiz ve parlak bir yeni hayat ufku açılıyordu ki Behlül tekrar bir dakika mağlup olarak Nihal'e:

"Lakin bu seni niçin sıkıyor?" dedi. "Bu latifenin ciddiyet kazanmasına bir engel var mı?"

Bu soru öyle irade dışı, öyle bir dakikalık samimiyetle titrekti ki Nihal, sanki kendisini birden korkutan bir şeye karşı, büyümüş gözlerinin sabit bir nazarıyla baktı. Sonra Behlül'ün sorusunun yalnız ilk kısmına cevap vererek:

"Bu beni neden sıkıyor, biliyor musunuz?" dedi. "Size anlatmaya çalışayım fakat bakınız, bu biraz karışık bir şey, ben de pek iyi anlamıyorum ki... Herkesle beraber bu latifelere gülerken, birdenbire içimde darılmak, latifeyi bir kavgaya çevirmek için heves duyuyorum. O zaman babama, Firdevs Hanım'a sert bir cevap vermemek için kendime direniyorum. İşte durunuz, size bir şey daha söyleyeyim, ben ki size hiçbir şeyi söylemekten sıkılmam, değil mi? Bunu pekâlâ bilirsiniz. İnanır mısınız? Şimdi size bunları anlatırken sıkılıyorum. Hep böyle sizden artık sıkılır oldum. Gördünüz mü bir kere? Biz dost olmaya karar vermiştik, bu latife çıktıktan sonra artık mümkün olmayacak. Bana gücenmezseniz, size bir şey daha itiraf edeyim. Şimdi mümkün mertebe sizden, hatta herkesten, bütün bu latifeyi yapanlardan uzak kalmak, kendi kendime kapanmak istiyorum; evin içinde herkes her vesileyle bundan bahsediyor, yalnız biri, Beşir... Oh, bilseniz, şimdi herkesten çok onu seviyorum. Anlıyor musunuz? Demek istiyorum ki siz de bu latifeden bahsetmeyecek olsanız, sizi de yine sevmeye başlayacağım."

Behlül bu saf çocuk kalbinin, bu bilinmeksizin taşan itiraflarını şaşkın dinlemişti. Nihal bitirdikten sonra, elini uzattı, Nihal'in elini tuttu ve sesinde ufak bir titreyişle:

"Hayır, aksine... Bundan bahsedelim Nihal. Niçin sanki bu latife sonuçsuz bir oyundan ibaret kalsın?" dedi.

Nihal elini çekmek isteyerek güldü:

"Bakınız, şimdi sıra bana geldi."

Ve yine de Mlle de Courton'un taklidini yaparak ilave etti:

"Çünkü!"

Behlül ona söyletmek istiyordu:

"Hayır, hayır, söylesen ya, çünkü? Çünkü, neden?"

Nihal tereddütsüz cevap verdi:

"Çünkü, çünkü evlenmek için sevmek lazım değil mi? Bunu herkes söylüyor, demin siz de onaylıyor gibiydiniz. Şu hâlde mademki ben sizi sevmiyorum. Seviyorum fakat anlıyor musunuz?"

Nihal, nihayet elini çekerek ayağa kalkmıştı, Behlül'ün karşısında duruyordu. Behlül de ayağa kalktı ve bu defa bir itirafın samimiyetiyle:

"Lakin işte ben seni seviyorum Nihal," dedi. "Ben de buna ilk önce garip bir latife olmaktan ziyade önem vermemişken, işte, işte bugün, özellikle bu dakikada, işitiyor musun Nihal? Amcama gidip: 'Artık bu latife bir latife olmak için lüzumundan fazla devam etti. Nihal'i bana veriniz ve iş bitsin' demeye bir engel görmüyorum..."

Bu cümle ağzından bir hamlede çıkmıştı. Nihal, dudakları bembeyaz duruyordu; şakakları vuruyordu. Birden bir hışıltıyla başlarını çevirdiler. Bihter, sapsarı, odanın kapısını iterek girmişti. Behlül dudaklarını ısırdı. Bihter işitmiş miydi?

Bihter tutuk bir sesle:

"Behlül Bey," dedi. "Bugün İstanbul'a inecek misiniz? Size havale olunacak bir iş var!"

Bihter bunu söylerken Behlül'e bakan gözlerinde vahşi bir mana vardı. Nihal durmayarak odadan çıkıyordu. Behlül müthiş bir öfke taşkınlığını zor zapt ederek yalnız:

"Evet," demişti.

Nihal odadan çıkar çıkmaz, henüz onun uzaklaşmasını beklemeyerek, Bihter oturdu ve her şeye hazır bir kadın hırsıyla, göğsü şişkin, gözlerinde derin bir azim manasıyla:

"Artık bu latife lüzumundan fazla sürdü, siz de teslim edersiniz ki bu daha ziyade süremez," dedi.

Birden Behlül'de böyle her türlü tehlikeye karşı odasına gelen bu kadına karşı yenilmez bir isyan hissi uyanmıştı, derhâl cevap verdi:

"Ben de şimdi Nihal'e bundan bahsediyordum. Bu latifenin bir hakikate çevrilmesi zamanı artık geldi zannediyorum."

Bihter'in biçare kahrolmuş aşkı sanki göğsünü yırtan bir iniltiyle sızladı; ağından hırıltıyla, boğulurcasına bir narayla boğuk, vahşi bir ses çıktı:

"Ah!" dedi.

Bir saniye devam edemeyerek durdu, sonra taşarak:

"Demek, nihayet itiraz ediyorsunuz, nihayet bütün oyunlar bitti, artık beni aldatmaya lüzum görmüyorsunuz, öyle mi? Fakat bu evlilik olmayacak, anlıyor musunuz? Her şey, evet, her şey, hatta Kette, bakınız, ismiyle bile biliyorum, evet, hatta Kette, yalnız Nihal değil. Lakin bu evlilik olmayacak."

Behlül artık her şeyi kırmak, bu kadını aşağılamak ve bu defa unutulmayacak bir hakaretle aralarına bir düşmanlık koymak için bir saniye içinde karar verdi:

"Bu latifeden başka bir şey daha var ki asıl o lüzumundan fazla devam etti. Size ceplerimi karıştırarak mektuplarımı okumak, odamın kapılarında içeride söylenen şeyleri dinlemek hakkını veren münasebet nihayet tahammül olunamaz bir esaret oluyor. O münasebet size beni bir evlilikten menetmek hakkını veremez."

Bihter bu dakikada, Behlül'le sevdasında ezilen, aşağılanan, her şeye tahammül eden Bihter değildi; Bihter, Behlül'ün sahip olduğu, görmek istediği Bihter, kendisine verilen hukuku yırtıcı tırnaklarla savunmaya gelen bir Bihter olmuştu. Derhâl cevap verdi:

"Bir evlilik belki fakat bu evlilikten menetmek bence bir hak değil, hatta mutlak bir vazifedir." Vahşi bir gülüşle gülüyordu. "Amcanızın kızıyla evlilik! O amcanızın ki..." Birden, öfkeyle ayağa kalktı. "Lakin anlamıyor musunuz ki bugün, şimdi o buradayken içeriye giren kadın, onun yüzüne karşı da haykırabilirdi: "Seni aldatan bu adam şu dakikaya kadar beni de aldatıyordu. O senin için bir koca olamaz, çünkü daha evvel kendisini başka birisine vermişti. Bana!" diyebilirdi. Bu evlilik! Lakin bu kirli bir şey, daha fena: Bu bir cinayet..."

Behlül bu tehdidin karşısında titremişti fakat mağlup olmamak istedi:

"Unutuyorsunuz ki aramızda ondan daha kirli bir şey, ondan daha büyük bir cinayet var..."

Bihter bir adım geri çekilerek bu zalim hakarete yalnız uzun bir nefretle cevap verdi:

"Ooh!" dedi.

Demek bu aşk, bir vakitler bu adamın ağzında onu canlandıran, bütün çürümüş hislerini temizleyen değerli, kutsal bir şey olmak üzere anılırken, bugün o yalanlara inanan biçare kadının yüzüne kirli bir cinayet olarak fırlatılıyordu. Bir an için Bihter ikide birde aşklarının keşfedilmesi ihtimaline karşı bu adamın ağzında tekrar eden o rüya ezgisini, o yeşil sevda yuvasını hatırladı; bu yalana inanmıştı, bu adamın bütün yalanlarına inanmıştı. Ooh! Ne acı aldanış! Birbirine bir kelime söylemeyerek, gözlerinde derin bir düşmanlıkla bakıyorlardı; bir saniye oldu ki Bihter kendisini aşağılayan bu adamın karşısında hemen oraya yığılıvererek ağlamaktan korktu ve burada daha fazla kalmak istemeyerek bir kelime ilave etmeksizin yürüdü.

Son bir ümidi vardı: Bellisiz bir ümit... İhtimal bu adam onu böyle salıvermek istemeyecektir, o çıkarken koşacak, ellerine sarılacak, "Hayır, aramızda yalan olan bir şey varsa o da bunlardır, ötekiler gerçekti, evet, yalnız onlar gerçek!" diyecekti. Fakat Behlül, hareket etmeden, bu kadına bir rica nazarını bile esirgeyerek, çıkmasına müsaade etmişti.

***

Nihal, Behlül'ün odasından ayrıldıktan sonra yukarıya çıkmış, sofada Firdevs Hanım'ın yanında babasını bulmuştu. Firdevs Hanım onu eliyle çağırarak: "Nihal! Bakınız, babanız ne diyor?" demişti. Nihal, meraklı, yaklaşmıştı. O vakit, Adnan Bey, gülerek, hâlâ bir latifeden bahsedercesine anlatmıştı. Mademki artık Nihal gelin olacaktı, o kadar hoşuna giden zümrüt takımının alınmasına bir engel kalmamış demekti...

Firdevs Hanım her bulunan fırsattan istifade ederek Adnan Bey'i her gün bir parça daha bu evlilik fikrine alıştırıyordu. Bugün aralarında bir şey daha karara bağlanmış gibiydi. Nihal henüz cevap vermeden o ilave etti:

"Nihal! Biz bir şeye daha karar verdik. Sizi birkaç gün sonra halanıza adaya gönderiyoruz. Bir kere bu küçük hava değişikliği sıhhatinize lazım, ondan sonra halanız ihmal edildiğinden o kadar şikâyet ediyormuş ki..."

Nihal bu fikre karşı sevincini saklamamıştı:

"Gerçekten mi baba?" diyordu. "Bilseniz burada, o gittikten sonra öyle sıkılmaya başladım ki..."

Nihal, Mlle de Courton'dan bahsediyordu. O gittikten sonra bu evin içinde, uzun, bitmez tükenmez can sıkıntılarından oluşan saatler başlamıştı. Artık herkesten sıkılıyordu. Kitap okuyamıyordu, bu evin havasında onu boğan bir darlık vardı. O zaman kızlardan birini ve Beşir'i alır, rıhtıma çıkar, uzun uzun, serin havayla ferahlık duyarak yürürdü.

Behlül'le evlilik latifesinden ilk önce eğlenmişti; sonra bu, onu, bilmeksizin sıkan bir şey oldu. Geceleri, istemsiz bunu düşünüyor, uykusu kaçıyordu. Kalbinde bir ses vardı ki ona: "Behlül'den sakın!" diyordu. Bu ses Mlle de Courton'un sesine benziyordu. Sahi, o kendisine bir şey söylememiş miydi? Pek iyi hatırlamıyordu. Bir gece, sanki rüyasında, onun kulağına birisi, galiba Mlle de Courton eğilmiş ve bu iki kelimeyi fısıldamıştı. O zamandan beri bu iki kelime onun kulaklarında kalmıştı.

Bir kere kendi kendisine cesaret ederek:

"Mademki bir kız için mutlaka gelin olmak lazım, şu hâlde bir başkasıyla olacağına..." demişti.

Bunu bir kere söylemeye cesaret ettikten sonra artık istemeksizin tekrar etmişti ve her tekrar ettikçe büyük bir kabahat işlemişçesine kendi kendisinden kaçmak isteyerek yalnız kalmaya çalışırdı. Birkaç gün, kendi kendisine söz vererek, bu evlilik latifesini hatırlamamak için gayret etti fakat o latife evin içinde, her adımda kendisini takip ediyordu. Asıl Behlül'den sıkılmaya başlamıştı. Onunla artık tamamıyla bir kardeş olamıyordu. Kendisinde zapt olunmayan asap isyanları keşfediyordu. İkisinin samimiyetine, bu latife icat olunduktan sonra, meçhul bir elin parmaklarından buzlu damlalar serpiliyordu.

Nihal bir şeye daha dikkat etmişti. Bundan mecbur olmadıkça bahsetmiyordu. Bunu kendisine karşı gerekli bir çekinme hâline yoran Nihal, sonraları Bihter'in bu evlilikten memnun olmadığına hüküm vermişti. Bu bakımdan o latife Nihal için bir kıymet kazanmış oluyordu. Bihter'i boşuna yoran bir şeyin devamını engellemeye çalışmayarak herkesin bundan bahsetmesine bir gizli müsaade, hatta gizli teşviklerde bulunuyordu.

Bir gün Şakire Hanım'la Cemile gelmişlerdi. Onlar pek uzun aralarla ve ancak bir gece için gelirlerdi. Bu defa önem-

li bir haberle geliyorlardı: Cemile gelin oluyordu, söz kesilmişti, hemen nikâh olacaktı. Onu bir dökmecinin oğluna istemişlerdi, iyi bir çocuk deniyordu, babasının dükkânında işliyordu, Süleymaniye'de bir evleri vardı. Şakire Hanım'ın ağzında bu ayrıntı uzun hikâyelere zemin oluyordu. Nihal sevincinden Cemile'ye sarılıp yanaklarından öperken Nesrin de yalıda cereyan eden şeyden onları haberdar etti:

"Haberiniz yok," dedi. "Bizim de düğünümüz var."

Şakire Hanım'a anlattılar. Artık ondan bir latife olmak üzere bahsetmiyorlardı; Nihal sanki işitmeyerek hep Cemile'yle meşgul, onların gevezeliklerine müsaade etmişti. Yalnız bir aralık Şakire Hanım'ın Şayeste'yle Nesrin'e gözünün ucuyla bir şey göstererek: "Ee?" dediğine dikkat etmişti. Hiçbir şey ifade etmeyen bu sorunun zengin manaları var gibiydi. Nihal onları bir hafta alıkoydu. Bu süre zarfında o sorunun anlamlarını izah edecek şeylere tesadüf etmek ümidindeydi. Onlar gittikten sonra o sorunun önemini artıracak bir şeye vâkıf olamamıştı fakat hep hayalinde Şakire Hanım'ın gözünün ucuyla birisini göstererek: "Ee?" deyişini görüyor ve bununla, bilinmez nasıl, Bihter'in memnun olmayışı arasında bir münasebet buluyordu.

Bugün adaya gitmek tasavvuru çıktıktan sonra Nihal odasına girdi. Mlle de Courton'a başlanmış bir mektubu bitirecekti. Ondan üç uzun mektup almış ve bunlara âdeta birer küçük kitapla karşılık vermişti. Mürebbiyesine her şeyden, binlerce ufak tefeklerden sahifelerle ayrıntı vererek bahsediyordu. Yalnız şimdiye kadar bir şeyden bahsetmemişti: Behlül'den... Her şeyden çok bundan bahsetmek için heves duyuyordu fakat tam bu hevese mağlup olmak derecesindeyken bir ses ona: "Behlül'den sakın!" derdi. Bugün mektubuna bir yaprak daha ekleyerek bu ada seferinden bahsederken: "Yalnız Beşir'i alacağım!" diyordu. Sonra birdenbire kalemi başka bir zemine sıçrayarak ekledi: "Bakınız, az kaldı size Beşir'den bahsetmiyordum. Beşir hasta... Evin içinde bunu

benden başka gören yok. Ben onun hastalığından bahsederken kendisiyle beraber herkes gülüyor. Fakat bana inanınız; Beşir hasta! Bunu nasıl tarif edeyim? Onun şimdi öyle bir gevşek yürüyüşü, nazarında öyle sönmüş bir şey, renginde öyle cilasını solduran bir donukluk, gülüşünde bile bir şey yırtılıyormuşçasına öyle acı bir mana var ki bunları fark etikçe Beşir'ime ağlamak istiyorum..."

***

Nihal yanılmıyordu; Beşir hastaydı. Onu gittikçe incelten, sanki seneler geçtikçe ters çevrilmiş bir neticeyle küçülten bir şey vardı ki bu ince, narin, yufka yürekli, minimini Habeşî, eklemleri kopmuş zannolunan sarkık kollarıyla, şimdi merdivenleri sürte sürte çıkan gevşek bacaklarıyla bütün vücudunu, omuzlarında sürekli bir yükün yorgunluk kahrını eziyormuşçasına, derin bir çöküklüğüyle, kırılmış bir oyuncağa benziyordu. Bir şey söylemek üzere gelirken verilen bir emri dinlerken kendisini unutuşları oluyordu ki bunlardan silkinip çıkabilmek için kuvvetinin üstünde çabalamalara lüzum görüyordu. Nihal ona: "Lakin ne oluyorsun Beşir?" dedikçe incelmiş dudaklarını açarak beyaz, parlak, düzgün dişlerini gösteren bilinmez nasıl derin, meçhul elemlerle acı bir gülümseme içinde: "Hiç!" derdi ve bu hiç, bu anlaşılmamış, anlaşılamayacak ruhun karamsar üzüntülerini, kendisince bile halledilemeyen, içyüzü bilinmeyen o müthiş bir bilmeceyi her lisandan daha anlaşılır ve dokunaklı bir ifadeyle özetlemiş olurdu. Bu ömür boyunca meçhul kalacak ruhun o karanlık dertleri öyle acınaklı ve kahredici bir hiçten ibaretti ki bu kelime, onun zehirlerle ölüyor zannolunan gülümsemesinin içinde gizli bir derdin feryadıyla inleyen bu hiç, her şeyi söylemiş, her şeyi izah etmiş oluyordu.

Bir gün Nihal rıhtımda bozuk bir kaldırımdan atlamak için onun elini istemişti, eldivenin arasından hissetti ki Beşir'in bu serin havada çıplak eli ateşler içinde yanıyor:

"Beşir! Ateşin var. Hasta mısın Beşir? Haydi eve, eve gidelim. Sana sıcak bir şey, hemen yatağına yatarsın..."

Nihal ona çay kaynatmış, içine bolca konyak koyarak zorla içirmişti. Nihal'in bu ufak tefek üstüne düşmelerin arasında Beşir ölmekten mutlu gibiydi. Lakin Nihal'in zorlamalarına karşı onu bir günden çok yatakta alıkoymak mümkün olamıyordu; yalnız bu meselede gülerek, gülmekle kendisini affetmiş olarak Nihal'e itaatsizliklerde bulunuyordu. İkide birde Nihal ona hastalığından bahsettikçe başını sallayarak:

"Hiçbir şeyim yok," derdi. Ve bu cevabında öyle bir güçlü güven vardı ki herkes Nihal'e güler, Nihal bile aklandığına hüküm verirdi.

Sonra onun olmayacak vakitlerde, gece soğuklarda bahçede, rıhtımda gezmeleri haber alınmıştı; selamlıktan şikâyet olunmuş, Şayeste'yle Nesrin bir gece hırsız var zannıyla korkarak yorganlarının altında saatlerle büzüldüklerinden bahsetmişlerdi. Beşir'e soruldukça kâh inkâr eder, kâh:

"Uyuyamadım da," derdi.

Bir gün birdenbire, Nihal'le bir gezintiden dönüşü sonrası onu bir gıcık tutmuş, saatlerle kıvranarak kuru kuru öksürmüştü. O günden sonra hep bu gıcık tekerrür ediyor, evin içinde bütün yalıyı çürük bir göğüs gibi gümleten öksürükler işitiliyordu.

O zaman Nihal şaşırır, ne yapmak lazım geleceğine karar veremezdi. Bir gün Bihter ona bir şeyler kaynatırken tesadüf ederek:

"Bu ne telaş?" demişti. "Soğuk almış, o kadar. Geceleri ayazlarda dolaşmasaydı..."

Mayıs sıcak günleriyle geldikten sonra Beşir'in öksürüklerine de bir ölçü gelmiş oldu fakat o, bu gıcık nöbetlerinden ezilmiş, ihtiyar olmuş zannettiren bir düşkünlükle çıkmıştı. Nihal ona beraber adaya gideceklerini haber verdikten sonra:

"Seninle beraber bol bol güneşlerde geziniriz, değil mi Beşir," demişti. "Ondan sonra Bülent'e de haber göndeririz, o da mektepten doğru oraya gelsin. Yine hep beraber merkeplere bineriz. Yalnız içimizde zavallı Mlle de Courton eksik..."

Beşir bu ada haberiyle bütün eski neşesini bulacak kadar sevinmişti, sonra bir aralık gözlerine belirsiz bir endişenin gölgesi düşerek bir şey soracak zannoldu fakat sormadı...

19

Nihal, Nesrin'i ve Beşir'i beraber almıştı. Nihal'in on beş gün için bir misafirliğe geleceğini haber alan halasının çabalamasıyla ona bütün beyazlardan oluşan bir oda hazırlanmıştı. Bu, içine mücevher kırpıntıları doldurulmuş büyük bir gümüş tabak parıltısıyla parıldayan denize, Heybeli'nin yeşil sırtına nazır küçücük bir odaydı ki pencerelerinin üstünde uçuşuyor zannolunan beyaz tül perdeleriyle, köşede küçük karyolasının beyaz cibinlikleriyle, üzerlerine beyaz keten örtüleri çekilmiş koltuklarıyla Nihal'i ruha ferah veren bir temizlik gülümsemeleri içinde karşıladı. Burası o kadar beyaz, önünde serilen denizden, ötede parlayan güneşten, geniş ufuklara doğru uzayan parıltılarla ilerleyen semadan o kadar aydınlıktı ki yalının o ağır perdeleri, sık kafesleri altında bunalmış ciğerlerine çoktan beri beklenen bir baharın taze havalarını doldurmuş oldu. Ellerini çırparak, ihtiyar halasının yanaklarını öperek:

"Ne güzel! Ne güzel!" diyordu.

Hâlbuki burada güzel olarak sanki göğsünü beyaz gömleği içinde geniş ufuklara serbest açan bu taze odanın baharından başka bir şey yoktu. Nihal çıplak beyaz duvarlara bakarak halasına:

"Bu oda büsbütün benim, yalnız benim olsun, olmaz mı?" diyordu.

İhtiyar hala gülerek:

"Yalnız senin olmasında biraz güçlük görüyorum," diyordu. "İhtimal sonra, mesela bu yaz nihayetinde onu seninle beraber paylaşmak isteyen biri vardır."

Nihal halasına tekrar sarılarak:

"Aman hala, siz de mi başladınız şimdi?" diyordu. "Ben asıl bunun konuşulmasından kaçtım."

İhtiyar hala hep gülerek, manalı bir sesle:

"Kim bilir?" diyordu...

Sonra ilave etti:

"Behlül'ü de bütün kış görmedim. Beni bir kere gelip aramadı. Pek mümkündür ki bu sırada, şu fırsattan faydalanarak..."

Nihal kızarıyordu:

"Öyleyse ben kaçarım."

Sonra birden taşıveren çocukluğuyla sordu:,

"Hala! Onun için Beyoğlu'nda bir oda tutacak deniyordu. Bu niçin sanki? Siz biliyor musunuz? Şimdi galiba onun içinde dışlanma tavırları başladı..."

İhtiyar hala evliliğinden beri Adnan Bey'in uzaklarında yaşamıştı. Bihter'i önceden görmüş olmakla tanırdı. Bu evlilik hakkında yeğenine pek serbest fikirlerini söyledikten sonra aralarına bir nevi yabancılık girmişti, yalnız kendisine senede birkaç kere gönderilen Nihal'le Bülent'in ziyaretlerinden ibaret bir bağ kalıntısı bırakılmıştı.

Lakin bu sene, Nihal gelmeden bir hafta önce, Adnan Bey halasına gelerek kendisini affettirmiş ve uzun bir sohbetle Nihal'in ileride yapılması düşünülen evliliğinden bahsetmişti. Evlilik meselelerinde bir görev yerine getirmek için bütün yaşlanmış kadınlara özgü merakla hala derhâl razı olmuş:

"Ooh! Ne iyi," demişti. "İki yeğen çocukları!"

Bugün Nihal'in son sözünden sonra aralarında bir sohbet açılmış oldu. Nihal halasına yalının yeni hikâyelerinden bahsetti. İhtiyar hala:

"Bütün bu şeylerin içinde en önemlisinden bahsetmiyorsun," diyordu.

Ve Nihal:

"O nedir?" diye sorarken, hala öyle tuhaf gülüyordu ki Nihal kızararak:

"Aman hala, böyle yaparsanız beni iki günde kaçırırsınız," diyordu.

Bir cumartesiydi; Nihal odasından akşamüzeri, sokağa çıkmak üzere hazırlanmış olarak indi; arkasında yalnız omuzlarından tutturularak aşağıya kadar dökülen kolsuz bir yeldirme, başında saçlarını ancak örtebilen hafif bir Japon tülü vardı. Beyaz gazlarla boğulmuş bir leylak kadar taze, narin uçuşan bir güzellikle güzeldi. İhtiyar hala bu ince çiçeği yalnız gözleriyle öperek sordu:

"Çıkıyor musun Nihal?"

Nihal:

"Evet, hala izin verirseniz," dedi. "Sizin arabayı alıyoruz, yalnız Beşir'le ben... İskeleye kadar gideceğiz, bu akşam mutlak Bülent gelir. Ondan sonra, belki biraz çamlara doğru çıkarız, değil mi hala? Bu gece mehtap hemen akşamdan başlıyor zannederim."

Hala gülümsüyordu:

"İskeleye Bülent için gidildiğinden emin misin Nihal?"

Nihal önce anlamayarak durdu, sonra birden kıpkırmızı oldu. Bu soru kendisince bile tamamıyla hallolunmamış bir noktaya dokunarak sanki orada bir hafif örtü altında gizli bir şeyi yırtıvermişti. Lüzumundan fazla telaş etti:

"Aman hala! Hep böyle yapıyorsunuz," diyordu. "Gördünüz mü bir kere? Şimdi gidemeyeceğim. Benim şu küçük gezimi bozdunuz."

O zaman ihtiyar halaya ısrar etmek, gözlerini indirerek dargın duran Nihal'e âdeta yalvarmak lazım geldi. Niçin sanki? Nihal'in bu derece saygısını artık fazla buluyordu, mademki Behlül artık onun için bir aday demekti hatta Bülent'ten çok Behlül'ün beklenmesinde daha doğallık vardı, küçük mehtap gezisi Behlül'le yapılacak olsa bile itiraz edecek olan ihtiyar hala değildi. Yalnız...

İhtiyar hala artık yumuşayan, gülümseyen Nihal'in damarlarına etki edici sesiyle ekliyordu:

"Yalnız, çok geç kalmazsınız, değil mi Nihal? Bunu hiçbir şey için söylemiyorum: Beşir yine öksürüyor, anlıyor musun çocuğum? Gece rutubet! Bana öyle geliyor ki bu çocuk hep durmadan üşüyor..."

İhtiyar hala aldanmıyordu. İlk iki gün zarfında gıcıktan, öksürükten kurtulmuş zannolunan Beşir ondan sonra birdenbire yine öksürmeye başlamıştı. Adanın bol güneşi altında, onda ısınamayan, üşümekte devam eden bir şey var gibiydi. Şimdi elbisesini delecek kadar çıkık duran omuz kemiklerini sıkarak, bütün vücudunu sarstıkça artık ağrılar veren o inatçı öksürükleri zapt etmek istiyormuşçasına dirseklerini böğürlerine basarak bir yürüyüşü vardı ki onun içinden gelen titreyişlerle üşüdüğünü, donduğunu düşündürürdü.

Ve Beşir üşüyordu, Beşir donuyordu, onun ruhunda birdenbire Afrika çöllerinin kızgın kumlarıyla yanan havasına bir özlem uyanmış, senelerden beri örtülü duran bir hatıra köşesi yırtılarak gözlerinin önüne ateşler içinde kaynaşan bir çöl sermişti. Hayalinin güneş dolu, o kızgın yazına karşı bir türlü ısınamayarak üşüyor, hep omuzlarını sıkarak, böğürlerine basarak donuyordu. Sonra onu artık gülmekten, artık hayatı sevmekten alıkoyan bir şey vardı. Bu neydi, bilmiyordu; suskun, şikâyetsiz can çekişinde öyle bir anlam vardı ki onu ıstırabının içyüzünü tarif edemeyerek sızıldayan bir çocuğa benzetirdi. Her şeye, hatta kendi kendisine karşı kayıtsız oluyordu. Artık o herkesin etrafında dolaşan, koşan Beşir değildi; tenha

köşeler arardı. Genellikle arandıkça kendisini olmayacak bir yerde, uzak bir kenarda unutulmuş, donuk gözlerle hiçbir şey düşünmeyerek, geniş bir çölün sonsuzluklarında kaybolmuş bulunurdu. Kendi nefsinden bile habersiz olduğuna işaret eden dalgınlıkları oluyordu. O sıralarda kendisiyle konuşulurken boş gözlerle bakar, dinler, dinler ve anlamazdı.

Adada, o iki günden sonra, tekrar öksürük başlayınca Nihal halasına rica ederek Beşir'i muayene ettirmişti. Ona hiçbir şeyi yok denmişti fakat katran kokuları yayan ilaçlar yollamışlar, çam altlarında uzun geziler tavsiye etmişlerdi. Nihal belirsiz bir şekilde keşfediyordu. Demek bir şey vardı. Üç günden beri kendisinden çok Beşir'i düşünerek halasının tek atlı açık arabasını alıyor, Beşir'i yanına oturtarak çamlara gidiyordu. Bu seyranlar esnasında Beşir bir kelime söylemeyerek, fakat mesut, fakat böyle hep hasta olmak istemeyerek, dudaklarında acı bir gülümsemeyle gülümserdi.

Bu akşam tekrar çıkacaklarını söylerken Nihal, Beşir'e:

"Bülent gelecek," demişti.

Beşir bu defa arabanın arkasında kalmak istemişti. Nihal arabayı yalnız kullanıyordu; uzaktan vapurdan çıkanları görebilmek için halasının küçük sedef dürbününü almıştı. Arabayı deniz kenarına kadar götürdü ve iskeleye çıkanlar görülebilecek bir noktada durdurdu. İskele kalabalıktı. Ada, pazar misafirlerini kabule hazırlanmıştı. Okullarından çıkacak çocuklarını bekleyen anneler, görülmekten keyif alınan çehrelere rastlama heyecanıyla henüz görünmeyen vapura bakan genç kızlar vardı.

Nihal bu öbek öbek toplanan açık, şuh elbiselerden oluşan topluluklara uzaktan bakarken, kendi kendisine soruyordu: Sahi, Bülent için mi gelmişti? Sonra kendisi cevap vermek istemeyerek Beşir'e soruyordu:

"Beşir! Bülent kaçta okuldan çıkıyor? Hesapça bu vapurda olacak değil mi?"

Beşir istemeyerek susuyordu. Uzaktan vapurun düdüğü işitilmiş, bu bekleyen halkı dolu sözle, bir selamla titretmişti. Topluluklar birbirlerine daha sokuluyor; iskelenin başında daha toplu bir küme oluşturuyor, koşuşanlar oluyor, uzaktan bir mızıka işitiliyor, vapuru karşılamak için sahilden beş altı sandal ayrılıyordu. Artık akşam olmuştu. Kahveler lambalarını yakıyorlardı.

Tekrar bir düdükle şimdi iskeleye yanaşmak üzere olan vapuru bir an önce görmek için ayaklarının üstünde yükselenler vardı. Nihal dürbününü alarak arabada ayağa kalktı ve güvertenin üzerinde birbirinin üstüne yığılan yolculara bakarak Beşir'e sordu:

"Bundan başka vapur var mı?"

Beşir şüphesiz işitmiyordu. Yerinden kalkmayarak, dalgın bu kaynaşan halka bakıyordu. Şimdi yolcular çıkmaya başlamıştı. Anneleriyle öpüşen çocuklar, elinde çantalarıyla gelmiş misafirler, iskele başında bekleyen kalabalıklara selamlar vererek nihayet bir tanesine katılan babalar vardı. Birden Nihal oturarak:

"İşte," dedi.

Sonra Beşir'e bakarak kıpkırmızı ekledi:

"Bülent yok!"

Şu hâlde Beşir'e gösterilen kimdi? Beşir derin bir elemle gözlerini Nihal'e dikerek bu sessiz sorunun cevabını bekliyordu.

Nihal:

"Bizi görmeyecek Beşir," diyordu.

Ve eliyle iskeleyi göstererek:

"Oraya gidip haber verir misin?"

Beşir bir kelime eklemeyerek arabadan atladı. Behlül iskeleden çıkmıştı. Beşir yetişebilmek için biraz koşmaya

mecbur oldu. Behlül, Nihal'i uzaktan eliyle selamladı. Bir dakika sonra arabada, yanındaydı:

"Geleceğimden nasıl haber aldın?" diyordu.

Nihal kamçısını şaklatarak:

"Bilmiyordum," dedi. "Ben Bülent'i bekliyordum. Hain çocuk! Niçin gelmedi sanki? Haber de göndermiştim..."

İskelenin kalabalığını arkada bırakarak Nihal arabasının yumuşak bir eğilmesiyle bir yarım daire çizdi ve bir süre, sahili takip ederek Behlül'ün yüzüne bakmaksızın, gözleri şimdi denizin maviliklerini koyulaştıran sisler içinde kaybolmuş, uzun uzun Bülent'ten bahsetti. Artık sevmediğine yemin ediyordu. Onunla yavaş yavaş bütün kalp bağları çözülmüş, şimdi aralarında derin bir yabancılık hüküm sürmeye başlamıştı. Bülent başkalarına sokulmak için ondan uzaklaşmak istemişti. Nihal bundan bahsederken omuzlarını silkerek:

"Öyle olsun," diyor, bu terk edilmişliğe karşı ilgisiz görünmek istiyordu.

Sonra, yavaş yavaş, Bülent'in bu hıyanetten kaynaklanan acılarını saklayamadı. Behlül'le biraz daha samimi sohbetten çekinmedi, itiraf etti:

"Onu benden kaçıyor gördükçe, ağlamamak için, bilseniz, ne kadar güçlük çekiyorum," dedi ve şimdi dolaşık sokaklardan kurtularak, büyük caddeye çıkan arabasını biraz durdurarak sordu:

"Nereye gidiyoruz?"

Behlül:

"Nereye istersen... Herhâlde eve değil," dedi. "Böyle, yan yana, iki kişi, arabada sallandıkça kendimi hoş bir rüya içinde zannediyorum."

Nihal güldü ve bu küçük duraksamadan huysuzlanan atın kulaklarına kamçısıyla dokunarak:

"Lakin yanılıyorsunuz, iki kişi değiliz," dedi. "Beşir'i unutuyorsunuz..."

Bu zarif iki tekerlekli arabanın hafif, düzgün ve tekdüze salıntısıyla ikisi de yavaş yavaş sallanıyorlardı; araba iki kişi için o kadar dardı ki dizginleri idare edebilmek için biraz önde oturan Nihal'in omzu Behlül'e dayanmış oluyordu. Maden[80] tarafında büyük caddeyi takip ediyorlardı; hafif bir rüzgâr Nihal'in yeldirmesini açıyor, ince örtüsünü uçurarak arkaya atıyordu. Yol o kadar tenhaydı ki Nihal rüzgârın bu saygısızlıklarından telaş etmiyordu. Yanlarından pek nadir arabalar geçiyor, şurada burada artık dönen birkaç yaya topluluğuna rastlanılıyordu. Etrafı yarı bir belirsizlik içinde bırakan gecenin ilk esmerlikleri gittikçe koyulaşıyordu. Nihal, yolun tenha ve Kartal[81] kıyısının oraya düşüvermiş uzun siyah bir buluta benzeyen manzarasına karşı bir noktasında, birden karanlıktan korktu ve tekrar dizginleri çekerek sordu:

"Saat kaç rica ederim? Devam edecek olursak, geç kalmaz mıyız? Bilirsiniz ya, ben karanlıktan o kadar korkarım ki..."

Behlül:

"Hayır, hayır, devam edelim," dedi. "Ta yukarıya, çamlara kadar. Bak Nihal, senin karanlıkta korktuğunu bildikleri için fener çekiyorlar."

Behlül parmağıyla başlarının üstünde henüz donuk, üzeri pembe toz serpilmiş sarı kâğıttan bir fener şeklinde duran ayı gösteriyordu. Araba tekrar yürümeye başlamıştı. Birden Behlül, Nihal'e bir şey daha gösterdi. Biraz ileride yolun kenarında yan yana iki araba duruyordu. Nihal baktı, arabalardan birinde iki kadınla diğerinde bir erkek gördü. Erkek gülerek, yılışarak bir şeyler söylüyordu. Behlül yavaşça mırıldandı:

80 Heybeliada'nın doğusu.

81 İstanbul'un adaların karşısına denk gelen, Maltepe ve Pendik arasındaki sahil ilçesi.

"Bir sevda! O başımızın üstünde parlayan fener yok mu Nihal? Onun kadar sevdalara değer veren bir şey yoktur."

Birden, Nihal tam arabaların yanından geçerken zor zapt edilmiş bir hayret narasıyla:

"A, ben bunları tanıdım," dedi. "Bunlar kimler biliyor musunuz?"

Arabaları geride bırakarak geçmişlerdi, Nihal anlattı: O arabadaki iki kadından biri, genci, düğün evinde şarkıcı taklitleri yapan dul kadındı; yaşlısı da, hani ya şu her evlenecek kızlara ellerini öptürdükleri kadındı. Nihal ekleyerek:

"Beni gelin olmaktan iğrendiren kadın," diyordu.

Behlül:

"Herhâlde bu defa bir evlilikten başka bir şeyle meşgul görünüyor," dedi.

Nihal pek iyi anlamayarak bakıyordu. Behlül, Nihal'in son cümlesine de cevap vermek isteyerek açıklama istemesine engel oldu:

"Lakin artık seni gelin olmaktan alıkoyan bir şey kalmadı, değil mi? Ben öyle zannediyorum ki bu gece, sevdalara o kadar hız veren bu fener başımızın üstünde bizi teşvik ederken, nihayet sen de öyle bir kelime söyleyeceksin ki..."

Nihal gülerek ve arabayı çeviriyormuşçasına bir vaziyet alarak:

"Öyleyse dönelim," dedi.

Behlül eliyle engel oldu:

"Hayır, daha doğrusu, gidelim, hep böyle gidelim. Ta sen o kabul kelimesini veresiye kadar gidelim..."

Behlül sesinde bir içlenmeyle söylüyordu. Artık beş günden beri Bihter'le o acı konuşmadan sonra, Nihal'le bu evliliği ruhunun tek şifa çaresi olarak görüyordu. Bu beş gün

zarfında yalıdan kaçmış, Bihter'i düşünmemişti. Bütün benliğini bu genç kızın sevda şiiri, mest eden bir saf su içinde eritiyor gibiydi. Yalnız onu düşünmüş, yalnız bu saf saadetin içinde beyaz rüyalarıyla yaşamıştı. Nihayet bir gün Firdevs Hanım'la son bir istişareden sonra Adnan Bey karşısına geçerek Behlül'e:

"Halanın yanına gidebilirsin, onun bilgisi var," dedi. "Eğer Nihal uygun görüyorsa..."

Bugün Behlül, Nihal'den bu onayı elde etmek kararlılığıyla geliyordu. Amcasının o izninden sonra Nihal'in beklenmedik bir reddine rastlamak korkusuyla titremişti. Şu dakikada Nihal'e bundan bahsederken, Behlül bütün o tecrübelerle dolu hayatını yaşamamış, henüz ilk aşk kelimesini, ilk kalp feryadını tercüme edecek dili bulamayan bir çocuk gibiydi. Nihal'e biraz sokularak, hep o titrek sesiyle devam etti:

"Bilmiyorsun Nihal, baban bana ne dedi: "Eğer Nihal uygun görürse..." Anlıyor musun, Nihal? Bütün hayatın mutluluğu bence senin yalnız bir kelimene bağlı duruyor, yalnız bir küçük evet; dünyada beni insanların en mutlusu edecek... Seninle ne güzel, ne mesut bir çift olacağız..."

Nihal, dalgın, dudaklarında bir gülümsemeyle, gözlerini çevirmeyerek, hep kamçısının ucuyla atın kulaklarını okşayarak dinliyordu, birden hatırına bir şey gelerek silkindi ve yavaşça, saçlarını Behlül'ün yüzüne yaklaştıran bir hareketle dönerek:

"Lakin susunuz," dedi; "Beşir'i unutuyorsunuz. Sonra, sonra..."

Behlül omuzlarını silkti:

"Şimdi de Beşir," dedi. "Sonra lakin ne zaman? Yalnız bir küçük kelime! O kadar çabuk söylenecek bir şey ki..."

Nihal tekrar ondan gözlerini çevirdi, şimdi kamçısını asabi darbeciklerle hayvanın kulaklarına çarpıyordu ve hayvan

ürktükçe araba daha çok sallanarak onları birbirine daha yakınlaştırıyordu:

"Şimdi, şimdi, Nihal, anlıyor musun? Yalnız bir küçük evet..."

Behlül'ün bu sözü kulaklarında, yalvararak, sanki çarpıntısından çırpınarak tekrar ediyordu. Nihal sapsarı, bir kelime söylememek için dudaklarını sıkarak gözlerini yumdu ve uzun bir baş eğmesiyle "Evet" dedi; sonra birden kamçısının uzun bir temasıyla atın karnını okşayarak arabayı yıldırım hızıyla sürdü, Fransızca olarak:

"Lakin susunuz, rica ederim," dedi. "Birazdan, yukarıda, çamlıkta... Sizin Beşir'den haberiniz yok. Beşir hasta..."

Sonra, derin bir göğüs geçirerek ekledi:

"Ve fena hasta..."

Gelmişlerdi, Nihal arabayı çamlığın eteğinde durdurarak:

"Şimdi biraz dinleniriz artık," dedi.

Behlül arabadan atlayarak elini Nihal'e uzattı:

"İner misin Nihal?"

Nihal cevap vermeyerek elini verdi ve yeldirmesini toplayarak atladı, şimdi başının ince tülü omuzlarına düşmüştü. Behlül terbiyeleri toplayarak Beşir'e verdi:

"Dikkat et Beşir," dedi.

Nihal'le yan yana, şimdi üzerine sarı parlak bir toz serpilmiş zannolunan yolun kenarına kadar ilerlediler, önlerinde ta ayaklarının altında dik bir bayır, daha sonra sahilin eteklerini saklayan, üzerinde dağınık çamlarla, bir set vardı; burada görüntü kesilerek, gözleri ta ötede erimiş mavi bir yaldız donukluğuyla serilen denizi görüyordu. Nihal kollarını açarak, tabiatın bu sihir tablosunu kucaklamak isteyen bir vaziyetle:

"Ne güzel! Ne güzel!" dedi. Ve bu manzaranın ihtişamındaki samimi şiirle ikisi de sersem, başka bir kelime ilave etmeyerek, bir hareket edecek olurlarsa bu havadan, ışıktan bir araya getirilmiş tutsak bir tablo inceliğiyle titreyen hayal serabı siliniverecekmişçesine hareketsiz, sessiz uzun uzun baktılar. Deniz, derin bir uyku sessizliği içinde gibi, yukarıdan sarı bir ateş şişesi şeklinde ufuklara sarhoşluk veren bir cennet havuzunun suyunu serpen kamerin altında, baygın, bezgin bir rüya içinde uzun nefeslerle göğüs geçirerek seriliyor, uzakta belirsiz gölge yığıntılarıyla duran sahillerin eğri saçaklarına sokularak daha samimi köşeler, gizlenecek, siperlenecek tenha, gizli, karanlık etekler arıyor; beride, ancak siyah birer sırtı görünen adaların, meçhul bir uçurumdan fışkırıvermiş binlerce sarı gözlerinin hain ateşleriyle bakıyor zannolunan bu heybetli siyah devlerin önünden kaçarak, ta uzaklara, bitmez tükenmez ufukların uzak enginlerine doğru uzuyordu ve aydan dökülen ışık şelalesiyle yaldızlanarak böyle serilip uzanan deniz o uzak ufuklarda semalarla birleşiyor gibiydi; onların bu birleşme noktasında beyaz bir tan ağarması hattı gelişerek parıldayan bir toz galeyanı içinde, sanki orada tutuşup yanmış bir güneşin hâlâ şaşaalı külleri savrularak kaynaşıyordu.

Bu denizin uyuşturan huzurunda öyle etki eder bir hazin mana, o kadar ruha yakın bir sıkıntı vardı ki Nihal'le Behlül kalplerinde bir belirsiz keder, birer küçük kelime alışverişinden bile alıkoyan bir suskunluk ihtiyacı hissediyorlardı.

Nihal kendisinde, terk edilmiş, böyle uyuyan bir denizin sakin kenarına bırakılıvermiş, sonsuz bir unutuşa mahkûm, bir çocuk hüznünü duyuyordu. Hayatta bütün sevdikleri insafsız birer hıyanetle onu itmişler, reddeylemişlerdi; dünyada yapayalnız, tek başına bırakılmıştı. Bu sakin geceyle diğer bir gece arasında, o Chopin'den sevdiği parçayı çaldıkça, hayalinde uyanan beyaz gece arasında bir yakınlaşma hasıl oluyor ve onu ölmüş bir dünyanın içinde yalnız kalmış olmak

can sıkıntısıyla eziyordu; yalnız, yapayalnız; bütün sevdikleri tarafından unutulmuş, terk edilmiş!

Denizin o uçsuz bucaksız enginlere doğru uzayıp gitmelerine bakıp dalarken bir şey onu çekiyor, ta uzaklarda bir yere atmak için sürüklüyor zannediyordu. Ne tutunacak bir himaye eli, ne kendisine cesaret verecek bir şefkat bakışı vardı. Etrafında hiç, hiç kimse yoktu; o zaman bu yalnızlık vehminin korkularıyla titreyerek, başını döndüren bu geniş ateş çölünde, o uzak ufukların kaynaşan enginlerinden gözlerini ayırıyor ve bakmaksızın, yanında Behlül'ün vücudunu hissettikçe korkunç bir rüyanın dehşetiyle uyandıktan sonra kendisini yatağında bulmaktan kaynaklanan bir emniyet, gizli bir ferahlık huzuru buluyordu. O vakit gizli bir güven keyfiyle, sanki yalnızlıktan kaçarak hissedilmeyen bir yakınlaşmayla Behlül'e sokuluyordu.

Yan yana, omuzları hemen birbirine temas edcrek duruyorlardı. Behlül de derin bir bezginlikle uyuşmuş gibiydi; uzakta esmer beyazlıklarıyla belirsiz tabloya, terk edilmiş bir hatıranın, bir hayatın silinmiş çizgilerine benzeyen şehre bakıyordu ve açıkça fark olunamayan tablolarıyla, siyah kümelerin altında bellisiz beyazlıklara boğulan safhalarıyla bu manzara eski bir rüyayı andırıyordu. Böyle, eski bir rüyaya benzeyen bu tablonun karşısında, kendi hayatını, ihtimal bu geceden başlayarak Nihal'in bir kelimesiyle son sayfası kapanacak, artık işte böyle soluk çizgileriyle, silik safhalarıyla terk edilmiş bir harabeye dönecek olan hayatını düşünüyordu. Daha şimdiden o hayat, uzun senelerin fasılasıyla ayrılmış, uzaklaşmış gibiydi; bütün o çehreler, hatta Bihter, hep o düne ait hatıralar, arada böyle geniş bir denizde, ta ötede, o eski rüyaların yıkıntılarına gömülmüştü. Şimdi onun yanında taze bir emel çiçeği çekingen bakışlarıyla ona yeni bir hayat ufku sunuyordu. Ve Behlül, Nihal'i biraz daha yaklaşmış, biraz daha sokulmuş hissettikçe onu ellerinden tutmak, çekmek, buradan daha uzağa, daha gizli bir yere, çamların

gölgelerine götürmek, orada ormanların içinden gelen sıcak nefesler arasında dizlerine kapanarak, ellerini öperek:

"Beni sev Nihal," demek istiyordu. Sonra bunu düşünürken Nihal'e yıpranmış, kirlenmiş bir kalpten başka bir şey verememekten, bu çocuğun yanında şifa kabul etmeyen bir hastalıkla sakat kalmaktan büyük bir ümitsizlik duyuyordu. Bir dakika geldi ki kendisinden korktu; Nihal'i mesut edeceğinden emin miydi? Bu soruyu kendi kendisine hiç yöneltmemişti, belki bu da bir mevsimlik bir hevesten ibaretti. Sonra Bihter'i düşündü: Onunla her şey bitmişti, şimdi aralarında hiçbir münasebet kalamazdı. O günden sonra yalıda yalnız iki saatlik bir zaman için bulunmuş ve Bihter'i görmemişti. Bir kere evliliğe kesin bir şekilde karar verilince, Bihter her isyan hamlesinin ardından çocukça bir gevşeklik gösteren bu kadın bu oldubittiye zorunlu rıza gösterecekti.

Birinci defa olarak Nihal sessizliği bozarak:

"İşitiyor musunuz?" dedi. Bu sakin gecenin sessizliği içinde adaların hayat ve tablosu derin bir uğultuyla görülüyordu. Sanki bu uyuyan denizin altında görünmez bir şelalenin boğuk, ancak hissolunan bir iniltisiyle, ayaklarının altındaki topraklarda, başlarının üstündeki rüzgârlarda ufak bir titreme vardı; Nihal parmağını kaldırarak Behlül'ü dinlemeye davet ediyordu; o zaman bu titreyişin arasında gecelerin sırlarla dolu sinesinden çıkan bir başka titreyiş, ince, belirsiz bir şey, sanki ezgili bir nefes, havai bir sazın tellerine tesadüf etmiş avare bir esinti duydular ve bu o kadar ince, o kadar hafifti ki ancak işitiliyordu.

İlk önce çekingen, kendisini saklamak isteyen bir gönül sırrı korkaklığıyla küçük çırpıntılar, havaları okşuyor gibiydi; sonra bu şarkının çekingen dalgaları altın rüyalar altında uyuyan denizlerin, çamları yumuşak temaslarla öperek geçen rüzgârların uyanmak için fırsat bekleyen nağmelerini, o tabiatın uykuda zamanlarına özgü sessizliğe benzer nağmelerini

uyarmış oldu; bütün tabiatın üzerinden akıcı bir titreme geçti, sanki gecelerin ruhu derin bir şakıma hazzı içinde inledi.

Behlül cevap vererek:

"Bir mandolin!" dedi. "Bir mandolin! Kim bilir nasıl bir gizli derdi gecelere bırakmak isteyerek ya bir çam dibinde aya karşı hüzünlerini döken yahut serseri dalgacıkların üstünde havalara bir selam bırakan küçük mandolin!"

Nereden geldiğine dikkat edemedikleri bu ses ikisinde de bu gece, bu muhteşem tablonun huzuru içinde garip bir etki ortaya çıkardı; birbirlerine daha yakın olmak, onların da kalbinde bir gizli sesi şakımaya davet eden bu belirsiz nağme arasında daha ziyade sokulmak istediler. Nihal ufak bir hareketle Behlül'ün kolunu aldı:

"Zannederim ki geç kalıyoruz," dedi.

Behlül titreyen eliyle Nihal'in koluna asılan elini tutarak:

"Hayır, dinleyelim," diyordu. Elinin altında Nihal'in de eli titriyordu fakat bu defa bu küçük el vurulmuş bir kuş teslimiyetiyle çekilmiyor, kendisini salıveriyordu.

Bir dakika açıklık kazanacak zannolunan o ses, bu gece, şurada bu iki eli birbirine birleştirdikten sonra titreyişle silinmek isteyerek, tekrar kaybolmaya, örtülmeye başlamıştı. Bir süre, birbirinden ayrılmayarak, tekrar onu işitmek ümidiyle dinleyerek duruyorlardı. Birden arkalarında, biraz uzakta, gecelerin bu mesut sessizliğini yırtarak boğuk bir öksürük sesi işittiler.

Nihal titredi:

"İşitiyor musunuz? Beşir yine öksürüyor," dedi ve elini Behlül'ün kolundan çekmeyerek onu dönmeye mecbur etti.

"Gidelim artık! Biliyor musunuz? Bu gecelerin rutubeti onun için ne fenadır..."

Beşir hep çamlığın kenarında, arabanın üzerindeydi. Oraya geldikleri zaman daha sihirli bir tablonun karşısında bulundular. Behlül:

"Bak çamlara Nihal," dedi. "Yalnız beş dakika, yirmi adımlık bir gezi! Bunu reddedemezsin Nihal!"

Behlül şimdi hâlâ elinin altında duran o küçük ele hafif bir baskıyla hükmederek Nihal'i çekiyordu. Uzaktan Beşir'e bağırdı:

"Şimdi geliyoruz Beşir!"

Yoldan çıkmışlardı, çamlıktaydılar; Behlül ufak, dar, engebeli izler takip ederek Nihal'i hep biraz daha ileriye götürüyordu. Nihal üç dört adımda bir:

"Lakin korkuyorum," diyordu. "Bilmem neden fakat korkuyorum. Bütün bu gölgeler, bu ağaçlar canlanacak, birden bize hücum edecekler zannediyorum."

Sonra birden durarak parmağıyla gösteriyordu.

"Bakınız! İşte uzun, siyah bir yen, iri parmaklarıyla bir el, görüyor musunuz? Bize uzanıyor."

Kesik kesik bu korkularıyla kendisi de eğleniyor fakat korkmakta devam ederek, kaçarcasına biraz daha seri adımlarla yürüyor, Behlül'e biraz daha sokuluyordu. Sonra birdenbire ilerlemek istemeyerek, korkulu gözlerle sanki gölgelerin arasında titreyen bir şeylere bakarak yavaşça Behlül'ün kulağına:

"Hayır, hayır, artık yetişir! İşte burada duralım," diyordu. "Yahut geri dönelim, evet, geri dönelim..." O zaman Behlül'ün koluna asılıyor ve bütün tabiatın meçhul hayalleriyle dolu zannolunan durgunluğundan kaynaklanan bir korkuyla ezildikçe böyle çiğnenmekten sanki öfkelenen otlara, ancak potinlerinin ucuyla basabiliyordu. Behlül ona:

"Çocuksun," diyordu. "Bütün yolun kenarını takip edi-

yoruz, biraz eğilsek arabanın fenerini fark edeceğiz. Ondan sonra bu masum ormandan niçin korkmalı? Bak ne güzel Nihal! Sen bunu güzel bulmuyor musun?"

Nihal eliyle yüzünü kapayarak:

"Güzel, evet, güzel fakat korkunç," diyordu.

Gözlerinin önünde orman bir sırta tırmanarak gittikçe koyulaşan, sarıdan çok yeşile benzer ışıklar altında nihayet donuklaşmış gölgelere boğularak uzuyordu ve bütün bu ormandan çıkan garip bir nefes, sanki karanlık derinliklerin tuhaflıklarla dolu göğsünde uyuyan perilerin bir hayat nefesi, ta içerilerden mırıltılar getirerek, görünmez kanatlarla çamların arasında çırpınarak uçuyor gibiydi. Daha uzakta, bir derin uğultu içinde, adanın gürültüsü, ormanın karanlıklarında açılmış bir uçuruma iniltilerle yuvarlanan, her şeyi karşı konulamaz bir selle sürükleyerek götüren bir tehlikeli çağlayan zannettiriyordu. Onlar ormanın henüz kenarındaydılar. Nihal artık daha fazla gitmekten çekiniyordu. Yukarıda yeşil bir yağmur altında çalkalanıyor zannolunan çamlık hemen oraya çökmeye hazır, yüksek bir set fakat canlı karanlıklarla geniş geniş nefes alan bir set korkunçluğuyla titriyordu. Daha yakınlarında, yer yer açık yeşille mavi arası bir renge meyilli meydancıklar, ayın yeşil bir rüya rengine boyanarak akan ışıklarıyla, geniş birer ferahlama gülüşü şeklinde gülümsüyordu.

Bunlardan birinin içindeydiler. Nihal:

"İster misiniz, burada oturalım?" dedi. "Fakat yalnız bir dakika, biraz korkuyu unutacak kadar... Şimdi geri dönecek olursak, ne zannediyorum biliyor musunuz? Bütün bu orman, bu arkamızdan uzun elleriyle kollarını uzatan çamlar hareket edecek, koşacaklar, bizi tutacaklar, sonra..."

Bunu söylerken omuzlarından akan bir titreme akışıyla yeldirmesinin içine sarınıyordu. Hemen oraya, latif bir büzülüşle çömeldi. Behlül ayakta ona bakıyordu. Bir saniye

birbirine karşı, gözleri bu yeşil aydınlığın içinde bakışarak durdular. Nihal, böyle Behlül'ün gözlerinin altında dururken, onu yerinde sallayan, sanki büyük bir zayıflık içinde bayıltarak oraya düşürüverecek, ihtimal bir dakika içinde öldürüverecek bir şey duyuyordu. Birden kendisinde uyanan başka türlü, içyüzü meçhul bir korkuyla bağırmak istedi:

"Lakin beni tutunuz, beni buradan götürünüz! Arabaya, eve, evet, evet, eve!"

Bu dakika evde, odasında, o beyaz yatağının içinde bulunmak istiyordu; şimdi yalnız arkasında siyah heyulalarıyla duran ormandan değil, karşısında bakan bu adamdan da korkuyordu. Bu gece fena bir rüyaya benziyordu. Korkusunu unutmak için en önce hatırına gelen bir şeyle Behlül'e hitap etti:

"İtiraf ediniz ki bu gece buraya gelmek tuhaf bir fikir..."

Behlül işitmiyor gibiydi. Hep o dalgın gözleriyle Nihal'e bakıyordu; sonra, birden, oraya, Nihal'in dizlerinin dibine oturarak titrek bir sesle:

"Nihal," dedi. "Beni bir parça seviyor musun?"

Nihal, ufak, kesik bir kahkahayla güldü:

"İşte! Anlaşılan bunu söyletmek için gelmiş olacağız. Lakin bu o kadar sade bir şey ki bundan bahsetmek için buraya kadar gelmeye hiç gerek yoktu."

Nihal böyle başlayan konuşmayı bir şaka zemininden çıkarmamak istiyor gibiydi; büyük bir zorlukla dudaklarında bir gülümsemeyle söylüyordu. Behlül pek samimi, hatta biraz gücenmiş, cevap verdi:

"Seni temin ederim ki Nihal," dedi. "Bu gece, şu dakikada, bu meseleye dair en küçük bir şakanın beni pek çok kıracak bir önemi olabilir. İşte, sen de, evet, sen de hiç latifeye meyilli değilsin. Bana cevap vermemek için zorla gülmek istiyorsun, zorla... İnkâr etme! Bu anlaşılıyor. Şu hâlde neden

söylememeli? Evet, neden Nihal? Mutlaka, beni bir parça, pek çok değil fakat bana yetecek kadar seviyorsun. Bunu söyleyivermek o kadar sade bir şeyken..."

Nihal hep o gülümsemesiyle cevap vermek istedi:

"Lakin yanılıyorsunuz, ben sizi pek çok seviyorum. Özellikle artık kavgalarımız bittikten sonra! Şimdi sizinle bir dosttan daha fazla, sadece birer kardeş değil miyiz?"

Behlül acı bir gülümsemeyle baktı, bu gülümsemesinde öyle derin bir yakınma vardı ki Nihal'in dudaklarından o latife etmek isteyen gülümsemesi birden silinerek:

"Behlül," dedi. "Bana söyler misiniz? Niçin benimle evlenmek istiyorsunuz? İtiraf ediniz ki bu bir şakadan başka bir şey değildi. Siz her şeye ihtimal verebilirdiniz; buna, bu şakaya, minimini Nihal'le, hani ya şu Japonya yelpazelerinin resimlerine benzeyen kızla bir evliliğe ihtimal veremezdiniz. Öyle tesadüf etti ki sizin önünüze sandalyesine esir, boş saatlerine eğlence arayan bir kadınla, genç karısıyla rahat kalabilmek için fırsat bekleyen bir baba çıktı. Bunların elinin altında ilk ortaya çıkacak talibe verilmiye mahkûm bir kız var. En önce, en yakın olduğunuz için siz hatıra geldiniz. Siz de biraz hayatınızdan yorulmuş, bezmiştiniz, ufak bir değişim arıyordunuz. Önünüze bu şaka yuvarlanınca elinizi uzattınız. Kendi kendinize: İşte iyi bir oyuncak, dediniz; bir süre eğlenmek için pek iyi bir çare! Sonra kırılınca, bozulunca atmak bir şey değil..."

Nihal yine ufak bir gülümsemeyle Behlül'e baktı, sonra latif bir hareketle, kırık oyuncağını atan bir çocuk hâliyle ekledi:

"Artık öyle zannediyorum ki bu oyuncağı atmak lazım geliyor."

Behlül, suskun dinlemişti. Telaşsız, hafif ve sakin bir akıcılıkla söyleyen Nihal bitirince cevap verdi:

"Lakin işte ben asıl onu atmak istemiyorum, anlıyor musun? Evet, minimini Nihal, evet, Japonya resimlerine benzeyen kız, mademki öyle söylüyorsun, öyle olsun. Sen bir oyuncaksın, hayatımda artık yapılan, eğlenilen şeylerden bezildikten sonra tesadüf olunmuş bir oyuncak fakat kırılıp atılacak bir şey değil, pek kıymetli, hayata tek irtibat bağı olarak alıkonacak, her zaman için, işitiyor musun, en yumuşak, en nazik çiçekler arasında saklanacak bir oyuncak! Bilsen Nihal, sana böyle söylerken kendime ne kadar şaşıyorum! Hep değişmiş, başkalaşmış bir Behlül! Çünkü sen beni değiştirdin, evet, evet, büsbütün. Senin çocukluğundan, saflığından bana bir şey bulaşmış oldu; sanki hayatımın birkaç senesi bütün o boş emellerle dolmuş sayfaları birden yırtılıverdi. Senin karşına çocuklaşmış, hatta niçin itiraf etmeyeyim, temizlenmiş, olarak çıktım. Bana o minimini elini uzatıverirsen, ben kurtulmuş bir adam olacağım. Mesut, artık başka emeller arkasından koşmaya lüzum görmeyecek, kendisine alın yazısı saadete ulaştıktan sonra orada mutluluğun içinde yaşıyacak bir adam... İtiraf et ki Nihal, senin de böyle bir ele, böyle bir koruma ve eşlik eline ihtiyacın var..."

Nihal, gözleri inmiş, eli yeldirmesinin bir kenarını kıvırarak, göğsü ufak bir çarpıntıyla şişkin dinliyordu. Behlül devam ediyordu:

"Evet, ihtiyacın var Nihal. Ben sanki senin bütün o acılarını, o gizli gizli ağlayan üzüntülerini hissetmiyor muyum? Sen şimdi kendini herkesten, bütün kalplerden uzak buluyorsun, bütün sevdiklerinin arasında yapayalnız... Sen ki sevilmeye o kadar muhtaçsın..."

Birden Behlül sustu, daha çok eğildi, Nihal'in gözlerini görmek istiyordu:

"Ağlıyor musun, Nihal? Evet, evet, işte ağlıyorsun. Lakin niçin? Mademki bu yalnızlığın içinde seni seven, seni her zaman sevecek bir kalp var. Sen de bir parça, evet bir parça, seviyorsan... Seviyorsun, değil mi Nihal? Ancak bir parça,

bak şimdi gülüyorsun işte... Seninle muhabbetimizin içine girer, etrafımızdakilere dikkat etmeyerek, hiçbir şeye önem vermeyerek, onun içine girer, onun içinde yalnız birbirimizle meşgul, saklanırdık, işte böyle aydınlık bir orman, başımızın üstünde bizi ışıklarıyla okşayan bir ay, yeşil bir yuva, bir, saadet yuvası ki hep tekrar eden yıldızlı rüyalarla bizi uyutsun..."

Nihal artık ağlamıyordu, gözlerinde henüz bir nem kalıntısıyla, kendisine bu yıldızlı rüyaları sunan adama bakıyordu. Şu dakikada bu çocuğun elemli ruhunda nasıl bir sevda ihtiyacı uyanmıştı ki bu saadet nağmesini böyle bitmez tükenmez saatlerle dinlemek arzusunu veriyordu. Bunu dinlerken iki senelik hüsran hayatını, o hayatın işkencelerini düşünüyordu; daha sonra, garip bir hayal hadisesiyle bu düşüncelerinin arasında anne çehresine benzeyen belirsiz bir gölge görüyordu.

Sevilmek! Sevilmek! Hasta ruhunda yalnız bu feryat vardı. İşte şimdi onu seven biri vardı, dizlerinin dibinde bu tekrar olunuyordu ve kendisinden, buna karşılık yalnız bir parça sevilmek isteniyordu. O da Behlül'ü bir parça sevmiyor muydu?

Kaç kere bunu söylemek için cesaret etmek istemişti fakat kendisini alıkoyan bir şey vardı. Zannediyordu ki onu söyleyecek olursa Behlül gülecek, eğlenecek, bütün etraftan, bu çamların arasından binlerce alay kahkahası patlayacak, ona: Lakin çocuk! Seninle eğlendiler, diyecekler. O zaman? O zaman artık ölmek lazım gelecek...

Daha sonra, kalbinde belirsiz bir şey, uzaklardan gelen bellirsiz bir ses: "Behlülden sakın!" diyordu. Bu ne demekti? Bunu ne zaman işitmişti? Bu mesut hülyanın içinde rahat bırakmayan bu ses nereden geliyordu?

Ve Behlül'ün hep o ince, etkili sesi o mutluluk ezgisiyle kulaklarını okşuyordu:

"Kabul ediyorsun, değil mi Nihal? Söyle bakayım, yalnız bir kelime, bir küçük kelime, ondan sonra buradan kalkar gideriz, arabamıza biner uçarız, ihtiyar halaya: İşte size bir çift bahtiyar getirdik, deriz. Evet, değil mi Nihal?"

Nihal başını eğdi ve ta Behlül'ün kulağına, kendisiyle eğlenecek olanlardan saklıyorcasına, bir gizli nefese benzeyen bir sesle:

"Evet," dedi.

O zaman Behlül bu narin, zarif başı iki eliyle çekti ve ta kaşının ucundan, o incecik çizginin kenarından öptü. Şimdi uzaktan sesler, hayvan adımları, kesik kahkaha parçaları işitiliyordu. Nihal ayağa kalkarak:

"Yoldan geçiyorlar," dedi. "Artık biz de gideriz. Kim bilir, ne kadar geç kaldık."

Ağaçların arasından arabanın fenerini gördüler; daha sonra Beşir'in boğuk, uzun bir öksürüğünü işittiler. Nihal:

"Beşir yine öksürüyor," dedi.

Sonra göğsünü göstererek ekledi:

"Bilir misiniz? O böyle öksürürken burada, göğsümde bir şey yırtılıyor zannediyorum."

20

Nihal sabahleyin kalkar kalkmaz penceresini açtı. Akşamdan karar verilmiş bir işi vardı: Mlle de Courton'a mektup yazmak ve bu defa, o vakte kadar hiç bahsedilmemiş bir şeyden, Behlül'den, saadetinden bahsetmek. Karşıda, Heybeli'nin yeşil sırtları, beyaz binaları güneşin bol tufanları altında yıkanıyor, hafif bir rüzgâr güzel kokulu buselerle Nihal'in sarı saçlarını öpüyordu ve önünde güneşli mavi dalgalarını seren denize bakınarak beyaz oda, bu sabah gülüşmelerinde daha başka bir yayılma hazzıyla gülümsüyor gibiydi.

Nihal mesuttu; pek iyi bilmeksizin, gece, hemen yemekten sonra, halasından, herkesten, hele Behlül'den kaçmak, sanki iyi-likseverlikten uzak bir dakikanın sert temasıyla bu nazik saadet rüyasının incinmesinden korkarak odasına çekilmek istemişti ve burada kendisini yalnız bulunca birden taşan bir ihtiyaçla o dakikada, yanında, bu mahremiyetin samimiyetinde saadetinden bahsolunabilecek birisini istemişti, öyle birisi ki onun varlığıyla bu yalnızlık bozulmuş olmasın, öyle birisi ki ona yalnız uzaktan bakan bir hayali şefkate benzesin. Mlle de Courton'u düşünmüştü; söylenecek şeyleri ona söyleyecekti, ona yazarken ihtiyar kızın şen ve gülümser çehresini görecek, onun gözlerinin altında, kalbinin kitabına açılıveren bir bahar sayfasını anlatacaktı. Bu sayfa, bir saadetler, güneşler vadeden sayfa o kadar üzüntülü ve gözyaşlarıyla harap olmuş sayfalardan sonra geliyor, onların acılıklarına öyle parlama ve sevinçle son veriyordu ki onu dinlerken ihtiyar kız da Nihal kadar mesut olacaktı. Son gece, minimini Nihal'ine, öyle söylememiş miydi? Onun varlığından haber aldıkça mutlu olacağından bahsetmemiş miydi?

Sonra, yazmak üzere, iskemlesine oturunca, mumunun titrek ışığıyla gözleri boş kâğıdının üzerine dikilmiş, dalmış ve aydınlık sayfanın ilk kelimesini bulamamıştı. Onda gizli, hallolunamayan bir korku, bu saadetin kendinden geçiren havasında onu ufak bir titreyişle titreten bir nefes vardı ki mutluluğuna büsbütün nefsini teslim etmekten menediyor ve bu yeni şeffaf ufkun üzerine sanki ancak mahsus, ince bir karanlık hattı çiziyordu.

Kendi kendisine bu hissi anlamak istemişti. Yalnız kalbinde derin bir ızdırap noktası acılığıyla sızlayan bir şey buluyordu. Bu evlilik onun değil, başkalarının saadeti için düşünülmüş, onlar için yapılmıştı. Bilinmez nasıl eğri, karanlık izler takip ederek, babasını, gizli gizli, Firdevs Hanım'la, Behlül'le bu evliliği hazırlıyor, büsbütün rahat kalmak için bu hırçın kızdan kurtulmaya çalışıyor görüyordu. O zaman babasına büyük bir kinle düşman oluyordu. Kaç kereler bu hissin hevesiyle, onlardan intikam almak için, bu latifeye son verecek bir isyana cesaret etmek istemişti fakat her defasında onu alıkoyan, bastırılamaz bir düşkünlükle bu şakanın devamını arzu ettiren bir gevşeklik hissetmişti. Behlül'ü seviyor muydu? Kendi kendisine bu soruyu yöneltirken verilecek cevaba kuvvet vermek için başını sallamaya lüzum görerek:

"Zannetmem," diyordu fakat yine kendi kendisine itiraf olunan bir hakikat vardı: Behlül'ü belki sevmiyordu lakin onun tarafından sevilmek istiyordu. Mutlu olmak için bunu yeterli buluyordu; sonra bu gece o şaka, bir gerçekle bitiverince birden Nihal, kalbinin o zamana kadar şüpheli kalan satırlarını okuyuvermiş oldu: Evet, o da Behlül'ü seviyordu. Ve kim bilir ne vakitten beri? Evet, onu seviyordu, yalnız ona eş olabilirdi. Bunu artık itiraf ettikten sonra büyük bir yükten kurtulmuş oldu.

Ve bu, böyleydi de yine mutluluğundan bahsedebilmek için bu beyaz kâğıdın üstüne konacak bir kelime bile bulamıyordu. Yazmaktan vazgeçti, sabahleyin yazacaktı, söylenecek şeyle-

rin heyecanı geçtikten sonra huzurla yazabileceğinden emindi fakat bu sabah, penceresinden geniş bir dalgayla giren güneşin altında, bu mavi denizin karşısında yalnız iki satır yazabildi: "Matmazel," diyordu. "Nihayet minimini Nihal'iniz yalnız yaşamaktan vazgeçerek elini birisine uzatıyor, pek tanıdığınız birisine ve minimini Nihal o kadar mutlu, o kadar mutlu ki size bu birkaç kelimeden başka yazacak bir şey bulamıyor."

Nihal giyinirken kapısına vuruldu ve halasının sesi:

"Nihal açar mısın?" diyordu.

Nihal kapısını açtıktan sonra hala perişan bir çehreyle dağınık beyaz saçlarıyla girdi:

"Nihal, haberin yok," dedi. "Beşir bir fena gece geçirdi ki! Dün gece üşümüş olacak bu gece bütün ateşler içinde yandı, yalnız şimdi baygın uyuyor."

Nihal sapsarı, gözlerinin etrafında seri titremeler uçarak dinliyordu. İhtiyar hala derin bir üzüntüyle başını sallayarak ve Nihal'in yataklığına dayanarak ekledi:

"Bu çocuk... Öyle zannediyorum ki..."

Bitirmedi. Nihal'le birbirine bakıyorlardı. Nihal ellerini kilitleyerek büyük bir üzüntüyle:

"Lakin bir çare, bir çare halacığım! Beşir'i kurtarmalı. Değil mi halacığım, Beşir kurtulur, değil mi?"

Nihal'de öyle bir üzüntülü telaş, bu yardım istemesinde öyle bir feryat vardı ki ihtiyar hala birden bulunan sakinlikle teminat vermeye lüzum gördü. Şüphesiz, o kadar korkulacak bir şey değildi. Doktora haber gönderilmişti. O katranlar iki gün içinde bile iyi etkiler yapmıştı. Yalnız dün gece rutubetten öksürükler şiddetlenmiş olacaktı. Bu uykudan sonra büyük bir yumuşaklık kesindi.

Beşir'i yatağında, baygın, uyuyor buldular. Nihal yatağın yanında, bir kelime söylemeyerek, gözyaşlarını salıvermeye

hazır, gözleri Beşir'in bir gece içinde süzülüvermiş, büsbütün donuklaşmış yüzüne dikilerek, hâlâ gelmeyen doktora sabırsızlanarak bekliyordu. Bir aralık Beşir gözlerini açtı, en önce, donuk, sanki hâlâ uyuyan gözleriyle Nihal'i gördü; başının bir çabasıyla doğrulmak, yastığının üstünde kalkmak istedi, sonra yavaşça, dalgınlığının arasında bulanık gözleriyle Nihal'e gönderilecek bir gülümsemc bularak tekrar uyudu. Nihal yardım dilenerek etrafına bakıyordu. O zaman Behlül'ü hatırladı. O neredeydi? Nesrin haber verdi: İskeleye gitmişti.

Doktor uzun, bitmek tükenmek bilmeyen bekleyişlerden sonra geldi. Nihal hep ayakta, yatağın yanında, uyuyan Beşir'e bakarak beklemişti. Muayenede bulunabilmek için kuvveti yetmedi. Doktor onun korkusunu hafifletti:

"Sizi boşuna korkutmuş," dedi. "Biraz dikkat, biraz soğuktan, özellikle," Söylerken gülüyordu. "Gece gezintilerinden sakınmak..."

Tamalamıyor, küçük bir gülümsemeyle zayıf bir iyi olma ümidi bırakarak Nihal'in elini sıkıyordu:

"Ondan sonra, küçük hanım," diyordu. "Hasta odaları hiçbir vakit, hiç kimse için pek iyi bir yer değildir. Anlıyorsunuz, değil mi?"

Nihal dinlemiyor, işitmiyordu. Tekrar Beşir'in odasına girdi. O, uyanık, yatağının içinde oturuyordu. Nihal'i görünce güldü. Doktorun yalnız odadan bir geçmesiyle Beşir iyi olmuş gibiydi. Nihal:

"Nasılsın Beşir?" dedi.

Beşir cevap vermeden önce etrafına baktı ve odada Nesrin'den başka kimse görmeyerek Nihal'e:

"Buradan gidelim küçük hanım," dedi.

Nihal:

"Şüphesiz gideceğiz elbette fakat bir gün sonra; sen biraz kalkmalısın, davranmalısın," diyordu. Beşir hep başını sallıyordu. O bugün, hemen şimdi gitmek istiyordu. Hiçbir şeyi yoktu, şimdi isterse ayağa kalkacaktı. Nihal gülüyor, onu bir çocuk aldatırcasına hiçbir şeyin sözünü vermeden, her şeyi umduran kelimelerle oyalıyordu.

Bugün öğle yemeğinde Nihal, ihtiyar halayla yalnız, karşı karşıya, bir kelime söylemeyerek, zihninde sürekli Beşir'i düşünerek, hemen hiçbir şey yemedi.

***

Nihal öğle uykusundan sonra odasından çıkarak Beşir'den haber almak üzere iniyordu, birden köşkün önünde bir arabanın durduğunu, bir dakika sonra Behlül'ün sesini işitti ve atıldı:

"Bülent! Sen misin Bülent?"

Bülent, Behlül'le beraberdi. Dün akşam gelmediğine pişman olmuş, sonra bugün ablasına koşmak için köprüye inmişti. Bülent anlatırken çenesinde ezberlenmiş bir komedi oynayanlara özgü bir şey vardı, ara sıra Behlül'e bakarak gülümsüyor gibiydi. Nihal dikkat etmeyerek, hatta tamamıyla dinlemeyerek onlara Beşir'den bahsetti:

"Artık Beşir! Kim bilir," diyor ve kendine özgü asabi hâliyle ellerini kilitleyerek cümlesini müthiş ve sonuca bağlanmamış bir soru hâlinde tamalamıyordu.

Bülent, Beşir'in odasına gitmek için yürüdü. Nihal de tekrar buraya dönmek için bir hareket etti fakat Behlül elini uzattı ve onu durdurarak:

"Nihal," dedi. "Seni bugün burada yalnız bırakmaya mecbur oluyorum, şimdi İstanbul'a inmek lazım geliyor."

Sesinde öyle garip bir kuruluk vardı ki Nihal şu cümleden çok bu sesten tuhaf bir etki hissetti. Ufak bir suskunluktan sonra:

"Sizi bugün hep burada kalacaksınız zannediyordum," dedi.

Behlül o zaman dolaşık, uzun cümlelerle açıkladı. Tamamıyla unutulmuş bir iş vardı ki demin birdenbire kendisini iskelede görünce aklına gelmişti. Eğer minimini Nihal'den izin almaya lüzum görmemiş olsaydı, hemen vapura atılıp gidecekti. Fakat yarın akşam, elbette artık onu alıkoyacak bir sebep kalmayarak...

Nihal zapt olunamayan bir narayla:

"Demek yarın akşam geleceksiniz," dedi. Sonra birden kıpkırmızı olarak, şüphesiz kalbinin bu saflığından utanarak ilgisiz görünmüş olmak için ekledi:

"Size bir zahmet versem yaparsınız değil mi? Geçerken posta kutusuna atılacak bir mektup! Bilirsiniz ya kime?"

Nihal, Behlül'ü daha çok söyletmek istemedi. O söylerken bir dakika önce o açıklamayı verirken, kendisine sıkıntı veren bir şey hissetmişti. Biraz daha önce pek dikkat etmeksizin Bülent'i dinlerken de ona benzer bir his kalbini tırmalamıştı. Mektubu almak için odasına çıkıyordu. Behlül onu takip etti. Behlül soruyordu:

"Sana ne getireyim Nihal?"

O zarfı kaparken cevap veriyordu:

"Her şey yahut hiçbir şey getirmeyiniz; mektubumu unutmayınız yetişir..."

Sonra bunu söylerken birden bu mektubu düşündü. Bu mektup onun saadeti müjdesini ulaştırmakla yükümlü olan bir kâğıt parçası! Bilinmez nasıl, kalbinden ancak bir saniye içinde geçen bir korku titreyişi arasında bu mektubu artık bir parça yalan olmuş buldu fakat bu his o kadar bellisiz bir iz bırakarak o kadar çabuk geçmişti ki Nihal'i onu Behlül'e uzatmaktan alıkoyamadı. Behlül cebinden cüzdanını çıkarı-

yor, tuhaf hâllerle fazla tedbirler alıyor görünerek Nihal'in küçücük mektubunu kaybolmayacak korunaklı bir yere koymaya lüzum görüyordu.

"Burada," diyordu. "Minimini Nihal'in mektubu artık kaybolamaz. Behlül dünyanın içinde, dünya göklerin içinde kaybolabilirler; Mlle de Courton'un mektubu yine buradan kaybolamaz."

Nihal belirsiz bir gülümsemeyle gülüyor fakat cevap vermiyordu. Behlül cüzdanını çıkarırken bir küçük kâğıt parçası yavaşça kaymış, hemen oraya, Behlül'ün ayaklarının, dibine düşmüştü. Nihal bunu görür görmez:

"Bir kâğıt düşürdünüz," demek için ağzını açmak üzereydi, sonra birden doğuveren bir his onu durdurdu. İstedi ki bu kâğıt orada kalsın, onu görsün, okusun. Öyle zannetti ki bu kâğıt ona Behlül'ün niçin gitmek istediğinden bahsedecek... Demin kendisine gösterilen sebebler asıl söylenmemek istenen bir sebebi saklamak için düzenlenmiş şeylerdi, bundan emindi. Sonra Nihal'de kısa bir mücadele başladı. Başkasına ait bir şeye nasıl elini uzatacaktı? Kendisinden saklanan bir şeyi ne hakla alacaktı?

Bu sorulara cevap vermemek için Behlül'ün artık orada durmamasını, hemen çıkıp gitmesini arzu ediyordu; o gittikten sonra, bu kâğıtla yalnız kalınca, artık merak üstün gelecek, onu okuyacaktı. Birden, bu, o kadar önem kazandı ki eğer onu okuyamamak lazım gelse çıldıracağına, yaşayamayacağına hüküm verdi.

Behlül cüzdanını cebine koymuştu, hâlâ kâğıdı görmüyordu:

"Bana gücenmedin, değil mi Nihal?" diyordu. Nihal cevap vermek için kuvvet bulamadı, başıyla cevap verdi. Sapsarıydı. Behlül çıkarken Nihal bütün eklemlerini gevşeten bir zayıflıkla duvara dayandı. Nihayet kâğıt orada kalmıştı. Dakikalar geçtikçe onun önemi artıyordu, sanki onda birçok

garip sırlar sunan bir hain gülümseme vardı. Nihal'in kulaklarında bir şey uğuldayarak, hareketsiz, göğsü bir çarpıntıyla şişkin dinliyordu. Behlül'ün evden çıkmasını bekliyordu. Daha önce cesaret edemeyecekti. Uzun dakikalar geçti. Sonra bir araba gürültüsü işitildi. Nihal pencereye koştu. Arabada Behlül başını çevirerek eliyle onu selamladı, bir dakika sonra bir toz kasırgası içinde kayboldu. O zaman Nihal kâğıda koştu, onu aldı, açtı. Önce donuk bir zihinle, bulanık gözlerle, sanki bir bulut içinde, anlamayarak okudu. Yalnız iki satırdan ibaret bir şeydi: "Hepsini itiraf etti. Artık o niyet mümkün değil. Bu akşam herhâlde burada bulununuz."

Nihal geniş, ferahlatan bir nefes aldı. Bunda hiçbir şey yoktu, sonra, ancak bir saniyelik bir gönül rahatlığının ardından kalbine ateşli bir şiş saplanıyor zannetti. Birden bu iki satır müthiş bir hakikat kitabı kesilivermişti. Tekrar okudu. İmza yoktu. İnce, büyümek için kuvvet bulamayarak kavrulmuş çocuklara benzeyen harflerden oluşmuş bir yazı, bir kadın yazısı, Firdevs Hanım'ın yazısı...

Evet, bu Firdevs Hanım'ın yazısıydı. Nihal bu iki satırın altında şimdi bir imza değil, Firdevs Hanım'ın kendisini, çehresini, hain nazarlarıyla bir karanlık kuyunun içinden bakıyor zannolunan gözlerini görüyordu.

Artık mümkün olmayacak olan niyet neydi? Kim hepsini itiraf etmişti? Elindeki kâğıda bakarak ondan daha çok sır istiyor, ona: "Söylesene! Niçin susuyorsun? Artık sen de hepsini itiraf edebilirsin!" diyordu.

Sonra birden, sanki bu kâğıt parçası yırtılarak, ortasından Bihter'in çehresi çıktı. Bihter, evet, Bihter'di, itiraf eden oydu. O zaman Nihal'in beyninin içinde bir bulut, her şeyi dumanlandıran, siyah bir örtüyle boğan bir bulut parçalandı. Artık düşünemiyor, şimdi, zihninde patlayarak başını kırmak isteyen soruları işitmemek için çalışıyordu ve yine o sinir krizi zamanlarında ensesinden saplanıyor sanılan çiviler, yavaş

yavaş dönen, döndükçe daha çok saplanarak delen burgularıyla beynini deliyordu.

Birden ayağa kalktı ve elinde kâğıdı sıkarak:

"Ben de gideceğim," dedi.

Yüksek sesle söylüyordu. O zaman, artık zihninde gitmek kararından başka bir şey yaşamayarak giyindi. Halasına ne diyecekti? Elbette denecek bir şey bulacaktı. Nesrin'e bağırdı. O gelince kararlı sesiyle:

"Gidiyoruz," dedi.

Ve onun hayretine kızarak birden öfkelendi, kısılan sesiyle bağırdı:

"Ne duruyorsun? Niçin öyle yüzüme bakıyorsun? Sana söylüyorum, gidiyoruz, anlamıyor musun? Hemen şimdi..."

İhtiyar hala Nihal'in sesini işiterek koşmuştu. Bu hemen verilivermiş kararı anlamıyor, kendisine gücenildiğine yoruyor, Nihal'den açıklama istiyordu. Nihal hazırlanmaya devam ederek:

"Hiç, hiç," diyordu. "Hiçbir sebep yok, size nasıl açıklayayım, halacığım? Hani ya benim arada sırada nasıl tuhaf fikirlerim vardır. İşte onlardan biri, öyle bir fikir! Yarın sabahleyin yine döneceğim."

Hararetli hararetli, kesik kesik söylüyor, sonra geçerken kendisine anlayamayarak bakan halasını öperek kapıdan Nesrin'e sesleniyordu:

"Ne kadar uzattın Nesrin? İşte sen böylesin."

Artık yapacak bir şey kalmayınca, arkasında çarşafıyla, halasının karşısında oturdu ve kuru gözlerle ona bakarak, bir kelime söylemeksizin, sağ ayağının seri darbecikleriyle tahtaya vurarak, bekledi. Hala tekrar sordu:

"Demek hiçbir sebep yok?"

Nihal gözlerini süzerek, başını sallayarak, sessiz bir cevapla: "Hiç! Hiç!" demek istiyordu. Odaya Bülent girdi. Bir şey söylemeden ablasına baktı. Nihal onu sakin görmemişti. Bu oyuna, isterse masum olsun, aracılık eden bu çocuk, kendisini mutsuz etmek isteyenlerle ortaklık eden bir suçlu hükmündeydi. Bülent anlamayarak demin Behlül'ün şimdi Nihal'in bu gidişleriyle Firdevs Hanım'ın o küçük pusulayı göndermek için kendisini buraya kadar göndermiş olmasının büyük bir ilişkisi olduğuna hüküm veriyordu. Neydi o küçük kâğıt parçası ki böyle halasının sakin köşkünde birden bir fırtına gibi patlayıvermişti.

Nihal'e söz söylemeye cesaret edemeyerek soran gözlerle bakıyordu. Nihal'in gözleri hep kendisinden kaçındı. Yalnız Nesrin hazırlanmış olarak çıkınca Bülent cesaret ederek sordu:

"Abla! Beni de beraber alır mısın?"

Nihal yalnız bir kelimeyle, katı ve itiraz kabul etmeyen bir kelimeyle cevap verdi:

"Hayır!"

Halasıyla öpüştüler:

"Bir iki gün sonra yine buradayım hala! Benim beyaz odama dokunmayınız," diyordu. Sonra ta merdivenin altında bir şeyi hatırlayarak arkasından inen halasına döndü, ekledi:

"Beşir'ime iyi bakarsınız, değil mi hala? Ben asıl sizin için fakat bir parça da onun için döneceğim..."

Nihal halasına eliyle son bir selam göndererek sofanın kapısından geçerken uzun süren bir hayretle donup kaldı. Karşısında Beşir vardı. Şimdi pek bol gelerek üzerinde bir cübbe genişliğiyle duran elbisesini giymiş, hazırlanmış, dudakları, o zavallı kavrulmuş soluk dudakları beyaz dişlerini mesut bir gülümsemeyle açarak, gözlerinde onu dirilten, yeni bir hayatın alevini uyandıran bir gülüşle Beşir oradaydı, o da beraber gidecekti...

Nihal:

"Mümkün değil," diyordu. Beşir hep o gülümsemesiyle hep o gülüş aleviyle, birinci defa olarak Nihal'e itaat etmiyor, yapacağından emin bir adam kuvvetiyle bir kelime söylemeyerek Nihal'in el çantasını alıyordu. Bütün ısrarlar onun inadına karşı etkisiz kaldı.

O, yoldan geçen bir arabaya seslenmiş, kimseyi dinlemek istemeyerek köşkün merdivenlerini inmişti. Nihal'le Nesrin takip ettiler. Vapura yetişemediler. Nihal bunu düşünememişti. Behlül'le bir vapurda bulunmamak ancak tesadüfün bir lütfuydu. İskelede, hamallar içinde bekledi. Vapur iskeleyi terk edinceye kadar Nihal'i düşünmekten alıkoyan bir şey vardı. Nesrin iki üç kere Nihal'i söyletmek istemişti, o yalnız kaşlarını kaldırarak susuyordu. Ensesinde beynini delen ağrılardan ızdırap çekiyordu. Vapur hareket edince, makinenin gürültüsü onu sanki bir rüyadan uyandırdı. Yerinde doğrularak baktı. Nesrin'le yalnızdı. O da kendisine bakıyordu. Tekrar Nihal'den sordu:

"Niçin böyle birdenbire gitmeye kalktınız sanki? Yoksa yalıdan bir haber mi geldi?"

Nihal, sakin, cevap verdi:

"Hayır, hiçbir şey yok." Sonra birden öfkelendi, böyle sorgulandığına kızıyordu. Önünde bir alay niçinlere tesadüf etmeksizin bir adım atmak mümkün olmuyordu. Şimdi herkes onun işine karışıyordu. Canı inmek istemişti, iniyordu, sonra? Bu kadar adi bir şeye neden karışıyorlardı. Şimdi evde de herkes soracaktı. En önce babası...

İşte, bakınız, ona, asıl ona böyle inmek istediğinin sebebini anlatacaktı. Ve Nesrin'in yüzüne haykırarak:

"İşitiyor musun? Asıl ona..." diyordu.

Birden boğazında bir şey tıkandı. Bir gözyaşı coşkunluğuyla taşacak zannolundu, sonra bu düğüm boğazında kilit-

lendi ve ağlamayarak, bir kelime eklemeyerek başını arkasına dayadı, gözlerini kapadı, vapurun sallantısıyla hafifçe sallanarak düşünmek istedi.

Evet, niçin iniyordu? O iki satırı görür görmez her şeyden önce aklına adadan gitmek, eve dönmek fikri gelmiş ve bu fikir geldikten sonra başka bir şey düşünmeye vakit bulamamıştı. Şimdi ne yapacaktı? Bu soru zihninde tırnalayan bir kalemle resim çizerken kendisini, babasının karşısında görüyordu. O kâğıdı avucunun içinde buruşturarak babasının yüzüne atacaktı:

"İşte, kızınızın hayatını böyle ezdiniz, buruşturdunuz, bir paçavra yaptınız; şimdi artık onu pencereden atabilirsiniz," diyecekti.

Demek, bu annesinin yerine gelen kadın, bu babasının karısı bu her şeyi onun elinden yavaş yavaş, insafsız bir gazapla birer birer alan mahluk nihayet son saadeti de almak için tırnaklarını uzatıyordu. Demek onu aldatmışlardı? Demek bu evlilik şakaydı. Hain, onu öldürmek için düzenlenmiş bir müthiş oyundu?

Dizlerinin dibinde Behlül'ü görüyor, onun yalvaran, derin bir rikkat içinde titreyen sesini işitiyordu. Behlül ona yeşil bir ay altında bir aşk yuvası hararetiyle açılan ormanın eteğinde:

"Seni seviyorum, minimini Nihal," diyordu. Lakin şimdi, evet şimdi, bu sabahtan beri o gittikten sonra o da Behlül'ü seviyordu. Hatta anlıyordu ki onu her zaman sevmişti. Onun için saadet imkânı yalnız bu evlilikteydi. Bu sabaha kadar nasıl mutluydu! Mlle de Courton'a yazılan mektubu düşündü: Minimini Nihal o kadar mutlu, o kadar mutlu ki demişti. Yarım saat sonra minimini Nihal o kadar mutsuz, o kadar mutsuz olmuştu ki...

Yalancı kâğıt! Ve acı bir tuhaflıkla bu kâğıt şimdi Behlül'ün cebinde, o yalan saadet müjdesiyle gizli gizli gülüyordu. Birazdan Behlül'ün elleri onu posta kutusuna atacaktı. Birkaç

gün sonra o yalan söyleyen kâğıt ta uzaklarda Nihal'i düşünen birini aldatırken, kim bilir, Nihal burada ne olacaktı?

Demek bu evlilik olmayacaktı? O iki satırı zihninde tekrar etti. "Hepsini itiraf etti... Artık o niyet mümkün değil... Bu akşam herhâlde burada bulununuz!"

Birden kalbi bir ümitle titredi. Belki bu hiçbir şey değildi! İhtimal başka bir niyetten, ona hiç ilgisi olmayan şeylerden bahsediliyordu. Sonra bu ümide karşı kalbinde hain bir sesin alay kahkahasını işitiyor ve bir demir elin göğsünü delerek ciğerlerini söktüğünü hissediyordu. Ve bir saniye içinde, bilinemez nasıl serseri birtakım fikirlerin birbirine karışmasından tutuşan bir anlama parıltısı içinde bu iki satırın arasında gizlenmiş hakikati, asıl o müthiş hakikati gördü. Bu ancak bir saniye içinde parlayan bir kıvılcımdı. O zamana kadar yalnız kendisini mutsuz etmeye çalışan bir kadının hıyaneti simasından başka bir şey görmemişti. Bu simanın arkasında o kirli, o çirkin hakikatin çehresini gördü.

Demek böyleydi?

Gözlerini açarak Nesrin'e baktı. İhtimal bu hepsini biliyordu. Yalnız bu değil, herkes, herkes biliyordu, ancak kendisinden saklamışlardı. Onu daha çok mutsuz etmek, daha içe işleyen bir silahla öldürmek için. Onunla beraber aldatılan bir bedbaht daha vardı: Babası! Biçare adam! Sonra birden onunla beraber, aynı darbeyle bedbaht olmakta garip bir teselli buldu. Bu darbe onu öldürecekti fakat babasından intikam alınış olarak... Bu, kalbini öyle vahşi bir lezzetle dolduruyordu ki babasından intikamını alarak onu öldürecek olan bu darbeyi yüceltti.

Nihayet o hak ve zafer kazanmış oluyordu; ölerek, can vererek fakat nihayet anlaşılmış olarak! Babasına gülerek koşacaktı, kâğıdı ona gösterecekti:

"İşte!" diyecekti. "Görüyor musunuz? Behlül kızınıza koca olamayacak, çünkü o annemin yerine gelen kadının

âşığıdır. Bu, minimini Nihali'nizi bir parça öldürecek fakat ne sakınca var? Mademki siz İstanbul'un en nefis kadınına sahip oldunuz..."

Bunu söylerken nasıl gülecek, sonra böyle gülerken bu babanın ayaklarına düşerek hep öyle, ölmekten mesut, kahkahalarının içinde, ne kadar mutlu can verecek! Evet, işte adadan bunun için kaçmak, eve bunun için dönmek istemişti. Babasından alacağı intikamın tamam olması için ölmesi lazım geliyordu. Bu fikre karşı bir teselli hafifliğiyle ayağa kalktı. Artık düşünmemek için pencereden baktı. Vapur Heybeli'den, acele etmeyerek, konuşa konuşa binen yolcuları alıyordu. Uzun uzun bunları seyretti. Vapur iskeleden ayrıldıktan sonra o hâlâ gözlerinin önünden kaçışan dalgalara bakıyordu. Berrak bir sabahtan sonra havada şimdi bir bulanıklık, yağmura bir eğilim vardı. Zihninde hiçbir şey olmayanlara özgü bir kayıtsızlıkla havaya dikkat etti, uzun uzun etrafa yaklaşan bir yağmur haber vererek dağılan dumanları takip etti, dönerek Nesrin'e:

"Galiba yağmura tutulacağız," dedi. "Yazık yeni çarşafıma!"

Şimdi çarşafına, bu bahar için Bihter'le beraber yapılan bellisiz yeşil kumlu neftî çarşafına acıyordu. Sonra birden kendi kendisine:

"Mademki artık öleceğim," dedi. Demek biçare Nihal artık sahiden ölecekti. Bu neftî çarşafı bir öksüz kıza verirlerdi. Sonra bütün o sevilerek yapılan elbiseler, çarşaflar, o çekmecesinin gözlerini dolduran bin türlü ufak tefek, hepsi birer birer hatırına geldi. Bunlar artık hep boş, atılacak, öksüzlere verilecek şeylerdi. Hâlbuki bunların hepsinde onun bir gönül bağı gizliydi, onlarla kalbinin arasında sıkı münasebetler vardı. Bunları, hatta bundan sonrası için düşünülen şeyleri, hepsini unutmak lazım geliyordu. Kadife kaplı iri bir kutu birden gözlerinin önünde açılıyor, ona yeşil gözlerinin aydın

gülüşleriyle bakıyordu. Ve bundan, bu zümrüt takımından da vazgeçilecekti; mademki artık gelin olmayacaktı.

Demek öyleydi?

Zihninde şimdi bu soru tekrar canlanıyordu, yine oturmuş, yine vapurun sallantısıyla hafif hafif sallanarak, gözleri kapalı, düşünüyordu. Saldırgan bir takip etmeyle hatırasında küçük küçük ayrıntı uyanıyordu. Şayeste'yle Nesrin'in o zaman anlaşılmayan, ancak şimdi birer anlam kazanan sözlerini hatırlıyor, sonra onun planlanan evliliğinden bahsedilirken Şakire Hanım'ın gözlerinin ucuyla birisini göstererek "Ee?" deyişini görüyordu. Birden aklına mendil geldi. Bir gün Behlül'ün odasında, onun elinde görülmüş o ıslak mendil. O gün bu mendilin hiçbir manası yokken yine onu meşgul etmişti. Bir şey düşünerek değil, yalnız Bihter'in mendilinin orada, Behlül'ün elinde bulunmuş olmasından kaynaklanan bir eziyet duymuş, sonra bunu tamamıyla unutmuştu. Şimdi, aylardan sonra bu anlamsız şeyi, şu dakikada, bu düşüncelerin, bu işkence saatinin arasında neden hatırlamıştı?

Demek o daima Behlül'ün odasına gidiyordu. O hâlde onu, evet, bu her şeyden habersiz çocuğu niçin aldatmışlardı? Demek Behlül onu sevmemişti, sevmiyordu; dün gece, dizlerinin dibinde yalan söylüyordu. Doğruldu, gözlerini açarak ta ruhunun sızlayan bir yarasından kopup gelen feryadı zapt etmek için kıvrandı. Nesrin de karşısında uyukluyordu.

Onun karşısında hep böyle uyumuşlardı. Lakin artık onları uyandıracaktı; hele babasını, evet, babasını gidip artık sarsacak ve:

"Artık uyanınız," diyecek. "İşte vakit geldi, kızınızı öldürdünüz."

Ağlamıyordu, hep boğazında onu tıkayan bir düğüm vardı ki gittikçe daha çok sıkışarak onu boğmak istiyordu. Ve hep kuru gözleriyle, uyuklayan Nesrin'e bakarak ellerini göğsüne basıyor; artık bir karışıklık içinde, kalabalık, perişan bir

cereyanla zihnini dolduran düşünceler arasından, uzun uzun aralıklarla silkinerek kendi kendisine soruyordu:

Demek böyleydi?

***

Boğaziçi vapurunda geniş bir nefes aldı. Nihayet geliyorlardı. İkide birde başını çevirerek pencereden bakıyordu. Onu düşünmekten alıkoyan geveze hanımlarla beraberdiler. Beşiktaş'tan binen bir hanım vardı ki Nihal'le beraber köprüden binen iki hanıma bir dakikalık bir tanışmadan sonra veremden ölmüş bir kızının faciasını anlatıyor ve ağlıyordu. Nihal pencereden Beylerbeyi'nin üstünde büyük siyah bir küme hâlinde, boşlukta, parçalanmaya hazır duran buluta bakarak kendi kendisine:

"Ölmek, veremden ölmek, genç, henüz bir çocukken, ne güzel," diyordu. Ve babasını ağlıyor görüyordu.

Daha sonra Küçüksu Köşkü'nü[82] gördü, gözleri bir şey arayarak Göksu'nun girişini uzun uzun seyretti, burada verilen ziyafeti hatırladı. En önce o gün sabahleyin taşmıştı. Biçare Mlle de Courton, Nihal'in taşkınlıklarına engel olabilmek için ne kadar telaş etmişti. O da, evet, o da bütün hakikati biliyordu. Onun kulağına o cümleyi söyleyen oydu: "Behlül'den sakın!" Bu cümleyi ihtiyar mürebbiyenin sesiyle işitiyordu ve asıl şu dakikada bu iki kelimenin içinde öldürücü tehlikeler haber veren anlamlar buluyordu. O gün Göksu'da, ağacın dibinde, yüreğinin üzerinde birer taş ağırlığıyla duran o küçük kederlerini söylerken ihtiyar kız onu nasıl bir şefkat nazarının sıcak kucaklayışıyla teselli etmişti; şimdi o yüreğini koparan, ezip hırpalayan artık o küçük kederlerden biri değildi, bütün hayatının, bütün saadetinin bir bitmesiydi. Bu adam, daha dün gece onu uyuşturan, bir nağmenin kanatlarıyla yeni açılan parlak bir ufka götüren Behlül, demek sakınılacak bir yırtıcı mahluktu ki onun biçare masum kalbini

82 Anadolu Hisarı'yla Kandilli arasında bulunan bir mesire yerinde bulanan köşk.

yırtmak, son damlasına kadar onun kanını içmek istemişti. Ve bu canavarı Nihal sevmişti. Sahi sevmiş miydi? Kendi kendisine:

"Hayır, aksine," diyordu. "Şimdi ona düşmanlık ediyorum."

Göksu, Anadolu Hisarı'nın eski duvarları, ta uzaklarda kalmıştı, o hâlâ dalgın gözlerle bakıyordu. Geldiklerini Nesrin haber verdi. Nihayet, evet nihayet gelmişlerdi. Rıhtımda, öksürmemek için bol elbisesinin içinde omuzlarını kısarak Beşir önden yürüyordu. Nihal yalının pencerelerine bakıyordu. Birden kendi kendisine sordu:

"Ya değilse, ya olmayacak bir şüphe üzerine yanılmışsa!"

Bu tezkere bugün gelmiş bir şey olmayabilirdi. Kim bilir ne zamana ait, nasıl bir meseleye dair bir şeydi. İhtimal Behlül bugün onu bırakmak için zorunlu bir işini hatırlamıştı. Belki bir dakika sonra yalıda her şey alışılmış hâlinde bulunacaktı ve Behlül orada olmayacaktı, hatta gece bile gelmeyecekti. O zaman ne kadar sevinecekti. Bu çocukluğuna gülecek ve sebebini söylemeksizin Behlül'den af isteyecekti:

"Beni affediniz, işte yalnız o kadar," diyecekti. Hatta ondan sonra Bihter'i bile sevecekti, onun masumiyeti anlaşıldıktan sonra şimdiye kadar kendisini Bihter'i sevmekten alıkoyan bütün çocuklukları unutacaktı.

Yalıda, karşılarına gelmek için merdivenlerden atılarak koşan Şayeste'den sordu:

"Behlül Bey geldi mi?" Şayeste hayret etti. Behlül Bey kaç günden beri görünmemişti. Adada değil miydi?

Nihal onun sorularına cevap vermiyordu. O gelmemişti. Ona bu lazımdı. Şayeste'nin boynuna atılacak, onu öpecekti. Gelmemişti ve gelmeyecekti. Şimdi Nihal bundan emindi. Kendi kendisine:

"Ne çocukluk!" diyor ve çarşafını Nesrin'in kollarına atarken bu çocukluğa gülüyordu.

Adnan Bey, Bihter'le beraber Firdevs Hanım'ın yanındaydı. Nihal sofaya çıkınca hep şaştılar. Nihal gülüyordu, babasına:

"Sizin için," Sonra diğerlerine bakıp ekleyerek. "Hepiniz için geldim," diyordu. "Yarın sabahleyin Nihal yine kaçacak."

Bihter'le öpüşmüştü. Firdevs Hanım'a alnını uzattı, sonra beyaz odasını, ihtiyar halasını, gezilerini geveze bir kanarya şuhluğuyla anlattı. Tuhaf kelimeler buluyor, halasının taklidini yaparak kesik kahkahalarla gülüyordu. Hatta Bihter'e akşam Behlül'le beraber çamlığa çıkarken bir garip rastlantı yaşadıklarından bahsederek:

"Keşfediniz bakalım kime rastladık?" diyordu. Bihter sapsarı, yalnız Nihal'in Behlül'le beraber arabayla gezdiklerine dikkat ederek ilgilenmiyor görünmemek için: "Kime?" diyordu.

Adnan Bey gülerek soruyordu:

"Demek nişanlılar dün akşam geziye çıktılar?"

Nihal ona yalnız bir kahkahayla cevap vererek Bihter'e rastlantısını anlatıyordu. Birden kendisini tamamıyla saadetine dönmüş buluyordu. İçinde öyle bir sevinç vardı ki onu babasını, Bihter'i, Firdevs Hanım'ı öpmeye, sonra:

"Haberiniz yok, ben asıl öyle bir çocuklukla indim ki..." demeye sevk ediyordu.

Bihter'e anlatırken kendi kendisine karar veriyordu:

"Yarın sabahleyin yine adaya... O, şüphesiz, buraya uğramadan doğru adaya dönecek."

Sonra birden, o şen saadet alnında bir keder hattı çizildi:

"Ah!" dedi. "Size Beşir'den bahsetmedim lakin Beşir ölüyor."

O zaman uzun uzun anlattı. Beşir'i görmek istediler, Nesrin'i gönderdiler. Adnan Bey doktora haber gönderilmek üzere Bihter'den rica ediyordu. Nesrin haber getirdi: Beşir döner dönmez başı dönmüş, titreyerek, hatta soyunmadan yatağına girmişti.

Hep telaş ettiler. Adnan Bey'le Bihter koştular. Nihal onları takip ediyordu, sonra birden dönerek Firdevs Hanım'ın yanına geldi ve kulağına eğilerek:

"Babama söyleyiniz ki Nihal razı oldu," dedi ve kaçtı.

21

Anayla kız arasında açıklama seri ve şiddetli oldu. Behlül'le son görüşmeden başlayarak, bir süre eğlenmeye aracı sayılan ve artık usanılan aşkı, bir hakaret sillesi içinde iade olunacak kirli bir şey gibi yüzüne fırlatıldıktan sonra, bu kadında yalnız bir his yaşamaya başlamıştı: İntikam... Ondan, onlardan intikam almak! Bu hissin içinde Behlül'le Nihal'i birleştiriyor, onları aynı öfke ve düşmanlığın mengenelerinde boğmak istiyordu.

Bu aşk onun her şeyiydi. Evliliğinde bütün aklanan emellerini bu aşka koymuş, ona bütün ruhunu, bütün benliğini vermişti. Behlül'le bu aşk aynıyla Adnan Bey'le o evlilik kabilinden başlamıştı. Melih Bey takımının bütün soy özelliklerine sahip olarak doğan bu kadına seçkin bir evlilik lazımdı, bir evlilik ki altından küçük bir anahtarla gelsin. Bu evlilik ancak bir Adnan Bey'le mümkün olabilirdi. Başka hiçbir şey düşünmemiş, Adnan Bey'e elini uzatmıştı. Fakat anlamakta gecikmemişti ki elini uzatmakla kalbini vermiş olmuyor. O minimini altın anahtar bütün emellerinin önünde kapıları açmıştı fakat o emellerin demir kapılarını en hafif bir temasıyla boyun eğmeye mecbur eden altın parçasının karşısında kalbi, kendi kalbi kapalı kalmıştı. O zaman bu evlilikle boş kalan gönül boşluğunu, o aşksızlıktan kaynaklanan boşluğu doldurmak için evliliğinin yanında bir aşk hayatı bulmak lazım gelmişti. Bunu uzaklarda aramak gerekmiyordu. Eteklerinin etrafında arzularla dolu gözlerle kendisini kucaklayan biri vardı, bir adım atmıştı ve kendisini Behlül'ün kollarına vermişti. Yalnız bir adım fakat bu adımın altında bir uçurumun ağzı gizliydi.

Onu görmemek istemişti. Ona evliliğinin boşluklarını unutturacak bir rüya lazımdı, işte o kadar! Gözlerini kapayıp artık evlilik hayatını görmemek istedikçe bu rüyaya dönüyordu. Lakin bu ancak bir rüyaydı, devam edemezdi. Bunun ateşleri, kâbusları vardı; bu rüya artık hayatı için o kadar zaruri bir şey olmuştu ki o ateşlere, o kâbuslara tahammül etmek istedi. Behlül'ün hıyanetlerine karşı kendisini aldattı, sonra inkâr olunamayacak tanıklar, deliller karşısında artık nefsini, kendini aldatmada başarılı olamayınca tahammül etti. Bu öyle bir fedakârlıktı ki onu bir vahşi lezzetle işkenceler vererek mutlu ediyordu.

Fakat Nihal'le evlilik latifesinin karşısında ta ruhunun derin bir noktasında aşkını tehdit eden bir tehlike duymuş ve buna isyan etmişti. Bu evlilik olmayacaktı. Behlül büsbütün kendisinin olacaktı. O güne kadar aşkının endişesiyle hareket eden bu kadın bir dakika içinde anlamıştı ki artık bu aşk yaşamayacak ve birden karar vermişti: Evet, bu aşk ölecekti lakin etrafına musibetler serperek.

Nihal'e acımıyordu, onun için birikmiş kinleri vardı, bütün eski tahammülleri birer intikam hakkı kuvvetiyle bu kız hakkında birer düşmanlık vesilesi meydana getiriyordu fakat bütün bu düşmanlığın üstünde bir şey vardı ki henüz dün bir çocuk olan Nihal'de bugün birdenbire bir rakibenin belirmesiydi. Nihal'de asıl bunu affetmiyordu.

Bu evliliğin yapılmasından sonra kendisi için başlayacak işkence hayatı o kadar ağırdı ki onun olmasını engellemek üzere her şeyi feda etmeye karar vermişti. Fakat bu son çareden, gidip Adnan Bey'e bütün gerçeği itiraf etmekten daha önce başvurulacak bir tedbir vardı ki ta evliliğinden beri kendisini sönmez bir kinle takip eden, Firdevs Hanım'ın ellerinde hazırlanmış bu oyunu yine o ellerle bozdurmaktan ibaretti. Bu kadının gözlerinde bütün o kaybolmuş, bir daha dönmemek üzere gitmiş gençliğinin, güzelliğinin hüsranlarıyla siyahlanmış ruhundan çıkıyor zannolunan derin ve karanlık bir nazar vardı ki Bihter'e döndükçe, bu genç

ve güzel kadını titreten bir yırtıcılık kazanırdı. Hiçbir zaman ana ve kız olamayan bu iki vücut birbirine düşman olmak için o kadar yakındılar ki Firdevs Hanım'ın yalıda vücudunu Bihter, bir tehlike devresi olarak görmüştü. Annesinin hep o kendisini takip eden nazarı hıyanetler düşünüyor gibiydi, bu gözlerden hep karanlıklarda parlayan yeşil kedi gözlerinden duyulan korkuya benzer bir hisle titrerdi.

Bir gün birden onun her şeyi biliyor olduğuna kanaat getirmişti. Sonra evlilik meselesini Firdevs Hanım'ın icat fikrinden çıkmış bir şaka olmak üzere görünce, annesiyle bir saldırı devresinin artık açıktan açığa başladığına hüküm vermişti. O günden beri bu iki düşman bu müthiş komediyi örtülerinin altında gıcırdayan dişlerini saklayarak oynuyorlardı.

Nihal adaya gönderilince Bihter karar vermişti: Artık örtüleri açmak lazım geliyordu. Ve o gün annesiyle yalnız kaldıktan sonra, doğrudan doğruya Firdevs Hanım'ın uzun sandalyesine giderek yanına oturmuş ve Emma'ya kendisi emir vererek:

"Bizi yalnız bırakınız," demişti.

Anne ve kız derin bir nazarla, birbirine atılmadan bakışan iki düşman nazarıyla bakıştılar. İkisi de iradesiz yine bir defa bir gece, açık sarı yalının şehnişininde, karanlıkta yaşadıkları bakışmayı hatırladılar. O zaman henüz bu bakışın ifade ettiği düşmanlık karanlıklar içinde gömülmüş gibiydi, o zaman henüz olası bir evliliğin karşısında bir anayla kızdılar; bugün o anlam açıklık kazanmıştı, tamamıyla açıktı, şimdi büsbütün iki düşmandılar. Bihter sakin ve kararlı bir sesle sordu:

"Nihal'i adaya siz gönderttiniz, değil mi? Elbette Behlül'ü de göndereceksiniz."

Bu öyle bir sesle söyleniyordu ki asıl anlamı hakkında Firdevs Hanım'ın tereddüt etmesine imkân yoktu. Bihter'in savaşmak kararlılığıyla geldiğinden emindi fakat en sade, en sakin sesiyle, hatta ufak bir gülümsemeyle cevap verdi:

"Evet, zannederim ki cumartesi akşamı o da adaya gidecek..."

Gözlerinde tuhaf bir gülüşle Bihter'e bakıyordu, Bihter bu gülümsemeye dikkat etmemiş göründü:

"Demek bu evlilik ciddiyet kazanıyor?"

Firdevs Hanım başını eğerek:

"Galiba! Adnan Bey karar vermiş görünüyor," dedi. Sonra bu çetin konuşmada soru yöneltme vazifesini kendisine alıkoymak istiyerek sordu:

"Lakin şaşırıyorum ki Adnan Bey'in kararlarını benden çok senin bilmen lazım gelirken, bu meselede benden açıklama istiyorsun."

Bihter tereddüt etmeksizin cevap verdi:

"Bunun sebebini anlamanız gerekirdi. Bu evlilik düşüncesini Adnan Bey'in zihnine siz soktunuz, yine sizin çıkarmanız lazım geliyor, onun için size başvuruyorum."

Firdevs Hanım biraz doğruldu:

"Adnan Bey'in zihnine bu düşünceyi koymak için pek çok sebepler buldum fakat onu çıkarmak için bir sebep görmüyorum."

Bihter cevap vermeden önce acı bir gülümsemeyle baktı, sonra gözleri annesinin gözlerinde:

"Pek iyi bilirsiniz ki bu evlilik mümkün değil," dedi.

Firdevs Hanım bir hayret nidasını tutamıyordu:

"A, ben de aksine bu derece mümkün bir evlilik düşünemiyordum; hatta yanılmıyorum zannederim, yine sen, evet, sen, burada, bundan ilk bahsedişimizde, Nihal'le Behlül arasında bir evliliği pek normal buluyordun."

Bihter bu konuşma tarzından birden sıkıldı:

"Anne," dedi. "Açık konuşalım, olmaz mı? Siz pek iyi bilirsiniz ki karar verdiğim şeylerde hiçbir kuvvetle üstün gelinemeyecek inatlarım vardır. Bu evlilik olmayacak, bunun için şimdiden her şeye karar verdim."

Firdevs Hanım sadece:

"Neye?" dedi.

Bihter artık öfkeleniyordu, yanaklarına belirsiz bir kızıllık tabakası fışkırıyor, dudaklarında ufak bir titreme başlıyordu; sabırsızlanmışçasına bir hareket ederek:

"Konuşmanın uzamasını istiyorsunuz, öyle mi? Pekiyi öyle olsun," dedi ve gözlerini annesinin gözlerinden ayırmayarak, şimdi o dudaklarının bir gülümsemeyle beliren çukurunda bir ızdırap kasılmasıyla umursamaz ilave etti:

"Bakınız, ne yapmaya karar verdim. Bugün, bu saatte sizden beklenen şeye razı gelmeyecek olursanız, hiç ses çıkarmamak, onun, bilirsiniz ya kimin, damadınızın dönmesini beklemek ve gidip ona demek ki: 'Siz kızınızı Behlül'e veriyorsunuz; pek güzel fakat o işte hemen bir seneden beri karınızın âşığıdır!'"

Bihter tane tane, yavaş yavaş, tam bir sakinlikle gayet normal bir şey söylercesine, umursamaz, annesinin gözlerinden ayrılmayan gözlerinde gittikçe belli olan vahşi bir gülümsemeyle devam ediyordu. Firdevs Hanım'ın dudaklarında bir horlama ve alay gülüşü beliriyordu. Kızını devam etmekten meneder bir hareketle doğrularak dişlerinin arasından: "Utanmaz!" dedi.

O zaman Bihter devam ederek ekledi:

"Kocamın yüzüne atılmasına engel olarak diyeceğim ki: 'Yok, niçin öfkeleniyorsunuz? Karınızın Firdevs Hanım'ın kızı olduğunu biliyordunuz, yazık ki onun yanında bir de Behlül bulundu. Bu kadına teşekkür ediniz ki bugün size gelip, kızınızı bu adama vermeyiniz ve bu kadını, annesiyle, özellikle annesiyle beraber evinizden kovunuz, diyor.'"

Bihter sustu, anneyle kız bu defa bütün yırtıcılıklarıyla bakışıyorlardı, rahatsızlık veren, yarım dakikalık bir sessizlikle göğüsleri şişkin durdular. Firdevs Hanım'ın kilitlenmiş zannolunan dişlerinin arasından boğuk bir kelime daha çıktı: "Terbiyesiz!"

Bihter derhâl cevap verdi:

"Yok, aksine! Sizden alınan terbiyeyi inkâr etmiyorum zannederim. Özellikle size yeni bir şey öğretmiş de olmuyorum. Ne Firdevs Hanım'ın kızı olduğumu, ne de Behlül'le aramızda bir münasebet bulunduğunu bilmez değildiniz, itiraf ediniz ki bu evliliği bir parça da, hatta tamamıyla, o münasebeti bildiğiniz için icat ettiniz. İster misiniz artık barış ilan edelim? Mademki benden sonra Adnan Bey sizi almayacak..."

Firdevs Hanım öfkesinden boğuluyor gibiydi, haykırdı:

"Bihter!"

Bihter elini uzattı:

"Hizmetçilere duyurmak hiç hoş bir şey değil. İsterseniz sizinle anne kız meseleyi halledelim. Bakınız, size ne şartlar teklif ediyorum: Behlül buradan gidecek." Acı bir vazgeçiş anlamıyla başını sallayarak tekrar etti. "Evet, buradan gidecek, bir daha dönmemek üzere, siz bunu iki kelimeyle yaparsanız. Evlilik! Aslında bu bir oyuncaktı, tahta parçalarından yapılmış bir şey; parmağınızın ucuyla dokunsanız..."

Firdevs Hanım:

"Lakin yanılıyorsun," dedi. "Onlar biribirini seviyorlar, bu evliliği bozmak hiç kolay değil."

Bihter sesinin bütün sertliğiyle cevap verdi:

"Kolay olmasa bile, mademki birbirini seviyorlar, özellikle bunun için bu evliliği bozmak lazım geliyor..."

Sonra birden bütün üzüntüsünün, ıstırabının taşıveren hamlesiyle bu defa o haykırarak:

"Lakin ya Rabbi! Anlasanız ya, ölüyorum. Onların gözümün önünde seviştiklerinden, gözümün önünde... Ben işkenceler içinde kıvranırken, onların saadetlerinden ölüyorum..."

Bu, tutulmamış bir feryattı, bu feryattan sonra bütün kuvvetleri söndü, artık gizlenmeye kuvvet bulunamayan bir taşkınlıkla annesinin dizlerine atıldı ve hüngür hüngür, bu müthiş azapta birinci defa olarak bol bol ağladı, ağladı...

Pazar sabahı, Firdevs Hanım, ne yapacağına karar veremeksizin, Bülent'i aldatarak adaya gönderiyordu. Bülent'e küçük zarf verilirken yalnız:

"Kimse görmeden Behlül'ün kendisine," denilmişti. O da iskele başında Behlül'e rastlayınca, onu çekmiş, ta tenha bir köşeye kadar götürerek yavaşça, küçük zarfı eline sıkıştırmıştı...

En önce Behlül'de bir isyan hissi uyanmıştı. O zamana kadar ilişkilerinden hiçbirinde bu kadar ısrar görmemişti. Demek Bihter o asılıcı, usandırıcı kadınlardan biriydi ki onlarla dost olarak münasebet kesilemez. Mademki bu kadın kendisiyle uğraşmak, beraber geçirilen sevişme saatlerini birer intikam silahı hükmünde kullanarak evliliğinin önüne çıkmak istiyordu, Behlül gönülden bir hitapla:

"Öyle mi istiyorsun? Pekâlâ, öyle olsun," diyordu. Bülent'in yanında ilgisiz kalabilmek için onun gevezeliklerine cevap vererek kendi kendine kararlar alıyordu:

Nihal'e bir yalan uyduracaktı, doğru oraya gidecek ve Firdevs Hanım'ın yanına çıkarak:

"Her şeyi itiraf etti, öyle mi?" diyecekti. "Bende de size itiraf olunacak bir hakikat var. Behlül, Nihal'i seviyor, hatta Nihal de Behlül'ü seviyor ve o kadar sevişiyorlar ki onları hiçbir kuvvet ayıramayacak..."

Bu kararların arasında gizli bir korku onu titretiyordu. Bihter şimdi onun gözünde her şeye gücü yeten bir kadın hırçınlığıyla canlanıyordu. Bihter, annesine gidip o günahı itiraf eden bu kadın, tehdidini icra ederek, Nihal'e de gidebilir, ona da gerçeği söyleyebilirdi.

O zaman?

Bu heyecanla eve dönerse kendisini kontrol edememekten, Nihal'e söylenecek yalanı söyleyememekten korktu. İstanbul'a inebilecek zamana kadar olan saatleri ondan uzaklarda geçirmek istedi. O zaman hatırına bir fikir geldi:

"Bülent seninle bir gezi yapalım ister misin?" dedi. Kolunu uzatarak bütün adayı çevreleyen bir daire çiziyordu.

Bülent önce razı oldu, sonra karnını göstererek:

"Lakin Bülent'in karnı aç," dedi. O zaman Behlül ona yiyecekler aldı, küçük bir kır ziyafeti sağladı, bir arabaya bindiler. Behlül kendisinden o kadar emindi ki bu geziden her güçlüğü düzleyecek bir çareyle döneceğine kanaat ediyordu. Arabada usta sorularla Bülent'i sorguladı. Vesileler bularak Bülent'i Bihter'e dair söz söylemeye davet ediyordu.

Bu haber pusulası verilirken Firdevs Hanım'la beraber miydi? Bülent adaya gelmek üzere yalıdan çıkarken onu görmüş müydü? Nihal için bir şey söylememiş miydi? Bu soruyu ustalıkla Bülent'in gevezeliklerinin arasına serpiyor, sonra alınan cevaplardan Bihter'in hâlini anlamak istiyordu.

Bu sorgu sonucunda Behlül sakin, kontrolü sağlamışa benziyordu. Behlül kendi kendine:

"Belki itilaf mümkün," diyordu.

Birden arabayı durdurttu:

"Burada duralım," dedi.

Burası dün gece Nihal'le beraber oldukları yerdi. Arabadan atladılar: Bülent'e:

"Ben aç değilim," dedi. Boğazında onu tıkayan bir şey vardı.

Dün gece, burada nasıl mesuttu! Nihal'i yanında hissettikçe bütün hayatının o boşuna hatıralarına nasıl bir nefret ve tiksinti fırlatıyordu! Bugün ufuk bulanmıştı, dün gecenin o parıltısı bugün solgun bir tozlanma sisi bırakarak uçmuş; uzak bir rüya hatırası olmuştu. Kendi kendisine şimdi onu istila eden derin bir füturdan silkinmek istiyerek:

"Hayır," diyordu. "Bir rüya değil, bütün ötekiler rüya, Bihter rüya ve fena bir rüyaydı, asıl Nihal bir hakikat, hayatımda yegâne bir hakikat!"

Demek Nihal'i seviyordu; on sekiz yaşında, henüz okuldan çıkmış bir çocuğun, pencerede görülmüş bir hayal için bütün varlığına hükmeden zaafıyla, o da Nihal'i, bu çocuğu seviyordu. Daha dün bu gülünecek bir latifeyken, demek bugün hayatına hükmeden bir gerçek olmuştu?

Evet, yalnız bu saf ve taze sevda doğruydu; bütün öncekiler birer yalan, hain birer yalandı. Bu sevda, ona on sekiz yaşını, okul çocukluğunu, o saflık hayatının beceriksizliklerini iade etmişti. Dün gece onun dizlerinin dibinde yaşanan beş on dakika hayatının en temiz, en seçkin bir zamanıydı, onun küçük ellerine dokunurken ruhunun en temiz derinliklerinde henüz yaşamaya başlayamamış bir şiir hayatı dirilmişti.

Şimdi önüne geçmek isteyen bir engeli kıracak, Bihter'i çiğneyerek Nihal'e gidecekti. Lakin bu kadın isterse Behlül'ü mahvedebilirdi. Onunla bir anlaşmanın yapılmasına çalışmalıydı. Gerekirse ona yalvaracak, ellerine sarılacak:

"Ne lüzumu var?" diyecek. "Niçin fena kadın oluyorsunuz? Benden intikam almak için Nihal'i öldüreceksiniz!"

Buna karar verdi; evet, yalvaracak, gerekirse bu kadının dizlerine kapanarak, ellerine sarılarak, bütün o yüce sevişme saatleri hürmetine dost kalabilmek için yalvaracaktı. Bu karardan sonra bir hafiflik duydu. Bülent'e:

"Haydi!" dedi. Ona en zor oyunları oynamak için en küçük bir karar yeterdi. Nihal'e oyununu oynadıktan sonra yolda, o iki saatlik vapur seferinde de kendisine karşı, tesadüf olunan dostlara karşı oynunu oynamak lazım geliyordu ve ara sıra, ateşli bir konuşma arasında bugün adadan ayrılması sebebini hatırladıkça bu kadar kayıtsız gülebildiğine şaşıyordu. Kendi kendisine:

"Tebrik ederim Behlül! Sen dayanıklı bir adamsın," diyordu. Bihter'e de aynı dayanıklılığı gösterecekti fakat köprüde Boğaziçi iskelelerine doğru yürürken birden durdu. Buraya kadar bir an önce gidip Bihter'i görmek, saadetini tehdit eden tehlikeyi bir saat önce gidermek için sabırsızlanıyordu; burada o çetin konuşma dakikasından korktu, onu mümkün mertebe uzaklaştırmak istedi. Beyoğlu'na çıkacak, bir araba tutacak, uzun bir gezi yapacaktı. Oraya son vapurla gidecekti ve o çetin konuşma, yine odasında, henüz düne ait hatıraların henüz sıcak nefeslerinin arasında gerçekleşecekti, bir fırsat dakikası bularak ona yine eski yalvarış sadasıyla, ta aşklarının ilk mestlik devresine ait sesiyle:

"Bu gece, odamda." diyecekti. Ve emindi, o yine gelecekti, geldikten sonra da gözyaşlarının içinde aşkını feda edecekti.

22

Nihal bir savaştan çıkmışçasına yorgun, bu umursamazlık komedisini oynamak için son kuvvetini sarf ettikten sonra sanki kemikleri kırılmış, odasına girer girmez kapısını kilitledi. Artık akşam olmuştu. Behlül muhakkak gelmeyecekti. Demek bu korku bir çocukluktan ibaretti. Bunu nasıl farz edebilmişti? Kendi kendisine gülmeye çalışıyordu. Bu meseleyi düşünmemek için penceresini açarken âdeta yüksek sesle:

"Biçare Beşir!" dedi.

Böylece düşüncelerini Beşir'e yöneltmek istiyordu.

Hava tamamıyla örtülüydü, başının üstünde siyah kümelerle birbirinin üstüne yığılan bulutlar vardı. Şüphesiz yağmur yağacaktı. Nihal hemen oraya, penceresinin kenarına dirseğini dayayarak oturdu. Derin bir gürültüyle uzaklarda gök gürüldüyor, tek tük iri iri damlalar ağaçların tozlarla örtülü yapraklarına damlıyordu. Onun da başında böyle küme küme yığılan bulutlar ve ta uzaklarda, beyninin derinliklerinde gürüldüyen uğultular vardı. Sonra bulutların arasında seri, akıcı, mavi bir ateşle şimşekler tutuşurken, o da bir ürkmeyle sarsılarak, beyninin içinde tutuşup sönüveren şimşeklerle:

"Gelmeyecek," diyordu. Ve tekrar Beşir'i düşünmek istiyordu. Artık Beşir'in öleceğine bugün inanmıştı. Fakat kendi kendisine, Beşir'i düşünememekten, ona tamamıyla acıyamamaktan ötürü kızıyordu. Niçin ağlamıyordu?

Gözlerini açarak şimdi bahçeye, daha sık, daha bol düşen o iri yağmur tanelerine bakıyordu. Bunlardan pencerenin gü-

neşten kavrulmuş tahtalarına düşenler vardı. Elini uzattı, sıcak temaslarıyla bu sıcak yağmur damlaları eline dökülüyordu. Yukarıda, gittikçe kararan semanın üzerinde is renginde bulutlar birbirini takip ediyor, ara sıra derinden, daha sonra pek yakından, hemen başının üstünden gök gürültüleri çatlayarak yağmur daha bol bir cereyanla dökülüyordu. Hava nemli ve yağmurun ilk sıcaklığından sonra biraz serindi. Bu defa maviden çok kırmızı bir alevle siyah bulutlar yırtıldı; o zaman yağmur, artık ince ve şık, çoklukla bahçenin kumlarını şişirerek, ağaçları yıkayarak düştü, düştü. Artık Nihal'in gözlerinin önüne siyah bir duvar çekiliyor gibiydi. Gece oluyordu.

Elini çekmişti, mendiliyle kuruluyordu. Ve böyle, uzun uzun elini kurularken düşünüyordu ki artık bundan sonra Behlül gelemezdi. Ne kadar mutluydu. Hemen yarın sabahleyin, adaya, beyaz odasına koşacaktı. Behlül de oraya gelecekti, ihtimal kendisinden önce gelmiş olacaktı.

Birden bir ses, babasının sesinden başka bir erkek sesi işitti, sofada Firdevs Hanım'ın yanında sanki birisi vardı, nefes alamadı. Behlül müydü? Biraz pencereden çekilerek dinliyordu, sonra bir ses daha işitti: İnce bir kadın sesi. O zaman hatırladı: Bu gece için Peyker'le kocasının geleceklerinden bahsolunmuştu. Sofada gülüşülüyordu. Bütün seslerin üstünde Firdevs Hanım'ın küçük kahkahaları uçuyordu. Nihal kendi kendisine:

"Islanmış olacaklar," diyordu. Sonra bu kahkahalara kızdı. Beşir aşağıda ölmeye mahkûmken onlar gülüyorlardı.

Kalbinde bir düğümle tekrar uzun uzun yağmuru seyretti. Yağmur gittikçe inceleşiyor, semada, hemen örtülmek üzere parça parça mavilikler görülüyordu. Birden bu siyah bulutlar yırtıldı, parça parça koptu, artık yağmıyordu; bulut parçaları, aralarında gittikçe genişleyen mavilikler fakat gece başlangıçlarına özgü esmer mavilikler bırakarak birbirlerinden uzaklaşıyor; sonra hepsi birden harekete gelerek, birbirinin

arkasından, kanatları gergin, tuhaf, iri kuş alaylarını andırarak uçuyorlardı. Nihal, dalgın, bunlara bakıyordu. Bir aralık sema temizlenmiş göründü, sonra birden esmerliğine sanki bir tabaka gölge daha düştü ve dakikalar geçtikçe bu gölge tabakaları, daha seri, daha koyu, sıklaşıyordu. Artık geceydi.

Nihal kendi kendisine, derin bir ferahlık nefesiyle tekrar etti: "Gelmeyecek." Evet, gelmeyecekti. Karanlık odası ona pek kasvetli göründü. Artık bu odanın yalnızlığından kaçmak istedi. Dışarıda hâlâ gülüşüyorlardı. Demin onu kızdıran bu kahkahalar, şimdi tersine onu çekiyordu. O da gülecekti. Ayağa kalkmak istedi fakat onda bütün azasını gevşeten, en küçük bir hareketten üşendiren büyük bir bitkinlik vardı. Bu yağmur, bu ilk önce sıcak, sonra serin nemli hava, onu derin bir uyuşukluk içinde tutmak istiyordu. Gözleri kapanıyordu. Uzaktan parça parça gelen sesler, bir uyku içinde keşfe kesik, kopuk kopuk örtülüyordu. Hatta düşünmüyordu.

İçinden, dışarıda kendisini davet edenlere cevap veren bir ses:

"Geliyorum," diyordu.

Sonra gözleri kapalı, bu uyuşukluğun içinde, açık sesle:

"Gelmeyecek," diyor ve kendi sesiyle uyanarak bulanık gözleriyle açık pencereye, karanlık odasına bakıyor ve uyuşukluktan silkinemeyerek, karşı konulamaz bir kuvvet tekrar gözlerini kapıyordu.

Böyle, uyuyor muydu? Onda, asabını ezen duygulanmalardan sonra, uykuya benzeyen uyuşukluklar olurdu ki onu uzun bir hastalık kadar sarartır, zayıflatır, gözlerinin altına mavi gölgeler kordu. Böyle ne kadar zaman kaldı?

Kendisine iskemlesinden kalkıyor, odasında yürüyor, mumunu yakarak aynasında saçlarını düzeltiyor, kapısını açarak çıkıyor gibi geliyordu. Artık aydınlık bir yerdeydi, etrafta kalabalık vardı, hep gülüşüyorlardı, o da beraber gülüyordu;

sonra birden, bir saniyelik anlama arasında, kendisini, yine iskemlesinde uyuşmuş karanlık odasında, şimdi üşüten penceresinin yanında bu uykudan silkinemiyor hissediyordu. O zaman yanında birisinin bulunmasına ihtiyaç duyarak:

"Baba," demek istiyordu fakat sanki boğazını sıkıyorlar, ağzını kapıyorlardı.

Birden:

"Geldi," dedi. Ve gözleri, korkuyla dolu karanlığın içine açıldı: Geldi!

Bu ses odanın içinde başka birinden çıkmış gibiydi. Sanki birisi, karanlıkta soğuk bir nefesle onun yüzüne haykırmıştı:

"Geldi!"

İskemlesinden fırladı. Kendi kendisine:

"Evet, geldi, şimdi orada, belki onunla beraber," diyordu. Bundan emindi: Behlül gelmişti. Karanlıkta, elleriyle araştırarak, bir uyurgezer yürüyüşüyle kapıya ilerledi.

***

Bir fırsat dakikasından yararlanarak Bihter annesine:

"Eminim ki Nihal'in hepsinden haberi var," demişti. Anne kız, uzun, birbirinden görüş soran suskun bir gözle bakışmıştılar. Sonra Bihter eklemişti:

"Behlül gelmeyecek..."

Firdevs Hanım kararlı bir sesle, bu meselelerde verilecek hükümlerinin isabetinden emniyetle yalnız:

"Gelecek," demişti. Ancak bu kadarcık bir konuşmadan sonra, Bihter'de bir bekleyiş azabı başladı. Behlül'ün geldiğinden bir an önce haber almak için olmayacak vesilelerle aşağılarda dolaşıyordu. Enişteciyle Peyker gelince onların yanında, bir aralık kendisini unutmuş, hatta Feridun'la iskemlelerin arasında bir küçük yarış bile yapmıştı.

Fakat gece oluyordu, Nesrin elinde mum fitiliyle sofanın büyük avizesini yakıyordu. Demek Behlül gelmeyecekti, demek bu gece evliliğinin son gecesiydi. Enişte siyle Peyker gittikten sonra, kocasıyla beraber odalarına çekilirken, o kendi odasında kalacak ve orada hepsini, hepsini itiraf edecekti. Bunu düşündükten sonra, birden orada Nihat Bey'in tuhaf bir hikâyesini dinlerken gülen kocasına baktı, onun bu boyun eğen neşesinin yanında duramadı. İçinden:

"Biçare adam, bu gece kendisini bekleyen şeyden ne kadar uzak," diyordu.

Şimdi buradan kaçmak istiyordu. Bir süre yalnız kalmaya muhtaçtı. Bir aralık bir bahane bularak Nihal'in odasına gitmek, onu görmek, ondan bir şey anlamak arzusunu duydu. O, odasında yalnız ne yapıyordu? Buna kuvvet bulamadı. Aşağıya indi. Kendisine işler icat ediyordu. Yemek odasına uğrayarak sofraya yardım etti, Şayeste'ye fena silinmiş bir tabak için çıkıştı. Sonra Beşir'i hatırladı. Onun odasında gecikti. Beşir'i sordu. O, yatağından çıkmış oturuyor, kendisini pek iyi buluyordu. Bir aralık Bihter, Beşir'le adaya dair görüşmek istedi:

"Adada üşümüş olacaksın," dedi. Beşir donuk beyaz gözleriyle ona bakarak hiçbir cevap vermedi. Beşir'in bu bakışında öyle bir düşmanlık vardı ki Bihter devam etmek istemedi.

Bu katran kokularıyla dolu odada daha fazla duramadı, bunalıyordu. Onu gittikçe daha fazla istila eden bir heyecan içindeydi, o itiraf dakikasına kadar böyle ateşler içinde kayıtsız kalmak gerekecekti. Bu ne müthiş işkenceydi. Fakat bir kere itiraf ettikten sonra, o zaman artık gönlü rahat olacaktı.

Beşir'in odasından çıktıktan sonra, koridoru geçti, sofaya çıktı. Adnan Bey'in iş odasına girmek üzere ilerliyordu, Behlül'ün odasının kapısını açık gördü.

Gelmiş miydi?

Ancak bir saniye süren bir tereddütle durdu. Bu bir saniye içinde, odanın karanlığında bir gölge hareket ediyor zannetti. Birden döndü. Artık kocasının odasına da girmiyecekti. Şimdi Behlül'le yalnız kalmaktan korkuyordu. Yukarıya çıkmak için merdivene yöneliyordu. Arkasından takip olunduğunu hissetti, tam merdiven başındaydı, bir adım daha, artık Behlül kendisini takip edemezdi. Yukarıdan kocasının sesi, Feridun'un kahkahaları işitiliyordu fakat bu adımı atamadı.

Behlül orada, ta yanındaydı. Başını çevirdi. Behlül yavaş bir sesle:

"Niçin benden kaçıyorsunuz?" dedi. "Yalnız bir dakika, ikimizin selameti için..."

Bihter cevap vermeyerek, bir hareket edemeyerek ona bakıyordu. Behlül ilave etti:

"Nihal'in haberi var. Pusula onun elinde..."

Bihter vahşi bir gülümsemeyle güldü. Hâlâ cevap vermiyordu. O zaman Behlül taştı:

"Lakin siz gülüyorsunuz, bu ikimizi de mahvedebilir. Buna müsaade edemezsiniz."

Behlül tehdit edercesine Bihter'e yaklaşıyordu.

"Özellikle, aramızda masum bir kız, bir çocuk var. Bu onu öldürmek için kâfidir. Anlıyor musunuz?"

Bihter hâlâ o vahşi gülümsemesiyle gülüyordu. Birden, pek yakından, zaptolunamamış bir öksürük işittiler; Beşir'in öksürüğü... Behlül, Bihter'in gözlerine bakarak:

"Beşir," dedi. "Beşir burada mı?"

Ve birden anladı. Sapsarı oldu. Demek Nihal inmişti? Demek her şeyi anlamıştı? Derin bir uyuşuklukla Bihter'e bakıyordu, sonra emreden bir sesle:

"Bu gece geleceksiniz," dedi. Bihter, cevap vermeyerek merdivene dönüyordu; o dakikada merdivenden yavaşça,

sessiz, gürültüsüz, sanki bir gölge kayıyor, düşüyor ve hemen oraya yığılıveriyordu.

Bihter dehşet nidasını tutamadı:

"Nihal!"

Behlül koştu, Nihal orada, ayaklarının altında, gerilmiş asabıyla, kilitlenmiş çenesiyle, uzanmış kollarıyla, dimdik bir ölü sarılığıyla yatıyordu. Behlül diz çöktü, Nihal'in başını kaldırmak istedi. Bu baş kıvrılmıyordu,.Nihal'in dudakları kısılmış, bütün saçlarının dibi bol bir terle ıslanmıştı. Behlül çıldırmışçasına:

"Öldürdük, biz öldürdük!" diyor, sonra Bihter'e bakarak ilave ediyordu:

"Anlyor musunuz? Biz, ikimiz..."

Bir korku krizi içinde bağırdı:

"Koşunuz, Nihal, Nihal bayıldı..."

Şimdi hep koşuyorlardı. Herkesten önce Adnan Bey, anlamayarak merdivenlerden atılmıştı. Sonra Nihal'i orada, başı Behlül'ün kolunda, merdivene uzanmış görünce anladı. Bütün vücudu titriyordu, eğildi, Nihal'i kucağına aldı. Boğuk bir sesle Nihal'in yüzüne eğilerek, bu açılmayan gözlere rica edercesine:

"Nihal! Nihal! Bana baksana, Nihal!" diyordu.

Şimdi herkes oradaydı. Peyker, Bihter'den soruyordu:

"Ne oldu? Nasıl oldu?" diyordu; Bihter merdivenin kenarına dayanmış, hareketsiz, bu etrafında cereyan eden şeylerden habersiz, donuk gözlerle bakıyordu.

Adnan Bey, Nihal'i bir çocuk hafifliğiyle kaldırdı, merdivenden çıkarıyordu. Babasının kucağında böyle çıkarken Nihal geniş bir nefes aldı ve gözlerini açarak babasına uzun bir nazarla baktı, sonra bu nazarla ifade edilmek istenen şeyler söylenerek gözleri tekrar kapandı.

Sofadan geçerken Firdevs Hanım, yerinden kımıldanamayarak, telaşlı bir sesle soruyordu:

"Ne oldu, rica ederim? Nihal mi düştü?"

Behlül onu takip ediyordu. Nihat Bey hizmet arz ederek:

"Bir doktor bulmak gerekirse," diyordu. Nihal'in odasının kapısında Adnan Bey arkasından gelenlere eliyle rica etti. Kimsenin girmesini istemedi. Kendisini tedavi edecekti.

Nihal'in buna benzer baygınlıklarını hatırlıyordu, beş yaşına kadar iki kere şiddetli, bir kere hafif baygınlıklar gelmişti; ondan sonra, uzun aralarla Nihal'de bunu andıracak asabi hâller eksik değildi. Bu defa biraz şiddetli görünüyordu fakat biraz kolonyayla...

Adnan Bey, Nihal'i yatağında soyarken kendisini dinlemeyerek giren Behlül'e, Peyker'e bu bilgiyi veriyordu. Nihal gözlerini bir kere daha açarak etrafındakilere baktı. Adnan Bey rica ederek:

"Yalnız kalsak daha iyi olacak," dedi.

Peyker çıktı, Behlül kalmak istiyordu, Adnan Bey ısrar etti:

"Hayır, hayır, kimseyi istemem," diyordu. "Göreceksiniz ki yarım saat sonra Nihal yatağından kalkacak." Sonra Şayeste'ye de izin verdi. "Nesrin kalsın," diyordu.

Adnan Bey'in kalbinde birden bir şüphe uyanmıştı, Nihal'in o gün adadan birdenbire dönüşünü Nihal için pek tabii bir çocukluk olarak görmüşken, Nihal'i Bihter'le Behlül'ün ayakları altında serilmiş görünce kendi kendisine: "Bir şey var!" demişti.

Bu şüphe belirsiz ve o şeyin türü, içyüzü düşünülmeksizin belirmiş bir histen ibaretti. Sonra, bütün bu kargaşalık arasında, bilinmez nasıl bir hisle, gözleri Bihter'i aramıştı. Bihter niçin orada değildi? Neden herkesle beraber ve herkesten ziyade o telaş etmiyordu?

Nihal'in bileklerini ovuştururken kendi kendisine bunu soruyordu. Sonra, birden ellerinin içinde Nihal'in bileklerini o kadar zayıf, terden şakaklarına yapışan sarı saçlarının altında simasını o kadar süzük ve solgun buluyordu ki ihtimal bu çocuğu kendi saadetine, hep kendisini düşünmesine feda etmiş olmaktan kaynaklanan bir azapla kalbi kıvranıyordu.

Nesrin'le yalnız kaldıktan sonra, bir süre bir şey soramamıştı, onu tutmaktan maksadı adadan nasıl olup da döndüklerine dair sorguda bulunmaktı. Bir aralık Nesrin'e:

"Kapıyı kapar mısın?" dedi. Sonra, kapı kapanınca, cesaret edemedi. Nihal'e bakıyordu.

Nihal şimdi baygın olmaktan çok, rahat, derin bir uykuda görünüyordu, elleri kolları gevşemişti, uzun uzun, düzenli nefeslerle göğsü kalkıp iniyordu. Onu şimdi bu çocuğun yanında ağlamaya sevk eden bir his vardı. Birden bütün haksızlıkları birer birer, insafsız bir eleştiri anlamıyla gözlerinin önünden geçiyordu. İtiraf ediyordu ki bu evlilik bir hata, müthiş, ihtimal tamir edilemeyecek bir hataydı. Evet, bu nasıl tamir olunabilirdi? Bugün belki bu hatanın kurbanı, bu minimini Nihal, bu bir nefesle sönüverecek kadar zayıf çiçek, böyle birden, artık bir daha başını kaldırmamak üzere düşüvermez miydi?

Sanki bu hatanın affı temennisiyle eğildi, Nihal'in çenesine, o biraz keçi çenesini andıran zarif sivri çenesine dudaklarını uzattı.

Odanın kapısı gıcırdadı. Giren kimdi? Belki Bihter'di. Başını kaldırıp bakmaya, onu görmeye cesaret edemiyordu. Nihal'in sıcak, çok güneş altında kalmış bir çiçek nefesine benzeyen güzel kokusunu teneffüste gecikiyordu. Kapı tekrar açıldı, kapandı, birisinin odada bulunduğunu farketti, Adnan Bey o zaman başını kaldırdı ve yataklığın ayakucunda Beşir'i gördü.

Beşir orada, dirilmiş bir korkunç hayal şeklinde duruyor ve kavrulmuş dudakları titreyerek, beyazları donmuş gözle-

rinde vahşi bir gülüşle bütün simasını geren derin bir ızdırapla Nihal'e bakıyordu; sonra gözleri titreyerek Adnan Bey'e dikildi, bir şey söylemek isteyerek dudakları kıpırdandı; daha sonra birden döndü, odanın kapısına kadar giderek sürmeledi ve dönerek, söylemeye davet bekleyen gözlerle baktı.

Adnan Bey sordu:

"Ne oluyorsun Beşir?"

Beşir kuru bir sesle:

"Küçük hanımı öldürüyorlar!" dedi. "Artık hepsini söyleyeceğim." Ve yataklığın demirine dayanarak, gözleri Adnan Bey'in gözlerinden kaçınarak başladı. O hepsini biliyordu, kaç geceler soğuklarda, yağmurların altında, karanlık köşelerde gizlenerek, sofanın şehnişinde saatlerle onları bekleyerek, yorulmaz bir merakla takip etmişti.

Söylemeye, kendisini kemiren bu sırrı haber vermeye kuvvet bulamamıştı. Beşir anlatırken, perişan bir tarzda bütün gördüklerini, bildiklerini böyle dökerken ikide birde:

"Size neden haber vermedim?" diyor, sonra bu sorusuna cevap vermeyerek:

"Haberiniz olsaydı belki böyle olmazdı," düşüncesiyle Adnan Bey'in yüzüne bakıyordu.

Adnan Bey sapsarı, bir hareket edemeyerek, bir kelime söylemeyerek, kulaklarının içinde işittiklerini bir kargaşalık krizine boğan uğultularla gözlerini Beşir'den ayırmayarak dinliyordu. Beşir bugün adadan dönüşü anlatıyordu:

"Bülent Bey geldi, Behlül Bey İstanbul'a indi," diyordu, sonra malumatına burada bir anlama arası açarak son olaya atlıyordu.

O, bugün bir şeyi, bir büyük olayı bekliyordu; bu olayı, odasında, yarı giyinmiş, yatağının kenarında muhtemel bir şey beklercesine beklemişti. Beşir gittikten sonra, bütün kuv-

vetleri birden sönerek, oraya, Nihal'in yatağının kenarına çöktü ve iki eliyle yüzünü kapayarak hüngür hüngür ağlamaya başladı.

Adnan Bey başının üstünde bir dünya parçalanıyormuşçasına ezilmiş gibi, hâlâ gözlerini Beşir'den ayırmayarak duruyordu; sonra birden taşan çılgın bir öfkeyle, bir şeyler kırmak, bir şeyler öldürmek isteyen bir köpürüşle kalktı.

Ne yapacağını bilmiyordu, odanın içinde dönüyordu. Bihter! Bihter! Ona Bihter lazımdı; kollarından tutacak, Bihter'i kıracaktı. Aralık kapısına koştu.

***

Bihter bu hiç beklenmeyen olaydan sonra, kollarında Nihal'i çıkaran kocasını takip edemeyerek, orada, bir hareket etmeksizin donmuşçasma kalmıştı. Şaşkın gözlerle etrafına bakınarak kendisini oradan ayıracak bir başka olayı bekliyordu.

İşte şimdi bütün hesaplanan sonuçlardan başka bir sonucun karşısındaydı. O kâğıt, Nihal'e her şeyi haber verecek olan iki satır, onun elindeydi; sonra, yavaşça, merdivenlerden inerek burada onları işitmiş, hepsini öğrenmişti. Şüphesiz, şimdi babasına söylüyordu; babasının boynuna sarılarak, hıçkırıklar içinde:

"Baba! Sizin bana koca yapmak istediğiniz adam Bihter'in âşığıymış," diyecekti. O zaman Adnan Bey, çıldırarak, onu, onların hepsini kollarından tutarak atacaktı.

Kocasına gidip o gerçeği itiraf etmek için kendisinde güç bulan bu kadın, hakikatin bu şekilde meydana çıkmış olmasına karşı titriyordu. Demek buradan böyle kirli bir fahişe alçaklığıyla atılacaktı ve iki gün içinde bu olay bütün halka yayılacak, bu memleketin havasında, etrafında gülüşmeler serperek çalkalanacaktı. O zaman Bihter için Firdevs Hanım'ın hayatı başlayacaktı. Etraftan kendisine gülümseyerek

bakmak için yetki bulan gözler açılacak, yalının şehnişinine mektuplar atılacak ve...

Bütün vücudundan buzlar akıtan bir ürpertiyle titriyordu.

Ve bunları kabul etmek lazım gelecekti. Bunları reddedemeyecekti. Ne hakla? Firdevs Hanım'ın kızı değil miydi? Kocasının evinden kovulmamış mıydı? Bu zillet hayatı boynuna sarılmış bir zincirdi ki onu boğuncaya kadar sürüklemek gerekiyordu.

Kollarını uzatarak boğazını sıkmak üzere uzanan bu zinciri atmak istedi. Her şeye, her şeye, hatta ölüme katlanacaktı, yalnız buna değil... Merdivenden birisi iniyordu. Titredi. Belki kocasıydı. Hayır, bu Behlül'dü ve onun karşısında durdu. Ona perişan, çıldırmış gözlerle bakıyordu. Birden soğuk bir sesle:

"Ben gidiyorum," dedi.

Tehlikeyi ancak Nihal'in odasından çıkarıldıktan sonra hissetti. Bu olayla her şeyin meydana çıkacağını ancak o zaman anlayarak birden karar vermişti: Buradan kaçmak!

Bihter, kilitlenmiş dişlerinin arasından:

"Alçak!" dedi. Behlül ona yaklaştı, gözlerini gözlerine sokarak:

"Niçin? Siz, yalnız siz sebepsiniz," diyordu. "Her şey pek güzel bitmek mümkünken..."

Sözlerini bitiremedi. Bihter bir adım geri atmıştı, Behlül'ün yüzüne bir şey düştü. Bu o kadar aniydi ki Behlül birden anlamadı, sonra bir hamlede bu kadının üstüne atılmak, onun kollarını kırmak hevesiyle çıldırdı fakat derhâl bulunan bir soğukkanlılıkla geri döndü ve odasına uğramaya lüzum görmeyerek, Bihter'e son bir kudurmuş nazarla bakarak merdivenlerden atıldı.

İşte o da gidiyordu. Bihter ne yapacaktı? Beşir'in koridordan çıktığını, merdivenleri yavaş yavaş tırmandığını gör-

dü. Öyle zannetti ki geçerken derin ve vahşi bir lezzetle ona bakıyor. Artık herkeste bu bakışı bulacaktı. Hatta annesinde, hatta kardeşinde, hatta eniştesinde, özellikle bu herifin her vakit onun gözlerini inmeye mecbur eden gözlerinde bu nazar ne çirkin manalar kazanacaktı.

Yaşamak, böyle, bu nazarların altında yaşamak? Lakin niçin yaşayacaktı? O zaman ölümü düşündü. Evet, ölecekti. Birden aklına bir şey geldi. Kocasının odasında, yataklığın yanında, küçük dolabın çekmecesinde, sedef kaplı kabzasıyla bir zarif oyuncağa benzeyen bir şey vardı ki onun küçücük ağzını şuraya, işte kalbinin elim bir yarayla sızlayan şu noktasına koysa ve ancak bir saniyelik bir metanetle, yalnız küçük bir baskıyla dokunsa, her şey, her şey bitecekti. Ve o zaman yaşayan sefil bir mahluk için esirgenen merhamet bir ölü için esirgenmeyecekti...

Bu fikir ona bütün kuvvetlerini iade etmiş oldu. Yürüdü, merdiveni çıktı. Sofada, köşede, Firdevs Hanım'ın etrafında eniştesiyle Peyker'i gördü. Onu görünce başlarını kaldırarak baktılar. Durmadan geçti.

Koridorun önünde Emma halının üstüne oturmuş, Feridun'a kibritlerle bir oyun yapıyordu. Çocuk kollarını uzatarak:

"Teyze," dedi. Kenarda Şayeste'yle Nesrin duvara dayanmış görüşüyorlardı. O geçerken vaziyetlerini değiştirmediler. Arkasından onu gülen gözlerle takip ediyorlar zannetti. Nihal'in odasının önünde bir an duraksar gibi oldu: Ya buraya girse? Belki henüz hiçbir şey meydana çıkmamıştı...

O anda bu ikiyüzlülük fikrine karşı bir nefret duydu. Artık ikiyüzlülük yetişmemiş miydi? İki adım daha attı ve kocasının odasına girdi. Küçük dolaba koştu, çekmecesini çekti. İşte oradaydı. Aldı ve onu eline alırken düşündü ki ihtimal şimdi kocası da gelecek, onu arıyacaktı. Bu pek mümkündü. Lakin mademki ortada öldürülecek bir suçlu var, -bunu düşünürken vahşi bir gülümsemeyle gülüyordu- bu vazifeyi o, kendisi yapacaktı.

Odasına girerek aralık kapısını sürmeledi. Kaç kereler kocasının hukukuna karşı böyle kapanan bu kapı işte nihayet onun intikam hakkına karşı da kapanıyordu.

Kendisini odasında, elinde o zarif bir oyuncağa benzeyen şeyle, yapayalnız, karanlıkta bulunca titredi. Bütün kuvvetleri birden söndü. Gerçekten, bunu yapacak mıydı? Böyle genç, güzel, henüz yaşamaya vakit bulmaksızın...

En önce mumunu yakmak istedi. Herhâlde karanlıkta ölmeyecekti. Kendisini bir defa daha görmeksizin ölmek... Demek öldükten sonra artık her şey bitecekti, o da, kendisi de bitecekti, artık bir daha yaşamamak üzere... Karanlık, bitmez tükenmez bir karanlık içinde sonsuz bir gölge olacaktı.

Elinden silahı bırakmayarak sol eliyle kibrit kutusunu arıyordu; birden aralık kapısının, bir dakika önce sürmelenen bu kapının gıcırdadığını, birisinin onu açmak istediğini işitti ve birden dizlerini gevşeten bir kesiklikle bulunduğu yerde duramayarak gözleri karanlıkta, hâlâ, gittikçe şiddet kazanan bir gıcırtıyla sarsılan kapıya dikilmiş bakıyor ve elinde sedef kaplı kabzayı sıkıyordu.

Bu kapı karanlıkta kudurmuş bir intikam hırsıyla gıcırdayan yırtıcı, parçalayıcı bir ağızdı ki ona vahşi bir gülüşle sırıtan dişlerini gösteriyor gibiydi; gözleri oraya dikilmiş, beyni donmuş, titriyordu. Bu bir korkunç rüya mıydı?

Sonra, bir saniye içinde bütün hakikat nazarında seri tablolarla geçerek görünüyordu. Ve o zaman gittikçe kilitlenen parmaklarının arasında sedef kabzayı daha çok sıkıyordu; o kadar ki avucunun acıdığını hissediyordu. Bunu niçin sıkıyordu? Bu uğursuz şeyi niçin kaldırıp o dişleri gıcırdayan müthiş ağzın önüne atmıyordu? Onu, gerçekten kendisini öldürmek amacıyla mı gidip almıştı? Şimdi o eline yapışmış, dişleriyle oraya kilitlenmiş bir canavardı; onu silkip atamıyordu.

Şimdi o, bu canavarın mahkûmuydu; sanki kendi iradesinin dışında bir güçle bu küçük zarif oyuncağın siyah ağzı

kıvrılıyor, kıvrılıyor, ona çevrilmek istiyordu. Ve artık kapı sarsılıyordu; örtülü, müthiş fırtınalar saklayan bulutlar altında bir sesle kocası ona:

"Açınız diyorum lakin neden açmıyorsunuz?" diyordu.

Demek o ne bu kapıyı açmaya, ne bu sese cevap vermeye, ne bu adamın karşısına çıkmaya kuvvet bulamıyordu? Demek böyle, alçak, sefil ve hakarete uğramış titriyordu; hatta kaçamayarak, hatta yalan söyleyemeyerek, hatta:

"Sizi aldatıyorlar," demeye kuvvet bulamayarak ve elinde hep o küçük, zarif oyuncağın siyah ağzı kıvrılıyor, kıvrılıyor, ona çevrilmek, karanlıkta onu bulmak istiyordu.

Şimdi o ses, sarsılan kapının arasından âdeta yalvararak:

"Bihter," diyordu. "Açınız, rica ederim. Anlamıyor musunuz? Rica ediyorum..."

O karanlıkta bir adım atmıştı; dişlerini sıkıyordu ve odanın o yığın yığın karanlıklarına gülen asabi, geniş bir gülüşle sanki çehresi yırtılıyordu; birden titreyen dizlerine bir şey, bir alçak sandalye dokundu; ayaklarının önünde onu yürümekten alıkoyan bir duvar yükseldi. Oh! Açamayacaktı, o adamın karşısına çıkamayacaktı ve elinde hep o küçük zarif oyuncağın siyah ağzı kıvrılıyor, kıvrılıyor, ona çevrilmek, karanlıkta onu bulmak istiyor ve ikna eden bir sesle:

"Evet, güzel, genç, nefis kadın; senin için yapılacak yalnız bu var," diyordu.

Kendisini aldatmak isteyen o hain şeyi silkip atacaktı, ölmeyecekti; bu güzel, genç, nefis kadın yaşayacaktı; sonra birden, artık kırılmaya hazır, çatırdayan kapının karşısında, bileğinin dayanıklılığına bir uyuşukluk geldi, sanki onu bir kuvvet büktü, mağlup etti, nihayet o siyah ağız kıvrıldı, bir yılan hıyanetiyle, karanlıkta, o elim aşk yarasıyla sızlayan noktayı buldu.

***

Nihal ancak üç gün odasında hasta kalmıştı fakat üç aydan beri kırgınlık hâli devam ediyordu.

Babasına doktorlar:

"Burada kalmayınız, kızınıza adanın bol güneşleri, sık çamları altında uzun yürüyüşler yaptırınız," demişlerdi ve üç aydan beri adada, ihtiyar halanın tek atlı arabasında sabah akşam babayla kıza tesadüf olunuyordu.

Biri daha ihtiyar, diğeri daha çocuk olmuş gibiydiler, onların pek az görüşecek fakat birbirine pek çok sokularak arabada yan yana bir duruşları, çamlıkta biri ötekinin koluna asılarak bir yürüyüşleri vardı ki onlara birbirinden şifa bulan iki hasta hâlini verirdi.

Babayla kız arasında ne Behlül'e, ne Bihter'e dair bir küçük kelime geçmemişti, o uğursuz hatıradan kaçıyorlardı, maziden son seneleri unutmuş gibiydiler; gelecek için, az bulunan dakikalarda iki kelimeyle hülyalar kuruyorlardı.

Adnan Bey ihtiyar mürebbiyeye uzun bir mektup yazmış ve ondan kısa bir cevap almıştı: Mlle de Courton kış başlangıcında gelecekti. Şakire Hanım'la kocası Cemilelerini gelin ettikten sonra artık o, iki taze güvercini yuvalarında rahat bırakarak hayatlarının son senelerini yalıda geçireceklerdi. Bülent okulda geceleri kalmayacaktı. Yine bahçede uzun koşuşmalar olacak, o küçük mutfağın parlak takımları arasında kitaplarda bulunmuş tariflerle tatlılar yapılacaktı. Hayat yine onlar için ömür boyu süren bir bayram olacaktı, mademki artık baba kızına, kız babasına dönmüşlerdi.

Yalnız Beşir ekskiti. Nihal:

"Oh! Biçare Beşir!" der, sonra bu feci hatırada durmak istemeyerek ilave ederdi:

"Değil mi baba? Ne kadar güleceğiz, hani ya evvelleri nasıl gülerdik..."

Ve mesut zamanının mesut kahkahalarından birini bulmaya çalışarak, kesik, kuru, içinde bir ızdırap hıçkırığı ağlayan bir kahkahayla kollarını babasının boynuna dolar, dudaklarını uzatır, ta çenesinin altında o kılsız noktadan öperdi.

***

Ağustos nihayetinin bir akşamıydı; baba kız yine gezilerine çıkmışlardı; artık döneceklerdi, birden Nihal dizginleri babasının elinden aldı:

"Rica ederim, biraz daha baba," dedi. Sonra babasına dönük beyaz bir safha şeklinde parlayan ayı göstererek ekledi:

"Bakınız, bize fener çekiyorlar."

Bunu söylerken dudaklarında bir gülümseme vardı, sonra bu gülümseme acı bir hüsran anlamıyla dudaklarının üstünde kaldı. Başı biraz öne eğilmiş, gözleri süzgün, artık esmerleşen yolun üstünde bir hatıranın uçan hayalini takip ederek daldı. İşte onlar, mesut nişanlılar, tek atlı arabalarının hafif seyranıyla uçacak, mesut, kalpleri aşklarıyla dolu, başlarının üstünde sevişenler için çekilen bir fenerle, koşuyorlar, koşuyorlardı.

Nihal kamçısıyla atın karnını okşayarak bu belirsiz saadet hayaline yetişmek, kendisinden kaçan bu şeyi yakalamak istiyordu. Sonra birdenbire silkinerek, artık ümidini kaybetmişçesine durdu:

"Burada biraz inelim mi?" dedi.

Onunla beraber burada yarım saatlik bir kendinden geçmiş bir hâl içinde neler duymuştu! Yine deniz uzak bir fışırtıyla gizli şarkılar söylüyor, yine ay beyaz ışıklarıyla etrafa baygın bir ferahlama gülüşü yayıyordu fakat... Nihal düşünmemek için, görmemek için kalbinde acı bir düğümle babasının koluna asılıyor, onun omuzuna başını koyuyor ve kendi kendisine:

"Artık hep böyle," diyordu.

Evet, hep böyle ve bununla mesut olacağına yemin ediyordu. Gözlerini kapayarak o saadet hatırasını yüze bir ölü hatırası hükmünde, ta kalbinin derinliklerine defnedecek ve babasının koluna asılarak, başını omuzuna koyarak mesut olmak için çalışacaktı.

Bunu düşünürken babasını yavaş yavaş çekerek götürüyordu, çekti, çekti, bir de çamlığa, o yeşil sevda yuvasına, o bir zümrüdün içinde oyulmuş rüyaya dönmek istiyordu; sonra çamlığın ta kenarında durdu, ilerlemekten onu alıkoyan sanki bir el vardı.

Orada durarak bakıyordu. Belki onlar içerideydiler, o mesut nişanlılar: Behlül'le Nihal... Acı bir gülümsemeyle dudakları titriyordu. Birden bunu düşünmemek için kendini zorladı, zihninden geçen bu şeyin babasını mahzun etmesinden korkuyordu. Artık bundan sonra hayatını babasına borçlu değil miydi? Yalnız ona?

Şimdi bu baba kız yaşamak için birbirine bağlı, muhtaçtılar. Bunu tekrar ederken zihninden bir şimşek hızıyla bir korku geçiyordu: Ya ikisinden biri yalnız kalırsa? Sonra bu korkudan kaçmak için babasını çekiyor:

"Artık kaçalım," diyordu ve gözlerini kapayarak, kalbî bir duayla o korkuya cevap veriyordu.

"Beraber, hep beraber, yaşarken ve ölürken..."